

分类号: H2 论文编号: 1074205010707001 密级: 公开

西北民族大学

研究生学位论文

论文题目 (藏文) དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པའི་ཞིབ་འཇུག

-----བོད་བརྒྱུད་ཐུབ་མཐའ་ལྷག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པའི་ལྟ་བུ་གཙུག་པོར་བཤད་པ།-----

论文题目 (汉文) 藏传佛教文献中的佛性论研究

论文题目 (外文) **The tathāgatagarbha in Tibetan Buddhism**

培 养 单 位 西北民族大学藏语言文化学院

学 号 Y070770004

研 究 生 姓 名 刀吉仁青

学 科、专 业 中国少数民族语言文学

研 究 方 向 藏族文学与藏传佛教

申 请 学 位 博士

导师姓名、职 称 多 识 教授

论 文 工 作

起 止 年 月 2007 年10 月至2010 年3 月

论 文 提 交 日 期 2010 年5 月

论 文 答 辩 日 期 2010 年5 月

学 位 授 予 日 期 2010年5月

校址: 甘肃省兰州市西北新村 1 号

ནང་དོན་གནད་བསྟུན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདི་ཐོག་མར་རིགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ནས་བྱུང་བར་
འདོད། རིགས་ཏེ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དོད་ཀྱི་ལའམ་གོ་ཏེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདི་ནང་ཆོས་མ་བྱུང་
སྟོན་ལ་རྒྱ་གར་དུ་དར་ཆེ་བའི་ཐ་སྟངས་ཅིག་ཡིན་པ་གསལ་ལ། དེ་ནི་བྲམ་ཟེ་རིགས་འདི་རིགས་
གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པར་སྐྱབ་པའི་ཟབ་མིའི་གཞུང་ཞེས་པ་སོགས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན། རྟོན་
པ་སངས་རྒྱས་བྱུང་ནས་རིགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་འདིར་གཞོན་བྱེད་བཏངས་ཏེ་རིགས་མི་གཙོ། རུས་
མི་གཙོ། སྐབ་པ་གཙོ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་ཚུལ་སྤེལ་བ་ནས། རིགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་འདིའི་འགྲེལ་
ཚུལ་ལའང་འགྱུར་བ་བྱུང་སྟེ། རིགས་ཞེས་པ་གདོད་མ་ནས་རང་བྱུང་དུ་ཡོད་པའམ་བྱེད་པོས་བྱས་
པ་སོགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཀག་པ་སྟེ། འདུལ་བ་སོགས་ནུ་ཆོས་གོས་དང་། བསོད་སྟོམས་
དང་། གནས་མལ་ངན་དོན་ཅན་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་དང་། རྩོང་བ་དང་སྟོམ་པ་ལ་མངོན་པར་
དགའ་བ་འཕགས་པའི་རིགས་སོགས་སུ་གསུངས་ནས། རིགས་ཞེས་པ་རང་གི་ཚོལ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བྱུང་བའི་རུས་པ་དང་སངས་རྒྱས་སྐབ་པའི་རྒྱ་ཁྱོ་ལ་འདུག དེ་བཞིན་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེ་སོགས་སུ་རིགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་འདི་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དང་། རྗེས་སུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་མདོ་དང་། ཆོས་བསྟགས་པའི་མདོ་སོགས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྤྲིང་པོ་སྟེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དངོས་སུ་བྱུང་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་། མ་
བྱུང་ཡང་རུང་། སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ཅན་ཡིན་ན་སྟེ་སོགས་མང་དུ་
བཀྲལ་ལ། རྗེས་སུ་མདོ་བྱུང་འདས་དང་། དཔལ་སྤོང་སངས་ལོ་རྩེ་མདོ། འཕེལ་འགྲིབ་མེད་
པའི་མདོ་སོགས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་འདི་རྒྱས་པར་འགྲེལ་འདུག
ཆོས་འདིར་ཁོ་བོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་འགྲེལ་ཚུལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་
རྣམས་གཞིར་བཟུང་སྟེ། བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་དག་གི་འགྲེལ་སྟངས་དང་། སྐབ་བརྒྱད་སོ་སོའི་
ཉམས་ལེན། བྲིད་རྒྱན། ཕྱག་ལེན་སོགས་ཚུང་ཟད་གསལ་བོར་བཤད་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་
དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་འདི་བོད་ཀྱི་སྐབ་བརྒྱད་སོ་སོའི་ལྷ་བའི་གནད་ས་དང་འདོད་
ཚུལ་གྱི་གྲེས་པ་བྱུང་ས་ཞིག་ནས། མཐར་ཐུག་མཉམ་ལེན་གྱི་ཁྲོད་དུ་གཞི་གཅིག་ལ་འབབ་ཚུལ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ། བོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་གི་ཕྱག་ཆེན་དང་། རྩོགས་ཆེན་
སྟེ། རྩོད་བཀལ་དང་། རྩོགས་ཆོད་སྟེ། རྩོད་སྟོང་དང་། རྩོད་གཞན་སྟོང་སོགས་ཀྱི་
ཐ་སྟངས་མང་དུ་བྱས་ཡོད་ནའང་། མཐར་ཐུག་ཕྱག་ལེན་མཉམ་ལེན་གྱི་ཁྲོད་དུ་གཅིག་ཏུ་

བབས་འདུག་པས་ན། གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་གིས་ཚོས་འཁོར་གསུམ་པའི་མདོ་སྟེ། དེས་དོན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་ཚོས་སྐོར་ན་མས། བར་བ་ཤེར་བྱིན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དང་བྱུང་འཇུག་གི་
རིགས་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་བོད་བརྒྱད་ནང་བཞུག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཐུན་མེན་ཁྱད་ཚོས་ཤིག་ཏུ་
བཤད་ཡོད།

དབྱུང་ཚོམ་འདི་ལེའུ་བརྩའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི། དང་པོ། བདེ་གཤེགས་
སྟིང་པོའི་ཉྩ་བ་སྦྱར་བཤད་པ། གཉིས་པ། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ཉྩ་བའི་འགྱུར་བ། གསུམ་པ།
སྦྱར་ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ལག་གི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་འདོད་ཚུལ། བཞི་པ། བོད་བརྒྱད་
གྲུབ་མཐའ་ལག་གི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་འདོད་ཚུལ། ལྷ་པ། བོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་ལག་གི་
བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཚད་པ། རྩག་པ། བོད་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ཉྩ་
བའི་གནད་ཁ་ཤས། བདུན་པ། བོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱད་ཁ་ཤས་དང་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ཉྩ་བ།
བརྒྱད་པ། བོད་བརྒྱད་གཤེགས་སྟིང་གི་དོགས་སྟོང་། དགུ་པ། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ཉྩ་བ་
དང་བོད་བརྒྱད་ནང་བཞུག་བསམ་སྟོ། བརྩ་པ། མཇུག་བསྟུ་བ་བཅས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། ཁོ་བོས་
གཙོ་བོ་ཚོས་བརྒྱད་སོ་སོའི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་འགྲེལ་སྤངས་འདིས་བོད་བརྒྱད་ནང་བཞུག་གྱི་
བསམ་སྟོ་སྦྱི་ལ་ཐོན་པའི་རྣམ་པ་དང་། བོད་བརྒྱད་ནང་བཞུག་བསམ་སྟོའི་མ་ལག་ཏུ་བབྱུང་བའི་
གོ་ས་སོགས་དེར་དུས་ཀྱི་ནང་བཞུག་འགྲེལ་བཤད་སྟེ་བ་དང་། བཟང་བཞུག་དག་ཐེར་སྟེ་བ།
ནང་བཞུག་ཚིག་འགྲེལ་སྟེ་བ་སོགས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་པའི་ཐབས་བཅུད་དེ། ཕྱོགས་
བསྟུས་དང་། དབྱེ་ཞིབ། སྦྱོར་བཅས་བྱས་ཡོད།

གནད་ཚིག། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ། ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད། རྟོགས་པ་ཆེན་མོ། དུག་རྒྱ་
ཆེན་མོ། བཟང་བཞུག་དག་ཐེར།

论文摘要

藏传佛教文献中的佛性论研究

“佛性”是佛教的最重要的哲学问题。也是佛教思想的终极目标。在佛教三大传承即：藏传佛教、汉传佛教、南传佛教理论体系中，根据如来藏系的经藏论典（如：如来藏经、楞伽经、大方广如来藏经、大般涅槃经、大宝积经、大法鼓经、大乘理趣六波罗蜜多经、胜鬘经、宝积经、不增不减经、法轮经、央掘魔罗经），通过闻、思、修的实践过程，逐渐完善了自己的佛性思想。各自的佛经论典依据、法脉传承、地理环境、意识形态、文化结构的不同，如来佛性的阐释论述、概念理解、修行实践也产生真论不休的分歧。

如来藏是这样描述的：如四种众生界隐覆譬喻。所谓：1. 肤翳覆眼，2. 重云隐月，3. 如人穿井，4. 瓶中灯焰。当知此四有佛藏因缘，一切众生悉有佛性，无量相好庄严照明。以彼性故，一切众生得般涅槃。1. 如彼眼翳是可治病。未遇良医，其日常冥。既遇良医，疾得见色。如是无量烦恼藏，翳障如来性。乃至未遇诸佛声闻缘觉，计我、非我、我所为我。若遇诸佛声闻缘觉，乃知真我。如治病愈，其目开明。翳者谓诸烦恼，眼者谓如来性。2. 如云覆月，月不明净。诸烦恼藏覆如来性，性不明净。若离一切烦恼云覆，如来之性净如满月。3. 如人穿井，若得乾土知水尚远，得湿土[泥/土]知水渐近。若得水者，则为究竟。如是，值遇诸佛声闻缘觉，修习善行掘烦恼土，得如来性水。4. 如瓶中灯焰，其明不现，於众生无用；若坏去瓶，其光普照。如是，诸烦恼瓶，覆如来藏灯，相好庄严则不明净，於众生无用。若离一切诸烦恼藏，彼如来性烦恼永尽，相好照明，施作佛事。如破瓶灯，众生受用。如此四种譬喻因缘，如我有众生界。当知一切众生，皆亦如是，彼众生界，无边明净。《大法鼓经卷下》(T09n0270_p0297a)。很多佛教宗派认为如来藏“本性清净”、“自性光明”，故一切众生最终进入涅槃境界。大部分佛教宗派持同样的观点。

“如来藏”与“空性”的有机结合方面，很多教派产生不同看法。这也就是藏传佛教与其他佛教宗派理论的异同之处和争议焦点。胜鬘经云：世间言说故有死有生。死者，诸根坏；生者，新诸根起。非如来藏有生有死。如来藏离有为相，如来藏常住不变。是故，如来藏是依是持是建立。世尊，不离不断不脱不异不思议佛法。世尊，断脱异外有为法依持建立者，是如来藏。（白话佛经系列 胜鬘经 今译 中国社会科学出版社 三十六页）依字解经，这里讲述的如来藏是“常住不变”、“不生不灭”、“不增不减”。笔者认为：佛性、空性、缘起、藏传佛教在总体上处理这些关键性佛教概念时，据“四依四不依”的原则，了义不了义为标准，依龙树阿闍黎解佛陀，依月陈和佛护解中观空性思想，尊奉“中观无自性论”。因此，藏传佛教佛性论的阐释和发展也遵循这传统。

藏传佛教六宗派（即萨迦派、格鲁派、噶举派、宁玛派、觉囊派、庸仲苯派）以及各种各样的分支修派都统统强调“空性”和“佛性”的高度统一性，双运机能的作用。比如有些学者被称为承认“常恒不变的胜义谛”、“具有泛神论色彩的如来藏”的觉囊派也坚持认为自己所持的他空思想吻合与龙树及其中观应成派的其他论师的“自性空中观”思想。篤补巴·西绕坚赞（1292-1361）的论著《山法了义海论》说：若有人说‘如来藏乃了义，则非中观见也，龙树菩萨在《法界赞》云：何法未了悟，轮回三有中，有情恒安住，法界我礼敬…。’这里“法界”亦指“佛性”。篤补巴大师认为，龙树的中观究竟胜义也是“如来佛性”，归根结蒂也即是“中观无自性论”。藏传佛教没有一家离开“空有”谈论“佛性”。所以藏传佛教的如来藏思想是佛教中心思想“空”的基础上建立的，因此，日本批判佛学家松本史朗所说的‘有’和‘我’的立场去解释“佛性”很有

区别。 松氏认为：1. 如来藏思想是“dhatu-vada”。2. “dhatu-vada”是世尊批评的对象。3. 今天的日本佛教，只有彻底否定如来藏，才可称为佛教。（缘起与空-如来藏思想批判 中国人民大学出版社 7 页）据论述，他在这里强调的“如来藏”是“实有”和“存在”的角度考释如来藏而并非“空”的角度解释的“藏传佛教佛性论”。藏传佛教其他修道体，例如：大圆满、大手印、顿悟、车确等也离不开藏传佛教“佛性自空”的观念。 所以，笔者毫不犹豫地认为，藏传佛教是般若“空”思想来解释第三法轮如来藏系经典的“佛性论”的佛教。藏传佛教始终提倡理论与实践的高度结合，大慈悲与见空智慧双运，大乐心与见空智慧双运，幻身与光明心双运等。反对理论的单一性和独立性。为此，这“双运”理论来阐释和检验“佛性”也是藏传佛教的一大特点。

总而言之，本文根据现代宗教科学研究理论方法，印度原始佛教文献资料中记载，论证原始佛教如来藏思想溯源。对比分析印度原始佛教宗派源流中如来藏思想的不同论述，印度佛教如来藏思想发展的不同历史阶段。藏传佛教宁玛派、觉囊派为代表的八大修派所论述的佛教如来藏思想进行概括，总结出藏传佛教如来藏思想的本土化、空性双运性、对立统一性。从“批判佛教”学术思潮的方法，分析藏传佛教如来藏思想历史来源、理论体系、发展阶段及其特色。论证藏传佛教如来藏思想对藏传佛教思想结构，宗派教义、宗教哲学思想的重大影响。阐述藏传佛教如来藏思想学术趋向以及简略介绍原始佛教如来藏观，特别是本性清静、心性如来、佛性自空、性空双运等藏传佛教本土化概念。

关键字： 佛性 如来藏 性空双运 大圆满 大法印

Abstract:

The tathāgatagarbha in Tibetan Buddhism

The tathāgatagarbha concept is a fundamental philosophical question of Buddhism. tathāgatagarbha (Sanskrit) has the original contextual meaning of “embryonic Buddha” (Tib: *bade gashegas snging po*) or “Buddha heart”. Mahāyāna Buddhism, Vajrayana Buddhism, and particularly the Prāsangika school expresses the term as “Buddha nature”. Within the three surviving nikayas¹ of Theravada Buddhism, there are several ways of understanding tathāgatagarbha and according to different sutras. The most significant doctrines lie in the *Tathāgatagarbha*, *Lankavatara*, *Mahaparinnirvana*, *Maharatnakuta*, *Mahabheri Haraka Parivarta*, and *Angulinalya* sutras, which define tathāgatagarbha as a monism and something permanent. Prāsangika and Tibetan Buddhism schools (Nyingma, New Bön, Kadam, Sakya, Jonang, Gelug, Kagyu) meanwhile, see tathāgatagarbha as an expression of the concepts of pratīyasamutpāda (dependent arising) and sūnyatā (emptiness). Many researchers believe that the Tibetan Buddhist practice of *mahasampanna* (Eng: *Dzogchen*, Tib: *rdzogas chena*) and Mahamudra (Eng: *the Great Seal*, Tib: *phyga rhy chen mo*) are based on the concept of an “absolute” tathāgatagarbha.

In this paper I focus on the Tibetan Buddhist interpretation of tathāgatagarbha and argue that its concept concerns “emptiness” and “dependent arising” but nothing else. I have five main arguments: 1) All Tibetan Buddhist schools, in theory and practice, assert that they follow Mahāyāna Buddhism and its Prāsangika school; Tibetan Buddhism is enshrined in the doctrines of both Nāgārjuna and Candrakīrti who both stated that ultimate truth is sūnyatā but not *atman* (infinite, ego-less, *svabhava*); 3) Nagarjuna’s *Mūlamadhyamakakārika* declares: “whatever is relational origination [pratīyasamutpāda] is sūnyatā” which means that all phenomena (dharmas) are sūnyatā including Buddha nature; 4) The Tibetan Buddhist schools insist that all Buddhist sutras be explained in terms of Nāgārjuna’s theory and wisdom. The Buddha himself prognosticated Nāgārjuna as his re-disseminator and this is recorded in several scriptures, for instance Tsongkhapa’s *In praise of dependent arising*; and 5) Tibetan Buddhist schools agree on the tathāgatagarbha concept and this understanding corresponds with the principles of Buddhist scripture, in particular the “revelation of the whole truth” and “partial revelation of the truth”, the four seals of Buddha truth (*chatur udan*) and the four reliances (*catrari pratisaranan*).

Tibetan Buddhist schools stress that in the three turnings of the wheel of the Buddha’s doctrine (*tridharmachakra*), the second teaching of the “perfection of wisdom” (*prajna*) or “wisdom of emptiness” is central, the *Heart Sutra* (*Prajnapramit-hridaya Sutra*) containing the wisdom of salvation. Tathāgatagarbha is the main teaching of third of the tridharmachakra and

¹ The three nikayas or monastic fraternities are Theravada, in Southeast Asia; Dharmaguptaka in China, Korea and Vietnam; and Mulasarvastivada in the Tibetan tradition.

should be combined with the wisdom of emptiness. Hopkins [1973:p323] states: “The prasangikas say that this teaching [of the concept of tathāgatagarbha] is an example of giving to the cause the name of effect; for, the emptiness of the mind of each sentient being is what allows for change of that sentient being’s mind, and this emptiness if being called a fully enlightened Buddha”.

In conclusion, I am arguing that the concept of tathāgatagarbha in the Tibetan Buddhist schools - being simply emptiness and dependent arising –includes the view of the Tibetan Buddhist Dzogchen school and its *gazhanastaonga* (Eng: *wrong view concerning unrealness of the attributes*) text and tradition. In this vein, Tibetan Buddhist sects also contend that several Mahayana Buddhist scriptures such as the *Mahāparinirvāṇa*, *Tathāgatagarbha*, *Srīmādevimhanada* and *Mahāyāna Angulimaliya* sutras, which describe tathāgatagarbha as omniscient, eternal, infinite, pure, benevolent, nurturing, ultimate nature, unconditioned, changeless, virtuous or ineffable are to be understood as only “partial revelation of the truth” and not “revelation of the whole truth”. After all, tathāgatagarbha in Tibetan Buddhism is emptiness or wisdom of emptiness but nothing else. In fact, according to Tibetan Buddhism, the two-in-one (*yuganaddha*, Tib: *zunga vajuga*) of emptiness and bodhicitta, means that we can attain the final Buddhist goal of enlightenment. This is why tathāgatagarbha is the cornerstone of all Buddhist teaching.

Key words: tathāgatagarbha, pratītyasamutpāda, sūnyatā, Tathāgatagarbha Sutra

དཀར་ཆག

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ཞིབ་འཇུག་.....	1
དང་པོ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་སྒྱུར་བཤད་པ།.....	4
1. 1 གདོད་མའི་ནང་བསྟན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ།.....	4
1. 2 བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རགས་ཙམ་བཤད་པ།.....	9
གཉིས་པ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བའི་འགྱུར་བ།.....	15
2. 1 བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ཐོག་མའི་བྱུང་བ།.....	15
2. 2 བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ཐོག་མའི་བྱུང་བ།.....	20
2. 3 བོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ།.....	22
2. 4 བོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་དྲགས་སྒྲིང་།.....	25
གསུམ་པ། སྒྱུར་ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ།.....	28
3. 1 བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བ།.....	28
3. 2 མདོ་སྤེལ་བའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བ།.....	32
3. 3 སེམས་ཙམ་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བ།.....	35
3. 4 དབྱ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བ།.....	49
4. 3 ས་སྐྱ་བའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདོད་ཚུལ།.....	110
4. 4 དཔལ་རྒྱལ་བ་ཇོ་ནང་བའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ།.....	119
4. 5 བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཤེགས་སྒྲིང་འདོད་ཚུལ།.....	143
4. 6 སྐུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་གཞན་དག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་བཞེད་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ།.....	153
ལྔ་པ། བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཚུད་པ།.....	165
5. 1 རྟིང་མ་དང་དགོ་ལྷགས་པའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཚུད་པ།.....	167
5. 2 ཇོ་ནང་དང་དགོ་ལྷགས་པའི་མེ་མཐུན་བྱུགས།.....	177
5. 3 དགོ་ལྷགས་པ་དང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པ།.....	180
5. 4 དགོ་ལྷགས་པ་དང་ས་སྐྱ་བའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཚུད་པ།.....	183
དྲུག་པ། བོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བའི་གནད་ཁ་ཤས།.....	184
6. 1 བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་དགྲ་དང་དེ་དག་གི་འགྲེལ་ཚུལ།.....	186
6. 2 བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་འགྱུར་མེད་རྟག་བརྟན་བྱ་འདོད་ཚུལ།.....	191
6. 3 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་འདོད་ཚུལ།.....	193
6. 4 ཆོས་དབྱིངས་དང་ཆོས་སྒྲིའི་འདོད་ཚུལ།.....	195
6. 5 གདོད་མའི་མགོན་པོ་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀའི་འདོད་ཚུལ།.....	197
བདུན་པ། བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁ་ཤས་དང་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བ།.....	201
7. 1 འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་མོ་དང་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ།.....	201

7. 2	སྒྲིང་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བུ།.....	204
7. 3	ཁྲེགས་ཆེད་དང་ཐོད་རྒྱལ་སྐྱེས་སྒྲིབ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་གཤེགས་སྒྲིང་།.....	208
7. 4	གཙོད་སྐྱེས་ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་དག་གི་ལྟ་བུ་དང་གཤེགས་སྒྲིང་།.....	210
	བརྒྱུད་པ། ཐོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྒྲིང་གི་དོགས་སྒྲོང་།.....	212
8. 1	དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་དགེ་ལྡན་ལུགས་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་དོགས་སྒྲོང་།.....	212
8. 2	དེང་རབས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་པའི་ཁྲོད་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་དོགས་སྒྲོང་།.....	215
	དགྲ་བ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་དང་ཐོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲོ།.....	217
9. 1	བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་དེ་ཐོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་བསམ་སྒྲོའི་གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།.....	217
9. 2	བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་བས་ཐོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲོ་ལ་ཐོན་པའི་ལུས་པ།.....	220
	བརྒྱུ་བ། ཐོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྒྲིང་དང་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས།.....	226
10. 1	གཤེགས་སྒྲིང་དང་ཐོད་མའི་ནང་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས།.....	226
10. 2	གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བུ་དང་ཐོད་ཀྱི་སྒྲུལ་རྒྱུན་སྟོན་དག།.....	229
10. 3	མ་འོངས་པའི་ཐོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་ཕྱོགས།.....	233
	དབྱུང་གཞིའི་དཔེ་ཆོགས།.....	244
	ཐོད་ཡིག་གི་སྒྲོང་།.....	244
	རྒྱ་ཡིག་གི་སྒྲོང་།.....	249
	དབྱིན་ཡིག་གི་སྒྲོང་།.....	252
	ཟུར་མཆན་༡.....	256
	ཟུར་མཆན་༢.....	276

----- བོད་བརྒྱུད་ལྷན་མཐའ་ཁག་གི་བདེ་གཤེགས་སྤྱིར་བཏེན་གྱི་བ་གཙོ་བོར་བཤད་པ། 1

སྒྲིག་བཟང་པོ་རིག་པའི་སྒྲིག་མཁའ་བ།
ཐུབ་བརྟན་ཆོས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཁྱུང་ཐེག་ཅིང་།
མ་རིག་དབྱང་གི་དབྱ་སྡེ་འདུལ་བའི་ཐོགས།
འཛིན་པའི་སྒྲིབ་དཔོན་ཁོ་བོས་ནམ་ཡང་བསྐྱུགས། 1

གཞུང་མང་སྤྱངས་པའི་རིགས་པ་མ་བཟར་བ། 1
ལུ་ཏྲེ་བྱེ་ཡི་ཆོག་ལ་མགོ་མཁོར་བའི།
དེང་རབས་མཁས་པའི་ཚུལ་ཆོག་བཟུས་བྲིས་དག།
མཐོང་ན་སྒྲིབ་ཐོན་དམ་པར་སྒྲིང་ནས་བྲུས།

འདིར་ཡང་སྒྲིབ་ཐོན་མཁས་པའི་གསུང་ཆོག་དང་།
སྒྲུ་མ་དམ་པའི་གསུང་གི་བདུད་རྩི་སྒྲིགས།
དཔེ་མང་བཞུགས་པའི་རང་གི་སྤྱང་བ་ལས།
རིགས་པའི་གསལ་ཁ་བྱེ་བའི་ཚུལ་འདི་བྲིས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་མ་སོན་པར།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མི་གོ་བས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་ལ་ལོག་པར་འབྲེལ་བ་དག།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་སྤྱར་འཆག་པར་མཛད། 2 ཞེས་པའི་ཆོག་གི་.....
མདུན་བསུས་ཏེ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

¹ ཆོགས་བཅད་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་གནའ་མི་མཁས་པའི་རྒྱུ་འབྲངས་ནས་རང་གི་སྒྲིབ་དཔོན་གྱི་མཚན་དྲངས་ཏེ་.....
བསྐྱུགས་པ་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་སྒྲིབ་ཐོན་བཟང་པོར་འཁྱུགས་སོ།

² ཁོ་བོའི་འདྲི་ཚུལ་ལ་ཆོས་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་ནི་གཞུང་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར། རང་གི་ཉམས་སྦྱང་
དང་སྒྲིབ་པ་སྒྲིགས་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བྱུང་ན་གོ་བ་རབ་ཏུ་སྒྲིས་སྤྱང་པ་ལས། རང་ཉིད་ཕྱི་རྒྱུ་བྱུང་ནས། ཚན་རིག་
གིས་ཞིབ་འཇུག་བྱུང་ནས་སྒྲིང་པོ་ལེན་པར་འདྲི་པ་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་དབྱང་བྱའི་གཞི་ལ་
ཐོག་མ་ཉིད་ནས་“མིག་ཤེལ”ཀྱི་ནས་བརྟུ་བར་འདྲི་པ་ནི་ཞིབ་འཇུག་གི་རྣམ་འབྱུང་ཡང་དག་པར་མི་མཐོང་ངོ།

དང་པོ། བདེག་ཤེགས་སྟོང་པོ་སྦྱར་བཤད་པ།

1.1 གདོད་མའི་ནང་བསྟན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ།

སྦྱར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཟེར་བ་ནི་སྤྲི་ཏེ་སྐད་ཐད་ཀར་བསྐྱར་བ་
ཞིག་ཡིན་ཏེ། Tathagata(ཏ་སྤྲི་ག་ཏ) དང་ garbha(གརྨ)གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱར་བ་ལས་་་་
ཐོབ་པ་ཡིན། Tathagata བྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་“དེ་བཞིན་སྟོང་པ་”། “དེ་ལྟར་་་་་་
སང་བ”སོགས་ལ་ འཇུག་པ་དང་། garba བྱི་“སྟོང་པོ”དང་“མངལ་ན་གནས་”
དང་“གཏེར་”དང་“རིན་པོ་ཆེ”དང་། གཞན་ཡང་། “མངལ་ནས་འཁྱུངས་པ་”
སོགས་ལ་འཇུག་པས། ཐོད་སྐད་དུ་“དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་”དང་“སངས་
རྒྱུ་གྱི་སྟོང་པོ་” ཞེས་སྟུ་བསྐྱར་བ་རེད། ཡིན་ནའང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་་་
སྟོང་པོ་ Tathagatagarbha (ཏ་སྤྲི་ག་ཏ་གརྨ) དང་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྟོང་པོ་Buddhagarbha(བུ་རྩ་གརྨ)
ཞེས་པའི་ཐ་སྟོང་གཉིས་ནི་རྩ་འབྲས་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ པའི་འབྲེལ་སྟེན་ཡོད་ལ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་སྟོང་པོ་ནི་ས་བོན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ སྟོང་པོ་མཐར་་་་་་
ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་ཚུལ་ཀྱང་ཡོད།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་(tathagatagarbha)¹ལྟ་བུ་དེ་གདོད་མའི་ནང་བསྟན་
གྱི་ གཞུང་གི་ཀྱབ་ཆ་ཞིག་མ་ཡིན་མོད། སངས་རྒྱུ་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ལན་
མ་བཟུང་བའི་དྲི་བ་བརྟུ་བཞིའི་གས་ཀྱི་མཐའ་མ་སྟེ། མི་ཤི་རྗེས་ཡོད་དམ་མེད་ཟེར་བ་
དོན་དངོས་སུ་བདེ་ གཤེགས་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ན་ཡོད་དམ་མེད་ཟེར་བ་ཡིན་
ལ། ²

¹ The Sanskrit term "tathāgatagarbha" may be parsed into *tathāgata* ("the one thus gone", referring to the Buddha) and *garbha* ("root/embryo"), where the latter has the meanings: "embryo", "essence"; whilst the former may be parsed into "tathā" ("[s]he who has there" and "āgata" (semantic field: "come", "arrived", "not-gone") and/or "gata" ("gone")

² ལི་ཁྲིན་呂澄・གྱིས་བཅུམས་པའི་རྒྱ་གར་ནང་བསྟན་གྱི་ཐོག་མའི་མགོ་ཁྲུངས་ཞེས་བའི་དཔར་ཐེངས་དང་ཐོའི་ཤོག་ངོས་
༡༩ན་གསལ། མང་ཉེ་དུས་རབས་དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྟན། ༢༠༠༥ཟླ་བཅུ་བར།

དེ་ནི་རྗེས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྷ་བའི་ཚྭ་གཞིའི་མགོ་ཁྲུང་ས་ཡིན་པར་.....
 བཤད་ཚུལ་ཡོད། རྗེས་སུ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་མདོ། (མདོ་སྡེ་འདི་སེམས་ཅམ་པའི་
 སྒྲིབ་དཔོན་ཆོས་གཅིགས་ཆེན་དུ་འཛིན།) ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། ཟུང་འདས་
 ཆེན་པོའི་མདོ། བལ་ཆེན། ར་བོ་ཆེ་སྐུ་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
 པོའི་སྒྲར་མང་དུ་གསུངས་ཡོད། རྗེས་སུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་བཅུམས་པར་
 གྲགས་པའི་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ནི་བདེ་.....
 གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་ཆ་ཚང་བའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ ཐོག་མ་
 ཡིན་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་བ་དག་གིས་ཁས་ལེན། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲ་མར་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་གཞིར་བཟུང་ནས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོར་རྒྱས་.....
 པར་འགྲེལ་ ཡོད་ལ། ཐེག་ཆེན་ནང་བསྟན་མ་དར་བའི་སྡོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་.....
 པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་དེ་འདྲའི་རྒྱས་བར་འགྲེལ་སྒྲིལ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་མོད། གདོད་མའི་.....
 ནང་བསྟན་ཤེས་རིག་ཏུ་གཤེགས་སྒྲིང་དེ་འདྲའི་གནད་དུ་བཟུང་ནས་དབྱེད་པའང་.....
 བཏངས་མེད་པ་ཤེས་ཐུབ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འགྲེལ་ཚུལ་དང་རྩིས་འཛིན་ཚུལ་
 གྱང་“རིགས་”ཀྱི་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་བྱེད་པ་ལས། དེ་འདྲའི་ལྷ་བ་ཟབ་མོ་ལ་སྦྱར་ནས་
 བཤད་སྒྲིལ་མེད་པའང་ཤེས་ཐུབ། དེ་ཡང་མཁས་དབང་ཁང་དཀར་ ཚུལ་ཁྲིམས་.....
 སྐལ་བཟང་གིས་“དེ་བཞིན་བཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་བཞེད་སྒྲིལ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་
 བཞེད་སྒྲིལ་རིམ་པས་ཟབ་རྒྱས་སུ་བྱིན་ནས་མཐར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཡིན་
 པར་ འགྲེལ་བརྗོད་གནང་སྒྲིལ་ཆགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རང་བཞིན་ནི་.....
 ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ ཡོད་པར་བཞེད་སྒྲིལ་བྱུང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བྱུང་བ་དེ་ཡང་
 ཉག་པ། བཏན་པར་ཐོག་མཐའ་ གང་དུ་རྩོམ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བཞེད་སྒྲིལ་ཆགས།
 དེ་ནས་དེ་འདྲ་བའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་(Cittaprakṛti་སི་ཏྲ་པ་ཀ་ཀྲི)ཡིན་པའི་བཞེད་སྒྲིལ་དུ་
 འགྱུར་བ་བྱུང་། དེས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་(cittadharmatā་སི་ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ་
)ཡིན་པའི་བཞེད་སྒྲིལ་ཆགས།

དེ་ནས་མི་རིང་བར་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཆོས་སྒྲིལ་ནས་གྲངས་ཡིན་པའི་.....
 བཞེད་སྒྲིལ་ ཆགས། དེ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་བཞིན་དེ་བཞིན་བཤེགས་པའི་སྒྲིང་

བོ་ཡིན་པའི་བཞེད་སྒྲིལ་ཆགས་པ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ།”¹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་
 མར་“རིགས་”དང་“རང་བཞིན་”ཀྱི་བཞེད་སྒྲིལ་དག་ལས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་
 བཞེད་སྒྲིལ་འདི་གདོད་མའི་ནང་བཞུན་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པས། དཔེ་མང་
 བོའི་སྒྲིལ་ནས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་འདུག དེ་ལ་ཡང་རྒྱད་ལྔར་
 “སེམས་དེ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བས་ན་ཉོན་མོངས་ངོ་བོ་མེད་གཟིགས་ནས།”²
 ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རང་གཞིན་གཞི་དམ་ནས་དག་པ་(citta-prak rti-prabhasvara)³ ལྟར་
 ལྷབས་བྱ།)དང་། འོད་གསལ་བ་(pabhasvara)ལྷབས་བྱ། ལྟར་བརྗོད་ཚུལ་དང་། སེམས་
 ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་སྒྲགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་རིམ་པར་བྱུང་བ་ཡིན་འདུག
 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པའི་མདོ་ཁྲུངས་ནི་ཨགྲཱཌའི་མདོ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་རང་བཞི་(Buddha-dhatu)བྱུང་བྱུང་ཀྱི་མདོ་སྒྲགས་སུ་བཤད་ལ། དེ་རིམ་བཞིན་སེམས་
 ‘ཅམ་པའི་སྒྲིབ་དཔོན། ཐོགས་མེད་སྒྲུ་མཆེད། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སྒྲགས་ཀྱི་གསུང་
 རྗེ་མ་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད། བྱད་པར་བྱུང་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས་“དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་སྒྲིབ་པོ་འོད་གསལ་བ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་”སྒྲགས་མདོ་སྒྲེ་མང་བོའི་ནང་གསུངས་
 ཡོད་པ་དང་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དགོངས་བ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དབྱེ་བ་སྤྲ་ཞིང་ཞིབ་པར་བཤད་ཡོད།

ཐོག་མར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་སྒྲགས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་
 ། ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཙུག་ཀྱིས། སྤང་བོ་ལྷ། ལས་འབྲེལ། འཇིག་རྟེན་ཆགས་
 ཚུལ། རིགས་ཀྱི་ནམ་དབྱེ། དག་སྦྱང་གི་སྤེ་དང་དག་སྦྱང་གི་སྤྱམ་ཁྲིམས་སྒྲགས་གཙོ་
 བྱས་ནས་གསུངས་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་སྒྲིན་པ་སྒྲུ་མ་དམ་འདས་རྗེས།

འགྲེལ་བྱེད་མཁན་པོ་དག་གི་དགོངས་བ་སོ་སོར་བཀྲལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བའི་
 དབང་གིས་བྱུང་མཐའ་སོ་སོར་བྱས་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོའི་ལྷ་བ་
 ཡང་ཐོག་མར་རིགས་ཀྱི་ནམས་དབྱེ་ལས་བྱུང་བ་རྗེས་སུ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་དང་.....

¹ ཁང་དཀར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲིལ་བཟང་གི་གསུང་རྗོན་མཉམ་སྦྱགས་བསྒྲིགས་ལས། བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོའི་བྱུང་མཐའ་བཤད་པ་
 ཞེས་བའི་ཐོག་གངས་༤༠༥ན་གསལ། དཔེ་དེབ་འདི་རྒྱང་གི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྐྱུག།

² ཐེག་ཆེན་རྒྱད་ལྔ་མ། ཟིན་ཁྲིན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༧ལོ། ཐོག་གངས་༤

³ རྒྱ་བརྒྱུད་ནང་བཞུན་གྱི་阿含经་དེ་ལ་ཡང་བཞེ་ཡོད་དེ། 长阿含 中阿含 增阿含 杂阿含 དེ་དག་གདོད་མའི་ནང་བཞུན་
 ཀྱི་མདོ་སྒྲིལ་དག་དུ་བཙུག་པ་ཡིན་འདུག

རིགས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་གྲོག་པ་ལེན་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་ལས་ཤེས་སོ། ལྷན་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཡས་མས་སུ་ཆ་བའི་ཕྱེ་གཉིས་སུ་གྱུས་བ་དང་། དེ་དག་སྐར་ཡང་ཉན་ཐོས་ཕྱེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཉི་ཤུ་སྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་མོད། ཁོ་ཆོ་གཙོ་པོ་ལྟ་བུའི་ཆ་ནས་གྱུས་པ་ཉུང་ལ་གནས་ཡུལ་དང་མིང་སྟགས་ལས་གྱུས་པ་མང་བ་མ་ཟད། ལྟ་བུའི་ཆ་ནས་ཀྱང་“རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཅུ་སྟགས་”འདུལ་བའི་ཆ་ལས་“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་”དང་“བདེན་བཞི་”སྟགས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཆ་ནས་ཚུད་གཞི་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མི་སྣང་།

གང་ལྟར་རྒྱ་གར་ནང་བསྟན་དེ། ལྷན་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནང་བསྟན་དང་། (འདི་ལ་གདོད་མའི་ནང་བསྟན་ཡང་ཟེར།) ཉན་ཐོས་ཕྱེ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ནང་བསྟན། ཐེག་ཆེན་སྐབས་ཀྱི་ནང་བསྟན། འབྲས་བུ་རྩ་རྩེ་ཐེག་པ་ལྟེ་གསང་སྟགས་སྐབས་ཀྱི་ནང་བསྟན་བཅས་སུ་དབྱེ་ཆོག་པ་ལས། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལྟ་བ་འདི་ཡང་། ལྷན་པ་བཞུགས་དུས་“རིགས་”ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅུ་ལས་དེ་འདྲའི་ཞིབ་འགྲེལ་དང་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་མི་མངོན་ལ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་པར་ལའི་སྐད་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་མདོ་ཕྱེ་བསྐྱས་པ་སྟགས་སུ་ཡོད་དགོས་མོད། མདོ་དེ་དག་ཏུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་མཐོང་དུ་མེད་དོ།

དེ་བཞིན་རིགས་ཞེས་པ་འདི་ནི་ཐོག་མའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུའི་མགོ་ཁྲི་ཁྲི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་དགོས་ལ། ཉན་ཐོས་ཕྱེ་བའི་དུས་སུ་རིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲོག་པ་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་སྟེ། རིགས་དེ་རིགས་བཞིའི་རིགས་ཁོ་ན་ཅུ་ལ་མི་བྱེད་པར། “འཕགས་པའི་རིགས་”ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་བྱུང་བར་སྣང་སྟེ། འདུལ་བ་ལས། “ཆོས་གོས་དང་། བསོད་སྟོམས་དང་། གནས་མལ་ངན་དོན་ཅུ་ལ་མི་བྱེད་ཆོག་ཤེས་བ་”འཕགས་པའི་རིགས། ”ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེ་དུས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་རྩིས་འབྲང་བ་དག་ལ་འདུལ་བྱིམས་མཆོག་ཏུ་སྲུང་བར་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད་ཅུ་ལས་སེམས་དང་སྐར་ནས་བཤད་ཚུལ་ཡོད་པར་མི་མངོང་། རྩིས་སུ་ཐེག་ཆེན་གཞུང་དུ་རིགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་འགྲེལ་ཚུལ་སྟོན་ཆོགས་ཤིག་བྱུང་ལ། རྩིས་སུ་“འཕགས་པའི་རིགས་”ཞེས་པ་དེ་“སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་རིགས་”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་འགྲེལ། དེ་ལ་ཡང་“རང་བཞིན་གནས་རིགས་”དང་“རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་”གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་། དེ་དག་རིམ་བཞིན་“བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་”སྟགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་འགྱུར་བ་བྱུང་བ་ཡིན་འདུག

དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་སྤེལ་བའི་སྐབས་སུ་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པ་དེ་རིགས་ཙམ་ལས་འགྲེལ་
 ཚུལ་ཁ་གསལ་བོ་ཞིག་མེད་ནའང་། དབྱིག་གཉེན་(Vosubhandu་བསུབ་ཐུ་)1་དང་ཐོགས་
 མེད་(Asanga་ཨ་ས་ཀླ)2་ཐྱོགས་སྒྲུང་(Diagnaga་དི་སྒྲིག་)3་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་སྒྲུབ་དཔེ་
 དག་གིས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པ་རྒྱས་བའི་འགྲེལ་བ་ལ། ལྷ་སྒྲུབ་(Negarjuna་ནལ་རྒྱུ་རྒྱུ་)4་དང་
 ལྷ་ཤགས་(Kanricitte་ཙ་རྩ་རྒྱུ་རྒྱུ་)སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲུབ་དཔེ་དག་གིས་བདེ་
 གཤེགས་སྟིང་པའི་ལྟ་བུ་མཛད་ཁྲུངས་བཙལ་ནས་ཞིབ་རྒྱས་སུ་འགྲེལ་བ་མ་ཟད།
 སྟོན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་མཁན་པོ་དག་གི་སྒྲོ་སྒྲོས་ལས་བརྒྱལ་བའི་ལྟ་བུ་མཛད་བཞིན་ཡོད།
 རྗེས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པ་
 བློ།

སངས་རྒྱས་པད་དན་སྒྲུང་ཅི་སྒྲུང་མ་ལ། ལྷ་སྒྲུབ་པའི་མི་གཙང་ནང་ན་གསེར།
 ས་ལ་གཏེར་དང་ལྷག་སོགས་འབྲས་ཆུང་དང་། གོས་རུལ་ནང་ན་རྒྱལ་བའི་སྒྲུ་དང་ནི།
 བྱད་མེད་དན་པའི་སྟོན་མི་བདག་དང་། ས་ལ་རིན་ཆེན་གཟུགས་ཡོད་ཅི་ལྟ་བུ། སྒྲོ་
 བྱར་ཉན་མོངས་བྱི་མས་སྒྲིབ་པ་ཡིས། སེམས་ཙན་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་ཁམས་འདི་
 གནས། 5སོགས་བྱུང་བ་འདི་ནས་“སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་”ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་འདི་
 གཅིགས་སུ་བབྱུང་ནས་བཤད་ཡོད་ལ། འདི་ནི་ཐོག་མའི་“སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་”
 ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་“སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་”སུ་འགྱུར་འདུག ལྷུང་དེ་བཞིན་

¹ **Vasubandhu** (fl. 4th c.) was, according to Mahayana Buddhist tradition, an Indian Buddhist scholar-monk, and along with his half-brother Asanga, one of the main founders of the Indian Yogācāra school. However, some scholars consider Vasubandhu to be two distinct people. Vasubandhu is one of the most influential figures in the entire history of Buddhism. In the Jodo Shinshu branch of Buddhism, he is considered the Second Patriarch. In Zen, he is 21st Patriarch.

² **Asa ga** (also called Āryāsa ga), (c. 300–370 CE), was an exponent of the yogācāra school of Buddhist philosophy. Traditionally, he and his half-brother Vasubandhu are regarded as the founders of this school.

³ **Dignāga** (Tibetan: རྒྱལ་ཁྱི་རྒྱུ་ལོ་ *phrogs kyi glang po*) (c 480-540 CE) was an Indian scholar and one of the Buddhist founders of Indian logic. He was born into a Brahmin family in Simhavakta near Kanchi (Kanchipuram), and very little is known of his early years, except that he took as his spiritual preceptor Nagadatta of the Vatsiputriya school. This branch of Buddhist thought defended the view that there exists a kind of real personality independent of the elements or aggregates composing it

⁴ **Acharya Nāgārjuna** (Telugu: నాగార్జున, Tibetan: klu sgrub) (c. 150 - 250 CE) was an Indian philosopher who founded the Madhyamaka school of Mahāyāna Buddhism.

⁵ ཐེག་པ་ཆེན་མོ་རྒྱུད་སྒྲུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་འགྲེལ། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༧ལོའི་ཟླ༥པ། ཐོག་
 གངས་༡༩ ན་གསལ།

གཤེགས་པའི་ཁམས་སམ་རིགས་ཞེས་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་མོད། “རིགས་”དང་“
 ཁམས་”གཉིས་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཏ་ཅང་མི་འདྲ་བའི་ཐ་སྟངས་གཉིས་ཡིན་པས། ཁོ་བོས་
 བལྟས་ན་རིགས་དེ་ཁམས་སུ་བཤད་པ་ཡང་བདེ་གཤེགས་སྟིང་བོའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་.....
 འགྱུར་བ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་ཆོག་སྟེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འགྱུར་བ་དེ་...
 དག་ནི་ཐེག་ཆེན་པའི་སྒྲིབ་དཔོན་དག་གི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ལས། སྟོན་པ་བཞུགས་དུས་
 དང་ཉན་ཐོས་ཞེ་བའི་དུས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་པར་མི་སྣང་ངོ་།

རྒྱུད་སྒྲའི་གཤེགས་སྟིང་གི་དཔེ་འདི་དག་གིས་གཤེགས་སྟིང་དེ་“རང་བཞིན་.....
 ”དང་“ཆོས་ཉིད་”ཅིག་ནས་“དངོས་བོ་”དང་“དངོས་ཡོད་ཅིག་”ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་.....
 འགྲེལ་ཡོད་དེ། དོན་དངོས་སུ་“སྟིང་བོ་”དང་“ཁམས་”སྐགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་དེ་དག་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་བོ་གཟུགས་ཅན་དུ་ཤར་བར་གྲོགས་བྱེད་པའི་དཔེ་ཡིན་པ་ཏ་
 ཅང་གསལ་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་དེ་སྦྱང་ཆེ་དང་གསེར་དང་། འཁོར་ལོས་.....
 བསྐྱར་རྒྱལ། འབྲས་བུ་དང་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་བཞིན་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་དུ་ཡོད་པའི་དཔེ་
 རྣམས་བཞོད་ཡོད། འདི་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཤད་ན། བདེ་གཤེགས་སྟིང་བོའི་
 ལྟ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ཤིག་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་.....
 དགོངས་བ་དང་བར་ཐག་རྗེ་རིང་དུ་སང་བའི་ཉགས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་ནོ།

1.2 བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟན་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་རགས་ཙམ་བཤད་པ།

སྒྱིར་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་ལྟ་བ་འདི་བོད་ལ་དར་སྤེལ་ཤོས་ནི་སྤེལ་
 འགྱུར་སྟིང་མའི་བྱ་བ་མཐའ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་སྐྱར་གྱི་.....
 དབྱེད་པ་མང་བའང་སྟིང་མ་སྐགས་ལ་རྒྱས་རིང་བའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཡིན་འདུག
 སྟིང་མའི་མཁས་བྱ་བ་དག་གི་གཤེགས་སྟིང་གི་མདོ་ཁྲུངས་ནི་སྟིང་བོ་བཞོད་པ་དང་།
 རྒྱུད་སྒྲའི་སྐགས་ལས་མ་འདས་ན་འང་། ཁོ་ཆོས་མདོ་དེ་དག་ནས་བྱུང་བའི་གཤེགས་
 སྟིང་གི་ལྟ་བ་ལུང་དང་རིགས་པ་མང་བོས་བསྐྱབས་ཡོད་ལ། རང་ཉིད་ཀྱི་དམ་ཆོས་...
 ཉམས་ལེན་དང་ཐོས་བསམ་གྱི་གོ་རིམ་ཁྲོད་དུ་དེའི་སྐྱར་གྱི་ལྟ་བ་གསར་བ་བྱུང་བ་དང་
 མཉམ་དུ་ཐ་སྟངས་ཀྱང་གསར་བ་བཟོས་ཡོད། དེ་ཡང་། སྟིང་བོ་བཞོད་པའི་མདོ་ལས།
 ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྐས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་.....
 དབྱིངས་སྒྱུར་ལེན་པ་ནས་མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ་དེ་

ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་འདས་བ་དང་། མ་འོངས་པ། དེ་ལྟར་བྱང་བའི་སངས་རྒྱུ་བཙུག་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བ་ལྟར། ¹

ཁོ་ཚོས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ། ཆོས་དབྱིངས་དང་མཐུན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ། ད་ལྟ་བ་བཅས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པར་འགྲེལ་ནས། “རང་བཞིན་རྣམ་དག”དང་“སྒྲིབ་ཀྱི་བྱེད་པ།” “རྒྱུ་གས་པ་ཆེན་པོ”ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་འདི་དག་གཏགས་པར་བྱེད་དོ། ད་དུང་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། “ཉེས་བསྒྲིབ་དང་ལྷན་དང་། ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་ཉིད་ལྷན་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཞིན་ཕྱིར་བཞིན། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ། ” ²

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཆོས་དབྱིངས་རྣམ་མཁའ་དང་གཅིག་ཏུ་བཤད་དེ། ཇི་ལྟར་རྣམ་མཁའ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་བཞིན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། དེའི་ཡོན་ཏན་དང་ཆོས་ཉིད་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པས་“ཀ་དག” “གཏུག་མ་འོད་གསལ”སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཡིན། སྐྱེས་པ་ལྟར་ཆོས་མཁའི་གཞུང་དུ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ལ་ཐ་སྙད་མང་པོ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ། གཞོན་ལྷ་བུ་མ་པའི་སྐྱེ། རྒྱུ་གས་པ་ཆེན་པོ། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། རྩི་རྒྱུ་པོ། གཏུག་མཁའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན། ཀུན་གཞི་ལྷ་བུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ནི་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནའང་། རེ་རེ་བཞིན་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་བྱང་ཆོས་སམ་རང་བཞིན་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། “རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཞེས་བ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ནས་གནས་པའི་དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རིག་པ་ལ་བཤད་དེ།” ³ འདི་ལས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་འགྱུར་མེད་རྣམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་བ་དང་། “གཞོན་ལྷ་བུ་མ་པའི་སྐྱེ་ནི། ཕྱི་གསལ་

¹ ཆོག་འདི་སྤོང་པོ་བཞོད་པར་ཡོད་པ་གཞན་གྱི་ལུང་ཆོག་ལས་བཤུས་པ་མ་གཏོགས་སྤོང་པོ་བཞོད་པའི་གཞུང་དངོས་ལག་སོན་མ་བྱུང་པས། རྩི་རྒྱུ་འགོད་པར་བྱའོ།

² ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲ་མ། ཟི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༧ ལོ། ཤོག་གྲངས་༥

³ མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་གིས་༢༠༠༠ལོར་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དཔེ་ཆ་སྐྱབ་བརྒྱུད་ཤིང་ཉ་ཆེན་མོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེས་འགྲེལ་ཞེས་བའི་ཤོག་ངོས་༢༢༩ཀྱི་འགྲེལ་དུ་གསལ།

གྱི་ཤེས་བ་ནང་དུ་ལོག་ནས། རང་གསལ་གདོད་མའི་གཞི་དབྱིངས་ཆེན་པོ་རང་ངོས་
 ལྷང་བ། གཞི་ལས་འཕགས་པ། བྱེ་བྲག་བྱེད་པ། བྱེད་ཐོག་ཏུ་གྲོལ་བ། གཞན་ལས་
 མ་བྱུང་བ། རང་སར་གནས་བ་སྟེ། བྱུང་ཆོས་དྲུག་དང་ལྷན་པ་སྐྱེད་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 མཆོའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་དགོངས་བཤོ། ”¹ཞེས་བ་ལྟར་ཁམས་
 བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དེ་ཉིད། མ་བཙུག་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གདོད་མའི་
 བུམ་པ་བཞིན་དུ་བྱི་དང་ནང་གསལ་བ། རྒྱ་རྒྱུན་གཞན་ལ་སྟོས་བ་མེད་པ། རང་སར་
 རྒྱུགས་ཐུབ་ཏུ་གནས་བ། སྤྱི་བྱེ་བྲག་གང་རུང་མ་ཡིན་པ། རང་སར་གྲོལ་བའི་
 དགོངས་བཤོམ་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་གོ་འདུག གཞན་ཡང་། དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་བྱུང་
 འབྱུག་གི་གཞུག་མའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་བྱུང་ཆོས་མང་དུ་བཤད་འདུག་ལ། མདོར་ན་
 ལུགས་འདིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ནི་ཏྲ་ག་བཏན་ཡེ་ཤེས་དང་།
 གཞུག་མའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གོ་བ་མ་ཟད། “ཡེ་ཤེས་དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་དེ་ངོ་པོ་སྟོང་བ།
 རང་བཞིན་གསལ་བ། ཐུགས་རྗེ་ཀུན་ལ་བྱུང་བ། (སྐྱེ་གསུམ) དེ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱས་
 པ་མ་ཡིན་པ།”² གཞོ་མ་ནས་དག་པ། རང་སར་གྲོལ་བ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བཞིན་
 ཡོད་པར་སྣང་སྟེ། རྗེ་གསལ་པ་ཆེན་པོའི་གནས་ལུགས་རིན་པོ་ཆའི་མཛོད་ཀྱི་མཆོད་
 བཛོད་དུ།

གདོད་ནས་སངས་རྒྱས་མཛོད་པར་བྱང་ཆུབ་གཞི། མི་འགྱུར་ལྷན་གྲུབ་དོན་རྗེ་སྟིང་
 པོའི་དབྱིངས། སེམས་ཉིད་རང་བཞིན་རྗེ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་ལ། བཏང་བཞག་འགྲོ་
 འོངས་མེད་པས་བྱུག་འཆའ་ལ། ཡང་གཞུང་དེ་ལས།³

བུམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ། ཐུགས་དང་རིས་མེད་རང་བཞིན་
 གཉིས་མེད་པས། ལྟ་བ་སྟོན་མེད་དམ་ཆོག་སྤྱང་དུ་མེད། འཕྲིན་ལས་ཚོལ་མེད་ཡེ་
 ཤེས་སྐྱབ་པ་མེད། ས་ལ་སྐྱུང་མེད་བཟོད་པའི་ལམ་ཡང་མེད། སྤྱ་བའི་ཆོས་མེད་
 གཉིས་མེད་འབྲེལ་བ་མེད། སྐྱོ་སྐྱར་འདས་པས་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་མེད། གསེར་སྤིང་

¹མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་གིས་༢༠༠༠ལོར་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དཔེ་ཆ་སྐྱབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་བརྒྱད་ཀྱི་བཟུས་
 འབྲེལ་ཞེས་བའི་ཤོག་ངོས་༢༢༩ཀྱི་འབྲེལ་དུ་གསལ།

²མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་གིས་༢༠༠༠ལོར་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དཔེ་ཆ་སྐྱབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་བརྒྱད་ཀྱི་བཟུས་
 འབྲེལ་ཞེས་བའི་ཤོག་ངོས་༢༢༩ ཀྱི་རྗེ་གསལ་པ་ཆེན་མོའི་འབྲེལ་ལ་དཔེ་བཏུས་བ་ཡིན།

³མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་གིས་༢༠༠༥ལོར་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཁང་སར་བཏུན་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་གསུང་འབུམ་དེབ་
 བཞི་བ། ཤོག་ངོས་༤ན་གསལ།

ལྷ་བྱ་དབྱེགས་ལ་མེད་པའི་སྒྲིང་། རང་བྱུང་སེམས་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྷ་བྱ་ནི། མེད་པའི་
རང་བཞིན་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་ལས་འདས།

ཞེས་ཚིགས་པ་ཆེན་མོ་ནི་འགྱུར་མེད་དོ་རྗེ་རྟག་བརྟན་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ནམ་མཁའ་དང་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་བཤད་པ་མ་ཟད། སེམས་ཉིད་རང་གྲོལ་
རྒྱད་ལས། “གདོད་མའི་མགོན་པོ་ལ་བྱག་འཆལ་ལ”²ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར།
དེའང་གདོད་མའི་མགོན་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དམ་དུས་གསུམ་
སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱུགས་ཆོས་དབྱིངས་ཆེན་པོ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རིག་པ་
དེ་ལ་ཞེས་བཤད་ཚུལ་དང་། གདོད་མའི་མགོན་པོ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཚིགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཚུལ་ཤེས་ལ། དེ་ན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོའང་
དོན་དངོས་སུ་གདོད་མའི་མགོན་པོ་འཇུགས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་གོ་འདུག དེ་ལྟར་
“གདོད་མའི་མགོན་པོ་”ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་གདགས་པར་མཛད་པ་ནི་བདེ་གཤེགས་
སྒྲིང་བོའི་ཆད་མེད་ལྷན་པ་དང་སྒྲ་མེད་གོ་གནས་བཤད་ཡོད་པ་མ་ཟད། བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་ནས་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཏུ་འགྲེལ་འདུག་པའོ།

དེའི་རྗེས་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བྱབ་
མཐའ་ཆེ་ཤོས་ནི་རྫོན་བུ་ལྷ་ལ། རྫོན་བུ་དག་གིས་རྒྱུད་སྒྲ་མ་དང་། ལང་
གཤེགས། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་བོའི་མདོ། ཕལ་ཆེན་དང་
དཀོན་མཆོག་བཅུགས་པ། གསེར་འོད། མདོ་མུང་འདས། འཕེལ་བ་དང་འགྲེལ་བ་
མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ། དཔལ་ཕྱེད་སེང་གེ་དང་རྩེ་མདོ། རྩ་བོ་ཆེ་མདོ། ཡེ་ཤེས་
སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་སོགས་ལས་གསལ་བར་གསུང་བའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་བཤད་པ་དེ་
དག་ངེས་དོན་དུ་བཟུང་ནས།

“དོན་དམ་པའི་ལྷ་དང་སྒྲགས་དང་རྒྱུད་དང་དཀྱིལ་འཁོར་དང་བྱག་རྒྱ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོའི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་རྟག་པ་དང་།
བརྟན་པ་དང་། ཐེར་བྱག་པ། བདག་དམ་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ། གཅིག་ཏུ་གཙང་

¹མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་༢༠༠༥ལོར་པར་དུ་བསྟན་པའི་ཁང་སར་བསྟན་པའི་དབང་བྱུག་གི་གསུང་འབུམ་དེབ་
བཞི་བ། ཤོག་ངོས་༢༠ན་གསལ།

²མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་༢༠༠༥ལོར་པར་དུ་བསྟན་པའི་ཁང་སར་བསྟན་པའི་དབང་བྱུག་གི་གསུང་འབུམ་དེབ་
བཞི་བ། ཤོག་ངོས་༣ན་གསལ།

བ། རྟོགས་སྒྲིག་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་ཆས་སུ་གནས་པ། བརྟན་པ་དང་གཡོ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་གདོད་མ་ནས་བྱང་པར་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཀྲུ་རྫོབ་རང་སྟོང་འདི་དག་གི་གཞིའི་ཡོན་ལྷན་ཡོན་ནོ། །”¹

ཞེས་བཤད་ལ། ཁོ་ཚོས་“བདག”དང་“བདག་ཆེན་པོ”ཞེས་བའི་ཐ་སྟངས་མཛད་དེ་བདག་ཆེན་པོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྱུག་འབྱུར་མེད་གཅིག་ཕུ་དེ་ལ་བཤད་ཡོད། དེ་ནི་རྫོན་པའི་གཞན་སྟོང་གི་རིགས་པའི་འབྱུང་ཁྱེད་ཀྱངས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ།

“རྫོན་པ་རི་ཚོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོར་འདི་བཞིན་དུ་བཞག་སྟེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ལྷན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་རྟག་པ་བརྟན་པ་ཐེར་བྱུག་པ། དེ་ནི་ཀྲུ་གཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཉིད་དོན་དམ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། དེ་ཉིད་བརྟན་གཡོ་ཀྲུ་ལ་བྱང་པར་བཞགས་པའི་དབྱིངས་རིགས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལྟ་ཆོགས་དང་། དེ་ཉིད་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་དང་། རང་བཞིན་ན་གནས་པའི་རིགས་དང་། རྒྱུད་སྒྲེར་གསུང་བའི་རིགས་བརྒྱ་སྒྲིགས་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། ”²

ཞེས་བ་སྒྲིགས་ལས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་འདི་དོན་དངོས་གཞན་སྟོང་དུ་ཁས་སྐྱོང་ས་པ་ཡིན་ལ། “གཞན་སྟོང་ཞེས་པའི་དོན་གཅིག་འགྲེལ་ཚུལ་ཡང་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཚོས་མཐའ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་”³འདི་ལས་ཀྱང་ཤེས་རུས།

བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ལྟ་བུ་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་མཐོ་རྒྱ་བས་ཤིག་ནི། རྫོན་པའི་ཀྲུ་མཁུན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་(1292- 1361)ཡིན་པར་བཤད་ཆོག་སྟེ། ཁོང་གིས་བཅུམས་པའི་རྫོན་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རི་ཚོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དུ། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ནི་ཆེས་མཐོའི་མཚན་ཉིད་དང་།

¹ཕུའུ་བཀུན་སྒྲོ་བཟང་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མས་བཅུམས་པའི་ཕུའུ་བཀུན་བྲུབ་མཐའ། ༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༤་བར་ཀུན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྐྱར། ཤོག་གྲངས་༢༢༠ནས་༢༢༡ན་གསལ།

²ཕུའུ་བཀུན་སྒྲོ་བཟང་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མས་བཅུམས་པའི་ཕུའུ་བཀུན་བྲུབ་མཐའ། ༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༤་བར་ཀུན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྐྱར། ཤོག་གྲངས་༢༡༤ན་གསལ།

³སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་དོན་ཞེས་བདག་ལ་ཀྲུ་མཁུན་བྲུབ་མཐའ་བསྐྱས་པ་དཔེ་ཁྲིད་གནང་སྐབས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཅིང་།

སངས་རྒྱལ་པའི་མཐར་མཐུག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། རི་ཚོས་ངེས་དོན་རྒྱ་
མཚོ་ལས།

“དོན་དམ་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ནི་སྒྲུབས་གསུམ་དང་དེ་ཉིད་གསུམ་དང་། སྒྲུ་
གསུམ་དང་ནམ་ཐར་གསུམ་དང་ཞལ་གསུམ་དང་སྒྲ་གསུམ་དང་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་”
གསུམ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གསུམ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པའི་བྱིར་མཐར་ཐུག་གི་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ནི་ཚོས་ཀྱི་.....
དབྱིངས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།”¹

ཞེས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་དེ་དོན་དངོས་སུ་ཚོས་དབྱིངས་དང་ཚོས་དབྱིངས་ནི་”
སྒྲུ་ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ཀྱན་མཁྱེན་དོ་”
པོའི་ཁྱད་སྤངས་བཙལ་སའི་མདོ་ནི་ཟུང་འདས་ཆེན་པོ་སོགས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྒྲུ་གསུམ་
པ་ནམས་ཡིན་ཏེ། ཟུང་འདས་ཆེན་པོའི་མདོ་ཆོག་སངས་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་ནི་.....
འདུས་མ་བྱས་བས་ན་རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ། ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་རང་
བཞིན་ནོ། སངས་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་དེ་བཞིན་བཤེགས་པའོ། དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའོ། འདུས་མ་བྱས་པ་ནི་རྟག་པའོ། རྟག་པ་ནི་ཚོས་སོ།
། ཚོས་ནི་དགེ་འདུན་ནོ། དགེ་འདུན་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའོ། འདུས་མ་བྱས་པ་ནི་.....
རྟག་པའོ། ཞེས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཞེས་པ་ནི་དོན་དངོས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྟིང་པོ་ལས་མ་འདས་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པ་
ཡིན་པ། འདུས་མ་བྱས་པ་ནི་རྟག་པ་ཡིན་པ། དེའི་བྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་.....
སྟིང་པོ་ཡང་རྟག་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ཡོད།

ཡིན་ནའང་བོད་དུ་དར་བའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དག་སྟེ། དཔེར་ན། རི་བོ་དགེ་
ལུན་པ་སོགས་ཀྱིས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དེ་ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་སྤྲ་རགས་དུ་.....
མའི་ནང་གི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དེ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་འདྲའི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་
ཉིད་དེ་ནི་སྒྲིན་ཟད་རུང་དང་ཡོན་ཏན་ལུན་རུང་ཡིན་པས་ནས་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་.....
སངས་རྒྱུ་རུང་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཟད། དེ་ཡང་། མཐར་གཏུགས་ན། གྲུབ་
མཐའི་འདི་དག་གི་བདེན་གཉིས་དང་སྟིང་ཉིད་སོགས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ལ་རག་ལས་ཏེ།

¹ ཀྱན་མཁྱེན་དོ་པོ་བས་བཙུམས། རི་ནང་རི་ཚོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྐྱུན།
༡༩༩༤ལོའི་ཟླ༡༠པ། གོག་གངས་༡༩ན་གསལ།

དགེ་ལུགས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ལ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ངོ་བོ་སྒྲིང་ཉིད་དང་། སྒྲིང་
 ཉིད་ནི་རྟེན་འབྱུང་། རྟེན་འབྱུང་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཡོད་
 པས། མཐར་གཏུགས་ན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཟེར་བའང་དངོས་པོ་
 གུན་གྱི་རང་བཞིན་གཤོད་མ་ནས་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་ཟབ་མོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་ལས་མ་.....
 འདས་བར་བཤད་ཡོད། གྲུབ་མཐའ་འདིས་གུན་གཞི་དང་རང་མཆོན་སོགས་ཐ་སྒྲིང་
 ཅམ་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པར་བལྟས་ན། གུན་རྫོབ་སྒྲིང་.....
 བཅས་དང་དོན་དམ་སྒྲིང་མེད་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ལ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་.....
 བརྟན་དུ་གསུང་བའི་མདོ་དག་ངེས་དོན་དུ་ཁས་མི་ལེན་པས་ན། ལུགས་འདིས་བདེ་
 གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་དུ་མི་འདོད་པ་ནི་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དཀའ་གནས་བརྒྱད་གྱི་
 ཟེན་བྲིས་སོགས་ལས་ཤེས་སོ། དེའི་ཕྱིར་དགེ་ལུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲིང་སྒྲིང་ཉིད་.....
 འབྲེལ་རང་བཞིན་བཤད་དེ། དེའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཐེར་བྱུག་ནི་ཐ་སྒྲིང་ཅམ་དུ་ཡང་ཁས་
 ལེན་པ་མི་བྲིད་པས་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའང་རྟག་པ་དང་རྟག་
 ཆེན་བདག་དང་བདག་ཆེན་སོགས་གང་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ནོ།

གཉིས་པ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བའི་འབྱུང་བ།

2.1 བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ཐོག་མའི་བྱུང་བ།

ཐོག་མའི་ནང་བསྟན་ནམ་གཤོད་མའི་ནང་བསྟན་གྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བ་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་བྱེད་ན་གཤོད་མའི་ནང་བསྟན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་བ་གཞན་དག་སྒྲིང་རྒྱ་དེ་
 ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་འདུག སངས་རྒྱལ་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་དུ་མི་སྟེགས་
 སྟོན་པ་དུག་གིས་གཙོས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་སྣ་ཚོགས་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དེ། ཐུའུ་བཀྲན་
 གྲུབ་མཐའ་ལས།

མདོ་སྟེ་ལས་ཡ་མཆོན་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དགྲུ་བརྩུ་ཅ་དུག་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་
 བརྩུ་བཞི། ལྟ་བ་དུག་རུ་རེ་གཉིས། དམ་པ་མེན་པའི་ལྟ་བ་ཉེར་བརྒྱད། ལྟ་བ་ཉི་

ཤུ་སྒྲིགས་བཤད་ལ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། ལྷ་བའི་དབྱེ་བ་བརྒྱ་ཙུང་དང་། དབྱ་
མ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མ་ལས་ལྷ་བའི་དབྱེ་བ་སྤྲུལ་བརྒྱ་སྒྲིགས་བཤད་ཚུལ་ཡོད་མོད་ཞེས་བ་
ལྟར་ན།

སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་དུ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཏ་ཅང་འཕེལ་བྱས་སོང་ཡོད་པ་མ་མོ་
ཟད། སྤྱབ་མཐའ་མང་པོ་མཉམ་དུ་གནས་སྤྱབ་པའི་རང་དབང་གི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་
ཀྱང་ཡོད་པར་མངོན། ཡིན་ནའང་དེ་དག་ལས་ཤུགས་རྒྱུ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྤྱབ་མཐའ་ནི་
ལུ་སྒྲིགས་སྒྲོན་པ་དུག²གི་སྤྱབ་མཐའ་ཡིན་ཏེ། རྒྱང་འཕེན་པའི་འདྲོད་པ་ནི་“སྒྲིག་
འདི་ཉིད་ལ་འཆོ་ཞིང་བྱིས་ཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཞིག་པར་འགྱུར་ཏེ་ཤི་བའི་འོག་
ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ་། རྒྱེ་བའི་ལུས་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ”³ ཞེས་
ཟེར་ཏེ། ད་དུང་“རྒྱེ་བ་སྤྲུལ་མ་ནས་འདིར་འོངས་བ་མེད་དེ། འཆོ་བའི་ཆེ་ལུས་ནི་
འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། དབང་པོ་ནི་ནམ་མཁའི་བག་ལ་ཞ་བར་གྱུར་ཏེ་འཇིག་
ལ”⁴ཞེས། ལུས་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྤྱབ་པ་དང་སྒྲོ་(སེམས་)ནི་དེ་དང་སྒྲེ་འཇིག་
གནས་རྒྱིང་དུས་གཅིག་ཏུ་འདྲོད་དོ། ཞོང་གི་བཤད་ཚུལ་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན།
འོད་སྤང་རྫོགས་བྱེད་པའི་འདྲོད་པ་ལ་“སྒྲོ”ནི་ནམ་ཁའི་བག་ལ་ཞ་བར་འགྱུར་ཚུལ་
བཤད་ཡོད་པས། སྒྲོ་ནི་ལུས་དང་ཡན་གར་ཡོད་པ་ཁས་སླངས་པ་མ་ཟད། སྒྲོ་དང་
ལུས་ནི་འཇིག་པ་དུས་མཉམ་ཡིན་ནའང་རང་བཞིན་མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་བཤད་
འདུག་སྟེ། ལུས་ནི་འབྱུང་བཞི་ལ་འཕྲིན་པ་ཡིན་ནའང་སེམས་ནི་དེ་ལས་སྒྲིག་སྒྲེ་ནམ་
མཁའ་ལ་འཕྲིན་དགོས་བར་བཤད་པ་འདི་ནི། རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་གཤེགས་རྒྱིང་གི་
འདྲོད་ཚུལ་ལས། རྗེས་སུ་སངས་རྒྱས་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁའི་ཁམས་

¹ཐུ་བཀའ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་བཆུམས་པའི་ཐུ་བཀའ་སྤྱབ་མཐའ་། ༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་༤་བར་ཀན་སུ་མི་
རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱར། ཤོག་གངས་ ༢༡༩ ན་གསལ།

²མི་སྒྲིགས་སྒྲོན་པ་དུག འོད་སྤང་རྫོགས་བྱེད་(Purana) ཀུན་ཏུ་རྒྱ།(Makkhali Gosaia) རྒྱལ་བ་ཅན།(Sanjaya Beiatthiputta) ལ་
བ་ཅན།(A jita Keccayana) ཀུ་ལུ་འུ་ལོ་ཅན།(Pakudha Kaccayana) གཅེར་བུ་བ་གཉེན་གྱི་བུ་(Nigantha Nataputta)བཅས་ལ་གོ་
དགོས།

³ཁང་དཀར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐལ་བཟང་གི་གསུང་རྩིས་ལྟོགས་བསྒྲིགས། གྲང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་
དཔར་དུ་བཏབ་པ། ཤོག་གངས་ ༡༥ ལས་གསལ། འདུལ་བའི་གཞི་བཅ་པོ་གཉིས་པ་(ITP。 Vol。 41, NO。 1030,
ཞེ ff。 23b6-- 44a) ན་གསལ་བར་གསུངས་སོ།

⁴ཀན་སུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱར་པའི་ཐུ་བཀའ་སྤྱབ་མཐའ་ཤོག་གངས་ ༢ན་གསལ།

དང་འདྲ་བར་བཤད་ཚུལ་དང་ཆ་འདྲ་བར་འདུག་ལ། གཞན་ཡང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་
 དབྱངས་བཞད་པའི་བྱ་བ་མཐའ་ཆེན་མོ་རུ། “དེས་ན་སྤྱི་བ་སྤྱི་དང་ལྟ་སྟགས་འདྲོད་
 པ་དང་མི་འདྲོད་པ་གཉིས་མི་འདྲོད་པ་ལ་ཡང་སེམས་སྟགས་འབྱུང་བཞི་ལས་སྤྱིས་”
 པས་དེའི་རྒྱུ་འདྲོད་པ་དང་། སེམས་སྟགས་འབྱུང་བཞི་ལས་སྤྱིས་ཀྱང་དེ་དེའི་རྒྱུ་
 མི་འདྲོད་པའི་ལུགས་གསུམ་ཡོད་དོ།¹ གསུངས་པ་ལྟར་ན། སེམས་དེ་“རྩལ་”
 སམ་“དངོས་ཡོད་”ཏུ་འདྲོད་པ་དང་། དེ་ནི་འབྱུང་བཞིའི་རྒྱུ་འདྲོད་པའི་རྩལ་བ་
 འདིའང་། རྩལ་སྤྱི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་བྱུང་མེད་ཅན་པའི་མངལ་
 ན་གནས་པའི་འཁོར་ལོར་བསྐྱར་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་རུ་བཤད་སྟོལ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་ལ། སྤྱི་
 པོ་ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་དེའང་ཐོག་མར་“མངལ་གནས་”ཞེས་བ་ལས་བྱུང་བ་འདི་ལས་
 ཀྱང་ཤེས་སོ།

གངས་ཅན་པའི་འདྲོད་པའི་“བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱིས་བྱུ”²ལྟ་བུ་དང་། དེ་
 ལས་སྤྱི་བྱུ་དང་བདག་དང་། ཤེས་པ་དང་རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་འདི་
 ལས་ཐོག་མའི་གཤེགས་སྤྱི་གི་རྩལ་བ་དེ་གངས་ཅན་སྟགས་ལུ་སྟགས་པའི་རིགས་ལམ་
 དང་ཆ་འདྲ་བ་ཡོད་ལ། རྒྱ་ཡིག་གི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། གངས་ཅན་པ་རྣམས་དངོས་པོ་
 མཐའ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་“རང་བཞིན་”ཞེས་འདྲོད་ལ། དེ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་
 འགྱུར་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་ནའང་། དེ་ནི་རྒྱ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་“རང་.....
 བཞིན་”ལྟགས་སྤྱི་གནས་པའི་³ “བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱིས་བྱུ”⁴དེ་“རང་བཞིན་དང་
 ལྟན་ཏུ་རྟེན་པས་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་འགྱུར་བ་བྱུང་བ་དང་། “བདག་ཤེས་རིག་གི་
 སྤྱིས་བྱུ”བ་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་བ་ཅེས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཡོད། དེ་ཡང་.....
 གངས་ཅན་པ་“བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱིས་བྱུ”ཞེས་བ་དེ་ཀུན་མཁྱེན་བྱ་བ་མཐའ་ཆེན་

¹ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་དཔར་ཏུ་བསྐྱར་པའི་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་བྱ་བ་མཐའ་ཆེན་མོ་ནམ་བཤད་ཀུན་
 བཟང་ཞིང་གི་ཉི་མ། ༡༩༩༥ རྩམ་སྤྱི་ལོ་༩༩ན་གསལ།

²ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་དཔར་ཏུ་བསྐྱར་པའི་ཐུག་བཟུགས་བྱ་བ་མཐའ་ཐོག་གངས་༡༠ན་གསལ།
 ༡༩༩༥ལོའི་ཟླ༤བར།

³ཡོ་ཤིས་ཆོན་(姚卫群)ཀྱིས་བཅུམས་པའི་རྒྱ་གར་མཆན་ཉིད་རིག་པ། པེ་ཅིན་སྤྱི་བ་བྲུ་ཆེན་མོའི་དཔར་བསྐྱར་ཁང་གིས་
 དཔར། རྩམ་སྤྱི་ལོ་༩༩ན་གསལ། ༢༠༠༥ལོའི་ཟླ༩ པར།

⁴བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱིས་བྱུ་ཞེས་བའི་ཐ་སྙད་འདི་རྒྱ་ཡིག་གི་“神我”ཞེས་པའི་སྐད་དོན་ཡིན་ལ། སི་སྤྱི་ཏའི་སྐད་ཏུ་
 purusa ཞེས་བཤད་ཡོད་ལ། ཁོ་ལོ་ཐུག་བཟུགས་རིན་པོ་ཆའི་རྩལ་སྤྱི་འབྱངས་པའོ།

མོ་ལས་“བདག་དེ་བྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྷན་ཏེ་དོན་རྟེན་པས་ན་ཤེས་པའི་ངོ་བོ། རྩམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་དང་མཉམ་པ་མེད་པས་རྟག་པ་དང་། བདེ་སྤྱད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་བྱ་བ་པོ། ས་གསུམ་དུ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པས་” བྱབ་པ་དང་། སྐྱེང་སྐྱོབས་སོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་མིན་པས་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ། རྩམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་བྱེད་པ་མེད་པ། དུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དུལ་ཅན་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་གཅིག་སྤྱོད་པ། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་” མེད་པའི་ཕྱིར་མཐའ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་ལྷན་གྱིས། དེ་ནི་བདག་སྐྱེ་ཤེས་བ་ཡོད་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་གྱུར་པ། མ་སྐྱེས་བ་རྟག་པ། མ་བྱས་བ་གསུམ་མོ།”¹ཞེས་གསུངས་པར་བལྟས་ན། “སེམས་”སམ་“བདག་”དེ་རྟག་པ་དང་རྟག་ལ་བྱབ་པ། ཆ་འབྱེད་དུ་མེད་པ། ཐོག་མཐའ་མེད་པ། ཤེས་བ་ཐ་དད་དུ་མ་གྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་པས། དེ་ནི་རྗེས་ཀྱི་“བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱབ་”པའི་ལྟ་བ་དང་། “བདེ་གཤེགས་སྐྱེང་པོ་རྟག་པ་”ཡིན་པའི་ལྟ་བ་སོགས་དང་ཉ་ཅང་ཆ་འདྲ་བ་འདུག།

གཞན་ཡང་ཆངས་བ་སོགས་ལུ་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་ཤས་ཀྱིས་“ཤེས་རིག་གི་རྟག་པའི་བདག་”སོགས་འདོད་དོ། དེ་ནི་རྟག་མཁུན་གྱུ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས་“ཤེས་”རིག་རྟག་པའི་བདག། ཆ་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བདེན་གྱུ་འདོད། ། ཅེས་པ་ས་ལ་”སོགས་པ་འབྱུང་བའི་བདག་དུ་གྱུར་བའི་ཤེས་པ་གཅིག་སྤྱོད་པོ་རྟག་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་ནི་བདག་གྲང་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར། ”²མཆོས་འདོད་པའི་དེ་འདྲའི་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་གཅིག་སྤྱོད་པོ་རྟག་པ་དང་རང་བཞིན་དག་པ། འགྱུར་བ་མེད་པ་ཞིག་འདོད་དེ། གཞན་ཡང་གྱུ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས་“གསང་བ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ནི་སྤྱོད་ཆགས་ཐམས་”ཅད་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པ་རྟག་པ་གཅིག་སྤྱོད་པོ་ཞེས་བདག་གཅིག་ཡོད་དེ། རྟག་དུ་རྣམ་པར་དག་ཅེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་”ཡོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། སངས་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་རིག་པའི་གཉིད་དང་བྲལ་”

¹རྟག་མཁུན་འཇམ་དབྱངས་བཞུགས་པའི་གྱུ་མཐའ་ཆེན་མོ་བཞུགས་པའི་ཞིང་གི་ཉི་མ། གན་སྤྱུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན། གློག་ངོས་༡༡༥ན་གསལ། ༡༩༩༥

²རྟག་མཁུན་འཇམ་དབྱངས་བཞུགས་པའི་གྱུ་མཐའ་ཆེན་མོ་བཞུགས་པའི་ཞིང་གི་ཉི་མ། གན་སྤྱུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན། གློག་ངོས་༡༡༥ན་གསལ། ༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་བར།

པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ན་མི་ཉག་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་
 མྱོ་བྱར་བ་ཡིན་པ་རིག་པར་བྱའོ། སྒངས་དང་དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་ལ་མ་.....
 གཏོགས་པའི་འདོད་པའམ་དོར་བར་བྱ་བའམ་ལེན་པའང་སྒངས་པར་བྱ་བ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། ཚངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། ”¹ཞེས་པའི་ལྟ་བུ་འདི་.....
 ལས་ཁོ་ཆོས་བཤད་པའི་བདག་གམ་ཚངས་པ་ལ་བྱད་ཆོས་འདི་དག་ཡོད་དེ།

༡ ཉག་པ།

༢ སྒོགས་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པ།

༣ གཅིག་ཤུ།

༤ ཉག་ཏུ་ནམ་པར་དག་པ།

ལྟ་བུ་འདི་ཡང་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ལྟ་བུ་དང་ཉ་ཅང་འདྲ་ཆེ་
 ཉེ། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས་“རིགས་ཡོད་ཕྱིར་ན་སེམས་ཅན་ཀྱན། ཉག་ཏུ་སངས་
 རྒྱས་སྟོང་པོ་ཅན།”² ཞེས་བའི་ཆོག་འདིས་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་ ༡ སེམས་ཅན་ཡོངས་
 ལ་བྱབ་དང་། “ཉག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་ནི། དོན་དམ་དབྱེར་སྟེ་.....
 དགོངས་དོན་ཡིན་ཞེས་བྱ།” ཞེས་བའི་ལས་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་དེ་ ༢ ཉག་པ། ༣
 གཅིག་ཤུ་བ། (དབྱེར་མེད་)བསྟན་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་། དེ་ནི་རང་བཞིན་དག་
 ཕྱིར་དང་། བག་ཆགས་སྒྲངས་ཕྱིར་གཙང་བ་ཡིན། ”ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ལས་བདེ་
 གཤེགས་སྟོང་པོ་ ༤ རང་བཞིན་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་པ་བཤད་ཡོད། (ཉག་ཏུ་ནམ་.....
 པར་དག་པ)

གོང་གི་ལུང་ཆོག་གཉིས་གཤིབ་བསྐྱར་བྱས་ན་ཕྱི་རོལ་པའམ་ལུ་སྟེགས་པའི་.....
 “བདག”སོགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་འདྲ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་འདོད་པའི་.....
 བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ལྟ་བུ་དང་འདྲ་ཆེ་བས། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ཐོག་མའི་.....
 འབྱུང་ཁུངས་དེ་སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་ཏུ་དར་བའི་ཤེས་རིག་སྤྱི་ལ་འབྲེལ་བ་ཆེ་བ་མ་ཟད།
 བྱད་པར་སྐབས་དེར་དར་བྱབ་ཆེ་བའི་བྱུ་མཐའ་དག་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་.....

¹ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་བྱུ་མཐའི་ནམ་བཤད་ཀྱན་བཟང་ཞིང་གི་ཉི་མ། ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་
 བསྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱར། ཤོག་ངོས་ ༡༡༥ ན་གསལ།

²རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་འབྲེལ་བཞུགས་སོ། སེ་ཁྱོན་མི་
 རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་། ༡༩༩༦ ལོའི་ཟླ ༥ ཤོག་ངོས་ ༥ ན་གསལ།

འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་སྒྲུལ།

མདོར་ན། ཁོ་པོའི་བསམ་ཚུལ་ལ་ཐོག་མའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་ནི་གདོད་མའི་ནང་བསྟན་ཐོག་མའི་ནང་བསྟན་གྱི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་མེད་ནའང་། རྗེས་ཀྱི་འཇུག་མཁས་པ་དེ་དག་ལ་སྐབས་དེའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དག་གིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སམ་གོམས་སྒྲིལ་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་ལམ་གྱི་དབང་གིས། དངོས་ཡོད་དམ། གཙོ་བོའམ། གཅིག་རྟག་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་འདུ་ཤེས་ཆགས་ཡོད་ལ། རིགས་ལམ་དེ་འདྲའི་དབང་གིས་ནང་བའི་ཆོས་ལུགས་དེའང་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ལྟར་“ལྟེ་བ་གཅིག”འབད་ཐབས་ཀྱིས་འཆོལ་དགོས་པའི་འདུ་ཤེས་ཆགས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དག་ཁམས་དང་། དེ་ནས་གཤེགས་སྒྲིང་། ཆོས་དབྱེངས་སྐགས་སུ་འཕེལ་བྱས་སུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་འདུག ཡིན་ནའང་། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་བའི་ལྟེ་བ་“བདག”སྐགས་ལ་མི་འདྲ་ས་ནི། རིམ་གྱིས་འགྱུར་བ་བྱུང་སྟེ། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་དང་། དངོས་པོའི་རང་བཞིན། སེམས་ཀྱི་ས་བོན། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་སྐགས་སུ་འབྲེལ་ཚུལ་བྱུང་བ་འདི་དག་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་དུ། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་“སྒྲིང་ཉིད”ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་རྫོང་འདི་ནི་རྗེས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སྒྲིབ་དཔོན་དག་གི་སྒྲོ་སྐྱོས་ཀྱི་ཆལ་ལས་བྱུང་པ་ཞིག་ཏུ་མངོན་པ་མ་ཟད། འདི་ནི་སངས་རྒྱུས་པས་འདོད་པའི་ལྟེ་བ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་བ་དང་ཐད་དེ་མི་མཐུན་པའི་ལྟེ་བའི་ཆད་ཤིང་ཞིག་ཏུ་ཁོ་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྗེས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དང་སྒྲིང་ཉིད་བྱུང་འཇུག་ཏུ་བཤད་པ་ནི་ཏ་ཅང་གྲས་པར་འོས་པའི་གནས་སོ།

2.2 བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ཐོག་མའི་བྱུང་བ།

བོད་དུ་དར་བའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟེ་བ་འདིའི་བྱུང་བ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་སྐྱོང་སྐགས་ཀྱི་དུས་དང་གཏུགས་དགོས་ལ། ལྷག་པར་ལྷ་འགྱུར་རྒྱུ་མའི་ལྟེ་བའི་བྱུང་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན། ཅི་ཞིག་ནི་ལྷ་འགྱུར་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དང་དེའི་ལྟེ་བ་སྦྱིའི་ངོས་འཛིན་སྐགས་སྐབས་སུ་མ་བབས་ནའང་། བསམ་གཞིགས་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ཁྱིམ་སྐྱོང་གིས་“ལྟེ་བ་དང་རྫོང་པ་མཁན་པོ་བོ་རྟོ་ས་ཏུ་

འི་ལུགས་བཞེན་གྱིས་ཤིག”¹ཅེས་ཁྲིམས་བསྒྲགས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན། བར་དེར་མཁན་
 ཆེན་གྱི་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བུ་གཞན་ཁ་ཤས་དར་ཡོད་པ་ཆོད་ཀྱིས་དཔོག་ཐུབ་ལ།
 ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་གསུ་སྤྱད་ཤང་གི་“གསེར་སྒྲིག་དང་ལུགས་སྒྲིག་གང་གིས་བཅིངས་”
 ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་པ་དང་མཚུངས་པས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཁོ་ནས་སྟོལ་བར་
 འགྱུར་རྒྱུ།”² ཞེས་པའི་འདྲི་ཚུལ་འདི་ལྟགས་ཆེ་ཙམ་ཡོད་པས། རྗེས་སུ་ཀ་མ་ལ་ཕྱི་
 ལ་དང་སྤྱད་ཤང་གི་མིང་དུ་གྲགས་པའི་“བསམ་ཡས་ཚྩད་ཆེན་”³བྱུང་བ་རེད། བསམ་
 ཡས་ཚྩད་ཆེན་དེ་ལྟ་བུའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་བོད་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདྲི་ཚུལ་དང་
 དགག་ཚུལ་གྱི་ཚྩད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མངོན་ལ། རྒྱ་མཚན་སྤྱད་ཤང་གི་འདྲི་ཚུལ་ལྟ་བུ་
 དེ་“རང་སེམས་གདོད་མ་ནས་དག་པུ་”⁴འི་ལྟ་བུ་འདི་ཡིན་ལ། “རང་སེམས་གདོད་
 མ་ནས་དག་”པའི་འདྲི་ཚུལ་འདི་ནི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་བྱུང་བ་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་
 བ་ཡོད་པས་ཡིན། དེ་ན་དོན་དངོས་སུ་བསམ་ཡས་ཚྩད་པ་འདི་ལས་བོད་དུ་དར་བའི་
 གཤེགས་སྒྲིང་གི་བྱུང་བ་དང་དེའི་དགག་ཚུལ་སྟགས་ལ་རྒྱས་ལོན་ཡོང་ཐུབ། དེ་ན་པ་
 མེད་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ། ཐོས་སྟགས་ཀྱི་གསེས་
 མ་བཏབ་ཀྱང་རང་སེམས་གདོད་མ་ནས་དག་པུ་ལྟ་བུ་དང་། གདོད་མའི་དེ་བཞེན་
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོ་དེ་“ཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་པ་”དང་། “རིམ་ཅན་དུ་རྟོགས་པ་”
 “གཉིས་ལས་མ་འདས་པ་སྟགས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུ་འདི་བོད་ན་དར་ཆེ་བར་ཡོད་པའང་”

¹ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱར་པའི་ཐུའུ་བཀྲ་ཐུབ་མཐའ་ཤོག་གངས་ལྗོངས་ཀྱི་གསལ་
²ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱར་པའི་ཐུའུ་བཀྲ་ཐུབ་མཐའ་ཤོག་ལྔ་འགྲངས་ན་གསལ།
 ༡༩༥༥ལོར།
³སྒྲིབ་དཔོན་དང་སྤྱད་ཤང་གི་ཚྩད་པ་འདི་བོད་དུ་བཤད་རྒྱུ་དར་ཆེན་འང་རྒྱའི་ཡིག་ཆ་རུ་བཀོད་མེད་པས་ཁས་ལེན་
 དཀའ་བ་ཞིག་དུ་འདྲི་མོད་རྗེས་སུ་དེ་ལྟར་གྱི་ཡིག་ཆ་གསལ་ལས་འདིའི་སྐོར་གྱི་ཟིན་བྲིས་རྟོག་པས་དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 གནས་ཚུལ་ངོ་མ་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་བྱུང་། དེའི་སྐོར་གྱི་དབྱེད་ཚོམ་ཁ་ཤས་ཡོད་ལ། ལྟག་པར་མཁན་པ་ Demieville, Paul
 ཡིས་བྲིས་པའི་དཔེ་ཆ་1952. Le Concile de Lhasa: une controverse sur le quietisme entre bouddhistes de l’ Inde et de la Chine
 Au VIIIe siècle de l’ ère chretienne, (Bibliothèque de l’ Institut des Huates Etudes Chinoises, Vo.VII) Pris: Presses Universitites
 der France དེ་དུ་གནས་ཚུལ་རྒྱུད་གསལ།
⁴“ལྟ་བུ་འདི་ཉི་ཉོད་གི་ནང་བསྟན་དག་ཐེར་མཁས་པ་རྒྱ་སྐད་དུ་སྟན་པའི་མི་ལང་(松本史朗)གི་དཔེ་ཆ་རྟོག་འབྲེལ་དང་
 རྟོང་བ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་བོར་དགག་པ་(རྒྱ་འབྲུར་མ)ཞེས་བར་བཤད་ཡོད་ལ་ཁོང་གིས་ལྟ་བུ་འདི་ཉི་ཉོད་གི་ནང་
 བསྟན་མཁས་པ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཀོ་ཞི་ཀྱི་རྟོ་ (高崎直道) ལགས་ཀྱི་གསུང་ཚོམ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་བོའི་བྱུང་བ་ཞེས་པ་ལས་
 གསལ་ཁ་བྱེ་ཡོད་པར་འདྲ། དཔེ་ཆ་འདིའི་འགྱུར་ལག་དུ་མ་སྟན་པས་ཐངས་སེམས་ཉ་ཅང་ཆེ།

རྟོགས་ཐུབ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལ་^(Kamalasila)1 དང་ཉ་ཤང་གི་ཚྱོད་པ་དེའི་དཔེ་ལ་
 “བྱ་ཚྱོད་ནམ་མཁའ་ནས་སྤོང་མགོར་བབས་པ་” དང་ “སྤྱུ་ཤིང་ཅེར་འཛེགས་པ་”
 གཉིས་འཛེག་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤུ་ལས་ཐོས་སྐད་ཀྱི་གསེམ་བཟུང་པར་
 གདོད་མ་དག་པའི་རང་སེམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སློབ་པ་ལས་མི་ལེན་ལ། ཁོང་གི་
 དགག་ཚུལ་ནི། “བྱ་ཚྱོད་” ཐང་ནས་འཕྱར་ཏེ་ “སྤོང་མགོར་བབས་པའི་” དཔེ་ཡི་
 སློ་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་བོ་སློབ་པ་རྣམས་དག་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་མི་
 མཐུན་པའི་ལྟ་བ་བཏོན་འདུག ལྷ་ཤང་གིས་དེ་ལས་ལྷོག་ཏེ་ “སེམས་ཉིད་ཉོན་
 མོངས་རང་གྲོལ་” དང་ “གདོད་མ་ནས་གསལ་བ་” འདི་སློབ་པ་རྒྱུ་འཕྲུལ་སྤྱི་མས་སྤྱི་བ་པས་སྤྱང་
 ཅིག་གིས་གྲོལ་བའི་ཐབས་ནི་ “ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་” དང་ “ཞི་བར་གནས་པའི་”
 ལྟ་བ་འདི་རིགས་ལམ་གྱིས་བསྐྱབས་འདུག

2.3 བོད་བརྒྱུད་བདེག་ཤེགས་སྤྱིང་པའི་ལྟ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ།

བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྤྱིང་གི་ལྟ་བའི་མདོ་ཁྲུངས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་
 པའི་མདོ་སྐད་ཀྱི་མདོ་རྣམས་འཛིན་ནའང་། བོད་ཀྱི་བདེག་ཤེགས་སྤྱིང་
 པའི་འཆད་ཉན་གཙོ་བོ་ནི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སློབ་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་སློབ་འཆད་ཚུལ།
 ཉམས་སྤྱོད་ལེན་སྤངས་སྐད་ལས་འདོད་ཚུལ་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་གྱུས་པས་ན།
 རྗེས་སུ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དབང་གིས་འགྲེལ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སུ་
 གྱུར་ཏེ། ཆེས་རྗེས་མར་ལྟ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཚྱོད་པའང་མང་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་འདུག
 བདེག་ཤེགས་སྤྱིང་པ་དེ་ཡང་ “རང་སེམས་གདོད་མ་ནས་དག་པ་” ནས་ “རྒྱུ་མ་རྣམས་
 བར་དག་པའི་” ལྟ་བ་འདི་ལས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་སྟེ། 2 “དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
 བར་དག་པ་” དང་ “དོན་དམ་པས་བདེན་པ་”། “རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་” སྐད་སྤྱི་
 འགྲེལ་ལ། དེ་ནི་རང་གི་རོ་བོ་དོར་བྱའི་རྒྱུ་མ་ཡེ་ནས་མེད་པ་དང་། སྤར་མེད་ཀྱི་ཡོན་

¹ Kamalaśīla (fl. 713–763) was an Indian Buddhist of Nalanda Mahavihara that accompanied Śāntarakṣita (725–788) to Tibet at the request of Trhisongetsen.

² ལྟ་བ་འདི་ནི་སྤྱིང་མ་བས་འདོད་པའི་བདེག་ཤེགས་སྤྱིང་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་ཚུལ་མཁས་མཆོག་བྱང་ཟུར་མཁན་ཟུར་
 རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་མཛད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སློལ་
 མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གཞི་ཞེས་བྱ་བར་གསལ་ལོ།

‘ཏན་ཕྱིས་གསར་ཏུ་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་ལྷན་གྱིས་
 གྲུབ་པ་ཞིག་ཏུ་བཞེད་ལ། དེ་ནི་རྟག་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཞིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ནས་
 ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདི་རིམ་གྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་
 ཐུག་གི་ཆོས་ཉིད་དང་།¹ རང་བྱུང་གི་བདེན་པ། རྣམ་དམ་བདེན་པར་འགྲེལ་བ་ནི་
 བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུའི་འགྲེལ་ཚུལ་གལ་ཆེན་ཞིག་
 ཡིན་ལ། བཤད་ཚུལ་འདི་དག་ནི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་གིས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་
 ལྟ་བུའི་འཕེལ་ཆུས་ལ་བཞག་པའི་བྱས་རྒྱུས་ཀྱང་ཡིན་ནོ།

གཞན་ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནམས་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་དང་རྩ་བའི་གཉིས་སུ་མེད་པར་བཤད་ལ།² དེ་ནི་གང་ཟག་གི་དབང་དང་ཆོས་
 ཀྱི་དབང་གིས་བྱས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱས་ན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་
 བ་དང་། སྒྲིང་ཚུལ་དེ་ཡང་མེད་དགག་ཅན་མ་ཡིན་པར་རང་རིག་རང་གསལ་གྱི་རྩ་བའི་
 ཡིན་ཚུལ་སོགས་སུ་བཤད་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་“ཆོས་.....
 དབྱིངས་”རྩ་བའི་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ནི་“གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་
 བ”དང་། དེ་སྒྲིང་བའི་རྒྱ་མཚན་སྤྲེལ་ཡང་“རང་རིག་རང་གསལ་གྱི་རྩ་བའི་”ཞིག་ཏུ་
 བཤད་འདུག་ལ། དེ་ནི་སྤྲེལ་ཐོག་ཆེན་རྒྱུད་སྤྱི་ལུང་གི་“སེམས་ཀྱི་རྩ་བའི་རང་བཞིན་
 གདོད་མ་ནས་གསལ་བ”ཞེས་པ་ལ་ཁོངས་གཏུགས་འདུག ས་པམ་གྱིས་རང་.....
 བཞིན་གནས་རིགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ནི་
 བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་.....
 གསུངས།³ ད་དུང་སེམས་ཅན་པའི་འདྲི་པའི་རིགས་ཆད་དང་དབྱུ་མ་བས་འཁོར་
 བ་མཐའ་མེད་དུ་འདྲི་པ་ནི་དོན་གཅིག་ཏུ་འབབ་པར་བཞེད་ལ། ད་དུང་རྩིང་.....

¹བཀའ་བརྒྱུད་པས་འདྲི་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདྲི་པའི་ཚུལ་ཡིན་ཚུལ་མཁས་མཆོག་བྱང་ཆུབ་མཁན་བྱུང་རྗེ་
 བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་མཛད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྟེལ་མ་
 འདྲིས་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཁྱེད་ཞེས་བྱ་བ་གཞི་བཟུང་ནས་བཤད་པ་ཡིན།

²བཀའ་བརྒྱུད་པས་འདྲི་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདྲི་པའི་ཚུལ་ཡིན་ཚུལ་མཁས་མཆོག་བྱང་ཆུབ་མཁན་བྱུང་རྗེ་
 བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་མཛད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྟེལ་མ་
 འདྲིས་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཁྱེད་ཞེས་བྱ་བ་གཞི་བཟུང་ནས་བཤད་པ་ཡིན།

³ལྟ་བུ་འདི་ས་སྐྱ་བས་འདྲི་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདྲི་པའི་ཚུལ་ཡིན་ཚུལ་མཁས་མཆོག་བྱང་ཆུབ་མཁན་བྱུང་རྗེ་
 བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་མཛད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྟེལ་མ་
 འདྲིས་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཁྱེད་ཞེས་བྱ་བ་གཞི་བཟུང་ནས་བཤད་པ་ཡིན།

སྟོན་སྒྲིལ་སོགས་མཁས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ནང་གི་སྒྲིམ་ཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་གསལ་རིག་གཉིས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་གསུངས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུ་བའི་དུས་མེད་པར། སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་སུ་ཆང་ཞིང་གཤོང་མ་ནས་དྲི་མས་ནམ་པར་དག་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆུད་ལ་ཡོད་པར་མི་བཞེད།

གོང་གི་ས་པའ་སོགས་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདོད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བའི་གནད་ས་དག་ཏུ་བཤད་ཆོག་ལ། རྒྱལ་ས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན་དེ་ནི་དོན་དངོས་སུ་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ཐོག་མའི་དོགས་སྒྲིང་ཞིག་ཏུ་འང་ངོས་འཛིན་ཆོག་སྟེ། རྒྱ་མཚན་ནི་ཁོ་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་དེ་“བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱལ་པ་”དང་ “བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རང་བཞིན་གཤོང་མ་ནས་དག་པ།” “རང་སེམས་གཟོད་མ་ནས་དག་པ་”སོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་རྒྱུང་ཟད་མི་འདྲ་སྟེ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་“ནང་གི་སྒྲིམ་ཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ”འཕྲ། སེམས་ཀྱི་གསལ་རིག་ཏུ་འགྲུལ་འདུག དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་འདོད་པ་འདིས་ཆུང་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་གཤོང་མའི་རྒྱས་པར་དོགས་སྒྲིང་བྱེད་ཡོད་པ་མ་ཟད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཤོང་མ་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་འང་དོགས་སྒྲིང་མཛད་འདུག་པས་སོ།

རྗེས་སུ་དེ་དང་འདྲ་བའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བ་འདོན་མཁན་ནི་དགེ་ལྷགས་པའི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཡིན་ཏེ། ཁོ་ཆོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱང་བར་བྱ་བའི་ཁམས་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། ཁམས་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གཤོང་མ་ནས་དག་པ་མ་ཡིན་པར་དྲི་མ་ནམ་པར་སྦྱང་དགོས་པ་དང་། དེ་འདྲའི་སྦྱང་རུང་གི་ཁམས་དེ་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་ཡོད་པས། ཁམས་དེ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱལ་པར་འདོད་པའི་དོན་དང་། དེ་ཡང་དགེ་ལྷགས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་ཚུལ་ནི་སྤྲ་རགས་མ་བྱེ་པའི་ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོར་འདོད་ལ། དེ་ཉིད་དོན་དངོས་སུ་“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་པར་དག་པ་”དང་ཆུང་བ་“དབྱེར་མེད་པ་”། དབྱེར་མེད་པ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་སྟོན་པུར་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ནས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་གནས་སྐབས་ནའང་རང་བཞིན་སྒྲིང་བའི་ཆ་ལ་འགྱུར་བ་རྒྱུང་ཟད་མེད་ཅིང་ནམ་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་པ་འདི་

གོ་བ་ཡིན་པར་བཞིན་འདུག

གོང་གི་དགོ་ལུགས་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་བཤད་ཚུལ་གྱི་
འགྱུར་བ་བྱུང་པར་བ་ཞིག་དང་། གཤེགས་སྒྲིང་དེ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་.....
ལུགས་སུ་བཀྲལ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་ཆོག་སྟེ།
དགོ་ལུགས་པས་“བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་།”དང་“ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་”ཅིག “རང་སེམས་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་”
དུ་བཀྲལ་བ་འདི་ལས་ཁོ་ཆོའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་
དང་མི་འདྲ་བ་ཤེས་ཐུབ།

མདོར་ན། བོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་པ་དེ་ནི། འགྲེལ་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་དུ་མར་གྱུས་པ་སྟེ།

ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་མི་འགྱུར་རྟག་བརྟན།
རྒྱིང་མ་མང་ཤོས། རྩོད་དང་བ། བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཁ་ཤས། དེ་མིན་སྐྱབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་
རྒྱུང་བ་མང་པོ།

དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་ཉིད་དང་རང་བྱུང་གི་བདེན་པ། རྒྱིང་
མ། རྩོད་དང་བ། ས་སྐྱ་བའི་མཁས་པ་ཁ་ཤས།

ཆོས་དབྱིངས་དང་རྩོ་བོ་གཉིས་སུ་མེད་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་བ།
ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་སེམས་ཀྱི་གསལ་རིག བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཁ་ཤས།
ས་སྐྱ་བ་ཁ་ཤས།

ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་རང་སེམས་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་.....
བཞིན་ཡིན། དགོ་ལུགས་པ། ས་སྐྱ་བ།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ། དགོ་ལུགས་པ།
ས་སྐྱ་བ་ཁ་ཤས།

2.4 བོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་དྲགས་སྟོང་།

ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་ཐོག་
མར་དྲགས་སྟོང་བྱེད་མཁན་ནི་ས་པཎ་སོགས་ས་སྐྱ་བའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཡིན་ཏེ།
ཁོ་ཆོས་ཐོག་མར། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་“བདེ་གཤེགས་”

སྒྲིང་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱལ་བ་”དང་། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྤྱི་མཐུན་གསུངས་
 པའི་“རྗེ་གསུངས་རྒྱུ་ནི་སྤྱི་འཕྲོ་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་ཕྱིར་དང་།
 རིགས་ཡོད་ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀྱུན། ཉུག་རྒྱུ་སངས་རྒྱུ་སྒྲིང་པོ་ཅན།” གཞན་ཡང་
 གཞུང་དེ་ལས་“འགྲོ་ཀྱན་སངས་རྒྱུ་སྒྲིང་པོ་ཅན་”སྟགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ནམས་སྤྲི་
 བཞིན་མ་ཡིན་པའི་དག་ཆ་མཛད་འདུག ཁོ་ཆོས་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་ཀྱི་རིགས་པ་
 འདི་“སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོས་བྱལ་བ་”དང་མི་འགལ་
 བའི་ཕྱིར་རྒྱ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུ་བའི་དུས་མེད་པའི་ལྟ་བ་བརྟོན་ནས།
 ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱལ་བའི་ལྟ་བ་འདི་ལའང་
 ཞིབ་ཆ་མཛད་ཡོད་པ་མ་ཟད། མདོ་བྱང་འདས་དང་དཔལ་ཕྱེད་སེང་གེ་དང་རོའ་མདོ་
 སྟགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཉུག་བརྟན་མི་འགྱུར་བའི་འདོད་ཚུལ་སྤྲི་
 བཞིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལྟ་བའི་གནད་ཁ་བྱེས་འདུག

རྗེས་སུ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བར་དོགས་སྤྱོད་ཆེ་ཤོས་མཛད་མཁན་ནི་རྗེ་ཙོང་
 ཁ་པ་སྟགས་དགེ་ལུགས་པའི་མཁས་གྲུབ་དུ་མ་ཡིན། ལྷག་པར་རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་རྒྱུད་.....
 སྤྱི་འཕྲོ་ལ་བ་ཤྲི་སྟགས་ནས། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ནི་རང་.....
 བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱུ་འགྱུར་རིགས་གཉིས་ལས། རང་བཞིན་གནས་རིགས་
 ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་རང་བཞིན་ནམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ནམ་ཡང་ན་.....
 སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་རྒྱན་ལ་གོ་བ་དང་། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གནས་.....
 རིགས་དེ་སྤྱི་བྱུང་དྲི་མས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནའང་། དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་མ་
 ཡིན་པས། སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
 སེམས་སུ་འགྱུར་རུང་བ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་སེམས་
 ཅན་དང་སངས་རྒྱུ་གཉིས་ལ་བྱལ་བ་དང་། རྒྱུ་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་.....
 ལམ་ལ་གོ་མས་པའི་གང་ཟག་སྟགས་ལས། གཞན་ལ་མ་ཡིན་པ་སྟགས་སུ་བཤད་ལ།
 ཁོ་བོའི་སྤྱི་བཤད་མཁས་པའི་དབང་བོ་དོར་ཞི་རིན་པོ་ཆེས། རང་བཞིན་གནས་.....
 རིགས་དེ་རིན་པོ་ཆེ་དོར་གཡུ་ལ་སྟགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུ་འགྱུར་གྱི་རིགས་ནི་.....
 ལག་རྒྱལ་མཁས་པའི་བཟོ་བཅོས་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ལག་རྒྱལ་མཁས་པའི་བཟོ་བཅོས་མེད་
 བ། རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱི་བརྟན་དུ་མི་འགྲོ་བ་སྟགས་དཔེ་རུ་བཀོད་ནས་
 གསུངས་ཐུང་ལ། གང་ལྟར། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་གཞི་སེམས་

གྱི་རྒྱུན་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་དེ་ལ་གོ་བས། དེ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་.....
སྐྱེས་པ་རིགས་པ་དུ་མས་སྐྱབ་ཡོད་དོ།

བདེ་གཤེགས་སྤྲོད་པ་དེ་ནང་གི་སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་.....
སེམས་གསལ་རིག་ལ་གོ་བ་དང་། ཡང་ན། ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་དང་།
རང་བཞིན་ནམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ། དེ་ཡང་སྤྲོད་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་
གོ་བའི་ལྟ་བུ་འདི་དག་ནི། བདེ་གཤེགས་སྤྲོད་པའི་མདོ་དང་། མདོ་ཟུང་འདས།
དཔལ་ཕྱེད་སང་གེ་ང་རོ། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྤྱི་སྐྱེས་སྤྱི་བཞིན་དུ་བཟུང་བ་མིན་ཏེ།
དཔེར་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པའི་དོན་ལ་རྒྱུད་སྤྱི་མ་ལས། ཉེས་པ་
སྤྱི་བུར་དང་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་ཉིད་ལྡན་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྤྲོད་པ་བཞིན་.....
ཕྱིས་དེ་བཞིན། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ།¹ ཡང་གཞུང་དེ་ལས། ཇི་ལྟར་.....
འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དུ། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་སྤྱི་ཞིང་འཇིག་ དེ་བཞིན་འདུས་མ་.....
བྱས་དབྱིངས་ལ། དབང་པོ་ནམས་ནི་སྤྱི་ཞིང་འཇིག་² ཅེས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྤྲོད་པ་དེ་“འགྱུར་བ་མེད་པ་”དང་“རྟག་པ་”། ཡང་ན་“ནམ་མཁའི་རང་.....
བཞིན་གྱི་འདུས་མ་བྱས་པ་”ཡིན་པའི་ལྟ་བུ་འདི་དག་དང་གཅིག་ཏུ་མཐུན་དཀའ་བས།
ཁོ་བོའི་ལྟ་ཚུལ་ལ་གོ་བ་ཤེད་ཚུལ་འདི་དག་ནི་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་.....
གཤེགས་པའི་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་དང་། དོགས་སྤྱོད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་
པར་བཤད་ཆོག་ལ། དོན་དངོས་སུ་བོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྤྲོད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་.....
འཕེལ་བྱས་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་ལ་འགྱུར་བ་གལ་ཆེན་ཞིག་བྱུང་བའི་རྟགས་སུ་འདྲ་མཐོན་.....
འདུག་ལ། བོད་ཀྱི་ཁམས་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་དགོངས་དོན་དང་འཁོར་ལོ་
གཉིས་པའི་ཤར་ཕྱིན་གྱི་དགོངས་དོན་ཇི་ལྟར་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྒྲུབ་ཡང་འདི་ནས་
འགོ་ཚུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་མཐོན་ནོ།

¹ ཇི་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྤྱི་བཞིན་བཅོས། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་།
༡༩༩༧ལོའི་ཟླ༥པ། གྲག་གངས་དན་གསལ།

² ཇི་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྤྱི་བཞིན་བཅོས། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་།
༡༩༩༧ལོའི་ཟླ༥པ། གྲག་གངས་དན་གསལ།

གསུམ་པ། སྤྱིར་ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བདེ་གསེགས་སྤྱིར་བའི་འདོད་ཚུལ།

3.1 བྱེ་བྲག་སྤྱིར་བའི་བདེ་གསེགས་སྤྱིར་བའི་ལྟ་བུ།

དོ་མེ་སྤྱིར་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱལ་པ་ལ་བཞི་བ་དང་། ལུ་བ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། སྤྱིར་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་གྲུབ་མཐའ་དུ་མར་གྱེས་མྱོང་ནའང་། རྗེས་སུ་ཙུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་བྱང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ནི་བྱེ་བྲག་སྤྱིར་བའི་དང་། མདོ་སྤེལ་། སེམས་ཚུལ་པ། དབུ་མ་བ་བཅས་སུ་བགྱངས་སོ། དེ་ལས་མཐོ་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་སྤྱི་མ་དག་གིས་“གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མ་ནི་གོང་གོང་མ་གོང་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་འགོ་བར” གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

བྱེ་བྲག་སྤྱིར་བའི་ (Vaibhasika བེ་བླུ་ཏི་ཀ) ¹ ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལས་སྤྱི་ཤོས་ཡིན་ལ། སྟོན་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཡས་མས་སུ་གནས་བརྟན་སྤེལ་བའི་མང་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཞིང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱིར་བའི་གྲུབ་མཐའ་མཐའི་བརྒྱུད་འཛིན་པ་ཡིན། བྱེ་བྲག་སྤྱིར་བའི་སྤྱིར་བའི་བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ཞེས་པའི་བརྟན་བཅོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལྟ་བ་འཆད་པའམ་ཡང་ན། དུས་གསུམ་མཇས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན་པར་བཤད། བྱེ་བྲག་བཤད་མཆོ་ཞེས་པའི་བརྟན་བཅོས་འདི་བྱེ་བྲག་སྤྱིར་བའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཞུང་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ནའང་། བོད་དུ་སྟོན་ཆད་བསྐྱར་མེད་ལ། རྗེས་སུ་རྒྱུ་ལོ་སྤྱི་བཞེད་པོ་སྤྱི་བཟང་ཆོས་འཕགས་² (法尊法師著 1902--- 1919) ལགས་

¹ Vaibhashika is an early Buddhist school, formed by adherents of the *Vibhasha Shastra*. The school was originally of a mystical nature, later developing into more materialistic concerns with a focus upon Materialism and 'existent phenomena' (Tibetan: *yod-pa*). The key tenets of this school are "that no mental concept can be formed except through direct contact between the mind, via the senses, such as sight, touch, taste, etc., and external objects". Berzin (2007) elaborates this further:

² སྤྱི་བཟང་ཆོས་འཕགས་པས་(法尊)མཆོག་གི། སྤྱི་ལོ་1902ལོ་ནི་མེ་མིན་ཞན་(河北深县南周堡村)ཞེས་ནས་འབྲངས་ཤིང་།

གྱིས་..... ༡༩༥༥ནས་ ༡༩༥༩ལོའི་བར་བསྐྱེད་པའི་ལོ་ངོ་བཞིའི་ནང་བཅ་པོ་ཉིས་
 བརྒྱའི་.....བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ཆེན་མོ་བོད་ཡིག་རྩ་བ་
 ཟུར་ཟིན་ནང་ད་ལྟའི་བར་རྩ་དཔར་བཞོམ་ཐུབ་པར་ལུས་འདུག”¹ རྗེས་སུ་སྒྲིབ་
 དཔོན་.....དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་དང་། བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་ནམས་གྱིས་རྒྱལ་བའི་
 བཀར་.....འདོད་པའི་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གཉིས་ནི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཁྲུངས་གཏད་སའི་
 ་གཞུང་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ།

བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་ལའང་དབྱེ་བ་མང་དུ་ཡོད་དེ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་ཀྱི་ཉི་འོག་ལ། ཡུལ་
 དབུས་གྱི་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་གསུམ་རྩ་བཤད་ལ། དེ་དག་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། དེ་
 ཡང་སྡེ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚ་བའི་སྡེ་བཞི་དང་གྲུས་པ་བཅོ་བརྒྱད་སྟགས་གྱི་དབྱེ་
 རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཚ་བའི་སྡེ་བཞི་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲིབ་ཀྱི་ཕལ་ཆེན་ལ། གནས་
 བཟན་ལ། མང་བཀྱར་ལ། ཕལ་ཆེན་ལ། གྲུས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་སྒྲིབ་དཔོན་འདུལ་བ་
 ལྟས། ཤར་དང་རྩལ་དང་གངས་རིར་གནས། འཇིག་རྟེན་འདས་པར་སྒྲིབ་པའི་སྡེ།
 བཟགས་པར་སྒྲིབ་པའི་སྡེ་བ་དང་། ལྷ་ཆོན་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་ལ། གཞི་ཀྱན་པ་དང་
 འོད་སྲུང་སྡེ། ས་སྟོན་སྡེ་དང་ཆོས་སྲུང་སྡེ། མང་ཐོས་གོས་དམར་སྒྲིབ་མ་དང་།
 རྣམ་པར་བྱེ་སྡེ་སྒྲིབ་པའི་སྡེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲིབ་པ་ཡིན། རྒྱལ་བྱེད་ཆོས་གནས་
 འཇིག་མེད་གནས། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་གནས་བཟན་ལ། ས་སྒྲོག་རིག་དང་སྲུང་
 བ་ལ། གནས་མ་བྱུ་ཡི་སྡེ་རྣམས་ནི། ཀྱན་གྱིས་བཀྱར་བ་རྣམ་པ་གསུམ། ཡུལ་དོན་
 སྒྲིབ་དཔོན་བྱེ་བྲག་གིས། ཐ་དད་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་། ཞེས་དགེ་འདུན་ཕལ་

རྒྱ་བརྒྱད་ནང་བསྟན་ལ་སྒོ་གྲིས་གྱི་འཇུག་པ་ཡངས་པ་མ་ཟད། བོད་རྩ་ཐེངས་གཉིས་པེབས། ལྷ་མ་མང་པོའི་མདུན་
 རྣམ་ཐོས་བསམ་བྱས་པས། མཐར་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། ལྷགས་རིམ། རྩུང་རེས་.....
 ལེགས་བཤད་སྟེང་པོ། དབུ་མའི་སྒྲོར་སྟགས་བསྟན་བཅོས་རྩ་མ་རྒྱ་ཡིག་རྩ་བཟུར་བ་མ་ཟད། རྩུང་པར་ལོ་བཞིའི་ནང་
 རྩ་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ཆེན་མོ་བོད་ཀྱི་སྐད་རྩ་བཟུར་བ་དང་། རྩི་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པ་དང་། མི་
 དམངས་དམངས་གཙོའི་སྲིད་དབང་སྡེར་འཛིན་གསར་བ་དང་། རྩི་ཆོགས་འཕེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྟགས་བོད་ཡིག་རྩ་
 བཟུར་ལ། གཞན་ཆོག་མཛོད་དང་དབྱུང་ཆོམ་སྟགས་མང་དུ་ཡོད་པས། ཁོང་ཉིད་ལ་རྒྱའི་མཁས་པ་དག་གིས་“དེང་
 རྩུག་གྱི་ཐང་སིན་ལྷ་མ”ཞེས་བཞུགས་པ་བཞིན། མཁས་པ་འདིས་བོད་རྒྱའི་རིག་གནས་བརྗེ་རེས་ལ་བྱས་ཆེས་ཆེན་པོ་
 བཞག་ཡོད་པས། ང་ཆོའི་མིག་དཔེར་འོས་པ་ཞིག་རྩ་འདུག དབྱང་ལོ་དོན་དགུ་བར་ཞི་བར་གཤེགས་པའོ།

‘བཤད་རྒྱུ་འདི་ནི་གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་བཟུན་ཁང་ནས་པར་རྩ་བཟུན་ལ་སྟན་བཟང་བ་དགེ་འདུན་གྱིས་.....
 བཅམས་པའི་ནང་དོན་རིག་པའི་རྩི་བཤད་གྱི་ཤོག་ངོས་ ༡༧༩ནས་ལ། ༡༩༩༧ལོའི་ཟླ་བ་ ༡༢ལོར་དཔར་རྩ་བཟུན་
 ལ།

ཆེན་པ་ལྷ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་བ་བདུན། གནས་བརྟན་པ་གསུམ། མང་མོ་
 བཀུར་བ་གསུམ་སྟེ་བཙོ་བརྟན་དུ་བཤད་དོ། དེ་ལྟར་བྱེ་སྐྱབ་བ་ནི་ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་
 རྩ་ཤོས་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྐབས་དེར་ཉ་ཅང་དར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་འདུག
 དེ་ལ་ནང་གསེས་གྲུབ་མཐའ་ཆུང་དུ་གངས་ཀྱིས་མི་ལོངས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་མངོན་ནོ།

1

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལྟ་བའི་ཆ་ནས་ཕལ་ཆེར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྟར་འདུས་
 པར་བཤད་དེ། རྩང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་
 གི་གཞི། ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་སུ་
 བཤད་ལ། ལྟ་བའི་དག་ལས་ཁོ་བོས་བལྟས་ན་གཤེགས་སྟིང་གི་བསམ་སྒྲོ་དང་ཐད་
 ཀར་འབྲེལ་ཆེ་བ་ནི། ཁོ་ཆོས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་སྟེ། རྩ་བའི་ལས་འདུས་པར་མ་
 བྱས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁུ་
 མཁའ། སོ་སོར་བརྟན་འགོག་བརྟན་མེན་གྱི་འགོག་པ་བཅས་སུ་འཛོག་པ་དང་།
 དེ་ལས་ཀྱང་སོ་སོར་བརྟན་འགོག་ཟེར་བ་ནི། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདེན་བཞི་
 སོ་སོའི་གནས་ལུགས་ཕྱ་ཞིང་ཞིབ་པའི་སྒྲོ་ནས་སོ་སོར་བརྟན་ཅིང་དབྱེད་དེ། དེའི་
 སྒྲོ་བས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བྱ་དང་བྲལ་བའི་ཆ། སོ་སོ་བརྟན་མེན་གྱི་
 འགོག་པ་ནི། གཉེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟན་ཏེ་སྤང་བ་མེན་པར་རང་
 བཞིན་གྱིས་འགོག་པའི་ཆ་ལ་གོ་བ་འདི་གཉིས་ཡིན་ལ། འདི་ལས་ཁོ་ཆོས་“ཡེ་ཤེས་
 རང་གི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བྲལ་བའི་ཆ”དང་“རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པའི་ཆ”ཞིག་
 ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་ནི་“ཤེས་བ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་”དུ་འདྲིན་པས། ཆར་
 དབྱེས་སུ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་བྱུང་ཁོངས་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། དེ་
 འདྲའི་ཡེ་ཤེས་ཕྱ་མོ་ཆ་དབྱེས་སུ་མེད་པ་འདི་ནི་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་བའི་དོན་དམ་འཛོག་ཚུལ་
 ཡིན་ཏེ། མངོན་ཆ་ལས། གང་ལ་བཙོ་མ་དང་སྒྲོ་ཡིས་གཞན། བསལ་ན་དེ་སྒྲོ་མི་
 འདུག་པ། བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་བཞན་ནོ། མཉམ་

¹ དབྱེ་བའི་དག་ནི་དེ་འདྲའི་གཅིག་གྱུར་ཞིག་ཏུ་བཤད་དཀའ་ནའང་ཁོ་བོ་ནི་གྲུབ་མཐའ་རིན་ཆེན་སྤང་བའི་ཆོག་
 འབྲེལ་ཐོར་བྱ་ཆོས་པ་པོ་མཉམ་རབ་དབང་ལྷན་གསུམ་གྱིས་བཤད་པ་དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་བཤད་པའོ།

² དཔལ་ས་སྐྱའི་ནང་བལྟན་མཐོ་སྒྲོ་བའི་རིག་གཞུང་དཔེ་ཆོགས། སྒྲོ་ན་དོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་པའི་མངོན་
 པ་མངོན་གྱི་ཆ་པ། དཔལ་ས་སྐྱའི་ནང་བལྟན་མཐོ་སྒྲོ་བའི་རིག་གཞུང་ཆོས་སྒྲིག་ཁང་གིས་བསྐྱེད་པ། ༢༠༠༩ལོར། ཤོག་
 གངས་པ་༡༣༥༥༩ན་གསལ།

བཤད་པར་ལྟར། རྩལ་ཕྱན་སྒྲིགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་འདི་ནི་……
 རྟོན་དམ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ནོ།། དེ་ལྟར་སྒྲིགས་ཀྱི་ཆ་མེད་པའི་རིགས་པ་……
 འདི་ནི་བྱེ་སྒྲུའི་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ན། རྗེས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་
 པོ་མཐར་ཐུག་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྲེལ་བའི་ལྟ་བ་དག་གི་མགོ་ཁྲུངས་ཡིན་པ་གསལ་ལ། གཞན་
 ཡང་། མཛོད་ཆ་ལས། (Abhidharmaཨ་བྷི་དྭ་མ་)1བདེན་པ་མཐོང་དང་བསྐྱམ་པ་ལས།
 ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་2ཞེས་བཤད་པ། དེ་ན་ཐབས་གང་གིས་བདེན་པ་མཛོད་སུམ་སུ
 མ་རྩ་མཐོང་ཞེས། ཐོས་ནས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སེམས་པར་བྱེད་པས་བསམ་བྱུང་གི་
 ཤེས་རབ་……བསྐྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ལྟན་པས་ཉོན་མོངས་
 དང་བྲལ་……བའི་རྒྱུ་རྫོང་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྐྱམ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་གཉེན་
 ་པོར་འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་བསྟན་ཡོད་ལ། རིགས་བཞི་ནི་ཆོས་གོས་དན་དོན་ཅམ་
 གྱིས་ཆོག་ཤེས་པའི་འཕགས་པའི་རིགས་དང་། བསོད་སྟོམས་དན་དོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་
 ཤེས་པ་འཕགས་པའི་རིགས། མལ་ཆ་དང་བསྟན་དན་དོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པའི་
 འཕགས་པའི་རིགས། སྟོང་བ་དང་བསྐྱམ་པ་ལ་དགའ་བ་འཕགས་པའི་རིགས་རྣམས་
 སུ་བཤད་ལ། དེ་ཡང་རིགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འདི་ཐོག་མའི་གཤེགས་སྟོང་གི་འབྱུང་ཁྲུངས་
 ཤིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། རིགས་ཞེས་པ་འདི་ཐོག་མར་སྐྱེ་ཆོགས་ཀྱི་གྲལ་རིམ་དབྱེ་བ་……
 ཞིག་ཏུ་མཛོད་ནའང་རྗེས་སུ་ནང་བསྟན་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་མཛན་……
 ཉིད་ཀྱི་བྱུང་ཁྲུངས་ཤིག་ཏུ་རིམ་གྱིས་འགྲེལ་བ་ཡིན་འདུག

ད་དུང་མཛོད་ཆ་ལས། འདུས་མ་བཅས་རྣམས་བཅས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
 ཁམས་ཞེས་བྱ། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་དེ་ཡིན།
 ཁམས་བདུན་དག་ཏུ་འང་འདྲོད་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྩག་དང་ཡིད། རྩག་པོ་……
 འདས་བ་ཐག་པ་ཡི། རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། 3ཞེས་འདུས་མ་བྱས་པའི་……

¹ **Abhidharma** (Sanskrit) or **Abhidhamma** (Pāli) are ancient (3rd century BCE and later) Buddhist works which contain detailed scholastic reworkings of doctrinal material appearing in the Buddhist Sūtras, according to schematic classifications. The Abhidhamma works do not contain systematic philosophical treatises, but summaries or abstract and systematic lists.

² དཔལ་ས་སྐྱའི་ནང་བསྟན་མཐོ་སྟོབ་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་ཆོགས། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་པ་
 མཛོད་ཀྱི་ཆ་བ། དཔལ་ས་སྐྱའི་ནང་བསྟན་མཐོ་སྟོབ་རིག་གཞུང་ཚུལ་སྒྲིག་ཁང་གིས་བསྒྲིགས། 2007ལོར། ཤིག་……
 གྲངས་47ན་གསལ།

³ དཔལ་ས་སྐྱའི་ནང་བསྟན་མཐོ་སྟོབ་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་ཆོགས། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་པ་
 མཛོད་ཀྱི་ཆ་བ། དཔལ་ས་སྐྱའི་ནང་བསྟན་མཐོ་སྟོབ་རིག་གཞུང་ཚུལ་སྒྲིག་ཁང་གིས་བསྒྲིགས། 2007ལོར། ཤིག་……

“ཁམས་”འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བཤད་ཡོད་ལ། “ཁམས་”འདི་བྱེ་སྤྱེའི་ལྟ་བུ་ལས་བྱུང་པ་
 བའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདོད་ཚུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པར་མངོན་ལ། རྗེས་སུ་“རིགས་”
 དང་“ཁམས་”། དེ་“སྒྲེམ་ཆེད། “དབྱིངས་”སྐགས་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྲེལ་བ་འདི་
 ལས་ཀྱང་ཤེས་པར་རུས་སོ།

ཁོ་ཙམ་ལྟ་བུ་ལ། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ཐོག་མའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བུ་ནི་རིགས་ཀྱི་
 རྣམ་དབྱེ་འདི་ཡིན་ནའང་། རྗེས་སུ་ཁོ་ཙམ་ལྟ་བུ་འགྱུར་བ་བྱུང་སྟེ། དེ་“འདུས་མ་
 བྱས་པའི་ཁམས་”སུ་འགྲེལ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་“ཟག་མེད་ཤེས་པ་”ཞེས་སུ་བཤད་པ་
 སྟེ། མངོན་རྩ་ལས། ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་། དང་བོ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ།
 ཟག་མེད་རྣམ་གཉིས་ཆོས་དང་ནི། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་། ཀུན་རྫོབ་ཡུལ་ནི་
 ཐམས་ཅད་དོ། ཞེས་“ཟག་མེད་ཤེས་པ་”དེ་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་སྤངས་ཡོད་
 ལ། ཞོང་བྱ་བཤད་པའི་“ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་”དེ་དོན་དམ་བྱ་ཁས་སྤངས་བ་
 འདི་དག་གྱུང་སྒྲིག་ན། བྱེ་སྤྱེའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་“རིགས་”ནས་“ཁམས་”
 ”དང་། དེ་ནས་“ཤེས་པ་”། དེ་ནས་“དོན་དམ་བདེན་”པའི་འགྲེལ་སྟོལ་ཆགས་
 འདུག་པ་མ་ཟད། དེ་ཡང་ཁམས་ནི་འདུས་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་པ་སྐྱད་
 ཅིག་པ་ཆ་དབྱེས་སུ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། དོན་དམ་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་པར་
 སྤྱོད་ཚུལ་འདི་དག་ལ་གཞིགས་ན། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་འགྱུར་མེད་དང་། ཆ་མེད་པ།
 དོན་དམ་པ། འདུས་མ་བྱས་པའི་ཁམས་ཤིག་ཁས་ལེན་པ་འདི་རྗེས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་
 ཁག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་མང་གཞི་བཏིང་འདུག་པར་
 མངོན་ནོ།

3.2 མདོ་སྤྱི་བའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ།

མདོ་སྤྱི་བའི་(sautrantika²སྤྱི་རྒྱུ་ཀ)ཡའི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི་འདོད་ཚུལ་པལ་

གངས་པ་ནས་ལྷན་གསལ།

འདཔལ་སྤྱི་ནང་བཟུན་མཐོ་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་ཆོགས། སྤྱི་ནང་པོ་ན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མདོ་ན་པ་
 མཛོད་ཀྱི་ཆ་བ། དཔལ་ས་སྤྱི་ནང་བཟུན་མཐོ་སྤྱོད་རིག་གཞུང་ཚུལ་སྒྲིག་ཁང་གིས་བསྐྱེད། ༢༠༠༧ལོར། ཞོག་
 གངས་པ་ལྷན་གསལ།

² The Sautrāntika were an early school of Buddhist philosophy, generally believed to be descended from the Sthaviravada by way of their

ཆེར་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པའི་ལུགས་དང་འདྲ་ནའང་། ལུང་གི་རྒྱུ་ལྡན་འབྲངས་དང་རིགས་པའི་
 རྒྱུ་ལྡན་གཉིས་ལས་རིགས་པའི་རྒྱུ་ལྡན་གི་མདོ་སྤྱོད་བས་ཆོད་མ་སྤྱོད་བདུན་གཙོ་
 བོར་འཛིན་པས། སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱི་ཆོད་མའི་གཞུང་
 གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཡིན། ལུང་གི་རྒྱུ་ལྡན་དེ་པལ་ཆེར་བྱེ་བྲག་
 གཙོ་བོར་མཛོའི་རྒྱུ་ལྡན་པའམ་ཡང་ན་སྤྱོད་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱི་མདོན་པ་མ་
 མཛོད་སོགས་གཙོ་བོར་འཛིན་པ་ཡིན། དེ་ན། སྤྱོད་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱི་མདོན་
 པ་མཛོད་དེ་ཆོག་ངོས་ནས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོའི་གཞུང་དང་བསྟན་འདུག་པར་འདྲ་
 ནའང་དེ་ནི་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོའི་ལ་དག་ཐེར་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་བསྟན་པའི་གཞུང་ཞིག་མ་
 ཡིན་པ་རྒྱུ་ལྡན་མཐའ་པ་དག་གིས་འདོད་ལ། རྒྱུ་ལྡན་སྤྱོད་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་
 གྱི་མདོན་པ་མཛོད་དེ་མདོ་སྤྱོད་བ་དང་བྱེ་བྲག་འཛིན་གཞུང་ཆོས་གཙོ་བོར་བཟུང་བ་ཡིན།
 སྤྱོད་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་དེ་ཐོག་མར་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་བ་ཞིག་ཡིན་མོད་
 ནའང་རྒྱུ་ལྡན་ཐེག་ཆོས་ལ་ཞུགས་པས། མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དེ་སྤྱོད་དཔོན་
 གྱི་དགོངས་པ་དངོས་ཡིན་ཞེས་བཤད་དཀའ་ནའང་། མདོན་པ་མཛོད་དེ་སྤྱོད་དཔོན་
 འདིའི་གསུང་ཡིན་པ་ཀུན་གྱིས་ཞལ་མཐུན་པར་བཞེད་པས། གཞུང་འདི་ལས་སྤྱོད་
 དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱི་དགོངས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚམ་རྟོགས་གྲུབ་པར་མདོན་མོ། དེའི་
 ཕྱིར་མདོ་སྤྱོད་བའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་བོའི་འདོད་ཚུལ་དེའང་བྱེ་བྲག་
 འཕགས་པའི་རིགས་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་སྤྱང་ནའང་། དེ་དང་འགྲེལ་
 ཚུལ་མི་གཅིག་པ་ནི།

བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་རྩེ་བཅུན་བསོད་ནམས་ཀྱི་དགས་“མདོ་སྤྱོད་བའི་རིགས་ཀྱི་ངོ་
 བོ་འཛིན་ཚུལ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ན་ཡོད་པའི་འཕགས་པའི་ཆོས་བསྐྱེད་བྱེད་
 ཀྱི་རྣམས་པ་ཉིད་རིགས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་རྣམས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་མདོ་སྤྱོད་བ་
 དག་གི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་རྣམས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་སེམས་སྤྱོད་བོ་དང་མོ་”

immediate parent school, the Sarvāstivādins. Their name means literally "those who rely upon the sutras", and indicated their rejection of the
 Abhidharma texts of other early Buddhist schools. The Sarvāstivādins sometimes referred to them as the Dārāntika school, meaning "those
 who utilize the method of examples". This latter name may have been a pejorative label. It is also possible that the name 'Dārāntika' identifies a
 predecessor tradition, or another related, but distinct, doctrinal position; the exact relationship between the two terms is unclear. Charles
 Willemen identifies the Sautrāntika as a Western branch of the Sarvāstivādins, active in the Gandhara area, who split from the Sarvāstivādins
 sometime before 200 CE, when the Sautrāntika name emerged. Other scholars are less confident of a specific identification for the Sautrāntika;
 Nobuyoshi Yamabe calls specifying the precise identity of the Sautrāntika "one of the biggest problems in current Buddhist scholarship.

སྒྲིབ་པའི་གནས་སྐབས་ནའང་ཡོངས་སུ་མ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལ་རིགས་
 ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་རོ། ” འཆིག་དུམ་བུ་འདིར་དབྱེ་ཞིབ་ཅུང་ཟད་
 བྱས་ན། བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་གྱི་བཞེད་སྒྲིལ་ལ་མདོ་སྡེ་བས་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 “སེམས་གྱི་ས་བོན་”དང་“འཕགས་པའི་ཆོས་བསྐྱེད་བྱེད་གྱི་རྣམ་པ་”། ཡང་ན་
 “སེམས་གྱི་ས་བོན་གྱི་རྣམ་པ་”ཞེས་ལ་གོ་འདུག ཁོང་གིས་རིགས་དང་རིགས་གྱི་ངོ་བོ།
 སེམས་གྱི་ས་བོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་སེམས་གྱི་ས་བོན་སྐྱེས་དོན་གཅིག་ཏུ་གོ་འདུག་ཡོད།
 དོན་དངོས་སུ་སེམས་དང་སེམས་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པ་རྒྱུ་ལ། ས་
 བོན་དང་ས་བོན་གྱི་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་རིགས་གྱི་ངོ་
 བོ། རིགས་གྱི་རྣམ་པ་སྐྱེས་ལ་ཡང་བྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་འདོད་དོ།

གོང་གི་ཆོག་ལས་རིགས་དེ་ས་སྐྱེ་བོ་དང་སྒྲིབ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཉམས་
 པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་འདི་ལས་རིགས་གྱི་བཞེད་སྒྲིལ་དེ་རྗེས་གྱི་བདེ་གསལ་སྐྱེད་
 བའི་ལྟ་བུའི་འཕེལ་ཁྱུས་གྱི་ཆར་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་འདུག ལྟག་པར་“མ་ཉམས་
 པར་ཡོད་པ་”ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་ལས། རིགས་དེ་ས་སྐྱེ་བོའི་སྐབས་སུ་འང་འགྱུར་
 བ་མེད་པར་གནས་པའང་། འཕགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་ས་སྐྱེ་བོའི་གནས་
 སྐབས་སུ་རིགས་དེ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་འདི་ཁམས་བདེ་བར་གསལ་པའི་སྐྱེད་བོ་མི་
 འགྱུར་ཉག་པའི་འདོད་ཚུལ་དང་སྒྱུགས་མཐུན་དུ་བཤད་འདུག་པར་མངོན།

མདོ་སྡེ་བའི་གསལ་སྐྱེད་གི་འདོད་ཚུལ་དེ་རིགས་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་
 པར་ཁོ་ཆོའི་གཞི་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གྱི་
 བདེན་པ་གཉིས་ལས། ཀུན་རྫོབ་དེ་དོན་བྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གོ་བ་སྟེ། དེ་
 བྱི་ཉག་པ་དང་། བཅ་མཁའ། རང་འབྲས་སྐྱེས་སུ་མེད་པ། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གཡོ་མེད་
 འགྲུལ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པས་ན། ལྟ་བུ་འདིས་ཉག་པའི་ཆོས་ཤིག་གནས་པ་བྱུགས་
 གྱིས་ཁས་སྒྲངས་ཡོད། ཡིན་ནའང་། ཆོས་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་བཅ་མཁའ་དང་
 མེད་དགག་ཏུ་འདོད་པས། དེ་གཞིའི་ཆོས་འདི་ཞེས་ངོས་འཛིན་པའི་སྒྲིལ་མེད་ལ།
 དེ་ལྟར་ངོས་བཟུང་ནའང་ནོར་འཁྲུལ་འབྱུང་བའི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བར་མངོན། དེ་ལྟར་ཡུལ་

‘བྱང་ཆུང་མཁན་པ་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀུན་དགས་བཙམས་པའི་དེ་བཞིན་གསལ་པའི་སྐྱེད་བོའི་དོན་རྒྱ་བོད་གྱི་
 མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲིལ་མ་འདྲིས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཟླ་གཞིན་ཞེས་བ་བྱ་བ། རྗེ་རྗེ་གདག་གྱི་གནའ་དཔེ་དཔར་
 ཁལ་(Classics India Publications)ནས་དཔར་དུ་བཏབས་པའི་དཔེ་ཆའི་གྲག་ངོས་ཨ་བའི་ཐིག་ཕྱིང་འབྲན་གསལ།

ལ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ལ། མདོ་སྡེ་བས་ཡུལ་ཅན་དེ་གང་ཟག་དང་།
 ཤེས་བ། སྒྲ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། སྒྲ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་
 ལས། ཚད་མ་ལ་མདོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། མདོན་སུམ་ལ་བཞི་དང་།
 ཚད་མིན་གྱི་སྒྲ་ལའང་བཞི་ཡོད།² དེ་དག་ལས་ཡིད་དཔྱད་དང་སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་གཉིས་
 རྟག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་སྒྲ་ཡིན་ལ། གཞན་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་དཔྱད། ཐེ་ཚོམ།
 གསུམ་ནི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འདོད་ལ། སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྒྱས་གཅིག་དུ་
 འདོད་དོ། ། ཞོང་གི་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་དེ་དང་བྱང་ཅེ་མཁན་བྱུང་བའི་འདོད་པའི་
 ཡིད་གྱི་ཤེས་པའི་སྤྲོད་ན་ཡོད་པའི་འཕགས་པའི་ཆོས་སྤྱིད་བྱེད་གྱི་རྒྱས་པ་དེ་རིགས་སུ་
 འདོད་པ་གཉིས་སྒྱུར་ན། མདོ་སྡེ་བས་རིགས་དེ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྤྲོད་གི་དགེ་བའི་
 རྒྱགས་སུ་སྒྲུལ་བྱེད་གྱི་རྒྱས་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པར་འདུག་མོད། ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་
 རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་དཔྱད། ཐེ་ཚོམ་དག་ལའང་དེ་འདྲའི་རྒྱས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་
 པའི་གནས་སུ་མདོན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་
 གཉིས་ལས་གང་ལ་འཛོག་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། དེའི་དབྱེ་
 བ་དག་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་གྱུར་འདུག་ ཞོང་དུ་འདོད་པའི་
 ཀུན་རྫོབ་དང་རྟག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་དུ་འཛོག་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན། སྒྲུབ་མཐའ་
 འདིས་ཀྱང་རིགས་དེ་རྟག་པའང་བཅོས་སུ་མེད་པ་ཞིག་དུ་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ནམ་
 སྒྲུམ་མོ།

3.3 སེམས་ཅམ་པའི་བདེག་ཤེགས་སྤྱིང་པོའི་ལྟ་བུ།

སེམས་ཅམ་པས་(Chittamatra)ཅེ་ཏུ་མཏུ་³གཙོ་བོ་ལང་ག་ཤེགས་དང་། དཔལ་སྤྱིང་

¹མདོན་སུམ་ཚད་མ་བཞི་ནི། དབང་བོ་མདོན་སུམ། ཡིད་གྱི་མདོན་སུམ། རང་རིག་མདོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མདོན་
 སུམ་བཅས་སོ།

²ཚད་མིན་གྱི་སྒྲ་བཞི་ནི། བཅད་ཤེས། ལྟག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱད་བཅས་སོ།

³ In Buddhism, **consciousness-only** or **mind-only** (Sanskrit: *viññapti-mātratā*, *viññapti-mātra*, *citta-mātra*; Chinese: 唯識; Pinyin: *wéi shí*; Tibetan: *sems tsam*) Japanese: *yuishiki*) is a theory according to which unenlightened conscious experience is nothing but false discriminations or imaginations. Thus, the notion of consciousness-only is an indictment of the problems engendered by the activities of consciousness. This was a major component of the thought of the school of Yogācāra, which had a major effect on subsequent schools after its introduction in East Asia.

མེད་གེ་ང་རྩོམ་པ་དོ། འཕེལ་འགྲིལ་མེད་པའི་མདོ། ཟུང་འདས་ཆེན་པོའི་མདོ་སྒྲིག་
ས་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་ལ། དེ་བཞིན། ལང་ག་ཤེགས་ལས་གསུངས་པའི་དེ་བཞིན་ག་ཤེ
གས་པའི་རིགས་འདོད་ཚུལ་དེ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན། ལང་ག་ཤེགས་ལས་བཀོད་པའི་རིག
ས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་ནི།

- ༡ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་རྟོགས་པར་གྱུར་བའི་རིགས།
- ༢ རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་རྟོགས་པར་གྱུར་བའི་རིགས།
- ༣ དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པའི་ཐེག་པ་རྟོགས་པར་གྱུར་བའི་རིགས།
- ༤ གང་དུ་མ་ངེས་པའི་རིགས།
- ༥ རིགས་ཆད་ཀྱི་རིགས།

སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་བུ་ལས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་རིགས་དབྱེ་ཚུལ་བྱང་བ་མ་ཟད་.....
རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན།

དང་པོ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་འདིའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱས་བའམ་རྩ་བ་གཙོ་བོ་ནི་“ཀུན་
གཞིའི་སྤྲེང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་གང་ཞིག་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་
གི་བྱང་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གནས་པ་དང་འཕེལ་བར་བྱེད་རུང་གི་ཐོག་མ་མེད་
པ་ནས་རྒྱལ་མ་ཆད་པར་འོངས་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ”¹ཞེས་བ་ལྟར། སེམས་ཅམ་པས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་འདི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་སྐྱེད་པའི་“རྒྱས་པ་”ཞིག་ལ་གོ་བ་མ་
ཟད། དེས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་བྱང་པར་འབྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཐོན་ལ་“ཐོག་མ་
མེད་པ་ནས་“རྒྱལ་མ་ཆད་པར་”འོངས་པ་ཞིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། དེ་འདྲའི་.....
རིགས་དེར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གནས་པ་དང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་.....
ལྟར་པར་བཞེད་དོ།

གཉིས་པ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས།
སེམས་ཅམ་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་བཤད་ལ། གདོད་
མ་ནས་ཉན་ཐོས་ཆུང་བའི་རིགས། སྤྲིང་རྩི་ཆུང་བའི་རིགས། ང་རྒྱལ་ཆེ་བའི་.....
དབང་པོ་འབྱིང་བའི་རིགས་བཙས་སུ་བཤད།

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྩ་བ་འཕེལ་རྒྱས་པ་དེ་གོང་དང་འདྲ་བར་“ཀུན་གཞིའི་

¹ བྱང་ཟུར་བའི་གཞུང་གི་ཤོག་གྲངས་ ༡༡ན་གསལ།

སྤྲོད་གི་རང་སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི་ཡོན་པ་
 ཏན་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་འཕེལ་བར་བྱེད་པར་གང་རུང་བྱེད་པའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་
 བརྒྱད་དེ་འོངས་པ་ལོ། ”¹ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་རང་སངས་རྒྱུ་གྱི་རིགས་དེའང་
 བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པའི་“རྣམ་པ་”ཞིག་ཏུ་ངོས་བཟུང་ནས། དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་དེས་རང་
 རྒྱལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ། སྐྱེས་པ་དང་། གནས་པ། འཕེལ་བ་བཅས་ཀྱི་ཚྭ་བ་ཐོན་
 པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐེག་པ་རྟོགས་པར་གྱུར་བའི་རིགས་སམ་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའི་རིགས།

ཆོས་མངོན་པ་མངོན་ལུང་ཆོག་བཞིན་འགྲེལ་བ་སྟེ་“བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་.....
 རྣམས་ཀྱི་རིགས་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱད་དེ་འོངས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ།
 སྐྱེད་མཆེད་རྒྱལ་གི་བྱང་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ”²ཞེས་དང་། བྱང་ཆེ་མཁན་བྱུང་རྗེ་
 བཅུན་བསོད་ནམས་ཀྱི་དགའ་ས་“རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་འཁོར་བ་ཐོག་མ་.....
 མེད་པའི་རྣམ་ནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་དེ་འོངས་ཤིང་། འཛོག་བྱེད་ལ་མ་
 ལྟོས་པར་སེམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པས།

ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་དང་། ”³ཞེས་པ་བཞིན། སེམས་ཚུལ་པས་.....
 བཞེད་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་སམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། ཡང་ན། རང་.....
 བཞིན་གནས་རིགས་ཞེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆོས་འདི་དག་དང་ལྡན་པར་བཤད་འདུག་སྟེ།
 ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱད་དེ་འོངས་པ།

ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ།
 སྐྱེད་མཆེད་རྒྱལ་གི་བྱང་པར།
 དེ་ཡང་། སེམས་ཚུལ་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་འདི་རིགས་གཞན་ལས་བྱང་རུ་
 འཕགས་ཚུལ་ལུང་རིགས་མང་པོའི་སྒོ་ནས་བསྐྱབས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 རིགས་དེ་ཉན་རང་གི་རིགས་ལས་བྱང་རུ་འཕགས་ཚུལ་བཞིན་ནི།

དབང་པོ་ལས་གྱུར་བ་དང་།

¹བྱང་བྱུར་བའི་གཞུང་གི་ཐོག་ངོས་19ན་གསལ།

²བྱང་བྱུར་བའི་གཞུང་གི་ཐོག་གངས་70ན་གསལ།

³བྱང་བྱུར་བའི་གཞུང་གི་ཐོག་གངས་70ན་གསལ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་བོ་རྣེ་བ།
 རང་སངས་རྒྱས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་བོ་འབྲིང་བ།
 ཉན་ཐོས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་བོ་བརྟུལ་བ།
 སྦྱབ་པ་ལས་ཀྱུར་བ།
 ཉན་རང་ནམས་ནི་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྦྱེ་འཆི་ཙམ་ལ་མཛུང་འདས་སྦྱབ་པ།
 བྱང་སེམས་ལ་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་སྦྱབ་པ།
 མཁས་པ་ལས་ཀྱུར་བ།
 ཉན་རང་མཁས་པའི་གནས་ནི། སྤང་བོ་དང་། ཁམས་དང་། སྦྱ་མཆེད་དང་།
 ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། བདེན་པ་
 ཙམ།
 བྱང་སེམས་མཁས་པའི་གནས་ནི། གོང་གི་དེ་དག་མ་ཟད་རིག་པའི་གནས་.....
 མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་བྱེད་དགོས་སོ།
 འབྲས་བུ་ལས་ཀྱུར་བ།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ། – བྱང་ཆུབ་ཆུང་དུ་འི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ།
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ། – བྱང་ཆུབ་འབྲིང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་.....
 ཐོབ་པར་བྱེད་པ།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འབྲས་བུ། – སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྒྱུགས་པའི་བྱང་
 ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ།
 ལྷག་པར་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པར་ཡོད་པའི་ལུང་ཀྱང་མདོ་ཞེ་རྒྱན་
 སོགས་ནས་འགོད་པར་བྱེད། སྤྱབ་མཐའ་འདིས་སེམས་ཅན་ཐ་དད་པ་ལ་རིགས་ཐ་
 དད་པར་འདོད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཀྱི་ནམ་དབྱེ་འདི་བཤད་པ་ལས། འབྲས་
 བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན། རྒྱ་དུ་མ་ཡོད་དགོས་པར་བཤད་ལ།
 དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་དུ་མ་ལ་རིགས་དུ་མ་གནས་པས། “སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་.....
 དཔག་དུ་མེད་པ་ཡོད་དེ། རི་ལུ་འུང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས”¹ཞེས་སོགས་བཤད་
 པས། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དཔག་དུ་མེད་པ་ལ་རིགས་དཔག་དུ་མེད་པར་འདོད་.....
 དགོས་པས། སེམས་ཙམ་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་འདི་གཞན་དང་མི་འདྲ་

¹ གོང་གི་གཞུང་དེའི་ཐོག་གངས་ཀྱི་ཉན་གསལ།

བ་ཞིག་ཏུ་སྤང་།

རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དབྱེ་བ་ལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ཀྱི་

རིས་ལས།

རང་བཞིན།

རྒྱས་པ།

རྟེན།

བརྟེན་པ།

ཡོད་མེད་ཉིད།

ཡོན་ཏན།

སྒྲིལ་བའི་དོན།

གོང་གི་རྟགས་ལྟར་རང་བཞིན་རིགས་དང་རྒྱས་པ་གཉིས་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་
འབྲེལ་བ་ཡིན། རང་བཞིན་གནས་པའི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱས་པ་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཀྱི་
བྱུང་བར་བཤད་ཡོད། གོང་གི་ཡོད་དང་མེད་པ། ཞེས་པ་འབྲེལ་སྐབས། ཟག་མེད་
ས་བོན་ཁོ་ན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་གསོས་མ་བཟུང་བའི་དུས་སུ་ས་བོན་དེ་ཉིད་རྒྱུའི་གནས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་ཡོད་ལ། འབྲས་བའི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་
གསོས་བཟུངས་རྗེས་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་གྲུབ་པའི་རིགས་ལ་ནི་རྒྱུའི་དུས་ཀྱི་
དང་འབྲས་དུས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད། དེ་ནི་རི་མོའི་ལམ་ནས་གསལ་ཀྱི་
བཤད་བྱས་ན།

རང་བཞིན་གནས་རིགས་+ཐོས་སོགས་ཀྱིས་གསོས་བཟུང་པ། +བྱང་རྒྱུ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ། =རིགས་ཀྱི་འབྲས་སུ།

རིགས་ཀྱི་འབྲས་སུ། \longleftrightarrow འབྲས་སུའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདྲ་ཡོད་པ། \longleftrightarrow རང་
བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱང་ཡོད་པ།

དེ་ན་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཞེས་པ་དེའི་ངོ་བོ་དང་བྱང་ཚུལ་གང་འདྲ་
ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེས་ན།

སྐྱེ་མཚན་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པར་གྱིས་གསལ་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པ།

འཕྲལ་དུ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པ།

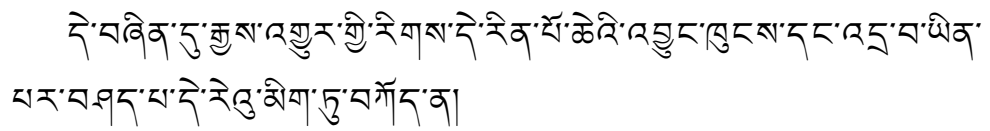
འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་ནས་གཅིག་ནས་གཅིག་བརྒྱད་དེ་འོངས་པ།

ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ།
 ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན།
 དེ་འདྲའི་བྱང་ཚུལ་ལྟ་བུ་ལྟོས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ན་མ་ཞིག་ཐེག་པ་གསུམ་སོ་གང་རུང་གི་བྱང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་བཞིན་དོ། དེ་འདྲའི་རིགས་དེ་ལ་ཐོས་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་ཡང་།
 དེ་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ཐོས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་གསོ་བར་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས།
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ཐོས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས།
 དེ་ཉིད་ཐོས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་གསོས་ཏེ་བྱང་པར་དུ་གྱུར་བ་ན་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས།
 དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པའི་རྟགས་ལ།
 སྤྲིང་རྩེ། ⇨ བྱང་ཚུལ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྤྲིང་དུ་སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མཉམ་བར་མི་བཟོད་པའི་སྤྲིང་རྩེ།
 མོས་པ། ⇨ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་གྱི་དོན་ཟབ་མོ་མ་གོ་ཡང་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་ལྟས་བ་སྤྲུལ་བ་དང་མིག་ནས་མཆི་མ་འབྱུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ཚུལ་ལ་མོས་པ།
 བཟོད་པ། ⇨ གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཆོ་གང་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་།
 གཞན་དོན་དུ་མགོ་དང་རྒྱང་ལག་སོགས་གཏོང་བའི་བཟོད་པ།
 དགེ་ལ་ཡང་དག་སྤྱོད་། ⇨ དགེ་བའི་པ་རྩེ་ལ་བྱེད་པ་དུག་ལ་སྤྱོད་པ་སྟེ།
 སར་བྱེད་དུག་ལ་སྤྱོད་པ།
 དེ་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱང་པར་བཞིན་སྤོན་ས་བཤད་ཚུལ་ནི།
 དེས་པའི་རིགས།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་དེས་པའི་རིགས། > ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་ཁོ་ན་ལས་གཞན་པའི་བྱང་ཚུལ་ཐོབ་མི་སྟེ།
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེས་པའི་རིགས། > རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་ཁོ་ན་ལས་གཞན་པའི་བྱང་ཚུལ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེས་པའི་རིགས། > སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་གཞན་མི་ཐོབ་པོ།

མ་ངེས་པའི་རིགས།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་རིགས།
 ཉན་ཐོས་དགེ་བའི་བཤེས་དང་འཕྲད་པ། + ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ།
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་རིགས།
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་དང་འཕྲད་པ་+ རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་.....
 ཉམས་སུ་ལེན་པ།
 ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་རིགས།
 ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དང་འཕྲད་པ། + ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ།
 རྒྱན་གྱིས་མི་འཕྲོག་པའི་རིགས།
 རྒྱན་གྱིས་མི་འཕྲོག་པ་ཞེས་པ་ནི་ངེས་པའི་རིགས་སྟེ། བཤེས་གཉེན་སྟགས་ཀྱིས་ངི་
 ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པས་སོ།།
 རྒྱན་གྱིས་འཕྲོག་པའི་རིགས།
 རྒྱན་གྱིས་འཕྲོག་པ་ནི་མ་ངེས་པའི་རིགས་སྟེ། བཤེས་གཉེན་སྟགས་ཀྱི་དབང་གིས་...
 ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པས་སོ།།
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཚུལ་དང་...
 དེའི་རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན་ནི། དམུལ་བའི་ལས་བསགས་ཀྱང་འཕྲལ་དུ་དམུལ་...
 བར་མི་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེས་ཀྱང་མུར་དུ་ཐར་བར་འགྱུར་བ་སྟགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་
 བ་བཤད་ལ། དེ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་རང་རྒྱལ། རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་...
 དག་གིས་དམུལ་བ་ནས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་ལས་བསགས་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་ཆེན་རིགས་
 ཅན་གྱི་གང་ཟག་གིས་བདག་དང་འདྲ་བའི་དམུལ་བའི་སེམས་ཅན་འདི་དག་སྤྲུག་.....
 བསྐྲུལ་ལས་ཐར་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་པའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ནས་སེམས་ཅན་དགྲོལ་བ་
 ལ་འབད་པས་ན་དེ་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་ཡོད།
 ཐེག་ཆེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་གསེར་ཆེན་པོའི་རིགས་སུ་དཔེ་སྤངས་ནས་
 བཤད་ཡོད་དེ།

གང་གི་རེ་ལྟ་མིག་དེ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་སྦྱར་ནས་རེ་ལྟ་མིག་བཞོད་ན།
གོང་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ཏེ།

ཐེག་ཆེན་རྒྱལ་འཁྱུར་གྱི་རིགས་གོང་གི་རེ་འུ་མིག་ལྟར་ན།

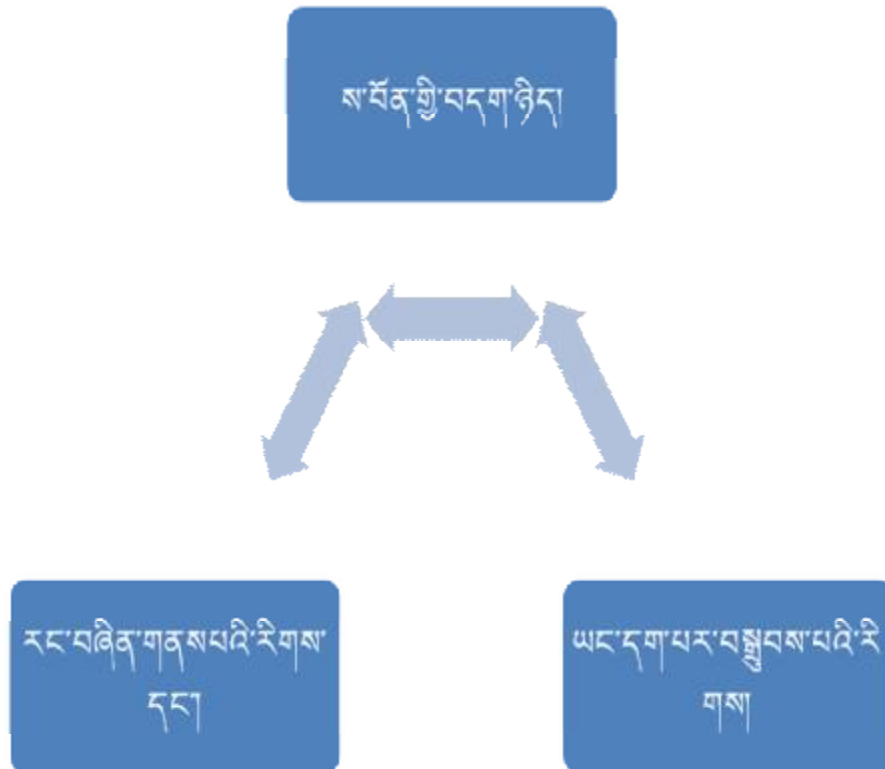

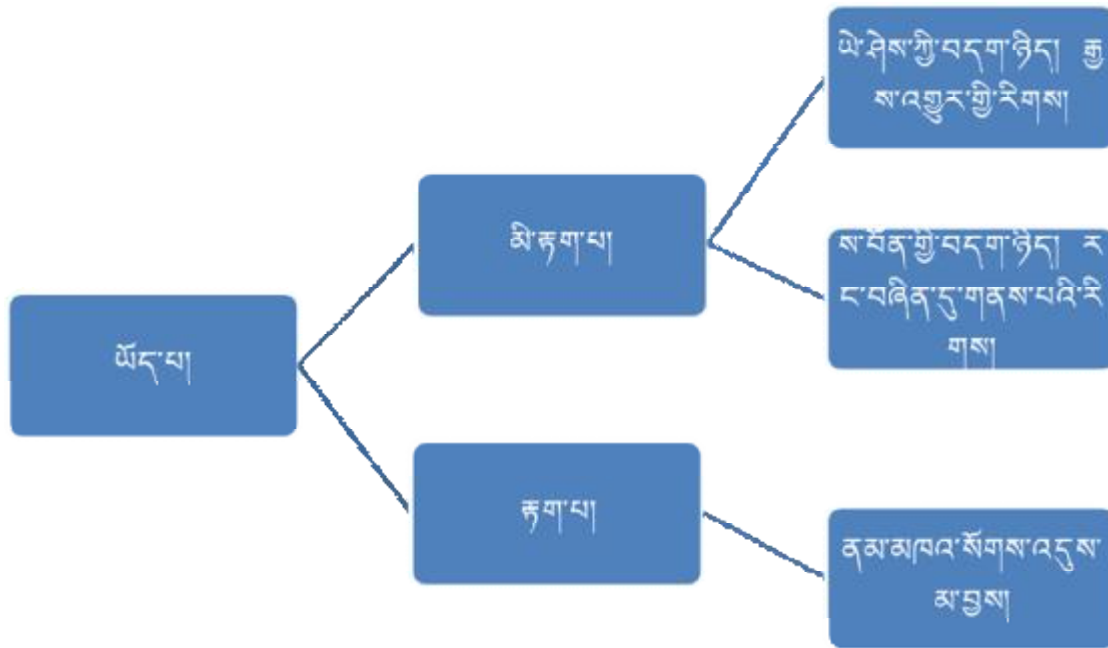
མདོར་ན། སེམས་ཙམ་པས་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཙ་པོ་དེ་རྒྱལ་འཁྱུར་གྱི་རིགས་དང་
རང་བཞིན་གནས་རིགས་གཉིས་སུ་བཤད་པ་དང་། དེ་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་
སྟེ། “རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དེ་ནི་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་
འོངས་ཤིང་བག་ཆགས་འཛོག་བྱེད་ལ་མི་སྟོས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་ཀུན་གཞི་
བཞེད་པ་རྣམས་ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་དང་། ཀུན་གཞི་མི་བཞེད་
པ་ན་དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་
དེ་ནི་ཕྱི་འཁྱེད་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། བྱང་གི་སྒྲིམ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
སྟེ་གསེར་ཆེན་དང་ཕྱད་ན་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་རྣམས་པ་སྦྱོང་པར་བྱེད་པའི་
རྣམས་པ་འོ།”¹ཞེས་གསུངས་བ་དང་། ཡང་“རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ཉིད་ཕྱི་ནང་
གི་སྒྲིམ་དང་འཕྲད་དེ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བས་རྒྱལ་འཁྱུར་པར་བྱས་པས་
རྣམས་པ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་ཁྱུར་བ་ནི་རྒྱལ་འཁྱུར་གྱི་རིགས་ཡིན་ལ”²ཞེས། རང་.....
བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བྱིན་པ་ལ་རྒྱལ་འཁྱུར་གྱི་རིགས་.....

¹ བྱང་ཟུར་བའི་གཞུང་གི་ཤོག་ངོས་ ༣༠ན་གསལ།

² ཤོག་ངོས་གོང་དང་འདྲ།

འདྲི་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་རིགས་དེའི་ངོ་བོ་རྒྱ་དུས་སུ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་
 འབྲས་དུས་སུ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་འཛོག་པ་ལ། དེ་གཉིས་འགལ་བར་གསུངས་
 པའི་དོན་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པ་གསུངས་བ་ལས་རྣམས་ཐ་དད་པར་གསུངས་པ་མེན་པ་རྗེ་
 ཙམ་ཁ་བ་དང་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་སྐུ་མཁས་པ་དུ་མས་བཞེད་ལ། ཁ་
 ཤས་དེ་མི་འདྲི་པར་བསྐྱབས་པ་ཡོད་དེ། ཁོ་ཚོས་སེམས་ཅམ་པས་རང་བཞིན་
 གནས་རིགས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་ཐ་དད་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཟད།
 གཅིག་ནི་རྟོན་དང་ཅིག་ཤོས་ནི་བརྟོན་པ་ཡིན་པ་དང་། རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་
 རྒྱུ་ཡོད་པ་འབྲས་བྱུང་མེད་པ། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དེ་རྒྱུ་མེད་འབྲས་བྱུང་
 པ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མདོ་སྟེ་རྒྱན་སྐུ་མཁས་ཀྱི་ལུང་ཆོག་དྲངས་ནས་སྐྱབ་པར་བྱེད།
 རྗེ་ཙམ་ཁ་བ་སྐུ་མཁས་པ་དུ་མས་སེམས་ཅམ་པས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
 མི་རྟག་པ་དང་འདུས་བྱས་སུ་བཞེད་པར་སྐྱབ་པའི་གནད་འདི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ཡང་སེམས་ཅམ་པས།

ནམ་པར་བྱང་བའི་ས་བོན་ལ་གཞིགས་ནས་“སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གྱི་
 ཤེགས་པའི་སྤྱིང་པ་ཅན་ནོ།”ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གནས་རི
 གས་དེ་ཀུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་སམ་ཡིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་སྤྱིང་གི་ཟག་པ་མེད་པ་
 འི་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་མི་རྟག་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་ཀུན་གྱི་ག
 ཞི་དང་རྩི་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གཞིའི་གཞེན་པ་ཡིན་པས་སྤྱི་དེ་ལས་སྐྱོད་པ་
 འི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ཆུང་དྲ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། འབྲིང་པོ་སྟགས་སུ་དབྱེ་ལ།
 ནམ་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་ས་བོན་རི་ལྟར་ཤུགས་ཆེན་ཀུན་ཉན་སྟོགས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ལྟར་
 ཉམས་ནས་མཐར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་
 ཡིན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

ཁོ་པོའི་ལྷ་ཚུལ་ལ་འདིར་“ས་པོན་”ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ལ་གོ་རུང་གི་
གཞན་རྒྱན་སྒྲན་གྱི་ས་པོན་དང་བྱང་པར་འདུག་ལ། དེ་སེམས་ཙམ་པའི་འདྲིང་པའི་
དེ་བཞིན་གཞེགས་པའི་སྒྲིང་པོའམ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཐོས་སོགས་ཀྱི་གསོས་བཏལ་ན་རྩོ་པོ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་མཐར་ཐུག་ཆོས་.....
སྐྱའམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་.....
ཙམ་ལ་བཤད་འདུག་པར་སྣང་། དེ་བཞིན་སྒྲན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གི་ལམ་

དུ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་ཁམས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དང་། ལམ་ལ་ཞུགས་
པའི་རྗེས་སུ་མོས་པ་མི་འདྲ་གསུམ། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོ་མཐར་ཐུག་འབྲས་
བུ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྲུང་བ་སོགས་རིགས་ཐ་དད་པ་སྦྱབ་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།

བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་བས། “བྱང་སའི་རིགས་ཀྱི་ནམ་གངས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་དག་ནི།
གཞི་ ལྷོན་པ། རྒྱ། ཉེན། ཉེར་གནས། ལྷོན་དུ་འགྲོ་བ། གནས་ཞེས་བྱ་བའོ་ཞེས་
དང་། མདོ་རྗེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་དང་ས་བོན་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། རིགས་ཞེས་བྱ་བ་དག་ནི་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ཀྱི་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་
ཟད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།”¹ ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས། ཁམས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་འདིའི་ཐོག་མའི་འཕེལ་ཚུགས་ཙམ་བཤད་འདུག་སྟེ། རིགས་
ཀྱི་འགྲེལ་སྙུངས་ནས་ཁམས་སུ་འགྲེལ་སྙུངས་དང་། དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་འགྲེལ་
སྙུངས་བྱུང་བ་འདི་དག་ནི་གཤེགས་སྙིང་གི་ལྷ་བའི་འཁྱུར་བ་དང་འགྲེལ་སྙུངས་ཀྱི་
འཕེལ་རྒྱས་མཆོན་ཡོད།

གོང་གི་རིགས་ཀྱི་ནམ་གངས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ་དག་གིས་རེ་རེ་བཞིན་གཤེགས་སྙིང་གི་
བྱང་ཆོས་སམ་དོན་དང་གོ་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་མཆོན་ཡོད་པས། བསྟན་བྱའི་དོན་གཅིག་
ཀྱང་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་དང་དོན་དངོས་སུ་གཤེགས་སྙིང་གི་འགྲེལ་སྙུངས་མི་
གཅིག་པ་དུ་མར་ཁྱུར་བ་མཆོན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། “གཞི་”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་
མཆོན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞི་ལྷ་བུ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་མཆོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ལ་མ་བཞེན་པར་སངས་ཀྱི་ས་ལ་བཤོད་པའི་
ཐབས་དང་བྲལ་བས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཤོད་པར་ཉེན་སའི་གཞི་ལྷ་བུ་ཞིག་ཏུ་
གོ་བ་ལྷ་བུའོ། དེ་བཞིན་རེ་རེ་འགྲེལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཆོག་ཆོགས་ཀྱིས་སྤངས་སོ།

སེམས་ཙམ་པས་རིགས་ཆད་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཟད་རིགས་ཆད་
ཅས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གོ་དོན་འགྲེལ་སྙུངས་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་རྒྱགས་ཆེ་བ་གཉིས་ནི་“དེའི་
དུས་སུ་མུ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། གཏན་ནས་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་
མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་ནོ།”² ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་
མི་འདའ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་བཞི་སྟེ།

¹ གོང་གི་གཞུང་དེའི་ཤོག་ངོས་ ༥༤ན་གསལ།

² ཤོག་ངོས་གོང་དང་འདྲ།

མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སྤྱད་པའི་སེམས་ཅན།
ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་བལྟ་བས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་ཚུ་བཅོམ་པའི་སེམས་
ཅན།

ཐར་བ་ཆ་མཐུན་ཀྱི་དགེ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན།
ཐར་བའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་དགེ་བ་རྒྱུད་ཏུ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་.....
ཆོགས་པ་ལ་བརྩོན་པ་མེད་པས་རེ་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་
ནོ།

གཏན་ནས་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་མི་འདའ་བའི་རིགས་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་
གནས་རིགས་གཏན་ནས་མེད་པའི་དུས་ནམ་ཡང་བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་ཐོབ་པ་
མེད་པའི་གང་ཟག་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། “གཏན་ནས་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་མི་འདའ་”
བའི་ཆོས་ཅན་ནི། རྒྱ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། གང་ལ་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་.....
རིགས་ཉིད་མེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ¹མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་རྩ་འགྲེལ་བཀོལ་.....
ནས་བཤད་ལ། འདིར་གཏན་ནས་རིགས་ཆད་པའི་གང་ཟག་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པ་སྒྲོ་
ཆོགས་བཤད་དེ། རྩོད་པ་འདི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བའི་གནད་
ས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་འཁུམས་སོ།

དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགའ་མཆོག་གིས་“རིགས་མེད་ཅེས་བརྗོད་
པ་ནི་རིགས་གཏན་ནས་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི་མེད་པའི་དོན་སྤྱད་པ་ལའང་འདྲག་
པ་ཡོད་པས་འདིར་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་དང་དེའི་ཆེ་རིགས་ངན་ཞིང་ཞན་པ་.....
ཅམ་ལས་མེད་པས་རིགས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱ་དང་པ་ལ་བྱ་མེད་ཅེས་.....
བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ།”²ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། དེ་ལ་ཡང་དཔེ་མང་དུ་བཞག་ནས་
གསུངས་པ་དཔེར་ན། འགའ་ཞིག་ལ་རིགས་ཡོད་ཀྱང་མ་གསོད་པ་སོགས་ཆད་མེད་
པའི་ལས་ཁོ་ན་བྱས་པས། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་རེ་ཞིག་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་
མི་རྒྱས་པས་རིགས་ཆད་དུ་བཤད་པ་དང་། ཡང་ལོག་ལྟ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དུས་རེ་
ཞིག་ཟུང་དན་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བས་རིགས་ཆད་དུ་བཤད་པ་དང་། འགའ་
ཞིག་མདོན་མཐོ་ལྟ་མི་སོགས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཁོ་ན་ལ་བརྩོན་པས་རེ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་མང་.....

¹ གཞུང་དེའི་ཤོག་ངོས་ ༥༩ ན་གསལ།

² ཤོག་ངོས་ ༦༠ དང་འདྲ།

ཐོར་ཡོངས་སུ་ཕྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བས་ན་རིགས་ཆད་དུ་འབོད་པ་དང་། འགའ་
 ཞིག་རིགས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་རྒྱ་ཚོགས་བསོག་པ་ལ་ལྷག་པར་བཙོན་
 པ་མེད་པ་དང་། རྒྱ་རུང་ཙམ་བསགས་པས་བསྐལ་བའི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་ཕྱ་ངན་.....
 འདའ་མི་རྒྱས་པས་ན་རིགས་ཆད་དུ་འབོད་པ་དང་། གོང་གི་དཔེ་དེ་དག་ལས་རིགས་
 ཡོད་ཀྱང་ཆད་མེད་སོགས་ལས་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བཙོན་ནས་རེ་ཞིག་ཆངས་རྒྱ་བར་
 མི་རྒྱས་པས་ན་དེའི་དུས་ན་ཡོངས་སུ་ཕྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བ་ཞེས་པ་ལས་གཏན་ནས་
 ཕྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ།

དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་
 བྱི་བྱང་ཡང་རུང་མ་བྱང་ཡང་རུང་། སེམས་ཅན་འདི་དག་ཉག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ནོ། དཔལ་ཕྱེང་སངས་ཀྱི་ང་རྩོམ་མདོའི་བཞེད་པའི་“བདེ་གཤེགས་
 སྙིང་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱབ་པ།”ཞེས་པའི་ལུང་ཆོག་འདི་ལས་རིགས་ཆད་ཀྱི་
 རྩ་བ་མི་འདོད་དེ། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་ཆངས་རྒྱ་རུང་ཡིན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་.....
 ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངས་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུ་དག་གིས་རིགས་ཆད་ཀྱི་རྩ་བ་ལ་དགག་
 པ་བརྒྱབ་ཡོད།

3.4 དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་ལྷ་བ།

ཤེར་ཕྱིན་གཞུང་དང་དབུ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་སོགས་གཞུང་ནས་བཤད་.....
 པའི་རིགས་ཀྱི་ནམ་བཞག་གམ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་དགོངས་པ་.....
 འགྲེལ་ཚུལ་རིགས་དུ་མ་བྱང་མོད། ཆེས་ཐོག་མའི་གཞི་འཛིན་སའི་ལུང་ཆོག་ནི་ཤེར་
 མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་འདུག ཤེར་མདོ་ལས།

ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས། བཙོན་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་རྟོ།
 བཙོན་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་ཞེས་བཞུ་བའི་ཆོག་གི་དོན་གང་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་.....
 གསལ་བ་དང་། བཙོན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
 བཀའ་བསྩལ་རྟོ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོག་གི་དོན་ནི་ཆོག་གི་དོན་.....
 མེད་པ་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་སྟེ་པའམ་ཡོད་པ་ཉིད་དམ་མེད་པ་.....
 ཉིད་ཡོད་པའི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་.....

ཆོག་གི་དོན་མེད་པའོ། 1

ལམ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་ཡང་ཡང་
གསུངས་པ་ནི་བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་བས།

བརྟེན་པའང་ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ནང་
གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་.....
དཔའི་སྐྱེ་འབྱུག་པའི་གཞི་ཡིན་གྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ཆོག་གི་དོན་དངོས་བོར་གྱུར་
བ་ནི་མེད་ཅེས་.....2

བཤད་ཚུལ་འདི་ལས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་ཐ་སྟད་འབྱུག་ཡུལ་
ནི་སྐྱེ་བ་དང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ། དངོས་བོར་གྱུར་བ་མ་
ཡིན་པའི་རྣམས་སུ་གྱུར་བ་མེད་པ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་རང་.....
བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ལས་གཞན་མེད་པ་བསྟན་ཡོད། དེ་ནི་འདི་གྲུབ་མཐའ་ཁ་.....
ཤས་དང་དེང་རབས་ནང་བསྟན་གཞུང་ལུགས་སྤྱོད་པ་ཁ་ཤས་ཀྱི་“ཁམས་བདེ་བར་.....
གཤེགས་པའི་ལྟ་བ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པའི་”3འདྲོད་ཚུལ་དག་ལ་ལན་གསལ་བོར་.....
མཛད་འདུག ཤེར་བྱིན་ནས་བཤད་པའི་གཤེགས་སྤྱིང་གི་བྱང་ཆོས་འདི་དག་གནད་དུ་
བསྐྱུས་ནས་ཡང་བསྐྱར་བྲི་ན།

སྐྱེ་བ་མེད་པ།

ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ།

1 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲིལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཁྱེལ་གཞིན་
ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་༥༥ན་གསལ། བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་ཇེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཅའས། Classic Indian
Publication , X930, Chand Mohalla, Cndhi Nagar , Delhi110031, India བྱང་ཟུར་བས་དྲངས་པའི་ལུང་ཆོག་ལས་.....
དྲངས་པའོ། འོག་ངོས་ཀྱི་ཐིག་འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་ཡིན།

2 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲིལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཁྱེལ་གཞིན་
ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་༥༥ན་གསལ། བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་ཇེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཅའས། Classic Indian
Publication , X930, Chand Mohalla, Cndhi Nagar , Delhi110031, India འོག་ངོས་ཀྱི་ཐིག་འགོད་རང་གིས་གནད་དུ་ཆེ་
བར་འདྲོད་པས་གཅིགས་ཆེན་དུ་བཀར་བའི་ཚུལ་ལོ།

3 ཉི་ཉོང་གི་ཁོ་མོ་ཙ་པ་གཙུག་ལག་སྤྱོད་བྱ་ཆེན་མོའི་(駒澤大学)གཙུག་ལག་སྤྱོད་དཔོན་དང་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་མཁས་
པ་ན་རེ་ཡ་ཁ་ཏ་ཁ་མ་པ་(松本史朗)དང་གི་རེ་མ་སི་མོ་འོ་ཏོ་(袴谷完照)གཉིས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ནང་བསྟན་རིག་གཞུང་ཞིབ་
འཇུག་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དེ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་བརྟན་ལ་དེ་ནི་ཉི་ཉོང་གི་
ནང་བསྟན་དག་ཐེར་དང་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་མཐོ་ཆུབས་ཤིག་ཏུ་བརྟེན་བཞིན་འདུག

མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ།
 དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ།
 དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ།
 རྣམ་སྤྱོད་མེད་པ།
 རང་གི་སྤྱོད་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ།
 རང་བཞིན་ཏུ་གནས་པའི་རིགས།

བྱད་ཆོས་འདི་དག་ལས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྣམས་སྤྱོད་པ་དང་
 དངོས་པོར་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དེ་སྒྲིན་ཏུ་ཐལ་བའི་ལྟ་བ་ཏུ་ཅང་གསལ་ལ།
 ཉི་ཉིད་གི་མཁས་པ་ན་རི་ཡ་ཁ་ཏུ་ཁ་མ་པ་མཆོག་གིས་བཏོན་པའི་“ཁམས་བདེ་བར་”
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་”པའི་ལྟ་བ་དེའང་གཙོ་བོ་ཁམས་བདེ་.....
 བར་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་དངོས་ཡོད་དང་རྣམ་སྤྱོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ལྟ་བ་མི་.....
 འགྲིག་པའི་དགག་བྱེད་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་སྟེ། ཁོང་གིས་རྟོག་འབྲེལ་དང་ལ་དང་སྒྲིང་
 ཉིད། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོར་དགག་པ་ཞེས་པ་རྒྱ་འབྱུང་མའི་ཤོག་གྲངས་ལྟ་པར་.....
 གསལ་བའི།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་“dhatu-vadaལྟ་བུ་བྱུང་” ཡིན།

“dhatu-vada” ནི་བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱིས་མི་འདོད་པའི་ལྟ་བ་ཡིན། རྟོན་.....
 འབྲེལ་གྱི་ལྟ་བ་ནི་དོན་དངོས་སུ་“dhatu-vada”ཡི་མི་འདོད་སྒྲིགས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་
 ཡིན།

Dhatu-vadaདེ་དོན་དངོས་སུ་རྣམ་སྤྱོད་པའམ་བདག་ཏུ་ཡོད་པ། དངོས་པོར་.....
 ཡོད་པ་ཞིག་ལ་གོ་འདུག་པས་ཁོང་གིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་.....
 དངོས་ཡོད་ཏུ་གོ་ན་བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་པའི་ལྟ་བ་འདི་ཤར་བྱིན་གྱི་
 གཞུང་དང་གཅིག་ཏུ་བབས་འདུག་པར་སྣང་།

ཤར་བྱིན་གྱི་“བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་”ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དང་“ཁམས་བདེ་བར་
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ”། ད་དུང་“རང་བཞིན་ཏུ་གནས་པའི་རིགས་”ཞེས་སོགས་
 གཅིག་ཏུ་བབས་འདུག་སྟེ། སོང་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཞེས་བྱ་བའི་འཇུག་ཡུལ་ནི་རང་བཞིན་
 གནས་རིགས་དང་ནང་གི་སྤྱོད་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏུ་གྱུར་པའི་རིགས་འདི་ཡིན་ཚུལ་
 ཤེས་སྟེ་འདུག

ཤེས་ཕྱིན་མདོ་ནས་གསུང་བའི་སྒྲོན་ཆེན་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོན་ས་རང་བཞིན་.....
གནས་རིགས་རིགས་བརྩུགས་ཕྱེ་ཡོད་པ་སྟེ།

རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། ཉམ་མཁའ་ལ་ནི་བྱའི་རྗེས་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པའོ།
མི་ལམ་དང་། སྒྱུ་མ་དང་། སྒྲིག་རྒྱ་དང་། སྒྲ་བརྟན་པ་དང་། མིག་ཡོར་དང་།
གཟུགས་བརྟན་དང་། སྤྱི་ཟུང་གྲོང་བྱེད་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱུལ་བ་གནས་...
མེད་ཅིང་མི་དམིགས་པའོ། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོག་གི་
དོན་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་སོ། 1

གཞན་ཡང་མདོར་རྟོགས་རྒྱུ་གི་ཆོག་
རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་དྲུག་དང་། གཉེན་པོ་དང་ནི་སྤྲོད་བ་དང་། དེ་དག་ཡོངས་
སྤྱུག་ཏུ་གསུང་བ་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་ཆེར་བཅས་པ་དང་། སྤྲོད་མ་ཐུན་མོང་མིན་ཉིད་
དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་དང་། ཡེ་ཤེས་རྩལ་བ་མི་མངའ་བར་། འཇུག་པའི་
རྟོན་ལ་ཤེས་པར་བྱ། 2

གོང་གི་དབྱེ་བ་བརྩུགས་པོ་འདི་དག་ནི་ས་བརྩུ་ལམ་ལྟ་བུ་བཟོད་པའི་གོ་རིམ་དུ་...
རང་བཞིན་གནས་རིགས་སམ། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ངོ་བོ་འཕེལ་
བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཆ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་ས་བརྩུ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རྟེ་དོ་
རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐོབ་པ་དང་རྟོན་བརྩུགས་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་
སྤྲོད།

འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་ལྗེ་མ་དགོངས་དང་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་...
བའི་དབང་གིས་ཁམས་བདེ་བའི་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ལྟ་བ་ལའང་གྲུབ་མཐའ་སོ་
སོའི་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཆགས་པ་ཡིན་པ་མ་ཟད། དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་འདི་...
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་འཇུག་པའི་ལྟ་མིག་ཏུ་བཤད་པས། རྟོན་གྱི་མཁས་པའི་...
གསུང་སྒྲོས་ལྟར་དགོངས་ལྗེ་མ་དགོངས་དང་། དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་མདོ་ཙམ་...
བཤད་ན།

དགོངས་པ། ——དགོངས་པ་མིན་པས་ལོགས་སུ་བཤད་ནས་འདི་ལ་བསམ་ཏེ་
གསུངས་སོ། སྤྲོད་པོའི་བསམ་པ་རྟོན་པའི་ཆ་ནས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ།

1 བྱང་ཟུར་བའི་གཞུང་གི་གོ་གྲངས་༤༤ན་གསལ།

2 གོ་གྲངས་གོང་དང་འདྲ།

ལྟར། འདྲིར་གང་གི་གཉེན་པོར་གང་གསུངས་པའི་ལུགས་ལ། ཉེས་པ་བརྒྱད་འདུལ་
བའི་ཕྱིར་རྟུགས་ཀྱངས་པ་ནི།

སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེན་པོ། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་.....
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ལུང་གི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། བ་དང་མ་ནི་གསལ་བྱ་ཞིང་། ཞེས་པ་ལྟ་
བུ།

རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། གཤམ་ཁྲུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་གྲངས་
དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་བཀྱར་བྱས་ན་ད་གཟོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པ་
སྟེའོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི། རུས་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་...
མདོ་ལྟ་བུ།

རྒྱུ་ཟུང་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ནི། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་
དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ལྟ་བུ།

འདོད་ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་ལས་སྤྱན་ཆོགས་ལ་...
བསྐྱེད་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འགྱུར་པའི་གཉེན་པོ་ནི། གང་དག་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ལེམས་ལ་གནོད་པ་.....
བྱེད་པ་དེ་དག་མཐོ་རིས་སུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

མ་ངེས་པ་ལྟོག་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་རིགས་མ་ངེས་པ་.....
རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་བྱང་བའི་ཆེད་དུ་ཐེག་དམན་ལ་སྦྱད་པ་ལྟ་བུ།

བསྐྱུར་བ་ལྷེན་པོར་དགོངས་པ།

རབ་རྟུགས་ཀྱངས་པའི་ཡི་གེ་ངན་པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་བསྐྱབ་པ་གསུམ་སྟོན་བྱེད་དུ་
བསྐྱུར་བ་སྟེ། སྟོང་བོ་མེད་ལ་སྟོང་བོར་ཤེས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལེགས་པར་གནས།
ཉན་མོངས་པས་ནི་རབ་ཉན་མོངས། བྱང་རྒྱལ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་.....
གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

དགོངས་ལྷེན་དགོངས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི། “དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་སྤྱི་
བཞིན་པ་མིན་པའི་མདོ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང་། དགོས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་”

པའི་མདོ། ལྷེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་གཙོ་བོར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།”¹ ཞེས་པ་དང་། ཡུལ་ལ་དགོངས་པ་ལྷེམ་དགོངས་དང་། ཡིད་ལ་བཞག་པ་ཙམ་ལས་པ་རོལ་སྟོས་པ་མ་ ཡིན་པ་ནི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་། དེང་སང་གི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན། དགོངས་པ་ནི་ ནང་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྟངས་ལྟར་བཤད་པ་དང་། ལྷེམ་དགོངས་ནི་ཕྱི་རོལ་ ཀྱི་ཡུལ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་གསུངས་པ་ཡིན། “འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་སོ། ཞེས་པ་དང་། འདི་ཆེད་དུ་གསུངས་སོ། ཞེས་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།”² ལས་རྟོགས་ཐུབ་ བོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་འཇུག་པར་དྲང་ངེས་ལེགས་པར་བྱེད་གོས་པ་གནད་ཆེ་ས་ ཞིག་ཡིན་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྟེང་བོ་སྟགས་སུ་དྲང་ངེས་འདི་ གནད་དུ་བཟུང་ནས་གསུངས་ཡོད། དྲང་ངེས་རི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་བྱུབ་ཀྱི་ཐུགས་ མཐའ་སོ་སོ་མི་གཅིག་པས། ཁོ་ཆོའི་གྲུས་པ་བྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཀྱང་འདི་ ཡིན་འདུག དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟེང་པོའི་ལྟ་བ་འདི་འདྲ་། བདེ་གཤེགས་སྟེང་པོའི་མདོ།³ དཔལ་ཕྱེང་སང་གེ་ང་རོའི་མདོ།⁴ ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ།⁵ ལྷང་འདས་ཆེན་པོའི་མདོ།⁶ སྟགས་གཤེགས་སྟེང་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་མདོ་དག་གི་

¹ བྱང་ཟུར་བའི་གཞུང་གི་ཤོག་གྲངས་༤༡ ན་གསལ།

² ཤོག་གྲངས་གོང་དང་འདྲ།

³ བདེ་གཤེགས་སྟེང་པོའི་མདོ། འདི་ལ་ཡང་འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟེང་པོའི་མདོ་ཟེར་ལ། རྒྱ་འབྱུར་དང་ བོད་འབྱུར་གཉིས་ཀ་མཐའ་དུ་ཡོད། མདོ་རྗེ་འདི་བཀའ་མཐའ་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྩ་ཁས་ལེན་པ་དང་། མདོ་རྗེ་འདི་གསུངས་པའི་གནས་ནི་དེ་དུ་“བཙམ་ལྟར་འདས་མདོན་པར་རྒྱུགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་བཞེས་ པ་དང་ཤིན་ཏུ་ཆ་བའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་ཆུལ་བོའི་ཁབ་ན་བྱ་རྒྱུ་ལྱི་ཕུང་བོའི་རི་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་གདུགས་ཀྱི་ཁང་བཟང་ཅན་གྱི་ སྟེང་པོའི་ཁང་བ་བཞེགས་པ་ན་ཞེས་པ་”སྟགས་ལས་ཤེས་ཐུབ་ལ། མདོ་དེ་རྩ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ རིགས་སམ་ཁམས་ཡོད་པ་དཔེ་དགའི་སྟོན་ནས་བསྟན་ནོ།

⁴ དཔལ་ཕྱེང་སང་གེ་ང་རོའི་མདོ། དཔལ་ཕྱེང་གི་སྟགས་མོས་ཞུས་པའི་མདོ་སང་གེ་ང་རོའི་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་ བཀའ་མཐའ་མར་གཏོགས་པའི་མདོ་རྗེ་ཞིག་ཡིན། ནང་དོན་དཔལ་ཕྱེང་གི་སྟགས་མོས་ཞུས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་གི་ དོན་ཡིན། དཔལ་ཕྱེང་སང་གེ་ང་རོའི་མདོའི་རྒྱ་འབྱུར་མའི་ནང་དོན་ལྟར་ན། མདོ་དེ་རྩ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དང་། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བཞེད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྟེང་པོའི་ལྟ་བ་མང་བོ་བཏོན་ཡོད་དོ།

⁵ ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ། ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ་འདི་ནི་བཀའ་དང་བོར་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཞིག་ཡིན། མདོ་ འདི་གསུངས་པའི་གནས་ནི་བླ་ར་ཉ་སྟེ་དྲང་སྟོང་རྒྱང་བ་རི་དུགས་ཀྱི་གནས་ཡིན་པར་བཤད། མདོ་འདི་དང་ཆོས་ འཁོར་གསུམ་པའི་མདོ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནམ་སྟུམ།

⁶ ལྷང་འདས་ཆེན་པོའི་མདོ། བོད་འབྱུར་ལྷང་འདས་ཆེན་པོའི་མདོ་ལ། འཕགས་པ་ལྷང་འདས་པ་ཆེན་པོའི་

དང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་མ་འདྲ་བས་ལྟ་བུ་འདྲ་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་འདུག
དང་ངེས་ཅི་ལྟར་བྱེད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོར་བཟུང་བའང་སྐྱེ་བཞིན་དུ་བཟུང་དུ་མི་
རུང་བའི་མདོ་ནི་དང་དོན་གྱི་མདོ།

སྟོང་ཉིད་དངོས་གྱི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ་སྐྱེ་བཞིན་དུ་ཁས་སྦང་དུ་རུང་བའི་
མདོ་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་དང་ངེས་དེའང་བརྗོད་བྱ་དང་ངེས་དབྱེད་སྒྲངས་དང་རྗོད་བྱེད་
གསུང་རབ་ལ་དང་ངེས་དབྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་དེ་ནི་གནད་དམ་པར་འཁུམས་སོ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པས།

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཤིན་དུ་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་། མ་རྟོགས་ན་.....
འཁོར་བ་མི་གྲོལ་བར་གཟིགས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་སྟོན་པས་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་དང་.....
རིགས་པའི་སྐྱེ་དུ་མ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མ་འདྲུད་པར་གསུངས་སོ། དེའི་.....
བྱིར་རྣམས་དབྱེད་དང་ལྷན་པ་དག་གིས་དེ་ཉིད་ཅི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ལ་.....
འབད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་གསུང་དང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་རག་
ལས་ཤིང་། དེ་གཉིས་རྣམས་པར་འབྱེད་པ་ཡང་འདི་ནི་དང་བའི་དོན་ལོ་འདི་ནི་ངེས་
པའི་དོན་ལོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་ཅམ་གྱིས་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཤིང་རྟ་
ཆེན་པོ་དག་གིས་དང་ངེས་འབྱེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་བཆམས་པ་དོན་མེད་པར་.....
འགྱུར་བས་བྱིར་དང་། གསུང་རབ་ལས་དང་ངེས་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་
གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཅམ་གྱི་ལུང་གིས་དེ་ལྟར་
གཞག་པར་མི་རྣམས་ལ། དེའི་ཆོས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པ་ན་བྱེད་བྱུང་དང་ངེས་ལ་ཡང་
འདི་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱབ་པར་མི་རྣམས་པའི་བྱིར་རོ། དེའི་བྱིར་.....
གསུང་རབ་ཀྱི་དང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་དང་ངེས་
ཀྱི་དགོངས་པ་བཀལ་ཞིང་། དེ་ཡང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་

མདོ་དང་། འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་གཉིས་ཡོད་དོ། མདོ་འདི་གཉིས་ནི་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱི་མཐའ་མར་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོར་བཅི་བ་དང་། མདོ་འདི་གསུངས་པའི་གནས་ནི། དང་པོ། ལྷ་
མཆོག་གོང་ཁྱེད་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་པོ་ཆེ་འབྱུང་བའི་གནས་རྒྱང་ས་རི་ལ་བ་ཏེའི་འགམ་ཤིང་སྤྲེལ་དུང་གཉིས་བར་ཞེས་བསྟན་
པ་དང་གཉིས་པ་ནི། གོང་ཁྱེད་ཀྱི་ཤར་རྒྱུང་གསེར་ལྷན་འགམ་གུད་ཀྱི་ཉེན་གོར་ཤིང་ས་ལ་བྱུང་གི་ཆོལ་ན་ཞེས་.....
བསྟན་དོ།

པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང་། གཞན་དུ་བྱེད་ཅི་རུང་བའི་དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
གྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་གི་རྗེས་འབྲངས་དགོས་པ་འཆོལ་.....
དགོས་པས། མཐར་གཏུགས་ན་ངེ་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབྱེད་གོས་ཏེ།
རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱུང་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྒྲུབ་པོ་ཆོད་མའི་སྒྲིམ་བུ་མི་རུང་.....
བའི་ཕྱིར། 1

གོང་གི་ཆོག་འདི་ལས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་བྲང་ངེས་ཀྱི་ལྟ་བ་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད་ལ།
ཁོང་གིས་བྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཆོད་ཐིག་གཙོ་བོ་ལུང་ཆོག་དང་མཆན་ཉིད་ཙམ་ཁོ་ན་
མ་ཡིན་པར་མཐར་ཐུག་ངེ་མེད་རིགས་པས་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་པར་འདོད་ལ།
བྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དེ་ཡང་སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་རབ་སྒྱུ་དང་འབྲ་བར་ཁུངས་གཏད་
ས་གཙོ་བོ་རང་གི་ནམ་དཔྱད་རིགས་པའི་རྩལ་ཙམ་ལས་མེད་པ་གསལ་པོར་གསུངས་
ཡོད།

དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བའི་ལྟ་བའི་བྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་
ཡང་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ལས་ལུང་དང་གསུང་སྒྲོས་ཁོ་ནའི་རྗེས་སུ་འགྲངས་མི་རུང་བ་
ཤུགས་ལ་རྟོགས་ཅུས་སོ།

དེ་ཡང་སྐབས་སུ་བབས་པ་བརྗོད་ན།

དབུ་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
སུ་འདོད་དེ། རྒྱ་མཆན་ཁོ་ཆོས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་ན་
དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུ་རུ་འགྱུར་ལ། ངེ་མ་སོགས་སྒྲུང་བའི་གཞི་ཡིན་པ་
དང་། དེ་ཡང་ཞིབ་ཆ་ཞིག་ནི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མཐའ་དག་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་རང་གི་ཆོས་ཉིད་སྒྲོང་བ་ཉིད་སོགས་
ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པ་མཐར་ཐིག་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྱུ་རུ་འགྱུར་བ་དང་། ཐོབ་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲིམ་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་ནམ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཆོད་ལ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ།

དེ་ན་དབུ་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་ནམ་དག་ཏུ་བཞག་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་.....
ཉིད་དེ་དོན་དངོས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྱུ་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ནམ་དག་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་

1. བྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་ནམ་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་བོ། སེ་ཁོན་ཇ་བརྗོད་སྒྲོ་མང་དགོན་
བསྟན་སྡེ་ལ་འགྲོ་ཕན་ཆོགས་པས་བསྒྲིགས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ ༩ ཚེས་ ༡༥ རོག་གྲངས་ ༥ ནས་ ༩ ནས་ལ།

དམ་དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་བཞག་པ་ཡིན་འདུག དེ་ན་སེམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་དེ་རང་ལ་དམིགས་ན་ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་འཕེལ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་ལྡན་.....
ཁྱུངས་དང་སྒྲོ་བྱར་དྲི་མ་བཟུང་བྱུང་གི་གཞི་ཡིན་པས། རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་
བཞག་པ་ཡིན་ནོ། འདིར་གཞི་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་གོ་བ་ལས་ཡོད་པ་
དང་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛིན་དུ་མི་བྱུང་ལ། འདིར་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱི་.....
འདུ་ཤེས་དེ་ལས་ཀྱང་འཛིན་དུ་མེད།

དེ་ཡང་ཉི་མེད་ལས།

རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་མ་གྱུར་བ་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་.....
པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། 1

འདི་ལས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་རྟོག་པ་སྟེ་དངོས་པོར་མེད་པ་དང་། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་སྟེ་དངོས་པོའི་མཆོན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ། ཆགས་པ་མེད་པ་
སྟེ་གཟུང་དུ་མེད་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞིག་ཏུ་.....
བཤད་འདུག

དབུ་མ་བའི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བཤད་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་སུ་བརྗོད་ན།
བྱང་ཅེ་མཁན་ཟུར་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱི་དགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟངས་ན་ཡོད་པའི་
སྒྲོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་འབྲལ་བྱུང་དང་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འབྱུང་བྱུང་
གི་གཞི་གང་ཞིག་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེར་འགྱུར་བྱུང་ཉིད་ལ་
འཛིན་པ་ཉིད།²

འདིར་སེམས་ཀྱི་སྟངས་ན་ཞེས་པའང་དོན་དངོས་སུ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་ཏུ་གོ་
བ་ལས་སེམས་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་བའི་རིགས་ཤིག་བཤད་དུ་མེད་པ་ལྟར་འདུག་ལ།
དེ་ན་དེ་འདྲའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་རིགས་དེ་ལ་“བྱང་”ཡིག་སྐྱུར་བའི་.....
བྱང་ཆོས་གསུམ་དང་ལྟན་འདུག་སྟེ།

སྒྲོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་འབྲལ་བྱུང་།

¹ བྱང་ཅེ་མཁན་ཟུར་བའི་གཞུང་གི་ཤོག་གངས་༤༧ ལས་ཉི་མེད་ལུང་བྱངས་པ་རྗེ་བཞིན་དུ་བཀོད་པའོ།

² གོང་གི་གཞུང་དེའི་ཤོག་གངས་༡༩ ན་གསལ་འོ།

སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་འབྱུང་རུང་།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུར་འགྱུར་རུང་།

འདིར་“རུང་”ཡིག་གི་རྒྱས་པ་ནི་ངེས་པ་བཅད་ནས་བཤད་འདུག་པས་བྱད་པར་
ཆེན་པོ་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱ་རུང་ཡིན་པའི་བྱབ་ཀྱང་
། སངས་རྒྱས་པའི་བྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་
ན་སངས་རྒྱ་རུང་ཡིན་པའི་བྱབ་ཀྱང་། མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐྱོབ་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་
ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

དབྱུ་མ་བའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
གཉིས་ལས།

༡ རང་བཞིན་གནས་རིགས།

རིགས་ཀྱི་གོ་དོན་ཡོད་དེ། རང་གི་རྟོན་ཆོས་སུ་གྱུར་བའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གང་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུར་འགྱུར་རུང་དེར་གོ་དགོས།

རང་གི་རྟོན་ཆོས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་ངོ་བོ་འཕེལ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་བཤད་པ་དང་།
དྲི་མ་དང་བཅས་པ་ཞེས་པ་ལས་རིགས་དེ་དྲི་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དྲི་མ་དག་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུར་འགྱུར་བའི་གནས་ལུགས་བཤད་འདུག དེ་ན་དབྱུ་མ་
བས་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་ནི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མཐར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུར་འགྱུར་རུང་བ་དེ་ལ་ཟེར།

སྐྱབ་པའི་རྟོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས།

དཔེར་ན། ལམ་མ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལྟ་བུ།

སྐྱབ་པའི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས། གསུམ།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས།

ཉན་ཐོས་སྐྱབ་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ།

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས།

རང་རྒྱལ་སྐྱབ་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ།

ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས། གཉིས།

དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས།

བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལྟ་བུ།

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས། བརྩ་གསུམ།
ཐེག་ཆེན་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི། མཐོང་སྒྲིམ་ལམ་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་པ།
གཉེན་པོ་སྦྱབ་པ། སྤྱང་བའི་སྦྱབ་པ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་སྦྱབ་པ། ཤེས་
རབ་སྟོང་ཆེར་བཅས་པའི་སྦྱབ་པ། སྦྱབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མོད་
པའི་སྦྱབ་པ། གདུལ་བྱའི་བསྐལ་བ་དང་འཆོམས་པར་གཞན་གྱི་དོན་གོ་རིམས་སུ་བྱེད་
པའི་སྦྱབ་པ། ཡེ་ཤེས་སྦྱལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཐེག་ཆེན་སྦྱབ་པའི་རྟོག་རང་བཞིན་མོད་
གནས་རིགས་བཅས་སོ།

༢ རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས།

དེའི་རིགས་ཀྱི་གོ་དོན་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུར་འགྱུར་རུང་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུར་འགྱུར་བྱས་སུ་
ཁས་མི་ལེན་ནོ།

༣ རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ།

སྒྲོ་བྱུར་ནམ་དག་གི་ཆར་གྱུར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུར་འགྱུར་རུང་གི་སྒྲོ་བ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
འགོག་བདེན་ཉུ་བྱུར་འཛོག་གོ།

དབུ་མ་བའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་འདོད་པའི་
སྦྱབ་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། བཤད་སྟོགས་ཆེ་བ་འགའ་ནི།

སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་ན།
བདེན་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྒྲུངས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་དགོས་པས།
བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་སེམས་རྒྱུད་དང་འབྲལ་རུང་གི་སྒྲོ་བྱུར་འགྱུར་བས་དེ་དང་བྲལ་
བར་བྱེད་པའི་ལམ་བསྐབ་པ་གསུམ་དང་། སྦྱབ་པ་བརྩ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁུ་
གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་ལ། སེམས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པ་
འདི་མེད་ན། བདེན་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་དྲི་མ་ནམས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འགོ་
དགོས་པས་དེ་དག་སེམས་རྒྱུད་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་བསྐབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་
པ་གསུམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱབ་པ་བརྩ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པའི་
བྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་སྦྱབ་པ་སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་མིན་ཡང་
སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་སྒྲོ་བ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་མོད་

འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། 1

དེ་ལས་གསལ་བོར་ཤེས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཞེད་ཡོད་དེ། དེ་དག་ནི།
སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་དག་པ།
བདེན་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྒྲུབ་སེམས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་ལ་མ་ཞུགས་པ།
སེམས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པར་གནས་པ།
བདེན་འཛིན་སོགས་སེམས་རྒྱུད་དང་བྲལ་བར་གནས་པ།
སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གོ་
བ།

སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་སངས་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་མིན་ཡང་
སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་སྒྲོན་པ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་བཤད་པ་
བཅས་སོ།

དེ་ལས་གསལ་བོར་བཤད་ན། གོང་གི་གཞུང་དེ་ལས།
སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་འདི་ཡོད་ན། སེམས་རྒྱུད་
ལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་ཅིང་དེ་མེད་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གནས་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་
ནམ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲོན་པ་རིགས་སུ་འཛིག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ནམ་
མཁའ་ཡོད་ན་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་གོ་འབྱེད་ལ། དེ་མེད་ན་མི་འབྱེད་
པས་དེ་དག་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་པའོ། 2

གོང་གི་དུམ་བུ་ལས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་བྱུས་པ་ནི།
སེམས་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པར་བྱེད་པ།
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གནས་པའི་གོ་སྐབས་བྱེད་པ།
དེའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ།
དཔེར་ན། རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་སམ། ཐེག་ཆེན་རང་བཞིན་
གནས་རིགས། ཡང་ན་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་ནམ་མཁའི་དཔེ་བྱེད་པ་སྒྲུབ་
.....

¹བྱང་ཆེ་མཁན་བྱུར་བའི་གཞུང་གི་ཤོག་ངོས་ ༡༥ ན་གསལ།

² ཤོག་གངས་གོང་དང་འདྲ།

མཐའ་གཞན་དང་བྱུང་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ལྟར་སྟེ། ནམ་མཁའ་ནི་མཐོང་དུ་མེད་
 ཐོག་རེག་མེད་པ། རྟོང་བའི་ཆ་རང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་གཞན་གྱི་.....
 བཞེན་བྱེད་པ་ལས་རང་ཉིད་ཉེན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་མ་ཟད། དེས་གཞན་ལ་གྲོགས་
 བྱེད་པའམ་མཐུན་ཆེན་སྒྲིབ་པ་ལས་རང་ཉིད་རྒྱ་རུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་བཞིན། ཐེག་
 ཆེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སམ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེའང་སྒྲུབ་པ་སྦྱིང་བྱེད་གྱི་
 གྲོགས་དང་ཉེན་གྱི་གོ་བྱེད་པ་ཅམ་ལས། རྒྱ་དངོས་སུ་འཛོག་མི་རུང་བ་དེ་བཞིན།
 ཐེག་ཆེན་པའི་འདྲོད་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་པོ། ཐེག་ཆེན་རང་.....
 བཞིན་གནས་རིགས། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་དག་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
 ཡིན་ལ། དེ་ནི་དོན་དངོས་སུ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ། བསྐྱབ་པ་.....
 གསུམ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་འཛིན་པའི་བྱས་པ་དང་ལྡན་
 པ། མཐར་ཐུག་རྩ་བ་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལྟར་བ་ལ་གྲོགས་བྱེད་པའི་བྱས་པ་དེ་ལ་གོ་བ་ལས།
 སེམས་ཀྱི་ས་བོན་སྐྱེས་ཉེན་དུ་གྱུར་བ་ཞིག་ལ་མི་གོ།

ལུགས་འདིས་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། དམ་ཆོས་པར་དཀར་པོ། བདེན་པའི་
 ལེའུ་སྐྱེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ནས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།
 དེའི་ལུང་འགྲོད་པ་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།

སྒྲོ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པ་རྣམས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གྲོལ་བ་མ་
 ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ནོ། 1

ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་ལུང་ཆོག་འགྲོད་པར་བྱེད་ལ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་རིགས་
 པས་སྒྲུབ་པར་བཤད་དེ། སྒྲུབ་བྱེད་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་.....
 གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ནི་གཉེན་པོ་གོམས་པས་སེམས་རྒྱུད་དང་བྲལ་རུང་
 ཡིན་པ་འདྲ་ལ། སེམས་ཅན་སུ་ཡིན་ཡང་སེམས་བདེན་རྟོང་ལ་བྱུང་པར་རུང་ཟད་
 ཀྱང་མེད་པས་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྦྱིང་པོའི་མདོ་སྐྱེས་ལས་བཤད་པའི་“བདེ་གཤེགས་སྦྱིང་པོས་སེམས་
 ཅན་ཡོངས་ལ་བྱུང་”ཞེས་པའི་གོ་དོན་འགྲེལ་སྤངས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་.....
 ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ཡོད་པ་འདྲ་ནའང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཁམས་
 དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་གནས་སྐབས་ཐེག་པ་སོ་སོའི་ལམ་ལ་འབྲིང་.....

1 གཞུང་དེའི་ཐོག་གྲངས་ ༡༢ རྟ་གསལ་བའི་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོའི་ཆོག་དྲངས་པ་ལོ།

དགོས་པ་ཙམ་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་མི་འགལ་ལོ།

དེ་ཡང་བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་བའི་གཞུང་དེ་ལས།

འཁོར་བ་ན་སེམས་ཅན་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་རིགས་མེད་པས་འཁོར་བ་ལ་
ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་ཀྱང་མཐའ་མའི་མཐའ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན། འོན་ཏེ་པའི་བདེན་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྲིད་པ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་
རྣམ་པར་དག་པ་ཆོད་མས་གྲུབ་པ་ལེགས་པར་འཛོག་ཤེས་ན་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་
དང་བཅས་པ་སེམས་རྒྱུད་དང་འབྲལ་དུང་གི་སྒོ་བྱར་བ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་.....
འགྱུར་ལ། ...1

གོང་གི་འཁོར་བའི་ཐོག་མཐའ་མེད་པ་དང་འཁོར་བའི་མཐའ་མའི་མཐའ་ཡོད་
པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་འདིས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྒྲིང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཆོངས་རྒྱ་དང་ཡིན་པ་ལས། སངས་རྒྱས་པའི་བྱབ་
པ་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་དུ་གྲུབ་ནའང་། སངས་རྒྱས་པ་ན་དེ་ཉིད་དུ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེའམ་ངོ་པོ་ཉིད་སྐྱེ་
དུ་འགྱུར་བ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཡོད་
པར་བཤད་པའི་སྒྲོལ་མི་འདྲོད། དེ་ལྟར་རིགས་པས་དཔག་ན། ཁམས་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ལའང་ཐོག་མ་མེད་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་པ་གྲུབ་འདུག གྲུབ་
མཐའ་འདིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་
པར་དག་པ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། ཐེག་ཆེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྣམས་དོན་
གཅིག་ཏུ་འདྲོད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། འདི་ནི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་མི་
འདྲ་བའི་ལྟ་བའི་གནད་ཞིག་ཡིན་པ་རྗེས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།

གོང་གི་དེ་དུང་གསལ་པོར་བཤད་ན།

←འཁོར་བའི་ཐོག་མའི་མཐའ→འཁོར་བ། → | ཟུང་ན་ལས་འདས་བ། (
འཁོར་བའི་མཐའ་མའི་མཐའ།)

¹ ཐོག་གངས་༤ ཉ་ན་གསལ།

སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རྩི་མ་སྦྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྩ་དང་གསེར་གྱི་རྩི་མ་སེལ་བར་
བྱེད་པ་ན་རྩ་དང་གསེར་གྱི་རྩི་མ་གསལ་ནས་དག་པ་མ་ཡིན་པར། དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཆུའི་
རྩི་མ་དང་གསེར་གྱི་གཡའ་སྟགས་རྩི་མ་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། དེ་
ན། རྩི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་སེམས་བདེན་སྟོང་གིས་གྲུབ་པ་གཉིས་འགལ་མེད་
དུ་བཞེད་དོ།

དབུ་མ་བའི་ལྷགས་ལ།

ཆགས་སྟགས་གྱི་རྩི་མ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདྲིན་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ན་བདེན་འཛིན་
གྱི་འཛིན་སྦྱངས་སེམས་གྱི་གནས་ལྷགས་སུ་འགྲོ་ལ། བདེན་མེད་གནས་ལྷགས་མཐར་
ཐུག་ཏུ་མི་འཐད་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེ་ན། སྦྱ་མ་མཁན་གྱི་སྦྱལ་བའི་བྱད་མེད་ལ་
བྱད་མེད་དངོས་སུ་བབྱང་ནས་བྱད་མེད་འདི་མི་རྟག་པ་དང་། སྦྱལ་བསྐལ་བ་དང་།
སྟོང་བ་དང་བདག་མེད་པའི་སྦྱ་མ་དུ་འཛིན་པའི་སྦྱ་དེ་ལྷག་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱད་མེད་ལ་ཆགས་པ་སྦྱང་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་གྱི་ལུང་ཆོག་.....
འདྲེན་དུ་ཡོད་དེ།

དེ་ཡང་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྟན་པའི་བྱུས་པའི་མདོ་ཆོགས་གསལ་དུ་བྱངས་པ་
ལས།

རིགས་གྱི་བྱ་འདི་རྟ་སྟེ། དཔེར་ན། མི་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྦྱ་མ་མཁན་གྱི་རྩི་མ་ལྟ་བུར་
བའི་ཆོ། སྦྱ་མ་མཁན་གྱིས་སྦྱལ་བའི་བྱད་མེད་མཐོང་ནས། འདྲིན་ཆགས་གྱི་སེམས་
བསྐྱེད་དེ། དེ་འདྲིན་ཆགས་གྱིས་སེམས་བཀྱིས་ནས་འཁོར་བར་འཇིགས་ཤིང་། བག་
ཚ་སྟེ་སྟན་ལས་ལངས་ནས་སོང་སྟེ། དེ་སོང་ཀྱང་བྱད་མེད་དེ་ཉིད་ལ་མི་སྦྱག་པར་ཡིད་
ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་། སྦྱག་བསྐལ་བ་དང་། སྟོང་བ་དང་། བདག་མེད་པར་
ཡིད་ལ་བྱེད་ན། རིགས་གྱི་བྱ། དེ་རི་སྟུང་དུ་སེམས། མི་དེ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་
ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ལྷག་པར་བྱགས་པ་ཡིན། གསལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་
བྱད་མེད་མ་མཆིས་པ་ལ་མི་སྦྱག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་། སྦྱག་བསྐལ་
བ་དང་། སྟོང་བ་དང་། བདག་མེད་པ་ཡིད་ལ་བབྱེད་པའི་མི་དེའི་མདོན་པར་བཅོན་
པ་དེ་ནི་ལྷག་པ་ལགས་སོ།¹

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དབུ་མ་བས་བདེན་གྲུབ་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་

¹ བྱད་མེད་གཞུང་གི་ཤོག་གངས་༩༡ན་གསལ།

ལ། བདེན་མེད་ཚོས་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་ལ། ལམ་སྒྲོམ་པ་གནས་ལུགས་དེ་ཉིད་་་་
ཡིན་པར་འདོད། སེམས་དང་ཉོན་མོངས་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མ་རེག་པ་་་་
དང་། བསྐྱེད་བྱ་སེམས་དང་སྦྱོང་བྱེད་ཉོན་མོངས་གཉིས་དོན་དོམ་པར་རང་བཞིན་་་་
གྱིས་མ་གྲུབ་དང་ཐ་སྐྱེད་ཏུ་ཡོད་པ། སེམས་ཅན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་པར་དག་
ཡང་ཡིན་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཁས་ལེན་པ་་་་
འདི་དབུ་མ་བའི་བྱེད་ཏུ་འཕགས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་རིགས་པས་རྗེས་སུ་དཔག་ན།

སེམས་ཅོམ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ནི་ཉོན་མོངས་པས་མ་བསྐྱེད་པ་དང་། འི་
མ་ནམས་ནི་སྒྲིབ་པ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་པར་དག་པ་ངོ་བོ་རྗེ་གསལ་ཏུ་་་་
གཏོང་ཏུ་མེད་པ། སྤྱང་བྱའི་བདེན་འཛིན་འི་མ་བདེན་གྲུབ་སྤྱང་དགོས་པར་འདོད་
ལ།

དབུ་མ་བས་ནི། རང་བཞིན་གནས་པའི་རིགས་ནི་ཉོན་མོངས་དང་རང་བཞིན་་་
ནམ་པར་དག་གཞི་མཐུན་ཏུ་གྲུབ་པས། དེ་དག་རང་བཞིན་ཏུ་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་
མེད་པ་དང་། བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཞི་མཐུན་ཏུ་ཁས་ལེན་ཏུང་བའི་བདེན་གཉིས་་་་
རྟོགས་པར་དཀའ་བ་འདི་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེ་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་
འི་མ་གཉིས་པན་ཚུན་ཤད་པ་མེད་པ། དོན་དམ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་འདི་དོན་
དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱེད་སྤྱར་སའི་གཞི་ཡིན་
པར་ཁས་སྤངས་པའོ།

བཞི་བ། བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ།

དགེ་ལུགས་པའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདོད་ཚུལ།

རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཀྱི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་
འདོད་ཚུལ་ལའང་། དཔལ་ཕྱེད་སེང་གེ་ང་རྩེ་མདོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
པོའི་མདོ། སྒྲིབ་དཔོན་སྤྱུ་སྤྱུ་བྱི་དབུ་མ་ཚོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲ་
མ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྒྱལ་ཆ་བ་རྗེའི་རྒྱུད་སྒྲའི་་་་
འགྲེལ་བ་ཀྱི་སོགས་བརྩམས་གནངས་མཛད་པ་བཞིན་འགྲེལ་བའོ།

རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདིར་འདུལ་བའི་ཆ་ནས་གཞན་ལས་ནམ་པར་་་
དག་པའི་བྱེད་ཚོས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྟ་བའི་ཆ་ནས་གཞན་ལས་བྱེད་ཏུ་འཕགས་པའི་

ཆ་རུ་མ་ཡོད་པར་འདྲ་དེ། དེ་ཡང་དགེ་ལུགས་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
སྒྲིང་པོའི་འདྲ་ཚུལ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན། ཁོ་ཚོའི་ལྟ་བུ་འཛིན་ཚུལ་ལ་རག་ལས་
ཡོད་པས། འདྲིར་དགེ་ལུགས་པའི་ལྟ་བུའི་ཐུན་མེན་བྱང་ཆོས་མདོ་ཙམ་བཤད་ན།
ཐུའུ་བཀའ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས།

ཐོད་སྡེ་རབས་པ་དག་ཁ་ཅིག་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཞིག་རུ་བཟུང་
ནས་དགེ་མི་དགེ་ལས་འབྲས་སྒྲིང་གཏན་མེད་རུ་འདྲིན་པའི་ཆད་ལྟ་བུ་པ་ལྟ་
མཆོག་རུ་འཛིན་པར་བྱེད། ...ཡང་འགའ་ཞིག་སྒྲིང་བ་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ཅིང་།
དེ་ཀླན་རྒྱུ་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྒྲིང་བའི་གཞན་སྒྲིང་གི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་
ཡིན་ནོ་ཟེར། ...ལ་ལ་ན་རེ། ཡོད་ཙམ་རུ་བཟུང་ན་མཆོན་འཛིན་རུ་འགྱུར་བས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་སྒྲིང་ནའང་
བདག་ཡོད་མེད་སྒྲིང་མི་སྒྲིང་སྒྲིང་གང་རུང་མི་བྱེད་པར་འཛིན་ཅིང་...ཡང་
བསམ་གཏན་པར་ཁས་འཆེ་བ་དག་སྒྲིང་བཅས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་ནི་གཡེང་བ་ལས་མ་
འདས་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འབའ་ཞིག་སྒྲིང་དགོས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་རིགས་པའི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དབྱེད་པ་མི་དགོས། རྟོག་དབྱེད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པར་སེམས་
འདས་པའི་རྗེས་མི་གཅོད། མ་འོངས་པའི་ཐུན་མེན་བསྟ། དེ་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་སྤྲོ་ལ་
བཟོ་བཅས་མི་བྱེད་པར་གསལ་སྒྲིང་འཛིན་མེད་ཀྱི་ངང་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་བཟོ་ཐམས་
ཅད་དོར་ནས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་འཐོད་ལེ་ཤིག་སྒྲིང་ནས་བཞག་པས་སེམས་
ཆོས་སྒྱུའི་རང་ངོ་རྗེས་འཆར་གྱིས་མཐོང་ནས་ཡོང་བ་ཡིན།...1

རྗེ་ཅོང་ཁ་པའི་སྒྲིང་གི་ཐོད་སྡེ་མའི་དབྱེད་མའི་ལྟ་བུ་ལ་འབྲེམ་སྒྲིང་ཆོས་ཤིག་ཡོད་
ནའང་། ཐུའུ་བཀའ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་ན། གཙོ་ཆེ་ཤོས་བཞི་རུ་འདུས་སྟེ།

སྒྲིང་ཉིད་ཅང་མེད་རུ་འདྲིན་པ། (དགེ་མི་དགེ་ལས་གཏན་མེད་རུ་འདྲིན་པ)
སྒྲིང་ཉིད་ཡོད་མེན་མེད་མེན་རུ་འདྲིན་པ། (དགེ་མི་དགེ་དང་སྒྲིང་མི་སྒྲིང་སྒྲིང་སྒྲིང་
གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ)

སྒྲིང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་རུ་འདྲིན་པ། (གཞན་སྒྲིང་གི་ལྟ་བུ)
སྒྲིང་ཉིད་གསལ་སྒྲིང་འཛིན་མེད་ཀྱི་ལྟ་བུ། (དོན་འབའ་ཞིག་བསྒྲིང་ནས་རིགས་

ཐུའུ་བཀའ་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་ཐུའུ་བཀའ་སྒྲུབ་མཐའ། ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་ ༡༩༩༤ ལོར་
དཔར་རུ་བསྐྱུན། ཤོག་གངས་ ༣༥༤ བཅས་ ༣༥༤ བཅས་ལ།

པས་དབྱུང་པ་མི་བྱེད་པ།

ཉི་ཉོང་གི་མཁས་པ་ན་རི་ཡ་ཁ་ཉ་ཁ་མ་པ་ལགས་ཀྱི་བཤད་སློལ་ལྟར་ན་གོང་གི་
གསུམ་པ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་ནམས་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཡིན་པར་འདོད།
གསུམ་པ་སྟོང་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་གཞན་སྟོང་སྟགས་ཀྱི་
ལྟ་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ།

རི་སོ་དགེ་ལུན་པའི་བྱུང་མཐའ་སློལ་འབྱེད་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་མོས་གོང་གི་ལྟ་བ་དེ་
དག་རིགས་པ་ཞིབ་མོས་ནོར་བར་དགག་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
ཏུ་བྱུང་པ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་བཏོན་ཡོད་དེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་
བས།

འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་དོན་དམ་
པར་བྱུང་པ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་ཀྱང་གདགས་གཞིའི་སྟེང་ཏུ་མིང་དང་རྟོག་པས་
ཕར་བཞག་ཙམ་དེ་ཐ་སྟད་ཏུ་ཆད་མས་བྱུང་ལ། ཆོས་ནམས་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་
པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཐ་སྟད་ཏུ་ཆོས་དེ་དང་དེར་བྱུང་བའི་བྱེད་སྟགས་འཐད་ལུན་ཏུ་
འཛོག་ཤེས་པས། རང་བཞིན་ཏུ་བྱུང་པ་ཐ་སྟད་ཏུ་ཡང་ཁེགས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ལ་
སྟགས་པའི་བྱེད་སྟགས་ཅད་གཞན་ངོ་ཙམ་ལ་སྟེས་མི་དགོས་པར་རང་ལུགས་ལ་
ཡང་ཆད་བྱུང་ཏུ་ཁས་སྒྲངས་ཆོག་པ་མ་ཟད། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་པ་བྱངས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ངེས་པ་ཆེར་འགྲོ་བས་སྟོང་བ་དང་ཉེན་འབྱུང་གཅིག་
སྟགས་སུ་གཅིག་གིས་འབྱེད་བ་ཤེས་པ་...1

འདི་ལས་རྗེའི་སྟོང་བ་ཉིད་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གནད་བསྟུས་ནས་བརྗོད་ཡོད་དེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་དོན་དམ་པར་བྱུང་པ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མི་
དམིགས་པ།

ཆོས་ནམས་ཀྱི་སྟེང་ཏུ་མིང་དང་རྟོག་པས་ཕར་བཞག་ཙམ་གྱི་ཐ་སྟད་ཆད་མས་
བྱུང་པ།

ཆོས་ནམས་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་བ།

1. ཉི་ཉོང་ནང་བསྟན་ཞིབ་འདུག་མཁས་པ་ན་རི་ཡ་ཁ་ཉ་ཁ་མ་པ་ལས་1949ལོར་བྲིས་པའི་དབྱུང་ཙོང་ཙོང་ཁ་བ་དང་
དགེ་ལུགས་པ་ཞེས་པར་གསལ་ལ། ཙོང་ཡིག་དེ་ཐོག་མར་ཤར་བྱོགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཞེས་པའི་དེབ་ཀྱི་བོད་བརྒྱུད་ནང་
བསྟན་ཞེས་པའི་ཐོག་གངས་24ནས་26ན་ཡོད་པ། རྒྱ་རིགས་མཁས་པ་ཁྱུ་ཙོན་ཅེ(褚俊杰)ཡིས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྟར་
འདུག

ཚུལ་མཁུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟོང་ཙམ་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ།
 ཚུལ་མཁུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱ་བྱེད་སྟེགས་
 འཐད་པ།
 རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དོན་གཅིག་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ།
 སྟེགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་འདི་དག་ཡིན་ལ། བྱད་པར་དུ་མཉམ་མེད་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་མོ་
 བས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལྟ་བུ་འདི་སྟོན་པའི་དགོངས་པའི་སྟོང་པོ་ཡིན་ཚུལ་མང་དུ་སྒྲུབ་མོ་
 ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོང་པ་ལས།
 བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་སྟོང་བ་ཉིད། དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྒྲུབ་པ། རྟེན་ཅིང་མོ་
 འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། འགལ་བ་དང་ནི་མ་གྲུབ་པ། ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་མོ་
 པར་བྱས། རྟོད་ཉིད་ནམ་ཞིག་སྟོང་བ་ཉིད། རྟེན་འབྱུང་དོན་དུ་མཐོང་བ་ན། རང་
 བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་བ་དང་། བྱ་བྱེད་འཐད་པའང་མི་འགལ་ཞིང་། ... 1
 ཞོད་གི་ལྟ་བུ་འདི་ལས་དགེ་ལྷན་པའི་ལྟ་བུའི་གནད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
 བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པ།
 དེ་དེས་པའི་ཐབས་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པ།
 སྟོང་བ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མི་འགལ་བ།
 སྟོང་བ་ཉིད་དོན་དུ་རྟེན་འབྱུང་དུ་རྟོགས་པ།
 རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དང་བྱ་བྱེད་ལུས་མི་འགལ་བ།
 རང་བཞིན་མེད་པ་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གཉིས་གཅིག་དུ་འཐད་པ།
 ཚུལ་མཁུ་ཅད་དོ་བོས་སྟོང་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་སྟེགས་འཐད་པ།
 སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད།
 རྟེན་འབྲེལ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གོ་བ།
 སྟེགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱི་གོ་བ་རིགས་པ་བརྒྱ་ཕྱག་གིས་བསྒྲུབས་པས། ཇི་ལྟར་མོ་
 དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ནི་ལྟ་བུ་འདི་དག་གི་སྟོང་ནས་གོ་བ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་མོ་
 འདུག
 འདི་ཞར་ཞུང་ཙམ་བཤད་ན། ཉི་ཉོང་གི་མཁས་པ་ན་རི་ཡ་ཁ་ཏ་ཁ་མ་པ་ལགས་མོ་
 གྱིས།

1 རྟེན་འབྲེལ་བསྟོང་པ། བསྟོང་སྟོན་ཕྱོགས་སྒྲིག་ གོག་གངས་ལ་ལྟན་གསལ། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་།

‘སངས་རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ་ལེ་ཏེ་དང་དཔལ་ལྷན་ཟླ་བ་གྲགས་.....
ཅན་གྱི་ཉི་(Chandrakirti བལ་ཆེར་དུས་རབས་བདུན་པ་ཡས་མས་ཀྱི་མི)²དག་ལྟར་སྤྲོད་སྤྱོད་
 སྤྱོད་པ་ལེ་ཏེ། རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས།

སངས་རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་བཟང་དེར། ཞེས་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་
 གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དཔྱད་པའི་ཆལ། སྤྱོད་པའི་ཆལ་ལྟར་པའི་དཔྱད་པའི་ཆལ་ལྟར་རྒྱས། གསུང་རབས་
 མཁའ་ལ་ཐོག་མེད་ཆུ། མཐར་འཛིན་སྤྱོད་ཀྱི་ཐུན་པ་ལེ་ཏེ། ལྷན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལེ་ཏེ།
 གཞོན་པ། དཔལ་ལྷན་ཟླ་བའི་ལུགས་བཤད་ཀྱིས། འོད་དཀར་ཐོང་བ་གསལ་བྱས་
 པ། ཟླ་མའི་དྲིན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཆོ། བདག་གི་ཡིད་ལ་ངལ་གསོ་ཐོབ།³

ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས་ཤེས་རུས། དེ་ན་ཐལ་འཇུག་པའི་ཐུན་མེད་ཐུན་ཆོས་
 བརྒྱད་པ་འདི་ནི་རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་ཐུན་མཐའི་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་དང་ལྷ་བ་གོ་
 འབྱེད་ཚུལ་ཀྱང་ཡིན་ལ། ལྷན་པར། འདི་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་བའི་གོ་འབྱེད་
 བྱེད་ཀྱི་གནད་ཀ་ཡིན་ལྟར་སྤྲོད། དཀར་གནས་བརྒྱད་པ་འདི་ཏེ་ཅང་གལ་ཆེ་འདུག་པས་
 དེ་དག་ཅུང་ཅམ་བཤད་ན།

དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་རྩེའི་དཀར་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་བེན་བྲིས་རྩེའི་གསུང་བཞིན་.....
 བརྩེད་བྱང་དུ་བཀོད་པ་ཞེས་པར།

attributed primarily to Indian scholar Candrakirti, but based also on Buddhapalita's commentaries on Nagarjuna. Nagarjuna used the method of logical consequence (*prasanga* in Sanskrit) to refute flawed views. This type of *reductio ad absurdum* argument to establish ultimate truth within the two truths doctrine then featured prominently in Buddhapalita and Candrakirti's works. No historic evidence exists that Indian philosophers referred to themselves with the Prasagika term or categorized themselves in this way. It is more likely the work of Tibetan translator Patsap Nyima Drak in the 11th century who organized the different Madhyamaka viewpoints into specific categories.

¹ **Buddhapalita** (470–550), was a commentator on the works of Nagarjuna and Aryadeva. His works were mildly criticised by his contemporary Bhavaviveka, and then he was vigorously defended by the later Candrakirti, whose terms differentiating the two scholars led to the rise of the Prasagika and Svatantrika schools of Madhyamaka. In this sense, Buddhapalita can be said to have been the founder of the Prasagika Madhyamaka School.

² **Candrakirti** (600–c. 650), (Devanagari: चन्द्रकीर्ति, Tib. *Dawa Drakpa*) was a khenpo of Nālandā Mahāvihāra and a disciple of Nāgārjuna and a commentator on his works and those of his main disciple, Āryadeva. Candrakirti was the most famous member of what the Tibetans came to call the dbU-ma thal-'gyur, an approach to the interpretation of Madhyamaka philosophy sometimes back-translated into Sanskrit as Prāsagika Madhyamaka or rendered in English as the "Consequentialist" or "Dialecticist" school.

³ ཉེན་འབྲེལ་བརྟན་པ། བརྟན་སྤྱོད་ཕྱགས་སྤྱིག་ མཆོ་སྤྱོད་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ཤོག་ངོས་༥༠ན་གསལ།
 ༡༩༩༩

སྒྲིབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྒྲིབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཙུང་གེས་རབ་ལ། འགྲེལ་བ་.....
 གྲགས་ཆེ་བ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་ལ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་.....
 འགྲེལ་བ་ནི། སྒྲིབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་བ་སྒྲིབ་དང་། སྒྲིབ་དཔོན་སྒྲིབ་གྲགས་པ་.....
 གཉིས་ཀྱིས་མཛད་པ་འདི་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འགྲེལ་བ་ཤད་གཞན་དང་མི་.....
 མཐུན་པའི་བྱད་པར་ཕྲ་མོ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། གནད་དུ་ཆེ་བ་བརྒྱད་ཡིན་གསུང་སྟེ།
 གཞིའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྟངས་དུ་འང་རང་མཆོན་དང་ཀྱན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ། ཕྱི་དོན་.....
 ཁས་ལེན་པ་དང་། ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་རང་རྒྱུད་.....
 དང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ནིང་། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་དང་། ཉན་རང་ལ་.....
 ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་སངས་
 རྒྱལ་གྱི་ངོ་སྟོན་པ་མཐུན་པའི་ཚུལ་ཏེ། ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་དང་། མི་.....
 ལེན་པའི་སྒྲིགས་བཞི་ལོ། 1

གཅིག ཀྱན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཚུལ།
 ཀྱན་གཞི་ཁས་ལེན་མིན་གཙོ་བོ་ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་བློས་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་གྱི་.....
 རྟེན་ནས་བཤད་དགོས་ལ། ཀྱན་གཞི་ཁས་མ་སྤངས་ཀྱང་ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་འཛིང་.....
 བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་ཞིག་ནས་འབྲས་བུ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། ཁོ་བོ་ཅག་
 རང་མཆོན་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས། ཞིག་མ་ཞིག་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་
 འདྲ་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཀྱན་གཞི་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དེ་ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་བློས་པ་རྒྱུད་ལས་ཏེ། སེམས་
 ཅམ་པས་ཀྱན་གཞི་ནི་ལས་འབྲས་རྒྱུད་མི་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པའི་.....
 བྱིར། ཁོ་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཀྱན་གཞི་མེད་ན་ལས་ཀྱི་ནམ་པར་སྒྲིན་པ་མེད་དེ། ལས་
 ཀྱི་རྟེན་པ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་མེད་པའི་བྱིར་བེར་རོ།

ཀྱན་གཞི་(Alaya-vijnana)ཨ་ལ་ཡི་པི་རྫོ་ནི་²ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདིའི་འབྱུང་ཁུངས་ལེགས་

¹ སྒྲིབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟེན་ཆེན་མོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་འགྲེལ་གངས་ཅན་རིག་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མཐུན་བསྟ་བའི་སྒྲིབ་རིངས་དང་བོ།
 སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཡིག་སྒྲིབ་གྲགས་བསྒྲིགས། གོག་དོས་༢༥༡ནས་༢༥༩ གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་.....
 གིས་དཔར་དུ་བསྐྱུན།

² The **Eight Consciousnesses** (Sanskrit: *Aavijñāna*, from *aa* "eight" and *vijñāna* "consciousness") are concepts developed in the tradition of
 the Yogacara school of Buddhism. They enumerate the five senses, supplemented by the mind (*manas*), the "obscuration" of the mind (*klesha*),
 and finally the fundamental **store-house consciousness** (Sanskrit: *ālayavijñāna*, from *ālaya* "abode, dwelling"; Tibetan: *kun gzhi rnam shes*;
 Chinese: 阿赖耶識 Japanese: *araya-shiki*), which is the basis of the other seven.

སྐྱུར་གྱི་སྐད་ཡིན་ཏེ། བོད་ལ་“ཀུན་གཞི”ལྟར་འགྱུར་མོད། འོན་ཏེ་དོན་སྲ་“འདྲ་”
 ཤེས་གྱི་གཞི”འམ་“ཤེས་པའི་མཛོད་”ལྟ་བུའི་གོ་བ་ཡོད་པས། དེ་ནི་ལས་འབྲས་གྱི་
 ཚུལ་བཞིན་འཁོར་བ་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པས་གཞོད་ལ། ལས་བྱས་
 པ་ཚུད་མི་ཟ་བ་ནི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་སྐྱུབ་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་འདོད། ལུབ་སྟོགས་
 མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་(Ven. Dr. Walpola Rahula)¹ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ལྟ་བ་
 ཐོག་མར་འདོན་མཁན་ནི་སྐྱུབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཚམ་ཁོ་ན་
 ཡིན་པར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པའི་གཞུང་དུ་འང་ཐ་སྐྱད་འདི་མང་དུ་བྱུང་བའི་སྐྱུབ་བྱེད་
 འདྲེན་པ་འང་ཡོད་དོ།

སེམས་ཚམ་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲངས་གྱི་སེམས་ཚམ་པའི་སྐྱུབ་
 དཔོན་ཐོགས་མེད། (Asanga དུས་རབས་བཞི་བ་ཡས་མས་གྱི་མི) ཡས་ལྗས་²དེ་བྱིན་གཉེན།
 (Vasubandhu དུས་རབས་བཞི་བ་ཡས་མས་གྱི་མི)བསྐྱུང་བ་མཆོས་སྦྱོང་(Dharmapala དུས་
 རབས་དུག་པ་ཡས་མས་གྱི་མི)ལྟམ་པ་ལ་སོགས་གྱིས་བརྒྱུད་པ་རྣམ་ཤེས་འདོད་ལ།
 སྟོགས་སྦྱང་དང་ཆོས་གྲགས་སོགས་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་དག་གིས་མི་འདོད།

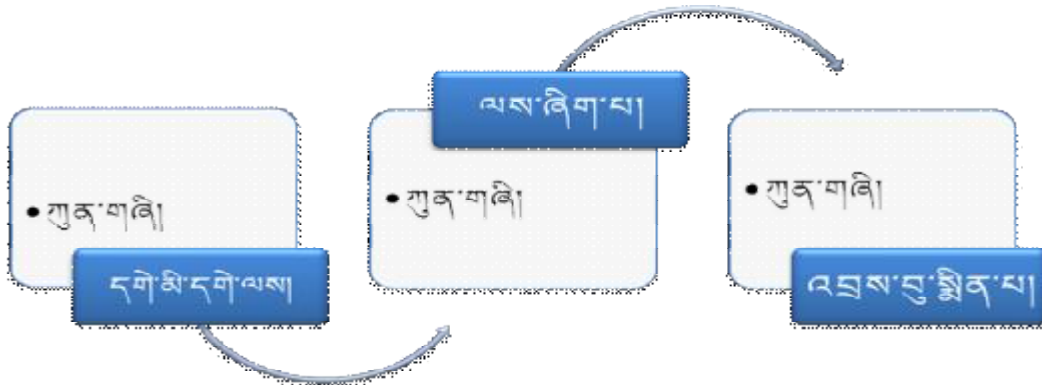
¹ The venerable Prof Walpola Sri Rahula Maha Thera (1907-1997) was a Buddhist monk, scholar and writer. He is considered to be one of the top Sri Lankan intellectuals of the 20th century. In 1964, he became the Professor of History and Religions at Northwestern University, thus becoming the first bhikkhu to hold a professorial chair in the Western world. He also once held the position of Vice-Chancellor at the then Vidyodaya University (currently known as the University of Sri Jayewardenepura). He has written extensively about Buddhism in English, French and Sinhalese. His book, *What the Buddha Taught*, is considered by many to be one of the best books written about Theravada Buddhism.

² Asanga (also called Āryāśaṅga), (c. 300–370 CE), was an exponent of the yogācāra school of Buddhist philosophy. Traditionally, he and his half-brother Vasubandhu are regarded as the founders of this school. Born the son of a Kshatriya father in Purushapura, now in Pakistan, Asanga was perhaps originally a member of the Mahīśāsaka or the Mūlasarvāstivāda school but later converted to Mahāyāna¹ after many years of intense meditation, during which time some traditions say that he often visited Tushita Heaven to receive teachings from Maitreya-nātha. He went on to write many of the key Yogācāra treatises such as the Yogācārabhūmi-śāstra, the Mahāyāna-saṃgraha and the Abhidharma-samuccaya (refer Abhidharma) as well as other works, although there are discrepancies between the Chinese and Tibetan traditions concerning which works are attributed to him and which to Maitreya-nātha.^[2] According to Walpola Rahula, the thought of the Abhidharmasamuccaya is invariably closer to that of the Pali Nikayas than is that of the Theravadin Abhidhamma

³ Vasubandhu (fl. 4th c.) was, according to Mahayana Buddhist tradition, an Indian Buddhist scholar-monk, and along with his half-brother Asanga, one of the main founders of the Indian Yogācāra school. However, some scholars consider Vasubandhu to be two distinct people. Vasubandhu is one of the most influential figures in the entire history of Buddhism. In the Jodo Shinshu branch of Buddhism, he is considered the Second Patriarch. In Zen, he is 21st Patriarch.

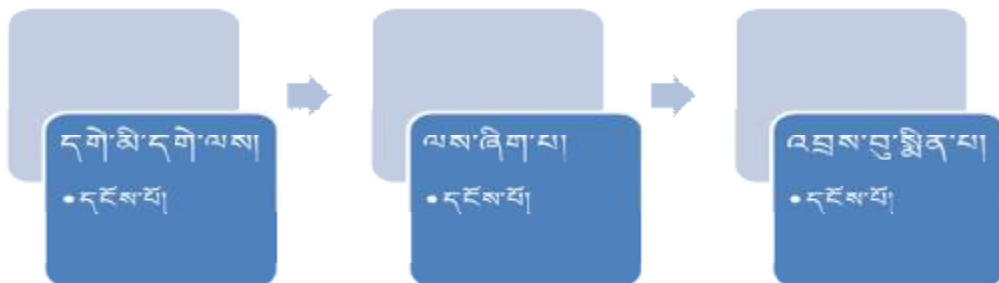
ལྷང་གི་རྩེས་འབྲངས་ཀྱི་སེམས་ཅམ་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་ཚུ
ལ།

རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པར་ལས་འབྲེལ་

ཆུད་མི་བར་སྐྱབ་ཚུལ།

གོང་གི་རི་མོ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི་ཀུན་གཞི་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་

པར་ཡིན་ཏེ། དགེ་ལྷན་པས་ལས་དང་ལས་ཞིག་པ་སོགས་དངོས་པོར་འདོད་པ་ལ
ས་ཀུན་གཞི་ཞེས་ཤེས་པའི་རྟེན་ཞིག་ཡིད་པར་མི་འདོད་ལ། སེམས་ཅམ་སོགས་གྲུབ་
མཐའ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ཞེས་ལས་འབྲས་མཐའ་དག་གི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་ལ། དེ་མེད་ན་ལས་སོགས་སྒྲིན་པ་མི་སྲིད་པའི་རིགས་པ་མང་
པོ་བཤད་ཡོད།

གཉིས། ཐ་སྙད་ཏུ་ཡང་རང་མཚན་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན།

གཞན་ཀྱི་ལྷན་པ།

རང་མཚན་དོན་དམ་པར་གྱུ་བ་པ། (དངོས་སྒྲུབ་པ།)
 རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུ་གྱུ་བ་པར་འདོད་པ། (དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ།)
 དགེ་ལུགས་པའི་རང་ལུགས།
 ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་དུ་གྱུ་བ་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་སངས་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་ས་དང་ཟླ་
 བ་གྲགས་པའི་བཞེད་སྒྲུབ་ཡིན་པ།
 དེ་ཡང་དགེ་ལུགས་པའི་བཞེད་སྒྲུབ་དུ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་
 སྙད་དུ་རང་མཚན་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྱུ་བ་བྱེད་ལ།
 དོན་དམ་བདེན་པར་རང་མཚན་གྱུ་བ་པ་ཁས་མི་ལེན་པར། ཐ་སྙད་དུ་རང་སྐྱེད་
 མཚན་དུ་གྱུ་བ་པ་ཁས་ལེན་ན། གཞོད་བྱེད་ལ། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་པོ་སྐྱེད་
 འབྱུག་པའི་རྒྱུར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ནས་ཉིད་གཞན་སྙད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་རང་སྙད་
 མ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་གྱུ་བ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་དེ་
 ཉིད་ཡིན་པའང་ཁས་ལེན་དགོས། དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱེད་ན། དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་
 བཞག་གིས་གཟུགས་རུང་དུ་འགྱུར་རོ། དེ་ལྟར་ན་སྙད་ཉིད་མདོན་སྒྲུབ་དུ་གཟུགས་
 པའི་ཆེ་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་པས། དངོས་པོ་ཡོད་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་སྐྱེད་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་དགོས་མོད་མ་གཟུགས་པས་བྱིར། དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་མི་
 རུང་བེར།
 ཉེན་འབྱུང་གི་ཆོས་ནམས་མིང་བརྟེན་མ་གྱི་སྒྲོན་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཁེགས་
 པ་ཡིན་ལ། གང་དུ་བྱེད་པ་དེར་རང་བཞིན་ཁེགས་དགོས་པས། ཐ་སྙད་དུ་འང་
 རང་བཞིན་ཁེགས་པ་ཡིན།
 མིང་བརྟེན་མ་ལ་བཞེན་པས $\leftarrow \rightarrow$ ཐ་སྙད་དུ་ཁེགས་པ་ $\rightarrow \leftarrow$ ཐ་སྙད་དུ་འང་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཁེགས་པ། $\leftarrow \rightarrow$ ཉེན་འབྱུང་གི་ཆོས།
 ཐ་སྙད་དུ་འང་རང་མཚན་ཁས་མ་སྐྱེད་ས་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་གཉིས་འདོད་པ།
 ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སྒྲོན་པ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་དང་ལྷག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་
 འཐད།
 ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་རྫོན་པོ་ལྟ་བུ། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་
 རྟོགས་པས་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྱུ་བ་པ་རྟོགས་མི་ལུས་པ།

མག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པ་རྟོགས་ནུས་པའི་བྱིར།

གཞན་ཡང་། བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིང་ནས་ཐ་སྟད་དུ་འང་རང་མཚན་ཁས་མི་ལེན་པ་
འི་སྐབ་བྱེད་ཡོད་དེ།

དང་པོ།

བྱིས་པ་ནམས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ།

→ བྱིས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་ནུས་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཤེས་པ།

དོན་དམ་དཔྱད་པའི་ཆད་མས་རྟེན་པའི་སྡོན་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནི་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན། → འཕགས་པའི་ལམ་སྒྲམ་པའི་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་དོན་
དམ་དཔྱད་པའི་ཆད་མ།

གཉིས་པ།

ཐ་སྟད་པའི་ཆད་མས་དངོས་སུ་རྟེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་དོན།

མཐར་ཐུག་གཅིད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་
དོན།

གསུམ་པ།

མཚན་གཞི་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་(རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ)
ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷ་ལྷ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་རིགས་ཤེས་
ཀྱིས་རྟོགས་པ་དེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་སྒྲིག་པ་(རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ)ཤུགས་
ལ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ།

དེའང་སྡོ་འཛིན་ལ་སྤང་བ་ལྟར་གྱིས་རང་མཚན་མ་གྲུབ་པར་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་ལ་སྟོས་པས་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་དང་། སྡོན་པོ་འཇལ་བའི་ཐ་སྟད་
པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན།

གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
(སྡོན་པོ་སོགས་རྟོགས་པའི་སྡོ་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ།) དང་གང་ཟག་དེའི་སྡོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་
ངོར་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་(གཟུགས་བརྟན་སོགས་
རྟོགས་པའི་སྡོ་ལྟ་བུ།) གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པ་སོ་སོར་བྱེད་པ།

བདེན་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལ་མ་དམིགས་པའི་བྱིར། འཕགས་པའི་

མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་མ་གཏོགས་སྒོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོགས་པ་མེད་པ།

གསུམ། ཐ་སྐད་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ།

A: བྱི་དོན་མེད་པའི་སེམས་ཙམ་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྲུབ་ཡིན་ན། དཔེར་ན་མི་
ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་བཞིན།

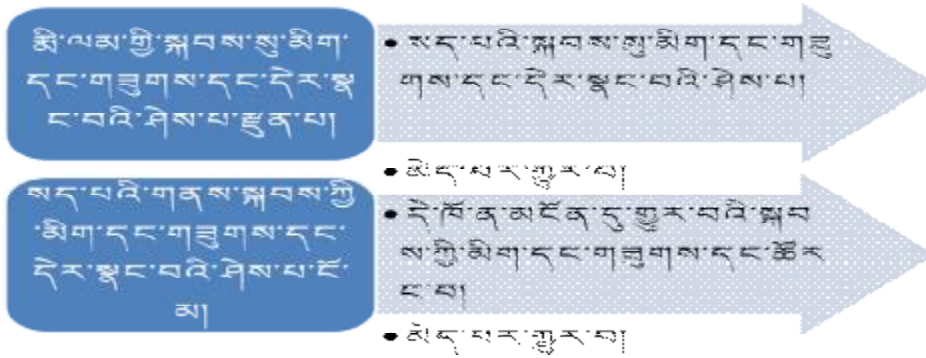
B: མི་འཐད་དེ། མི་ལམ་ན་བྱི་དོན་བདེན་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱང་.....
བདེན་པ་བ་ཡོད་པ་མ་གྲུབ། སད་པའི་དུས་སུ་ཤེས་པ་དྲན་པའི་ཉོགས་ལས་མྱོང་བ་
ཡོད་པར་དཔོག་ན། མི་ལམ་ན་འང་དོན་ཡོད་པར་ཤེས་ཏེ། སད་དུས་སུ་དྲན་པ་ཡོད་
པའི་བྱིར།

A: གཉིད་གྱི་ཀྱེན་གྱིས་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པའི་བག་ཆགས་སྒྲིན་པ་ལས། མི་
ལམ་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་གྱི་དབང་གིས་མིན་ནོ།

B: དེ་ན་ཁོང་བ་ལའང་གཉིད་སད་པའི་ཆོ། ལྷ་སོགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་
ཤེས་པ་ཅིའི་བྱིར་མི་སྐྱེ།

A: ཀྱེན་མིག་དབང་མེད་པའི་བྱིར།

B: འོ་ན་ཁོངས་པ་ལ་སང་པའི་རྩས་སྤྱོད་སྤྱོད་གསལ་བར་སྤང་པའི་ཤེས་པ་མི་
 རྒྱུ་བ་བཞིན་དུ། མི་ལམ་གྱི་རྩས་སྤྱོད་མི་རྒྱུ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཉིས་ཀ་མིག་མེད་པ་
 མཆོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སང་པའི་རྩས་སྤྱོད་དང་གཟུགས་དང་དེར་སྤང་བའི་

མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྤྱོད་མིག་དང་གཟུགས་དང་དེར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་།

- མ་རྒྱུད་པའི་ཆོད་མའི་ངོར་དོན་སེམས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་།

སང་པའི་རྩས་སྤྱོད་མིག་དང་གཟུགས་དང་དེར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་།

- མ་རྒྱུད་པའི་ཆོད་མའི་ངོར་དོན་སེམས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་།

ཤེས་པ་རྒྱན་པ་རྒྱུ་བ་བཞིན་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྤྱོད་མིག་དང་གཟུགས་པོ་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།
 དེ་ཁོ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་ན་གསུམ་པོ་དེ་མེད་པ་བཞིན་དུ། སང་པའི་རྩས་སྤྱོད་མི་ལམ་གྱི་
 གསུམ་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་མ་རྒྱུད་པའི་ཆོད་མའི་ངོར་དོན་སེམས་གཉིས་
 ཀ་ཡོད་པ་མཆོངས་ལ། དེ་ཁོ་ན་མངོན་སེམས་པའི་ངོར་དོན་སེམས་གཉིས་ཀ་མེད་པ་
 མཆོངས་པ་ཁས་ལེན་ནོ།

དེ་བཞིན་དུ།

མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྤྱོད་མིག་དང་གཟུགས་དང་དེར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་།

- དེ་ཁོ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐབས་སྤྱོད་མིག་དང་གཟུགས་པོ་ལ།

སང་པའི་གནས་སྐབས་སྤྱོད་མིག་དང་གཟུགས་དང་དེར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་།

- དེ་ཁོ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐབས་སྤྱོད་མིག་དང་གཟུགས་པོ་ལ།

དེ་ལས་དེ་ཁོ་ན་མངོན་ལ་སྤྱུར་ནས་བྱིས་ན།

དེ་ལྟར་ཐ་སྟད་དུ་རང་མཚན་དུ་གྱུ་བ་པ་ཁས་མ་སྒྲངས་ཀྱང་ཚོས་ཀྱི་ནམ་བཞག་.....
ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་རི་བོ་དགོ་ལྟ་བུ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་.....
བའི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱད་ཚོས་སུ་འདུག

བཞི། རང་རྒྱད་ཁས་མི་ལེན་ཚུལ།

1 རང་རྒྱད་ཁས་ལེན་མི་བཞེད་པའི་གྱེས་པ།

སྒྲིབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྷན་སྒྲིབ་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་
རྒྱད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས། རང་རྒྱད་ཁས་མི་ལེ
ན་པ་ཡིན།

ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར།

A: རང་རྒྱད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་བཞེད་སྒྲིལ།

གཞན་ཀྱི་ཁས་སྒྲངས་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་རང་དབང་དུ་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་དོན་ལ་
མི་འབྲལ་བའི་ཚད་མ་ལ་ཚད་མ་རང་རྒྱད་དང་། དེས་ངེས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྟན་
པའི་རྟགས་ལ་རང་རྒྱད་ཀྱི་རྟགས་སུ་འདོད།

B: ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་ཚུལ།

རང་རྒྱད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་ཚད་མའི་ཙ་བ་རང་མཚན་ལ་མི་འབྲལ་པའི་.....
མདོན་སུམ་ལ་བསྟོས་པ་མེད་པ། དེས་ངེས་པའི་བཟུང་བའི་རང་མཚན་སྒྲིབ་དཔོན་.....
འདིས་ཀྱང་དགག་བྱར་མཛད་པ།

A: རང་རྒྱད་པའི་འདོད་ཚུལ།

ཐ་སྟད་སྒྲིལ་ནམས་ཀྱི་མཛད་པ་ལྟར་བྱང་ལ། རྟགས་ཁས་སྒྲངས་པའི་སྒྲིལ་ན་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་རྟགས་པར་མཛད་པ།

B ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་ཚུལ།

ཐ་སྟད་སྒྲིལ་ནམས་ཀྱི་མཛད་པ་ལྟར་བྱང་ལ། གཞི་དེ་ཁས་མ་སྒྲངས་པར་གཞན་
གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲིལ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་པ་བསྐྱེད་པ།

A: རང་རྒྱད་པའི་འདོད་ཚུལ།

རྟགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་གཞན་ཀྱི་ཁས་སྒྲངས་ལ་མ་སྟོས་པར་རང་དབང་དུ་
འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་དོན་མི་འབྲལ་བའི་ཚད་མས་བཞག་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྟན་པ།

B: ཐལ་འགྱུར་བ།

དེ་ལྟར་མིན་པར་གཞན་གྱི་ཁས་སྒྲུང་ས་ལ་སྟོན་ནས་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཚུལ་གསུམ་
དང་ལྟན་པ།

2 དངོས་སྒྲུབ་དང་དབུ་མ་བའི་ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་དབྱང་ཚུལ།

A: དབུ་མ་བ།

ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ།

ལྷ་གྲ་རང་རྒྱུད་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་མི་རུང་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་གཞི་
ལྷ་གྲའི་ཡོད་ལྟ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཉིས་དོན་ལྟ་སོ་སོར་.....
འཆར་རྒྱུ་ཡོད་མེད་བཅའ་བའི་ཆོ་སོ་སོར་འཆར་རྒྱུ་མེད་པ་གཅིག་དུ་འཆར་བར་.....
དངོས་སྒྲུབ་ས་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་ནི། ལྷ་གྲ་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཚད་མས་ངེས་
པའི་ཕྱགས་ཆོས་གྲུབ། རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ། གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་
མས་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས། ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་
ལུས་པའི་ཕྱིར།

དབུ་མ་བའི་ལྷགས་ལ།

ལྷ་གྲ་→རྟེན་འབྱུང་། →རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ། →རང་རྒྱུད་.....
གྱིས་མི་བྱུང་པ།

B: དངོས་སྒྲུབ་པའི་ལྷགས།

ལྷ་གྲ་→རྟེན་འབྱུང་།→རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། →དེ་རང་རྒྱུད་.....
གྱིས་བྱུང་པ།

ལྷ་གྲ་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱགས་ཆོས་གྲུབ། རྟེན་འབྱུང་རང་.....
བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ། གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས། ལྷ་གྲ་རང་.....
བཞིན་མེད་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པར་ལུས་པའི་ཕྱིར།

A: དངོས་སྒྲུབ།

ལྷ་གྲ་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཆོ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་མི་.....
རུང་བར་འདོད།

B: དབུ་མ་བ།

གྲུབ་མཐས་བཞག་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྒྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་དུ་
མི་འགྱུར་ཏེ་འཛིན་སྒྲུང་ས་ཀྱི་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་པའི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།

ལྷ་བ། རང་རིགས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ།

1 གཞན་གྱི་འདྲ་ལྗང་ལྟོགས་འགྲོ་བ།

ཤེས་པའི་རྣམ་གཅིག་གི་སྟེང་ན། ཁ་བྱིར་སྤྱོད་པ་བྱ་བའི་ཆར་གྱུར་པའི་གཟུང་
བའི་ནམ་པ་དང་། ཁ་ནང་ཁོ་ནར་སྤྱོད་པ་བྱ་བའི་ཆར་གྱུར་བའི་འཛིན་པའི་ནམ་པ།
རང་རིག་གཉིས་ཡོད།

དྲན་པ་མཐའ་དག་སྤྱོད་བའི་རྣམས་སུ་འབྲངས་བ་ཡིན།

2 འདྲ་ལྗང་དེ་དག་དགག་ཚུལ།

ཤེས་པའི་རྣམ་གཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་མི་འདྲ་བའི་རང་རིག་ཡོད་པ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་
བཀག་པས་བཀག་ཟིན་པ། 1

དྲན་པ་སྤྱོད་བ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་
མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་ཚུལ་ལས་ཁེགས་སོ།

གཞན་ཡང་རྒྱ་འབྲས་དང་རྒྱ་དགེགས་པ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་སྐྱབ་མི་རུང་སྟེ།
རྣམས་སོ་སོ་ཡིན་པའི་གཞོན་པས་སོ།

རང་རིག་ཁས་ལེན་པས་རང་སྐྱེ་མི་འདྲ་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ།

གསུམ། ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལྷགས་འཛིན་ཚུལ།

དྲན་པའི་རྣམས་ལས་སྤྱོད་བ་ཅམ་དཔོག་རྣམས་ཀྱང་། རང་དྲན་ལས་རང་སྤྱོད་
དཔོག་མི་རྣམས་པ།

སྟོན་པོ་དྲན་པའི་རྣམས་ལས་སྟོན་པོ་རིག་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་གྲུབ་ལ། སྟོན་པོ་རིག་
པར་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རིག་པ་ཅམ་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་བྱིར། རང་རིག་ལ་སོགས་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་གཞན་རྟོག་པ་མེད་དོ།

སྟོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྟོན་དུ་དྲན་པ་ན། དྲན་མཁན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་མཁན་
རང་ཉིད་ཡིད་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། རང་རིག་མེད་ཀྱང་རང་དྲན་འཐད་པ་ཡིན།

སྟོན་པོའི་ནམ་པ་ཤར་ནས་སྟོན་པོ་དངོས་སུ་སྤྱོད་བྱེད་དེས་སྟོན་པོ་དྲན་པའི་ལག་
རྒྱུ་བཞག་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་གྱི་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་འཐད་ལ། སྟོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་

1 མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་ཚུལ་ནི་དབྱེ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆོགས་བཅད། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།
གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། དངོས་པོ་དང་གང་ལ་ཡང་། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་རིགས་པ་འདི་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

ན་སྒྲོན་འཛིན་ཕྱགས་ལ་རྟོགས་པས། སྒྲོན་འཛིན་དྲན་པའི་ལག་རྒྱུས་པས།
སྒྲོན་འཛིན་སྤང་བྱེད་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྦྱོར་བ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།

དུག་པ། ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཞིན་པ།

A: དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་
བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པས་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མེན་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱོད་འདྲིང་ལ།

B: ཐལ་འགྱུར་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་གྲགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མས་བསྐྱབས་ནས། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་ཐུན་མོངས་པའི་ལུགས་སྤྱོད་བཞིན་དོ།

བདུན་པ། སྒྲོབ་གཉིས་འཛིག་ཚུལ།

1 སེམས་ཅམ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོའི་འཛིག་ཚུལ།

སྒྲོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྒྱུ་མཆེད།

ཕུང་བོའི་གནས་ལུགས་ལ་རྫོངས་པ་ཅམ་གྱི་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་¹Avidyaལ་བརྒྱ་¹ཡིན་གྱི་
ལྷག་རྟོག་Mithyaམི་སྒྲུ་མ་ཡིན་པར་འདྲིང་།

འཛིག་ལྟ་²Satkayadrishtiས་རྒྱ་བྱི་བྱེད་²ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་དེའི་བདག་གི་བར་
སྒྲོ་.....འདྲིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉན་མོངས་ཅན་ལྷག་རྟོག་གིས་བསྐྱས་པར་བཞིན།

ཉན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། $\leftarrow \rightarrow$ རིག་པ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ལྷ།

མ་རིག་པ། \rightarrow ལྷག་རྟོག་མ་ཡིན་པ།

འཛིག་ལྟ། \rightarrow ཤེས་རབ་ཉན་མོངས་ཅན་(ལྷག་རྟོག་གིས་བསྐྱས་པ།)

སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱགས་སྤང་(Dignaga སལ་ཆེར་སྤྱོད་ལ་(480-540)ན་ལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སྒྲོབ་
དཔོན)³དང་ཆོས་གྲགས་(Dharmakirti)¹གཉིས་ཀྱི་འདྲིང་ཚུལ།

¹ Avidyā is a Sanskrit word that means "ignorance", "delusion", "unlearned", "unwise" and that which is not, or runs counter to, vidyā. It is used extensively in Hindu texts, including the Upanishads and as well in Buddhist thought. RefeAvidya (Buddhism) for the treatment of avidyā in Buddhist thought.

¹འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བཞིས་བྱ རྒྱ་བྱི་བྱེད་ Avidya (Buddhism) for the treatment of avidyā in Buddhist thought.

²འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བཞིས་བྱ་སྟེ། ཕུང་བོ་ལྷ་བོ་དེ་དག་སྤང་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་འཛིག་ཅིང་རྒྱས་མང་བོ་དུ་མ་བསགས་
པའི་ཆོགས་ཡིན་ཏེ། བདག་དང་བདག་གི་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉན་མོངས་ཅན།

³ སྒྲོབ་དཔོན་འདི་གང་གི་དབྱིན་ཡིག་གི་འཆན་དུ་གསལ་བོར་འཁོད་པ་བཞིན་ནོ།

[illegible]

དངོས་སུ་སྒྲུབ་བས་སྒྲུབ་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་
 དམ་པའི་སྣོད་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོ་བདེན་སྒྲུབ་ལྷན་དགོས་པའང་།
 བདེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མི་སྲིད་ཅིང་། དེའི་འདུག་ལུགས་འབྱུང་མེད་དུ་མཐོང་.....
 བས་ཡིན་ནོ་ཟེར། དེ་བཞིན་དུ་རྟེན་འབྲེལ་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་དབྱེ་པའི་བྱ་བ་.....
 བྱེད་པར་གནས་ལ། དེའི་འདུག་ལུགས་འབྱུང་མེད་དུ་མཐོང་བའི་ཆོ་ནའང་། བདེན་
 པ་སྒྲུབ་བ་བདེན་པ་གསལ་སྒྲུབ་དུ་འགྱུར་བས། བདེན་སྒྲུབ་གིས་སྒྲོང་བཞིན་དུ་མངོན་
 སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས་སོ། །

གོང་གི་འདི་དག་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བདེན་པར་སྒྲུབ་བ་མེད་བཞིན་དུ་ངེ་ལྟ་ངེ་
 སྟེང་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཞེན།

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོ། →
 བདེན་སྒྲུབ་ལྷན་པ་ཡིན།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དམ་པའི་སྣོད་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོ། → བདེན་
 སྒྲུབ་ལྷན་པ་ཡིན།

དེ་ལྟར་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མི་སྲིད་ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་ནམས་རང་བཞིན་.....
 གྱིས་དབེན་པ།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ནམས་བྱ་བྱེད་རུང་བ་ཉིད་དང་། བདེན་པ་ལ་བྱ་བྱེད་མི་རུང་
 བ།

དེ་ལྟར་བདེན་སྒྲུབ་གིས་སྒྲོང་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན།
 དེ་དཔེ་སྤངས་ན། མངོན་ཤེས་ཅན་གྱིས་ཆོ་ནད་ཅན་ལ་བལྟ་བའི་ཆོ། ཆོད་ནད་ཅ

A B

ན་ལ་ཡུལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བ།
 C D

- A དེ་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས།
 - B བདེན་སྒྲུབ་གི་སྒྲོ་དང་ལྷན་པའི་སྟེ་བ།
 - C བདེན་སྒྲུབ་གི་སྒྲོ།
 - D ཇི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པ།
- གོང་གི་འདི་དག་གི་དོན་རྟོག་པར་བཟང་གྲགས་པས།

ཁྱོད་ནི་ནམ་ཞིག་སྟངས་ཅིང་། ཉེན་འབྱུང་དོན་དུ་མཐོང་བ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟངས་བ་དང་། བྱ་བྱེད་འཐད་པ་མི་འགལ་ཞིང་། དེ་ལས་སྒྲིག་པར་མཐོང་བ་ན། སྟངས་ལ་བྱ་བ་མི་རུང་ཞིང་། བྱ་དང་བཅས་ལ་སྟངས་མེད་པ། ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་སྤྱང་དུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 1

དེ་ལྟར་རི་བོ་དགོ་ལུགས་པའི་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་བྱུད་པར་འབྱེད་པའི་ལྟ་བའི་གནད་བརྒྱད་པོ་འདི་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་དཀའ་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་རྩེའི་གསུང་བཞིན་བརྗེད་བྱང་དུ་བཀོད་པ་ཞེས་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་བཤད་ལ། མདོར་བསྡུས་ན། དེ་ལ་ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་དང་ཁས་མི་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་སྟེ།

ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་ནི།

ཐ་སྙད་པའི་བསམ་པའི་ངོར་སྤྱོད་ཁས་ལེན་པ།

ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཁས་ལེན་པ།

འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ངེ་སྟེད་པ་མཁུན་པ།

བདེན་འདོན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ཉོན་སྐྱབ། གཉིས་སྤང་འབྲུལ་བའི་བག་མཚན་ཆགས་ཤེས་སྐྱབ།

ཆགས་ཤེས་སྐྱབ།

ཁས་མི་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་ནི།

གཞིའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཁས་མི་ལེན་པ།

གཞིའི་སྐབས་སུ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་རང་རྒྱུད་ཁས་མི་ལེན་པ།

ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་གོང་གི་བྱུད་པར་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནི་རི་བོ་དགོ་ལུན་པའི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་བོའི་འདོད་ཚུལ་དང་སྦྱར་རུང་སྟེ།

དང་པོ་ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་དང་སྦྱར་ན། ང་ཆོས་རི་མོའི་ལམ་ནས་བཤད་ཆོག་སྟེ།

1. བསྟན་མཐོན་ཕྱགས་སྐྱབ། མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་། ༡༩༩༤ལོར།

གྱུ་ལ་དུས་རབས་བཞི་བའི་མཆུག་དང་ལྷ་བའི་མགོ་ཚམ་ལ་བཆམས་པར་གྲགས་
 བའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་ལྔའི་ (Ratnagotravibhaga-mahayanottaratantra-shastra) ཚཱ་པ་པོ་ལ་རྒྱ་
 བརྒྱད་ནང་བསྟན་དུ་སློབ་དཔོན་སློ་གྲས་བསྟན་པས་(Saramati སླིར་མ་དྲི)་མཛད་པར་བཤ
 ད་ཡོད་ནའང་། བོད་རྒྱུད་དུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་(Maitreya མི་རྩི)་བཆམས་ཤིང་སློབ་
 དཔོན་.....ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འགྲེལ་བ་མཛད་པར་གྲགས་ལ། ཡང་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སློབ་
 དཔོན་.....ཐོགས་མེད་དང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་གཉིས་ནི་སློབ་དཔོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་
 པས་.....(མཛོམས་ས་མཁྱེན་བཙུ་མོགས) གཞུང་འདི་དགོ་ལྷགས་པ་སོགས་གྲུབ་མ
 ཐའ་དུ་མས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བཙེ་བཞིན་ཡོད།
 དགོ་ལྷགས་པའི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ལྷ་བ་གཙོ་བོ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་
 པོའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲེལ་བ་དང་ལྷ་རྒྱུབ་ཀྱི་དབུ་མ་ཚས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་.....
 གཉིས་ལ་ཁྲུངས་གདུགས་པས། གཞུང་དེ་ལས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་
 བོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱབ་ཚུལ་དང་། དེ་ནི་རྟག་ཏུ་གནས་པའི་ཚུལ་ལ།

རྫོགས་སངས་སྐྱེ་ནི་འཕྲོ་ཕྱིར་དང་།
 དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་ཕྱིར་དང་།
 རིགས་ཡོད་ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན་།
 ཉག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྟིང་པོ་ཅན་།
 སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སེམས་ཅན་ཆོགས་ལྷགས་ཕྱིར་།
 རང་བཞིན་དྲི་མེད་དེ་ནི་གཉིས་མེད་དེ།
 སངས་རྒྱས་རིགས་ལ་དེ་འབྲས་ཉིད་བརྟགས་ཕྱིར་།
 འགོ་ཀུན་སངས་རྒྱས་སྟིང་པོ་ཅན་དུ་གསུངས།
 དེ་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ཡོད་ཚུལ་
 བློ་རྒྱ་མཆོད་འདི་དག་གི་ཕྱིར་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ།
 ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེའི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ལ་འཕྲོ་ཞིང་བྱབ་པའི་ཕྱིར།

ཤིའོན་མི་ཡིགས་དཔེ་བརྒྱན་ཁང་གིས་པར་དུ་བཏབ་པའི་ཤེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ལྔ་མའི་བརྒྱན་བཅས་མ་འབྲེལ།
 ༡༩༩༧ལོའི་ཟླ་༤བའི་ནང་། ཤོག་གྲངས་ནལ་ཤགས་ལ།

↓
འབྲས་བུའི་ཆ་ནས་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་འཕྲོ་བ། → འབྲས་བུའི་བདེ་གསལ་གསལ་སྒྲིང་པོ།
སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ཀའི་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པའི་
བྱིར།

↓
བྱེད་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད། → རང་བཞིན་གྱི་བདེ་.....
གསལ་གསལ་སྒྲིང་པོ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རླུང་ལ་ཚོས་སྐྱེའི་རོ་བོར་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་ཡོད་པའི་
བྱིར།

↓
རླུང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས། → རླུང་བདེ་གསལ་གསལ་སྒྲིང་
པོ།
དེ་རླུང་སྤྱོད་ལས་ཁམས་རྣམས་པ་བརྩུ་ཡིས་གཏན་ལ་འབབས་ཚུལ་ནི།
22 རོ་བོ་རླུང་འབྲས་ལས་ལྷན་འཇུག་པ་དང་།
1 2 3 4 5 6
གནས་སྐབས་དེ་བཞིན་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན།
7 8
ཏུ་མི་འགྱུར་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་ནི།
9 10
དོན་དམ་དབྱིངས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཡིན་ཞེས་བྱ།
1 རོ་བོའི་དོན་ནི། ཁམས་བདེ་བར་གསལ་གསལ་པའི་སྒྲིང་བོ་ལ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་“
རུང་དང་རྒྱུ་མ་སྤངས་རུང་གི་གནས་འགྱུར་མཐར་ཐུག་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱར་.....
འགྱུར་རུང་གི་རོ་བོ་དང་ལྷན་པས་ན་རོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། དེ་ལ་རོ་བོའི་སྐྱོན་ནས་དེ་“
བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་སྒྲིང་བོ་དེ་རིགས་གསུམ་རུ་དབྱེ་སྟེ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རླུང་ལ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་ཚོས་སྐྱེ་འཇུག་རུང་རུ་“
གནས་པ།
དཔེ་འཛིག་སྟངས། དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་ཚོས་སྐྱེ་→ ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་“
རིན་པོ་ཆེ། → འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེགས་ཚོགས་མཐའ་“

དག་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ།

རང་གི་རྟེན་ཆས་སུ་གྱུར་པའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད།

དཔེ་འཛིག་སྟངས། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། → འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ནམ་མཁའ། → རྩ་རྟེན་གྱིས་བཙས་པ་མེད་པ། བདེན་པའི་སྤྱོད་པ་ནམ་པར་བཅད་
ཅམ་གྱི་ཆ།

ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས།

དཔེ་འཛིག་སྟངས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྩུང་གྱི་རིགས། → ཆུ།
→ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིང་བཅེ་བས་བརྒྱན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན།
གོང་གི་ངོ་བོ་དོན་ནམ་པ་གསུམ་པོ་དེའང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་དག་པ་དང་།
འཛིན་སྟངས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་པ། ཉག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་
ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་ཆས་ཅན་ཏུ་བཤད་དོ།

2 རྩའི་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡེ་ཤེས་ཆས་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་རྩ་བྱེད་་་་
པས་ན་རྩ་ཞེས་བརྗོད་དོ། དེ་ལ་རིགས་ནམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་རྩ་བཞི་ཡོད་དེ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྩ་འབྲས་ཀྱི་ཆས་ལ་སྟག་པར་མོས་པ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་བསྐྱས་པའི་སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།

ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་བསྐྱས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བ་བདག་གིས་བྱའོ་སྟམ་པའི་སྟག་་་་
པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོས་དྲངས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ།

3 འབྲས་བུའི་དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སྐྱུངས་པས་འབྲས་བུ་་་་་་
ཆས་སྐྱེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་དེ་ཉམས་བརྟགས་པའོ། འདི་ལ་བདེ་བ་དམ་པའི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་འགྲེལ་སྒྲུབ་ཀྱང་འདུག ཕྱིན་ཅི་ལྟ་ནམ་པ་བཞི་ལས་སྒྲག་པའི་་་་
འབྲས་བུ་འབྱུང་བ། དེ་དག་བཞི་ནི།

གཙང་། → མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་ངོ་སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས།

བདག་དམ་པ། → བདག་མེད་པ་ལ་བདག་གོ་སྟམ་པ།

བདེ་བ། → སྟག་བསྐྱལ་བ་བདེ་བའོ་སྟམ་པ།

ཉག་པ། → སྤང་བོ་ལྷ་བོ་མི་ཉག་པ་ལ་ཉག་གོ་སྟམ་པའི་འདུ་ཤེས།

4 ལས་ཀྱི་དོན་ནི། སྤིང་པའི་སྦྱོན་མཐོང་ནས་འཁོར་བར་ཡིད་འབྱུང་སྐྱེས་པ་་་

དང་། ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་མཐོང་ནས་དེ་ལས་ཡིད་ཆེས་པ་སོགས་མཐའ་དག་ནི་.....
ཁམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད།

5 ལྷན་པའི་དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ལ་ཤེས་རབ་དང་ཉིང་དེ་
འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྷན་པ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་
མོས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྷན་པས་ལྷན་ཞེས་བཤད།

6 འཇུག་པའི་དོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱེ་བ་གཉིས་བཀ་ཆགས་དང་བཅས་
པ་སྤངས་པ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྦྱོས་པ་མེད་པར་འཇུག་
པ་ཉིད་དོ།

7 གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན།

གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་
དུ་དབྱེ་རུང་བ་སྟེ།

ཁམས་དེ་དྲི་མ་མ་དག་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས།

སྒོམ་སྤང་གྲུག་གིས་མ་དག་ཅིང་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཅི་རིགས་པས་དག་པའི་.....
གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པ་དང་།

སྐྱེ་བ་གཉིས་བཀ་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཤིན་ཏུ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་.....
བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།

ཀྲན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་ནི། གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་ཐ་.....
དད་པ་མེན་ཏེ། དེ་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་ཀྲན་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱིར།

མི་འགྱུར་བའི་དོན། ཉེན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་དྲི་མ་དག་མ་དག་དང་ཡོན་ཏན་ལྷན་
མི་ལྷན་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་དེ། སྤར་
རི་ལྟ་བུ་བྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་བྱིར།

ངོ་བོ་སྒྲོན་ས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ།

ལས་ཉོན་སོགས་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་སྤང་སོགས་འཇིག་བྱེད་ཀྱི་ཆ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞན་
དུ་མི་འགྱུར་བ།

ཁམས་དེ་ཉིད་སློབ་ཀྱི་ངོ་མས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་དུས་ནའང་མི་འགྱུར་

བ།

དེ་དག་སྐར་སྒྲིགས་སུ་བསྐྱུས་ན། ཁམས་བདེ་བར་ག་ཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ནམ་
 བབཞག་བཅུའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི།
 དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ཉིད་མོངས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནང་དུ་
 ཚུད་པའི་དཔེ་དགྲ་དང་སྐར་ཚུལ་ནི།

དེ་ལྟར་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་དགེ་དགུའི་སྒོ་ནས་བརྟན་པའི་
དོན་ཅམས་རྗེས་སུ་བཤད་པར་བྱ་བའོ།

དེ་ཡང་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྐྱེ་བ་
བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་ནམ་པ་དགུ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་གསུམ་གྱི་བག་ཉལ་གསུམ། དེ་གསུམ་

3

མངོན་འགྱུར་དྲག་པོ་གཅིག མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས། མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་.....
གཉིས་

1

1

ཀྱི་སྤང་བྱ་གཉིས། མ་དག་ས་བདུན་ལ་བརྟེན་པའི་སྤངས་བྱ། དག་པ་ས་གསུམ་

2

1

ལ་བརྟེན་པའི་སྤངས་བྱ། བཅས་དགུའོ།

1

གོང་གི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་དགུ་ཉན་མོངས་པའི་དཔེ་
དགུ་ཆོས་མཐུན་སྐྱུར་ཚུལ་ནི་གང་འདྲ་ཡིན་ཞེ་ན།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྐྱེ་བ་བྱེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ཉལ། →
འདམ་ལས་སྐྱེ་བའི་པར།

ཞེ་སྤང་གི་བག་ཉལ། → སྤང་མ།

གཏི་ཐུག་བག་ཉལ། → འབྲས་ཀྱི་སྐྱུན་སྒྲིག་ས།

རྒྱལ་གསུམ་ཀྱན་ལྡང་དྲག་པོ། → མི་གཙང་བ།

མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས། → ས་ཆེན་པོ།

མཐོང་བའི་སྤང་ལམ་གྱི་སྤངས་བྱ། → ཐུ་བྱ་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པའི་ས་བོན།

སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྤངས་བྱ། → སྒྲིང་པོ་ཟད་པའི་གོས་རྩལ།

ས་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་ནས་བདུན་པ་བདུན་པ་རིང་རྩ་སང་བའི་བར་གྱི་
མ་དག་ས་བདུན་ལ་བརྟེན་པའི་སྤངས་བྱ། → མངལ་སྐྱབས་ཀྱི་དྲི་མ།

ས་བདུན་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་དག་སའི་དོས་བསྐལ་གྱི་
སྤང་བའི་དྲི་མ་དང་བལ་ཏེ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་རྩ་གྱུར་བ། → མའི་མངལ་ན་
གནས་པའི་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་རྩལ་རྩ་འགྱུར་རུང་གི་བྱ་བཅས་ཏེ་བྱི་རོལ་རྩ་བྱང་བ།

དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་ངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤང་བྱའི་དྲི་མ། → ས་ལས་གྲུབ་པའི་སྒྲུགས་གོང་།
 གོང་གི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དཔེ་དགུ་ནི་ཆོས་དོན་མཚུངས་པའི་དཔེ་་་་
 དགུ་རྒྱང་བ་མ་ཡིན་པར། དེ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤང་བྱའི་དྲི་མ་སྤངས་་་
 པའི་ཚད་དང་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱས་པ་མི་གཅིག་པ་དག་མཚོན་པ་ཡིན་པས།
 དཔེ་རེ་རེ་ལ་རང་གི་ངོ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚོན་དོན་རེ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་དག་གིས་སེམས་་་་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོའམ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྗེ་ལྟར་
 དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་རྩ་འགྱུར་བའི་གོ་རིམ་ཞིབ་པར་མཚོན་ཡོད།
 རི་བོ་དགེ་ལྟན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་འགྲེལ་ཚུལ་
 ནི་གཙོ་བོ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་བཅམས་པར་གྲགས་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སླ་མའི་བསྟན་
 བཅོས་དང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འགྲེལ་བའི་ཐོགས་འགྲེལ་གཉིས་གཅིགས་
 ལུ་བབྱང་ནས་འཆད་ལ། ད་དུང་དཔལ་སྤེང་སེང་གི་ང་རྗེའི་མདོ་དང་བདེ་གཤེགས་
 སྤྱིང་པོའི་མདོ་སྟགས་ངས་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད། ལྷགས་འདིའི་གཤེགས་སྤྱིང་
 གཙོ་བོར་འཆད་པའི་བསྟན་བཅོས་ནི་རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་བརྒྱུད་སླའི་འགྲེལ་བ་ཀྱི་ཡིན།
 དེ་ན་རི་བོ་དགེ་ལྷགས་པའི་གཤེགས་སྤྱིང་གནད་བསྟུས་ན།
 སེམས་ཅན་རྣམས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ།
 རང་བཞིན་གནས་རིགས་ནི་སྤྱ་རགས་མ་བྱེ་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་
 བཤད་པ།
 སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་སློ་བུར་དྲི་མ་མཐའ་དག་སྤྱང་རུང་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་་་
 སྟོབས་བཙུ་དང་མི་འཇིགས་པ་བཞི་སྟགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་འབྱུང་རུང་། དེ་་་
 ཉིད་ཐ་སྟོད་གཞན་གྱིས་འཆད་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོར་འབོད་
 པ།
 སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བར་འདོད་པ་་་
 དང་། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་དོན་རྣམ་པ་བཙུ་རུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་པ།
 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་དང་དྲི་མ་མཐའ་དག་སློ་བུར་བ་ཡིན་པ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་རྒྱུད་པ། དཔེ་དགུ་་་་
 དང་དོན་དགུའི་སློ་ནས་རྟོགས་པ།
 ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དེ་ཡང་དོན་དངོས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་

བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པའི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་འདི་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་བ་མེད་པ་བཅས་
བསྟན་ཡོད།

གོང་གི་དེ་དག་ལས་དགེ་ལུགས་པས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་འབྲེལ་
ཚུལ་དུ་“ཡོན་ཏན་འབྱུང་རུང་”དང་“དྲི་མ་མཐའ་དག་སྦྱང་རུང་”སྟགས་“རུང་”
གི་ཐ་སྟངས་འདི་བཀོལ་བྱུང་ཆེ་བས་དེ་“སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཉིད་”དམ་“སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་
”ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ལས། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་དེ་“གནས་་་
པ་”དང་“རྟག་པ་”། གཞན་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་གྱི་“དངོས་པོ་”ཞིག་ལ་གོ་བ་་་་་
ལེན་དུ་མེད་པ་ཤེས་ཐུབ་ལ། དགེ་ལུགས་པར་མཚོན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་“བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་”དང་“ཁམས་”སྟགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞུགས་མཛད་པ་ནི།
སེམས་ཅན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱ་རུང་ཡིན་པ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། དྲི་
མ་མཐའ་དག་སྦྱོང་བུར་བ་ཡིན་པས་སྦྱང་རུང་ཡིན་པ་སྟགས་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་
སྦྱབ་བྱེད་ཅིམ་ལས། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་
པ་གཙུག་པོ་དང་། དེ་མི་འགྱུར་རྟག་པ་སྟགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ཁས་མི་ལེན། དེ་ནི་ཁོ་
ཚོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པའི་མཐར་ཐུག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་་་
འབྱུང་བ་དང་ཟབ་མོ་སྤྲོད་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལས་མ་འདས་པས་ན། རྗེ་བདག་ཉིད་་་་
ཆེན་པོས་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོན་པར།

གང་ཞིག་མཐོང་བས་དེ་ལྟ་བུ་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་གསུང་བ།
དེ་ཆེའི་སྒོ་དང་ལྡན་པ་ཡི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ།
ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་གནད་ཉིད་དུ། ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཚུད་མི་འགྱུར། 1
ཞེས་དང་།

ཕན་མཛད་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ལ། སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་པོ་བཀའ་བསྟུལ་བ།
བསྟན་པའི་སྤྲོད་པོ་སྤྲོད་བ་ཉིད། དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལྷ་མེད་པ། 2

ཞེས་པ་ལས་གསལ་བོར་རྟོགས་ཐུབ་པོ། དེང་གི་ཉི་ཉོང་ནང་བསྟན་དག་ཐེར་་་
རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་མཁས་པ་ཚོས་བཤད་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་་་་་་
སྤྲོད་པོ་ནི་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་དང་འདྲ་བའི་ཆ་འདུག་པར་ཁོ་བོས་སེམས་སོ།

1:མཚོ་སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་པར་དུ་བཏབ་པའི་བསྟོན་སྒྲོན་ཚུགས་བསྐྱེགས་ཤོག་གངས་༤༩ 1996

2:མཚོ་སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་པར་དུ་བཏབ་པའི་བསྟོན་སྒྲོན་ཚུགས་བསྐྱེགས་ཤོག་གངས་༤9

4. 2 རྟིང་མ་བའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་འདྲ་ཚུལ།

དེ་ཡང་རྟིང་མའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ནི་པོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་དག་ལས་ལྷ་རྒྱས་རིང་
ཤོས་དང་ཤུགས་རྒྱུ་ཆེ་བའི་གས་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་འདི་འཛིན་པའི་བསྟན་འཛིན་
གྱི་སྟེས་བྱའང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་དེ། སྟེས་དཔོན་པ་སྒྲ་འབྱུང་གནས་

(Padmasambhava 722-786) པ་སྒྲ་སྟོན་པ། སྟེས་སྟེ་དགའ་རབ་དོ་རྩེ། གཡུ་སྒྲ་སྟིང་པོ།
གཉག་རྩེ་ན་ཀྲ་མ་ར། སྒང་རྒན་མི་པམ་མགོན་པོ། ཉང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ། རྩེ་
བཅུན་སེང་གེ་དབང་ཤུག རྒྱལ་བ་ཞང་སྟོན། ཀྲན་མཁྱེན་དྲི་མེད་འོད་ཟེར།
གཞུབས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། རྩང་ཐོམ་ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོ། སྟེས་ཆེན་རམས་
འབྱམས་པ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར། འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སྟགས་
མང་དོ།

རྟིང་མའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོས་སེམས་ཅན་
ཡོངས་ལ་བྱབ་པ་དང་། རིགས་སད་པའི་རྟགས་དང་མ་སད་པའི་རྟགས་སྟགས་དབྱེ་
བ་ཏུ་ཅང་མང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེང་རབས་ནང་བསྟན་ཞིབ་
འཇུག་མཁས་པ་ཤས་ཀྱིས་“ལུགས་འདི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་པར་གཏོགས་པའི་ལང་
ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲ་མ། དཔང་ཕྱེང་སེང་གེ་རྩ་རྩེ་མདོ།
མདོ་མུང་འདས། ཐེག་ཆེན་མདོན་པ་མཛོད། གསང་བ་བསམ་མི་བྱབ་པའི་མདོ་
སྟགས་གཅིགས་སུ་བབྱུང་ནས་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་
པ་མ་ཟད། གྲུབ་མཐའ་འདིས་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་ལྷ་བ་གཙོ་
བོར་འཛིན་པས་ན། རྩེས་སུ་བྱུང་བའི་བཀའ་བར་བ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དགོངས་པ་སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གཏན་ལ་པམ་པའི་དབུ་མ་རང་སྟོང་གི་ལྷ་བ་འཛིན་པའི་རི་བོ་དག་

¹ Padmasambhava (Tibetan: པ་སྒྲ་སྟོན་པ་, Wylie: *padma 'byung gnas*), **The Lotus Born**, was an Indian sage Guru and is said to have transmitted Tantric Buddhism to Bhutan and Tibet in the 8th century. In those lands he is better known as **Guru Rinpoche** ("Precious Master") or **Lopon Rinpoche**,^[1] where followers of the Nyingma school regard him as the second Buddha. He said: "My father is the intrinsic awareness, Samantabhadra. My mother is the ultimate sphere of reality, Samantabhadri. I belong to the caste of non-duality of the sphere of awareness. My name is the Glorious Lotus Born. I am from the unborn sphere of all phenomena. I consume concepts of duality as my diet. I act in the way of the Buddhas of the three times."

ལུགས་པ་དང་བཀའ་གདམས་པ་ལས་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་ཡིད་”¹པར་བཤད།

དེ་ཡང་རྟིང་མ་སོགས་བྱུང་མཐའ་ཁས་ཤས་ཀྱིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
སྟིང་པོ་འདི་ལྟ་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཐའ་མ་ངེས་དོན་དང་དོན་དམ་གྱི་ཡུལ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བཤད་དེ།
འབྲུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོའི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་སྟངས་ཐུན་མེད་
གཏིང་རྩ་ལས།

དུས་གསུམ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་གི་སྟིང་པོ་དགོངས་པའི་
མཐེལ། མདོ་དང་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་གནད་གཅིག་ཕུ་ནི་ཀུན་བྱུང་བདེ་གཤེགས་
སྟིང་པོ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། ཚུལ་འདི་ཤིག་ཏུ་ཟབ་པས་ས་བརྩའི་དབང་ཐུག་ཆེན་
པོ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆན་མའི་གཟུགས་ལྟར་ངེ་ལྟ་བུ་བཞེན་རྟོགས་དཀའ་བས་ན་པལ་
བས་ལྟ་ཅི་སྟོན། ཞེས་གསུངས་པ་བཞེན་ཡིན་ལོ།²

དེ་ལྟར་ལགས་ན་དབུ་མ་གཞན་སྟངས་དང་རང་སྟངས་གི་བྱུང་པར་གཙོ་བོར་ཁམས་
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་རྟག་པ་ཡིན་མིན་གྱི་གནད་ལ་ཐུག་ཡོད་པར་སྣང་སྟེ།
གསེར་རྟའི་དཔལ་སྤྱང་ལྟ་རིག་ནང་བསྟན་སྟོབ་སྤིང་གི་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོ་
གོས་ཀྱིས།

རང་སྟངས་གི་ངོ་བོ་མཆན་གཞི་ནི། ཚ་ཤེས་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་
མིན། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། དངོས་པོ་གང་དང་གང་ན་ཡང་། སྟེ་བ་
ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ་དེའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ལྟར་ན་
འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་སྟངས་བསྟོས་པའི་མཆན་མ་མ་ལུས་པ་དབྱིངས་སུ་དག་པ་རྟོན་
གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུའི་ལྟོག་ཆ་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབབས་པར་བྱེད་པའི་

¹ཀྱང་དབྱངས་མི་རིགས་སྟོབ་བྱ་ཆེན་མའི་འབྲུམས་རམས་པའི་ཁྱིད་སྟོན་དགེ་རྒྱན་ཆེན་མོ་དཔར་འབར་དོ་རྩེ་ལགས་ཀྱི་
བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་རིམ་པ་ཞེས་པའི་དེབ་དེར་གསལ་ལ། ཁོང་གི་འདོད་ཚུལ་ལ། དབུ་མ་
རང་སྟངས་ནས་གཞན་སྟངས་གི་གོ་རིམ་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལྟ་བུ་གཙོ་བོ་འཛིན་པའི་ལྟ་བུ་ནས་སྟངས་ཉིད་གཙོ་
བོར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུར་འགྱུར་གོ་རིམ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།

²འཇམ་མགོན་མི་པམ་པའི་བདེན་གཉིས་དང་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ལྟ་བུ། ཤེ་ཅིན་བོད་རིག་པ་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་
༡༩༩༩ལོར་པར་དུ་བཏབ་པའི་དེབ་ཀྱི་ཤོག་གངས་༡༩ན་གསལ། རྒྱ་འབྲུར་མའི་དེབ། ཐན་ཞི་ཡོན་དང་ཚོ་ཐོན་
ཞོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཤིང་བསྐྱར་འདུག

ཕྱིར་ཏེ།དེས་ན་འདི་ལ་རང་སྟོང་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་
བོ་ལ་སྟོང་མི་སྟོང་གི་དབྱེ་བ་མ་ཕྱིས་བར་སྟོང་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། 1

ཞེས་པ་འདི་ལས་རང་སྟོང་སྐྱབ་པའི་དབུ་མ་བ་ནམས་ནི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚས་.....
མཐའ་དག་སྟོང་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པས་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་.....
པའི་སྟོང་པོ་འདྲ་སྟོང་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་ཉག་པའམ། འོན་ཏེ་པར་གྲུབ་པའམ་
དུས་ཀྱན་མི་སྟོང་བའི་ལྟ་བ་གཏན་དུ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན། གཞན་ཡང་མཁན་པོས།

3གཞན་སྟོང་དབུ་མའི་ངོ་བོ་འམ་མཚན་གཞི་ནི། ཟུང་སྤྱོད་ལས། རྣམ་དབྱེར་.....
བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། སྤྱོད་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གི། རྣམ་དབྱེར་མེད་.....
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། སྤྱོད་ཚེས་ཀྱིས་སྟོང་མ་ཡིན། ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་.....
བའི་ལྷགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འདི་ཉིད་ངོ་བོ་.....
སྟོང་བའི་ཆ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་མཐའ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་མོད། དེའི་སྤྱང་ཆ་འོད་གསལ་བའི་
ལྷག་པ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ། དེས་ན་མ་དག་འཁོར་བའི་
ཚས་ནམས་ནི་འོན་ཏེ་པར་མ་གྲུབ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འོན་ཏེ་པར་
པར་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་མི་སྟོང་ཞེས་སྤྱོད།2

གཞན་སྟོང་དབུ་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འོན་ཏེ་པར་མི་
སྟོང་བ་ཁས་སྤངས་པ་འདི་ལས་ཁོ་ཚོའི་ཀྱིས་པ་བྱུང་སའི་གཞི་ཞིག་ངོས་ཟིན་ལ། དེ་
ལྟར་ཀྱིས་པའི་ཁྱད་སྤངས་གཙོ་བོ་འདྲ་ཁྱད་སྤངས་མི་འདྲ་བ་དང་མདོ་འགྲེལ་སྤངས་མི་འདྲ་
བ་ལས་བྱུང་བ་གསལ་བོར་ཤེས་ཐུབ། གོང་གི་མཁན་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲོ་གྲས་ཀྱི་འདོད་
ཚུལ་ལྟར་ན། བོད་དུ་དར་བའི་དབུ་མའི་ལྷགས་འདི་གཉིས་ཀྱི་མདོ་ཁྱད་སྤངས་མི་འདྲ་
བས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལྟ་བར་བྱེད་བྱུང་བ་ལྟར་སྤངས་ནའང་། གཞན་སྟོང་སྐྱབ་
ནམས་ཀྱིས་ཅ་ཤེས་གསུང་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ནམས་ཁས་ལེན་ལ། རང་སྟོང་སྐྱབ་
བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཟུང་སྤྱོད་མ་སྤེལ་ཤེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཁས་ལེན་.....

1དཔལ་སྤྱོད་གི་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲོ་གྲས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དེ་བ་གསུམ་པའི་ཤོག་གངས་33པ་ན་གསལ། གྲུང་
དབྱང་མི་རིགས་དཔེ་སླུལ་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བཏབས། 2008ལོར་པར་ཐེངས་དང་པོ།

2དཔལ་སྤྱོད་གི་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲོ་གྲས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དེ་བ་གསུམ་པའི་ཤོག་གངས་33པ་ན་གསལ། གྲུང་
དབྱང་མི་རིགས་དཔེ་སླུལ་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བཏབས། 2008ལོར་པར་ཐེངས་དང་པོ།

པའང་མ་ཡིན་ནོ།

དབུ་མ་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་འཛིན་པར་བཤད་པའི་སྟོང་མ་བའི་ཁམས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འགྲེལ་སྟངས་ཇི་འདྲ་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས།

ཉེ་བ་སྟོ་བྱར་དང་ལྡན་དང་། ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་ཉིད་ལྡན་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་
སྒར་བཞིན་ཕྱིས་དེ་བཞིན། འཇུར་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ། ཞེས་དང་། གཞན་
ཡང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་
འཇུར་མེད་དེ། ད་དུང་། འདུས་མ་བྱས་པའི་དབྱིངས་ལ་ནི། ཉག་པ་ལ་སྟགས་
དོན་ཤེས་བྱ། མི་བཟད་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཕྱིར། གཞན་འཇུར་མིན་བདག་ཉག་
པའི་དོན།

ཞེས་སྟགས་ཀྱི་ལུང་ཆོག་གི་སྒྲ་བ་བྱེད་དངས་ཏེ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་དྲི་མ་ལྡན་པའི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡེ་ཤེས་ལ་གོ་བ་དང་དེ་དྲི་མ་དང་
བྲལ་བ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཇུར་བར་བཤད། དེ་ནི་དོན་དམ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩ་རྒྱ་པ་དང་། ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འཇུར་མེད་དང་། འདུས་མ་བྱས་
པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་རྩ་བ་དང་ཡོན་ཏན་སྟགས་ཀྱི་ཆ་
ནས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པ། འདུས་མ་བྱས་པ་སྟགས་ཀྱི་
ཁྱད་ཆོས་བཤད་ལ། སྒར་ཡང་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། ཡང་དག་ཉིད་
ལ་ཡང་དག་ལྟ། ཡང་དག་མཐོང་ན་ནམ་པར་གྲོལ། ཞེས་དང་། རྣམ་དབྱེར་ཅེས་
པའི་མཆན་ཉིད་ཅན། སྟོ་བྱར་དག་གི་ཁམས་སྟོང་གི། རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་མཆན་
ཉིད་ཅན། སྒྲ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མ་ཡིན། 2

ཞེས་པའི་ལུང་ཆོག་བཞོད་ནས། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་བཙས་སུ་
མེད་པ། བཅའ་མི་རུང་བ། གདོད་མ་ནས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའམ་རྣམ་པར་གྲོལ་
བ། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ། ཉྱག་པ་དང་སྟོས་པ་མེད་པའི་ཆོས་སུ་གོ་བ་ལས།

1.ཐེག་ཆེན་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་དཔར་བའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲའི་ཆ་འགྲེལ་ཤོག་གྲངས་4ནས་77ན་གསལ།

2.ཐེག་ཆེན་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་དཔར་བའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲའི་ཆ་འགྲེལ་ཤོག་གྲངས་77ནས་80ན་གསལ།

སྒྲིང་བའི་ཐ་སྟད་གདགས་པར་མི་མཛད་དོ།

དེས་ན་རྩི་ལྟར་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གདོད་མ་ནས་ཡོད་བཞིན་དུ་
འཁོར་འཁོར་བའི་ཚ་བ་གང་ལ་ཐུག་པར་འབྲིན། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་སློན་གྱི་དཔེ་.....
སྒྲིངས་ནས་བཤད་དེ། རྒྱིང་མ་བའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་སྒྲིན་ལམ་ལས།

གདོད་མའི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་སྒྲིས་དང་བྲལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་རྒྱལ་བས་
འདི་མ་གཟིགས། མེད་པ་མ་ཡིན་འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་གཞི། འགལ་འདུ་མ་ཡིན་
བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལས་འདས། ཞེས་དང་། ཐོག་མའི་སྒྱི་གཞི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་.....
དང་། གཞི་སྒྲིང་རིག་པ་ནམ་མཁའ་སློན་དེངས་བཞིན། ཕྱིར་གསལ་ཤེས་པ་ནང་དུ་
སྒྲིག་པ་ལས། བྱད་ཆོས་བྱུག་ལྟ་གཞི་ན་བུམ་སྒྱའི་སྤྱབས། འབྲས་བུའི་རྒྱལ་བོ་...
བཅན་ས་ཟིན་པར་ཤོག།

དེ་ལྟར་རྒྱིང་མའི་མཁས་བྱུ་རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ།
ནང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིང་པོར་འཛིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདོད་མའི་...
གནས་ལུགས་རང་བཞིན་སྒྲིས་པ་དང་བྲལ་བ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་
པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐོག་མའི་གཞི་སྒྱི་དང་། ནམ་མཁའ་ལྟར་འཁྱར་མེད་རྟག་པའི་
ངོ་བོ་དང་ལྟན་པ། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་དོན་དམ་གྱིས་མི་སྒྲིང་བ། ཉོན་མོངས་
རྣམས་དང་དེའི་འབྲེལ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་སློན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅན་ལས་འཁོར་འཁོར་བའི་
ཚུལ་དུ་སྒྲིང་བར་ངོས་འཛིན་བཞིན་ཡོད།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་དང་གདོད་མའི་.....
གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་འདི་གཞན་སྒྲིང་དབུ་མ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་བྱད་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་གཞན་སྒྲིང་རྣམས་ལ་སྒྲིན་
བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་གཞི་རྩའང་ལྟ་བུ་འདི་ཡིན་འདུག དེ་ཡང་རྒྱིང་མའི་མཁས་ཆེན་འཇམ་
མགོན་མི་པམ་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་ནས་རྒྱིང་མའི་གཤེགས་...
སྒྲིང་ལ་དབྱེ་ཞིབ་ཅུང་ཟད་བྱས་ན།

དེ་ཡང་རྒྱིང་མ་བ་དག་གིས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དངོས་ལ་བརྗེ་བའི་འཇུ་མི་
པམ་མཆོག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་སྒྲིང་ཐུན་ཆེན་པོ་མེད་གོང་རོ་ཞེས་པར། བདེ་

མཆོ་སྒྲིན་ནང་བསྟན་རིག་གནས་སྒྱུ་ཚལ་ཞབས་ཞུ་ཞེ་གནས་ནས་བསྒྲིགས་པའི་རྒྱིང་མ་བའི་ཞལ་འདོན་གཅེས་བཀུས།
ཤོག་གངས་༥༤༠ནས་༥༤༥ན་གསལ། ༢༠༠༥ལོའི་ཟླ༡༠པ།

གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་མི་འདྲི་ཕྱགས་དགག་ནས་རང་ལྷགས་འཐད་ལྷན་བཞག་ཡོད་དེ།
འཇུ་མི་པམ་གྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ།

འཇམ་དབྱངས་མི་པམ་པའི་དགོངས་པ་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་
ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་དངོས་ཡིན་ལ། སྟོན་པའི་དགོངས་པའི་གནད་དམ་
པའང་འདི་ཡིན། ཇི་ལྟ་ཇི་སྒྲིང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པའི་དགོས་པའང་གནད་ཀྱི་
འདི་ཐུག་པས། སྒྲིང་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པའང་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
སྒྲིང་པོའི་ངོ་བོ་གསལ་བར་མཛད་པའི་དགོས་པ་ལས་མ་འདས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་
ལས།

དེ་ཡང་སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་གསུང་གི་སྐབས་ལ་ལས་སྒྲིང་བ་ཉིད་བསྟན་
པའི་སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ངོ་བོ་གསལ་མཛད། ལ་ལར་སྟོབས་སྒྲིང་གི་ཡོན་
ཏན་ཡེ་ལྷན་བསྟན་པའི་ཆ་ནས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་མཛད་
དེ། དེ་གཉིས་འགལ་མེད་བྱུང་དུ་འཇུག་དགོས་ཀྱང་..... 1

ཞེས་པ་ལས་ཁོང་གིས་སྒྲིང་ཉིད་དང་སྟོབས་སྒྲིང་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་ཡང་ཀྱང་
མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་པའི་གནད་ཟབ་པ་ལས་
ཀྱང་ཟབ་པ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདིའི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད།

འཇུ་མི་པམ་ལྟར་ན་འདྲི་ཚུལ་གང་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་མ་
གོ་པའི་ལག་ལྟ་ཅན་ཡིན་ཞེས།

འཇམ་མགོན་མི་པམ་པ་ལྟར་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་གོ་བ་
ལྟར་སྒྲུར་འདེབས་ལག་པར་ལྟ་བུ་ཕྱགས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་འདྲི་དེ།

བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ངོ་བོ་མི་སྒྲིང་པའི་རྟག་པར་བལྟ་བ།

སྒྲིང་རྒྱང་ཅམ་ལ་བབུང་ནས་སྒྲིང་པའི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྲལ་མེད་ཡེ་ལྷན་དུ་
བཞག་དུ་མེད་པའི་ཆད་ལྟ།

1.འཇམ་མགོན་མི་པམ་པའི་བདེན་གཉིས་དང་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བ། ཤེ་ཅིན་བོད་རིག་པ་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་
༡༩༩༩ལོར་པར་དུ་བཏབས་པའི་དེབ་ཀྱི་གོག་གངས་༡༩ན་གསལ། ཟླ་འཁྱར་མའི་དེབ། ཐན་ཞི་ཡོན་དང་ཨོ་ཚོ་
ཞོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཤིང་བསྐྱར་འདུག

འཇམ་མགོན་མི་པམ་པའི་ངི་ལྟར་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ངོ་དང་
རང་བཞིན་གསལ་བོར་བཤད་ཚུལ།

ཁོང་གི་ལྟ་བུ། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ངོ་བོ་ནི།

སྟོང་པའི་དབྱིངས་དང་འོད་གསལ་བའི་ཡེ་ཤེས་འགལ་མེད་ཟུང་འཇུག

ངོ་བོས་མི་སྟོང་བའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གྱུར་པ། ཡོན་ཏན་ཡེ་མེད་པའི་སྟོང་བ་འཕྱང་.....
ཆད་དུ་འདྲིན་པ་ལ་གཞིན་བྱེད་མཐོང་བ།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ངོ་བོ་སྟོང་བ་ཡོན་ཏན་ཡེ་མེད་དུ་འདྲིན་.....
པར་རིགས་པས་གཞིན་མི་འབེབས་པ།

ཁོང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཡོད་.....
པར་སྐྱབ་ཚུལ།

འཇུ་མི་པམ་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་
ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་རྒྱུད་སླེའི་ལུང་། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ནི་སྐྱེ་འཕྲོ་བྱེད་ཞེས་པ་སོགས་.....
རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད་བོད་སྐད་ཀྱི་རྩ་བ་སྟོན་སྒྲོལ་
བའི་སངས་ཀྱི་སོགས་ཀྱི་འདྲིན་ཚུལ་དག་གི་འགྲེལ་ཚུལ་དག་ལ་གཞིན་བྱེད་བཏངས་ཡོད་
དེ། ཁོང་གི་གསུང་ལས།

དང་བོ་བོད་སྐད་རབས་པ་ནམས་རྫོགས་སངས་སྐྱེ་འཕྲོ་བའི་ཞེས་ཆོས་སྐྱབ་.....
ཡུལ་ཀུན་ལ་བྱུང་བ་ཅུ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་རྒྱུད་ཅུ་དང་རིགས་འདྲ་བ་དང་།
རིགས་ཡོད་ཅེས་སངས་རྒྱུད་ཡིན་པ་ཅུ་ལ་བཤད་ནས་རྒྱུད་སླེ་མའི་གཞུང་གི་སྟོང་
བོ་འདིའི་འཐད་ནས་གནད་མ་བསྐྱངས་པའི་ཆོག་ཏུ་རྩེ་སྒྲོལ། ... དེ་བས་ན་.....
གཉིས་པ་རང་ལུགས་བརྗོད་པ་ལ། གོང་གི་རྣམ་པ་དང་བོའི་དོན་ནི། ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོན་ཏན་ནམ་མཁའ་དང་.....
མཉམ་པ་དེ་ལྟ་བུ། རྫོན་ཐ་མལ་པ་འཆིང་བ་ཀུན་ལྟར་དུ་གྱུར་བའི་གང་ཟག་གི་

རྒྱུད་དེ་ལས་བྱེས་གསལ་བའམ། འཕྲོ་བའམ། མངོན་དུ་གྱུར་བ་ཡོད་པས་ན་ད་ལྟ་
སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་ཡོད་ཅེས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ།།

འཇམ་མགོན་མི་པམ་པའི་བདེན་གཉིས་དང་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ལྟ་བུ། བེ་ཅེན་བོད་རིག་པ་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་
༢༠༠༧ལོར་དཔར་དུ་བཏབས་པའི་དེབ་ཀྱི་གྲག་གྲངས་༢༥ན་གསལ། རྒྱ་འབྲུག་མའི་དེབ། ཐན་ཞི་ཡོན་དང་ཨོ་
ཟོན་ཞོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྲུགས་ནིང་བསྐྱར་འདུག

ཞེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཡོད་པ་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུབ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱབ་པ་ཙམ་མ་
ཡིན་པར། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ།
རིགས་དེ་ཕྱིས་གསལ་བར་གྱུར་བ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་མ་གསལ་བ་ལ་འཆིང་
བ་ཀྱན་ལྡན་གྱི་སྒྲེ་བོར་འབོད་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ལུང་དང་རིགས་པ་ཞིབ་མོས་བསྟུབས་
འདུག

འཇུ་མི་པམ་གྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདུས་མ་བྱས་ཏྟག་པར་
ཁས་ལེན་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་འཇམ་མགོན་མི་པམ་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདུས་མ་
བྱས་ཏྟག་པར་སྟབ་ཚུལ་ངེ་འདྲ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཁོང་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་སྒྲིང་
ཐུན་ཆེན་མོ་སང་གེ་ང་རྩ་ལས།

དེ་བས་ན་བདེན་གཉིས་བྱུང་འཇུག་དབྱིངས་སྒྲོས་པའི་དྲ་བ་ཀྱན་གྱིས་དབེན་པའི་
དོན་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ལ་རང་བཞིན་ནམ་པར་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
དང་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་མཆོན་ཉིད་པ་དང་དག་པ་
གཉིས་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་དང་དགོངས་
འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ལས་གསུངས་པས་ན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་འདི་འདུས་མ་
བྱས་སུ་འདོད་པ་ལས་འོས་མ་མཆིས་པ་ལ། འདུས་བྱས་ཡིན་པ་ན་ཆོད་འདི་རང་གི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གཞན་བསྐྱེད་ནས་རང་ཉིད་འགག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་འཐད་
པའི་ཆོས་སྒྲུབ་ཡོན་ཏན་ནམས་ཀྱང་བྲལ་འབྲས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད།
རང་ལུགས་ཆོས་དབྱིངས་འདུས་མ་བྱས། དབྱིངས་དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་
ལུགས་ཡིན་ལ་དེའི་ངོ་བོ་སྒྲེ་འགག་མེད་པ་དང་། སྣང་སྒྲིང་དབྱེར་མེད་པའི་བདག་
ཉིད་ཏུ་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་སྒྲེ་ཞིང་འགག་པར་སྣང་
བའི་འདུས་བྱས་ནམས་ནི་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དབྱིངས་ཀྱི་གཤེས་ལ་དེས་
གོས་པ་ཡོད་མ་གྱུང་བས། འཁོར་བ་རྒྱུ་འབྲས་ཡེ་ནས་དག་ཅིང་རང་བཞིན་ལྷན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་འོད་གསལ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་ནམས་དང་འདུ་བྲལ་མེད་པའི་གནད་འདིས་
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངོས་ཟིན་པར་བྱ་དགོས་སོ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཇམ་མགོན་མི་པམ་པར་མཆོན་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་འདུས་མ་བྱས་པའི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་པར་འདུག་སྟེ། གལ་ཏེ་རྟག་པར་ཁས་མ་སྒྲངས་ན་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ་བས། ཆོས་དབྱིངས་འདུས་བྱས་སུ་ཁས་སྒྲངས་ན། དེའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་བྲལ་འབྲས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་པ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་བྲལ་འབྲས་སུ་སྐྱབ་གྱི་དབུ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སློ་མ་སོགས་ལས་རྣམ་པར་བཀག་པས། དེ་འདུས་མ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཟད། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་འདུས་དང་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་འགྱུར་བ་མེད་པ་ལྟགས་མང་པོ་ནས་བསྐྱབས་ཡོད་དེ། དེ་དག་ནི།

སྒྲེ་འགག་མེད་པ།

སྣང་སྒྲིང་དབྱེར་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན།

གནས་ཀྱི་ཕྱགས་སུ་ལྷུང་བ་མེད་པ།

སྣང་བའི་འདུས་བྱས་ཀྱིས་གོས་མ་ཁྱོད་པ།

འཁོར་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཡེ་ནས་དག་པ།

འོད་གསལ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྣང་བ།

འདུ་བྲལ་མེད་པ།

དག་གི་དོན་ལ་གོ་བའི་གནད་འབྱིན་ཅུས་ན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འོས་གོ་བ་རྩལ་ཏུ་འགོ་བར་བཞེད་དོ། དོན་གཞན་ཞིག་ནི་ཁོང་གིས་ཟབ་མོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཀྱང་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ངོ་བོ་སྒྲིང་བའི་སྒྲིང་ཆ་ལ་གོ་བས། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འབབས་པ་བཞེད་པ་ཡིན།

གཞན་ཡང་། འརྱ་མི་པམ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་པ་དང་འདུས་བྱས་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ལ། ལྷ་ལན་ལས་འདས་པའི་མདོ་ལས།

འཇམ་མགོན་མི་པམ་པའི་བདེན་གཉིས་དང་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ། བེ་ཅེན་བོད་རིག་པ་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་ ༢༠༠༧ལོར་པར་དུ་བཏབས་པའི་དེབ་ཀྱི་ཤོག་གངས་ ༢༧ན་གསལ། རྒྱ་འགྱུར་མའི་དེབ། ཐན་ཞི་ཡོན་དང་ཨོ་ཚོན་ ཞོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཤིང་བསྐྱར་འདུག

དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱན་སྲུང་ཆོག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདུས་བྱས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བས་ནི་མུ་སྟེགས་པར་གྱུར་ཏེ་གི་.....
 ཡང་སྤྲོད། ཞེས་དང་། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་པའི་སྤྱད་དང་། མི་.....
 ཤིགས་པའི་སྤྱད་དང་། རྫོང་འཛིན་སྤྱད་དང་། ཤའི་སྤྱད་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱར་རྟོས་.....
 ཤིག་ཅེས་དང་། ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་སྤྱོད་བས་
 བྱི་ཤིང་གི་སྤྱད་པོ་འབར་བ་འདི་ལྷོས་ཀྱུན་ནས་རིག་པར་བྱས་ཏེ་གི་ཡང་སྤྲོད། ཆོག་.....
 རྟོན་མཉན་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་དང་། ༡

སོགས་ཀྱི་ལུང་གི་ཆོག་དྲངས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་.....
 པའི་སྟོང་པོ་གཉིས་རྟོན་གཅིག་ལ། དེ་རྟག་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་སུ་བཟླ་བ་ལས་.....
 འདུས་བྱས་དང་མི་རྟག་པར་བཟླ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་དགོངས་རྟོན་མ་.....
 རྟོགས་པའི་རྟགས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱབས་པར་བྱེད་དོ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སོགས་ལས་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་རྟག་པ་དང་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱབ་པའི་རྟ་བ་རྒྱ་.....
 ཆེར་བཤད་ལ། དེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་གསུམ་དང་རིགས་ལྗེའི་ནམ་བཞག་དགག་
 པར་མཛད་པས་ཆོས་འཁོར་མཐའ་མར་གཏོགས་པའི་བཀའ་ཡིན་ལ། འཇུ་མི་ཕམ་
 པ་སོགས་སྟོང་མའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་མཁས་གྲུབ་དག་གིས་དེ་ངས་རྟོན་གྱི་.....
 དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད།

6 འཇམ་མགོན་མི་ཕམ་པའི་སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ལ་བྱད་པར་མེད་
 པའི་རྟ་བ།

ཁོང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་གནས་ཀྱང་ཀྱུན་གྱིས་དེ་རྟོགས་པའི་ངས་
 པ་མེད་པ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་སུ་གནས་ཀྱང་དེ་མཐོང་.....
 ལྷང་དུ་མ་གྲུབ་པས། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་སོ་སོར་ལྷང་ལ། དེ་ནི་གནས་.....
 ལྷང་མི་མཐུན་པའི་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་དང་དང་སྟོང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཁམས་བདེ་
 བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ། གཉིས་ཀྱང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ།

‘འཇམ་མགོན་མི་ཕམ་པའི་བདེན་གཉིས་དང་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་རྟ་བ། བེ་ཅིན་པོད་རིག་པ་དཔེ་བསྐྱར་ཁང་གིས་
 ༢༠༠༧ལོར་པར་དུ་བཏབས་པའི་དེབ་ཀྱི་གོ་གྲངས་༢༧༩ན་གསལ། རྒྱ་འབྲུར་མའི་དེབ། ཐན་ཞི་ཡོན་དང་ཨོ་ཚོན་
 རྟོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱོགས་ཤིང་བསྐྱར་འདུག

དང་འདུས་མ་བྱས་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ལུང་ཆོག་རང་བཞིན་དག་ནི་བཙུག་མིན་དང་། གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་
ཡིན། ཞེས་དང་། དངོས་དང་དངོས་མིན་འདུས་བྱས་ཡིན། ཟུང་ན་འདས་པ་
འདུས་མ་བྱས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།

གོང་གི་འཇམ་མགོན་མི་པམ་པའི་སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་
ལྷ་བ་རི་མོའི་ལམ་ནས་རྗེ་གསལ་དུ་བཏང་ན།

མདོར་ན། རྟོང་མའི་མཁས་གྲུབ་འཇུ་མི་པམ་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྟོང་པོའི་ལྷ་བ་ནི།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ངོ་བོ་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་དུ་བྱུང་། ཀྱན་ལ་བྱབ་པ། དུས་རི་སྤྱིད་དུ་རྟག་པ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཁས་ལེན་པ།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འདུས་མ་བྱས་པའི་རྟག་པ་ཆེན་པོར་ཁས་
ལེན།

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་སྟོང་པོ་འཇམ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
གདོད་མ་ནས་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་པ།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལས་སྟོང་བ་
འབྱུང་ཆད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པ།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ངོ་བོ་བདེན་པ་ཡོད་མེད་རྟག་ཆད་མཐའ་གཉིས་
སོགས་སྒྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་བདེན་པ་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་མཉམ་པ་ཉིད་
དུ་འདོད་པ།

ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་ཅིག་པ་དེ་ཁོ་ན་

དག་བཀོད་སྒྲིག་གི་ཆ་ནས་ཁོ་ཚོའི་ལྷ་བའི་གནད་གཞན་དང་ཕུན་མིན་གྱི་བྱང་ཆས་.....
 ཚལ་དུ་བཏོན་ཡོད་པས། གྲུབ་མཐའ་དེ་དག་གི་ཐ་སྙད་བཀོལ་སྤངས་གོ་འདྲི་མི་.....
 རུང་ནི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། རྟིང་མའི་གྲུབ་མཐའ་རུ་བའི་གཤེགས་.....
 རྟིང་པོ་ལ། ཀ་དག་དང་། ལུམ་སྒྲ། སྔགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱང་པར་ཅན་བཀོལ་བ་.....
 འདིས་ཁོ་ཚོའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཕུན་མོང་མིན་པའི་འདྲི་ཚུལ་མཆོན་པ་
 ལ། གཞན་དགེ་ལུགས་པ་སྔགས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དག་གིས་ཐ་སྙད་འདི་འདྲ་.....
 བཀོལ་མི་སྲིད་དོ། ཚུལ་འདི་མཁས་དབང་རུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཆོག་
 གིས་ཀྱང་“ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་མིང་དང་ཆོག་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས་དེ་ནམས་པར་.....
 བསྐྱེད་ཚུར་བསྐྱེད་བྱ་རྒྱ་མེད། དེ་བསྐྱེད་ཆེ་ཁོ་རང་གི་གོ་དོན་ངོ་མ་བཟླ་ག་ཉེན་ཡོད། ”
 ཁྱེད་པ་ནི་མཁས་པའི་འབེལ་གཏམ་ཡིན་འདུག

དེ་ཡང་རྟིང་མའི་མཁས་གྲུབ་ཆོར་མཆོན་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྟིང་
 པོ་བྱང་ཆས་གསུམ་ལྡན་དུ་བཤད་དེ། དེ་ནི་ངོ་བོ་ཀ་དག། ཐུགས་རྗེ་ཀུན་བྱབ།
 རང་བཞིན་ལྷག་གྲུབ་བཅས་ཡིན་ཏེ། རུང་དཀར་གྲུབ་མཐའ་རུ་དེ་དག་གི་བྱང་ཆས་
 སྔགས་རུང་བཤད་ཞིབ་པར་བརྗོད་ཡོད་པ། འདིར་ཡང་བསྐྱར་གླེང་བར་མི་བྱ།

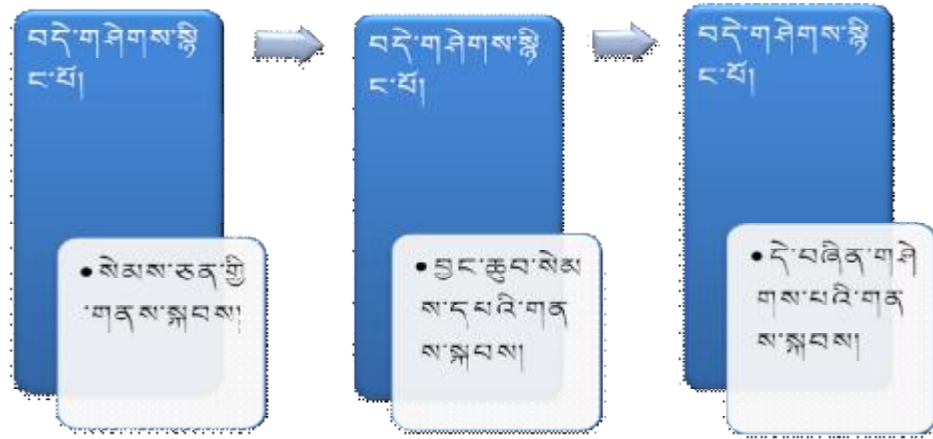
རྟིང་མ་བས་འདྲོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ། རྟིང་ཉིད། ཡང་ན་ཁམས་
 བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྟིང་པོ་འདི་མངོན་དུ་གྱུར་སྤངས་ལ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་མི་
 འདྲ་བར། སེམས་དང་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་བྱེས་ནས་བཤད་ཡོད་པ་དང་།
 སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་བ་རིག་པས་གསལ་བར་གྱུར་བ། རང་སེམས་ངོ་འཕྲོད་པའང་.....
 རང་སེམས་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་རང་གིས་ངོ་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་གོ་འདུག་པས།
 དེ་ནི་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྟིང་པོ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་།
 རྒྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད། ཡིན་ནའང་།

དགེ་ལུགས་སྔགས་ལ་དེ་འདྲའི་བཤད་སྒྲུབ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། 2

ཁམས་དབང་རུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ལས། བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་
 ཁག་བཤད་པ་ཞེས་པའི་ཤོག་ངོས་༤༥ ན་གསལ། དེ་བའདི་རྒྱང་དབྱང་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༢༠༠༤ལོར་
 དཔར་དུ་བཏབས་པ་ཡིན།

རྒྱང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲིབ་བྱ་ཆེན་མོའི་དགེ་ཆན་དཔལ་འབར་དོ་རྗེ་ལགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟན་
 བསམ་སྒྲིའི་ལྷ་རིམ་ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་༡༢༩ན་གསལ་ལ། དེ་བའདི་མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་.....
 ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་བ་༩པར་དཔར་དུ་བཏབས།

དེ་ཡང་རྟིང་མ་བས་འདྲ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟིང་པོ་དེ་ཀ་ནས་དག་པ་
 རྟེ། དང་པོ་ཉིད་ནས་རི་སྤྱོད་ནས་མཁའ་གཡའ་དག་པ་བཞིན། མཐར་ཐུག་ཅུ་.....
 ངན་ལས་འདས་པའི་བར་འགྱུར་བ་ཅི་ཡང་མེད་པར་ལྷན་གྱིས་སྐྱབ་པས་ན། གདོད་

མ་ནས་འོད་གསལ་བ། འདྲི་པ་ནི་གཤམ་གྱི་རིམ་འཕྲུལ་ནས་བརྗོད་ན།

སྤྱིར་རྟིང་མའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་.....
 པའི་ཆོས་འདི་ཡིན་པས། རྫོགས་ཆེན་གྱི་ཉམས་ལེན་སེམས་ལྟེ། སྤྱིར་ལྟེ། མན་.....
 ངག་གི་སྤྱེ་གསུམ་གྱི་རྟིང་ནས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྟིང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་.....
 རྟངས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གསུང་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་འོག་ནས་གཤེགས་རྟིང་.....
 དང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་སྦྲོ་འདྲི་དོ།

ཁོ་པོའི་འདྲི་ཚུལ་ལ། རྟིང་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་གསུམ་པའི་ནང་དོན་
 དུ་གཏོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟིང་པོའི་དགོངས་པ་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྐབ་.....
 མཐའ་གཞན་ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་བྱས་རྗེས་བཞག་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཆོས་.....
 ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དགོངས་པ་དེ། གཞན་ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་དང་།
 སྦྲོ་བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པ། དབང་པོ་དུག་གི་ཡུལ་ལས་འདས་པ། རྟིང་བ་ཉིད་
 ཆེན་པོ། ཆོས་ཉིད་ཀྱན་ལ་བྱུང་པ། སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱུང་པ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་བ་.....
 གནད་དུ་ཐུངས་ནས། ཁམས་བདེ་གཤེགས་རྟིང་པོ་དེ་དོན་དངོས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་སྐབས་བྱེད་ལུང་རིགས་བྱེད་བས་བསྐྱབས་ཡོད། དོན་
 དམ་ཆེན་མོ་བདེ་གཤེགས་རྟིང་པོའི་སྤྱོད་ནས། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་མ་མེས་.....
 དད་པ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་མེས་དད་པ། གནས་སྤང་

ཐ་མི་དད་པ་སོགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ལྟ་བ་མང་པོ་ཞིག་བཏོན་པ་འདིས། འགྲོ་བ་མིའི་
 རིགས་ཀྱི་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་ལྟ་བ་སྟན་སྤངས་ནས། སོ་མོ་འདྲ་མཉམ། གོ་.....
 གནས་འདྲ་མཉམ། སྒོ་བ་ཐང་འདྲ་མཉམ། ལས་ཀ་འདྲ་མཉམ་སོགས་ལ་གཞུང་.....
 ལྷགས་སྒྲུབ་ཉེན་རྩི་རྩིས་གི་རི་བོ་ལྟ་བུར་འདུག་པས། དེ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་.....
 རིག་འཕེལ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་འང་མི་བཞི་ཐབས་མེད་ཡོན་པའི་ཆོར་
 བའང་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་འོངས།

4. 3 བུ་མོ་ལ་ཐུག་པའི་མཁའ་མཁུ་གི་འདོད་ཚུལ།

དེ་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་བའི་མོང་མ་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་བདེ་གསེགས་སྤྱིང་པོའི་.....

འདྲི་ཚུལ་དེ་ཁོ་ཚོས་འདྲི་པའི་“གསལ་སྤྲོད་འཛིན་མེད་ཀྱི་ལྟ་བུ”དང་། “བདེ་སྤྲོད་དབྱེར་མེད།” དང་། “སེམས་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་འདྲི་བ།”སྟགས་དང་.....
 འབྲེལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་སྤྱད་པ་མ་ཟད། དེང་རབས་ནང་བསྟན་ཞིབ་.....
 འཇུག་མཁས་པ་དཔལ་འབར་རྩོམ་པ་ལགས་ཀྱི་འདྲི་ཚུལ་ལ་“ས་སྐྱ་བའི་གསང་སྟགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་སྟེ། ལམ་འབྲས། འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་སྟགས་ཀྱི་འདྲི་པའི་སྤྲོད་པོ་ནི།
 སེམས་ཉིད་སངས་རྒྱས་དང་། སེམས་དང་སངས་རྒྱས་དབྱེར་མེད་པའི་འདྲི་ཚུལ་འདི་ཡིན་ལ།
 འདི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་ནམས་ནས་ཐད་ཀར་བྱང་བ་རྟོགས་སྤྱད།
 ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་འདི་དག་གི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་སྐྱ་བའི་ཐེག་པ་དམན་པའི་སྣེ་དེ་ཡིན།”¹ཞེས་.....
 བཤད།

དེ་ན་ས་སྐྱ་བའི་འདྲི་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་དོན་དངོས་སུ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

ས་སྐྱ་བས་རིགས་ལ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་གཉིས་སུ་.....
 འདྲི་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ནའང་།
 བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་མེད་པར་འདྲི་པ་དེ།
 རིགས་དེ་གཉིས་ལྡན་པའི་རྟགས་ལ། སྤྲོད་རྩེ་ཆེ་བ་དང་། དཀོན་.....
 མཆོག་གསུམ་ལ་མོས་པ་དང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་མེད་པའི་རྟགས་ནི་ཉོན་མོངས་གོམས་པའི་
 རྟགས་དང་སྤྱགས་དྲགས་པས་ཟས་དང་ཞོར་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་སྟགས་ཡིན་པ་ས་པ་ཁ་གྱིས་བཞེད།

ས་སྐྱ་བའི་མཁས་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་པའི་འདྲི་པའི་རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་འདི་ཁས་ལེན་པར་འདུག་སྟེ།
 ཁོ་ཚོའི་འདྲི་ཚུལ་ལ། རིགས་ཆད་ལ་དབྱེ་ན། རེ་ཞིག་རིགས་ཆད་པ་དང་།
 གཏན་དུ་རིགས་ཆད་པ་གཉིས་སུ་བཤད་ལ། རེ་ཞིག་.....
 རིགས་ཆད་པ་ལ་བཞི་སྟེ།

དཀར་པོའི་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་བ་མེད་པ།

¹ གྲུང་དབྱངས་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགོ་ཆན་དཔལ་འབར་རྩོམ་པ་ཚམས་པའི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལས་ཤོག་གྲངས་ ༡༢ ཡན་གསལ། ༡༩༩༤ལོ་མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་།

གཅིག་ཏུ་ཉེས་པ་གཅོད་པ།
དཀར་པོའི་ཚས་ཀྱི་ས་བོན་བཅོམ་པ།
གཅིག་ཏུ་ཉེས་པར་སྒྱུད་པ།

རིགས་གཏན་ནས་ཆད་པ་འདི་ས་སྐྱ་བའི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཀྱིས་འཁོར་བ་མཐའ་
མེད་སྐབ་བྱེད་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་རྗེ་ལྷ་རྒྱལ་བའི་ཚུལ་ནི། བྱང་ཅེ་མཁན་ཟུར་པ་
རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགའི་གཞུང་ཏུ།

སྒྱགས་འདིར་སེམས་ཅན་གྱི་ཚོགས་ལ་སངས་རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་ངས་.....
ཤིང་སངས་རྒྱས་པའི་སྒྱགས་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་དུས་སྤྱིད་པར་འདོད་པས་ན་སངས་
རྒྱས་གཞན་དོན་ཏུ་ཉག་ཏུ་བཞུགས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཆང་རྒྱ་བའི་.....
སྒྱགས་སངས་རྒྱས་ཟིན་པ་ན་ལྷག་མ་ནམས་ཕྱིན་ལས་མི་འདུག་པས་དོན་བྲལ་.....
སེམས་ཅན་མེད་པའི་བྱིར། ཕྱིན་ལས་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་རྒྱན་ཆད་པ་དང་།
གཞན་དོན་མི་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་སྤྱིད་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་དགག་པ་མཛད་དོ། 1

དོན་དངོས་སུ་གོང་ཏུ་བཤད་པའི་སངས་མི་རྒྱ་བའི་རིགས་འདི་ནི་རིགས་ཆད་ཀྱི་
རིགས་ཡིན་ཏེ། སངས་མི་རྒྱ་བའི་སེམས་ཅན་མེད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་རྫོགས་
སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་དུས་ཡོད་པ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། གལ་ཏེ་གང་ཟག་མཐའ་དག་.....
ཆངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་དུས་ཡོད་ན། འཁོར་བར་མཐའ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཁོར་
མཐའ་ཡོད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་དང་རིགས་པའི་གཞོན་བྱེད་མང་པོ་འབེབས་ངས་
པས། དེ་ལྷ་རྒྱལ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། དེ་ལྷ་རྒྱལ་ཁོ་ཆོས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཅན་དང་། ལམ་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངས་པ། ཤེས་བྱ་སྤྱིང་བ་ཉིད་
དང་རོ་གཅིག་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་ས་སྐྱ་བའི་ཐུན་མེན་ལྷ་བ་ལགས་སོ།

ས་སྐྱ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་སྐྱགས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་ཡོན་ཏན་
རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ། མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོད་པ་ཁས་མི་
ལེན་ལ། དེའི་བྱིར། སྤྱིང་མ་སྐྱགས་ཀྱིས་ངས་དོན་ཏུ་བཅེ་བའི་བཀའ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་མདོ། དཔལ་ཕྱེང་སང་གེ་ང་རོའི་མདོ། སེར་ཕྱེང་ལ་པན་

1 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲུལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལྷ་གཞོན་
ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་༥༡ན་གསལ། བྱང་ཅེ་མཁན་ཟུར་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཅམས། Classic Indian

པའི་མདོ། ལྷ་འདས་ཆེན་པོ། ཐེག་ཆེན་རྒྱ་མཚན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྤྲིང་པོ་རྟག་པའི་ལྟ་བུ་དང་། ཡོན་ཏན་ཡེ་ལྷན་གྱི་འདོད་ཚུལ་སྤྲིང་དྲོན་.....
དགོངས་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལས། དེས་དྲོན་དུ་མི་འདོད།

གཞན་ཡང་། ས་སྐྱ་བས་རིགས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་གཉིས་ལ་.....
བྱང་པར་སྐྱར་ནས་བཤད་དེ། བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་གྱིས་ས་སྐྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྤྲིང་པོ་བཤད་སྐབས།

རྒྱ་དུས་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྒྱེན་གྱི་སངས་རྒྱས་གྱི་
ཐིན་ལས་འཇུག་དུ་རུང་བ། འགལ་རྒྱུན་སྤྱི་བ་པ་སྤང་དུ་རུང་བ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་
གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་དུ་རུང་བའི་ཆོས་དབྱིངས་སོ། 1

ཞེས་པ་དང་། རིགས་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ།
རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱ་གསུམ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་དུ་རུང་བ་དྲི་མ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་.....
དབྱིངས་སམ། རིགས་སད་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་དགེ་ཆ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་.....
རྒྱུའི་ཆའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། 2

ས་སྐྱ་བའི་མཁས་པ་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ནི་“འབྲས་བུ་སྐྱ་.....
གསུམ་འབྱུང་རུང་གི་རྣམ་པ་”ཞེས་ལ་བཤད་པ་དང་། རིགས་དེ་དེ་གསུམ་གའི་གང་
རུང་དུ་འགྱུར་རུང་བའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པ་”ཞེས་ལ་གོ་འདུག་པ་ཤེས་ཐུབ།

༡ ས་སྐྱ་བའི་སྤང་བ་སེམས་གྱི་ལྟ་བུ་དང་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་.....
པོའི་ལྟ་བུ།

སྤང་བ་སེམས་སུ་སྐྱབ་ལུགས་འདི་ས་སྐྱ་བའི་བཞེད་ཚུལ་བྱང་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་
ཏེ། ས་སྐྱའི་ལྟ་བུ་ཐེག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལས།

སྤང་བ་སེམས་ཡིན་ཟེར་བ་དེའང་རང་སྤང་བ་སེམས་ཡིན་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི་གཞན་སྤང་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགོན་མཆོག་ལྷན་གྱུ་བ་གྱིས། རང་སེམས་དུ་.....

1 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་དྲོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཟུག་ཞེན་.....
ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་༤༡ རྟགས་ལ། བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་རྩེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཙམས། Classic Indian
Publication , X930, Chand Mohalla, Cndhi Nagar , Delhi110031, India

2 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་དྲོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཟུག་ཞེན་.....
ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་༤༡ རྟགས་ལ། བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་རྩེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཙམས། Classic Indian
Publication , X930, Chand Mohalla, Cndhi Nagar , Delhi110031, India

མར་སྒང་བའི་རང་གནས་སུ། རང་རིག་སྒྲུ་མའི་སྐྱེས་བུ་རང་ངོ་ཤེས། རང་བཞིན་
 འགག་མེད་ཉིན་འབྲེལ་རང་ངོས་སྟོང་། རང་བྱུང་བཟོད་མེད་དབྱིངས་ཀྱི་རང་ཞལ་
 སྟོས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། དེ་ན་སེམས་ལ་སེམས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཚུལ་གྱིས་.....
 བལྟས་པ་ན། གསལ་ལེ། རྟིག་གེ་བ་མ་འགག་པར་སྒྱུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་གསལ་བ་སེམས་
 ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅེས་བྲ། གསལ་ཙམ་དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲོན་ས་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་.....
 མེད་པས་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་སྟོང་བ། བར་དུ་གནས་པ་མེད་པས་གནས་པའི་ངོ་བོས་སྟོང་བ།
 མཐའ་འགག་པ་མེད་པས་འགག་པའི་འབྲས་བུས་སྟོང་བ། ཁ་དྲོག་དང་དབྱིབས་སུ་
 མ་གྲུབ་པ། ལུས་ཀྱི་བྱི་ནང་བར་གསུམ་གང་ན་ཡང་མི་གནས། གང་ལྟར་བཅའ་.....
 ཡང་མི་རྟེན། ཅི་ལྟར་བརྟགས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་སྟོང་བ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ཞེས་བྲ། 1

དེ་ལས་ས་སྐྱེ་བའི་འདྲོད་ཚུལ་ལ། བྱི་རོལ་གྱི་སྒྲང་བ་མཐའ་དག་སེམས་ཀྱི་རྩལ་...
 ལས་ཤར་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་དོན་དངོས་སུ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། སེམས་དང་བྱི་
 རོལ་གཉིས་ཚུལ་ཚུ་འཐིམས་པ་བཞིན་དུ་ལྷགས་སུ་དགར་དུ་མེད་པས་ན། བྱི་རོལ་.....
 སྒང་བ་དང་ནང་སེམས་གཉིས་རོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་འདྲིན་ལ། དེ་ནས་ལམ་སྒྲོམ་
 པའི་གནས་སྐབས་སེམས་ལ་སེམས་ཀྱིས་བལྟ་བའི་ཆོ། རང་སེམས་ཀྱི་རང་ངོ་གསལ་
 ཀྱི་ལེར་ཤེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་གསལ་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་འདྲོད་པས། དེ་ལྟར་སེམས་...
 རང་ངོ་འཕྲོད་པའི་སེམས་ཀྱི་གསལ་ཆ་དེ་དོན་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ། གནས་པ་...
 མེད་པ། འཇིག་པ་མེད། བཅའ་དུ་མེད་པ། དབྱིབས་དང་ཁ་དྲོག་གིས་མ་ཟིན་པ།
 ཅི་ལྟར་བརྟགས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་སེམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་འདྲོད་ལ་དེ་རྟོགས་
 པ་ལ་སྒྲང་སེམས་སུ་རྟོགས་པ་ཟེར། ཡང་གཞུང་དེ་ལས།

དེ་ལྟར་རང་བཞིན་ཅི་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་དུས་ཉིད་ནས་རང་སྒྲང་གི་རྩལ་སྒྲུ་ཆོགས་
 འགོག་མེད་དུ་འཆར་བས་གདོད་མ་ནས་མེད་མ་སྒྱུང་། རང་སྒྲང་གི་རྩལ་སྒྲུ་ཆོགས་
 འགོག་མེད་དུ་འཆར་བའི་དུས་ཉིད་ན་རང་བཞིན་ཅི་ཡང་མ་གྲུབ་པས་གདོད་མ་ནས་
 ཡོད་མ་སྒྱུང་། གདོད་མ་ནས་ཡོད་མ་སྒྱུང་བའི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་དང་། གདོད་མ་

1.ལེ་ལཱ་འཆི་མེད་རྟོ་རྟེས་བཅམས་པའི་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱེ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཐེག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཀྱན་
 དགའི་བསྟན་པ་མཛེས་པའི་རྒྱལ་ཡོད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་བོའི་དོ་ཤལ་ཞེས་བྲ་བ། 1718ལོའི་ཟླ7པ་བར་མི་རིགས་
 དཔེ་སྐྱན་ཁང་གིས་པར་དུ་བཏབས། ཤོག་ངོས207ན་གསལ།

ནས་མེད་མ་ཕྱིང་བའི་མཆན་ཉིད་གསལ་བ་གཉིས་གདོད་མ་ནས་འབྲལ་མ་ཕྱིང་བའི་
 རང་སྣང་དུ་གསལ་ལེ་བ། རང་སྣང་དུ་སེང་ངེ་བ། རང་རིག་དུ་རྒྱུ་ཞེན་ནི་བ། དེ་ཉིད་
 སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ཕྱིང་བར་བྱ་བ་ཅམ་ལས་དོན་དམ་པར་
 གཤིས་ལུགས་ལ་ངོ་བོ་ངེས་བཟུང་མེད། སྒྲིམ་བཟུང་དུ་མེད། ཆོག་གིས་བརྗོད་དུ་
 མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་ཀྱན་རྒྱུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་ས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གཉིས་མེད་
 ཅེས་བྱ།

དེ་ལྟར་ས་སྐྱ་བས་སེམས་ཀྱི་ཚལ་སྒྲ་ཆོགས་ལས་ཕྱི་རོལ་འཇིག་རྟེན་སྣང་བ་ཤར་ལ།
 ཤར་བ་དེའང་གདོད་མ་ནས་རྒྱུ་མ་ཆད་པར་ཡོད་པས་གདོད་མ་ནས་མེད་མ་ཕྱིང་ལ།
 གདོད་མ་ནས་མེད་མ་ཕྱིང་བའི་ཆོས་དེ་ཅམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྣང་བས་གདོད་མ་
 གནས་མ་ཕྱིང་བ། དེ་གཉིས་ཀྱང་གདོད་མ་ནས་འབྲལ་མ་ཕྱིང་བའི་རང་སྣང་དུ་
 གསལ་བོར་མཐོང་ན་གཉིས་མེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བརྗོད་པར་འདོད་ལ། དེ་འདྲའི་
 རྟོགས་པ་དེ་ངོ་བོ་ངེས་བཟུང་དུ་མེད་པའི་སྒྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཡིན་པས་ན། བརྗོད་
 བྲལ། ཟུང་འཇུག་བཅོས་མིན་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲ་བྱེད་ལ། དེས་
 འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་ཡོད་ནའང་རང་ངོ་རང་གིས་མ་ཤེས་པར་ཡོད་པར་
 བཤད། ལྟ་བུ་འདི་སེམས་ཅམ་པ་དང་ཉ་ཅང་མཐུན་པ་འདྲ་ནའང་ས་སྐྱའི་མཁས་
 གྲུབ་དག་གིས་ལུགས་འདི་སྒྲ་སྒྲུབ་དང་། སྒྲ་བ་གྲགས་པ། འཕགས་པ་ལྟ་སྒྲ་བྱེད་ཀྱི་
 ལུགས་དང་མཐུན་པར་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ནོ།

ས་སྐྱ་བའི་གོང་གི་སྣང་བ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་འདིར་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
 སྣང་བོ་ཡང་ཟེར་རྟེ། ཐུའུ་བཀྱན་གྲུབ་མཐའ་ལས་ས་སྐྱ་བ་ཅམས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་གཞི་
 དུས་ཀྱི་གསལ་སྣང་ཟུང་འཇུག་འབྲལ་མེད་ཀྱི་སེམས་དེ་ལ། ཅམ་བྱང་གི་སེམས།
 བདེ་གཤེགས་སྣང་བོ། རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས། སེམས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་སྒྲ་བྱེད་
 ཅམ་བྱངས་དུ་མར་བཏགས་པ་དང་ད་དུང་ཀྱན་གཞི་རྒྱ་རྒྱུད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་
 མཛད་ཡོད་ཚུལ་བཤད།

འཕྲི་མར་འཆི་མེད་རྩི་རྩེ་བཅམས་པའི་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་བའི་ལྟ་བུ་ཐེག་པའི་ཅམ་དབྱེ་ཀྱན་
 དགའི་བསྟན་པ་མཛོས་པའི་རྒྱུ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་བོའི་རྩི་ཤལ་ཞེས་བྱ་བ། ༡༩༥༩ལོའི་ཟླ༡༢ པར་མི་རིགས་
 དཔེ་སྟར་ཁང་གིས་པར་དུ་བཏབས། གློག་ངོས་༢༠༡ན་གསལ།

དེ་འདྲ་ཡིན་ཕྱིན། ས་སྐྱ་བས་འདྲ་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་
དེ་སྤང་སེམས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཤར་བ། གདོད་མ་ནས་མ་སྐྱེ་བ། མ་འགག་པ།
རང་བཞིན་སྒྲིང་བ་ངོ་བོ་ངེས་བཟུང་མེད་པ། དབྱིབས་དང་ཁ་དྲོག་མེད་པ། ཆོག་
གིས་བརྗོད་དུ་མེད་པ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱལ་བ་ཞིག་ཏུ་བཤད་དེ་
ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས།

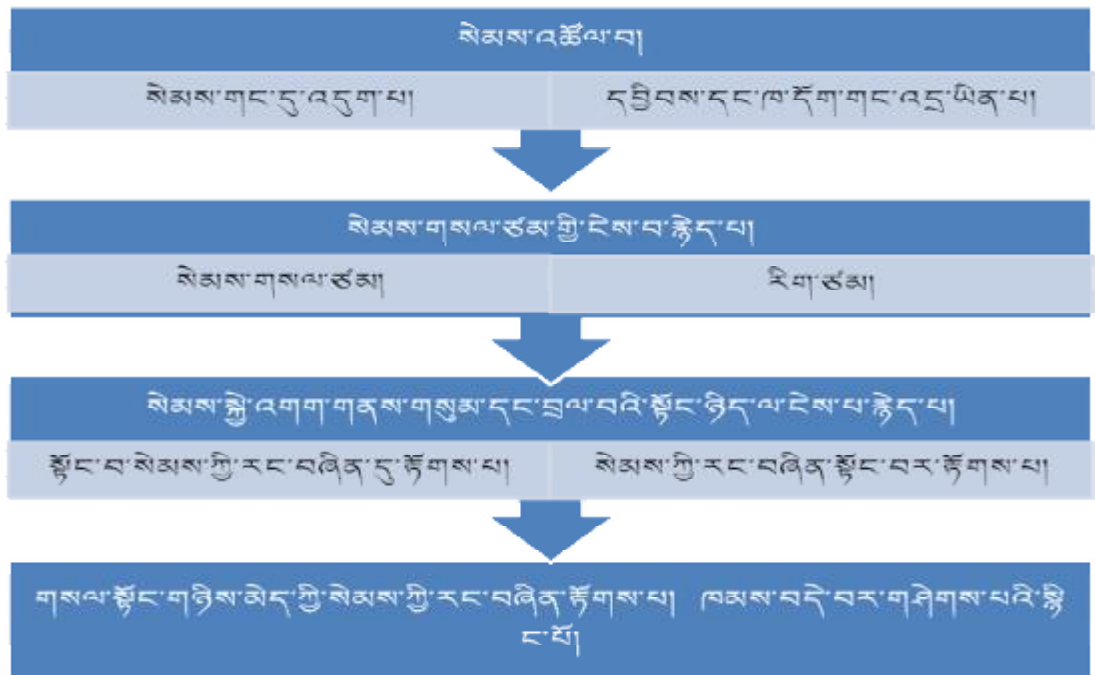
ཡོད་དམ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དེ་ལ་མེད། བསྐྱེམ་
བྱ་སྐྱེམ་བྱེད་ལ་སོགས་པས། བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་ཡོད་མ་ཡིན། སེམས་ལ་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་
པས། སེམས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་ག་ལ་ཡོད། ཆོག་གི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྱིར། བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད། ཞེས་གསུངས། 1

2 སེམས་གསལ་སྒྲིང་བྱང་འཇུག་གི་ལྟ་བ་དང་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ།

དེ་ཡང་ས་སྐྱ་བ་ནམས་གྱིས་“སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ”ཞེས་པའི་ལྟ་བ་དེ་
ནི། ཁོ་ཆོས་འདྲ་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རིམ་མཛོད་པར་.....
འཇུར་ཚུལ་ཞིག་ལ་བཤད་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཟེར་བ་ནི་དོན་དངོས་...
སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདི་ལ་གོ་བ་ལེན་བཞིན་འདུག་ཤི། དེ་ཡང་ཐོག་མར་
སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཟེར་བ་མོ་འདི་རྟོགས་དགོས་ན། ས་སྐྱ་བ་ནམས་ཀྱི་འདྲ་ཚུལ་
ལ་ཐོག་མར་སེམས་བཅལ་དགོས་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དེ་དོན་དངོས་རིམ་བྱུ་ཞིག་
ཡིན་པ་དང་། གང་དུ་འདུག་པ་སོགས་རིམ་གྱིས་བཅལ་ན་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསལ་རིག་
ཅམ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་རྟོད་དུ་མེད་པའི་ཉམས་སྤང་ཤར་བ་ལ་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་
ཅམ་རྟོགས་པ་དང་། བཅལ་བའི་སེམས་དེ་དོན་དངོས་སུ་དུས་གསུམ་གང་དུ་མེད་...
པས་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཡིན་པ་ངོས་ཟིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་ཟིན་རྗེས། སེམས་དེ་སྒྲིང་
བའི་ངང་ནས་གསལ་བ་དང་གསལ་བའི་ངང་ནས་སྒྲིང་བ་ཡིན་པའི་ངེས་ཤེས་ཟེར་བ་མོ་
སྐྱེས་པ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའམ་“སེམས་གསལ་སྒྲིང་བྱང་འཇུག་

1 བོ་ལྷ་འཆི་མེད་རྟོ་རྗེས་བཅམས་པའི་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ཐོག་པའི་ནམ་དབྱེ་ཀྱན་
དགའི་བསྟན་པ་མཛོས་པའི་རྒྱལ་ཡོད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་བོའི་དོ་ཤལ་ཞེས་བྱ་བ། 1998ལོའི་ཟླ7པ་བར་མི་རིགས་
དཔེ་སྐྱན་ཁང་གིས་པར་དུ་བཏབས། གྲགས་པ་2003ལོའི་གསལ།

གི་ལྷ་བ”རྟོགས་པ་ཡང་ཟེར་བ་ཡིན། ས་སྐྱ་བའི་གསལ་སྒྲོང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ལྷ་བ་.....
རྟོགས་ཚུལ་རི་མོའི་ལམ་ནས་མཆོན་ན།

དེ་ལྟར་ཁོ་ཆོས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པ་དེ་དོན་དངོས་སུ་གཞི་དུས་
ཀྱི་གསལ་སྒྲོང་བྱང་འདུག་གི་མེམས་སམ་གཉུག་མའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་གོ་.....
འདུག་པས། དེ་སྐྱེ་འགག་གནས་རྟེན་། ཡོད་དང་མེད་པ། སྒྲོང་དང་མི་སྒྲོང་.....
སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གང་གིས་ཀྱང་མཆོན་ཏུ་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྐྱེ་བསམ་བཞིན་
ལས་འདས་པ་ཞིག་ཏུ་བཤད་ཡོད་པས། ས་སྐྱ་བས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
སྒྲིང་པ་དེ་ཐོག་མར་“འབྲས་བུ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བུང་གི་ཆོས་དབྱིངས་”ནས་“བཞིན་
བྲལ་”ཀྱི་ཉམས་སྒྲུབ་ཞིག་ལ་ངོས་བཟུང་བ་སྟེ། ས་སྐྱའི་སྒྲུབ་མཆོན་པོ་རྗེ་བཙུན་གཤམ་
པ་ཀྱུ་མཆོན་(1197-1216)ཀྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོང་ཞེན་པ་བཞི་བྲལ་དུ།

བདག་ཇི་ལྟར་འདོད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངང་། འཛིན་དང་བཅས་ལ་གྲོལ་བ་མེད།
དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ཅི་ན། ཡོད་པར་འཛིན་ལ་ཐར་བ་མེད། མེད་པར་འཛིན་ལ་
ཐོད་རིས་མེད། གཉིས་ཀར་འཛིན་པ་མི་ཤེས་པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་ངང་ལ་གང་.....
དགར་ཞོག། ད་དུང་དེ་ལས།

སྒྲོང་བ་སྐྱེ་མའི་རང་བཞིན་དང་། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན། གནས་

ལུགས་བརྗོད་པར་མི་ཤེས་ཀྱིས། བརྗོད་བྲལ་གྱི་ངང་ལ་གང་དགར་ཞོག །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། སེམས་ཀྱི་གསལ་སྤྲོད་འཛིན་མེད་ཁམས་བདེ་བར་.....
གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མེད་ལ། མེད་པར་ལྟ་བུ་དེ་བས་མི་རུང་།
ཡོད་མེད་གང་རུང་རུ་མེད་པའི་བརྗོད་བྲལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་ཞིག་ལ་གོ་བ་ལེན་
བཞིན་ཡོད་པས། དེ་དོན་དངོས་སུ་སྤྲོད་མའི་མཁས་པ་ཕྱི་མ་དག་གི་ཁམས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སྤྱུགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ནའང་། ཁོ་ཆོས་.....
“བརྗོད་བྲལ་”ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་འདིས་མཆོན་རུ་མེད་པའི་ཉམས་སྤང་ཟབ་མོ་འདི་
མཆོན་པར་བྱས་པས། དེ་ཡང་དོན་དངོས་སུ་“བརྗོད་བྲལ་”མ་ཡིན་པར་གྱུར་བ་མ་
ཟད། དེ་འདྲའི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་དེ་ཐ་སྟད་ཀྱིས་མཆོན་ཅུས་པ་སྟེ་“བརྗོད་བྲལ་
”ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་མཆོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་འབབ་པ་ལྟ་བུ་.....
ཞིག་ཏུ་སྤང་ནའང་། གནམ་གྱིས་ས་བཀའ་པ་ལྟ་བུའི་ས་སྐྱའི་རིགས་པ་སྤྱི་བ་ནམས་
ཀྱིས་“བརྗོད་བྲལ་”ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་འདི་བཀོལ་ནས་བརྗོད་པར་མི་ཅུས་པའི་གསལ་
སྤྲོད་འཛིན་མེད་དམ། གཉུག་མའི་ཡེ་ཤེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་འདི་
ལ་མིག་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལོས་ཡིན་སྟམ་པའི་སྤང་བ་ཤར་བར་བྱས་ཤིང་། ཁོ་ཆོས་.....
བརྗོད་པར་དཀའ་བའི་གནས་འདི་བརྗོད་པར་ཐ་སྟད་ཀྱི་གསར་གཏོད་དང་། སྐད་
ཆའི་ལྟེན་སྤངས་སྟངས་སྟགས་ལ་སྤྲོད་མེད་པའི་ཚལ་བཀོལ་འདུག་པ་འདིས། ཟབ་མོའི་
དོན་ལ་ཐག་རྗེ་ཉེར་འགྲོ་བའི་ཐེམ་པ་ཞིག་གསར་རུ་བསྟན་ཡོད་པ་ཁོ་ཆོས་སྤྱི་བར་.....
སྤྱི་བས་སོ། འོ་ན་ས་སྐྱ་བ་ནམས་ཀྱིས་ཐ་སྟད་གང་འདྲ་ཟབ་མོའི་དོན་བརྗོད་པར་.....
རིགས་པས་ཚལ་གྱིས་བཟོས་འདུག་ཞེ་ན། དཔེར་ན། སེམས་ཀྱི་ཉམས་སྤང་.....
གསལ་རིག་མཆོན་སྐབས་“རང་སྤང་རུ་གསལ་ལེ་བ། ” “རང་སྤྲོད་རུ་སེང་དེ་བ།
” “རང་རིག་རུ་རྗེན་ནི་བ། ” ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་བྱུང་པར་ཅན་བཀོལ་ནས་མཆོན་
ལ། ད་རུང་ཁོ་ཆོས་གསལ་སྤྲོད་འཛིན་མེད་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་“བརྗོད་བྲལ་”
ལས་གཞན། “སྤྲོད་མེད་”དང་“སྤྲོད་མེད།” “བདེ་སྤྲོད་དཔེར་མེད་”སྟགས་ཀྱི་ཐ་
སྟད་ཀྱང་མཛད་ཡོད་དོ།

སྤྱི་བ་བརྗོད་ཤིང་ཉ་ཆེན་མོ་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་འགྲེལ་གངས་ཅན་རིག་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསྟ་བའི་སྤྱི་བའི་སྤང་བོ།
སེམས་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྤྱི་བ་གྲུས་བསྐྱེགས། ཤོག་ངོས་ ༣༡ ནུན་གསལ། གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་...
གིས་ ༢༠༠༠ ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པར་པར་རུ་བསྟན།

སེང་ཕྱེད་གི་མདོ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ། གློ་གྲོས་མི་ཟད་བཞུན་པ། དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་མི་བྱུང་བའི་མདོ་སྒྲིག་ལས་བྱུང་བའི་དབུ་མ་གཞན་...
སྒྲིང་གི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ལྟ་བུ་ཀྱང་བཞུན་ཐེར་བྱུང་འདྲིང་པའི་
དགོངས་པ་དེས་དོན་རྒྱུ་དེ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་བས། ཁོ་ཚོས་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མས་ལྟ་
བ་འདི་ལ་སྒྲིགས་བསྐྱར་གནངས་ཏེ་དཔལ་རྒྱལ་བ་རྩོམ་བ་ཆེན་པོའི་རང་ལུགས་དེ་
གཞན་སྒྲིང་དབུ་མ་ཆེན་མོ་འདྲ་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགོངས་པའི་མཐར་ཐུག་
ཡིན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མང་དུ་བཀོད་ཡོད།

གཅིག རྩོམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞི་དབྱིངས་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ཡིན་ལུགས་དག་...
བཤད་པ།

རྩོམ་པའི་རང་ལུགས་ལྟར། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཟེར་བ་ནི་
སྒྲ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས།

གདོད་ནས་རང་བྱུང་དོན་དམ་སྒྲ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་གང་ཞིག སེམས་ཅན་
གྱི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྒྲིག་ནས་མི་གསལ་བར་སྒྲིང་པོའི་ཚུལ་དུ་ཡེན་ས་བཞུགས་པ་དེ་གཞིའི་
གནས་ལུགས་གཤེགས་སྒྲིང་གི་དོན་ཡིན་པ་སྟེ། 1

ཞེས་གསུངས་པར་རྩོམ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་གདོད་མ་ནས་སྒྲ་
གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པར་རྒྱུད་ལ་གནས་པ། སེམས་ཅན་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྒྲིག་
ནས་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ལས་དེ་སྐད་ཅིག་ལ་འབྲལ་བ་མེད་པར་ཡེན་ས་.....
གནས་པ་ཞིག་དུ་འཛིག་པ་འདི། སལ་ཆེར་གཞན་སྒྲིང་སྒྲ་བའི་དབུ་མ་སལ་ཆེར་དང་
འབྲ་མོད། རྩོམ་པའི་ཞིབ་ཆ་ནི་ཁོ་ཚོས་གཞི་དབྱིངས་གཤེགས་སྒྲིང་ཡིན་ལུགས་...
བཅུ་དང་། མཆན་ཉིད་དག་ ཡོངས་སྒྲུབ་དགའི་རོ་བོར་བཞུགས་ཚུལ་སྒྲིག་གི་དབྱེ་
བ་ཕྱེས་ནས་གསལ་བོར་འགྲེལ།

དེ་ཡང་ཁོ་ཚོས་བཤད་པའི་གཞི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ཡིན་ལུགས་བཅུ་ནི། 2

1 རྩོམ་པ་སྒྲ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་ནས་པར་དེས་པ་
རྩོམ་པ་བཞུན་པོའི་རིང་ལུགས་འཛིགས་མེད་གདོད་ལྡེང་རོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་༡༩༩༠ལོ་ལྷོ་ལའ་
དཔར། ཞོག་གྲངས་༥༥ན་གསལ།

2 འདིར་རྩོམ་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ཡིན་ལུགས་བཅུ་ལས་མཐའ་མ་ལྟ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུ་གྱི་དགོངས་པ་ལ་གཏུགས་
པ་འདི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུན་གྱི་བྱུང་མཐའ་ལྟེན་འབབ་ས་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གསུངས་
པའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུགས་ན། ཟབ་མོ་སྒྲིང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་སབ་པའི་དགོངས་པ་ལས་མ་འདས་པ་འདི་གནད་
དུ་འཁུམས་སོ།

གཤེགས་སྒྲིང་དེ་དོན་དམ་ཡེ་ཤེས་དང་བརྟན་གཡོ་ཀུན་གྱི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་དོན་
དམ་ཡེ་ཤེས་ཀུན་གཞི་ཡིན་ཚུལ་གྱི་འདོད་པ་བྱང་བ་ཡིན་ནོ།

༢ བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་དབྱིངས་རིགས་དབྱེར་མེད་གྱི་བརྟན་གཡོ་ཀུན་བྱབ་
ཡིན་ཚུལ།

རྩོམ་པ་འདི་འདོད་ཚུལ་ལ། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་འཁོར་བ་
འཇིག་རྟེན་དང་ཞི་བ་མུང་འདས་ཀུན་གྱི་རྟེན་གཞི་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བྱེད་ལ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་མདོ་སྟགས་ཀྱི་“དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་འབྲེལ་བ། རྣམ་པར་
དབྱེ་བ་མེད་པ། བྲལ་མི་ཤེས་པ། འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང་གཞི་
དང་རྟེན་”གསུངས་ཚུལ་བྱངས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་རི་ལྟ་རི་
སྒྲིང་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྟེན་སའི་“གཞི་”དང་“རྟེན་” ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་
བརྟན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་“ཡེ་གཞི་”དང་“གཞི་རྟེན་” ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཡང་བྱེད།
གཤེགས་སྒྲིང་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་“རྟེན་”རི་ལྟར་ཡིན་ཚུལ། སླ་མ་ཡོན་ཏན་
བཟང་པོའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་
རྩོམ་པ་འདི་པ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་འཇིགས་མེད་གདོང་ལཱའི་ང་རོ་ལས།

དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲིང་བཅུད་གང་དག་ནམ་མཁའ་ལས་སྐྱེས་འཇིག་བྱེད་
པ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ལས་དབང་པོ་སྟགས་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་
འཇིག་སྐྱ་ཆོགས་བྱེད་བཞིན་དུ་བྱང་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་འབྱུང་བ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་
མི་བྱས་པ་བཞིན་འོད་གསལ་ལ་གཞི་དབྱིངས་དོན་དམ་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ན་ཀ་འཆི་
བ་སྟགས་གྱིས་མི་གཞོད་ཅིང་གསེལ་པ་མེད་ལ། འབྱུང་བ་ས་ནི་རྒྱ་དང་། རྒྱ་ལྷི་རྒྱ་དང་
དང་རྒྱ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ནི་དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་པ་
མིན་པ་བཞིན་སྤང་པོ་དང་ཁམས་དབང་རྣམས་ལས་ཉོན་ལ་བརྟེན་ལས་ཉོན་ཚུལ་མིན་
ཡིད་བྱེད་གྱི་རྣམ་རྟོག་བརྟེན། ཚུལ་མིན་གྱི་རྟོག་པ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་
བའི་གཞི་དབྱིངས་ལ་དེ་ལུགས་ལྟར་བརྟེན་ཀྱང་དབྱིངས་དེ་ཉིད་ནི་དེ་དག་གང་ལ་མི་
བརྟེན་ཅིང་ཉེས་པ་དེ་གང་གིས་མ་གོས་རང་བཞིན་དྲངས་པ་ཆེན་པོར་རྒྱལ་ཆ་བཟོ་མི་
པམ་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།

‘རྩོམ་པ་སླ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་
རྩོམ་པ་འདི་པ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་འཇིགས་མེད་གདོང་ལཱའི་ང་རོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་༡༩༩༠ལོ་ཟླ་༡༢པར་
དཔར། ཤོག་གངས་༤པ་ན་གསལ།

ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞི་དབྱིངས་སམ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དེ་་་་
 བཅ་མཁའ་དཔེ་རྩ་སྒྲངས་ནས། བཅ་མཁའ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲེལ་པའི་
 རྩ་པ་དང་ལྷན་ལ། བཅ་མཁའ་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྩ་གསུམ་དངོས་པོའི་སྤྱིང་ཚུལ་
 ཀྱི་འགྱུར་བ་འབྱུང་བར་མི་སྲིད་ལ། འབྱུང་བ་སོ་སོར་རྟེན་གྱི་རྩ་པའང་ཐོན་མི་
 སྲིད་པས་ན། འཇིག་རྟེན་བཅ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པའི་དཔེ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་་་་་་
 གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་འཁོར་བ་ཉོན་མོངས་སོགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་གི་
 རྟེན་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ན་འཁོར་བ་མེད་ལ། ཟུང་ན་ལས་འདས་པའང་ཡོད་མི་སྲིད་
 པ། ཡིན་ནའང་། བཅ་མཁའ་རང་ཉིད་གང་ལའང་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ།
 གཞི་མོད་གསལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དེའང་སེམས་ཀྱི་རྟོག་པ་ཉོན་མོངས་་་་
 སོགས་གང་ལའང་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ན། རང་བཞིན་་་་་་་་་་
 དྲངས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་འདུག

དེ་ཡང་གཞི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དེ་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་་་་
 གཞིར་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་མཚན། འཁོར་འདས་གཉིས་ཀ་
 ཡི་གཞི་ཆོས་དབྱིངས་ལ་བརྟེན་པས་ནས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན།
 རྟེན་མེད་ན་བརྟེན་པ་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། གསེར་དང་་་་་་་་་་
 གཡའ་ཡི་དཔེ་བཞིན་དུ། གསེར་མེད་ན་གསེར་གྱི་གཡའ་བཞག་དུ་མེད་པ་བཞིན་དུ།
 གཞི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་མེད་པར་འཁོར་འདས་གཉིས་གང་ཡང་་་་
 བཞག་དུ་མེད་པས་ན། དེ་ནི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་རྫོང་མེད་དུ་གྲུབ་
 པར་འདོད་དོ།

༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
 ཀ་ཡིན་ཚུལ།

རྩི་ནང་བའི་འདོད་ཚུལ་ལ་གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དོན་དངོས་སུ་་་་་་
 གནས་ལུགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀ་ཡིན་ཏེ། དོན་དངོས་སུ་དབྱིངས་ཟབ་མོ་གཅིག་
 གི་ངོ་བོར་ངེས་པ་ལས་རྩ་ཐ་དད་པ་མེད་ལ། དེ་རྩལ་ཀྱན་ཆོས་ཉིད་ཉག་གཅིག་གི་་་་
 གཤེས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དོན་རྒྱབས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་ལ་
 རྒྱབ་བྱེད་མང་དུ་བཀོད་པ་ལས། སྤྱི་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་བོས།

དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་སྤང་གི་ཀྱན་རྗེ་བ་གཟུགས་སྤྱི་མཐོང་

ཞེས་གསུངས་ལ།

དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀའི་དོན་གཅིག་ཏུ་འདྲོད་པ་དང་དེ་གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོར་འདྲོད་པ་འདི་དཔལ་ཇོ་ནང་བའི་བྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། འདི་ནི་ཁོ་ཆོའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུའི་ཆང་གཞིའི་སྒྲིང་གསར་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཡིན་པའང་གསལ་བོར་རྟོགས་བྱུང་། དཔལ་ལྷན་པ་ཇོ་ནང་བ་ལས་བོད་བརྒྱུད་བྱུང་མཐའ་གཞན་དག་གིས་སྐབས་གསུམ་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོར་འདྲོད་ཚུལ་མེད་པ་མ་ཟད། བྱུང་མཐའ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདི་ནི་ལྟ་བུ་དན་པ་མྱེ་རྩལ་པའི་འདྲོད་ཚུལ་གྱི་ཤན་ཆེ་བ་དག་ཏུ་བཤད་ནས་དགག་པ་གཏོང་བའང་མང་དུ་འདུག

གང་ལྟར། ཇོ་ནང་བའི་མཁས་བྱུང་རྣམ་གྱིས་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་འདི་དོན་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་ལས། གཞན་དུ་ན་ཆོས་ཟབ་མོ་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། དེ་ནི་ཐེག་པ་ཀུན་གྱི་སྒྲིང་པོ་དང་ངེས་པའི་དོན་མཐའ་དག་གི་བརྒྱུད། ཇོ་ནང་བའི་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་བའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཟེར་བའང་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོ་འདི་ལས་མ་འདས་པར་བཤད་པས། བྱུང་མཐའ་འདི་ནི་བོད་བརྒྱུད་བྱུང་མཐའ་དག་ལས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་ཡིན་པ་ཚད་མེད་བྱུང་བོ།

༤ གདོད་ནས་རང་བྱུང་དོན་དམ་སྐྱ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཡིན་ཚུལ་དཔེ་ཡིས་སྐྱབ་པ།

ཇོ་ནང་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཐར་འབྲས་བྱ་སྐྱ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་དོན་དངོས་སུ་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་འདི་ཡིན་ཚུལ་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡུང་དང་རྒྱལ་ཆ་བ་མི་པམ་པའི་འགྲེལ་བ་དྲངས་ནས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཆོའི་འདྲོད་ཚུལ་ལ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པས་བཅམས་པར་བྲགས་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྤྱི་མ་ནི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་ངེས་དོན་རིམ་བཞིན་འགྲེལ་བའི་བརྟན་བཙས་སྤྱི་རིམ་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད་པས། བཀའ་མཐའ་མ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་རྒྱུད་སྤྱི་མཁས་ནི་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་འདྲོད་ཚུལ་དག་རིགས་པ་བཀག་ཡོད་དོ།

ལུགས་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོར་“རིགས་ཀྱི་བྱ་གཞན་ཡང་

འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་དབུལ་པོ་ཞིག་གི་ཁྱིམ་གྱི་ནང་གི་མཛོད་ཀྱི་འོག་གིས་ལ་.....
 གཏེར་ཆེན་པོ་དབྱིག་དང་གསེར་གྱིས་གང་པ་མཛོད་ཀྱི་ཆོད་...”¹སྐགས་ཀྱི་ལུང་.....
 གྲངས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ནི་ཀུན་ལ་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ་པར་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པའི་ནམ་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ཏེ། སེམས་
 ཅན་ནམས་ཀྱིས་མཐོང་བར་མི་རྣམས་པས། སེམས་ཅན་ལ་སྟོས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་སྟིང་པོ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སྟོས་ནས་ཆོས་སྐུ་བརྗོད་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་.....
 འོན་ཏེ་དམ་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད། 2

གཞན་ཡང་ཁོ་ཆོའི་ལྟ་བུ་ལ། དེ་འདྲའི་གཞི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དོན་
 དམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱེ་སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱབས་ན་དངོས་སུ་སྐྱེ་ལ་མི་
 ཀྱང་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་པར་གསལ་བ་དང་། དེ་ནི་སྟིང་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་.....
 འདོད་པའི་“གཞོན་ལུ་བུམ་པའི་སྐྱེ”ཞེས་པ་དང་ཆ་འདྲ་བར། གདོད་མ་ནས་མ་.....
 བཅོས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ། སངས་རྒྱས་སྐྱེ་ཡོན་ཏན་ཡེ་ནས་ལྷན་པ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་
 སྐྱེ་ལ་མི་ཀྱང་དུ་ཡོད་པ། སྟོབས་བཅུ་དང་ལྷན་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་དུ་
 བཞུགས་པ་དེ་ལ་བྱུང་བར་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ན། ཉོན་མོངས་པའི་.....
 སྤྱབས་ན་ཡོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕུག་དེ་ཉིད་མཛོད་དུ་འགྱུར་བ་ལམ་ལ་བཞུགས་ནས་
 ཉོན་མོངས་གསལ་དགོས་པར་བཤད་དོ།

གཞན་ཡང་། རྩོམ་པའི་ལུགས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དེ་སྐྱེ་གསུམ་
 ཡེ་ནས་རྫོགས་པའི་གཞི་འབྲས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ནམ་ཡང་བསྐྱེ་.....
 མེད་སྐྱབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་པའི་དོན་དང་། དེ་ནང་ནམ་ཡང་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་
 པ་མཉམ་པར་འཇུག་པ། འཇིག་པ་མེད་པའི་གཡུང་རྒྱུད་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་གང་གིས་
 འདུས་མ་བྱས་པའི་རང་བྱུང་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་སྐགས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ཡོད་པར་བཤད་དེ་སླ་
 མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོའི་རྩོམ་པའི་ལྟ་བུ་ལས།

¹ རྩོམ་པ་སླ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་གྲངས་པའི་མདོ་ཆོགས་སྐར་གྲངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་
 མདོ་ཤིང་དཔར་དུ་བཞུགས་སོ།

² གནད་ཀྱི་འདི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་སྟེ། འདི་ནི་རྩོམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུང་པར་འབྱེད་བྱེད་
 དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དང་ཆོས་སྐྱེའི་བྱུང་པར་ཀྱང་ཡིན་མོད། ཟབ་མོའི་དོན་འདི་དག་ཉམས་ལེན་གྱི་
 རྩུང་པ་མེད་ན་ཆོག་རིས་ཅམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་མི་སྲིད་པས། རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་མིག་རགས་པ་ཅམ་ལ་
 བརྟེན་ནས་དོན་ཟབ་མོར་གོ་བ་ནི་དཀའ་བའི་གནས་སོ།

དེ་ལྟའི་སྐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཞི་དབྱིངས། ཆོས་ཅན། བདེན་དངོས་སུ་.....
 འཛིན་པའི་བདག་གཉིས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་དགག་བྱ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་.....
 བདག་གི་སྒྲོས་པས་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོས་
 པ་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོས་མེད་ཞི་བ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས་ནས་དོན་དམ་སྐྱབས་ཀྱི་སྒྲོས་ཡི་
 རྣམ་རྒྱུ་གས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་གནས་
 ལུགས་མཆོག་གི་ངེས་པ་དོན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་དེ་ནི་རྣམ་ཐར་སྒྲོ་
 གསུམ་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་ངོ་བོ་རྒྱ་.....
 འབྲས་ཀྱི་མཆོན་མ་མཐའ་དག་གིས་ཡེ་ནས་སྟོང་ཞིང་གཤིས་ལུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩིས་བ་
 མཐའ་ཡས་པས་རྣམ་པ་ཀུན་ནས་མི་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། གཞི་དབྱིངས་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་དེར་“བདག་”དང་“
 ཉུག་པ་”སྐགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གསལ་བར་མཛད་པ་ཞིག་ལས། རྩོམ་པ་བདག་གིས་
 སྦྱར་བཏང་གི་ནང་བའི་རྒྱ་འབྲས་དངོས་པོའི་འགྲོ་ལྟོག་ལས་དཀར་ནག་ཉུག་.....
 དངོས་གཉིས་ཅམ་ཁས་མི་ལེན་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཆོས་རྣམས་མི་ཉུག་པ་དང་།
 རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་བ་སྐགས་ཁས་ལེན་པའང་གོང་དུ་གསལ་ལ། ཁོ་ཆོས་འདྲིད་པའི་
 གཞི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་དེའང་“ཡེ་ནས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོ་”སྐགས་ཐ་སྙད་
 དུ་འབོད་པས། དེར་རབས་ཞིབ་འཇུག་མཁས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདྲིད་པའི་“རྩོམ་པ་
 བའི་ཉུག་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་ལྟ་བུ་འདིས། འཇིག་རྟེན་དུ་མི་འཇིག་སྟོན་མེད་ཀྱི་
 དངོས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁས་སྐྱབས་ཡོད་ལ། དེ་ནང་པས་འདྲིད་པའི་འདུས་བྱས་མི་
 ཉུག་པའི་ལྟ་བུ་ལ་གཞོད་པ་ཤ་སྟག་དུ་འདུག་”²པ་དང་གཞན་ཡང་“རྩོམ་པ་བའི་དོན་
 དམ་བདེན་པ་དེ་རྒྱ་དུས་སུ་ཡོད་པར་འདྲིད་པས། ནང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་
 འགལ་བ་དང་། དོན་དམ་མི་སྟོང་བར་ཁས་ལེན་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་

¹ རྩོམ་པ་སྐྱེ་ལྟར་ཉུག་བཟང་བོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་རྣམས་པར་ངེས་
 པ་རྩོམ་པ་བཞེད་པོའི་རིང་ལུགས་འཇིགས་མེད་གདོང་ལའི་ང་རོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་གིས་༡༩༩༠ལོ་ཟླ་.....
 ལེ་པར་དཔར། ཞོག་གྲངས་ ༩༩ནགས་ལ།
² གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲོ་བ་ལྟ་ཆེན་མོའི་དགོ་ཞན་དཔལ་འབར་དོ་རྩེ་ལགས་ཀྱི་བཅའ་སྐུ་པའི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུགས་
 བསམ་སྒྲུབ་ལྟ་རིམ་ཞེས་པའི་ཞོག་གྲངས་ ༢༩༩ནགས་ལ། དེ་བའདི་མཆོ་སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་གིས་.....
 ༡༩༩༩ལོ་ཟླ་བ་༩པར་པར་དུ་བཏབས།

གྱིས་སྒྲིང་བའི་ལྷ་བ་དང་འགལ་བར་ ”ཁ་ཤད་པའི་འདྲིང་ཚུལ་འདི་དག་གྲང་དེ་འདྲ་
འབྱོར་དཀའ་བ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་ངོ།།

རྩོམ་པ་རྣམས་གྱིས་ཆད་མའི་རིགས་ལམ་ལྟར་གྱི་རྒྱས་དང་ཡེ་ཤེས། ཡོད་མེད།
རྟག་མི་རྟག་སོགས་ཁས་མི་ལེན་པ་མིན་ལ། གྲུན་རྒྱུ་རྒྱན་པའི་ཆོས་སུ་ལས་འབྲེལ་རྒྱ་
འབྲས། སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ནང་བའི་ལྷ་བའི་གཞི་འཛུགས་ས་དག་ཁོ་ཆོས་རིམ་བཞིན་དུ་
ཁས་ལེན་པས་ན། རྟོན་དམ་དང་གྲུན་རྒྱུ་བ་གཉིས་ནི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་.....
སེམས་ཅན་ལ་སྒྲིམ་ནས་དབྱེ་བ་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་གྱི་གནད་ཀ་འདི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་
བར་མངོན། དེའི་ཕྱིར། སླེ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་བོས།

ཐ་སྐད་ཆད་མ་ཡང་དག་སྒྲིམ་མཆན་ཅན་གྱིས་ཤེས་བྱའི་ཡིན་ལུགས་དཔྱད་ཆེ་ནི་
གཟུགས་ནས་ནམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དངོས་མེད་དང་ཕྱང་ཁམས་...
སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ལས་འགའ་ཞིག་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་དང་འགའ་ཞིག་
ཡིན་པ་མི་བྲིད་པའི་ཚུལ་གྱི་ནམ་བཞག་བྱེད་དགོས་ཤིང་...²

ཞེས་གསུངས་པས་ན་དེ་རྩོམ་པའི་ལུགས་སུ་རྟོན་དམ་དབྱེ་མ་ཆེན་པོ་གཞི་.....
བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡེ་ནས་བཞུགས་པའི་དབྱིངས་སུ་“དམ་པའི་བདག་”
དང་“ཆ་མེད་གཅིག་བྱའི་ཡེ་ཤེས།” “རང་བཞིན་རྟག་པ”སོགས་ཐ་སྐད་གྱིས་.....
མཆོན་པར་བྱེད། དེ་ནི་གཞི་འབྲས་དབྱེར་མེད་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པར་
སྤྲོ།།

རྩོམ་པ་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་རྣམས་གྱིས་གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་
རྟོན་དམ་ཆོས་དབྱིངས་དང་མཐར་ཐུག་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཀྱི་འདྲིང་ཚུལ་སྐྱོགས་སུ་བསྐྱུས་
ན།

གཞི་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་སམ་གཞི་གཤེགས་སྒྲིང་དེ་རྟོན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པ།

གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སུ་འཛོག་པ་མ་

¹གྲང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲིབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་དགེ་ལྡན་དཔལ་འབར་རྩོ་རྩེ་ལགས་ཀྱི་བཙུམས་པའི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟན་
བསམ་སྒྲིའི་ལྷ་རིམ་ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་༢༩༩ན་གསལ་ལ། དེབ་འདི་མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་.....
༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་བ་༩པར་བར་དུ་བཏབས།

²རྩོམ་པ་སླེ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་བོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་རྟོན་ནམ་པར་ངེས་པ་
རྩོམ་པ་བཅེན་པོའི་རིང་ལུགས་འཛིགས་མེད་གདོང་ལྡེང་ངོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་༡༩༩༠ལོ་ཟླ་༧པར་
དཔར། ཤོག་གངས་ ༣༩ན་གསལ།

ཡིན་པ།

གཞི་བདེ་བར་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ཉམས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ།

གཞི་བདེ་བར་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་འདུས་མ་བྱས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ།

གཞི་བདེ་བར་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གང་ཡང་མ་ཡིན་

པ།

གཞི་དབྱིངས་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡེ་གཞི་ཆ་མེད་ཀྱན་འགྲའི་བདག་ཉིད་བདག་
ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་མཉམ་པོར་བྱུང་པ།

དེ་འདྲའི་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་སྤྲོད་བཅུད་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་ཆོས་་་
ཉིད་མཆོག་གི་དྲངས་བཅུད་ཀྱི་སྒྲིག་དང་མགོན་དུ་གྱུར་པ།

༥ དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་དོན་གཅིག་
པ།

རྫོགས་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རང་བཞིན་་་་་
གནས་རིགས་དང་དོན་གཅིག་པ་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལ།
ཐོག་མེད་གྱུར་ཀྱང་མཐའ་མ་དང་ལྷན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་
ནི། ཐོག་མེད་སྤྱབས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ཕྱིར་མི་མཐོང་སྟེ། འདི་ལྟར་གསེར་གྱི་གཟུགས་
ནི་བསྐྱབས་པ་བཞིན། ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་རིགས་ཞེས་པ་ཡོན་ཏན་སོགས་སྟེ་་་་
རུང་གི་རྣམས་པ་ཅེས་དང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅི་ཡང་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་གྲུབ་
མཐའ་གཞན་གྱིས་འདོད་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འདོད་ཚུལ་བཀགས་ནས།
རང་བཞིན་གནས་རིགས་དོན་དངོས་སུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་བཞིན་ཉིད་བྱུང་མཉམ་དུ་་་
བཞུགས་པ་རྣམས་པར་དག་པའི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་དངོས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་“འགྲོ་
ཀྱན་དེ་ཡི་སྒྲིང་པོ་ཅན་”ཞེས་པའི་ཆོག་གི་དོན་འགྲེལ་བར་བྱེད།

ལུགས་འདིས་བཤད་ཚུལ་ལ། རིགས་པས་དབྱེད་ནའང་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་མ་ཡོན་་་་
ཏན་བཟང་པོའི་ལྟ་གྲུབ་ལས།

དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ། ཆོས་ཅན། རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུད་གདོད་མ་ནས་དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་་་་
དངོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རྫི་བཞིན་གནས་པའི་དེ་བཞིན་གསེགས་དངོས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་གཞི་འཁོར་བའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་་་

པའི་རང་བྱུང་སངས་རྒྱལ་དངོས་མཆོན་དཔེ་གསལ་ཚྭ་གས་ཀྱི་ངོ་བོར་ལེགས་པར་.....
གདོད་ནས་བཞུགས་པ་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱལ་རིགས་འདྲ་རྩིས་མཐུན་པ་ཚམ་ལ་གོ་གཏན་
ནས་མི་རུང་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གནས་ལུགས་དོན་གྱི་སངས་རྒྱལ་གཞི་འབྲས་.....
དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤར་གཞི་དུས་རིམ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུའི་དུས་སྐབས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་...
ལྟར་ལས་ནམ་ཡང་འགྱུར་མ་ཆུང་བའི་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྩོམ་པའི་ལུགས་ལ་གཞི་དབྱེར་བའི་གཤེགས་སྟོང་པོ་དེ་
རྒྱ་དུས་དང་འབྲས་དུས་དབྱེར་མེད་དུ་ཡོད་པ། རྒྱ་དུས་སུ་འབྲས་བུ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་
མཆོན་དཔེ་གསལ་ཚྭ་གས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་ཆོད་བ་ཡིན་པས་ན། རྒྱ་འབྲས་དུས་.....
མཉམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་། གཞི་དབྱེར་བའི་གཤེགས་སྟོང་པོ་
དེ། ཐོག་མའི་དུས་ནས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཅན་འགྱུར་མེད་ཏེ་ཉག་པ། གསལ་བ་ཉིད་
ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་ཞིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན། དེ་བྱིར་རྩོམ་པའི་ལུགས་ལ།
སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་དོན་དངོས་སུ་གཞི་བའི་བར་.....
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དངོས། རྩོམ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་
པ། མཆོན་དཔེ་ཡོངས་སུ་ཚྭ་གས་པ་འོད་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས། དེ་ནི་གདོད་མ་.....
ནས་ཉོན་མོངས་པའི་སྐབས་ན་འགྱུར་མེད་ཏེ་ཉག་ཏུ་བཞུགས་པས་སེམས་ཅན་དང་.....
སངས་རྒྱལ་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་སྟོང་མའི་འདོད་...
ཚུལ་དང་སྒྲིགས་མཐུན་པར་འདུག

༥ གཞི་གཤེགས་སྟོང་དོན་དམ་ཆོས་སྐྱའི་གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་བཞུགས་ཚུལ།
རྩོམ་པའི་ལུགས་ལ་སོ་སྐྱའི་གནས་སྐབས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་.....
གནས་སྐབས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་གཞི་བའི་གཤེགས་...
སྟོང་པོ་འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་དག་པ་གཅིག་ཉིད་དུ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ།
གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་དུ་བའི་གཤེགས་སྟོང་པོ་བྱེ་བྲག་མེད་པ། རྣམ་དབྱེ་.....
མེད་པ། ཐ་དད་དུ་ཆོད་འཛིན་གྱིས་གཙོ་བོ་རུང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་དང་ལྡན་
པ་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ཡོད་དེ། ལུང་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་བསྐྱུད་པ་

༡ རྩོམ་པ་སྤྱི་ཡོན་ཏན་བཟང་བོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་རྣམས་པར་ངེས་པ་
རྩོམ་པ་བཞུགས་པའི་རིང་ལུགས་འཛིགས་མེད་གདོད་ལྡེའི་ང་རྟོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་ ༡༩༩༠ ལོ་ལྷོ་ལྷ་པོར་
དཔར། ཐོག་གངས་ ༣༩༩ གསལ།

འདས་གཉིས་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པར། རྟོན་དངོས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་ལས་
གཞན་ལོགས་སུ་མེད་པར་གསལ་བོར་བཤད་ཡོད།

རྟོན་པའི་གཞི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདི་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་.....
མཐའ་ལས་པ་ཡོད་པར་འདོད། དེ་དག་ཕྱགས་སུ་བསྐྱུས་ནས་ཉུང་ངུར་བརྗོད་ན།
རྟོན་རི་ཚོས་ངས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ལས།

རྟོ་རྟོ་སེམས་དཔའ་དང་། རྟོ་རྟོ་འཆང་དང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་། ལྷ་ཚོགས་

1

2

3

4

ཡུམ་དང་། རྟོ་རྟོ་བདག་མེད་མ་དང་། རྟོ་རྟོ་ཕག་མོ་དང་། ཨོ་སྤྲི་དང་། ཨོ་ཉི་

5

6

7

8

དང་། ཚོས་འབྱུང་དང་། ལྷ་ཀ་དང་། རྟོ་རྟོ་གསང་བ་དང་གསང་ཆེན་དང་རྒྱ་

9

10

11

12

13

སྒྲིས་དང་མཁའ་ཁམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དང་། ལྷ་

14

15

ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་དག་པའི་

16

17

18

བདག་དང་། རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་སེམས་དང་རང་བཞིན་དག་པའི་

19

20

སེམས་དང་། རྟོན་དམ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། སྒྲིང་བ་
ཉིད་དང་།

21

22

23

མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་།

24

25

26

ཚོས་སྐྱུ་དང་། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་

27

28

29

30

དག་པའི་རིགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་མང་བོས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་རང་.....
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་དབྱིངས་རྟོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཉིད་རང་གིས་རང་
རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་པ་ཉིད།

གཞན་ཡང་གཞུང་དེ་ལས།
 དེ་བཞིན་དུ་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་དྲི་མ་མེད་པ་ནམས་
 སུ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་

དང་། རྟོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། རྟོན་དམ་བྱང་
 རྒྱུ་མེད་དང་། ཞེ་ཡིག་དང་། གསང་བ་དང་། གསང་ཆེན་དང་། མཁའ་

ཁམས་དང་། རྟོག་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་། རྒྱུ་མེད་དང་། རྟོན་དམ་དང་། སྤྱུ་གསུམ་དང་།

ཞེ་ཡིག་དང་། སེང་གེ་ཁྲི་དང་། བདེ་བའི་གནས་དང་། བདེ་བ་ཅན་

དང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩལ་དུ་བྱིན་མ་དང་། ལྷ་ཆོག་ལྷ་ལྷ་

དང་། རྟོན་དམ་མོ། རྟོན་དམ་པའི་མེད་མ་དང་། ལྷ་ཆོག་གསུག་ཅན་མ་ལ་

སྤྱུ་གསུམ་པ་དུ་མ་རྟོན་གཅིག་ཅིང་།

ཞེས་གཞི་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྤྱིང་པ་དེ་ཐ་སྟོན་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་ལམ་ནས་་་་
 གསལ་བར་བྱེད་པ་འདི་རྟོན་དང་བའི་སྤྱིང་པ་མཐའི་བདེ་གསེགས་སྤྱིང་པ་འདི་འབྲེལ་ཚུལ་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤྱིང་པ་མཐའ་གཞན་ལ་མེད་པའི་བྱུང་ཆོས་
 སྤྱིང་པ་ཅིག་དུ་འདྲ་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་ཡིན།

༩ གཞི་བདེ་གསེགས་སྤྱིང་པ་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཀྱན་འདུས་ཡིན་ཚུལ།

ལྷགས་འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྤྱིང་པ་གདོད་མ་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་
 རྟོགས་པ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་བྱུང་པ་ཉམས་དུ་ཡོད་པའི་
 གདོད་མའི་གཞི་དབྱིངས་དེ་ནི་སྟོབས་བརྟུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སྤྱིང་པ་ཆེ་
 པོ་དང་དྲན་པ་ཉེར་བར་བཞག་པ་གསུམ། ཉིང་འཇིག་ཆེན་པོ་སྤྱིང་པ་ཡོན་ཏན་་་་
 རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ན། ཡོན་ཏན་ཀྱན་འདུས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་ལྷ་བ་འདི་ལུང་གིས་་་་

ཀྱང་གྲུབ་པར་བཤད་དེ། ལྷང་ལ་མུང་འདས་ཆེན་པོ་ལས་“རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབས་བཅུ་དང་མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་.....
 ...”སྟགས་བྱངས་ནས་བསྐྱབས་ཡོད་ལ། ཁོ་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་འདི་མཆན་དང་དཔེ་བྱ་དེ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་གུ་ལྟ་ལ་སྟགས་ཏིང་དེ་འཇིན་གྱི་ནམ་གྲངས་སུ་ཁྲི་ལྟ་སྒྲིབ་ནམས་དང་རྩི་རྩི་བྱུང་ཏིང་དེ་འཇིན་སྟགས་ཏིང་དེ་འཇིན་གྱི་ནམ་གྲངས་བཞི་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་ནམས་ཡོངས་སུ་མ་ལུས་པ་ཆང་བས་ན། དེ་ནི་“བྱམ་ནང་གི་མར་མེ”བཞིན་བྱ་སྒྲིབ་བྱུང་གི་དེ་མའི་སྐབས་སུ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་གནས་པའི་ཚུལ་འདི་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།

གཞན་ཡང་རྩི་ནང་བ་ནམས་ཀྱིས་དོན་དམ་དང་ཁམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་ནམས་དོན་གཅིག་ཏུ་གྲོ་བ་སྟེ། ཁོ་ཆོས་ཆོས་.....
 དབྱིངས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པའི་མདོ་བྱངས་ནས་བཤད་དེ། སླ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་བོའི་རྩི་ནང་ལྟ་གྲུབ་ལས།

ཆོས་དབྱིངས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་དང་པས་རྒྱུགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ལྷ་རིའི་བྱ་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་.....
 སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཆོགས་སྒྲིབ་དུགས་སོ། ལྷ་རིའི་བྱ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོའི་ཆོག་སྒྲིབ་དུགས་སོ། ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཆོག་སྒྲིབ་དུགས་སོ།¹

ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། གཞན་ཡང་ཁོ་ཆོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་འདི་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་དབྱིངས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སྟགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཀྱང་བྱེད་དོ།

རྩི་ནང་བ་ནམས་ཀྱིས་སྒྲིབ་གསུམ་དར་ཡུག་གཅིག་གི་མདོར²བཤད་པའི་“རྩལ་ཕྱན་གཅིག་ཏུ་དར་ཡུག་ཆེན་པོ་ཤོང་བའི་”དཔེ་བྱངས་ནས། རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་བསམ་དཀའ་བ་འགྲོ་ཀྱན་གྱི་རྒྱུ་ལ་སྒྱུ་ཞོར་བྱུང་བཞུགས་པ་དེ་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་རྒྱུ་ན་ཡོད་པ་དང་། དེ་སྒྲིབ་བྱུང་ནམ་རྒྱུག་གི་དབང་གིས་སོ་སོར་སྒྲིབ་བ་ཅམ་ལས་.....

¹རྩི་ནང་སླ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་བོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་ནམས་པར་ངེས་པ་རྩི་རྩི་ནང་བ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་འཇིགས་མེད་གདོང་ལུང་རོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༩༠ལོ་ཟླ་༧པར་དཔར། ཤོག་གྲངས་ ༣༩ན་གསལ།

² མདོ་འདིར་དངོས་སུ་མཛུལ་བའི་སྐལ་བ་མ་ལྟན་ལ། རྩི་ནང་མཁས་པ་ཆོས་ལུང་འདེན་ཚུལ་བཞུགས་ན་བོད་འབྱུར་ལ་ཡོད་པར་ངེས་འདུག

དངོས་དོན་དུ་སོ་སོར་མི་རྟོག་པའི་མཐར་ཐུག་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟའི་གནས་
 ལུགས་མཐར་ཐུག་སྟོན་པའི་མདོ་སྤྲེད་གཞི་དེས་དོན་ལས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་
 དུ་འདོད་མི་རུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཆོས་དབྱིངས་ཟབ་མི་བྱབ་པ་བརྗོད་པའི་མདོ་
 ཆོས་དབྱིངས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ། ཟུང་འདས་ཆེན་པོ་དག་ལ་འང་གནས་སྤང་གི་
 ཆོས་སྐྱུ་གཉིས་བཞག་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ལ། རང་བཞིན་གནས་ཚུལ་གྱི་ཆོས་སྐྱུ་
 བྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་གདོད་མའི་གཞི་འབྲས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དྲུངས་པ་ཆེན་
 པོ་འདི་ཡིན་ལ། སྤང་བའི་ཆོས་སྐྱུ་ནི། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཞེས་པ་སྟེ། ལམ་
 སོགས་སྒྲིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
 གསར་བྱུང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དེ་ལ་གོ་བ་ཡིན་ནོ།

༡༠ གོང་གི་གཞི་གཤེགས་སྟིང་གི་འདོད་ཚུལ་དེ་སྐྱུ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་
 པ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ།

རྗོད་བས་འདོད་པའི་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་སེམས་ཅན་ཀྱན་ལ་བྱབ་པ་དང་
 ། དེ་ནི་གདོད་མའི་ཡེ་ཤེས་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྱུག་ ཡོན་ཏན་ཡེ་ལྡན་ཡིན་པའི་འདོད་
 ཚུལ་འདི་ཁོ་ཆོའི་སྒྲོ་བའི་ཡིན་པར་མི་འདོད་དེ། ཁོ་ཆོས་དབྱེར་མའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱབ།
 སེམས་ཅན་པའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཐོགས་མེད། དུམས་མགོན་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དགོངས་པ་
 འདི་ཁས་ལེན་པར་བསྐྱབས་པར་བྱེད། ཁོ་ཆོས་སྒྲོ་བ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱབ་ཀྱི་དབྱེར་མ་ཆོས་
 དབྱིངས་བརྟོད་པ་དང་། དུམས་པའི་རྩུང་སྒྲ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྩུང་སྒྲའི་ཐོགས་
 འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་ཁྱད་སྤངས་གཏུགས་ནས་འདོད་ཚུལ་དེ་འཐད་ལུན་དུ་
 བསྐྱབས་ཡོད་དེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་སྐྱུ་སྐྱབ་ཀྱི་དབྱེར་མ་ཆོས་དབྱིངས་བརྟོད་པ་ལས།
 “ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་སྐྱེ་མ་ཡིན། རྣམ་ཡང་འགག་པར་འགྱུར་བ་མེད། དུས་རྣམས་
 ཀྱན་ཏུ་ཉོན་མོངས་མེད། ཐོག་མ་བར་མཐའ་དྲི་མ་བྲལ། ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་བེད་བྱུང་།
 དུས་རྣམས་ཀྱན་ཏུ་འོད་གསལ་ཡང་། ཇོ་ཡི་ནང་ན་གནས་ཀྱུར་ན། དེ་ཡི་འོད་ནི་
 གསལ་མ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི། ཆོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་དྲི་
 མེད་པའང་། འཁོར་བར་འོད་ནི་གསལ་མ་ཡིན། ཟུང་ན་འདས་ན་འོད་གསལ་
 འགྱུར།”¹ ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་དྲངས་ནས་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་དང་། སྒྲིམ་སྐྱུ་ཁོ་ཆོས་

¹ ཤང་ཀང་ཐེན་མ་དཔེ་སྐྱུ་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དབྱེར་མ་ཆོས་དབྱིངས་བརྟོད་པའི་རྩུང་འགྲེལ། རྩུ་བ་འཕགས་
 པ་སྐྱུ་སྐྱབ། འགྲེལ་བ་རྗོད་ན་བསྐྱེད་ནས་བཟང་པོ། ༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་བ་དཔུང་། ཐོག་གྲངས་༧ན་གསལ།

དམིགས་སུ་བཀར་ནས། བཀའ་མཐའ་མ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དང་བར་བ་སྒྲིང་བ་
ཉིད་གཉིས་མི་འགལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱུ་སྤྱུ་བ་ཀྱི་དགོངས་པ་འང་བཀའ་མཐའ་
མ་དང་མི་འགལ་བ་སྐྱེས་རིགས་པ་དང་ལུང་གྲངས་ཀྱིས་མི་ལོན་པ་བཞོལ་ཡོད་པས་
དེའི་སྐྱར་འོག་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ། གཞི་གཤེགས་སྒྲིང་དེ་མཆན་ཉིད་དགུ་ཡི་སྒྲི་ནས་བཤད་ཚུལ།
རྩོམ་པ་ལེ་ལྷགས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་མཆན་ཉིད་དགུ་ཡི་སྒྲི་.....
ནས་འགྲེལ་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་མཆན་ཉིད་བཞི། རྣམ་པར་བཅད་
པའི་མཆན་ཉིད་གཉིས། ཐུན་མོང་གི་རྣམ་པའི་མཆན་ཉིད་གསུམ་བཅས་སོ།

དང་པོ་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་མཆན་ཉིད་བཞི་ནི།

ཏྲག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅན།

རང་བཞིན་འགྱུར་མེད་དུ་གནས་པ།

རང་བྱུང་འདུས་མ་བྱས་པ།

རང་བཞིན་ལྷན་གྱིས་སྤྱུ་བ་པ།

སྤྱི་མ་ནས་མཐའ་མེད་ཀྱི་བར་དུ་རང་གཤིས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ།

སྤྱི་འགག་གི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ།

ནམ་དུས་ཀྱང་མི་གཅིག་པ་མེད་པ།

རང་བཞིན་ཀྱན་ལ་བྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན།

གཞི་འཁོར་བ་ནས་འབྲས་བུ་མུང་འདས་བར་གཞི་དབྱིངས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་
དེ་འཁོར་འདས་ཀྱན་ཀྱི་དབྱིངས་ཉག་གཅིག་ཡིན་པས་ཀྱན་ལ་བྱབ་པར་འདོད་པ།

རིག་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན།

དོན་དམ་གནས་ལྷགས་རང་དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཤིན་དུ་དྲངས་ཤིང་གསལ་
བར་རིག་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན།

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན།

འཁོར་བ་དང་མུང་འདས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་མཐའ་དག་གི་རང་བཞིན་དག་པའི་.....

བདག་ཉིད་གནས་ལྷགས་དོན་དམ་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
པའི་མཆན་ཉིད་ཟེར།

གཉིས་པ། རྣམ་པར་བཅད་པའི་མཆན་ཉིད་གཉིས།

སྤྱི་པའི་མཚན་མ་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན།
 གཞི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་རང་གཤིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་སྤྱི་མཚན་མཐའ་
 དག་དང་བྲལ་པས་སྤྱི་པའི་མཚན་མ་དང་བྲལ་བར་བཤད་པ།
 སྤྱི་པའི་མཚན་གྱིས་མ་གོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན།
 གི་མ་སྟོ་བྱར་བ་དག་གིས་ནམ་ཡང་སྤང་ཞུགས་མ་སྟོང་བས་ན་སྤྱི་པའི་མཚན་གྱིས་མ་
 གོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་བཤད་པ།
 གསུམ་པ། སྤྱི་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ།
 ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན།
 སྤང་སྟོགས་ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་སྟོགས་དང་དགག་སྟོགས་ནམ་བཙད་ཀྱི་སྟོགས་.....
 གཉིས་སོ་སོར་མེད་པར། སྤང་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་འཇུག་པས་ན་ཟུང་འཇུག་དུ་.....
 བཤད།
 རང་བཞིན་གྱི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན།
 མེས་མཚན་ཅན་ནས་སངས་རྒྱས་བར་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བཟང་ངན་མེད་པ།
 གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྤྱི་པའི་མཚན་ཉིད་པས་སྤྱི་པའི་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་པའི་མཚན་ཉིད་པས་
 བ་རིགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྟོང་དུ་འཛོད་པ།
 ལམས་ཀྱི་དོན་གྱི་ནམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན།
 གཞི་དེ་མེས་མཚན་ཅན་གྱི་དུས་ནས་སྟོ་བྱར་གི་མཚན་སྤྱི་པའི་མཚན་ཉིད་པས་མཚན་ཉིད་པས་
 བའི་རང་བཞིན་གཤོད་མ་ནས་དག་པ་ཤིན་ཏུ་དཔུངས་ཀྱི་སྟིང་པོ་ལྟར་ཡོད་ནས་རང་བྱུང་
 དུ་འདུས་མ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་ན་ལམས་ཞེས་པའི་མེད་བྱེད་དོ།
 གསུམ་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དེ་ཡོངས་སྤྱི་པའི་དགའ་འཇུག་ཀྱི་ངོ་བོར་.....
 བཞུགས་ཚུལ།
 རྩོད་པའི་འདོད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ཡོངས་སྤྱི་པའི་དགའ་འཇུག་ཀྱི་ངོ་བོར་
 བཞུགས་ཚུལ་ནི།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཤིས་ཅི་བཞིན་པ་ཁོ་ན་ལྟར་
 གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད།
 ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡིན་ལུགས་དག་པའི་གཞི་མ་ལོར་བ།
 གནས་ལུགས་དེ་ལས་ནམ་པ་ཀྱན་དུ་གཞན་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པའི་གཞན་མ་ཡིན་

པ།

ཆོས་མཐའ་དག་གི་རང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་
ཆོས་ཉིད།

གདོད་ནས་ནམ་པར་དག་པའི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲིང་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་.....
དབྱིངས།

ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ངེས་པ་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་ནམ་ཡང་བཞུགས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས།

ཀུན་རྫོབ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་གང་གིས་མ་གོས་པའི་ཆོས་སྒྲིབ་མེད་པ།
གནས་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཆོས་མཐའ་ཐུག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཡང་དག་མཐའ།
སྒྲིང་རྟོག་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་ལས་ནམ་པར་འདས་པའི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་.....
པའི་དབྱིངས།

གཞན་ཡང་རྫོགས་པའི་གཞན་སྒྲིང་དབུ་མའི་ལུགས་ལ་གཞི་གཤེགས་སྒྲིང་གདོད་
ནས་དག་ཅིང་ཡེ་ནས་གནས་པའི་ལུགས་འདིས་ནི་གཞན་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མ་བ་ནམས་
དགག་ཡོད་པར་འདོད་དེ། དེ་ན་ཁོ་ཆོས་འདོད་པའི་ནོར་འཁུལ་གྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་དེ་
དག་ནི།

སྒྱིར་ལྟ་བུ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་.....
གིས་སྒྲིངས་པས་ཡོད་མཐའ་སྤངས་ཤིང་། ཐ་སྐྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་བདེ་སྤྱད་ཐུང་བ་པོ་
སྤང་ཅམ་གྱིས་མེད་མཐའ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དབུ་
མ་པ།

ཆོས་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་ལ། ཕྱི་དོན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་པས་སྒྲིང་
བས་ཡོད་མཐའ་དང་འཁུལ་དོར་སྤང་ཅམ་གྱི་བྱ་བེད་མི་བསྐྱབ་བས་མེད་མཐའ་སྤངས་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དབུ་མ་པ།

དོན་གྱི་ཡིན་ལུགས་ལ་ཕྱི་དོན་བཅའ་པོ་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་དང་སེམས་ལ་བག་.....
ཆགས་སྒྲིབ་ཆོགས་པའི་སྤང་བ་ཅམ་གྱི་དོན་བྱེད་ལུས་སུ་ཡོད་པས་མེད་མཐའ་སྤངས་.....
པའི་ནལ་འགྱུར་བའི་ཀུན་རྫོབ་དབུ་མའི་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་
དབུ་མ།

ནང་སེམས་དེའང་རང་བཞིན་གང་དུའང་གྱུབ་པ་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་དང་དེའི་

ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤང་ཆ་ཐམས་ཅད་དུ་གསལ་བར་འཆར་བས་མེད་མཐའ་སྤངས་པའི་
ནམ་གངས་ཅན་གྱི་དོན་དམ་དབུ་མ་ངེས་དོན་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་དབུ་མ་དང་།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུངས་པ་ཀུན་བཏགས་དང་འཛིན་པ་གཞན་དབང་
གཉིས་ཀ་བདེ་བར་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་དང་། གནས་ལུགས་ཡོངས་གྲུབ་དེ་བཞིན་
ཉིད་དེ་གཤིས་ལུགས་དོན་དམ་དུ་ངེས་པར་བདེན་པས་མེད་མཐའ་སྤངས་པའི་ངེས་་་
དོན་གྱི་དབུ་མ།

གོང་གི་དབུ་མའི་འདོད་ཚུལ་དུག་པོ་འདི་ནི་རྫོན་བ་ནམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་་་་
ངེས་དོན་གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ལས་དམན་པའམ་ལྟ་བུའི་དབུ་དང་པ་མཐར་མ་་་་
ཕྱིན་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པ་ཁོ་ཆོས་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མས་བསྐྱབས་ཡོད་ལ།
ཁོ་ཆོས་འདོད་ཚུལ་ལ་གཞི་འབྲས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་དབུ་མ་ཆེན་
པོ་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་དེ་མཐར་ཐུག་སེམས་དཔའ་ཆེན་མོའི་ངག་གིས་ཆེས་་་་
གསལ་བར་མཐོང་བ་ལས་དྲང་དོན་མི་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ལ་གོ་ན་ཤིན་ཏུ་ཆད་་་་་
མཐའ་ལྷུང་བ་ཡིན་པ་སླ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་བོའི་རྫོན་བ་འུ་གྲུབ་ལས།

གཞི་གནས་ལུགས་དོན་གྱི་སྟོང་པོ་དེ་ལ་ཅིག་གི་ཞེ་འདོད་བཞིན་དུ་དྲང་དོན་མི་་་
བདེན་པའི་དོན་ལ་མེད་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པའི་ཆོས་གཞི་ཉིད་ནས་མེད་སྲིད་ན་དེ་ལ་
ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཚུལ་དེ་་་
ལུགས་ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཐམས་ཅད་གཏན་ནས་མི་སྲིད་པ་རི་་་
བོང་རྩ་དང་ངེས་པར་མཚུངས་པའི་ཆད་པ་ཆེན་པོའི་མཐའ་ལ་གནས་པར་གྱུར་བས་
དེའི་རིགས་དོགས་ཐོན་བྱ་འོས་སོ།།

ཞེས་བཀའ་མཐའ་མ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་དོན་ནི་ངེས་དོན་་་
དབུ་མ་ཆེན་མོ་གཞི་གཤེགས་སྟོང་གི་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལས། དེ་དྲང་དོན་
དུ་ཁས་སྤངས་ན་ཅང་མེད་འཕྱང་ཆད་དུ་འགྱུར་བས་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་འདོད་་་
ཚུལ་འདི་བསྐྱབས་ཡོད།

བཞི་བ། རྫོན་བ་ནམས་ཀྱིས་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་འཁོར་ལ་བར་མའི་་་

་རྫོན་བ་སླ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་བོས་མཛད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པ་མཆོག་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོའི་དོན་ནམ་པར་ངེས་པ་
རྫོན་བ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་འཛིགས་མེད་གདོང་ལུང་རོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༡༩༩༠ལོ་ཟླ་༧པར་
དཔར། རྒྱ་གངས་༡༩༩༣ན་གསལ།

སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ།

དེ་ཡང་བྱང་ཅེ་མཁན་ཟུར་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་“ཀྱན་མཁུན་རྗེ་
ནང་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གཙང་བ། ཉག་པ། བདེ་བ། བདག་དམ་
པའི་ཕ་རྒྱལ་ཏུ་སོན་པ་སྐྱེ་རྗེ་བཞིན་པ་ལ་སྒྲིང་བཞག་པའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གོ་ནས་བོད་ཀྱི་
གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པོ་ནམས་ཀྱིས་དགག་པ་བརྗོད་ཀྱང་དེའི་ཉག་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་
དབྱིངས་འགྱུར་པ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཤིང་དེ་ཉིད་སྒྲིང་མཚན་ལས་གྲོལ་ཞིང་སྐྱེ་རྗེ་ག་
གི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དང་། མི་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་པའི་ཡུལ་ཏུ་བཞིན་པ་དང་།
དེ་ཉིད་རིག་པས་དབྱུང་བཟོད་ཡིན་པས། ”¹ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། རྗེ་ནང་བའི་
གཞི་གཤེགས་སྒྲིང་འདི་དོན་དངོས་སུ་“ཉག་པ་”དང་“འགྱུར་མེད་”ཀྱི་གཟུགས་
ཤིག་ལ་གོ་བའི་འཁྲུལ་བ་འདི་རང་སྤངས་མ་དག་པའི་འཁྲུལ་ཤེས་ལས། རིག་པའི་
དབྱུང་མི་ཐེག་པའི་བྱེ་མའི་འཆིང་བུའོ།

དེ་ཡང་དེང་རབས་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྗེ་ནང་བའི་ལུགས་འདི་
འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་ནང་དོན་ཁམས་བདེ་གཤེགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གི་
དོན་དང་བསྟན་པ་ལས། འཁོར་ལོ་བར་བསྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་དང་མཐུན་
གཞི་ཡེ་མེད་པ་ལྟར་བཤད་ནའང་། རྗེ་ནང་བ་ནམས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྗེ་ནང་ཀྱན་མཁུན་དོལ་པོ་བས་“ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རྒྱལ་ཏུ་བྱིན་པ་”དང་“སྒྲིང་ཉིད་”
དང་། “དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་”ནམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནམ་གངས་སུ་
གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་“སྒྲིང་ཉིད་”དེ་“དོན་དམ་རང་སྒྲིང་”ལ་གོ་བ་
ལས་“གཟུགས་སོགས་གཞན་སྒྲིང་”ལ་གོ་བ་མ་ཡིན་པ་གསལ་བོར་བཤད་ཡོད་དེ།
དེ་ལ་ཀྱན་མཁུན་དོལ་པོ་བའི་རྗེ་ནང་རིམ་པ་དེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་སུ།

སྒྲི་བྱར་བྱི་མའི་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་མེད་པ་སྒྲིང་བ་ཉིད་དེ་རང་རང་ངོ་བོས་
སྒྲིང་བ་དང་། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
སྒྲིང་བ་ཉིད་དེ་དོན་དམ་གཞན་སྒྲིང་ངོ་ཞེས་པ་དང་། ... དེ་བས་ན་དམིགས་པ་
དང་བཅས་པའི་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཅེས་དང་། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྷན་པའི་

¹དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲོལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གཞིན་
ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་༡༩༡ན་གསལ། བྱང་ཅེ་མཁན་ཟུར་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཙམས། Classic Indian

སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་པ་ཡང་། རྟོན་དམ་གཞན་སྟོང་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི། གཟུགས་སོགས་
རང་སྟོང་གིས་ནི་དེ་དག་གི་གོ་མི་ཆོད་དེ། ...¹

ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཀུན་མཁྱེན་རྟོལ་པོ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྟོང་པོ་དང་གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་པོ་རྟོན་གཅིག་ཏུ་གྱུ་ལ། དེ་ནི་དེང་རབས་
ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་མཁས་པ་ཆོས་བཤད་པའི་“ཡོད་པའི”བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་
དེ་ཙམ་ལ་གོ་བ་མ་ཡིན་པར། དེ་ནི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་འདོད་པའི་“སྟོང་པའི”
སྟོང་བ་”མ་ཡིན། “མི་སྟོང་པའི་སྟོང་བ་”ཡིན་པར་ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་
། རྟོན་དང་བའི་གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་ཚུལ་འདི་འདྲ་སྟོང་ཚུལ་རིགས་ཤིག་ཏུ་འདོད་པ་
ལས། “སྟོང་བ་”ལས་ཕྱོག་པའི་“ཉག་པ་”ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་མི་རུང་བ་གསལ་བོ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཁོ་ཆོས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ནི་“མི་སྟོང་བའི་སྟོང་
བར་”འདོད་པ་འདིས་ཀྱང་རྟོགས་སྒྲུབ་། རྟོན་དང་བའི་“མི་སྟོང་བའི་སྟོང་བ་”འདོད་
ཚུལ་འདི་འདྲ་བྱུང་པར་བ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཀུན་མཁྱེན་རྟོལ་པོ་བས། ལྷ་
དུམ་མ་རའི་མེ་རྟོག་ལྟར་དགོན་པའི་མདོའི་ཆོག་བྱངས་ནས།

འཇམ་དཔལ་གང་གྲོང་བྱེད་བཞེགས་པའི་བྱིམ་སྟོང་པ་ནི་མི་མེད་པས་སྟོང་ངོ་།
བུམ་པ་ནི་ཆུ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། ལྷུང་ནི་ཆུ་མི་འབབ་པས་སྟོང་ངོ་། ཅི་གྲོང་གི་བར་
སྐབས་བྱིམ་མེད་པ་ལ་སྟོང་བ་སྟོང་བ་ཞེས་བྱ་བའམ། ཅི་བྱིམ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཡིན་
ནམ། ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་མ་ཡིན་གྱི་མི་མེད་པས་སྟོང་བ་ཞེས་བྱའོ། ཅི་བུམ་པས་.....
ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཡིན་ནམ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཆུ་མེད་པས་སྟོང་བ་ཞེས་
བྱའོ། ཅི་ལྷུང་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཡིན་ནམ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཆུ་མི་.....
འབབ་པའི་བྱིམ་སྟོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཐར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་བ་མ་
ཡིན་གྱི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་བྱིམ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཞེས་བྱའོ། སངས་
རྒྱུ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནི་སྟོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཉོན་
མོངས་པ་བྱེད་བྱའི་མི་དང་ལྷ་མེད་པའི་བྱིམ་སྟོང་བ་ཞེས་བྱའོ།²

¹ ཀུན་མཁྱེན་རྟོལ་པོ་བའི་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་མཐར་ཐུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མན་ངག། མི་རིགས་
དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༥ལོར་དཔར་དུ་བཏབས། ༡༩༩༥བར་ན་གསལ།

² རྟོན་དེ་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། རྟོན་ཀུན་མཁྱེན་རྟོལ་པོ་བས་བཙུངས། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༥ལོར་
ཟླ་༡༠པ། ཤོག་གངས་༡༤༠ནས་༡༤༡ན་གསལ།

ཞེས་གཞན་སྤྲོད་གི་སྤྲོད་ཚུལ་འདི་“རྟ་ལ་བ་ལང་མེད་པའི་སྤྲོད་”ཚུལ་ལས་“རྟ་
ལ་རྟ་མེད་པའི་སྤྲོད་པ་”མེན་པའི་སྐབ་བྱེད་བཞུགས་པ་ལས། གཞན་སྤྲོད་འདི་ཤེས་བྱ་
ལ་རྟ་ག་དངོས་གཉིས་ཀྱི་རྟ་ག་པ་རྟ་བྱེད་ལ་གཏན་ནས་གོ་མེད་པ་གསལ་བོ་ཤེས་ལ།
གཞན་ཡང་། རྟ་ལ་ལང་པས་བཤད་པའི་གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་འདི་……
“སྤྲོད་བ་”དང་ནམ་ཡང་འབྲལ་ཐབས་མེད་པ་དང་། དེ་དོན་དངོས་སྤྲོད་བཀའ་བར་
བའི་“སྤྲོད་ཉིད་”དང་རྟ་མེན་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཚུལ། དེ་ལས་ཀྱང་ཁོ་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་དེ་
སྤྲོད་སྐབ་སོགས་དབྱེ་མའི་སྤྲོད་དཔོན་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་
གསུངས་ཡོད་ལ་དེ་ཡང་རྟ་ལ་རྟ་ལ་ལང་པའི་བཅུན་རྩ་རྩ་ཐའི་(1575-1635)

སྤྲོད་འབྲས་དབྱེ་མའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།

སྤྲོད་སྤྲོད་བྱེད་འཇུག་གསལ་སྤྲོད་བྱེད་འཇུག་དང་། ཐབས་ཤེས་སྤྲོད་ཉིད་སྤྲོད་
རྟ་བྱེད་འཇུག་དང་། བདེ་སྤྲོད་སྤྲོད་ལུས་འོད་གསལ་བྱེད་འཇུག་དང་།¹

ཞེས་རྟ་ལ་ལང་པའི་གཞན་སྤྲོད་དབྱེ་མའི་སྤྲོད་བ་འདི་“སྤྲོད་”དང་འབྲལ་……
ཐབས་མེད་པ་བཤད་ཡོད་ལ། དེ་དབྱེད་ལས།

སྤྲོད་པ་ཞེས་པ་ནམ་ཡང་བདེན་མེད་དང་། ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཅི་མ་ཞིག་བསྟན་པ་
མེན་། ཀྱན་རྩལ་སྤྲོད་ནས་མེད་དང་མ་ཡིན་སྤྲོད་། དོན་དམ་སྤྲོད་ནས་རྟ་གས་
པའི་ཡུལ་གྱིས་སྤྲོད་། དོན་དམ་རང་གི་རྟ་མེན་སྤྲོད་བར་ཟླ།²

ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལས་རྟ་ལ་ལང་པས་བཤད་པའི་“བདག་ཆེན་པོ་”དང་“རྟ་ག་
པ་ཆེན་པོ་”དང་“དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་”དང་“ཉོན་མངས་ཆེན་པོ་……
”སོགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་ནི་འཁོར་ལོ་བར་བ་“སྤྲོད་བ་ཉིད་”ཀྱི་དགོངས་པ་དང་ཡོ་
འགལ་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་བྱུང་དགའོ།

¹རྟ་གས་ལྟན་ཆོས་མཆོག་དབྱེ་མ་གཞན་སྤྲོད་གི་ཆོས་སྒྲིག་། དེ་བ་བཅུན་པ། རྟ་ལ་ལང་པའི་བཅུན་རྩ་རྩ་ཐའི་མཐའ་ཡས་པ་
ཐེན་ལྟ་དཔེ་སྤྲོད་ཁང་གིས་བསྐྱུག་། ཐོག་གྲངས་༢༤ན་གསལ།

²རྟ་གས་ལྟན་ཆོས་མཆོག་དབྱེ་མ་གཞན་སྤྲོད་གི་ཆོས་སྒྲིག་། དེ་བ་བཅུན་པ། རྟ་ལ་ལང་པའི་བཅུན་རྩ་རྩ་ཐའི་མཐའ་ཡས་པ་
ཐེན་ལྟ་དཔེ་སྤྲོད་ཁང་གིས་བསྐྱུག་། ཐོག་གྲངས་༢༤ན་གསལ།

4. 5 བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཤེགས་སྒྲིང་འདྲིང་ཚུལ།

དང་པོ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདྲིང་ཚུལ།
དེ་ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཐོག་མར་མར་བ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་དྲུགས་པོ་
བཀའ་བརྒྱུད་དུ་གྲགས་པ་གཉིས་བྱང་བ་དང་། རྗེས་སུ་གྲུབ་ཆེན་མི་ལ་རས་པའི་སྒྲོབ་
མ་དྲུགས་པོ་ལྟ་རྗེ་ནས་རས་ཚུང་རྗེ་རྗེ་གྲགས་བརྒྱུད་དེ་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་དང་ཚུང་
བརྒྱུད་དུ་གྲགས་པར་གྲུས་པ་རེད། བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་ནི།

ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད།
འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད།¹
ཆེ་ལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད།
ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད།²
བཀའ་བརྒྱུད་ཚུང་བརྒྱུད་ནི།
འབྲི་བྱང་བཀའ་བརྒྱུད།
སྟག་ལྷང་བཀའ་བརྒྱུད།
འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད།
ཁོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱུད།
སྤར་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད།
ཡེ་ལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད།
གཡའ་བཟང་བཀའ་བརྒྱུད།
བྱག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱུད།

བཀའ་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་ཚུང་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གི་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་

¹ཁོ་ཕུ་ཆེ་ནས་ལགས་གྱིས་“འབའ་”ལྟར་དུ་བྲིས་ཡོད་ལ། དུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འབྲིན་ལས་མཆོག་གིས་“འབབ”ཞེས་
བྲིས་ཡོད།

²བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་འདྲིན་ཚུལ་ལའང་མཁས་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་འདྲིང་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་སྟེ། དུང་དཀར་ཆང་གིས་ཆེ་
བཞི་ནི། དྲུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད། ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད། འབམ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད། མཚུར་ཕུ་བཀའ་བརྒྱུད་ལྟར་དུ་
འདྲིན།

རྒྱལ་མཐོང་པ་རང་གི་བྱ་རྒྱུ་ཆོས་རེ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་
 འབེབས་ཚུལ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པས། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་རྟོང་བ་ཉིད་གཏན་ལ་.....
 འབེབས་ལུགས་དང་དེ་ཉམས་སྤྲུལ་ལེན་ཚུལ་འདི་ལ་ “ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་” ཞེས་གྲགས་པ་
 དེའོ། དེ་ལ་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་སྤྲུལ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་.....
 གཉིས་སྤྱད་བྱེད་བྱེས་ནས་བཤད་དོ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ “སྒྲུལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 ” ཞེས་པ་འདིའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དག་ཁོ་ཆོའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་.....
 དང་འབྲེལ་བ་དམ་དུ་ཡོད་པ་རྗེས་སུ་འཆད་པར་བྱ།

དེ་ཡང་བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཡོངས་ཀྱིས་སྤྱོད་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་ཆེན་
 རྒྱུད་སྒྲ་ནི་བོད་བརྒྱུད་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་གསུང་རབ་བསྟན་བཅས་ཀྱི་ཕྱི་མོར་
 འཛིན་པ་ལ། དེ་འབྲེལ་བ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་
 པའི་ཐོགས་འབྲེལ་གཞིར་བཟུང་ནས། གྲུབ་མཐའ་སྔ་སར་འབྲེལ་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་
 པ་སྟེ། དགེ་ལུགས་པའི་རྒྱལ་ཆ་བཟུང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། རྩོམ་བའི་ཀྱན་མཁྱེན་
 རྟོན་པ་བཞི་ལྟ་ན། རྟོང་མའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་རོང་སྟོན་སྤྱོད་པའི་སང་གོ། བཀའ་
 བརྒྱུད་པའི་ཀམ་དག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་འབྲེལ་བྱེད་མཁན་པོ་རྣམས་སོ།
 བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྟོང་གི་ལྟ་བུ་འདི་རྒྱུད་སྒྲའི་འབྲེལ་བ་དག་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་
 མེད་པ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་རྒྱུད་སྒྲའི་འབྲེལ་བ་.....
 གྲགས་ཆེ་བ་ནི་ཀམ་དག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲ་མའི་བསྟན་
 བཅས་ཀྱི་སྟོང་པོའི་དོན་མདོན་སྤྲུལ་ལམ་གྱི་བཤད་སྒྲུལ་དང་སྦྱར་བའི་རྣམ་པར་འབྲེལ་
 པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་སང་གོ་དང་རོ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་འདུག དེ་སྟོན་བྱོན་མཁས་གྲུབ་དུ་
 མའི་འགྱུར་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིད་དུ་རྒྱུད་སྒྲའི་འབྲེལ་བ་མང་དུ་ཡོད་ལ། འགྱུར་ལ་
 མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་ནག་ཆོ་ལོ་སྟོ་བའི་ནག་འགྱུར་དང་རྩོག་ལོ་སྟོ་བའི་རྩོག་འགྱུར་.....
 གཉིས་ནི་རྒྱགས་ཆེ་ལ་ཁྲིད་རྒྱན་ད་ལྟའི་བར་མ་ཉམས་པ་ཡིན་པར་གྲགས། ཀམ་ཡོན་
 ཏན་རྒྱ་མཚོའི་འབྲེལ་འདི་རྩོག་འགྱུར་གྱི་ཁྲིད་རྒྱན་ཡིན་པས་བོད་ཡུལ་དུ་རྒྱགས་ཆེ་
 བའི་ཁྲིད་རྒྱན་ཡིན་པར་བཤད།

དེ་ཡང་བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་གི་གཤེགས་སྟོང་གི་གྲུས་པ་བྱང་ས་གཙོ་
 བོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བར་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་.....
 ཚུལ་གྱི་དགོངས་པ་འདི་ལ་སྤྱག་ཡོད་པ་དང་། དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་གྱི་ལྟ་བུ་མ་འདྲ་

བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་ལའང་གྲུས་པ་བྱུང་བ་རེད། དེའང་.....
 སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་རབ་དྲང་ངེས་རིམ་ལྟར་འབྱེད་ཚུལ་ལ་གོ་བ་ནལ་མ་ཞིག་མ་ལོན་ན་
 སེམས་ཅམ་པ་དང་དབུ་མ་བའི་སྒྲིང་ཉིད་འཛིག་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 སྒྲིང་པོའི་དོན་ལེགས་པར་གོ་མི་བྱུང་བ་མཁས་པའི་དབང་པོ་དོར་ཞིས་མང་དུ་.....
 གསུངས་མྱོང་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྗེ་ཙུང་ཁ་པ་ཆེན་མོས་“རྗེ་སྤྲུལ་འཛིན་ལྷགས་མདའ་ལྷགས་
 གཞུར་”¹ གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་མཛད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་གསུངས་ལ་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རིམ་ལྟར་འབྱེད་ཚུལ་རིགས་པའི་སྒྲིང་བརྒྱ་.....
 སྤྲུལ་གིས་གསལ་ཁ་བྱས་ཡོད་པས། དེའི་དོན་ལེགས་པར་རྟོགས་ན་དེ་བཞིན་.....
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་རྟོགས་པར་ཕན་པ་ཡོད་པ་ཚུད་མེད་དུ་བྱུང་བོ།

དེ་ཡང་སྐབས་སུ་བབས་པ་སྤྱིང་བར་བྱ་བ་ནི། བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནམས་ཀྱིས་དེ་.....
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་སྤྲེལ་ལ་དྲང་ངེས་རིམ་ལྟར་འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེས།
 དེ་ཡང་ཀུན་དག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནི་རྩོམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་
 རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པར་འདོད་དེ། བྱང་ཅེ་མཁན་བྱུར་བའི་གཞུང་དུ།

ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་སངས་ལ་ཁོ་རྩོམ་གྱི་བུ་ལས། རྒྱལ་བ་རང་བྱུང་ཞབས་དང་།
 ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཡབ་སྲས་ནམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་སྒྲིང་པོའི་མདོ་.....
 ནམས་ལ་གཙོ་བོར་བཞེན་པར་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་རྗེས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཁམས་ཡོད་པར་གཟིགས་ཤིང་།
 ...ཐེག་པ་མཐའ་དག་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་རྒྱུད་སྐྱུངས་ཟིན་པའི་བྱང་ཚུབ་.....
 སེམས་དཔའ་དབང་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲིན་པ་ནམས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པའི་ངེས་དོན་གྱི་
 མདོ་སྤྲེལ་གོངས་པ་ངེས་འགྲེལ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ། རྒྱན་སྒྱུག་པོ། ཕལ་བོ་ཆེ་སྟེ་
 སེམས་ཅམ་གྱི་མདོ་བཞེར་གསུངས་པ་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་བྱུང་ཏུ་སྟོན་པ་རིགས་
 པ་བྱུན་མོངས་པ་ནམས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་དང་རྩོམ་ཆེ།
 སྤྲུལ་པོ་སྤྱིང་བུ་ལ་ཕན་པ། ལྟ་མོ་དཔལ་སྤྱིང་གིས་ཞུས་པ། གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་.....
 རྒྱལ་པོས་ཞུས་པ། བྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ། རབ་ཞི་ནམ་ངེས། གསེར་འོད་.....

¹ དེ་ཡང་རྗེ་ཙུང་ཁ་པོའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྒྲིང་པོ་ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་རབས་ཀུན་ལ་བརྟུ་བའི་མིག་ལྟ་བུ་ཞིག་
 ཡིན་པས། དེ་རྒྱ་འབྱུར་མ་ཡོད་ལ། རྗེས་སྤྲེལ་སྤྱིང་པོ་བཅས་པའི་གཞུང་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འདུག་པ་མ་ཟད། རིགས་
 པའི་གནད་ལ་འགྲན་རྒྱ་དང་བལ་བ་ལྟ་བུར་འདུག་པས་མཁས་པ་སྟོན་མཚོས་དེ་ལ་“རྗེ་སྤྲུལ་འཛིན་ལྷགས་མདའ་ལྷགས་
 གཞུར་”ཞེས་བརྟོད་པར་བྱེད།

དམ་པ། སྤྱི་ཆེན་པོ། དཀོན་མཆོག་སྤྱི་ལ་སྐོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་
 དང་། ཡང་དག་པའི་དབྱིངས། མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་སྒྲ། ཉག་བརྟན་གཡུང་བྱུང་།
 རྟོན་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྐོས་གདོད་ནས་རང་ཆས་སུ་ཞུགས་པའི་བྱུང་མཐའ་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་གསང་གཏམ་ཞིབ་མོར་མཛད་པ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉག་
 གཅིག་གི་སྦྱོང་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟོག་གི་བ་དང་ཉན་ཐོས་སྐོས་ཀྱིས་ལྷ་ཅི་སྦྱོས།
 འཕགས་པའི་ས་ལ་གནས་པས་ཀྱང་རི་བཞིན་མི་རྟོགས་ཏེ། ...1

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། ཀམ་དག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་ཀྱན་མཁྱེན་དོལ་
 བོའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར། གོང་དུ་འདོད་པའི་མདོ་འདི་དག་ངས་དོན་དུ་ཁས་སྤངས་
 བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་ཉག་བརྟན་གཡུང་བྱུང་འགྱུར་མེད་ཀྱི་ལྟ་བའི་རྗེས་
 སུ་འབྲངས་ནས་བརྟན་བཙོས་འཆད་པ་ཤེས་ཐུབ་ལ། དེ་ན་དོན་དངོས་སུ་བཀའ་
 བརྒྱད་པའི་འདོད་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡིན་ཟེར་ན།

བཀའ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོའི་མདོ་ལས་བྱུང་བའི་
 ཆོག་“སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་ཉག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་ཅན་ནོ།”ཞེས་གསུངས་
 པའི་དོན་གཞིར་བཟུང་ནས། དེའི་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་སྤྱི་པོ་སྤྱི་པོ་
 བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནའང་། བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་པོ་སྤྱི་པོ་བའདི་“མེད་
 དགག་གི་སྤྱི་པོ་ཉིད་”ཅམ་དུ་མི་འདོད་པ་སྟེ། དོན་དངོས་སུ་སྤྱི་པོ་ཉིད་“མེད་དགག་
 ”ཁས་ལེན་པར་“སྤྱི་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་དགག་”ཏུ་འདོད་པ་སྟེ། མ་ཡིན་པ་དགག་
 པའི་སྤྱི་པོ་ཉིད་རང་རིག་རང་གསལ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་ཞེས་
 སུ་འདོད་པ་དང་། དེ་ལ་ངས་པ་དོན་གྱི་དོ་རྗེ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་ལ། བཀའ་བརྒྱད་
 པས་འདོད་པའི་ངས་པ་དོན་གྱི་དོ་རྗེ་འམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་དེ་དབྱེ་བ་
 གསུམ་དུ་འདོད་དེ།

མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སམ་སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོར་འཁོད་པ།

དག་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ལམ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་སྟེ། བྱང་ཆུབ་

1 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲུལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཐུག་ཞེན་
 ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་ ༡༥༥ནས་ ༡༥༦ན་གསལ། བྱང་ཆེ་མཁན་བྱུང་རྗེ་བཙུན་བསྐྱེད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཙམས།

སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་འབོད་པ།

ཤིན་ཏུ་དག་པའི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་གནས་སྐབས་ཏེ།
དབྱིངས་དེ་ལ་ཆོས་སྤྱོད་ཞེས་བརྗོད་པའོ།

སྦྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་མོ་རྒྱུད་སྤྱི་བཟླ་བཙུག་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངོ་བོ་.....
གསུམ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ལ། དེར་འཁོར་ལ་གསུམ་གྱི་
ངེས་དོན་མཐའ་དག་འདུ་བར་བཤད་པས། དེ་ན་དོན་དངོས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྦྱིང་བོ་དངོས་ནི།

སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་པའི་སྦྱང་བ་ཉིད་དང་།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་དང་།

ཀུན་གཞིའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའམ་སེམས་ཅན་ཏེ།

ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན། ལུགས་འདིས་“སྦྱོར་བྲལ་སྦྱང་བ་ཉིད་”དང་“
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་”དང་། “ཀུན་གཞི”དང་། “བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ”དང་“སེམས་ཅན”ནམས་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པར་སྤང་ནའང་། དོན་.....
དངོས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་བོ་“སྦྱོར་བྲལ་སྦྱང་བ་ཉིད་”འདི་འཕགས་ལུལ་གྱི་
ཐལ་རང་གི་སྦྱོབ་དཔོན་ཆོས་བཞེད་པར་འདོད་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་
བོ་“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བར”འདོད་པ་གཙུག་པོ་སྤྱོད་སྦྱོབ་སྟེན་གཞི་ཆོས་
དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་། རྒྱུད་སྤྱི་དང་མདོ་སྤྱི་རྒྱུད་དང་། སེམས་ཀྱི་དོ་རྩེ་བསྟོད་པ་
སྟེན་ལས་གསལ་བོར་བཤད་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསང་སྟེན་རྒྱུད་སྤྱི་དག་ན་
ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་པར་གསུངས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་བོ་དང་ཀུན་གཞི་
གཅིག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་འདི་ལང་གཤེགས་སྟེན་སེམས་ཅན་པས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་
པའི་གཞུང་ནམས་སུ་བཤད་པར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་པ་དག་འདོད་དོ།

གང་ལྟར་བཀའ་བརྒྱུད་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་བོ་དེ་སེམས་ཀྱི་རང་.....
བཞིན་འོད་གསལ་བ་དང་། སྦྱོར་བྲལ་སྦྱང་བ་ཉིད། ཀུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་སུ་.....
སྟེན་སུ་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྤྱི་བཙུག་གི་རྩེ་སུ་འབྲངས་ནས། རྩེ་གཙུག་པོ་
འཁོར་དང་བཙུག་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་བོ་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་
པ་དང་དེ་ནི་མེད་པར་དགག་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྦྱང་བ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་ཡོད་

ལ། དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་ཞེན་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་སྐྱེས་རྟོགས་དཀའ་བ་ཡིན་པར་
འདྲ་མོད། རྗེས་ཀྱི་ཕྱ་བ་སྐྱེས་ཀྱིས་དོན་དམ་དེ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་མ་ཟད།
དེ་དོན་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་དོན་དམ་གྱིས་སྟངས་པའི་རང་བཞིན་ལ་གོ་བའི་བཤད་སྲུལ་
ཆགས་འདུག

གཉིས་པ། བཀའ་བརྒྱད་པའི་གྲོལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་གཤེགས་སྟངས་གི་.....
འདྲ་ཚུལ།

བཀའ་རྒྱད་པའི་གྲོལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟངས་པོ་
དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཡོད་དེ། མར་པས་“ཐེག་པའི་མཐར་ཐུག་སྟངས་པོའི་དོན།
མཐའ་བྲལ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ། ཆོས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་ལ་ངོ་སྤྲོད་བཞིས། ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། རྗེས་སྐུ་པོ་པའི་ཞལ་ནས་འོ་སྐྱེལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདིའི་གཞུང་ནི་བཅུ་མ་.....
ལྟ་འདས་བྱམས་པས་མཛད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་སྟངས་པོའི་བསྟན་བཅས་ཡིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ”¹སྤར་ཡང་། “མདོ་ལས། ཐེག་རབ་ས་རོལ་བྱུ། དོན་དམ་
བདེན་པ། ཡང་དག་པའི་མཐའ། གནས་ལུགས་རང་བཞིན། འགྱུར་མེད་ཡོངས་
ཀླུ། ཆོས་ཉིད། སེམས་ཉིད། སྟངས་ཉིད་ལ་སྐྱེས་པ་དང་། རྟོགས་ཀྱི་ཐེག་པར།
དང་པོའི་མགོན་པོ། ལྟ་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ལེ་ཆེན་པོ། རང་བཞིན་འོད་
གསལ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནམས་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན་པ་དུ་མར་གསུངས་སོ།
”²ཞེས་པ་བཞིན།

མཁས་པའི་དབང་པོ་དུང་དཀར་སྟོབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཆོག་གི་འདྲ་ཚུལ་ལ་.....
བཀའ་བརྒྱད་ལ་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ཡོད་མོད། ཁོ་ཆོའི་སྟངས་བ་ཉིད་.....
འཇོག་ཚུལ་གཅིག་འདྲ་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་ཆོས་འདྲ་པའི་སྟངས་བ་ཉིད་དེ་ནི་ཁོ་ཆོས་
འདྲ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ཟེར་བར་བཤད་པ་ཡིན། བཀའ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོ་ལ་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་རྟོགས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཉིས་
ཡོད་པ་ལས། མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། སེམས་ངོ་བཅུ་ལ་ནས་སྟངས་ཉིད་.....

¹ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟངས་པོའི་དོན་རྒྱ་པོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྲུལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལྷ་གཞིན་
ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་༡༥ན་གསལ། རྩ་ཆེ་མཁན་བྱུང་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱུན་དགས་བཙམས། Classic Indian

Publication , X930, Chand Mohalla, Cndhi Nagar , Delhi110031, India

² གོང་གི་གཞུང་དེའི་ཤོག་གངས་༡༥ན་གསལ།

སྒྲིམ་པ་དེ་ཡིན་ལ། སེམས་ངོ་བཙལ་བ་ཟེར་བ་ནི་དོན་དངོས་སུ་རང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་
འོད་གསལ་བ་མགོ་ནས་རྒྱུ་བའི་བར་གང་དུ་ཡོད་དམ་ཟེར་ནས་བཙལ་བ་དེ་ལ་ཟེར་
བ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་“རང་སེམས་འོད་གསལ་བ་”འདི་ནི་དོན་.....
དངོས་སུ་བཀའ་བརྒྱུད་པས་འདྲི་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཡིན། དེ་ལྟར་
བཙལ་བ་ཀྱང་རྟེན་དུ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲིང་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་རང་བཞིན་.....
འོད་གསལ་བ། རང་རིག་པ་ཞིག་དུ་ངོས་འཛིན་གྱི་ཡོད་པས། དེ་ནི་དོན་དངོས་སུ་
ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་སྟངས་ཡིན་འདུག

སྒྲིགས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། “གཏུག་མའི་སེམས་”འཆོལ་སྟངས་དེ་ཡིན།
བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནམས་ལྟར་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་“གཏུག་མ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་
”ཞིག་ཡོད་པར་འདྲི་ལ། དེ་འདྲའི་སེམས་དེ་ལུས་ཀྱི་སྒྲིང་པར་གནས་པ་ཞིག་དུ་.....
ངོས་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་ལུས་སེམས་འབྲལ་ཁ་མར་གསལ་ལ་རྗེས་སུ་
ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱབས་པས་མངོན་དུ་བྱེད་དཀའ་བ་ཞིག་དུ་བཤད་པས།
དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་བྱུ་ཚུལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིམ་ན་མངོན་དུ་བྱེད་ཐུབ་པར་
འདྲི་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག

གང་ལྟར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མདོ་སྒྲིགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཉིས་ནི་བརྗོད་བྱ་གཅིག་
ལ་ཐ་སྟད་བཀོལ་ཚུལ་མི་འདྲ་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་འབྲེལ་ཚུལ་
རིགས་གཉིས་ཡིན་པར་ཁོ་བོས་འདྲི་ལ། རྒྱ་མཚན་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་“
སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་”དང་“གཏུག་མའི་སེམས་” ཞེས་པའི་ཐ་སྟད་.....
འདི་གཉིས་ཀྱིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་རང་བཞིན་དང་དེའི་གནས་
སྟངས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་བཤད་པ་ལས། དོན་ལ་བྱུང་པར་མེད་པས་ཡིན།

དེ་ཡང་མདོར་ན། བཀའ་ཆེན་ཁོ་རྩ་ཆེ་ནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དཔལ་མཉམ་མེད་
མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱུ་ཚུལ་མཐའི་ནམ་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་མདོར་བསྟུན་སུ་བརྗོད་
པ་དྲགས་བརྒྱུད་བྱུ་ཚུལ་མཐའི་མེ་ཁོང་ཞེས་པར།

མདོ་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་སྒྲིམ་བྲལ་འོད་གསལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཡུལ་ཅན་ཡིད་ལ་མི་
བྱེད་པའི་གདམས་པས་མཉམ་པར་འཛིན་པ་དང་། སྒྲིགས་ལུགས་བདེ་སྒྲིང་བྱེད་.....
འབྲེལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྒྲིང་བ་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗོད་ལུས་

ལ་གནད་དུ་བསྐྱོན་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སུ་གྲགས་སོ། 1

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་ལུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་འདྲ་གསལ་སྒྲིབ་པ་བྲལ་བའི་
ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་མངོན་
པར་བྱེད་སྟངས་ཡིན་ལ། སྤྲུགས་ལུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་བདེ་སྒྲིབ་བྱུང་འབྲེལ་ལམ་
ལྟན་ཅིག་སྒྲིབ་པའི་གཞུག་སེམས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་འདི་ཡིན་པ་ངོ་འཕྲོད་དོ།

ཁོ་པོའི་འདྲོད་ཚུལ་ལ། བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནམས་ཀྱིས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྒྲིབ་པོ་དེ་“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འདྲ་གསལ་བ”དེར་འདྲོད་པ་དང་། དེ་ནི་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིབ་བ། སྒྲིབ་ཚུལ་དེའང་མེད་དགག་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་མ་
ཡིན་དགག་ཡིན་ཚུལ། དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིབ་ནས་ནམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་རུང་། རང་
བཞིན་ལ་འགྱུར་བ་རྒྱུ་ཟད་མེད་པ། སྤར་རི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་བྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
ཡོད་ལ། རོ་བོ་སྒྲིབ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་བཅས་ཁས་ལེན་ལ། སྒྲིབ་སྒྲིགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
གདོད་མ་ནས་ལྷན་གྱུ་བ་ཡིན་པས། དེང་རབས་མཁས་པ་ཁ་ཤས་དང་གྲུབ་མཐའ་
གཞན་ཁ་ཤས་ཀྱི་འདྲོད་ཚུལ་ལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཤེགས་སྒྲིབ་འདིའང་“བདེ་
གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་རྟག་པར་”འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའི་གསུ་གཏོགས་མོད། དོན་
དངོས་སུ་བོད་ལ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡོད་པ་ཁོ་
པོས་ཁས་མི་ལེན་ནོ། རྒྱ་མཚན་གོང་དང་འབྲས་ལྟ། ལུགས་འདིས་ཀྱང་སྒྲིབ་བ་ཉིད་
དང་བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་དོན་གཅིག་མེད་གི་ནམ་གངས་ལ་བརྩི་བས། གལ་ཏེ་ཁོ་
ཆོས་འདྲོད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་རྟག་པར་འདྲོད་ན། ཁོ་ཆོས་འདྲོད་པའི་སྒྲིབ་
བ་ཉིད་དེའང་རྟག་པ་ཞིག་ཏུ་འདྲོད་དགོས་པས། དེ་ལྟར་འདྲོད་སྒྲིབ་མེད་པ་དང་།
ཁོ་ཆོས་གཤེགས་སྒྲིབ་རྟག་པར་འདྲོད་པའི་འཁོར་ལ་མཐའ་མའི་མདོ་སྤེལ་དག་གི་
ཆོག་ངོས་ཀྱི་གོ་བ་དེ་ངས་དོན་དུ་ཁས་ལེན་སྲིད་ནའང་། དེ་ཉིད་སྒྲིབ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་
མང་གཞི་ལས་བྱུང་བའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་ཞིག་ལས། དེང་གི་
ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་ཤས་དང་གྲུབ་མཐའ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདྲོད་པའི་“རྟག་བརྟན་བདེ་
གཤེགས་སྒྲིབ་པོ་”དེ་འབྲས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།

1 མཁན་ཆེན་ཁོ་རུ་ཆོ་ནམ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དཔལ་མཉམ་མེད་མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ནམ་པར་ངེས་པར་
བྱེད་པ་མདོར་བསྟུས་སུ་བཞུགས་པ་དུགས་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའི་མེ་མང་ཞེས་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་པར་དུ་
བསྐྱོན། 2014ལོའི་ཟླ་7ཀྱི་ གྲག་གངས་306 ན་གསལ།

འདིར་ཟུར་དུ་ཁྱབ་ལ། དེར་རབས་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་པ་མང་པོས་རྩོམ་ནང་གཞན་སྤྱོད་གི་ཉེ་བ་དང་། སྤྱི་འཇུག་སྤྱོད་མའི་རྩོགས་པ་ཆེན་མོ། བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་པའི་བྱ་གཞི་ཆེན་མོ་གིས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལས་བྱུང་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་ནི་“གཤེགས་སྤྱོད་རྟག་བརྟན་འཇུག་མེད་དངོས་པོར”¹ལྟ་བུར་ཁས་ལེན་བཞིན་པར་བཤད་པ་འདི། གཞུང་གི་གནད་ལ་གོ་བ་མ་ལོན་པར་ཆོག་རིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་.....བསྟེགས་ཆེ་བ་ཞིག་དུ་མངོན་ལ། མཁས་པ་འདི་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ལ། སྤྱོད་མ་དང་བཀའ་བརྒྱད། རྩོམ་སྟགས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྤྱོད་པོའི་ལྟ་བའི་མགོ་ཁྲུངས་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་རྟག་བརྟན་དུ་གསུངས་པའི་གཞུང་ཚམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ནི་རྒྱ་བརྒྱད་གཤེགས་སྤྱོད་སྟེ་བའི་མདོ་ཁྲུངས་²དག་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་དོགས་པ་ཟ་དགོས་ཀྱི་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་པ་སྟགས་ཀྱིས་བདེ་.....གཤེགས་སྤྱོད་པོ་བཤད་སྐབས་སྟུ་སྟུ་བ་ཀྱི་དབུ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་། དབུ་མ་པའི་རྒྱད་སྟེ་དང་། སྟེ་བ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཐོགས་འགྲེལ་སྟགས་གཙོ་.....ཐོར་བཟུང་ནས་མི་བཤད་པར། ཁོ་ཆོས་གཙོ་བོ་བཀའ་མཐའ་མའི་ངེས་དོན་ཀྱི་.....མདོ་འདི་དག་ལས་བཤད་པའི་གཤེགས་སྤྱོད་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས། བསམ་ཡང་བདེ་གཤེགས་སྤྱོད་པོ་རྟག་བརྟན་འཇུག་མེད་ཀྱི་གཞི་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ལས་དེ་སྤྱོད་བ་ཉིད་དང་གཅིག་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་སྟེ་མེད་པ་དང་། ཐོད་བརྒྱད་གཤེགས་སྤྱོད་ལ་མཚོན་ན། གཤེགས་སྤྱོད་སྟེ་བའི་གཞུང་བསྟན་ས་གཙོ་བོ་རྒྱལ་བ་དབུ་མ་པས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་རྒྱད་སྟེ་དང་། སྟུ་སྟུ་བ་ཀྱི་དབུ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཐོགས་འགྲེལ་གསུམ་ཡིན་པས། སྟུ་སྟུ་བ་སྟགས་དབུ་མའི་སྟེ་བ་དཔོན་དག་གི་ཉེ་བ་འདི་“སྤྱོད་ཉིད་”དང་འབྲལ་ཐབས་མེད་ཞིག་དུ་ཆགས་པ་ལྟར། ཐོད་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྤྱོད་པོའི་ལྟ་བ་འདི་དབུ་མ་བའི་སྟེ་བ་དཔོན་ཆོས་གཙོ་གསུམ་ཆེན་

¹ཀྱུང་དབྱངས་མི་རིགས་སྟེ་བ་ལྟེ་མའི་སྟེ་བ་དཔོན་ཆེན་མོ་རྟག་དཔལ་འབར་དང་རྒྱུ་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་མཁས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འདོད་པས། ཁོ་པོས་བལྟས་ན་བཤད་ཚུལ་འདི་དོགས་པའི་གནས་ཤིག་དུ་འཇུག་པ་གོང་དུ་ཁྱབ་པ་བཞིན་ལོ།

²རྒྱ་བརྒྱད་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྤྱོད་པོའི་གཞུང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོའི་མདོ། ཆོས་དབྱིངས་འཕེལ་འགྲེལ་མེད་པའི་མདོ། རྒྱང་འདས་ཆེན་པོའི་མདོ། ཐེག་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་མདོ་སྟགས་མདོ་སྟེ་དུ་མ་ཡོད་དོ།

དུ་འཛིན་པའི་“ཟབ་མོ་སྟང་པ་ཉིད་”ལས་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་བཤད་སྒྲིལ་མེད་པ་
ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་གནད་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་ཁོ་བོས་འདྲི་དེ།
རྒྱ་མཚན་ནི་“རྒྱ་བརྒྱད་གཤེགས་སྟང་”དང་“བོད་བརྒྱད་གཤེགས་སྟང་”གཉིས་ཀྱི་
མི་འདྲ་བའི་ལྟ་བའི་གནད་སའང་ཡིན་པར་འདྲི་པས་སོ།།

དེ་ལས་ཀྱང་ཞིབ་པར་བཤད་ན། བོད་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་སྟང་པོ་ནི་འཁོར་ལ་
བར་བའི་“སྟང་པ་ཉིད་”དང་ཁ་འཕྲལ་ནས་བཤད་པའི་སྒྲིལ་མེད་ལ། སྟང་ཉིད་.....
ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་བདེ་གཤེགས་སྟང་པོ་ཞིག་བཤད་དུ་མེད་པ་དང་། བདེ་.....
གཤེགས་སྟང་པོ་དེའང་ཟབ་མོ་སྟང་པ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་སྒྲིལ་ཞིག་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་.....
མེད་པ་ར་སྟང་ཐུབ་སྟེ། བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་ལུགས་རང་སྟང་དང་གཞན་སྟང་གང་.....
ཡིན་ཡང་“སྟང་པ་ཉིད་”ཀྱི་འགྲེལ་སྒྲིལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ལས། སྟང་ཉིད་དང་ཁ་.....
བྲལ་པའི་“རྟག་པ་”ཡན་གར་གྱུར་བ་ཞིག་བཤད་དུ་མེད་པ་ཤེས་ཐུབ་ལ། བོད་དུ་
དར་བའི་དབུ་མའི་ལུགས་འདི་གཉིས་ཀྱི་གོ་འབྲེད་བྱེད་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་.....
པའི་སྟང་པོ་ཡིན་པས་ན། བོད་བརྒྱད་གཤེགས་སྟང་དེ་སྟང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བཀོལ་.....
ནས་འགྲེལ་བ་ལས་དེ་དང་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་འགྲེལ་དུ་མེད་པ་ལུང་དང་སྒྲུབ་བྱེད་
མང་དུ་འདྲིན་ཆོག།

རྒྱ་བརྒྱད་གཤེགས་སྟང་འདི་“སྟང་ཉིད་”དང་བྱུང་དུ་འགྲེལ་ནས་བཤད་དུ་མེད་
པ་སྟེ། ཁོ་ཆོས་སྟང་ཉིད་དང་གཤེགས་སྟང་གཉིས་གཞི་ནས་མི་འདྲ་བའི་དགོངས་པ་
གཉིས་སུ་བབྱུང་ནས། སྟང་ཉིད་མེད་དགག་དང་གཤེགས་སྟང་རྟག་བརྟན་གྱི་.....
བཀའ་ངེ་བཞིན་དུ་བབྱུང་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ལའང་བྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས།
གནད་འདིས་རྒྱུ་བསམ་གཏན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ངོ་ནང་བ། རྟིང་མའི་གཤེགས་
སྟང་གཅིག་དུ་འདྲི་པའི་དོགས་པ་སེལ་ལ། བསམ་གཏན་པ་དང་གྲུབ་པ་མཐའ་.....
འདི་དག་གི་བར་ལ་འགྲེལ་བ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་འདྲི་པའི་ཚྷངས་པའང་ངང་གིས་
སེལ་འགོ་བར་འདྲི་དོ།།

བོད་ཀྱི་“བྱུང་འཇུག་”གི་རིག་པ་འདི་རིགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ཞིག་དང་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ནང་བསྟན་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གོ་བ་ལེན་སྟངས་ཤིག་ཡིན་པར་ཁོ་བོས་སྒྲི་.....
སྒྲིབས་པ་སྟེ། ཐབས་ཤེས་བྱུང་འཇུག རྣང་སྟང་བྱུང་འཇུག གསལ་སྟང་བྱུང་.....
འཇུག སྟང་ཉིད་སྟང་རྗེ་བྱུང་འཇུག སྒྲ་དང་ཡེ་ཤེས་བྱུང་འཇུག བདེ་སྟང་བྱུང་.....

འདུག སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་བྱང་འདུག གནས་ལུགས་ཚོས་ཉིད་བྱང་འདུག་སོགས་
 རོ་ནང་ཀུན་མཁྱེན་རྒྱ་རྒྱ་ཐས་གསུངས་པ་བཞིན། བྱང་འདུག་འདི་ནམས་ལ་གོ་བ་
 ཟབ་ཅམ་ཆགས་ན། བོད་བརྒྱད་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དང་སྙིང་ཉིད་བྱང་
 ཏུ་འདུག་ཚུལ་ལའང་གོ་བ་བསྐྱེད་ཡོང་བསམ་བྱུང་།

4.6 སྐབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་གཞན་དག་གི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་བཞེད་ཚུལ་མདོ་ཅམ་བཤད་པ།

༡ ཞི་བྱེད་པའི་འདོད་ཚུལ།

ཞི་བྱེད་གཙོ་བོ་དགོངས་པ་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ནས་བརྒྱད་དེ་
 བོད་ཀྱི་མ་ཅིག་ལ་བ་སྐྱོན་གྱིས་གསར་ཏུ་བྱེས་པར་གྲགས་པའི་སྐབ་བརྒྱད་ཅིག་ཡིན་ལ།
 དེ་གཞུང་བྱང་ཏུ་འཕགས་པ་ཞེས་བཤད་ཏུ་མེད་ནའང་། གཙོ་བོ་ལྷ་ལི་ཀླ་ལི་རྒྱ་སྐང་
 ཆེན་པོའི་རྒྱུ། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་བཅའི་རྒྱུ་སོགས་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཚུལ་ལས་ཁོ་ཆོའི་
 འདོད་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་ལྟ་བ་དེ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་གྲོལ་
 ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་
 འདོད་ཚུལ་ལས་མ་འདས་པར་མདོན་ནའང་། ཁོ་ཆོའི་སྐབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་དོན་
 བརྒྱད་དང་ཆོག་བརྒྱད་སོགས་བརྒྱད་མང་པོར་བཤད་པ་དང་བྱང་པར་ཏུ་མ་ཅིག་ལ་བ་
 སྐྱོན་ལ་ཤེར་བྱིན་ཡེ་གེ་མེད་པའི་གདམས་པ་ཐོབ་ཚུལ་སོགས་ལས་གཙོ་བོ་སྐབ་
 བརྒྱད་འདི་“བརྒྱད་པ་”གཙོ་བོར་བཤད་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་
 འདུག དེའི་བྱིར་ཁོ་ཆོའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་ལྟ་བ་འདི་“ལབ་
 སྐྱོན་ནི་ཤེར་བྱིན་བསྐྱེད་པས་སྙིང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྐྱེས། དམ་པ་སྙིང་གཏམ་ཆོག་
 གཅིག་གསུངས་པས་རྒྱུད་གྲོལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱི་ནུལ་འབྱོར་མར་གྱུར། ཤེར་བྱིན་གྱི་
 དགོངས་དོན་མ་ཅིག་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་ཉམས་ལས་འབྱུངས་པའི་རྟོགས་ཚོས་གཙོ་བོ་
 ཡུལ་ཞེས་ཡོངས་སྲུ་གྲགས་པའི་ལམ་སྐོལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེས་ཏེ་གཞུང་གདམས་ངག་བསམ་
 གྱི་མི་བྱུང་མཛད་པ་ལས་”¹ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་གཙོ་བོ་དགོངས་པ་འདི་ཤེར་
 བྱིན་དགོངས་དོན་སྙིང་པོ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་འདུག་པས་ན། གཙོ་བོ་ལུགས་

¹མི་ཁྱོད་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྐབ་གྲས་བསྐྱེད་པའི་སྐབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྐྱེད་འབྱུངས་གངས་ཅན་
 རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྐྱེ་རིངས་དང་པོ། ཤོག་གངས་༥༥ལན་གསལ།

ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེའང་བཀའ་བར་བའི་དགོངས་དོན་ཟབ་མོ་སྒྲིང་པ་ཉིད་ལས་
གཞན་དུ་མེད་ལ། དེ་ན་གཙོ་བོ་གྱི་སྐབ་མཐའ་འདིའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བ་གཙོ་བོ་
གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་ལམ་སྒྲིན་ལས།

བདག་དང་སྐྱེ་འགྲོ་སེམས་ཅན་ནམས། ཡེ་ནས་སྐྱེ་མེད་འོད་གསལ་ཀྱང་། མ་མོ་
རིག་པ་ཡི་རྒྱུད་གིས་འབྱུང་། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཉམས་སྒྱུ་མྱོང་།¹

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁོ་ཚོས་རང་སེམས་གདོད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འོད་གསལ་བ།
མ་རིག་པ་ཡི་རྒྱུད་གིས་ཀྱང་ནས་གཡོས་པ་ཞིག་ཏུ་བཤད་པ་འདི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་མཐོང་
འདོད་ཚུལ་ཡིན་ལ། གདོད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་“གཞི”
ཁས་ལེན་པས་ནས། རྩོད་པས་འདོད་པ་བཞིན་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་མེད་འོད་གསལ་བ་
དེ་དྲི་མ་སྐྱུང་པའི་གཞི་ཡིན་ལ། གཞི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱུག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་གི་ཚུ་
བ་གཙོ་བོ་དགོས་པར་འདོད།

དེ་ཡང་།

ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་གནས་པ་ནི་སྐྱུངས་པའི་མཐོང་
འབྲས་སུ་སྟེ། གསང་བ་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲིན་མ་ལས། སེམས་ཉིད་ལས་སྐྱུངས་པ་བླ།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡང་དག་དོན། གཉིས་མེད་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡང་། གཉིས་སུ་བྱར་
མེད་སྒྲིན་བྲལ་མཁའ། སྲིད་དང་མྱ་ངན་འདས་ལས་གྲོལ།²

ཞེས་གསུངས་པ་ལས། ཁོ་ཚོས་འདོད་པའི་གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་
ཐོབ་བྱའི་འབྲས་སུ་འདྲེན་ཏེ། དེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། གཉིས་སུ་མེད་པ། སྒྲིན་
པ་དང་བྲལ་བ། སྲིད་ཞི་ལས་འདས་པའི་ནམ་མཁའ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འདོད་པས་
ན་སྐབ་མཐའ་གཞན་ཁ་ཅིག་གིས་འདོད་པའི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བ་དང་འདྲ་བ་ཤེས་
བྱུང་།

དེ་ལྟར་ཞི་བྱེད་པའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདི་འགྱུར་མེད་ནམ་
མཁའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་ནའང་དེ་ནི་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྐྱུར་ནས་བཤད་པ་ལས་

¹མི་ཁྱེད་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲིབ་ལྷན་པའི་སྐྱུབ་བརྐྱེད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་འབྱེད་གངས་ཅན་མོ་
རིགས་བརྐྱེད་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྐྱེ་རེངས་དང་པོ། མོག་གངས་པ་ལྟ་ན་གསལ།

²མི་ཁྱེད་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲིབ་ལྷན་པའི་སྐྱུབ་བརྐྱེད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་འབྱེད་གངས་ཅན་མོ་
རིགས་བརྐྱེད་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྐྱེ་རེངས་དང་པོ། མོག་གངས་པ་ལྟ་ན་པ་ལྟ་ན་གསལ།

ལྷགས་སུ་མེད། གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་མ་ཅིག་ལམ་སྒྲོན་གྱིས་ཤེར་བྱིན་བསྐྱགས་ཀྱི་
པས་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་སྒྲུལ་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཞི་བྱེད་གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷ་བ་ལྟ་བུ་ལ་
དགོངས་དོན་མ་གཅིག་རྟོགས་པའི་ཆོས། ”ཞེས་གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷ་བ་ལྟ་བུ་ལ་
སུ་བཤད་པ་དང་། གཞན་ཡང་།

ཁོ་ཆོས་འདྲི་བའི་དོན་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ། སྒྲོང་བར་གནས་པའི་ལྷ་བ།
སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་སྒྲིང་རྩེ། རི་སྐད་སྒྲུལ་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་བྱིན་སྒྲིམས། བདེ་བར་གཤེགས་པས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་སྟེ་བཞི་
བོ་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་ཆོས་ལས།

ལུས་ནི་རྩ་ལྷུང་དུ་བཞག། བདག་པོ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་བཞག། སེམས་ནི་ནམ་
མཁའི་ཚུལ་དུ་བཞག། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་བཞག།²

ཞེས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་གཅིག་
མིན་དུ་མར་བཤད་པས། ཞི་བྱེད་པས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྟེ་མེད་
ནམ་མཁའི་རང་བཞིན། གདོད་ནས་འོད་གསལ་བ། སྒྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་
ཞིག་དུ་འདྲི་ལ། མདོར་བྲིས་ནས་བཤད་ན། ཁོ་ཆོས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྒྲིང་པོ་སྒྲོང་བ་ཉིད་དང་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲི་པ་མདོན་གསལ་ཡིན་པ་
ལས། སྒྲོང་ཉིད་ལས་ལྷགས་སུ་གྱུར་བའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཞིག་འདྲི་པ་ནི་
གཞུང་ལ་གོ་བ་བློ་མ་ཐོན་པའི་རྟགས་སུ་ཁོ་བོ་སྤོ།།

༢ སྒྲོར་དུག་ བསྐྱེད་སྒྲུབ། གཡུང་དུང་བོན་སྐུ་གསུང་ཀྱིས་འདྲི་བའི་གཤེགས་
སྒྲིང་།

སྒྲོར་དུག་གི་ལྷ་བ།

སྒྲོར་ན་གསང་ཆེན་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་འདི་ནམས་ཀྱི་གཞི་དབྱེད་སྒྲོང་
འགྱུར་མེད་གཅིག་ཕུ་དང་། གདོད་ནས་དག་པ་སྐུ་གསུང་ཀྱི་ལྷ་བ་འདི་རྩ་ཅང་གཅིགས་

¹མི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲོབ་གྲུས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟོ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེད་འབྲེལ་གངས་ཅན་
རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྲུ་རེངས་དང་པོ། ཤོག་གངས་༥༡༩ན་གསལ།

²མི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲོབ་གྲུས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟོ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེད་འབྲེལ་གངས་ཅན་
རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྲུ་རེངས་དང་པོ། ཤོག་གངས་༥༡༩ན་གསལ།

ཆེན་ཏུ་བཤད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་བཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མདོ་སྤེལ་མཐའ་ཙམ་།
 པའི་འགྲེལ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ལྟར་འབྲངས་པར་མཛོན་མོད། དེ་དག་གིས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འང་མཐར་གཏུགས་ན་སྒྲིང་བ་ཉིད་དང་གཅིག་ཏུ་གྲོག་པ་འདིས་།
 གཤེགས་སྒྲིང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཁོ་ནར་འགྲེལ་བ་བཀག་ཡོད་པས་ན། གསང་
 ཆེན་ལྷགས་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་རྟག་བརྟན་འགྱུར་མེད། ཡེ་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རང་
 སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྦྱངས་པའི་དགོས་མཁོ་ཞིག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། ཁོ་ཆོས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འགྱུར་མེད་རྟག་བརྟན་ཁོ་ན་ལས་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྦྱབ་བྱེད་མི་
 བཅན་ལ། དེ་བཞིན་ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་ནི་
 ཆེ་ལྷགས་ནས་རིགས་གཉིས་སུ་བགར་ཆོག་པ་སྟེ། སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་།
 འཛོན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ། རྩོད་པ་ རྟོང་མ་བ། ཞི་བྱེད་པ། བསྟེན་སྦྱབ།
 གཡུང་རྒྱུང་བོན། བཀའ་བརྒྱུད་པ་སོགས་དཔེ་རུ་འདྲེན་ལ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གནད་
 གཙོ་བོར་འཛོན་པ། དགེ་ལུགས་པ། ས་སྦྱ་བ། གཉིས་ཀྱིས་མཆོན།

དེ་བཞིན་དུ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་འགྲེལ་སྒྲུབ་ཀྱང་རིགས་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིང་
 བས་བཤད་ཆོག་སྟེ། ང་ཆོས་བཤད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་པར་འཛོན་པའི་
 གྲུབ་མཐའ་དག་ནི་སྦྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དག་།
 ཡིན་ལ། ཁོ་ཆོས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུས་སྒྲིང་ཉིད་འགྲེལ་ལ།
 སྒྲིང་ཉིད་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཡིན་པ་སྦྱབ་པར་བྱེད།
 མདོ་སྤེལ་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གཙོ་བོར་འཛོན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་གི་གཙོ་བོ་སྒྲིང་
 ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འགྲེལ་ལ། ཁམས་བདེ་བར་།
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་པ་དོན་དངོས་སུ་ཟབ་མོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་པའི་
 འགྲེལ་བརྗོད་ཡང་དང་ཡང་དུ་གནང་འདུག

གནས་ཚུལ་འདི་དག་ལས། ཁོ་བོར་ཐོབ་པའི་སྤྲོ་ཆོག་ནི། བོད་བརྒྱུད་ནང་
 བརྟན་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་གང་ཡིན་ཡང་། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་སྒྲིང་
 ཉིད་དང་ཁ་འཕྲལ་མི་རུང་བ། སྒྲིང་ཉིད་དང་གཅིག་ཏུ་གྲོག་པ། དེ་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་
 བུའི་གྲོག་པ་གནད་འབྲིན་ཚུལ་ཞིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པས་ན། རྒྱ་བརྒྱུད་ཉིང་དེ་འཛོན་།
 དང་། ཉི་བརྒྱུད་ཀ་དག་ ཅིག་ཅར་དང་། རིམ་ཅན་པའི་འདོད་ཚུལ་དག་དང་ཁྱད་
 པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ན། དེ་དག་མན་ཚུན་ཤན་ཆེ་བར་འདོད་པའི་ལྟ་བུ་ཁོ་མི་

འཐད་དོ། དེ་དག་སྐར་ཡང་གོ་བདེར་རིམ་འཛིན་ལམ་ལ་སྦྱར་ན།

དགེ་ལུགས་པ། ས་སྦྱར་བ།

༐

རིགས་པའི་གནད་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ།

↑

གཤེགས་སྟོང་། ————— འགྲེལ་བ། —————> སྟོང་བ་ཉིད།

རྩོམ་པ། རྟོག་པ། ཞི་བྱེད་པ། སྦྱར་བྱུག གཡུང་བྱུང་བོ།

༐

སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ།

↑

སྟོང་བ་ཉིད། ←———— འགྲེལ་བ། —————> བདེ་གཤེགས་སྟོང་པ།

དེ་ཡང་སྐབས་སུ་བབས་པ་སྦྱར་བྱུག་གི་སྦྱབ་བརྒྱད་འདིའི་གཞིའི་གོ་བ་ལེན་སྦྱངས་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ན།

དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་སྦྱར་བྱུག་འདི་ནི་སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་.....
འཛིན་པའི་སྦྱབ་བརྒྱད་ཤིང་ཉ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། དེ་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་གོ་རིམ་དང་.....
གཞུང་ཆ་ཆང་བར་ཡོད་ལ། ཁོ་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་“སྦྱར་བ་ཡན་ལག་བྱུག་པ་.....”
”འདི་རྩི་རྩེ་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྩི་གས་རིམ་ཀྱན་གྱི་ཆེ་མོ་དང་། ཅུས་འཁོར་ཆ་བའི་རྒྱད་.....
སྟོང་ཕྱག་གཉིས་པ། དཔེས་རྩི་ཆ་རྒྱད་འབུམ་ཕྱག་ལྔ་བ། བདེ་མཆོག་མདོན་.....
བརྩོད་འབུམ་པ། ཕྱག་སུམ་ཅུ་ཆ་བྱུག་པ། སྐགས་གྱི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པའི་ནལ་འབྱོར་.....
ཀྱན་གྱི་ཆེ་མོ་ཡིན་པར་བཤད།

དེ་ཡང་ཁོ་ཆོའི་གཞི་ལམ་གྱི་རྩི་བཞག་ལས།

མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་སྐགས་པ་ཆ་བའི་རྒྱད་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་.....

དགོངས་པ་གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་མཆོག་ བྱག་
ཀྱ་ཆེན་པོའི་ནལ་འབྱོར་སྒྱུར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྩོགས་པའི་རིམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་སྒྲིལ་ས་ཟབ་ལམ་རྩོམ་རྩལ་འབྱོར་དུ་གྲགས་པ་སྟེ།

ངེས་དོན་བྱག་ཀྱ་ཆེན་མོའི་ནལ་འབྱོར་འདི་ནི་“དགོངས་པ་གཅིག་”དང་.....
“དབྱངས་གཅིག་”བསྟན་པའི་ལྟ་བུ་འདི་ནི་ཁོ་ཆོའི་གཞིའི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་གསལ་
ལ། གཞི་གཤེགས་སྟངས་དེ་ཡང་དོན་དངོས་སུ་རྩོམ་བའི་ལུགས་སུ་སྒྲིམ་པའང་.....
གསལ་ཏེ། ཁོ་ཆོའི་གྲུབ་མཐའི་བྱང་བ་བརྗོད་པའི་གཞུང་དུ།

ཁྱད་པར་སྟོན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་རྩེ།

ཆོད་དུས་རྩོམ་རྩལ་འཆང་དངོས་སྒྲིལ་བའི་མགོན།

རིག་ལྟ་གཉིས་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་ལུ་བྱང་།³

ཞེས་ཀྱན་མཁྱེན་རྟོན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་རྩེ་ལ་སྐོབ་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་
ཚུལ་གསལ་བས་ན། ཁོ་ཆོའི་དབྱངས་བདེ་གཤེགས་སྟངས་པོའི་ལྟ་བུ་དེ་རྩོམ་བའི་“
དབྱངས་རིགས་དབྱེར་མེད་བརྟན་གཡོ་ཀྱན་བྱབ་”དང་“ཆོས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་ཡེ་གཞི་
”ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་ལས་གཞན་མེད་དེ། སྒྱུར་དུ་ག་གི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་
གཞག་ལས་“ཡན་ལག་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲི་མ་སྒྱུར་པར་བྱ་བའི་གཞི་ནི་ཆོས་ཉིད་
བདེ་གཤེགས་སྟངས་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དབྱེ་བ་མེད་ལ”⁴ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་
ལུས་པ་དང་། དེ་སྒྱུར་བ་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་དག་ཁོ་ཆོའི་གཞི་ལམ་འབྲས་
བུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལས་ཁོ་ལ་དུ་བྱངས་ན།

ལྟ་སྟངས་(གཙུག་རྟོར་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་ལྟ་སྟངས་)བཅིངས་བྱེད་(ལུས་བཅིངས་
པར་བྱེད་པའི་)གནད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཀྱན། སོ་སོར་བཅད་(ཐ་མལ་བའི་དབང་པོ་ལྟ་.....
དང་ཡུལ་ལྟའི་འབྲེལ་བ་སོ་སོར་གཅོད་པ)ཅིང་རྣམ་ཤེས་ནང་དུ་བསྐྱས་(ཡུལ་ལ་རྣམ་.....

¹མི་ཁྱེན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྒྲིབ་ལྷན་པའི་སྒྲིབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱས་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྱུ་རེངས་དང་པོ། ཤོག་གངས་༥༥༧ན་གསལ།

² འདིར་རྩོམ་རིམ་པའི་དོན་ཀྱི་མཆོ་མཛད་པ་སོ་ཀྱན་མཁྱེན་རྟོན་པོ་བཞི་སྐོབ་པ་བརྒྱལ་མཆོན་ལ་གོ།

³མི་ཁྱེན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྒྲིབ་ལྷན་པའི་སྒྲིབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱས་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྱུ་རེངས་དང་པོ། ཤོག་གངས་༥༥༨ན་གསལ།

⁴མི་ཁྱེན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྒྲིབ་ལྷན་པའི་སྒྲིབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱས་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྱུ་རེངས་དང་པོ། ཤོག་གངས་༥༥༩ན་གསལ།

ཤེས་ཡན་པ་ནང་དུ་སྐྱེད་པ། (འོད་གསལ་རང་བཞིན་)གཞན་གྱི་ཡུལ་ལྔ་ཡེ་ཤེས་་་
དབང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་ལྔ་)སྐྱེད། ཐབས་ཤེས་དགྲིལ་འཁོར་་་་་་
(དབུ་མར་འགགས་པ)འགགས་པའི་རྟགས་བརྩུ་(དུ་བ། སྒྲིག་རྒྱུ་མཁའ་སྤང་། སྒྲིན་་་
འབྲུ་མེ་བྱེར་གྱི་ནམ་པ། མར་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་མཆན་རྟགས་བཞི། མེ་འབར་བའི་་་
ནམ་པ་མེར་པོ་འབར་བ་དང་། ལྷ་བ། ཉི་མ། རྩོམ་སྒྲིག་ཅན་ལ་དོག་ནག་པོ་དབྱིབས་་་
དུ་མ་ཅན། མཆོག་གི་ཆ་སྒྲིག་འགྲུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཐིག་ལེ་སྒྲིན་པོ་སྒྲིགས་ཀྱི་སྤང་བརྟན
ཉི་ཉིན་རྟགས་དུག་ནམས་སོ། ། རྩོགས།

གོང་གི་བཤད་ཚུལ་འདི་ལས་ཉིན་མོའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྟགས་དུག་ལས་མཆོག་གི་ཆ་
དང་ཐིག་ལེ། ཉི་མ་དག་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་ཡེ་
ཤེས་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པར་འགྱུར་བར་བཤད་པ་འདི་དག་ནི་དོན་དམ་མཐོང་བའི་
གདམས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བཤད་པས། སྒྲིན་རིམ་འདི་ནི་གཞི་གཤེགས་སྟངས་མཛོན་
དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ཤེས་པར་བྱས་སོ།

སྟོང་བའི་གཟུགས་བརྟན་བརྟན་པར་བྱེད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ནི།
གཟུགས་སེམས་མཉམ་འཛིག་བསམ་གཏན་ཡན་ལག་ལྔ་(ཤེས་རབ། རྟོག་པ། དབྱེད་པ།
དགའ་བ། གཡོ་མེད་བདེ་བ།)། རྩོགས་པའི་ངེས་གསུམ་(ཡུལ་ངེས་པ་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ།
དུས་ངེས་པ་མཉམ་རྗེས་ཐམས་ཅད། ནམ་པ་ངེས་པ་མཆན་དཔེ་ཡོངས་རྩོགས་)སྤང་་་
བརྟན་ཆོས་ལྔ་(འོད་འཕྲོ་བ། ཆ་སྤྲ་བ། འཆོར་བ། འདར་བ། གཞིག་པར་དཀའ་བ་)་་
ལྟོ།

གོང་གི་བསམ་གཏན་ཡན་ལག་ལྔ་ལས་དབྱེད་པའི་ཡན་ལག་ལ་ “སེམས་ཉིད་སྟོང་
གཟུགས་སུ་ཤར་བ” ཡང་ཟེར་ལ། དེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་མཆན་མའི་
སྒྲིན་པའི་མཆན་མ་གང་གིས་ཀྱང་མ་གོས་པར་བཤད་པ་དང་། ད་དུང་དེ་ལ་ “གཡོ་
མེད་བདེ་བ” དང་ “གཡོ་མེད་བདེ་བའི་ཡང་པན” སྒྲིགས་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དབྱེ་བ་
བཤད་དུ་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི། གོང་གི་རྩོན་པོ་སྒྲིགས་བྱུང་མཐའ་གཞན་གྱིས་་་་་་
འདོད་པའི་ “གཞི་དབྱིངས་གདོད་མ་ནས་དག་པ” དང་ “སྒྲིན་པ་དང་བྲལ་པའི་ཡེ་
གཞི་” སྒྲིགས་ཀྱི་འདོད་པ་ལས་བརྒལ་མེད་པས་ན། སྐྱེད་དུག་གི་ཉམས་ལེན་མཐའ་
དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟངས་པོའི་འདོད་ཚུལ་དང་ཁ་བྲལས་ཐབས་མེད་ལ།
དེ་ཡང་སྟོང་བ་ཉིད་དང་འབྲལ་ཐབས་མེད་པ་ཤེས་ཏེ། ཁོ་ཚོའི་སྐྱེད་དུག་གི་གཉིས་པ་

ལ་“སྒྲོང་པའི་གཟུགས་བརྟན་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་”ཟེར་བ་འདིས་……
ཀྱང་ཤེས་སྒྲོལ།

གསུམ་པ་ལས་རྒྱ་ཏིར་དགག་པར་བྱེད་པ་སློག་ཚེ་ལ་གྱི་ཡན་ལག་ནི། ཚ་ཡི་ལམ་
སྒྲོང་སློག་ཚེ་ལ་རྒྱ་ཏིར་གཞུག་སློག་དབུ་མར་གཞུག་པ)། དུམ་ཅན་རྩལ་རྒྱང་དུམ་པ་……
ཅན་གྱི་སྒྲོར་བས་སློག་དབུ་མར་འཆིང་བ་བཅིངས་མ་རུས་ན་བཅན་ཐབས་དགག་མ་
རྒྱུད་ཅིང་བཅིངས་མ་རུས་ན་བཅན་ཐབས་གྱི་སྒྲོར་བས་ཉི་ཟླའི་ལམ་དག་བཅིངས་པ།
) འོག་སྒྲོ་ཉིང་དཀྱུ་ནང་གི་བདུད་ཅི་མུང་(བཀག་པའི་འོག་སྒྲོ་བཅན་ཐབས་སུ་……
འགགས་པ་ན་ཉིང་གི་སྒྲོར་བས་དཀྱུ་མུང་གསུམ་སྒྲོང་པའི་སྒྲོར་བས་ནང་གི་བདུད་……
ཅིང་བརྟུང་མུང་) འབར་བའི་སློག་ཐུར་བསྐྱེད་འཆི་མེད་སྒྲུབ་(གཏུམ་མོ་སྒྲར་བའི་
སྒྲོར་བས་སློག་ཐུར་བསྐྱེད་འཆི་མེད་སྒྲུབ་པ་སྟེ་རྩི་རྩི་ཆོག་དུག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པ།)

སློག་ཚེ་ལ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་འདི་གཞི་དབྱིངས་མངོན་དུ་བྱེད་སྒྲུངས་ཡིན་པ་ཏ་ཅང་……
གསལ་ཏེ། སློག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱང་གི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་འགྲོག་པ་ནི་ཚེ་ལ་བ་དང་།
སློག་ཚེ་ལ་ཡན་ལག་སྒྲུབ་པ་ནི། འགྱུར་མེད་སྒྲུ་ཆོགས་གྱི་སྒྲོང་གཟུགས་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་……
ཚུལ། དེ་བསྒྲུབས་པས་རྒྱང་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བ། རྩི་རྩི་ལུས་ནམ་པར་དག་པ།
འཆི་བ་མེད་པ། ཐིག་ལེ་ལ་དབང་འབྱོར་བར་བྱེད་པ་སློགས་ཐོབ་པར་བཤད་པས།
དོན་དོ་རྩི་ནམ་དག་སློགས་གྱི་ཐ་སྙད་འདི་དག་གཞི་དབྱིངས་བདེ་བར་གཤེགས་པ་……
ཡིན་ཚུལ་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དུ་“རྩི་རྩི་ལ་བ”དང་འགྱུར་མེད་“བདེ་བ་ཅན།
”དང་། “བ་རྒྱབས་མེད་པ”དང་“སློག་འགྲོག་པ”། “སློག་ཆེན་པོ་” “ཐིག་……
ལེ”དག་ནི་གཞི་དབྱིངས་གྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་སུ་གཅིག་མེད་དུ་མར་གསུངས་པས་……
ན་གོང་གི་སྒྲོར་དུག་གི་སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་བོ་མངོན་དུ་བྱེད་སྒྲུངས་
ཡིན་པ་གསལ་ལོ།

རྒྱང་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཐིམ་པར་བྱེད་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ནི། གཡོ་
མེད་འགྲོ་འོང་ཤིན་དུ་ཤིན་དུ་བརྟན་པའི་དུམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོར་བ་གཡོ་མེད་འགྲོ་འོང་……
དང་བལ་བར་འཛིན་པ་)བལ་བར་འཛིན་པ་ཡི་(རྩི་གཅིག་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔལ་
བར་སློག་འཛིན་པའོ། འདྲེས་པའི་རྒྱང་ཉིད་མི་ཤིགས་ཐིག་ལེར་བརྟེན་པ་གོང་དུ་……
གཅིག་དུ་འདྲེས་པའི་སློག་ཐུར་གྱི་རྒྱང་ཉིད་རྩི་བ་དབུ་མའི་ནང་གི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་
ལམ། དཔལ་བར་སློག་ཞུགས་འཛིན་མེད་བརྟན་པ་ན་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་……

གནས་ནི་དཔལ་བའི་འཁོར་ལོ་ཡིན་པས་སློག་གམ་རྒྱང་ཁྱགས་ཤིང་འཛག་མེད་དུ་.....
བརྟན་པ།

སྐྱབ་ཐབས་འདིའི་ནང་དུ་“བུམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱར་བ་གཡོ་མེད་”དང་“མི་ཤིགས་...
པའི་ཐིག་ལེ”། “གཞོན་མེད་ཀྱི་ཐིག་ལེ”སྟགས་ཀྱི་ཐ་སྟད་འདི་དག་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་མིང་གི་ཐ་སྟད་དང་སྟགས་མཚུངས་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྩོམ་པའི་.....
ལྷགས་ལ་“ཐིག་ལེ”འདིའང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
དང་། རྟོང་མའི་“བུམ་གཟུགས་”ཞེས་པའི་འདྲི་ཚུལ་འདི་བཤད་སྟངས་འདི་དང་
འདྲ་མཚུངས་སུ་འདུག་པའི་སྐྱབ་ཐབས་འདི་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་གསལ་ལོ།

ལྷ་བ་སྟོང་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་དྲན་པ་རྗེས་དྲན་གྱི་ཡན་ལག་ནི། དབང་པོ་རིམ་...
གསུམ་ཐིག་ལེ་བྱང་པར་གྱིས། ལས་རྒྱ་ཡེ་རྒྱ་ཕྱག་ཆེན་བདེ་སྟོང་གཟུགས། རྗེས་དྲན་
དངོས་ཏེ་སྟོན་འགྲོ་རྒྱང་སྦྱངས་ནས། ཡེ་རྒྱ་གདུམ་མོ་སྤར་སྟགས་རྗེས་མཐུན་དང་།

ཞེས་གོང་གི་“ཡེ་རྒྱ”དང་། “ལས་རྒྱ”། “ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ།” “བདེ་བ།”
“སྟོང་བ”སྟགས་ནི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པ་གསལ་ལ།
དཔེར་ན། གཤེགས་སྟོང་ལ་རྩོམ་པས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ། སྟོང་བ་ཉིད། བདེ་བ་
ཆེན་པོ་སྟགས་ཀྱི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་འབོད་པས་ན། གོང་གི་སྐྱབ་ཐབས་འདི་ལས་གཙོ་བོ་
གཞི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་འདྲི་ཚུལ་དེ་རྩོམ་པ་གཅིག་བྱ་ཡིན་པ་དང་། ད་དུང་
དེ་ལས་ཀྱང་སྐྱབ་ཐབས་གཙོ་བོ་ནི་“སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ”ཡིན་པ་ཡང་དང་
ཡང་དུ་བཤད་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་པའང་དོན་དངོས་སུ་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་མོ་འདི་ཡིན་པ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་འདིའང་དོན་དངོས་སུ་“སྟོང་.....
གཟུགས་”ལས་མ་འདས་པས། ལྷགས་འདིས་འདྲི་པའི་གཤེགས་སྟོང་ནི་རྩོམ་པ་
སྟགས་གཤེགས་སྟོང་རྟག་པར་འཛིན་པའི་གཞན་སྟོང་ལྷགས་གཞན་དག་དང་འདྲ་
བར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་“སྟོང་བ་ཉིད་”དང་གཅིག་ཏུ་འདྲི་པ་.....
བརྟན་དུ་མེད་དོ།

སྟོང་གཟུགས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་...
ལག་ནི། ཉིང་འཛིན་ནི་བདེ་འཛག་མེད་གནས་འགྱུར་བསྐྱབ། དངོས་ནི་ཕྱག་ཆེན་
རྟགས་བརྩས་འབྱུང་སྒྲིག་གི་ ཞི་བདེ་སྟོང་གཟུགས་ནོར་བུའི་ཆེར་འཆིངས་པས། །

ཁུ་རུལ་རྒྱང་འགགས་འགྱུར་མེད་སྐད་ཅིག་མ།། དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པ་གཉིས་ས་
ཡི་བར།། དབུགས་འགགས་འགྱུར་མེད་དགའ་བ་དེ་སྟེད་འཕེལ།། ཤེས་རབ་ཐབས་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟུང་འཇུག་གོ།།

ཞེས་པ་ལྟར། གོང་གི་འདི་ལས་ཁོ་ཚོས་“ཐིག་ལེ”སྟངས་གཟུགས་”ཡིན་པ་དང་།
དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་ལས་གྲུལ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕྲོ་འགྱུར་མེད་པར་བཤད་
པ་དག་ནི་གཞི་གཤེགས་སྟངས་གི་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལས་མི་འདའ་བ་ཏུ་ཅང་གིས་
འདོད་དོ།།

གོང་གི་སྒྱུར་བ་དབུགས་གི་སྒྱུབ་ཐབས་འདི་དག་ལས་སྒྱུར་དབུགས་གི་འདོད་པའི་གཤེགས་
སྟངས་ནི་རྩ་བའི་འདོད་པའི་ལྟ་བ་དང་གཅིག་ནའང་། ཁོ་ཚོས་“སྟངས་གཟུགས་”
དང་“ཐིག་ལེ”དང་“སྟངས་གཟུགས་འདྲ་གསལ་”སྟགས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་བྱུང་པར་བ་དག་
གིས་མཆོན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཚོའི་གཞི་མདོན་དུ་བྱེད་སྟངས་དེར་“སྟག་”གམ་“
རྒྱང་”རྩི་ལྟར་ཁ་ལོ་བསྒྱུར་བ་སྟགས་གསང་བ་བསམ་མི་བྱུང་པའི་ཐབས་བྱུང་པར་
ཅན་ཡོད་པས། དེ་དག་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཁྱུང་བ་མེད་པར་ཡིག་ངོ་ཆོད་པ་ཅམ་གྱིས་
གོ་བ་ལེན་དཀའ་བས་བཤད་པའི་སྟོབས་པ་དང་བྲལ་ནའང་། ཆོག་ངོས་ཅམ་ཡང་
དང་བསྒྱུར་དུ་དེད་ན་ཁོ་ཚོས་གཞི་དབྱིངས་བདེ་གཤེགས་སྟངས་པོ་དེའང་དོན་དངོས་སུ་
སྟངས་ཉིད་ལས་ལྟགས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་མི་གོ་བ་ཁོ་བོར་སྒྱུ་བའི་སྟོབས་པ་འབྱུང་བའི་
རྒྱུ་ལོ།།

བསྟེན་སྒྱུབ་དང་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་བཤད་ཚུལ་བྱུང་དུར་བརྗོད་པ།

དེ་ཡང་བསྟེན་སྒྱུབ་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་ངོ་སྟོན་པ་ལས།

དེ་ཡང་གཞི་ལྟ་བའི་ངོ་སྟོན་པ་ནི། སེམས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྱུ་གསུམ་ལྟན་གྲུབ་ཏུ་
གདོད་ནས་གནས། ཚུལ་རིམ་གནས་ན་སྒྲུང་བའི་ཡིན་ལུགས། སྟངས་བའི་ཡིན་
ལུགས། ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཡིན་ལུགས་གསུམ་གྱི་གནས།

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། ལུགས་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟངས་པོ་གདོད་
ནས་རང་བྱུང་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་འདོད་ལ། དེ་ནི་དོན་དམ་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ནི་
དོན་དངོས་སུ་སྟངས་བ་ཉིད་ཡིན་ལུགས་སྟགས་གཞན་སྟངས་བའི་འདོད་པའི་གཤེགས་

‘ཐིག་ལེ’ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྟོབས་ལྷན་པ་ཞིག་པའི་སྒྱུབ་བརྒྱུད་ཤིང་ཏུ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྒྱུས་འབྲེལ་གངས་ཅན་
རིགས་བརྒྱུད་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྱུ་རེངས་དང་པོ། ཤོག་གངས་པ་༡༩ན་གསལ།

སྒྲིང་རི་བཞིན་དུ་གསལ་བས་འདིར་སླ་ལྷག་དུ་བཤད་པའི་དགོས་པ་མ་མཆིས་པས་མ་
བྲིས་སོ།

དེ་ཡང་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་ལུགས་འདི་གསང་སྤྲུགས་སྒྲིང་མའི་རྫོགས་པ་ཆེན་མོའི་
ལུགས་དང་བྱད་ཆེན་པོར་མི་སྣང་ལ། ལྟ་བའི་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་གཏན་ལ་
འབེབས་ལུགས་དེ་དབུ་མ་གཞན་སྒྲིང་བ་དང་། བྱད་པར་རྫོགས་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེ་
གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དང་འབྲ་བ་ཉ་ཅང་གིས་ཐལ་ཏེ། དཔེར་སྤངས་ནས་བཤད་ན།
ཐོན་གྱི་ལྟ་བ་སྒྲིང་བཤགས་ལས།

ཐོན་གྱི་དབྱིངས་ཉིད་སྒྲིང་པ་མེད་པ་ལ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ལྟ་བ་ཐང་རེ་
ཆད། དངོས་པོ་མཆན་མར་འཛིན་པ་ཉོན་རེ་མོངས། སྒྲིང་མེད་བདེ་ཆེན་ངང་དུ་
མཐོལ་ལོ་བཤགས། ཀུན་དུ་བཟང་པོར་བཟང་ངན་མེད་པ་ལ། བཟང་ངན་གཉིས་
སུ་བལྟ་བ་ཐང་རེ་ཆད། གཙང་སྒྲིང་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་ཉོན་རེ་མོངས། ཀུན་བཟང་
བདེ་ཆེན་ངང་དུ་མཐོལ་ལོ་བཤགས།

ལུགས་འདིས་“ཆོས”ལ་“ཐོན་”གྱི་ཐ་སྟངས་བྱེད་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སམ་
ཐོན་གྱི་དབྱིངས་(དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ)དེ་མཆན་མ་མེད་པ། སྒྲིང་པ་དང་
བལྟ་བ། བཟང་ངན་མེད་པ། ཀུན་དུ་བཟང་པོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་བྱེད་ཅིང་།

གསལ་འདེབས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་ཐ་སྟངས་ལ།

༡ ཐོན་གྱི་དབྱིངས། ༢ སྒྲིང་མེད་བདེ་ཆེན། ༣ ཀུན་བཟང་བདེ་ཆེན། ༤ མཉམ་
ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་། ༥ འཆི་མེད་གཡུང་རྒྱུད་སྒྲིང་། ༦ ཐེག་ལེ་ཆེན་པོ། ༧ དུས་གསུམ་
འགྱུར་མེད། ༨ རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས། ༩ རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་། ༡༠ ཐོན་
དབྱིངས་ནམ་དག ༡༡ བ་གཡུམ་གྱི་སྒྲིང་། ༡༢ ཐོན་སྒྲིང་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་། ༡༣ ཡེ་
ཤེས་སྒྱུན་ཅན། ༡༤ ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་སྒྲིང་། ༡༥ སྒྲིང་མེད་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་། ༡༦ ཐོན་
ཉིད་སྒྲིང་མེད་སྒྲིང་། ༡༧ མཉམ་ཉིད་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་། ༡༨ ཐོན་ཉིད་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་།
༡༩ གཡོ་བ་མེད་པའི་སྒྲིང་། ༢༠ དབྱེགས་ལ་མེད་པའི་སྒྲིང་། ༢༡ བྱུང་རྒྱུ་སྤྲུགས་
༢༢ ཐོན་ཉིད་མཉམ་པ། སྤྲུགས་ཐ་སྟངས་ཉེར་བཞིའི་སྒྲིང་ནས་བསྟོན་ཡོད་ལ། དེ་དག་
ནི་བྱད་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིང་ནས་བཏགས་པའི་མིང་། དེ་ཡང་ཐ་སྟངས་རེ་རེ་ལ་ཡང་བྱད་ཆོས་དུ་
མའི་སྒྲིང་ནས་གསུངས་སྟེ།

ཁངས་རྒྱས་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་ཞལ་འདོན་ཉུང་བསྟུས་སྒྲིག་སྒྲིག་ ཐོག་གངས་༡༩༥ ན་གསལ།

- ༡ བོན་གྱི་དབྱིངས། → སྦྱོར་པ་མེད་པ།
 ༢ སྦྱོར་མེད་བདེ་ཆེན། → གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ།
 ༣ ཀུན་བཟང་བདེ་ཆེན། → བཟང་ངན་མེད་པ། གཙང་སྒྲེ་མེད་པ།
 ༤ མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་། → ཆེ་ཆུང་མེད་པ། བདག་གཞན་མེད་པ།
 ༥ འཆི་མེད་གཡུང་རྒྱུང་། → སྦྱོང་འཆི་མེད་པ། འདི་ཕྱི་མེད་པ།
 ༦ ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ། → གྲ་རྒྱར་མེད་པ། གཟུགས་རྣམས་མེད་པ།
 ༧ རྩལ་གསུམ་འགྱུར་མེད། → ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པ། འཕོ་འགྱུར་མེད་པ།
 ༨ རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས། → རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་མེད་པ། རྩལ་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་མེད་པ།
 ༩ རིག་པའི་ཡེ་ཤེས། → ཉུག་ཆད་གཉིས་སུ་མེད་པ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ།
 ༡༠ བོན་དབྱིངས་རྣམ་དག་སྒྲིང་། → རྩུགས་རིས་མེད་པ། མཐའ་དབུས་མེད་པ།
 ༡༡ ཡངས་དོག་མེད་པའི་སྒྲིང་། → ཕྱི་ནང་མེད་པ། ཡངས་དོག་མེད་པ།
 ༡༢ བ་ག་ཡུམ། → མཐོ་དམན་མེད་པ། རྟེན་འོག་མེད་པ།
 ༡༣ བོན་སྦྱོར་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་། → ཕྱི་ནང་མེད་པ། སྦྱོང་བརྒྱད་མེད་པ།
 ༡༤ ཡེ་ཤེས་སྦྱན་ཅན། → མདུན་རྒྱབ་མེད་པ། མཐོ་དང་མ་མཐོ་དང་མེད་པ།
 ༡༥ ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་སྒྲིང་། → རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནང་ནས་ཤར་པ། གཟུགས་མེད་སེམས་ལ་དངོས་པོ་མཚན་མར་མེད་པ།
 ༡༦ སྦྱོང་མེད་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་། → སྦྱོང་བ་མེད་པ། འཆི་བ་མེད་པ།
 ༡༧ བོན་ཉིད་སྦྱོང་མེད་སྒྲིང་། → སྦྱོག་དང་སྦྱོམ་མ་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་པ། ཟིང་ཟིང་ལོ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ།
 ༡༨ མཉམ་ཉིད་བདེ་ཆེན། → འཁོར་བའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཤེས་པ།
 གྲོགས་ཉུག་པར་མི་འཛིན་པ།
 ༡༩ བོན་ཉིད་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་། → བོན་ཉིད་བདེན་པའི་དོན་དང་ངོ་འཕྲོད་པ།

༢༠ གཡོ་བ་མེད་པའི་སྒྲོང་། → རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་སར་གྲོལ་བ།
 ༢༡ དབྱེ་གསལ་མེད་པའི་སྒྲོང་། → ལྷ་བ་བ་སྣ་ཆོགས་སུ་མེད་པ།
 ༢༢ བྱང་ཆུབ་སེམས། → ཡེ་ནས་འདུ་བྲལ་མེད་པ། ཐབས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་.....
 རབ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ།
 གཡུང་རྩུང་བོན་གྱི་ལྷ་བ་སྒྲོང་བཤགས་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་དོན་གཏན་ལ་.....
 འབེབས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་དག་གིས་གཡུང་རྩུང་བོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་དེ་བཞིན་...
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་ཞིབ་བར་བཤད་ཡོད་ལ། ཁོ་ཆོས་གཞི་དབྱིངས་...
 དེ་གཡོ་བ་མེད་པ། འདུ་བྲལ་མེད་པ། སྐྱེ་འཆི། མཐོ་དམའ། ཉག་མི་ཉག་ བྱི་.....
 རྣང་སོགས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དག་ལས་རིང་ཏུ་བརྒལ་བའི་“ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་”
 འམ་“བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ”ཡང་ན་“དུས་གསུམ་འགྱུར་མེད་ཉག་པ་”ཞིག་ཏུ་ངོས་
 འཛིན་བཞིན་ཡོད་པས། དེ་ནི་རྟིང་མ་དང་ཇོ་ནང་བ་སོགས་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་.....
 བཤད་ཚུལ་དང་གཅིག་ཏུ་འདུག་གོ།

ལྷ་བ། བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ལག་གི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་

འདོད་ཚུལ་གྱི་རྩྭ་དཔ།

སྤྱིར་བོད་དུ་དར་བའི་གྲུབ་མཐའ་དག་ནི་ལྷ་བའི་ཆ་ནས་གྲུབ་པ་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་
 པར། གཙོ་བོ་ཆོས་བརྒྱུད་དང་སྤྲ་བརྒྱུད་མི་འདྲ་བ་ལས་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བའི་ཐ་...
 སྙད་བྱེད་པར་མངོན་ལ། དེ་དག་གྲུང་གཙོ་བོ་སྤྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་ངོས་ནས་བྱག་...
 ལེན་མི་འདྲ་བ་དང་སྤྲུབ་ཐབས་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་ཡོད་ཆད་མཐར་ཐུག་མངོན་.....
 པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས་ན། གྲུབ་.....
 མཐའ་འདི་དག་ལ་ལྷ་བའི་ཆ་ནས་བྱུང་པར་མེད་ཚུལ་པཎ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་.....
 གྱིས་“ཉམས་མྱོང་ཅན་གྱི་ནལ་འབྱོར་བས། དཔུང་ན་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འབབ།
 ”ཞེས་གསུངས་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་བདེན་པར་མངོན། ཡིན་ནའང་གྲུབ་མཐའ་

སྐྱོ་སྐྱོ་སྐྱོ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཁ་རྩེ་གསལ་དང་། ཉམས་ལེན་ལ་འབྲས་བུ་.....
 མངོན་པར་བྱེད་ཕྱིར་རང་གི་བྱང་ཆོས་མངོན་པའི་ཐ་སྙད་མང་བོ་གསར་དུ་གཏོང་.....
 ཡོད་ལ། ཐ་སྙད་འདི་དག་ལས་ཁོ་ཆོའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལས་འཕགས་པའི་བྱང་
 ཆོས་དུ་མ་མངོན་པར་མཆོན་ཡོད་པས། རྗེས་སུ་དེ་དག་ཀྱང་ཐ་སྙད་རྒྱང་བ་ཞིག་མ་
 ཡིན་པར། ཁོ་ཆོའི་རྩ་བར་བོགས་ཐོན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚད་ཐིག་ཅིག་དུ་རིམ་གྱིས་ཆགས་
 པ་མ་ཟད། དེ་ཡང་རི་སྐྱོད་དུ། “ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བཞེན་པར། དམ་པའི་དོན་ནི་.....
 རྟོགས་མི་འགྱུར། དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་ན། བྱ་ངན་འདས་པའང་ཡོད་མི་.....
 སྲིད། ” གཞན་ཡང་། “གལ་ཏེ་སྐྱོད་དོན་སྤང་བ་ཡིས། འཇིག་རྟེན་གསལ་བར་མ་
 བྱས་ན། འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི། སྤྲུག་རུམ་སྤྲུག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ”
 དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་ཀྱང་“འཇིག་རྟེན་གསུམ་པའི་ཀྱན་རྩི་མ་བཞུག་ཅིག། ཞེས་.....
 འཇིག་རྟེན་གསུམ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གཞི་རྩ་བ་གཏན་ལ་ཕབ་དགོས་པ་བསྟོན་དུ་མེད་
 ཕྱིར། བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་དག་གིས་ཀྱང་“རང་སྟོང་”དང་“གཞན་སྟོང་.....
 ”སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་དག་གི་འགྲེལ་སྟེན་གྱི་བྱང་པར་
 ལས་རྩ་བའི་ཆ་ལ་སྐྱོ་སྐྱོ་ཤར་བའི་འདོད་ཚུལ་དང་ཚོད་ཚུལ་མི་ཉུང་བ་བྱུང་བས།
 རིམ་གྱིས་“ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ།” “རྟོགས་པ་ཆེན་མོ།” “གེུ་མ། ” “གཞོན་ནུ་
 བུ་མ་པའི་སྐྱུ། ” “གཉུག་མ་འོད་གསལ། ” ད་དུང་“ཐོད་ཀལ་”དང་“ཁྲེགས་
 ཆོད་”སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་བཀོལ་ནས་རང་གི་ཉམས་རྟོགས་སྤང་བར་ཐོན་.....
 པའི་གཟུགས་ཅན་བཞིན་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ནམས་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བའི་ལམ་ནས་
 མཆོན་པས། དེ་དག་ལ་བྱང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་མོད། སྤྱིར་བོད་བརྒྱུད་
 གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་ནི་གཙོ་བོ་མདོ་སྨྲས་མི་འདྲ་བའི་སྟེང་ནས་གྲེས་པ་(རྒྱ་བརྒྱུད་
 ནང་བསྟན་)ཞིག་མ་ཡིན་པར་འཆད་མཉན་གྱི་བརྒྱུད་དང་བསྐྱབ་པའི་བརྒྱུད་མི་འདྲ་བ་
 ལས་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བར་གྲེས་པས་ན། ཁོ་ཆོའི་རང་གི་ཉམས་རྟོགས་མི་འདྲ་
 བའི་དབང་གིས་ཉམས་སུ་ཤར་བའི་སྤང་བ་དེའང་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བས་མཆོན་པས་དེ་
 དག་གི་འགྲེལ་སྟེན་མི་འདྲ་བས་གྲེས་པ་བྱུང་བར་མངོན་ཏེ། གསེར་རྩ་ལྷ་རིག་ནང་
 བསྟན་སྟོབ་སྲིད་གི་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་སྤྲུག་ཆོགས་ལགས་ཀྱིས།

བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་ཡི་བཞུགས་ཚུལ་མཐར་ཐུག ། ཆོད་མ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་.....
 འཇུག་ཚུལ་ཤེས་ན། ། སྟོང་དང་བདེན་གྲུབ་སོགས་གང་སྤྲུས་ཆོག་གི། ས་དགོ་ཇོ་

ནང་ནམས་མཐུན་ཐབས་མཛོད་ཅིག།

གསུངས་པ་ནི་དགོངས་པ་དགེལ་ཆེ་བའི་རྟགས་སུ་མངོན་ལ། ཡིན་ནའང་།
རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་“ཡོད་ཚད་མཐར་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་”འདོད་……
པའི་ཚུལ་བཞིན། རིགས་པས་དབྱུང་པའི་གོ་རིམ་ཁྲོད་དུ་ཁོ་ཆོར་ཐ་སྟངས་ཀྱི་བཀོལ་
སྤངས་དང་སྐྱབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་བྱུང་བའང་རྟོགས་སྟབས།

5. 1 རྟོང་མ་དང་དགེལ་གསུངས་པའི་གཤེགས་སྟངས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཚད་པ།

དང་པོ། རྟོང་མ་བའི་སྐྱབ་ཚུལ།
དེ་ཡང་རྟོང་མ་དང་དགེལ་གསུངས་པའི་ལྟ་བའི་བྱང་པར་གང་འདྲ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་
གཉིས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྟངས་པོའི་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་བྱང་པར་ཡོད་ཅེས་ལན་བྱ་བ་ན་ཆོག་
སྟེ། རྟོང་མའི་གཤེགས་སྟངས་རྟག་པར་འཛོན་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་གཞན་
སྟངས་ཞེས་གྲང་ཟེར་མོད། གཞན་སྟངས་མཐའ་དག་རྟོང་མ་ཡིན་པའི་ངེས་པའང་མེད།
གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་“གཞན་སྟངས་”དང་“རང་སྟངས་”གང་གི་ཐ་སྟངས་བཀོལ་ནའང་
། བདེ་བའི་ལྟ་བའི་སྟོན་ཤིང་དུ་བཤད་ཆོག་པའི་“ཟབ་མོ་སྟངས་བ་ཉིད་”དང་ནམ་
ཡང་འབྲལ་མེད་དུ་འགྲེལ་བས་ན། རྟོང་མ་བའི་བདེ་གཤེགས་སྟངས་པོ་འདིའང་སྟངས་
ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་ཞིག་ལས་གཞན་མེད་པ་ཤེས་ཤིང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་“གཞན་སྟངས་
”དང་“རང་སྟངས་”གཉིས་ཀའང་“སྟངས་ཉིད་”ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སམ།
ཡང་ན། “སྟངས་ཉིད་”མཆོན་ཐབས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་ཙེ་
བའི་ཆ་ནས་བྱང་པར་མེད་པར་འཇུ་མི་པམ་དང་རྒྱལ་དབང་ལྔ་བ། པན་ཆེན་སྟོ་
བཟང་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་བཞེད་ལ། “སྟངས་ཉིད་”འདིའི་“སྟངས་ཚུལ་”མི་འདྲ་བའི་
དབྱུང་པ་གཉིས་ལས། རྟོང་མའི་མཁས་གྲུབ་སྤེལ་དག་གིས་“རྟག་པ”དང་“བུམ་
སྐྱ”སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་བཀོལ་དགོས་པ་འདོད་པ་དང་། རྟོང་མ་བ་ནམས་ཀྱི་མི་
འདོད་སྟོན་ལ།

༡ བདེ་གཤེགས་སྟངས་པོ་ངོ་བོས་མི་སྟངས་པའི་བདེན་སྟབས་ཀྱི་རྟག་པར་བལྟ་བ་མི་

‘དཔལ་ལྷན་དང་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་གྱི་གསུང་འབུམ། དེ་བ་གསུམ་པ། མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་དཔར་
དུ་བསྐྱབ། ༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་བ་༡པོར་པར་ཐེངས་དང་པོ། གློག་ངོས་ ༩༥ཡན་གསལ།

འཐད་པ།

༢ རྟོང་རྒྱུ་མེད་དགག་ཅམ་ལ་བཟུང་ནས་སྐྱོད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་.....
འབྲལ་མེད་ཡེ་ལྷན་དུ་མི་འདོད་པ།

༣ བདེན་མེད་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས། ཤེས་སྒྲིབ་སྤྱོད་ཅུས་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་འཛོག་པ་མི་རིགས་པ།

འདི་གསུམ་ནི་རྟོང་མ་བའི་དགག་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་རྗེ་.....
བཅུན་བསོད་ནམས་ཀྱི་དགའ་ལགས་ཀྱིས་གསུངས་ལ། དེ་དང་ཁོ་ཚོའི་བསྐྱབ་.....
པར་བྱ་བ་ནི།

༡ བདེ་གཤེགས་རྟོང་པོ་ངོ་བོ་མི་རྟོང་བདེན་གྱི་ཉག་པ་ཡིན་པ།

༢ རྟོང་རྒྱུ་མེད་དགག་ཅམ་ལ་དམིགས་ཀྱང་སྐྱོད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྲལ་མེད་དུ་བྱུང་བ།

༣ བདེན་མེད་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྱོད་ཅུས་པ་རིགས་ཡིན་པ།
དེ་ཡང་རྟོང་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་གོང་གི་འདི་གསུམ་ཀ་བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་ནས་སྐྱབ་.....
པར་བྱེད་ལ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟོང་པོ་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས། དེ་མི་ཉག་པར་འཛོག་མི་འོས་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའི་རབ་དུ་བྱེ་.....
བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཅན་ཡིན་པ་ལས་འདུས་བྱས་མི་ཉག་པར་མི་འོས་ལ། གལ་ཏེ་.....
སངས་རྒྱས་ནི་འདུས་བྱས་མི་ཉག་པ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་གཞན་ནས་གཞན་.....
དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པས། གྲི་མ་སོགས་སྤངས་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེའང་གཞན་ཞིག་དུ་འགྱུར་སྲིད་པས། དེ་འདུས་བྱས་མི་ཉག་པར་གཏན་ནས་མི་འཐད་ལ།
དེ་བཞིན་གཏོད་མའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་སངས་རྒྱས་ཞེས་སུ་བརྗོད་པ་ལས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོང་བོ་གཞན་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པ་སོགས་རིགས་པས་གྲུབ་ལ། གཞན་ཡང་།
མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐྱེའམ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྟོང་པོ་ནི་འདུས་བྱས་མི་ཉག་པའི་རང་བཞིན་མིན་པ་ལུང་དུ་མས་སྐྱབ་བྱེད་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གཙོ་བོ་ནི། ལྷ་རན་.....
ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་དང་། རྗེ་གཙོ་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟོང་པོའི་མདོ་སོགས་ངེས་དོན་གྱི་ཆོས་སྐྱོར་དག་ལས་ལུང་འདྲེན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྟོང་པོ་དེ་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་གསར་དུ་བཙོས་པའི་མི་ཉག་པ་ཡིན་ན། དེ་རང་བྱུང་གི་

ཡེ་ཤེས་སུ་འདྲོད་མི་འོས་པས། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་དེའི་རོ་བོ་ཐ་མལ་...
བའི་དུས་སུ་ཕྱི་གསལ་བ་ཚམ་མིན་པར། སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་སློབ་སྦྱོར་བ་ཡིན་
ན། དེ་འདྲུས་བྱས་རེ་འགའ་བར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲུབ་ན་ཡོན་ཏན་
ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་འཕ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཁས་ལེན་མི་འོས་པས།
དེ་འདྲ་འདྲོད་མི་འོས་སྟེན་བཤད། རྟིང་མ་བ་རྣམས་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་གནས་ཚུལ་གྱི་སྒྲིང་ནས་ཕྱེ་བ་ལས་དོན་དངོས་སུ་གདོད་མ་...
ཉིད་ནས་ལྷན་གྲུབ་གྲུབ་པས། དེ་མི་རྟག་པ། འདུས་བྱས། རེ་འགའ་བ་སྟགས་
སུ་འདྲོད་ན་ནི་འགལ་བའི་ཕྱང་བོ་འགལ་ཞིག་ཏུ་འགྱོ་བ་མཁས་མང་བོས་བཞེད་དོ།

གཉིས་པ། དགེ་ལུགས་པའི་དགག་ཚུལ།

རེ་བོ་དགེ་ལུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདྲིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
པོ་འཕ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་རིགས་དེ་ནི། ཆོས་སྐུར་འགྱུར་རུང་གི་སེམས་ཅན་.....
རྣམས་ཀྱི་སེམས་བདེན་པས་སྒྲིང་བའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་གོ་བས། དེ་ནི་དྲི་མ་མེད་པའི་
རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་པ་གསར་དུ་བཞག་པ་མེད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྐྱར་
ཡོད་གསར་དུ་གསལ་བར་མེད་པའི་དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྒྲིང་པའི་
ཆོས་ཉིད་ཅིག་ལ་བཞེད་དོ།

དགེ་ལུགས་པ་དག་གིས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ན་དྲི་མ་མཐའ་དག་...
དང་བྲལ་བའི་དག་པ་གཉིས་ལུན་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཞིག་ཡོད་ན། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དྲི་མ་སྦྱངས་ཟིན་ལ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དྲི་མ་སྦྱང་བའི་
ཐབས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་འདྲོད་མི་རུང་བར་...
བཤད་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་གདོད་མ་ནས་སྤངས་པའང་འདྲོད་མི་རུང་སྟེ།
དེ་ལྟར་ས་ལམ་བཟོད་པའི་དགེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སློབ་རྣམ་དག་གདོད་
མ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་ཡོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲ་ཡིན་ན་དྲི་མ་འདག་པའི་
ཐབས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་སྟགས་ཀྱིས་དགག་ལ། དགེ་ལུགས་
པ་ལྟར། སེམས་ཆགས་སྟགས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བསལ་བཞག་བྲལ་བའི་བདེ་གཤེགས་...
སྒྲིང་པོ་ཞེས་སྟོང་དབྱེ་བར་མི་རུང་ལ། གལ་ཏེ་དབྱེ་ན་སྐྱོན་འབབ་པ་དཔེར་ན།
གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ལུན་པའི་བདེ་བཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཆགས་སྟགས་ཀྱི་དྲི་མ་.....
གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་གནས་པ་ཡོད་མི་སྲིད་དེ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་

གྲི་བྲལ་གཤེགས་སྟིང་གཉིས་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་དེ་གྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ཡང་།
 གྲི་མ་དང་ལྷན་པ་ཡང་ཡིན་ཟེར་ན་འགལ་བ་ཆེན་པོ་རུ་འགྱུར་བས། གཞན་ཡང་།
 གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དེ་གྲི་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དག་པ་
 གཉིས་ལྷན་གྱི་ཆས་སྤྱུ་ཡང་སྒྲོ་བྱར་གྱི་གྲི་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་པས། དེ་.....
 ལྟར་འདྲི་མི་རུང་བ་བཞེད་སོགས་ཡིན་ལ། མདོར་ན། དག་ཤུགས་པས། རྟིང་
 མ་བས་འདྲི་པའི་གཤེགས་སྟིང་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་གདོད་མ་ནས་ཡོད་པའི་བསལ་.....
 བཞག་མེད་པ། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་འདྲི་ཚུལ་དེ། བདེ་
 གཤེགས་སྟིང་པོ་དང་གྲི་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་འགལ་འབྲེལ་དང་། གཅིག་ཐ་དང་།
 རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རིགས་ལམ་བཞོལ་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་ཁོ་
 ཆོའི་འདྲི་ཚུལ་དགག་ཚུལ་བྱུགས་བསྟུས་སུ་བརྗོད་ན།

༡ གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་རིགས་ལམ་གྱིས་དགག་པ།

ཡོད་པ་ཡིན་ན་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་རིགས་ལམ་ལྟར། བདེ་
 གཤེགས་སྟིང་པོ་དེ་གྲི་མ་དང་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་རུ་ཡོད་དགོས་ལ། གྲི་མ་དང་
 གཅིག་རུ་འདྲི་མི་འོས། གྲི་མ་དང་ཐ་དད་རུ་འདྲི་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་
 ན་གྲི་མ་འོད་གསལ་བ་གཉིས་རུས་མཉམ་རུ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ལས་ཁམས་བདེ་
 གཤེགས་སྟིང་པོ་ཞེས་གདོད་མ་ནས་འོད་གསལ་བ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ།
 བསལ་བཞག་གང་ཡང་མེད། ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་དག་པ་གཉིས་ལྷན་ཞིག་སེམས་ཅན་ཐ་མལ་
 བའི་རྒྱུད་ན་ཡོད་པ་འགལ་བར་སྒྲུབ།

༢ འགལ་འབྲེལ་གྱི་རིགས་ལམ་གྱིས་དགག་པ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་གྲི་མ་གཉིས་འགལ་འབྲེལ་.....
 གང་རུང་ཡིན་མིན་གྱི་སྟེང་ནས་དགག་པ་གོང་རུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།

༣ རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ལམ་ནས་དགག་པ།

སྒྲོ་བྱར་གྱི་གྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ཆས་སྤྱུ་དང་ཁྱད་
 པར་མེད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཞིག་གདོད་མ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ན།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་ཟིན་པས། འབྲས་བུ་གདོད་མ་.....
 ནས་མདོན་རུ་གྱུར་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་རུས་སུ་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཐལ་པས་ཏེ་ཅང་

གིས་གནོད་ལ། ཟུ་རུས་སུ་འབྲས་བུ་མི་གསལ་པའི་ནམ་པར་ཡོད་པར་འདྲི་བ་བྱོ་
རོལ་བའི་ལུགས་ཡིན་པ་སོགས་བཤད།

༤ རང་བཞིན་གནས་རིགས་མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་
ཡིན་པ་ཏ་ཅང་གིས་ཐལ་བ།

རང་བཞིན་གནས་རིགས་གདོད་མ་ནས་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་
སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། བདག་པས་གཞན་གཅེས་སོགས་ཀྱི་གསོས་་་་
གདབ་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཡང་མ་མཆིས་པས་ན། ས་ལམ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མ་་་་་་་་
མཆིས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།

༥ རང་བཞིན་གནས་རིགས་སམ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་མེད་
དགག་ཡིན་དགོས་པ།

དེ་ཡང་དགེ་ལུགས་པ་ནམས་ལྟར་མེད་དགག་ཡིན་ན་ཆད་སྒྲིང་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ།
ཁོ་ཆོའི་འདྲི་ཚུལ་ལ། མེད་དགག་དེ་རང་སྒྲོས་དགག་བྱ་བཅད་ཅམ་ལས་གཞན་་་་
གང་ཡང་མི་སྒྲིབ་པའི་ཚུལ་ཞིག་ལ་གོ་བའི་བྱིར།

༦ རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྟག་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ།

དེ་ཡང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐ་མལ་གྱི་གཞུག་་་་
མའི་ཤེས་པ་སོགས་སུ་འདྲི་མི་རིགས་ཏེ། གལ་ཏེ་འདྲི་ན། རང་བཞིན་གནས་་་
རིགས་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ལ་རྟག་པ་མི་འོས་ལ། རང་རྒྱུད་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་་་་
ཤེས་པ་མེད་པས། ཤེས་པ་རང་རིགས་འདྲས་སྒྲ་མ་ལ་བརྟེན་པས་ན་རྟག་པ་ཁས་ལེན་
མི་འོས་སོ། གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ན་དབྱིངས་རིག་དབྱིར་་་
མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་ན་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་
ཆད་མ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱེངས་ན། ཆད་མ་ལ་རྟག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་
པས་འགལ་སྒྲ་ཆེན་པོར་བཤད་དོ།

༧ དབྱིངས་རིག་དབྱིར་མེད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་
འདྲི་མི་འོས་པ།

དབྱིངས་རིག་དབྱིར་མེད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཅམ་ཆས་སྐྱར་འདྲི་ན། དེ་་་
ཅམ་ལ་སྐྱབ་གཉིས་སྒྲིང་བའི་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ཡོད་མི་འོས་པའི་བྱིར། དེ་་་
ལྟར་ན། རྒྱིང་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་སྐྱབ་སྒྲིང་བ་ལ་རྒྱིང་ཉིད་སྒྲིང་པ་ཅམ་གྱིས་་་

མི་ཚོག་པར་སྐྱར་ཡང་ཚོགས་མཐའ་ཡས་བས་བརྒྱན་དགོས་ཟེར་བ་དང་འགལ་བར་
གུར་འདུག་པ་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་གཏོང་ངོ།

༡༠ རང་བྱུང་ཡི་ཤེས་རྟག་པར་འདྲོད་པ་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་བའི་དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་
གཞན་སྤེལ་རྟག་པར་བྱུང་གི་ཀྱན་མཆོན་འདྲོད་པའི་ལུགས་དང་གཅིག་ཏུ་འདྲོད་པ།
རང་བྱུང་གི་ཡི་ཤེས་སམ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདྲོད་
པ་ཚམ་གྱིས་འགྱུར་བའི་སྒྲུག་བསྐྱལ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་བཤད་ན། སྐྱེས་བུའི་
ཤེས་བརྒྱད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུས་པའི་ཆེ་ཤིང་དང་རྩོད་སོགས་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་སྐྱད་ཅིག་ལ་
འགྱུར་བས་ན། དེ་དག་ཀྱང་སྒྲུག་བསྐྱལ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་
པར་འགྱུར་བས་མི་རུང་ལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་མཐའ་ཀྱན་ལས་མ་འདས་པར་
འདྲོད་པའང་“ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་”འདྲོད་པར་འགྱུར་བས་མི་འགྲིག་ལ།
ཕྱང་འདས་ཆེན་པོ་དང་། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ། སལ་ཆེན་སོགས་ནས་གསུངས་
པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་པར་གསུངས་པ་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱེ་
འཇིག་གཏན་ནས་མི་མངའ་བའི་རྟག་པའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ནམས་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་འཆི་མི་མངའ་བ་དང་། མ་རིགས་བག་ཆགས་
ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱར་ཡང་འཁོར་བར་འབྱུང་པ་མེད་པས་རྟག་པར་བཤད་པས། དེ་
དག་ནི་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཏུ་འབྱེད་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡིད་
ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་སྐྱངས་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ན་རྟག་པར་གསུངས་པ་རྒྱུད་སྐྱེའི་
ལུང་གིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་ངོ།

དེའི་ཕྱིར། རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆོའི་འདྲོད་ཚུལ་སྐྱེ་འཆི་མི་མངའ་
བའི་རྟག་པ་དང་སྐྱེ་འཇིག་མི་མངའ་བའི་རྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་གོ་བ་གནད་ཤེས་དགོས་
པར་འདྲོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་སྐྱུའམ། རང་བཞིན་གནས་རིགས།
རང་བྱུང་གི་ཡི་ཤེས་ནི་སྐྱེ་འཆི་མེད་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱེ་འཇིག་མེད་པའི་རྟག་
པར་མཁས་སྐྱངས་ན་ཆད་མཐར་ཕྱུང་བར་འགྱུར་བས་དེའི་གནད་གོ་དགོས་པ་མཁས་
པ་ནམས་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་བཤད་ངོ།

དེ་ཡང་བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་རྩེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་རུང་གི་གཞི། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱན་ནམ་པ་བཞི་དང་། སྤང་བ་ནམ་པ་བརྒྱད་དང་། སྦྱིང་རྩེ་ནམ་

ཞེས་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་སྒྲུབས་ཀྱིས་གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱ་བ་དང་། ལས་འདས་པ། མ་སྐྱེ་བ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལས། གལ་ཏེ། དེ་འགྱུར་མེད་ཏེ་ག་པའི་རང་བཞིན་གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་བཙོས་སུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན། དེས་བྱ་བ་བྱེད་མི་ཐུབ་ལ། དེ་ན་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའམ་མཐར་ཆོས་སྐྱུས་ཀྱང་བྱ་བ་བྱེད་མི་ཐུབ་པས། སེམས་ཅན་གྱི་འགྲོ་དོན་མཛད་པ་སོགས་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་བརྗོད་ལ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུ་བྱིན་པའི་མདོ་ལས།

ཐུང་བོ་ལྷ་བོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟོ།།
གཟུགས་སྟོང་བའོ།། སྟོང་བ་ཉིད་གཟུགས་སོ།། གཟུགས་ལས་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཀའན་མ་ཡིན་ནོ།། སྟོང་བ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་དུ་
ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་སྟོང་བའོ།།
ཤུ་རིའི་བུ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། མཚན་ཉིད་མེད་པ། མ་
སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། གྲི་མ་མེད་པ། གྲི་མ་དང་བྲལ་བ་མེད་པ། གྲི་བ་མེད་པ།
གང་བ་མེད་པའོ།། ཤུ་རིའི་བུ། དེ་ལྟ་བུས་ན། སྟོང་བ་ཉིད་ལ་གཟུགས་མེད། ཆོར་
བ་མེད། འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་བྱེད་རྣམས་མེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད། མིག་ཀྱི་མེད།
...1

ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་དག་ལས་གོང་གི་“རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་”ཆོག་འདི་རྗེས་
སུ་བསྐྱོས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བས་ན་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་བཤད་
པ་དང་། སྐར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བས་ན། མ་སྐྱེ་བ་དང་།
མ་འགགས་པ། གྲི་མ་དང་བྲལ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལས། གདོད་ནས་ལྷན་ཀྱི་
གྲུབ་ཆོས་སྐྱེ་ཏེ་ག་པ་ལས་མི་ལེན་ལ། སྟོང་ཉིད་ཏེ་ག་པར་འདོད་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ལས་
མི་ལེན་པ་ཡིན་མོད། རྟོང་མ་སོགས་གཞན་སྟོང་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས། དེས་དོན་གྱི་མདོ།
དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ཞུས་པ་ལས།

དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ནི་
ཏེ་ག་པ་ཏེ་ག་པའི་དུས་དང་། ཐེར་བྱག་ཐེར་བྱག་གི་དུས་སུ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་ལ། དེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་འདུས་མ་བྱས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་བརྗོད་སྟོན་ལྷན་ཁྲིམས་བསྐྱིགས། ༡༩༩༩ལོའི་དབར་ཐེངས་
༤༥། མདོ། གོག་ངོས་༡༧༩ན་གསལ།

དང་བུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཉག་པ་ཉག་པའི་དུས་དང་། ཐེར་བྱག་ཐེར་བྱག་གི་དུས་སུ་.....
 ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་པར་གནས་པ་འདུས་མ་བྱས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་མ་.....
 བྱས་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེ་བ་དང་མ་འགགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་.....
 དང་བུལ་བ་ཡིན་པས་གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་.....
 འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་བདག་མེད་པས་
 རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེ་བ། མ་འགགས་པ། གཞོན་
 མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།

ཞེས་“ཉག་པ་ཉག་པའི་དུས་”དང་“ཐེར་བྱག་ཐེར་བྱག་གི་དུས་”ཞེས་ཐ་སྟོང་.....
 དངོས་སུ་གསུངས་ཡོད་པས། མཐར་ཐུག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་གདོད་
 མ་ནས་ཞི་བ། ཉག་པ། ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པ་གསལ་བོར་གྲོ་ཡོད་
 པར་གསུངས།

གང་ལྟར། ཐེར་བྱེན་གྱི་མདོ་སྔགས་དང་བྱུང་པར་ཆོས་འཁོར་མཐའ་མའི་ངེས་
 དོན་གྱི་མདོ་ནམས་ལས་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་དང་། རིགས། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ། མཐའ་ཐུག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་ནམས། མ་སྐྱེས་པ། མ་.....
 འགག་པ། གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ། ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་སྔགས་འགྲེལ་.....
 ཚུལ་མི་མཐུན་པར་བྱུང་བ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཡང་སྒྲིང་བ་ཉིད་
 དུ་ཁས་ལེན་པ་འདྲ་ན་འང་། སྒྲིང་བ་ཉིད་ལ་གོ་བ་ལེན་སྒྲིངས་མི་འདྲ་བ་བྱུང་སྟབས།
 སྒྲིང་ཉིད་ཉག་པར་ཉྟ་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འང་ཉག་པར་.....
 འགྲེལ་ལ། སྒྲིང་ཉིད་སྒྲིང་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནམས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
 པོ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་ཉག་པ་དེ་ལས་གོ་བས་ན།
 བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ཉྟ་བ་མི་འདྲ་ས་དེ་འང་སྒྲིང་བ་ཉིད་ལ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་.....
 བྱུང་བ་ལས། གཞན་གཤེགས་སྒྲིང་ཉག་པར་འཛིན་མི་འཛིན་གྱི་སྒྲིང་ན་མེད་པ་གོང་
 དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།

འཛིན་མདོ་སྔགས་སྐབས་མིང་ངེས་དོན་རིག་པའི་དགའ་ཚལ་གྱི་ནང་བསྟན་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ཚུལ་སྤྲིན་ཆོག་ཆོགས་
 པས་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་ཆོས་སྐྱོར་ལས། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་.....
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ༢༠༠༥ལོའི་ཟླ༡༢པར། ཤོག་གངས། ༩༩ན་གསལ།

5. 2 རྫོག་དང་དགེ་ལུགས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱགས།

རྫོག་གིས་ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་
བརྟན་ཐེར་བྱག་ཏུ་བཞེད་པ་སྟེ།

ཆོས་འཁོར་གསུམ་པའི་ནང་དོན་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
གྲུབ་མཐའ་ཆེ་ཤོས་ནི་དཔལ་རྒྱལ་བ་རྫོག་བའི་ལུགས་ཡིན་ལ། རྫོག་བ་རྣམས་
ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མདོ། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ། རྩ་བོ་ཆེ། འཕགས་
པ་སེར་མོ་སྤེང་བ་ལ་ཕན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། དཔལ་སྤེང་སེང་གེ་ང་
རོ་སྟགས་ཀྱི་མདོ་ངེས་དོན་ཏུ་བཀྲལ་ནས། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་
པར་བྱེད་པས་ན། རང་སྒྲིང་དབུ་མའི་ལུགས་དང་བྱུང་པར་བྱུང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་
འཕགས་པ་སེར་མོ་སྤེང་བ་ལ་ཕན་པའི་མདོ་ལས།

སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ནན་ཏན་ཏུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བཅལ་ཁྱད་
དབྱིངས་མ་བྱུང་བ་མ་བརྟེས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མ་བྱུང་བའི་དབྱིངས་
སངས་རྒྱས་དབྱིངས་མཆོན་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་མཐའ་ཡས་བརྒྱན་པའི་
དབྱིངས་ཡོད་དོ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ནན་ཏན་ཏུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་
བཅལ་ཁྱད་དབྱིངས་མི་རྟག་པ་མ་བརྟེས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་པའི་
དབྱིངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་མཐའ་ཡས་བས་
བརྒྱན་པའི་དབྱིངས་ཡོད་དོ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ནན་ཏན་ཏུ་
བཅལ་ཁྱད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཐེར་བྱག་མ་ཡིན་པ་མ་བརྟེས་ཏེ། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐེར་བྱག་གི་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མཆོན་དང་། དཔེ་
བྱད་བཟང་པོ་མཐའ་ཡས་པས་བརྒྱན་པའི་དབྱིངས་ཡོད་དོ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ནན་ཏན་ཏུ་བཅལ་ཁྱད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གཡུང་རྒྱུང་
མ་ཡིན་པ་མ་བརྟེས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཡུང་རྒྱུང་གི་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་དབྱིངས་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་མཐའ་ཡས་པས་བརྒྱན་པའི་དབྱིངས་ཡོད་དོ།¹

¹རྫོག་མདོ་ཐུགས་སྒྲིབ་སྤྱིང་ངེས་དོན་རིག་པའི་དགའ་ཚལ་གྱི་ནང་བསྟན་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ཚུལ་སྒྲིག་ཆོག་གས་
པས་པར་ཏུ་བསྟན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་ཆོས་སྒྲིབ་ལས། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ༢༠༠༤ལོའི་ཟླ༡༢པར། ཤོག་གྲངས། ༡༩༢ནས་༡༩༣གསལ།

ཞེས་གསུངས་པའི་མདོ་འདི་ནམས་རྩོམ་པ་ནམས་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་རྟེ།
 ཁོ་ཚོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྱག་གཡུང་
 རྒྱང་མི་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཚོས་གནས་སྤངས་གཉིས་སུ་བཤད་
 པ་ལས། གནས་ཚུལ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་.....
 མཆན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བརྟན་པ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་མདོ་སྡེ་སོར་བྲེང་གི་
 དཔེ་“བྱམ་ནང་གི་མར་མེ”སོགས་ལ་དཔེ་བླངས་ནས་རྟགས་པར་བཤད་པ་མ་ཟད།
 ཁོ་ཚོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། ཁོ་ཚོའི་མཐར་ཐུག་ཚོས་སྐྱའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་
 དང་། རྒྱུད་ལྗང་། རྒྱུད་ལྗང་ཐོགས་འགྲེལ། སྒྲིབ་དཔོན་སྐུ་སྐུབ་ཀྱི་དབུ་མ་ཆོས་.....
 དབྱེངས་བསྟོད་པ། གཞན་ཡང་གསང་སྔགས་རྩོམ་ཐེག་པའི་འདོད་ཚུལ་ནམས་དང་
 ཡོངས་སུ་མཐུན་པར་བཀལ་ཡོད་པར་འདོད། གཞན་ཡང་ཁོ་ཚོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྱག་མཆན་དཔེ་རབ་ཏུ་བརྟན་པ་སེམས་ཅན་དང་སངས་
 རྒྱུ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པར་བཞུགས་པར་མི་འདོད་པ་ནི་འབྲུལ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་སངས་
 རྒྱུ་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་ཡོད་པར་ཡང་འདོད་དེ། འཕགས་པ་སོར་མོ་བྲེང་བ་
 ལས།

མ་འོངས་པ་ན་སེམས་ཅན་གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་རྟག་པ་ལ་མི་རྟག་
 པར་བརྟུ་བ་མཛེན་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། བཅུན་པ་གང་པོ་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་རྟག་པ་ལ་སྦྱང་བ་ཡིན་ནོ། ...གང་སྟོན་ཐུན་སྐུ་ཆོགས་.....
 པའི་དུས་ན་རྒྱུད་པར་གྱུར་ཏེ། བད་མང་བའི་སེམས་ཅན་ནམ་པ་མང་པོ་དེ་དག་ནི་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཡུང་རྒྱང་གི་སྐུ་ལ་གཡུང་རྒྱང་མ་ཡིན་པར་རྟུ་བ་ཡིན་ནོ།
 ད་དུང་ཡང་ཐུན་སྐུ་ཆོགས་པའི་དུས་ན་རྒྱུད་པར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་གཡུང་རྒྱང་གི་སྐུ་ལ་གཡུང་རྒྱང་མ་ཡིན་པར་རྟུ་བ་ཡིན་ནོ། ...
 སྟོན་གང་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐེར་བྱག་ལ་ཐེར་བྱག་མ་ཡིན་པར་རྟུ་བའི་སེམས་
 ཅན་དེ་དག་ནི་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་དམ་པའི་མངལ་དུ་སྐྱེས་ནས་ཤི་སྟེ་མི་རྟག་པར་གྱུར་
 ཏོ།།

འོ་ནང་མདོ་སྔགས་སྒྲིབ་སྒྲིང་ངེས་དོན་རིག་པའི་དགའ་ཚལ་གྱི་ནང་བརྟན་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ཚོམ་སྒྲིག་ཆོགས་
 པས་པར་དུ་བསྐྱབ་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་ཆོས་སྒྲོར་ལས། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ༢༠༠༥ལོའི་ཟླ༡༢པར། ཐོག་གངས་། ༡༩༧ན་གསལ།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་བྲངས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་པ། གཡུང་
བྲུང་། མི་འགྱུར་ཐེར་བྲག་རྩ་གོ་བ་ལེན་པ་མ་ཟད། དེ་སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་
ལ་བྱད་པར་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར། མཆོན་དཔེ་རྫོགས་པ། རྟོགས་བརྩུ་ཆངས་པ།
ཉོན་མོངས་སོགས་དྲི་མ་ཡེ་ནས་མེད་པ། བུམ་ནང་གི་མར་མེ་དང་། སློན་གསེབ་ཀྱི་
ཉི་མའི་དཔེ་རུ་འཛོག་བཞིན་ཡོད།

དེ་ལ་དགེ་ལུགས་སོགས་ཀྱིས་གཞོན་བྱེད་གཏོང་ཚུལ།

༡ སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་བྱད་མེད་
རུ་བཞུགས་ན། ཁྱི་པག་སོགས་ཀྱང་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། དེ་ནི་རྩ་ཅང་གིས་མི་འཐད་པར་འདོད་དོ། རྩོ་
ནང་བ་ནམས་ན་རེ། དེ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཡོད་ན་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཡོད་པ་འདྲ་མཉམ་
ཡིན་པས། ཁྱི་པག་ར་ལུག་སོགས་སངས་རྒྱས་དངོས་ཡིན་པར་ལུང་དང་སྒྲུབ་བྱེད་
རུ་མས་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྲག་གི་བདག་ཡིན་པར་
ཁས་བླངས་པས། ཕྱི་རྩལ་བའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དང་བྱད་མེད་
པར་བཤད་པ་ནམས་ལ། རྩོ་ནང་བ་ནམས་ན་རེ། ཁོ་པོ་ཅག་ཕྱི་རྩལ་བ་དང་དངོས་
སྒྲུ་ནམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་དེ་གཏན་ནས་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་པོ་ཅག་
གིས་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྒྲོང་བ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་སྒྲོང་བ་གཉིས་བཀག་པ་
གཅིག་པ་ཡིན་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་དོ།

༣ གལ་ཏེ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ངོ་བོ་སྒྲོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ན། དེ་
བདེན་གྲུབ་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་སྲོལ་རི་ལྟར་གྲུབ་ཅེས་ན། རྩོ་ནང་བ་ནམས་
ཀྱིས་འཕགས་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་ཆེན་པོའི་མདོ་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱེད་
དེ། གསེར་རྟེན་སྒྲ་མ་རུང་བའི་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སློ་གྲོས་ཀྱིས་གཞན་སྒྲོང་དབུ་
མའི་དོགས་གཙོད་བསྐྱས་པ་ངེས་དོན་གསལ་བའི་སློན་མེ་ཞེས་པར་འཕགས་པ་མུ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་བྲངས་ཏེ། “དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ནི།
དངོས་པོ་ནམ་པ་བདུན་དང་ལྷན་ཏེ། རྟག་པ་དང་བདག་དང་བདེན་དང་། དགེ་བ་
སྟེ་དེ་ནི་ནམ་པར་བྱེ་ནས་ལན་བཅུ་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་དང་། ཡང་དག་པར་.....”

བདག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་གང་བདེན་པ། ཡང་དག་པ།
 ཉག་པ། གནས་པ། བདག་པོར་གྱུར་བ། མི་འགྱུར་བ། མི་འཕྲོ་བ་དེ་ནི་བདག་པོ་
 ཅེས་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བྱ། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་
 ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་བདག་ཡིན་པ་དང་དེ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
 ཡིན་པ་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་བྱེད་”¹ ཞེས་སྐད་ཀྱིས་ཤེས་ལུས།

ཁོ་མོའི་འདྲོད་ཚུལ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ངོ་སྤྲོད་ཉིད་ཡིན་ཚུལ་དང་།
 སྟོང་ཉིད་དང་ཉག་པ་མི་འགལ་ཚུལ་འདི་རྩོད་དང་བའི་ལྟ་བའི་གནད་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
 མ་ཡིན་པར་“ཉག་པ”དང་“མི་འགྱུར་བ་”སྐད་ཀྱིས་ལྟ་བ་དན་པར་བཤད་པ་ནི་
 དབྱེད་པའི་སྐད་མ་ཐོན་པའི་ཉག་པ་སྐད་ཀྱིས་ལ། སྟོང་ཉིད་དང་ཉག་པ་བྱུང་བྱུང་
 སྟེ་ལ་བའི་ཟབ་མོའི་གནས་ལུགས་འདི་རྩོད་དང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་
 ལུན་མེན་ཚུལ་དུ་གྱུར་པས། རྩོད་དང་བའི་གཤེགས་སྟོང་འདི་རྒྱ་བརྒྱད་གཤེགས་
 སྟོང་གི་མདོའི་འགྲེལ་བ་དག་དང་གཞི་ཚུལ་སྟོང་ནས་མི་འདྲ་ས་ཡོད་པ་རྗེས་སྐད་ཀྱིས་ལ།
 བཤད་བྱེད་འདྲོད་དོ།

5. 3 དགེལུགས་པ་དང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་འདྲོད་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པས།

བཀའ་བརྒྱུད་རྒྱུ་ལ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 པའི་སྟོང་པོ་“དོན་དམ་བདེན་པ”། དེ་ནི་དོན་དངོས་སུ་དབྱུ་མ་གཞན་སྟོང་སྟེ་བ་
 རྒྱུ་ཀྱིས་བཤད་པའི་“མེད་པར་དགག་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་”ཡིན་
 པར་ཁས་ལེན་ལ། གཞན་ཡང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་སངས་རྒྱུས་
 གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོར་བཤད་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 སྟོ་བྱུར་གྱི་དྲི་མ་མེད་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱུས་བྱུང་པར་མེད་
 པར་ཡོད་པས་དེ་ལ་སྟོང་པོར་བརྗོད་པ་སྐད་དང་། གཞན་ཡང་འགོས་ལོས་“དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སངས་རྒྱུས་དངོས་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་སྟོ་བྱུར་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ནི་སངས་ཅན་དང་སངས་གཉིས་ཀྱི་ཆ་

¹མདོ་སྟོན་འཛམ་གང་ཅེས་དོན་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རིག་རྟེན་གནས། ཅེས་དོན་དགའ་ཚུལ། ༢༠༠༩ལོའི་ཟླ་འོ་ཟླ་འོ་ཟླ་འོ་
 གངས་ཅུལ། རྒྱུ་ལྷོག་འགན་འཁུར་བ། གསལ་པ་རྟོ་རྟེ། གཙང་ཆོས་འཛིན། ཤོག་གངས་ལྷན་གསལ།

འཛིན་པ་དང་། སྤང་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རིགས་ནི་བཏགས་
པ་བ་ཡིན་”¹པར་བཞེད་པ་ཡོད།

གཞན་ཡང་། བཀའ་བརྒྱད་གྱི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ཀྱིས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་.....
“སྤང་སྟང་བྱང་འཇུག་”གི་གཞུག་མའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་གོ་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་.....
གཤེགས་སྟིང་པོ་དེ་བྱང་འཇུག་རང་བཞིན་རྒྱད་ལ་རྟོགས་པ་སྟེས་མ་སྟེས་ཅམ་ལས་.....
སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱད་པར་ཅུང་ཟད་མེད་པ་དང་། སོ་སོ་ཐ་མལ་.....
བའི་དུས་ཀྱི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དང་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱི་ཁམས་
བདེ་བར་གཤེགས་པ་གཉིས་ལ་བཟང་ངན་གྱི་ཕྱད་པར་གང་ཡང་མེད་པ་སྟེ། ཁོ་ཆོས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ།

༡ རོ་བོ་སྟང་པ།

༢ རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ།

༣ རྣམ་པ་འགག་པ་མེད་པ།

གསུམ་ཀའི་ཕྱད་ཆོས་ཅན་གྱི་གཤེགས་སྟིང་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་རང་ཆས་སུ་
ཡོད་པ་ཁས་ལེན་ཕྱིར། རྒྱུད་སྒྲུབ་²“འདི་ལ་གསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད།། བཞག་པར་བྱ་
བ་ཅུང་ཟད་མེད།། ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ།། ཡང་དག་མཐོང་ན་རབ་རྒྱ་སྒྲིལ།།
ཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་“རི་ལྟར་སྤར་བཞིན་ཕྱིས་དེ་བཞིན་”³ཞེས་གསུངས་པའི་
ལུང་གིས་བསྟུན་པར་བྱེད།

དགེ་ལུགས་པས་དགག་ཚུལ། དགེ་ལུགས་པ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྟིང་པོ་རོ་བོས་སྟང་བ་དང་། རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། རྣམ་པ་འགག་པ་མེད་པ་
གསུམ་ཁས་ལེན་ནའང་། དེ་གདོད་མ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་རང་ཆས་སུ་ཡོད་
པ་ཁས་མི་ལེན། དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲངས་ན། གོང་དང་འདྲ་བར། སེམས་ཅན་གྱི་.....
གནས་སྐབས་ནས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་ཟིན་པར་འགྱུར་བས། སྤར་ཡང་དྲི་མ་.....
སྤངས་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དྲི་མ་གདོད་མ་ནས་སྤངས་ཟིན་ན། ས་ལམ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མི་འཐད་”

¹བྱང་བྱུང་མཁས་ཆེན་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱི་དགའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་བཀའ་བ།

² ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲུབ་མའི་ཆོག

³ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲུབ་མའི་ཆོག

པར་འགྱུར་བ་སོགས་གནོད་པ་མང་ངོ་།

དེའི་ཕྱིར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལྷ་བ་འདི་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་སོགས་ཀྱི་དབུ་མ་མུ་མ་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞིག་ཏུ་མངོན་ནའང་། ཁོ་ཚོས་“སྟོང་ཉིད་”དང་“གཤེགས་སྟོང་”ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་ལྷགས་ཆེན་འདང་། “སྟོང་ཉིད་”མུ་མ་གཞན་དུ་ཕྱུངས་ནས་བཤད་པའི་རིམ་བོ་དགོ་ལྷགས་པའང་དབུ་མ་རང་སྟོང་འཛིན་པ་རྩམས་ཀྱི་ལྷ་བ་ལའང་སྟོགས་ཡོད་པས་ཁ་ཚོ་གཙོ་བོ་དཀའ་ནའང་། ཁོ་ཚོའི་“ཟུང་འབྲེལ་”གནད་དུ་འཛིན་པའི་གཤེགས་སྟོང་གི་ལྷ་བ་འདི་ཉ་ཅང་བྱང་ཚུལ་དང་ལུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཁོ་བོས་མགོ་བཙུག་པ་བཏེགས་ནས་སྟོང་བར་སྟོང་བས་སོ། བོད་བརྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་ཁག་གི་ལྷ་བའི་སྟོགས་ཤིང་ནི་སྟོང་ནང་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསམ་སྟོན་ནང་སྟོང་མུ་མ་གཞན་དུ་ཁ་ཚོས་སྟོང་བ་ཉིད་”དང་གཏན་དུ་ཁ་ཚོས་མེད་པ་ཤེས་ཐུབ་ལ། སྟོང་ཉིད་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ལྷ་བ་འདི་དག་སངས་རྒྱས་པའི་བསམ་སྟོན་དང་རྒྱབ་འགུལ་དུ་སྦྱང་བས། སྟོང་ཉིད་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འཆད་པ་ནི། ཁ་ཚོ་དང་།(Islam)¹ རྒྱུ་(Judaism)² མོར་མན་(Mormonism) ³ པ་ཏེ་ཡེ། (Bahá'í Faith)¹

¹ **Islam** (Arabic: الإسلام *al-ʿislām*, pronounced is the religion articulated by the Qurʾān, a book considered by its adherents to be the verbatim word of the single incomparable God (Arabic: الله, Allāh), and by the Islamic prophet Muhammad's demonstrations and real-life examples (called the Sunnah, collected through narration of his companions in collections of Hadith). The word *Islam* is a homograph, having multiple meanings, and a trilateral of the word salaam, which directly translates as *peace*. Other meanings include submission, or the total surrender of oneself to God (see Islam (term)). When the two root words are put together, the word 'Islam' gives the meaning 'Peace acquired by submission to the will of God'.

² **Judaism** (from the Latin *Judaismus*, derived from the Greek *Ioudaïsmos*, and ultimately from the Hebrew יהודה, *Yehudah*, "Judah";^{[1][2]} in Hebrew: יהדות, *Yahadut*) is a set of beliefs and practices originating in the Hebrew Bible, also known as the Tanakh, and explored and explained in later texts such as the Talmud. Jews consider Judaism to be the expression of the covenantal relationship God developed with the Children of Israel—originally a group of around a dozen tribes claiming descent from the Biblical patriarch Jacob and later the Jewish people.^[3] According to most branches, God revealed his laws and commandments to Moses on Mount Sinai in the form of both the Written and Oral Torah.^[4] However, Karaite Judaism maintains that only the Written Torah was revealed,^[5] and liberal denominations such as Humanistic Judaism may be nontheistic

³ **Mormonism** comprises the religious, institutional, and cultural elements of the early Latter Day Saint movement and its modern denominations deriving from the leadership of Brigham Young and/or the religious innovations introduced by founder Joseph Smith, Jr. in 1840s Nauvoo, Illinois. Most specifically, the term Mormonism is used to refer to The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints (LDS Church). The term also applies to Mormon fundamentalism, and to various reformist churches such as the Restoration Church of Jesus Christ and the defunct Godbeites. The term does not generally refer to other branches of the Latter Day Saint movement such as the Community of Christ (formerly the Reorganized Church of Jesus Christ of Latter Day Saints) that are not "Brighamites" (followers of Brigham Young), even

ཡེ་ཤུ་བ་པ་(Christianity)²སྐོན་གསུང་བྱུང་གི་“རྟག་པ”ཁས་ལེན་པའི་“སྐྱབས་གཅིག་”
སྐྱབས་པའི་འཛིན་ཏེན་གྱི་ཆོས་སྟོང་ཕྱག་མང་པོ་དང་གཅིག་དུ་སོང་འདུག་པ་ཞེས་བྱུང་གི་
ངག་གོ།

5.4 དགེའུགས་པ་དང་སྐྱབས་པའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་ཚད་ཀྱི་

སྐྱབས་པས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་“གསལ་སྟོང་བྱུང་འདུག་”
”དང་“རིག་སྟོང་བྱུང་འདུག་”གི་སེམས་དེ་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོར་བཤད་པ་དང་།
དེ་འདྲའི་གཞི་དེ་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀའི་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་དང་
འཕྲད་ན་འཆིང་གྲོལ་གྱི་གཞི་ཡིན་པ་དང་། ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་བྲིན་པ་མེད་
ན་འཁོར་བའི་གཞི་ཡིན་པ་སྐོན་གསུང་པར་བཤད་ལ། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་དང་”
ཆོས་དབྱིངས་སངས་རྒྱལ་པའི་དུས་སྤྱི་བྱུང་། རིགས་ནི་སངས་རྒྱལ་པའི་དུས་སྤྱི་
མི་འདོད་ལ། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་པ་གང་རུང་དུ་
འདོད་ཚུལ་ཡོད། གཞན་ཡང་། རང་བཞིན་གནས་རིགས་སེམས་ཅན་ཐམས་པ་
ཅད་ལ་ཡོད་པས། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱལ་པའི་པས་བྱུང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱལ་པའི་དུས་མེད་པ་སྐོན་གསུང་པ་ལས་ཕྱ་མོ་མང་དུ་ཡོད་དོ།

དགེའུགས་པས། སེམས་བདེན་གྱུ་བ་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅུ་ལ་བདེ་
གཤེགས་སྟོང་པོར་འདོད་པས། དེ་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་དུས་སྤྱི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོར་
མི་འདོད་ལ། དེའི་བྱིར་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་དྲི་མ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ཁས་ལེན་
ནའང་། དྲི་མ་དེ་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་པ་སྐོན་གསུང་

though they believe in the Book of Mormon. The term *Mormonism* derives from the, *Book of Mormon*, one of the faith's religious texts. Based on the name of that book, early followers of founder Joseph Smith, Jr. were called *Mormons*, and their faith was called *Mormonism*. The term was initially considered pejorative but is no longer considered so.

¹ The **Bahá'í Faith** is a monotheistic religion founded by Bahá'u'lláh in nineteenth-century Persia, emphasizing the spiritual unity of all humankind. There are an estimated five to six million Bahá'ís around the world in more than 200 countries and territories.

² **Christianity** (from the Greek word Χριστός, *Khristos*, "Christ", literally "anointed one") is a monotheistic religion based on the life and teachings of Jesus of Nazareth as presented in the New Testament.

བརྒྱབས་ལ། ས་སྐྱ་བ་དང་ཚྭ་པ་གཙོ་བོའང་གོང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་འདྲ་
བར། སངས་རྒྱས་པའི་དུས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་འདིའི་.....
གནད་འདི་ལ་ཐུག་འདུག་པས། གཞན་དུ་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། ས་སྐྱའི་ལམ་
འབྲས་སོགས་གཞུང་གཞན་དུ་མང་བས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེའི་ཕྱིར་ས་སྐྱ་བ་དང་བཀའ་བརྒྱད་པས་འདོད་པའི་“ཟུང་འཇུག་”གི་གཤེགས་
སྟིང་འདི། དབུ་མ་གཞན་སྟིང་དང་དབུ་མ་རང་སྟིང་གང་གི་གས་སུའང་མི་གཏོགས་
པ་འདྲ་ནའང་། སྟིང་པོ་མཐར་ཐུག་“སྟིང་ཉིད་”དང་སྒྲེལ་ཡོད་པས་ན། བོད་.....
བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་བྱང་ཆོས་སྟེ་དང་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་པ་ཤེས་ཅུས་ལ། དེའི་
སྒྱུར་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་བའི་ལམ་འབྲས་སྟོན་ལམ་ལས།

མ་བཙོས་ལྟན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ལུས་ཀྱི་ཅ། གདན་གསུམ་ཚང་པའི་སྐྱ་རུ་སྟོན་པ་ཡི།
། ཚ་རྒྱུད་རྒྱལ་བས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་བྱས་ནས། ལྷ་དང་སྟིང་ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་སྟེ་པར་
ཤོག། ལྷ་ཆོགས་ཀྱན་རྟོག་སྟེད་བྱེད་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་། སྒྱུར་བ་བདུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ཡི། གཏུམ་མོའི་མེ་དྲོད་བྱོགས་མེད་རབ་སྤར་ནས། གསལ་སྟིང་ཟུང་འཇོན་ཡེ་
ཤེས་སྟེ་བར་ཤོག།

ཞེས་གཞི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ནི་“གསལ་སྟིང་ཟུང་འཇུག་གི་ཡེ་ཤེས་”
དང་“ལྷ་དང་སྟིང་ཟུང་འཇུག་གི་ཡེ་ཤེས་”སོགས་ལ་གོ་བ་འདིའང་། དོན་དངོས་སྟིང་
བ་ཉིད་དང་འབྲལ་མེད་དུ་གསུངས་པ་ཉ་ཅང་གསལ་ལོ།

དུག་པ། བོད་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ལྟ་བུའི་གནད་ཁ་ཤས།

བོད་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ལྟ་བུའི་མགོ་ཁྲུངས་གཙོ་བོ་ནི། རྗེས་བཅུན་
བྱམས་པས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྤྲུལ་དང་། སྤྲོ་བ་དཔོན་ཐོགས་.....
མེད་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་སྤྲུལ་ཐོགས་འགྲེལ། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་དབུ་མ་ཆོས་དབྱེངས་.....

‘ས་སྐྱ་བའི་ཞལ་འདོན་གཅིས་བཟུས། མཆོ་སྟོན་ནང་བཟུན་རིག་གནས་སྐྱ་རྩལ་ཉེ་གནས་ཞབས་ཁྱུ་ཁང་ནས་བསྒྲིགས།
༡༠༠༤ལོའི་སྤྱི་བ་བརྒྱད་པར་བར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས། ཤོག་གངས་༢༤༡ནས་༢༤༤ན་གསལ།

བསྟོན་པ། སེམས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་བསྟོན་པ་སྟགས་ཐུན་མོང་གིས་ཁས་ལེན་པའི་གཤེགས་སྟོང་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཡིན་ནའང་། བོད་དུ་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་དང་
རང་སྟོང་ཞེས་དབུ་མའི་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འདི་གཉིས་བྱུང་བ་ལས། ཁམས་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཀྱང་རུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་.....
བྱུང་བ་ཡིན་འདུག

དབུ་མ་གཞན་སྟོང་སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ནི། མི་.....
འགྱུར་པའི་ཆོས་སྐྱེ་དང་། ཉག་བཏན་གཡུང་དུང་། སྟོབས་དང་ཡོན་ཏན་རང་.....
ཆས་སུ་བཞུགས་པའི་གཞུག་མའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གོ་བ་དང་། ཁོ་ཆོའི་ལུང་དང་མདོ་ཁྲུངས་
དག་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་མང་དུ་ཡོད་པ་སྟེ། དཔལ་ཕྱེད་གི་མདོ། འཕགས་པ་སེར་
མོ་ཕྱེད་བ་ལ་ཡན་པའི་མདོ། གྲི་མེད་ཉི་མ་ལྷ་བའི་མདོ། སྟོད་བསུས་སྟོན་མ། ལྷའི་
ལྷ་བས་བསྐྱར་བའི་ཕྱང་འདས་ཆེན་པོ། དཔལ་དགོངས་པ་ལྷང་སྟོན་པའི་རྒྱད།
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐིག་ལེ་རྒྱད། དཔལ་རྩི་རྩེ་ཕྱེད་བ་མདོན་པར་བརྟེན་པ་རྒྱད་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྟོང་པོ་གསང་བ། ལྷ་དུམ་མ་རའི་མེ་ཏོག་ལྟར་དགོན་པའི་མདོ། སེར་ཕྱེད་
གི་མདོ། མཁའ་འགོ་མ་རྩི་རྩེ་གྱུར། སྟོ་གོས་མི་ཟད་པར་བསྟན་པ། རྩི་རྩེ་སྟོང་.....
འགྲེལ། མདོ་སྟེ་རྒྱན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་མི་བྱུང་བའི་མདོ།
ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་བསྐྱེད་པ། ཕྱང་འདས་ཆེན་པོ། གསེར་འོད་དམ་པའི་མདོ།
ལང་ཀར་གཤེགས་པ། མདོ་སྟེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ། ལྷ་མོ་དཔལ་ཕྱེད་གིས་བྱས་
པ། གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་པོས་བྱས་པ་སྟགས་མདོ་སྟེ་དག་ལས་བསྟན་པའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་དོན་སྟེ་རྩི་རྩེ་བཞིན་པར་ཁས་སྤངས་ནས། དེ་ནི་མཐར་
ཐུག་གི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་སྟགས་རིགས་པ་མང་པོས་བསྐྱབས་པར་བྱེད།

དབུ་མ་རང་སྟོང་སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གོང་གི་མདོ་སྟེ་དེ་དག་ཁས་ལེན་པ་མིན་
ནའང་། དེ་དྲང་ངེས་དང་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་སྟགས་ཀྱི་རིགས་པས་བརྟན་ཤིང་.....
བཅད་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཉག་པར་གསུངས་པའི་མདོ་སྟེ་དག་གི་
ཆོག་དོན་རྣམས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་ཁས་སྤངས་ནས། ཁོ་ཆོས་དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ནི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྩི་རྩེ་སྟོང་བ།
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ། འཆང་རྒྱ་རུང་གི་རྒྱས་པ་ཙམ་ལ་གོ་བ་ཡིན་ནོ།

6. 1 བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་དགུ་དང་དེ་དག་གི་འགྲེལ་ཚུལ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་དགུ་འདྲིན་ཚུལ་འདི་ནི་འཕགས་པ་དེ་.....
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་བྱུང་པའི་དཔེ་.....
ནམས་སྒྲིགས་སུ་བསྟུས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་མདོ་ལས།
པད་མའི་སྒྲིང་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་གི་ལ་མོ་ཀྱང་བཅས་ཏེ་
བཞུགས་ཤིང་འོད་ཟེར་འབྱུང་རབ་ཏུ་འགྲེང་པར་ཀྱན་ཏུ་སྒྲུང་ལ། པད་མ་དེ་དག་...
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཁ་བྱེ་བར་གྱུར་ཏོ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་
པད་མ་དེ་དག་གི་འདབ་མ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མོག་མོག་པོ་དང་། རྟོག་རྟོག་པོ་
དང་། སྤིང་བ་དང་། སྒྲུང་པར་འོས་པ་དང་། མདོན་པར་དགའ་བར་འགྱུར་རམ་
གྱུར་ཏོ། འོན་ཀྱང་པད་མའི་སྒྲིང་པོ་དེ་དག་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་ནམས་སྒྲིལ་
མོ་ཀྱང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་ཤིང་འོད་ཟེར་འབྱུང་དག་རབ་ཏུ་འགྲེང་པར་ཀྱན་ཏུ་སྒྲུང་
ངོ།

...དེ་ནས་དེའི་ཆེའི་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་བཀའ་
བསྟུལ་ཏོ།

རི་ལྷར་པད་མ་སྒྲུང་པར་འོས་གྱུར་པ། དེ་ཡི་འདབ་མ་སྒྲུབས་གྱུར་མ་གྱིས་ལ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མ་གོས་དེ། ...དཔེ་དང་པོ།

རི་ལྷར་འདི་ན་སྒྲུང་ཆང་ཡོད་པ་ལ། བྱུང་པས་ཀྱན་ཏུ་བསྟུངས་ཤིང་སྒྲུབ་གྱུར་པ།
། ...དཔེ་གཉིས་པ།

རི་ལྷར་འབྲས་སམ་སྒྲུབ་ལུའི་འབྲས་ཀྱང་རུང་། ཅི་ཅི་འཕམ་ནི་འོན་ཏེ་ནས་ཀྱང་རུང་།
། ...དཔེ་གསུམ་པ།

རི་ལྷར་མེ་ཡི་གསེར་གྱི་གར་བུ་ནི། ཉལ་ཉིལ་ནམ་པའི་ནང་དུ་སྒྲུང་གྱུར་ལ།
...དཔེ་བཞི་པ།

རི་ལྷར་དབུལ་པོའི་བྱིམ་གྱི་འོག་ལྷགས་ན། དབྱིག་དང་གསེར་གྱིས་གང་བའི་...
གཏེར་ཡོད་པ། ...དཔེ་ལྔ་པ།

རི་ལྷར་སྒྲུབ་ལུའི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ནི། ནང་ན་སྒྲུབ་ལུ་གྱུ་ཡོད་པ་སྟེ། ...དཔེ་...
དྲུག་པ།

རི་ལྟར་བྱིང་སྤང་པའི་འོས་ནམས་ཀྱི། ཡངས་སུ་དགྲིས་པ་བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་
གཟུགས། ...དཔེ་བདུན་པ།

རི་ལྟར་བྱུང་མེད་མགོན་མེད་ཀྱུར་བ་ཞིག། ཁ་དོག་ངན་ཅིང་གཟུགས་ནི་མི་སྤྲུག་ལ།
༥ ...དཔེ་བརྒྱད་པ།

རི་ལྟར་གཟུགས་ནི་ཕྱི་རྩལ་འཛིན་པས་གཡོགས། བྱང་ནི་སྤྲུ་གུ་ཡོད་ཅིང་གསོག་
ཡིན་པ། ...དཔེ་དགུ་པ།

ཞེས་རིམ་པར་བསྟན་པའི་དཔེ་དགུ་པོ་འདི་ནི་རྗེས་སུ་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་མཆོན་
བྱེད་ཀྱི་དཔེ་རྒྱལ་སྐྱེ་བ་དག་ཡིན་ལ། དཔེ་དེ་དག་མདོར་བསྐྱུས་ནས་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་
སློམ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱང་བྱུང་བ་ཡིན་པར་མདོན་ཏེ། རྒྱུད་སློམ་
ནས་དཔེ་དེ་དག་སྤྲུལ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་བཀོད་པའི་ཆོགས་བཅད་ནི།

པད་མ་སྟོག་ཆགས་བྱུང་བ་དང་། སྤྲུན་པ་དང་ནི་མི་གཙང་ས། འབྲས་བུ་གོས་
རྩལ་བྱུང་མེད་

1 2 3 4 5 6 7

ཀྱི། མངལ་དང་ས་ཡི་སྤྲུབས་ན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ལྷུང་ཅི་སྟིང་པོ་བཞིན།²

8 9

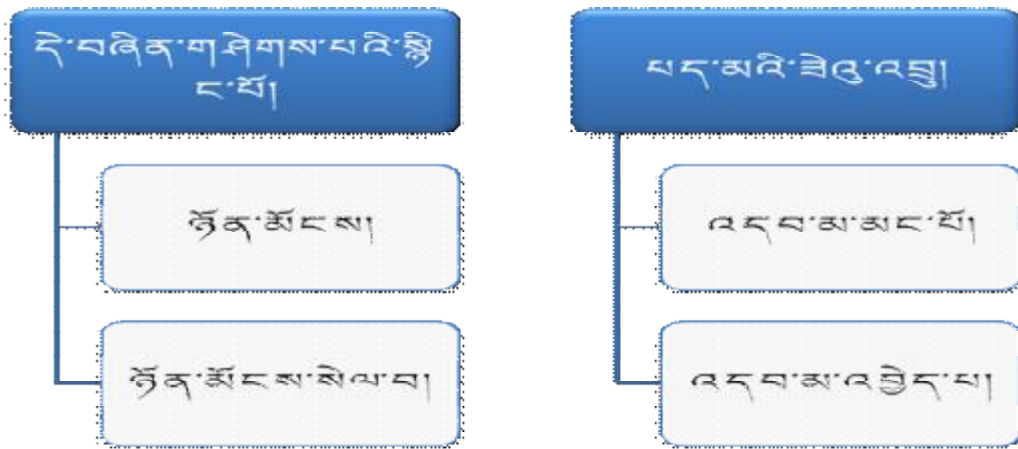
ཞེས་གོ་རིམ་བཞིན་གསལ་བོར་བཀོད་པས་རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་དག་གིས་ཀྱང་
དེ་འདྲ་བར་བཀྲལ་ཡོད། དེ་དཔེ་དགུ་དང་དཔེ་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་
གཅིག་པོ་ཡིན་པས་ན། དཔེ་དགུ་པོའི་བྱུང་ཆོས་དང་རང་བཞིན་སྟོན་ལ་སྤྲུལ་ནས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དེ་དོན་དངོས་གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གོ་བ་ལེན་དགོས་པ་
ཞིབ་ཏུ་བཤད་ཡོད།

དེ་དག་གསལ་བོར་བཀོད་ན།

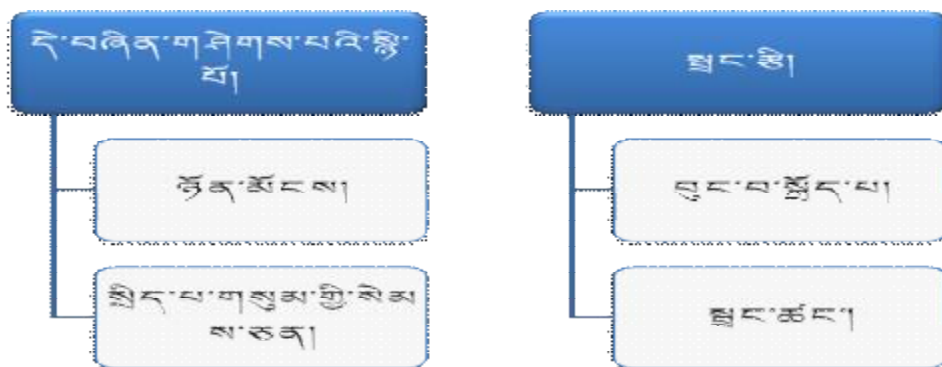
¹ཇོ་ནང་མདོ་སྟོན་སྟོན་མེད་པའི་དགའ་ཚལ་གྱི་ནང་བསྟན་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ཚུལ་སྟོན་ཆོགས་
པས་པར་བྱུང་སྤྲུན་པའི་འོས་དོན་གྱི་མདོའི་ཆོས་སྟོན་ལས། འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེ
ག་པ་ཆེན་མོའི་མདོ། ༢༠༠༥ལོའི་ཟླ༡༢པར། གོག་གངས་༡༧༥ནས་༡༨༤ན་གསལ།

²ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སློམ་འཕེལ་བསྟན་བཅོས། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཟླ་བ་ལྷ་མི་རིགས་དཔེ་སྤྲུན་
ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར། གོག་གངས་༡༩ན་གསལ།

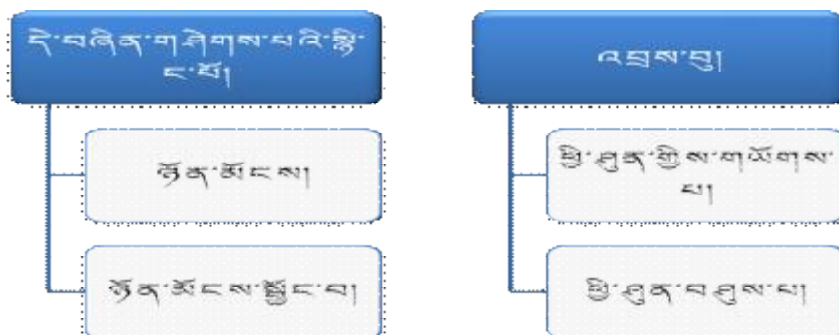
དཔེ་དང་པོ། བད་མའི་ཟེུ་འབྲུ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ།

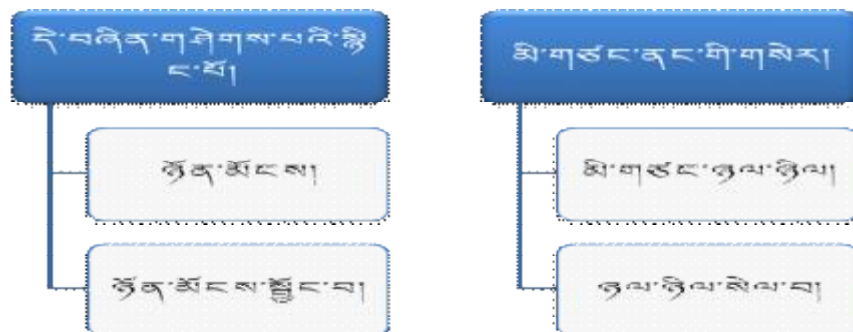
དཔེ་གཉིས་པ། སྤང་ཆང་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་དཔེ།

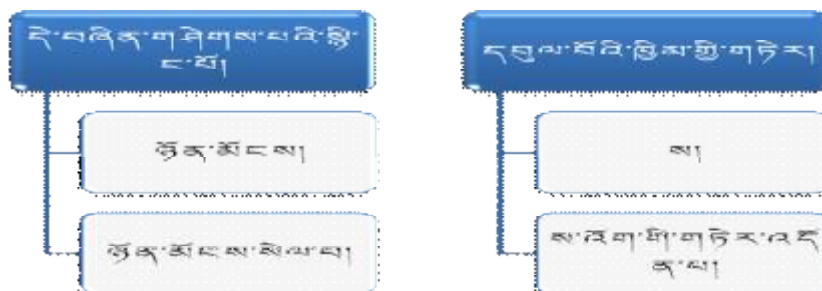
དཔེ་གསུམ་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་ལྷན་པ་བསལ་བའི་དཔེ།

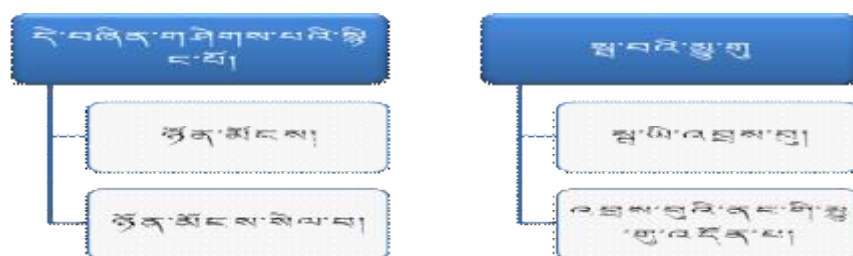
དཔེ་བཞི་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དང་མི་གཙང་བའི་དཔེ།

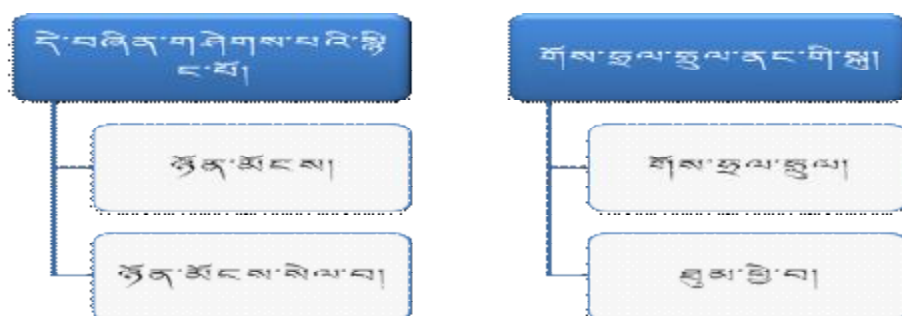
དཔེ་ལྔ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དབུལ་བའི་ས་འག་གི་གཏེར་གྱི་དཔེ།

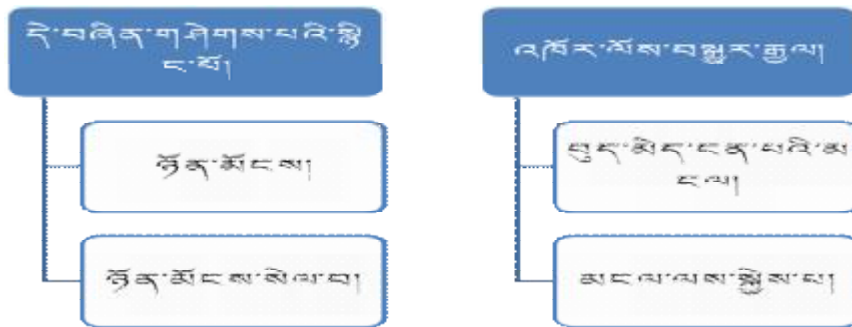
དཔེ་རྒྱུ་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྐྱ་ཡི་འབྲས་བུའི་དཔེ།

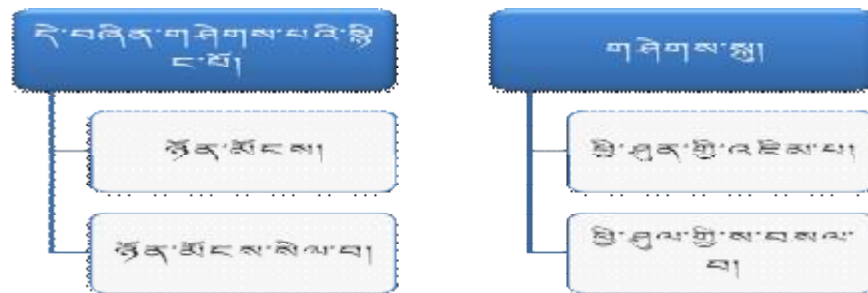
དཔེ་བདུན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གས་ལྷ་ལྷ་ནང་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་སྐྱ་རིན་ཆེན་དུ་མས་བརྒྱན་པ་གསལ་བ།

དཔེ་བརྒྱད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་བྱང་མེད་ངན་པའི་མངལ་གྱི་
དཔེ།

དཔེ་དགུ་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ས་ཡི་སྤྱབས་ཀྱི་གསེར་སྐྱའི་དཔེ།

འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་ལས་བྱང་བའི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དཔེ་དགུའི་གྲུབ་ཚུལ་ལས། བོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་དག་གིས་བཤད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་སོ་སོའང་འདི་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཉ་ཅང་གསལ་ཏེ། དཔེར་ན། ཉིང་མའི་ལུགས་ཀྱི་“གཞོན་ཅུ་བུམ་པའི་སྐྱེ”་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་འདི་དག་ཏུ་སྒྲི་རིམ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་ཉ་ཅང་གསལ། དེ་བཞིན་དུ་“འོད་གསལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ” དང་“དམ་ཆོས་རྒྱལ་པ་ཆེན་མོ”སོགས་ཀྱི་གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབབས་དུས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་འདི་དག་ལ་གཞི་བཙུལ་བའི་ཤུལ་རྗེས་ཉ་ཅང་གསལ་འདུག་པ་སོགས་ལེན་རྗེས་མར་རྩལ་རྒྱས་པར་སྦྱོར།

དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་དགུ་འདི་ནི་བོད་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བའི་མགོ་ཁྲུང་ས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེ་ནི་ལྟ་བ་གྲུས་པ་བྱང་སའི་གཞིའང་ཡིན་པས། བོད་དུ་དར་བའི་དབུ་མའི་འབྲེལ་ཚུལ་དབུ་མ་གཞན་སྒྲིང་དང་རང་སྒྲིང་ཞེས་པའང་། ཁོ་པོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདི་དག་ལ་གཞི་བཙུལ་བའི་ཤུལ་རྗེས་ཉ་ཅང་གསལ་འདུག་པ་སོགས་ལེན་རྗེས་མར་རྩལ་རྒྱས་པར་སྦྱོར།

པའི་སྒྲིང་པོའི་དཔེ་འདི་དག་གི་འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་སྒྲུལ།
 འདིར་ང་ཚོས་དབྱུང་པ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ནི་དཔེ་འདི་དག་འབྱུང་སའི་དེ་...
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་རྩ་བཤད་པས་ན། དེ་ནི་.....
 གདོད་མའི་ནང་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཞིག་མིན་འདུག་ལ། དེ་ན། དཔེ་འདི་དག་.....
 འདྲེན་སྒྲིལ་སྒྲུག་གྱུང་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་ངས་མོད། མདོ་འདིའི་སྐར་ལ་ད་དུང་
 དབྱུང་པ་བཏངས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་སྒྲུག་དེ་ལས་གོ་
 བ་གཏིང་ཟབ་ལེན་ཐུབ་པ་ཤེས་སོ།

6. 2 བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་འགྱུར་མེད་རྟག་བརྟན་དུ་འདོད་ཚུལ།

བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་འགྱུར་མེད་གཡུང་རྒྱུག་གི་འདོད་ཚུལ་འདི་ནི།
 གོང་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ངས་དོན་གྱི་མདོ་ནམས་སུ་རྒྱས་བར་གསུངས་ལ། ལྷག་པར་
 ཏུ་འཕགས་པ་སོར་མོ་ཕྱིང་བ་ལ་ཕན་པའི་མདོ། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངས་འགྲེལ།
 ལང་ཀར་གཤེགས་པ། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ། དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ་...
 སྒྲུག་མདོ་ནམས་ལས་འབྱུང་བས་ན། འདོད་ཚུལ་འདི་དག་བོད་གྱི་མཁས་པའི་.....
 བཞིན་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་སུ་འདྲ་...
 དར་བྱ་བ་ཆེ་བའི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ། གཞན་ཡང་། མདོ་སྡེ་པལ་བོ་
 ཆེ་དང་། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངས་འགྲེལ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ། རྒྱན་སྒྱུག་པོ་བཀོད་
 པ་བཞི་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་མདོ་ཆེན་བཞི་རྩ་གསུམ་པས་ན། ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་
 པོ་རྟག་པ། ཐེར་བྱུག་མི་འགྱུར་གཡུང་རྒྱུག་གི་འདོད་ཚུལ་འདི་ནི་རྒྱ་གར་ནང་.....
 བསྟན་སེམས་ཅན་པའི་ལྷ་བ་ལ་ཐུག་ཡོད་པའང་ཉ་ཅང་གསལ་མོད། སེམས་ཅན་...
 པའི་ཐུབ་མཐའ་འདི་རྗེས་གྱི་ཐེག་ཆེན་ཐུབ་མཐའི་མགོ་ཁུངས་སུ་བརྩེ་ཆོག་པས་ན།
 རྒྱ་གར་དུ་གཤེགས་སྒྲིང་རྟག་པར་འདོད་པའི་ལྷ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་ཞིག་
 ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་པའི་ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྲེད་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་
 དང་སྦྲེལ་དཔོན་ཐོགས་མེད་གཉིས་བཟངས་ལ། དེ་དག་གི་བསྟན་བཅས་གཙ་བོ་ནི་
 ཆོས་ཉིད་ནམ་འབྲེད། དབུས་མཐའ་ནམ་འབྲེད། ཆོས་དབྱིངས་ནམ་འབྲེད།
 བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྷ་སྒྲུག་སུ་གཤད་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་
 གྱི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་འགྲེལ་མཁན་ནི་ཐོགས་མེད་དང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་སྒྲུག་སེམས་

ཅམ་པའི་པཎ་གྲུབ་ནམས་ཡིན་པ་གསལ་ལོ།

བོད་དུ་གྲུབ་མཐའ་སྔ་སྔ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དབུ་མ་བ་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱི་
ནམས་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་བརྟན་ཐེག་ཟུག་གི་འདོད་ཚུལ་འདི་སེམས་ཅམ་
པ་ལ་སྦྱགས་ཆེ་བ་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་གཞན་སྤྱོད་
དབུ་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་རྟག་བརྟན་དུ་འདོད་པ་ཤུགས་
ཆེ་བ་མ་ཟད། དེ་ལས་ཀྱང་རྫོང་བ་ནམས་ཀྱིས་ལྟ་བུ་དེ་གནད་ཆེན་པོར་བཅེས་
ནས་བཤད་སྟེ་ཆགས་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་རྟག་ཀྱི་
བརྟན་གྱི་ལྟ་བུ་འདི་རྟོག་མ་ནམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ནམས་ཁོ་ཆོས་ལྟ་བུ་དེ་དེ་འདྲའི་
གནད་དུ་མི་འཛིན་པར་ཁོ་ཆོས་“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་”གཅིགས་སུ་
བབུང་ནས་བཤད་པར་མངོན་ལ། རྫོང་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྤྱོད་པོ་རྟག་པར་བཤད་པའི་ལྟ་བུ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བཏང་པའང་ཡིན་པར་
མངོན་ནོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་རྟག་བརྟན་དུ་བརྗོད་པའི་བོད་གཞུང་
ཆེས་གལ་ཆེ་བ་ནི། རྫོང་བ་ཀུན་མཁྱེན་རྟོན་པ་བཞི་ལྟ་ནམ་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་བོ་བ་
ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་(1292-1361)ཀྱིས་མཛད་པའི་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་དེ་
ཡིན་ནོ། རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་རྟག་བརྟན་གྱི་
ཚུལ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཡོད་དེ། གཞུང་འདིའི་མཚན་བརྗོད་དུ།

གང་ཞིག་ཆོས་ནམས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ལ་བརྟུང་ནས།
ཆོས་དང་གང་ཟག་བདག་དང་བྲལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་དག་པའི་བདག་
ཡོད་མེད་རྟག་ཆད་མཐའ་ལས་འདས་ཀྱང་རྟག་བརྟན་གཡུང་རྒྱུད་ཉིད་དུ་
བཞུགས།

དངོས་ནམས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ལ་བརྟུང་ནས།
རང་བྱིམ་ས་འོག་གཏེར་ཆེན་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ།
ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་དེ་ནི་“རྟག་བརྟན་གཡུང་རྒྱུད་མི་འགྱུར་བ་”
ཉིད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད། གཞན་ཡང་རྫོང་བ་གྲུབ་མཐའི་སྤྱོད་ཐེག་ལས།

¹ མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་རྫོང་བ་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། ༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་བ་༡༠ ། ཤོག་
གངས་༡ན་གསལ།

“བདག་ནི་མི་རྟག་དེ་ནི་རྟག་པའི་གཙོ་”¹ཞེས་པ་དང་། དེ་ནི་“གཙང་བདེ་བདག་རྟག་པ་རྩལ་བྱེད་”²ཞེས་དང་། “དེ་ནི་རྟག་བརྟན་ནི་བ་གཡུང་རླང་ཉིད་”³ཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་“རྟག་ཉིད་ཕྱིར་ན་དུས་གསུམ་ཀུན་ཁྱབ་ཅིང་། ཆ་མེད་ཉིད་ཕྱིར་ཡུལ་ཀུན་ཅིག་ཅར་བྱེད་། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་འདྲ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཡོད། ”⁴སྐགས་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་དེ་བཞིན་གྱི་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་“དག་པའི་བདག་”དང་“འཇུར་མེད་རྟག་པ་”དང་“གདོད་མའི་སངས་རྒྱལ་”དང་“འཁོར་འདས་ཀུན་ལ་བྱེད་པ།”སྐགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད།

6. 3 སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་པའི་འདོད་ཚུལ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་འདོད་ཚུལ་འདི་བཀའ་མཐའ་མའང་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་རྩ་གསལ་པ། ལང་གཤེགས་སྐགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཤད་མེད་པས་ན། འདི་ནི་རྗེས་སུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དར་བའི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ལ། ཤེར་བྱེད་བརྒྱ་རྒྱུ་བ་སྐགས་ཀྱིས་ཆོག་“སེམས་ལ་སེམས་མ་མཆིས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བའོ། ”⁵ཞེས་དང་། བྱང་ཅེ་མཁན་བྱུར་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀུན་དགས་དེ་རྗེ་གསལ་དུ་བཏངས་ནས་

¹མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱོན་པའི་ཇོ་ནང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། ༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་བ་༡༠། ཤོག་གྲངས་༤༤༩ན་གསལ།

²མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱོན་པའི་ཇོ་ནང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། ༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་བ་༡༠། ཤོག་གྲངས་༤༤༩ ན་གསལ།

³མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱོན་པའི་ཇོ་ནང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། ༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་བ་༡༠། ཤོག་གྲངས་༤༤༩ནས་༤༥༠ན་གསལ།

⁴མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་པར་དུ་བསྐྱོན་པའི་ཇོ་ནང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། ༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་བ་༡༠། ཤོག་གྲངས་༤༤༩ནས་༤༥༠ན་གསལ།

⁵ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་དོན་རྒྱ་མཐོང་གྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲུབ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་གཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་ ༣༠ ན་གསལ། བྱང་ཅེ་མཁན་བྱུར་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀུན་དགས་བཙམས། Classic Indian

“སེམས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སེམས་མ་མཆོད་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་.....
 གསལ་བ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ནས་སྟོན་སྟོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་སྟབ་པར་བྱེད་དགོས་.....
 པས་དེའི་གཞིའམ་ཉེན་ནི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ནོ།”¹
 ལྷག་པར་དུ་བྱམས་མགོན་གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཐེག་ཆེན་བརྒྱུད་སྤྱུ་ལས་བཤད་
 ཚུལ་དེ་མགོ་བཙམས་པ་ཞིག་དུ་ཏ་ཅང་གསལ་ཏེ། ཐེག་ཆེན་བརྒྱུད་སྤྱུ་ལས། “སེམས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་ནམ་མཁའ་ཡི། ཁམས་ལྟར་རྒྱུ་མེད་རྒྱུ་མེད་དེ། (ཤོག་གྲངས་༩)
 ”²ཞེས་དང་“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་.....
 བཞིན་དུ་འཇུག་མེད་དེ། (ཤོག་གྲངས་༩)”³དང་གཞན་ཡང་། “སེམས་དེ་རང་བཞིན་
 འོད་གསལ་བས་ན་ཉོན་མོངས་ངོ་བོ་མེད་གཟིགས་པས། (ཤོག་གྲངས་༤)”⁴སོགས་ཀྱི་
 ཆོག་གིས་གོ་རྒྱས་ལ། ཐེག་ཆེན་བརྒྱུད་སྤྱུ་ལས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་འདྲ་
 ད་ཚུལ་འདི་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ཡིན་མིན་ཐད། གང་
 གི་དབུ་མ་རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་གཉིས་ཀའི་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བར་.....
 མཛོན་ཏེ། གཞན་སྟོང་པ་ནམས་ཀྱི་འདྲོད་ཚུལ་ལ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་.....
 གསལ་བ་ནི་དོན་དངོས་ཀྱི་བྱུང་བ་དེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་སུ་འདྲོད་
 པ་དང་། རང་སྟོང་སྟེ་བའི་དབུ་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་
 བ་དེ་ནི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་མ་ཡིན་པར། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ངོ་བོ་
 སྟོང་བ། དྲི་མ་དང་བཅས་པ་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཡིན་ཚུལ་བཤད་ཡོད། གང་ལྟར།
 གཞན་སྟོང་དབུ་མ་སྟེ་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་“ཀྱན་གཞིའི་ཡེ་
 ཤེས”དང་“གཏུག་མའི་ཡེ་ཤེས”སོགས་སུ་ཁས་ལེན་པས་ན། “ཡེ་ཤེས”དང་

¹དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྟེལ་མ་འབྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གཞིན་.....
 ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་ ༣༠ ཉེགས་ལ། བྱང་ཅེ་མཁན་ཟུར་རྩེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཙམས། Classic Indian
 Publication , X930, Chand Mohalla, Cndhi Nagar , Delhi110031,

²ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་སྤྱུ་ལས་བཙུན་བཙུག་ རྩེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཟི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་
 ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་ ༥ པར།

³ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་སྤྱུ་ལས་བཙུན་བཙུག་ རྩེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཟི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་
 ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་ ༥ པར།

⁴ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་སྤྱུ་ལས་བཙུན་བཙུག་ རྩེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཟི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་
 ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་ ༥ པར།

“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་”གཉིས་རིམ་རྒྱུ་ལྡན་པ་དང་། རང་སྤྱོད་དབུ་མ་སྤྱོད་པ་ནི་
 རྣམས་ཀྱིས་“སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་འོད་གསལ་བ་”དེ་.....
 གཤེགས་སྤྱོད་དུ་འདོད་ན། “འོད་གསལ་བ་”དང་“ཉོན་མོངས་”གཉིས་རིམ་
 མཉམ་དུ་གནས་ཚུལ་སོགས་དབྱེད་གཞི་འདི་དག་སྤྱོད་དབུ་མ་མཛོགས་པ་རྣམས་
 ལ་མཚོན་ན་ཅང་གནད་དུ་འབྱུངས་སོ།

6. 4 ཆོས་དབྱིངས་དང་ཆོས་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ།

ཆོས་དབྱིངས་དང་ཆོས་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ་འདི་དག་ཀྱང་གོང་གི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 འོད་གསལ་བའི་འདོད་ཚུལ་དང་འདྲ་བར། སེམས་ཅམ་པ་དང་དབུ་མའི་སྤྱོད་.....
 དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་དང་ཁམས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བཏང་པའི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་འདོད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་ཀྱི་དབུ་མ་
 ཆོས་དབྱིངས་བསྟོན་པ་ལས།

གང་ཞིག་ཀྱང་ཁྱེད་མ་ཤེས་ན། སྤྱིད་པ་གསུམ་དུ་རྣམ་འཁོར་བ། སེམས་ཅན་ཀྱང་
 ལ་ངེས་གནས་པའི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ་བྱས་པ་
 ལས། དག་པ་དེ་ཉིད་མུ་ངན་འདས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དེ་ཉིད་དོ།

ཞེས་ཆོས་དབྱིངས་དང་ཆོས་སྐྱེའི་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་
 སྤྱོད་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྡན་ཡང་“ཞི་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཅན་ཕྱིར། ཤོག་གངས་ན”²
 ཞེས་དང་། “དྲི་མེད་དབྱིངས་ལ་ཆགས་མེད་དང་། (ཤོག་གངས་ལ)”³ཞེས་དང་། “
 ཆོས་སྐྱེ་རྒྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། (ཤོག་གངས་ལ)”⁴སོགས་ལས་བདེ་གཤེགས་སྤྱོད་པོ་

¹འཕགས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོན་པ། ཤང་ཀང་ཐེན་ལྷ་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་། ཐུབ་བསྟན་
 ཞེ་ལམ་དཔེ་ཆོགས། དེ་བཞིན་པ། ༢༠༠༩ལོར། ཤོག་གངས་ ༤པ་ན་གསལ།

²ཤོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུ་ལྡན་མའི་བསྟན་བཅོས། རྩེ་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཟི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་
 ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར།

³ཤོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུ་ལྡན་མའི་བསྟན་བཅོས། རྩེ་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཟི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་
 ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར།

⁴ཤོག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུ་ལྡན་མའི་བསྟན་བཅོས། རྩེ་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཟི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་
 ཁང་། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༥པར།

དང་ཆོས་སྐྱེ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཏུ་གོ་འདུག་པས། བོད་དུ་དར་བའི་བྱུང་མཐའ་དག་གིས་འདི་དག་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ལ། ལྷག་པར་དུ་རྟིང་མ་དང་རྩོད་མེད་སྐུ་གསུམ་འདི་དག་གཅིག་སུ་བཟུང་ནས་བཤད་པ་སྟེ། གློང་ཆེན་མཛོད་བདུན་དུ་གྲགས་པ་འདི་ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་ལས།

འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་སྟེ་གནས་བཞི་པོ་ཡང་། ཆོས་དབྱིངས་ངང་ལས་གཡོས་པ་ལྷོ་ལ་ཅམ་མེད། ལྷང་སྒྲིབ་ལུ་དྲུག་གཟུང་འཛིན་ལྷང་བ་ཡང་། ཆོས་དབྱིངས་ངང་ན་མེད་ལྷང་སྐྱེ་མའི་ཚུལ། རྟེན་མེད་སང་སང་ཡེ་སྟོང་ཡངས་པ་ཆེ། རང་གསལ་རི་བཞིན་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱན་དུ་ཤར།

ཞེས་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་གོ་བ་གཏིང་ཟབ་རྒྱ་བྱ་བ་ཏུ་འགྲེལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ནི་སྒྲིབ་དཔོན་སྐྱེ་བའི་གསུངས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ལས་རིང་དུ་འགོངས་པ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་ཡོད་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་བའི་ལུང་འཕེལ་རྒྱས་གློང་ཆེན་རམ་འབྱམས་པ་སྐུ་གསུངས་རྟིང་མའི་མཁས་གྲུབ་དག་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེ་བ་བརྟན་དུ་མེད་ལ། གཞན་ཡང་། རྩོད་མེད་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཆོས་དབྱིངས་དང་ཆོས་སྐྱེའི་འདྲ་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྒྲིབ་པ་སྟེ། ཁོ་ཆོས་འཕགས་པ་སེར་མོ་ཕྱེད་པའི་མདོ་ལས་བྱུང་པའི་“སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ནན་ཏན་ཏུ་བཅལ་ཡང་དབྱིངས་མེ་རྟག་པ་མ་བརྟེས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྟག་པ་འདི་དབྱིངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་མཐའ་ལས་པས་བརྒྱན་པའི་དབྱིངས་ཡོད་པའི་བྱིར།”²སྐུ་གསུངས་ལུང་མང་པོ་བྱངས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་དང་ཆོས་དབྱིངས་གཅིག་ཏུ་གོ་བ་མ་ཟད། འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་པའི་མདོ་སྐུ་གསུངས་ཀྱི་ཆོག་དང་། མཐུ་འགལ་གྱི་བྱས་ཞུས་པའི་བྱང་ལྷོ་འདས་ཆེན་པོ་སྐུ་གསུངས་ཀྱི་ཆོག་གིས་ཆོས་དབྱིངས་དང་ཆོས་སྐྱེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་གསུམ་ཀ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་དོ།

ཡིན་ནའང་། རང་སྟོང་དབུ་མ་བ་དག་གིས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པར་ལྷོ་ལ་མཐའ་ལས་པས་བརྒྱན་པའི་དབྱིངས་ཡོད་པའི་བྱིར།

¹ གློང་ཆེན་རམ་འབྱམས་པ་བྱི་མེད་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛོད་པའི་གློང་ཆེན་བདུན་ལས་ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་དུ་གསལ།

² རྩོད་མེད་སྐུ་གསུངས་སྒྲིབ་པའི་སྟོང་པོ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་དབུ་མ་ལས། དེས་དོན་གྱི་མདོའི་ཆོས་སྐྱེར། འཕགས་པ་སེར་མོ་ཕྱེད་པ་ལ་ཐན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོག་གྲངས་ ༡༩༣ གསལ། ༢༠༠༤ ལོའི་ཟླ་བ་ ༡༢ པར་དུ་བསྐྱབ།

མངོན་ཏེ། ཁོ་ཚོས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ཚོས་སྐྱར་འགྱུར་རུང་གི་……
སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་བདེན་པས་སྤྲིང་པའི་ཚོས་ཉིད་དེ་ལ་གོ་བ་ལས་ཚོས་སྐྱར་དང་……
གཤེགས་སྤྲིང་གཅིག་ཏུ་གོ་མི་རུང་བར་བཤད་དོ།

དེའི་ཕྱིར། བོད་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་དག་ལས་བདེ་གཤེགས་སྤྲིང་པོ་“ཚོས་……
དབྱིངས་དང་ཚོས་སྐྱའི་”ལྟ་བུ་ཆལ་ཏུ་བཏོན་ནས་བཤད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སྤྲིང་མ་……
དང་རྩོན་པོ་སྤྲིང་གཞན་སྤྲིང་དབྱུ་མའི་ལྷགས་འཛིན་པ་དག་ཡིན་ལ། ཁོ་ཚོའི་མདོ་
ཁྱུངས་དག་ནི་བཀའ་མཐའ་མར་བཅི་བའི་མདོ་སྤྲིང་པོ་ལ་ཆེན་དང་། འཕེལ་འགྲིབ་མེད་
པའི་མདོ། སོར་མོ་སྤྲིང་བའི་མདོ། ལྷ་དཔལ་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྤྲིང་གི་……
ལུང་ཆོག་མང་པོས་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ཚོས་……
དབྱིངས་དང་ཚོས་སྐྱ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་བོད་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཏུ་ཅང་ཆེ་བ་
ཡིན་ནོ།

བདག་གིས་གོང་ཏུ་བཤད་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ཚོས་……
དབྱིངས། ཚོས་སྐྱ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་རྟག་……
པར་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཅིག་ཏུ་བཅི་བཞིན་ཡོད་པས་ན། དབྱུ་མ་གཞན་སྤྲིང་བ་……
ནམས་ཀྱིས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྤྲིང་པོ་བཞིན་པར་འགྲེལ་བ་ལས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་པ་ཞིག་
ཡིན་པའང་ཤེས་ཐུབ་ནོ།

6. 5 གདོད་མའི་མགོན་པོ་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀའི་འདོད་ཚུལ།

གཞན་སྤྲིང་དབྱུ་མ་སྐྱ་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་དགོངས་པ་
དང་འགྲེལ་ཚུལ་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་མང་དུ་བྱུང་ཡོད་ལ།
དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་འདི་འཁོར་འདས་བརྟན་གཡོ་ཀྱན་ལ་བྱབ་
པ་དང་། གདོད་མའི་གནས་ལྷགས་ཉག་གཅིག་ཡིན་པ། རོ་བོ་སྤྲིང་པ་དང་། རང་……
བཞིན་གསལ་བ། ཐུགས་རྗེ་འགག་པ་མེད་པ་སྤྲིང་གི་བཤད་ཚུལ་དུ་མར་ཡོད་པས།
གདོད་མའི་མགོན་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སྤྲིང་མའི་མཁས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་གདགས་པར་
མཛད། ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། གདོད་མའི་མགོན་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ནི་……
གཞན་སྤྲིང་སྐྱ་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་བྱུང་……
པར་བཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། འདི་ནི་ཐུབ་ཚུགས་སྐྱབས་གཅིག་སྐྱབས་པའི་ཚོས་དང་ལྟ་……

གཅིག་སྒྲིབ་པའི་ཆོས་དང་འདྲ་ཆེ་བས་ན་འབྲུལ་ཉིན་ཆེ་བའི་ཐ་སྙད་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་
མངོན། རྟིང་མ་བས་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ལ་གདོད་མའི་.....
མགོན་པོར་བཤད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།

ཆོས་དབྱིངས་རིན་པོ་ཆའི་མངོད་ལས། གདོད་ནས་ལྷན་གྲུབ་ངོ་མཆར་མད་གྱི་
ཆོས། རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་བྱང་ཆུབ་སེམས། རྣང་སྲིད་སྣོད་བཅུད་འཁོར་
འདས་འབྱུང་པའི་མངོད། མི་གཡོ་སྦྱས་དང་བྲལ་ལ་ཕྱག་ལ་འཆལ་ལོ།¹

ཞེས་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་གཞན་པན་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་རྒྱུད་སྒྲུབ་འབྲུལ་
དྲ་བ་ཅ་རྒྱུད་གསང་བའི་སྟིང་པོའི་འབྲེལ་པ་ཀུན་བཟང་ཐུགས་ཀྱི་ཉི་ཀ་ཞེས་བྲ་བ་ལས།
གང་གི་རང་བཞིན་ཟབ་ཞི་སྦྱས་དང་བྲལ་བའི་དབྱིངས། ཀུན་ནས་རྟོག་བྲལ་འོད་
གསལ་མཆོག་གི་བདག་ཉིད་ནི། སྲིད་ཞིར་མི་གནས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟག་བཞུགས་
པའི། ཆོས་སྒྲུབ་ལྟོན་མཆོག་རང་རིག་ངང་ལས་དབྱེར་མི་བྱེད།²

གཞན་ཡང་། བྲག་འཐུང་བདུད་འཛམས་རྩྭ་རྩེའི་གནས་ལུགས་རང་བྱུང་གི་རྒྱུད་
རྩྭ་རྩེ་སྟིང་པོ་ལས།

དག་རྣང་ཡེ་ཤེས་སྟེ། བྲུབ་བདག་གདོད་མའི་ལོ། ཏུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་གསོལ།
གདོད་མའི་གནས་ལུགས་ཀ་དག་གསོལ།³

སྤྱི་གསལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་དེ་གདོད་མའི་མགོན་པོར་བཤད་པའི་
རྒྱ་མཆོན་ནི་འཁོར་འདས་བརྟན་གཡོ་ཀུན་གྱི་གདོད་མའི་གནས་ལུགས་ཉག་གཅིག་.....
ཡིན་པས་ན། དེ་ལྟར་བཤད་ལ། དེ་ནི་དོན་དངོས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་
པོ་རྩི་རྩི་སྟེད་གྱི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཟབ་མོ་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་ཉག་གཅིག་ཡིན་
པར་ཁས་སྐྱོངས་པ་ཅོམ་ལས། རྒྱབས་གཅིག་སྒྲིབ་པའི་ལྷ་བ་ལྟར་འཛིག་ཉིན་བྱེད་པོར་
བཤད་པ་མིན་པ་ཏྲ་ཅང་གསལ་ལོ།

རྟིང་མའི་མཁས་པ་དག་གིས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ལ་གདོད་མའི་མགོན་པོ་སྤྱི་གསལ་

¹རྟིང་ཆེན་རམ་འབྲུམས་པ་བྱི་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་མངོད། ལྷེ་དགའི་ཤིང་པར།

²རྒྱལ་སྤྱི་གཞན་པན་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྒྱུད་འབྲུལ་དྲ་བ་ཅ་རྒྱུད་གསང་བ་སྟིང་པོའི་འབྲེལ་པ་ཀུན་བཟང་ཐུགས་ཀྱི་ཉི་ཀ།
དཔལ་བཅེགས་བོད་ཡིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་བསྒྲིག་གས། བོད་རྫོངས་མི་དམངས་དཔེ་བསྐྱུན་ཁང་། ༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་
༡༢པར་དུ་བསྐྱུན། ཤོག་གྲངས་༡༣གསལ།

³བྲག་འཐུང་བདུད་འཛམས་རྩྭ་རྩེའི་གནས་ལུགས་རང་བྱུང་གི་རྒྱུད་རྩྭ་རྩེ་སྟིང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་
ཁང་། ༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་༢པར། ཤོག་གྲངས་༡༣གསལ།

མཐར་ཐུག་ཚུལ་ཉིད་མཚན་པའི་ཐ་སྐྱོད་མཛད་པ་ནི། ཁོ་ཚོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་
 པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་དེ་ཉིད་ཉག་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་མཚན་པ་ཅུང་ལས། དེ་ཚོས་བདེ་
 གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཞེས་“འཛིག་རྟེན་སྐྱབ་པ་པོ”དང་“བསྐྱུན་པ་པོ”དང་“འབྲེན་པ་
 པོ”ཞེས་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པའང་ཉ་ཅང་ཐལ་ཏེ། ཁོ་ཚོས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་
 “རྩ་བ་སྒྲིང་པོ”ཞེས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཁས་ལེན་པ་འདིས་སྒྲིང་པོ་མཐའ་དག་ལ་
 སེལ་པ་མ་ཟད། རྟོན་དངོས་གདོད་མའི་མགོན་པོ་འདིའང་རྩ་བ་སྒྲིང་པོ་ལ་“སྒྲིང་པོ་
 ཆེན་པོར”ཁས་ལེན་སྟབས། ཤེར་བྱིན་གྱི་དགོངས་དོན་“ཟབ་མོ་སྒྲིང་པོ་ཉིད་ལྟ་
 ”དང་འགལ་མེད་པས་ན། འབྲུལ་བཟུང་གཞན་དག་ཞུ་ལ་སེལ་བྱ་བ་པོ།

གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟོན་དངོས་སུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀ་
 ཡིན་ཚུལ་རྟོག་ཀྱིན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བས་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ན་གསལ་པོར་ལྟ་
 བསྐྱབས་ཡོད་དེ། ཁོང་གིས་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པའི་ལེའུ་དང་། རྩ་བ་སྒྲིང་
 པོ་ལྟར། དཔལ་སྒྲིམ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ། སྐྱེས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་ནས།

རྟོན་དམ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དེ་ནི་སྐྱབས་གསུམ་དང་དེ་ཉིད་གསུམ་དང་སྐྱབས་
 གསུམ་དང་ནུམ་ཐར་གསུམ་དང་ཞལ་གསུམ་དང་ལྷ་གསུམ་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁམས་
 གསུམ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་ལ་སྐྱེས་པར་བརྟན་པའི་བྱིར་མཐར་ཐུག་གི་
 དཀོན་མཆོག་གསུམ་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ་རྟོན་དམ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ནི་ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།² ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་། མདོ་བྱང་འདས་ཀྱི་ཆོག་“སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འདུས་མ་
 བྱས་པའི་རྟག་ཞེས་བྱའོ། རྣམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་འདུས་
 མ་བྱས་པའོ། འདུས་མ་བྱས་པ་ནི་རྟག་པའོ། རྟག་པ་ནི་ཆོས་སོ། ཆོས་ནི་དགོ་པོ་ལྟ་
 པའོ།”

¹སུའུ་ཀུའུ་སྒྲིབ་ལྷ་ཆེན་ཆེན་མོའི་དོན་མ་སྒྲིབ་མིང་གི་དགོན་ཆུང་སུའུ་ཡེ་ཁྱིན་(孙业成)ཀྱིས་ཚུལ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཤར་
 རྟོགས་པའི་དཀོན་མཆོག་(苏州大学,管理学院,江苏,苏州,215123) ཞེས་པའི་ཚུལ་ཡིག་(船山学刊 2008 (1) དེའི་ནང་དུ།
 རང་བརྟན་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ནི། རྒྱ་རྟག་པ། འབྲས་བུ་རྟག་པ། གཞི་རྟག་པ། དངོས་པོ་སྐྱེ་བའི་འདྲ་ཚུལ་ཡིན་
 ཚུལ་བཤད་ཡོད་པས། ལྷ་ཚུལ་འདི་ནི་དབྱེད་པའི་གནད་མ་རྟོགས་པའི་བབ་ཚུལ་ལོ།

²ཀྱུན་མཁྱེན་རྟོན་པ་བཞི་ལྷན་གྱི་རྩ་བ་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། ཤོག་གངས་༡༡ན་གསལ། དཔལ་འཛམ་ཐང་གི་
 རྟོན་དཔེ་ཆོགས་ལས་འབྲས་སྤངས་དཔེ་མཛོད་ཡིག་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་བཞི་དང་། འཛམ་ཐང་སྤར་མ་བཅས་ལས་ཁྱེ་
 དག་ལྟས་པ།

འདུན་ནོ། དགེ་འདུན་ནི་འདུས་མ་བྱས་པ་འོ། འདུས་མ་བྱས་པ་ནི་རྟག་པ་འོ།
 ཞེས་རིགས་ཀྱི་བྱ་གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་རྟག་ཏུ་བྱ་ཞིང་
 བྱ་ཏུ་བྱའོ། ཆོས་རྣམས་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད།
 མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད། ཞེས་གསུངས་སོ།¹

མཐར་ཐུག་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀ་དོན་དངོས་སུ་གདོད་མའི་ཆོས་དབྱིངས་སམ་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྒྲགས་སུ་འགྲེལ་ལ་འདི་ནི་དཔལ་རྒྱལ་བ་རྫོན་དང་བའི་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷགས་ཤིག་ཏུ་གོ་ན་འགྲིག་མོད། རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་
 ཤས་ཀྱིས་བཤད་པའི་རྫོན་དང་བའི་ལྷགས་འདིས་“ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་པ།
 ”²སྒྲགས་གཡག་ཞར་བས་རྩ་བ་བཞིན་ཆོག་རིས་ཀྱི་གོ་བ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྫོན་དང་བའི་
 ལྟ་སྒྲུབ་སྒྲིང་གསུམ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་གཅིག་ཏུ་བྲིལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུང་མང་མ་
 བསྐྱགས་བྱས་པའི་ཅ་ཅ་ཅ་མ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མ་མཆིས་ལ། བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་
 པོ་ས་བོན་ལ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཀྱན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བའི་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་
 རུ་གསལ་བོར་གསུངས་ཡོད་པས། རྫོན་དང་བའི་ལྟ་བུ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ན་མ་མཐའ་
 ཡང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ཐེངས་མང་སྒྲིག་པའི་རྒྱས་པ་མེད་ན། དཔྱད་པའི་སྒྲོ་
 མིག་མེད་པས། ཐུན་པོ་སྒྲ་བ་ཏུ་བྱ་མཛེས་པའི་དཔེ་བཞིན་ཁ་རྟག་གེར་བསྐྱད་ན་
 འོས་སོ།

¹ཀྱན་མཁྱེན་རྟོན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་རྫོན་དང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ། ཤོག་གྲངས་ ༡༥ན་གསལ། དཔལ་འཛམ་ཐང་གི་
 རྫོན་དཔེ་ཆོགས་ལས་འབྲས་སྤངས་དཔེ་མཛོད་ཡིག་རྒྱུ་མི་འདུ་བཞི་དང་། འཛམ་ཐང་སྤར་མ་བཅས་ལས་ཞུ་དག་
 ཞུས་པ།

²ཐུན་ཞིའི་ཞན་ཡུང་བོད་སྒྲིངས་མི་རིགས་སྒྲིབ་བྱ་ཆེན་མོའི་དགེ་གན་(西藏民族学院, 陕西, 咸阳, 712082)ཆོའ་གིན་སོ་(乔根锁)ཞེ་
 ས་པས་བྲིས་པའི་ཆོམ་ཡིག་བོད་རྒྱ་དང་བསྟན་རྫོན་དང་བའི་མཆན་ཉིད་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་ཆོམ་ཡིག་རྩལ་བྱང་མི་རིགས་
 སྒྲིབ་བྱ་ཆེན་མོའི་རིག་གཞུང་དུ་ས་དེ་བམཆན་ཉིད་སྒྲིབ་ཆོགས་རིག་པ་
 西藏民族学院学报(哲学社会科学版)

2001 22(4) ལ་བཀོད་ཡོད་པས། སྒྲིག་མཁན་བྱང་ན་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་རོགས།

བདུན་པ། བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁ་ཤས་དང་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བུ།

7. 1 འོད་གསལ་ལྗོགས་པ་ཆེན་མོ་དང་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ།

“ལྗོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ངོ་བོ་སྤྲོད་པ་ཆོས་སྒྲི། རང་བཞིན་གསལ་བ་ལོངས་སྒྲི། ཐུགས་རྗེ་ཀྱན་བྱ་བ་སྒྲུལ་སྒྲེ་སྒྲེ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་.....
ཐམས་ཅད་ལྷན་གྱིས་ལྗོགས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པས་ཆེན་པོ་འོ།
། ”¹ཞེས་སྒྲེ་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ལ་ལྗོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། འདི་
ནི་མེ་འགྱུར་རྟིང་མ་བ་ནམས་ཀྱིས་རི་སྤྲོད་དབེན་པའི་ཉམས་ལེན་ལས་བྱུང་པའི་.....
སེམས་ཀྱི་མྱོང་སྤང་གིས་བཏགས་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག་དང་། གཞན་ཡང་དེ་ནི་རྟིང་མ་བ་
ནམས་ཀྱིས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་འཕེལ་རྒྱས་ལ་བཞག་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་བའི་བྱས་རྗེས་
ཤིག་ཏུ་བཅེ་འོ། རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་ལྗོགས་པ་ཆེན་མོའི་ཆོས་བརྒྱུད་འདི་བོད་.....
བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་མང་པོའི་སྤྲོད་དུ་དར་བྱ་བ་ཏུ་བྱིན་པས། ལྗོགས་ཆེན་ནི་བོད་.....
བརྒྱུད་ནང་བསྟན་སྒྲིའི་ཐུན་མོང་གི་བྱུང་ཆོས་ཤིག་ཏུ་གྲུབ་འདུག དེ་ནི་དམ་ཆོས་.....
ལྗོགས་པ་ཆེན་མོ་འདི་སྒྲུབ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་དང་བྱུང་པར་.....
ཡོད་ནའང་། མཐར་ཐུག་གི་ལྟ་བུ་ནི། གཞི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་
པའི་རྟིང་མ་སོགས་དབུ་མ་གཞན་སྤྲོད་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་དུ་མེད་དེ།
འཇམ་དཔལ་ལྗོགས་པ་ཆེན་པོའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ལ་སྒྲིན་པ་
རིག་སྤྲོད་དོ་རྗེ་རང་མདངས་ཞེས་བྱ་བ་ལས།

བསམ་བཞིན་བྲལ་ལ་མཐོང་བ་གང་མེད་ཀྱང་། མ་མཐོང་ལྷག་མར་གྱུར་བ་གང་
ཡང་མེད། རང་སེམས་ཁོ་ཐག་ཆོད་པ་ཟབ་མོའི་དོན། མཆོན་པར་དཀའ་བ་དེ་ཉིད་
རྟོགས་པར་ཤོག།²

¹འི་སྤྲོད་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲིབ་གྲུས་བསྐྱེགས་པའི་སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟོག་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྲུ་རིངས་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྒྲིན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༤པར་དཔར་དུ་
བསྐྱུན། ཤོག་གངས་༢༩༩ན་གསལ།

²མེ་འགྱུར་རྟིང་མའི་བཀའ་གཏེར་རྒྱན་འཛིན་ཕྱོགས་བསྐྱེགས། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཞབས་འདེགས་སྡེ་

གཞན་ཡང་།

སྒྲིམ་ཀུན་ཀ་ནས་དག་ཕྱིར་ཡོད་མཐའ་སྤངས། རིག་གཤངས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་ཀྱི་
པས་མེད་མཐའ་བྲལ། གཉིས་སུ་བརྗོད་ཀྱང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ཙམ། དབྱེར་ཀྱི་
མེད་བརྗོད་བྲལ་མཉམ་པའི་དོན་མཐོང་ཤོག།

ད་དུང་།

འདི་ལ་བསལ་བར་བྱ་བ་མ་མཐོང་ཞིང་། བཞག་སྟེ་སྦྱབ་པར་བྱ་བ་མ་དམིགས་ཀྱི་
པས། དགག་སྦྱབ་ཚུལ་བསམ་མ་བསྐྱད་ཆོས་ཉིད་ངང་། ལྷན་གྱིས་གནས་པའི་དོན་ལ་
འཇུག་པར་ཤོག། 2

སོགས་ཀྱི་ལྷན་གྲུབ་རྗོད་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་དོན་དངོས་སུ། ཀ་དག་སྒྲིམ་བྲལ།
བསལ་བཞག་མེད་པའི་གདོད་མའི་ཡེ་ཤེས་སམ། གདོད་མའི་མགོན་པོ་ཀུན་ལྷན་དེ་
བཞེན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་མངོན་དུ་གྱུར་ཚུལ་ལམ། གཞན་ལྷན་སྦྱུང་མ་གསལ་ཀྱི་
བར་བྱེད་ཚུལ་ལས་གཞན་མེད་པ་སྟེ། གཞན་ཡང་གསལ་འདེབས་དེ་ལས་“སྒྲིམ་ཀྱི་
མེད་གཤིས་ལ་མི་གནས་མཐོང་གྱུར་ཅིག” དང་ “རྣལ་མའི་དོན་ལ་བབ་གྱིས་གནས་
གྱུར་ཅིག” དང་། “ཟུག་ཏུ་ཀུན་བྲལ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བར་ཤོག།” དང་། “རང་ཀྱི་
བཞེན་རྣལ་མའི་དོན་ལ་ཁས་གྱུར་ཅིག།” དང་། “རྒྱལ་ས་མ་བྱུང་མཐར་ཐུག་ཀྱི་
འབྲས་བུའི་དོན། རང་ལ་ཡེ་ནས་གནས་པ་མཐོང་བར་ཤོག།” དང་། “སེམས་ལས་
མ་བྱུང་རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་སྟེ། དེས་པ་དོན་གྱིས་སངས་རྒྱལ་འབྲུག་པར་ཤོག།” དང་།
“མི་གནས་ཆོས་སྟེང་གཏན་མེད་ཟིན་པར་ཤོག།” དང་། “ཆོས་ཟད་གདོད་མའི་ཀྱི་
དབྱིངས་སུ་སྦྱངས་གྱུར་ཅིག” དང་། སྦྱོབ་བྲལ་འབྲས་བུའི་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པར་ཤོག།
”ཞེས་པ་སོགས་ལས་དོན་དངོས་སུ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་
དང་། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའམ་གདོད་མའི་གནས་ལུགས། གཉུག་མའི་
ཡེ་ཤེས། མཐར་ཐུག་དབྱིངས་སོགས་ཐ་སྟོང་དུ་མས་མཆོན་ཏེ། དེ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་

ལག་གཁེར་རྟ་ལྷ་རིག་ནང་བཞུགས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ནས། ༢༠༢ནས་༢༠༤ན་གསལ།

‘མེ་འགྱུར་རྟིང་མའི་བཀའ་གཏིང་རྒྱན་འདོན་ཚོགས་བསྐྱིགས། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུགས་རིག་གནས་ཞབས་འདེགས་མེ་
ལག་གཁེར་རྟ་ལྷ་རིག་ནང་བཞུགས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ནས། ༢༠༤ན་གསལ།

‘མེ་འགྱུར་རྟིང་མའི་བཀའ་གཏིང་རྒྱན་འདོན་ཚོགས་བསྐྱིགས། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུགས་རིག་གནས་ཞབས་འདེགས་མེ་
ལག་གཁེར་རྟ་ལྷ་རིག་ནང་བཞུགས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ནས། ༢༠༧ན་གསལ།

མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱུ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཚུལ། དེ་རང་སེམས་ལ་གདོད་མ་ནས་
 བཞུགས་ཚུལ་སོགས་ནི། འོད་གསལ་ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་མདོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་ལ།
 ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་འང་དོན་དངོས་སུ་རང་སེམས་གདོད་མ་ནས་དག་པ། འོད་
 ཟེར་འཕྲོ་བ། མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པ། མཐར་ཐུག་ཆོས་སྤྱོད་མདོན་དུ་ཚྭ་གསལ་པ་དེ་ལ་
 ཟེར་བ་རྟོགས་བྱུང་པོ། དེ་ཡིན་པ་ཉ་ཅང་གསལ་ཏེ། སྤྱོད་ཆེན་རམ་འབྱམས་པའི་
 སྤྱོད་ཆེན་སྤྱིང་ཐིག་གི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་སྦྱོན་ལམ་ལས།

གདོད་མའི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་སྦྱོས་དང་བྲལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱུ་བས་
 འདི་མ་གཟིགས། མེད་པ་མ་ཡིན་འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་གཞི། འགལ་འདུ་མ་ཡིན་
 བརྗོད་བྱའི་ཡུལ་ལས་འདས། ཚྭ་གསལ་ཆེན་གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཤོག།

ཞེས་དང་།

རོ་པོ་སྤྱོད་པས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་འདས། རང་བཞིན་གསལ་བས་ཆད་པའི་ཐུ་
 དང་བྲལ། ཐུགས་རྗེ་འགགས་མེད་སྣ་ཆོགས་སྤྱུལ་བའི་གཞི། གསུམ་དུ་དབྱེ་ཡང་
 དོན་ལ་ཐ་མི་དང་།

ཚྭ་གསལ་ཆེན་གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཤོག།²

ཞེས་དང་།

བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱན་དང་བྲལ། ཡོད་དང་མེད་པའི་སྒྲིགས་
 འདི་ན་ནམ་པར་ཞིག། འདི་དོན་བརྗོད་ལ་རྒྱལ་བའི་ལྷགས་ཀྱང་རུགས། ཐོག་མཐའ་
 བར་མེད་གཏིང་གསལ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས། ཚྭ་གསལ་ཆེན་གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་རྟོགས་
 པར་ཤོག།³

གོང་གི་ཐིག་གིས་རྟགས་བཏབས་པའི་ཐ་སྤྱད་འདི་དག་ལས་དོན་དངོས་སུ་ཚྭ་གསལ་
 པ་ཆེན་མོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོའི་མིང་གི་ནམས་གྲངས་ཚུལ་ཡིན་པ་རེ་
 འཕྲོད་ལ། དེའི་ཕྱིར་འོད་གསལ་ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་མོ་འཕྲུལ་ཆོས་ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་མོ་

¹མཆོ་སྤྱོད་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཞབས་ལྷ་ཉེ་གནས་ནས་བསྒྲིགས་པའི་རྟིང་མ་བའི་ཞལ་འདོན་གཅེས་བཏུས།
 ༢༠༠༩ལོའི་༡༠པར། ཤོག་༢༤༠ན་གསལ།
²མཆོ་སྤྱོད་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཞབས་ལྷ་ཉེ་གནས་ནས་བསྒྲིགས་པའི་རྟིང་མ་བའི་ཞལ་འདོན་གཅེས་བཏུས།
 ༢༠༠༩ལོའི་༡༠པར། ཤོག་༢༤༠ན་གསལ།
³མཆོ་སྤྱོད་ནང་བསྟན་རིག་གནས་ཞབས་ལྷ་ཉེ་གནས་ནས་བསྒྲིགས་པའི་རྟིང་མ་བའི་ཞལ་འདོན་གཅེས་བཏུས།
 ༢༠༠༩ལོའི་༡༠པར། ཤོག་༢༤༡ན་གསལ།

ཞེས་པའི་ལྷ་བའི་མཐར་ཐུག་ནི་རྟིང་མ་སོགས་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་སྟེ་བ་ནམས་ཀྱིས་.....
 འདྲ་པའི་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། སྟོང་བ་ཉིད།
 གདོད་མའི་མགོན་པོ་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ལས་གཞན་མེད་པའང་ཤེས་...
 ལུས་སོ།

7. 2 སྟོང་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་གཤེགས་སྟོང་གི་ལྷ་བ།

ངེས་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་འམ་སྟོང་ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་འདི་
 བཀའ་བརྒྱད་པའི་མཁས་གྲུབ་ནམས་ལ་དར་ཆེ་པའི་སྐབ་པ་ཉམས་ལེན་ཞིག་ཡིན་.....
 བའང་། གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ཁྲིད་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་མང་པོ་ཡོད་དོ། ཕྱག་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཅེ་མཁན་བྱུང་རྗེ་བཙུན་བསོད་.....
 བམས་ཀྱན་དགའ་མཆོག་གིས། “བཀའ་གདམས་ཉམས་ལེན་པ་རྗེ་སྐམ་པོའི་ཞལ་.....
 བས་འོ་སྐལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདིའི་གཞུང་ནི་བཙུན་ལྷན་འདས་བྱམས་པས་མཛད་”
 པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྱོད་མའི་བསྟན་བཙུན་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།¹ ཞེས་.....
 གསུངས་པ་བཞིན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདིའི་གཞིའི་ལྷ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་...
 སྟོང་པོ་ལས་གཞན་དུ་མེད་ལ། དེ་སྤར་བཤད་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་
 བ། སྤང་སྟོང་བྱུང་འཇུག་གི་དབྱིངས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁའ་དང་.....
 དབྱེར་མེད་པ། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་ལ་དབྱེར་མེད་པའི་ལྷ་བ་འདི་ལས་.....
 གཞན་ན་མེད་དེ། བཀའ་བརྒྱད་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ནམ་བཞག་ལས། སྐལ་
 ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་དོན་མདོར་བསྟུན། “སེམས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ནི།
 རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བ་རྒྱར་མ་ཆད་སྟོགས་སུ་མ་ལྷུང་སྟོས་པའི་མཐའ་དང་བུལ་
 བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ། སྐལ་ཐིག་ལས། ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་དུ་བཤད་པ་དང་
 གཞུག་མའི་སེམས་དང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་གསུངས་པའང་འདི་ཉིད་དེ།”²

¹ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་བཞེད་སྟེལ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཁྱེ་གཞོན་
 ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་ངོས་ ༡༥༤ གསལ། བྱང་ཅེ་མཁན་བྱུང་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགས་བཙུན། Classic Indian

Publication , X930, Chand Mohalla, Cndhi Nagar , Delhi110031, India

² བེ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཡིག་སྐབ་གྲུས་བསྐྱེགས་པའི་སྐབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟུས་འགྲེལ་གངས་ཅན་.....
 རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྐར་འཇུག་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཁྱེ་ལུས་གསལ། ཤོག་

ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ཏ་ཅང་གསལ་ལ། གཞན་ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནམས་ཀྱིས་གཞི་
 དེ་“སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་”
 ཟུབ་བདག་དེ་ལ་གཞི་གདོད་མའི་འོད་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་”¹ཞེས་པ་དང་། གཞན་ལ་
 ཡང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་ཞི་ལྷག་གིས་ས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ལས།
 “ལམ་དུས་སེམས་ཉིད་ལྟན་སྟེས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ། ལྷང་བ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པ་ཆོས་སྒྲིའི་འོད།
 མ་ཡེངས་མི་སྒྲིམ་བཅོ་མེད་གཏུག་མའི་ངང་། ”²ཞེས་པ་སོགས་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
 མའི་ལྟ་བ་གཙོ་བོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་
 བ། གཏུག་མའི་ཡེ་ཤེས། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཟུབ་པ་འདི་ལས་གཞན་མེད་པ་ཏ་
 ཅང་གསལ་ལ། ད་དུང་། ཀམ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་དང་རྗེ་བཅུན་མི་ལ་སོགས་ཀྱི་གསུང་
 ལས་ཀྱང་ར་སྤྲོད་ཅུས་ཏེ། ཀམ་རང་བྱུང་དོ་རྗེའི་ཕྱག་རྒྱ་སྟོན་ལམ་དུ།

སྤྱང་གཞི་སེམས་ཉིད་གསལ་སྟོང་བྱང་འདུག་ལ། སྤྱང་བྱེད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྗེ་ནལ་
 འབྱར་ཆོས། སྤྱང་བྱ་སྟོ་བྱར་འབྲུལ་བའི་དྲི་མ་ནམས། སྤྱངས་འབྲས་དྲི་བལ་ཆོས་སྒྲ་
 མདོན་གྱུར་ཤོག

ཞེས་དང་།³

ཡུལ་ལ་བལྟས་པས་ཡུལ་མེད་སེམས་སུ་མཐོང་། སེམས་ལ་བལྟས་པས་སེམས་མེད་
 རོ་བོས་སྟོང་། གཉིས་ལ་བལྟས་པས་གཉིས་འདྲིན་རང་སར་གྲོལ།⁴

ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལས། བཀའ་བརྒྱུད་གཙོ་བོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐབ་པ་
 ཉམས་ལེན་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་ལྟ་བ་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་མདོན་དུ་

གྲངས་༤༢༠ན་གསལ།

¹མི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྐབ་གྲས་བསྐྱེགས་པའི་སྐབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཟུས་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
 རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྱ་རེངས་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༣པར་གསལ། ཤོག་
 གྲངས་༤༥༤ན་གསལ།

²མི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྐབ་གྲས་བསྐྱེགས་པའི་སྐབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཟུས་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
 རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྒྱ་རེངས་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༣པར་གསལ། ཤོག་
 གྲངས་༤༥༩ན་གསལ།

³མཆོ་སྟོན་ནང་བསྟན་རིག་གནས་སྒྱ་ཆལ་ཉེ་གནས། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཞལ་འདོན་གཅིས་བཅུས། ༢༠༠༣ལོའི་ཟླ་
 ༡༠པར། ཤོག་གྲངས་༢༤༩ན་གསལ།

⁴མཆོ་སྟོན་ནང་བསྟན་རིག་གནས་སྒྱ་ཆལ་ཉེ་གནས། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཞལ་འདོན་གཅིས་བཅུས། ༢༠༠༣ལོའི་ཟླ་
 ༡༠པར། ཤོག་གྲངས་༢༥༡ན་གསལ།

བྱེད་ཚུལ་ལས་མ་འདས། དེའི་ཕྱིར་རྫོགས་ཆེན་དང་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཐ་སྟད་སོ་སོར་.....
གདགས་ནའང་གཞིའི་ལྟ་བ་གཙོ་བོ་ནི་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་སྟེ་བ་ནམས་ཀྱིས་བྱུན་མོང་
དུ་ཁས་ལེན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ལྟ་བ་ལས་གཞན་མེད་པ་སྟར་ཡང་
ཀམ་རང་བྱུང་རྩི་རྩེའི་ཕྱག་ཆེན་སྟོན་ལམ་ལས།

ཡིད་བྱེད་བྲལ་བ་འདི་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། མཐའ་དང་བྲལ་བ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་སྟེ།
འདི་ནི་ཀྱན་འདུས་རྫོགས་ཆེན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། གཅིག་ཤེས་ཀྱན་དོན་རྟོགས་པའི་.....
གདེངས་ཐོབ་ཤོག།

ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ལ། ཡིན་ནའང་། ཕྱག་ཆེན་གྱི་གཤེགས་སྟོང་ལ་ཟུང་
འཇུག་གི་རིག་པ་འདི་གནད་དུ་བརྟོན་ནས་བཤད་པ་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན། མི་ལ་.....
རས་པའི་མགུར་ལས།²

སྤང་བའི་ནང་ནས་སྟོང་བ་ཉིད། ད་དངོས་པོ་ཡོད་སྟུང་མི་འགྲིད་དོ། སྤང་བའི་
ནང་ནས་ཆོས་སྟེད། ད་བྱ་ཚུལ་ཡོད་སྟུང་མི་འགྲིད་དོ། (ཤོག་གངས་ཉ་ཉ)

ཞེས་དང་།

ཀྱན་རྫོབ་ནང་ནས་དོན་དམ་སྟེད། རང་སེམས་ནང་ནས་སངས་རྒྱས་སྟེད།

ཞེས་དང་། (ཤོག་གངས་ཉ་ཉ)

ཞེས་དང་།

སྤང་བ་སེམས་སུ་ཐག་ཆོད་ཅིང་། སེམས་ཉིད་ཆོས་སྤྱར་ངོ་འཕྲོད་དེ།

ཞེས་དང་། (ཤོག་གངས་ཉ་ཉ)

ཞེས་དང་།

སྤང་སྟོང་གཉིས་མེད་ཆོས་ཀྱི་སྟེ། འཁོར་འདས་གཅིག་དུ་ཉམས་སུ་ཁྱོད་།

སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་འདྲེས་པ་ན། རོ་གཅིག་ཟེར་ཞིང་དུ་མར་སྟེ། ཤོག་.....

གངས་ཉ་ཉ

¹མཆོ་སྟོན་ནང་བསྟན་རིག་གནས་སྟེ་ཆུལ་ཉེ་གནས། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཞལ་འདོན་གཅེས་བུས། ༢༠༠༩ལོའི་ཟླ་
༡༠པར། ཤོག་གངས་ཉ་ཉ་ན་གསལ།

²ནལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་རྩི་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་ནམ་ཐར་དང་མགུར་འབུམ་གྱི་སྟོར་བཞུགས། ར་སའི་.....
བོད་ཡིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

ཞེས་དང་།

སྒྲིང་དང་སྒྲིང་པ་དབྱེར་མེད་ན། ལྷ་པ་སྒྲིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན།

མི་ལམ་ཉིན་པར་བྱུང་མེད་ན། སྒྲིང་པ་སྒྲིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན།

བདེ་དང་སྒྲིང་བ་བྱུང་མེད་ན། སྒྲིང་པ་སྒྲིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན།

འདི་དང་ཕྱི་མ་བྱུང་མེད་ན། གནས་ལུགས་སྒྲིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན།

སེམས་དང་ནམ་མཁའ་བྱུང་མེད་ན། ཆོས་སྒྲིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན།

...

ཉོན་མོངས་ཡེ་ཤེས་བྱུང་མེད་ན། ཉག་ཆད་སྒྲིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན།

རང་སེམས་སངས་རྒྱས་བྱུང་མེད་ན། འབྲས་བུ་སྒྲིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན། (ཤོག་.....

གངས་པ་༡༣༣)

ཞེས་པ་སྐད་ཀྱི་ལས། དུག་ཆེན་གྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་སྐབས་སུ་“སྒྲིང་སྒྲིང་བྱུང་.....
འབྲས་གི་རིག་པ་”འདི་གནད་དུ་འཛིན་པས། ང་ཆོས་དབུ་མ་གཞན་སྒྲིང་བ་ནམས་
ཀྱིས་གཤེགས་སྒྲིང་དེ་བཀའ་བར་བའི་“སྒྲིང་ཉིད་”ལས་བརྒྱལ་བའི་གཤེགས་སྒྲིང་.....
ཞིག་འདྲི་ཚུལ་མེད་པ་ཡང་བསྐྱར་ར་འཕྲོད་ལ། ལྷག་པར་བཀའ་བརྒྱད་སྐད་སྐད་.....
ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྷ་བ་
ལ་“བྱུང་འབྲས་གི་རིག་པ་”གནད་དུ་བཏོན་ནས་འབྲེལ་བས་ན། དེ་ནི་ཁོ་ཆོས་ནང་
བསྐྱར་འཕེལ་རྒྱས་ལ་བཞག་པའི་བྱས་རྒྱུས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་རེད། བཀའ་.....
བརྒྱད་པ་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཡིན་པ་ཡང་དང་ཡང་
དུ་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། ཀམ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས།

སེམས་ནི་སེམས་མེད་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྒྲིང་། སྒྲིང་ཞིང་མ་འགགས་ཅིར་ཡང་.....
སྒྲིང་བ་སྟེ། ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གཞི་རྩ་ཆོད་པར་ཤོག།

ཞེས་པ་དང་“སྐྱེལ་ལམ་དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཡུལ་ནམ་པ་ཀུན་ལྡན་གྱི་སྒྲིང་པ་
ཉིད་དང་། ཡུལ་ཅན་འགྱུར་མེད་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་གཉིས་དབྱེར་མེད་བྱུང་དུ་སྐྱར་
བའོ།”²ཞེས་བཤད་པ་དག་ལས་ཀྱང་རྟོགས་ལུས་སོ།

¹མཆོ་སྒྲིན་ནང་བསྐྱར་རིག་གནས་ཞབས་ལྷ་ཉི་གནས་ནས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིང་མ་བའི་ཞལ་འདྲིན་གཅེས་བཅུས།

༢༠༠༣ལོའི་༡༠པར། ཤོག་༢༤༤ན་གསལ།

²མི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་པོ་དུ་ཡིག་སྐྱོབ་གྲུས་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་བརྒྱད་ཤིང་རྟོག་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྐྱར་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྐྱེ་རིངས་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༣པར་གསལ། ཤོག་

7. 3 གྲིགས་ཚད་དང་ཐོད་ཀླུ་སྒྲིག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་གཤེགས་སྒྲིང་།

གྲིགས་ཚད་དང་ཐོད་ཀླུ་གཉིས་ནི་གསང་སྤྲུལ་སྒྲིག་སྒྲུབ་པ་ཆེན་མོའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་དམ་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་སྒྲིག་སྒྲུབ་པ་བརྒྱུད་པར་གནད་གོ་བ་མི་སྲིད་པ་ཞིག་ཏུ་འདུག་མོད། འདིར་ས་བཅད་མི་སྟོང་ཕྱིར་ཆོག་རིས་ཙམ་བཟོད་ན། དེ་ཡང་ཡང་གསང་ཏྲ་པག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྫོགས་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་ཆོག་.....

དབང་དང་འབྲེལ་བའི་ཀ་དག་གྲིགས་ཚད་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་སངས་རྒྱས་ལག་བཅིང་ལས། དེ་ལ་ངོ་སྤྲོད་པ་ལ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས། དང་པོ་ཡང་བཞི་སྟེ། ཅ་བ་ལས། རྩ་ཁྲིག་སེམས་སུ་ངོ་སྤྲོད་པ། སེམས་སྟོང་བར་ངོ་སྤྲོད་པ། སྟོང་བ་སྤང་བར་ངོ་སྤྲོད་པ། སྤང་སྟོང་གཉིས་མེད་ཏུ་ངོ་སྤྲོད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། 1

ཞེས་“སྤང་བ”དང་“སེམས་པ་”གཉིས་ངོ་འཕྲོད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་ས་རྒྱ་བ་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཐབས་དང་འདྲ་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་“སྤང་སྟོང་གཉིས་མེད་”ཀྱི་ལྟ་བུ་འདི་བོད་བརྒྱུད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འདུག་པས། གྲིགས་ཚད་སྒྲིག་སྒྲུབ་པ་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ཟབ་མོ་དག་ཀྱང་མཐར་..... གཏུགས་ན་“སྟོང་བ་ཉིད་”ཀྱི་སྒྲིམ་ཚུལ་ཁྱད་པར་བ་དག་ཡིན་འདུག་ལ། གཞན་..... ཡང་“ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སེམས་ལ་གནས་སོ། སེམས་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་གནས་སོ། རྩ་ཁྲིག་མཁའ་ནི་ཅི་ཡང་མི་གནས་སོ།”2 ཞེས་དགོངས་འདུས་ཀྱི་ཆོག་དྲངས་ནས། སེམས་དེ་ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ལྟ་བུ་འདི། དོན་དངོས་སུ་གཤེགས་སྟོང་ནམ་མཁའི་..... དཔེ་རུ་འདྲེན་པའི་ལྟ་བུ་དང་མགོ་ཁྲུངས་གཅིག་ཏུ་འདུག དེ་བཞིན་གྲིགས་ཚད་ཀྱི་..... སྒྲུབ་སྟེ། སེམས་དེ་“སྟེ་བ་མེད་པ་”དང་“འགག་པ་མེད་པ།” “གཟུགས་དང་ཁ་” དོག་བྱེད་ལས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་བུ་..... སྒྲིག་སྒྲུབ་གསུངས་པས་ན། དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་སྟེ་འགགས་མེད་པ། འི་གང་མེད་པ་སྒྲིག་སྒྲུབ་བྱེད་

གངས་ལ་༡༡ན་གསལ།

1 སྤྲུལ་མང་དཔེ་ཆོགས། རྫོགས་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྟོབས་ལུན་རྩི་རྒྱུ་མཛད། ཡང་གསང་ཏྲ་པག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྫོགས་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། གྲིག་གངས་༢༤༤ན་གསལ། ༢༠༠༤པའི་ཟླ་བ་༡༡

2 སྤྲུལ་མང་དཔེ་ཆོགས། རྫོགས་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྟོབས་ལུན་རྩི་རྒྱུ་མཛད(1784-?)མཛད། ཡང་གསང་ཏྲ་པག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྫོགས་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༤པའི་ཟླ་བ་༡༡ ༢༤༤ན་གསལ།

པ་གསལ་ལ། ཡིན་ནའང་། དེ་ནི་སེམས་སྤྲོད་པར་ངོ་སྤྲོད་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ན། ལུགས་འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་ནི་དོན་དངོས་སུ་“སྤྲོད་བ་ཉིད་”ལས་གཞན་མེད་པའང་གསལ་འདུག གཞན་ཡང་གཞུང་འདི་ལས་“རང་སེམས་ངོ་བོ་”སྤྲོད་པ་ནི་ཆོས་སྒྲུབ་རང་བཞིན་གསལ་བ་ལོངས་སྒྲུབ་ལུགས་རྩེའམ་སྒྲུབ་ཆོག་གི་འཆར་གཞི་མ་འགག་པ་སྒྲུལ་སྒྲུབ། དེ་གསུམ་སོ་སོར་དབྱེ་ཡང་དོན་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་ཡིན་ཏེ།¹ཞེས་གསུངས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་ངོ་བོ་སྤྲོད་བ། རང་བཞིན་གསལ་བ། ལུགས་རྩེས་ཀྱན་ལ་བྱབ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་འདུག དེ་ནི་མཐར་གཏུགས་ན་“ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་”ཉིད་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ཡང་། རང་བཞིན་སྤྱན་གྱིས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། མ་བཅོས་ཆོས་སྒྲུབ་ཡེ་ནས་སྤྱན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་རང་བཞིན་སྤྲོད་པར་ཁས་ལེན་པ་འདི་ཡིན་པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཤད་པས་ན། ལུགས་འདིའང་གཤེགས་སྤྲོད་སྒྲུབ་པའི་རྩོགས་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཀྱན་ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་འདུག ལྷག་པར་“སྤྲོད་ཉིད་”གནད་དུ་བྱུངས་ནས་“སེམས་གྱི་རང་བཞིན་”གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཡིན་ནོ།

དེ་ཡང་ཐོད་ཀྲལ་གྱི་ཁྲིད་འདི་ཁྲིགས་ཆོད་ལས་ཀྱང་བྱུང་དུ་འཕགས་ཚུལ་རྩོགས་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྤྲོད་པས་ལྷན་དོ་རྩེས། “རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡེ་ཐོག་དང་པོ་ནས་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་བདག་ཉིད་ཅན་སྤྱན་གྱུབ་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གྱི་”འབྱུང་གནས་སྤྱན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཁྲིགས་ཆོད་གྱིས་བསྟན་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་སྤྱན་མི་རུས། ལམ་འདི་ལས་མངོན་སུམ་དུ་སྤྱན་རུས་པས་ན་ཐེག་པ་འདི་ཐེག་གིས་གཞན་ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ།²ཞེས་གསུངས་པ་ལས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་བཞུགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། སྤྱན་ཟད་ཡོན་ཏན་རྩོགས་པའི་གདོད་མའི་མགོན་པོ་ཞིག་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་འདི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། གནད་ཟབ་མོ་འདི་ཐོད་ཀྲལ་ཁོ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་ཐུབ་པར་བཤད་པ་མ་ཟད། ཐོད་ཀྲལ་ལ་འདི་ཁྲིགས་ཆོད་ལས་གནད་བདུན་གྱིས་བྱུང་དུ་འཕགས་པར་བཤད་དེ། དེ་དག་ནི།

¹ལུགས་མང་དཔེ་ཆོགས། རྩོགས་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྤྲོད་པས་ལྷན་དོ་རྩེས་མཛད། ཡང་གསང་རྟ་པག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྩོགས་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ཤོག་གྲངས་༢༤ ༢༠༠༤པའི་ཟླ་བ།

²ལུགས་མང་དཔེ་ཆོགས། རྩོགས་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྤྲོད་པས་ལྷན་དོ་རྩེས་མཛད། ཡང་གསང་རྟ་པག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྩོགས་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ཤོག་གྲངས་༢༤ ༢༠༠༤པའི་ཟླ་བ།

- ༡ ལྷ་པ་འོད་ཀྱི་བྱུང་པར།
- ༢ ཉམས་ལེན་ལག་ལེན་དུ་འདྲིལ་བའི་བྱུང་པར།
- ༣ རང་གནད་མངོན་སུམ་དུ་གཟེར་བའི་བྱུང་པར།
- ༤ ལུས་གནད་ཆའི་བྱུང་པར།
- ༥ མཐོང་བ་དབང་པོའི་བྱུང་པར།
- ༦ རང་རིག་ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར།
- ༧ ཉམས་ཐྱོང་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱུང་པར།

དེ་ཡང་ཐོད་ཀྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཅུགས་ཚུལ་འདི་ལྟར་བརྗོད་ཡོད་དེ། “ངོ་བོ་ཀ་ནས་དག་པའི་ཆ། རྟོང་གསལ་འདུས་པ་སྐྱེ་ཡི་མཛད་སྟེ། ཞལ་བྱ་གཞོགས་པ་བྱམ་སྐྱའི་ཚུལ། ལྷན་གྲུབ་འོད་ཀྱི་གང་བྱར་གནས། ཐུགས་རྗེ་ཁ་དོག་སོ་སོར་གནས།”¹ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་བཅུགས་ཚུལ་རྟོང་མ་བའི་འདྲོད་ཚུལ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་། ཐོད་ཀྱལ་གྱི་ཡིག་ཆ་སྣ་ཆོགས་སུ་..... “རང་བྱུང་སངས་རྒྱས་”དང་“གདོད་མའི་མགོན་པོ”། “མ་བཅོས་རང་བྱུང་.....”སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟད་མང་པོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་གདོད་མའི་རང་བྱུང་གི་གནས་ལུགས་རྟོང་མ་སོགས་གཞན་སྟོང་སྟེ་བར་བཤད་པའི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་འདུག་པས། ཐོད་དུ་དར་བའི་ཐེག་པ་འདི་དག་གི་གཤེགས་སྟོང་གི་ཉམས་ལེན་དེ་གྲུབ་..... མཐའ་གཞན་གང་ལའང་མེད་པའི་བྱུང་ཆོས་གསལ་པས་ནས་རྗེས་སུ་འདིའི་སྐོར་ན་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ཉ་ཅང་གིས་གལ་ཆེའོ།

7.4 གཙོད་སྟགས་ཆོས་བརྒྱད་གཞན་དག་གི་ལྟ་བུ་དང་གཤེགས་སྟོང་།

ཐོད་དུ་དར་བའི་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་གང་ཡིན་རུང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ནི་ཁོ་ཆོའི་གཞི་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་ནའང་། གཞི་མངོན་དུ་བྱེད་སྟངས་ལ་བྱུང་པར་བྱུང་བས་ཆོས་བརྒྱད་མི་གཅིག་པ་དུ་མའི་ཐ་..... རྟོད་བྱུང་བ་ཡིན། ཡིན་ནའང་། སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་གྲུབ་.....

¹ཐུགས་མང་དཔེ་ཆོགས། རྗེ་གསལ་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་སྟོབས་ལྡན་རྟོ་རྗེས་མཛད་། ཡང་གསང་རྟ་མག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་རྗེ་གསལ་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་། ༢༠༠༩ལོའི་ཟླ་བ་༡༡

མཐའ་འདི་དག་ནི་བཀའ་མཐའ་མའི་དགོངས་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ནམས་སུ་བསྟན་
 པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་འོད་གསལ་བ། རང་བཞིན་སྙིང་བ། ལྷན་གྱིས་
 གྲུབ་པ། གདོད་མ་ནས་བཞུགས་པའི་ལྟ་བུ་འདི་དག་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་.....
 འདུག ཞི་བྱེད་གཙོད་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གཞི་དེ་.....
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བརྗོད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཅིག་ཡིན་པ་ཉ་ཅང་གསལ། ཟུ་
 གར་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ས་དམ་པ་འམ་དམ་པ་སངས་རྒྱུ་ཞེས་པའི་གསུང་མགུར་.....
 ཞལ་གདམས་དིང་རི་བརྒྱད་ཅུ་པ་ཞེས་པ་རུ།

ཆོས་ཉིད་དོན་རྟོགས་སྒྲགས་པའི་མི་ལམ་འདྲ། ཆོག་དང་ཐ་སྙད་མེད་དོ་དིང་རི་
 བ། རྟོགས་པ་གཞོན་ཅུ་མ་ཡི་བདེ་བ་བཞིན། དགའ་བདེ་བརྗོད་དུ་མེད་དོ་དིང་.....
 རིང་བ། གསལ་སྙིང་བྱང་འཇུག་ཆུ་ཟླ་ཤར་བ་བཞིན། གང་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་དོ་
 དིང་རི་བ། ལྷང་སྙིང་དབྱེར་མེད་ནམ་མཁའ་སྙིང་བ་འདྲ། སེམས་ལ་མཐའ་དབྱས་
 མེད་དོ་དིང་རི་བ། རིག་སྙིང་དབྱེར་མེད་མེ་མང་གཟུགས་བརྟན་འདྲ། ལྷང་ལ་སྟེ་.....
 འགགས་མེད་དོ་དིང་རི་བ། བདེ་སྙིང་དབྱེར་མེད་གངས་ལ་ཉི་ཤར་འདྲ། དེ་ལ་ངེས་
 བབྱང་མེད་དོ་དིང་རི་བ།

ཞེས་སེམས་ནི་གསལ་སྙིང་བྱང་འཇུག་དང་། བརྗོད་མེད་སྟོན་བྲལ། ཟླེ་བ་མེད་
 པ། འགག་པ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་འམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 དེ་ཉིད་འཆོལ་བ་ཡིན་ནོ། ཡིན་ནའང་། ཞི་བྱེད་གཙོད་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 བྱང་ཆོས་ནི། ཤེར་བྱིན་གྱི་གཞུང་ནམས་ཀྱི་ཟབ་མོ་སྙིང་བ་ཉིད་སྟོན་ནས་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་གཅིགས་སུ་འཛིན་པ་ནི་མ་ཅིག་ལ་བསྟོལ་གྱིས་
 “ཤེར་བྱིན་བཟླགས་པས་སྙིང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་སྟེས”²སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལས་ཤེས་ལ།
 གཞན་ཡང་། ཁོ་ཆོས་“ཤེར་བྱིན་ཡི་གེ་མེད་པའི་གདམས་པ་”སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་
 ལས། གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ཟབ་མོ་སྙིང་བ་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་

¹ ཟླེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྟོན་གྱིས་བསྒྲིགས་པའི་སྟུབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟུན་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
 རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྟེ་རིངས་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༩པར་དཔར་དུ་
 བསྟན། གོག་གངས་༥༤༠ན་གསལ།

² ཟླེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་པོད་ཡིག་སྟོན་གྱིས་བསྒྲིགས་པའི་སྟུབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟུན་འབྲེལ་གངས་ཅན་.....
 རིགས་བརྒྱའི་ཉིན་བྱེད་མདུན་བསུའི་སྟེ་རིངས་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༠ལོའི་ཟླ་༩པར་དཔར་དུ་བསྟན།
 གོག་གངས་༥༤༤ན་གསལ།

པོ་དབྱེར་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་འདོད་ཚུལ་འདི་ཁོ་ཚོའི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་འང་ཞར་ལ་རྟོགས་
 ཐུབ་པོ། འདིར་ཉམས་ལེན་ཆོས་བརྒྱད་གཞན་བོན་གྱི་རྫོགས་པ་ཆེན་མོ། སྦྱར་བྱས་
 སྐུ་གསུང་ཉ་ཅང་འདྲ་བས་ཟུར་དུ་བཤད་པའི་དགོས་པ་མ་མཆིས་སོ།

བརྒྱད་པ། བོད་བརྒྱད་གསེགས་སྟངས་གི་དོགས་སྒྲིང་།

8. 1 དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་དགོན་ལུགས་ཀྱི་གསེགས་སྟངས་གི་དོགས་སྒྲིང་།

བོད་བརྒྱད་གསེགས་སྟངས་གི་དོགས་སྒྲིང་གི་འདོད་ཚུལ་འདི་དོན་དངོས་སུ་རྒྱ་གར་
 གྱི་དབུ་མའི་སྒྲིབ་དཔོན་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ལ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་
 ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་“སྟངས་བཞི་དུ་སྟངས་བཞི་”སྐུ་གསུང་གི་འདོད་ཚུལ་སྐྱུང་
 བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་བོད་དུ་དར་བའི་དབུ་མའི་ལུགས་ཆེན་གཉིས་ལས་ཐལ་འགྱུར་
 བའི་ལུགས་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྟངས་པོ་ལ་དོགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བུའི་འགོ་.....
 བྱུངས་ཡིན་ནོ། དེ་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་རིམ་ལྟར་བརྒྱད་ཚུལ་ལ་ནི་གཤམ་གསལ་
 ལྟར།

ལྷ་སྐྱབ། དུས་རབས༢~༣།

|

དབྱུ་མ་ཆ་བ་སེས་རབ།

|

ལྷ་དབང་སྒྲོ། དུས་རབས༢~༣།

|

དབྱུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བ།

|

སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས། དུས་རབས༤~༥།

|
སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ།

|
དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ། ཏུས་རབས་༡༥

|
དབྱུ་མ་ལ་འཇུག་པ། ཆོག་གསལ།

|
པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས། ཏུས་རབས་༡༡~༡༢།

|
རྩི་ཚང་ཁ་བ། ཏུས་རབས་༡༤~༡༥།

|
བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ།

གོང་གི་རེའུ་མིག་འདི་ཉི་ཉོང་གི་ནང་བསྟན་མཁས་པ་ཏ་ཁ་མ་ཡ་ནོར་བུ་ཡ་ཁེ་
Hakamaya Noriaki འདྲོད་ཚུལ་བཞིན་བྲིས་པ་ཡིན་ནའང་། ལྷ་དབང་སློང་དང་པ་ཚབ་
ཉི་མ་གྲགས་པ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་མིན་དུང་དཔྱད་པའི་གནས་སོ།

དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདི་བཀའ་བར་བ་མཆོན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོའམ་སྟོང་བ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལུགས་འདི་ལ་གཞིལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་
མངོན་པས། ཁོ་ཆོས་བདེན་པ་གཉིས་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་མ་གྱུབ་པའི་སྟོང་བ་འདི་ལས་གཞན་མེད་
པར་འདྲོད་ལ། ཐ་སྟོང་དུའང་རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདེན་པར་གྲུབ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཚམ་ཡང་མེད་པས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདྲོད།
དེའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་པའི་
སྟོང་བ་ཉིད་ཤེར་བྱེད་རྒྱུ་འབྱེད་བསྐྱེད་གསུམ་ལས་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བར། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་ལས་
གཞན་ལོགས་སུ་མེད་པར་འདྲོད་པ་ཡིན།

དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་

བའི་སྒྲིང་བ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་པར་འདྲིན་ན། རེས་དོན་གྱི་མདོ་ནམས་སུ་.....
 གསུངས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ། ཏྲག་པ། དམ་པ། མི་འགྱུར་བ་ནམས་
 རི་ལྟར་འགྲེལ་ཞེ་ན། བཀའ་མཐའ་མར་གཏོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
 པོའི་མདོ་སྟགས་ནི་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་ལྟར་དང་རིགས་པ་
 དུ་མའི་སྒྲིན་ནས་སྒྲུབ་པ། དེ་ཡང་དགེ་ལྷགས་པས་འདྲིན་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་
 ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་
 པ་ནི་“རྟེན་འབྲེལ་”ལམ་“རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིང་བ་ཉིད་”ལས་གཞན་ན་
 མེད་ལ། དེའི་བཀའ་བར་བའི་ཤར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ནམས་ནི་རེས་དོན་དུ་ཁས་ལེན་
 དགོས་པ་མ་ཟད། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནམས་ནི་རང་ལྷགས་ལ་ཁས་ལེན་དང་.....
 བྲལ་བར་བཤད་པ་ནི། དོན་དངོས་སུ་གཞན་ལྷགས་དགག་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་.....
 བརྟེན་ནས་རང་གི་འདྲིན་ལྷགས་ལྷགས་ལ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་དུ་འདུག་པས། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་གཞུང་རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་པ་ལས། དེ་.....
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་རྩོད་དུ་མེད་པ། དག་པའི་བདག་ ཏྲག་པ་ཞིག་དུ་
 ཁས་ལེན་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་འདྲིན་དོ།

དེ་ན་དགེ་ལྷགས་པས་འདྲིན་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་.....
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གཏན་ནས་མི་འདྲིན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་མེན་ཏེ། ཁོ་ཆོའི་
 འདྲིན་རྩྱལ་ལ། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲི་མ་
 རྒྱད་ལ་ཞུགས་པ་མེད་པ། རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ལ་གོ་དགོས་པ་ལས། དེ་བཞིན་.....
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་“བདག”སྟགས་ཀྱི་འདྲིན་རྩྱལ་ནི་རེས་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་
 ཡིན་ནོ།

དེའི་ཕྱིར་དགེ་ལྷགས་པས་འདྲིན་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན། སངས་.....
 རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པའི་ཐབས་ནི་དྲང་རེས་འབྲེད་རྩྱལ་ཡིན་ལ།
 དྲང་རེས་ལེགས་པར་འབྲེད་ཤེས་ན། ད་གཞོད་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གང་ཡིན་པ་
 གསལ་ཐོར་རྟོགས་ཐུབ་པར་བཞེད་པ་ཡིན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནམས་ལྟར་ན་རང་
 ཉིད་ལ་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་ལ། གཞན་གྱི་འདྲིན་རྩྱལ་དགག་པའི་སྒྲིན་ནས་རང་གི་.....
 འདྲིན་རྩྱལ་ལྷགས་ལ་མི་འཕེན་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་རིགས་པ་བརྟེན་ནས་གཞུང་གི་
 གནད་རྟོགས་དགོས་པར་འདྲིན་པས་ན། རང་བརྒྱད་དང་ཐལ་འགྱུར་པའི་བྱུང་པར་

གཏན་ཆོག་ས་འགོད་སྤངས་ཀྱི་སྤྱི་འབྲེལ་པ་སྐོར་མང་དོ། གང་ལྟར། དབུ་
མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་གཏན་
ཆོག་ཀྱི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། མཐར་ཐུག་དོན་དམ་གཏན་ཆོག་ས་འགོད་
ཁས་ལེན་པ་ནི་མི་འོས་པར་འདོད་པས་ན། ད་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་འདྲ་མཐར་
ཐུག་གི་དོན་དམ་དུ་ཁས་ལེན་པར་མི་འོས་པར་བཤད་པ་ཡིན།

8. 2 དང་རབས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་པའི་ཁྲོད་ཀྱི་གཤེགས་སྤྱི་པོ་དོགས་སྤྱོད་

ཉིང་ཉོང་གི་ནང་བཟན་ཞིབ་འཇུག་མཁས་པ་ཁོ་མ་ཟོ་བ་སློབ་ཟུ་ཆེན་མོའི་དགེ་
ཤེས་Komazawa University་མ་ཙོ་མོ་ཏོ་ཤ་རྩ་Matsumoto Shiro¹ དང་ཏ་ཁ་མ་ཡ་ནོར་བུ་ཡ་ཁེ་
Hakamaya Noriaki²གཉིས་ཀྱིས་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་བའི་སྤྱི་འབྲེལ་དུ་བཏོན་པའི་དོགས་སྤྱོད་གི་
རིགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོ་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་ནི་“ནང་བཟན་ནི་དོགས་སྤྱོད་འབའ་
ཞིག་”ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་ཟད། བྱད་པར་དུ་མ་ཙོ་མོ་ཏོ་ཤ་རྩ་ཡིས་“དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་ནང་བཟན་མ་ཡིན།”ཞེས་པའི་ཚུད་གཞི་ཞིག་བཏོན་པ་ནས།
རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་པའི་ཁྲོད་དུ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྒྱུ་འཕྲུལ་ཞིག་ཉིང་ཉོང་དང་། ཁོ་
རེ་ཡ། རྒྱ་ནག་སྐོར་སྐྱབ་ཀྱི་ཡོད་ལ། ཉིང་ཉོང་གི་“ནང་སྤྱོད་སྤྱོད་”དང་རྒྱ་ནག་གི་
“ཉིང་འཛིན་པ་”སྐོར་སྐྱབ་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོས་ཚུད་ཡིག་མང་པོ་བྲིས། ཁོས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལ།

༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་པོའི་འདོད་ཚུལ་ནི་dhatu-vada རྟེན་བདག་དུ་ལྟ་བ་
ཡིན།

¹མ་ཙོ་མོ་ཏོ་ཤ་རྩ་(Matsumoto Shiro) ཉིང་ཉོང་གི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་གི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོ་ད་ལྟ་ཉིང་
ཉོང་གི་ཁོ་མ་ཟོ་བ་སློབ་ཟུ་ཆེན་མོའི་ནང་བཟན་ཞིབ་འཇུག་གི་ལག་ཀྱི་དགེ་ཤེས་ཡིན། ཁོང་གི་ཞིབ་འཇུག་གི་ལ་ལྟོགས་
གཙོ་བོ་རྒྱ་ནག་དང་བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟན་གྱི་དབུ་མའི་བསམ་སྒྲོལ་དང་། གདོད་མའི་ནང་བཟན་བསམ་སྒྲོལ་གཤེགས་
སྤྱི་པོ་སྐོར་སྐྱབ་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་བཙམས་ཆོས་ལ། རྟེན་འབྲེལ་དང་སྤྱོད་པ། -གཤེགས་སྤྱི་པོ་དགག་པ་ཞེས་པ་དང་།
ཉིང་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ལ་དགག་པ་ཞེས་པ་དང་། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསམ་སྒྲོལ་སྐོར་སྐྱབ་པ་དུ་ཡོད་
དོ།

²ཏ་ཁ་མ་ཡ་ནོར་བུ་ཡ་ཁེ་(Hakamaya Noriaki) བོ་ཁོ་མ་ཟོ་བ་སློབ་ཟུ་ཆེན་མོའི་ནང་བཟན་ཞིབ་འཇུག་གི་ལག་ཀྱི་སྤྱོད་དོན་
ཆེན་མོ་ཡིན་ལ། ཁོང་གིས་མ་ཙོ་མོ་ཏོ་ཤ་རྩ་ནང་བཟན་དག་ཐེར་གྱི་བསམ་སྒྲོལ་ལ་ལྟོགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་མང་པོ་བྲིས་ལ།
བྱད་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ཉིང་འཛིན་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ལ་དགག་པ་དུག་པོ་བཏང་སྟེ་ཡོད།

༢ dhatu-vada རྟེ་བདག་ཏུ་ལྷ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགག་པའི་ཡུལ་ཡིན། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ནི་dhatu-vada རྟེན་འབྲེལ་པའི་རིགས་པ་ཡིན།

༣ ཉི་ཉོང་གི་ནང་བསྟན་ལ་མཆོན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་འོ་.....
འདྲོད་ཚུལ་རྟེན་འབྲེལ་པ་ནི། བསྟན་པ་དག་ཐེར་གྱི་གནད་དམ་པ་ཡིན།

ཁོའི་འདྲོད་ཚུལ་ལ། སངས་རྒྱས་བཙམ་ལྷན་འདས་“ལྷགས་འབྱུང་སྟོན་གི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་”ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་.....
ཡིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་འང་“རྟེན་འབྲེལ་”དང་“སྟོང་བ་ཉིད་.....
”ལས་གཞན་པའི་“རྟག་”དང་“དག་པའི་བདག་”སྟགས་བྱུང་ཏུ་མཐོ་བ་གདོད་མ་
ནས་གྲུབ་པ་སྟགས་ནི་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་ཏུ་མས་བསྐྱབས་ཡོད།

ཉི་ཉོང་ནང་བསྟན་དག་ཐེར་སྟེ་བ་ནམས་ཀྱི་འདྲོད་ཚུལ་ལ། ཉི་ཉོང་དང་རྒྱ་ནག་
ཁོ་རེ་ཡ་སྟགས་ཀྱི་ནང་བསྟན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་མང་པོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་.....
པོའི་གཞུང་གི་ཆང་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ།
བདག་རྟག་པ། དངོས་པོ་སྟགས་ཀྱི་འདྲོད་ཚུལ་ཁས་ལེན་པའི་ཆང་གཞི་ལས་བྱུང་.....
པའི་ནང་བསྟན་ཞིག་ཡིན། གདོད་མའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་.....
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་པ་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་“སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་”ཁོ་ན་ཡིན་པས་
ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་རྟག་བརྟན་མི་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་པའི་ལྷ་བ་
ཡོད་ཆད་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པས་ན། ཉི་ཉོང་གི་ནམས་སྟེ་བ་དང་། རྒྱའི་ཉིང་
འཛིན་སྟེ་བ་སྟགས་ནི་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་ཞེས་དགག་པ་བྱས་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་
ནང་བའི་གཞུང་གི་ཐ་སྟད་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་བྱེ་རྩལ་བའི་ཐ་སྟད་གཡར་བ་ལས་ནང་བ་
བས་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པ་སྟགས་ལྷ་བ་མང་ཏུ་བཤད་ཡོད།

མ་ཙི་མོ་རྟ་ཤ་རོ་སྟགས་མཁས་པ་འདི་དག་ནི་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་གི་མཁས་པ་
ཡིན་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཆོ་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་ལའང་གསལ་ཆ་ཏུ་
ཅང་ཡོད། མ་ཙི་མོ་རྟ་ཤ་རོ་ཡིས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་མཆོན་ཉིད་ཞེས་པའི་དཔེ་ཆ་
བཅུ་མས་ཡོད་པ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལྷན་པ་དང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཞེས་པའི་ཚུ་སྟགས་.....
བྱས་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་མཁས་པ་འདིའི་དགེ་ཆ་ནི་ཉི་ཉོང་བོད་རིགས་ཞིབ་འཇུག་
གི་མཁས་པ་ཆེན་མོ་ཡ་མ་ཁོ་ཆེ་ཟློ (山口瑞凤) ཤིས་ཡིན་པ་སྟགས་ལ་གཞིགས་ན།
ཁོའི་འདྲོད་ཚུལ་ལ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཤན་ཡོད་པ་བཤད་ཆོག་ལ། ཁོས་བརྟོ

ན་པའི་ལྷ་བ་འདི་དག་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་དང་ཉ་ཅང་མཐུན་ཆེ
 ལ་བས་ན། རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་ལྷ་བའི་ཤན་ཞུགས་འདུག་པར་བཤད་ཆོག་སྟེ།
 འདིར་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་ལ། བོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་དག་གིས་“སྟོང་ཉིད་”
 དང་“གཤེགས་སྟོང་”ཟུང་དུ་འབྲེལ་ནས་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 སྟོང་པོའང་མཐར་ཐུག་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཀུན་གྱིས་བཞེད་པས་ན། “སྟོང་ཉིད་”
 དང་བྲལ་བའི་“དངོས་པོའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་”¹ཞིག་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་
 མཐའ་གང་གིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པས་ན། བོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་དག་ལ་ཉི་ཉོད་
 མཁས་པའི་གཞི་དེ་དག་འབབ་དཀའ་ནའང་། རྩོམ་སྒྲིག་གཙོ་བོ་གཞན་སྟོང་སྟེ་
 བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ལ་གཞི་ལ་ཆེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་རྣམས་
 པ་མཆོན་པའི་ཐ་སྟོན་བཞུགས་པ་མང་བས་ནས། གཞུང་ལ་ཞིབ་དུ་མ་སྦྱངས་པར་
 གཤེགས་སྟོང་གི་གོ་བ་ལོག་པར་འགྲོ་བའི་རྟེན་ཁའང་གིན་དུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།

དགྲུ་བ། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ལྷ་བ་དང་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲུབ་

9. 1 བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ལྷ་བ་དེ་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་

ཞིག་ཡིན།

ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱི་བསམ་སྒྲུབ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་
 ལུགས་སྒྱུའི་བསམ་སྒྲུབ་ལས་འགོངས་པ་ཞིག་བཤད་དུ་མེད་མོད། ཡིན་ནའང་། བོད་
 བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའི་མཁས་པ་དག་གིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལུགས་

¹ རྒྱ་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་དེ་སྟོང་
 ཉིད་དང་སྟེ་ལ་ནས་མི་བཤད་པར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཡོད་པ་དང་གནས་པ། དངོས་པོ། རྟག་པ་ཞིག་དུ་
 འབྲེལ་ཚུལ་འདི་ནི་གཞུང་གི་གནད་ལ་གོ་བ་མ་ལོན་པའི་རྟགས་སུ་འདོད་དོ། འདི་དག་ནི་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱིས་
 བཤད་པའི་དངོས་སྟོང་པོ་ལས་ཀྱང་མཐར་ཐུང་བས་ན། དེ་ལ་གནས་སྟེ་བས་སུ་“དངོས་པོའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་
 པོ་”ཞེས་སུ་མིང་ཅུ་གདགས་པར་བྱེད།

ལག་ལེན་སྤྱོད་དུ་རང་གི་སྤྱོད་བ་དང་ཉམས་ལེན་ལས་བྱུང་བའི་རྟོགས་པ་དག་བྱི་.....
རབས་པ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་གི་བགོ་བསྐལ་དུ་བཞག་ཡོད་པས་ན། ང་ཚོས་ཀྱང་ཁོ་
ཚོའི་སྐབ་འབྲས་ལ་གདེང་འཛིག་དང་བསྟོད་སྨྲས་མི་བྱེད་ཀ་མེད་རེད།

ནང་བསྟན་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་སྤྱི་ཁོག་མདོར་བསྟུས་ན། ལྷ་
བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལས་མེད་པར་བཤད་ལ། དེ་དག་ཞིབ་དུ་རྒྱས་.....
པར་སྒྲིམ་ན་ཚོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་དུ་བཤད་པའི་ནང་དོན་ཡིན་ནོ།
ཡིན་ནའང་། དེང་རབས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ན། གདོད་.....
མའི་ནང་བསྟན་ཏེ། རྟོན་པ་སངས་རྒྱས་འཛིག་རྟོན་དུ་བཞགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་
རྣམས་ནི་པལ་ཆེར། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་
གཉིས། ཕུང་པོ་ལྔ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རིག་པ། བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན། བྱ་ངན་ལས་.....
འདས་པ་སོགས་མཚན་ཉིད་དང་གཞུང་མདོར་བསྟུས་ལས་ཡོད་པར་མི་མདོན་ལ།
རྗེས་སུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲིབ་དཔོན་ཚོས་གདོད་མའི་ནང་.....
བསྟན་ཀྱི་ཤེས་རིག་བསམ་སྒྲུབ་“བདག་མེད་”དང་“སྟོང་ཉིད་”། “རྟོན་འབྲེལ་”
སོགས་ཀྱི་གོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་སྒྲེལ་ལ། ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲུབ་དེའང་རིམ་བཞིན་.....
གཞུང་ལུགས་འབྲས་འཆང་ལ། བསམ་སྒྲུབ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་དུ་བཏང་པ་མ་ཟད། སྐབས་
ཐབས་དང་ཚོས་བརྒྱད་སྟེ་ཚོགས་ཀྱི་ལུགས་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མར་སྒྲེལ་བས། ནང་བསྟན་
གཞུང་ལུགས་སྟེ་མང་ལ། བསམ་སྒྲུབ་ཕྱན་སུམ་ཚོགས་པ། ནང་དོན་གཞལ་བར་.....
དཀའ་བའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མ་ལག་ཅིག་དུ་ཆགས་པ་རེད།

ཐོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲུབ་ལ་མཚན་ན། བདེན་བཞི་དང་། རྟོང་པ་ཉིད།
བདག་མེད། རྟོན་འབྲེལ་སོགས་ཀྱི་གདོད་མའི་ནང་བསྟན་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཞིབ་དུ་.....
སྒྲུངས་པ་མ་ཟད། ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲུབ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་མའི་
སྒྲིབ་དཔོན་དག་གི་དགོངས་པ་མ་ལུས་པར་བསྒྱུར་ཅིང་། འཆད་ཉན་ཐོས་བསམ་.....
སྒྲིམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་སྟེ་ཚོགས་ཀྱིས་གཞུང་གི་དགོངས་དོན་བརྟན་ཤ་བཅད་.....
པས། རིམ་གྱིས་ཐོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲུབ་བྱུང་པ་རེད།

ཁོ་ཐོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། ཐོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲུབ་དེ་སྤྱོད་གཉིས་སུ་.....
བགོས་ནས་བཤད་ཆོག་པར་སྤངས་ཤི། དང་པོ་ནི། བཀའ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་
རྣམས་གཅིག་སུ་བབྱུང་ནས་སྐབས་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་བྱེད་པའི་དུས་མ་གཞན་སྟོང་

བའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་དང་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གདོད་མ་ནས་དག་
 པ། ཡོན་ཏན་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་
 འདོད་པ་དག་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མཐར་ཐུག་གི་
 དེས་པའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པས་ན། ཁོ་ཚོའི་ལྟ་བུ་མཐར་ཐུག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་་་་
 པའི་སྒྲིང་པོ་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་དགོས། གྲུབ་མཐའ་འདི་དག་ནི། རྟིང་མ་བ་གཙུག་པོ་
 ཡིན་པའི་རྫོགས་པ་ཆེན་མོ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་དག་དང་། བཀའ་བརྒྱད་་་
 གཙུག་པོ་ཡིན་པའི་འདུགས་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་དག་
 གཞན་ཡང་། ལམ་འབྲས་དབྱེར་མེད་དང་། དུལ་སེམས་མདོན་དུ་བྱེད་པ། རྒྱུ་འཆི་
 རླུང་འདས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འཛིན་དུ་མེད་
 པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ལྟ་བུ་འཛིན་པའི་ས་སྐྱ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རང་
 བཞིན་མི་སྒྲིང་བར་བཤད་པའི་རྩོན་པའི་གཞན་སྒྲིང་དབུ་མའི་ལུགས། གཞན་་་་
 ཡང་། བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད། ཞི་བྱེད་པ། སྦྱར་དུག་པ། བསྟེན་སྦྱབ་པ་
 སོགས་སྦྱབ་པའི་ཤིང་རྟ་བ་དག་གི་ལྟ་བུའི་གནད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ལ་་་་
 ཐུག་ཡོད་པས། བོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་མང་ཤོས་དེ་སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་པའི་སྡེ་ལ་
 གཏོགས་པས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་དེས་བོད་བརྒྱད་ནང་་་་
 བསྟན་གྱི་བསམ་སྒྲུབ་ཆེན་པོ་གྲུབ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། ཡིན་ནའང་།
 ཞོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན། གཞི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་
 འདི་དག་གིས་བཀའ་བར་བ་ཤེར་བྱིན་སོགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་“སྒྲིང་བ་ཉིད་”མི་་་་
 འདོད་པ་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར། ཁོ་ཚོས་“གཤེགས་སྒྲིང་”དང་“སྒྲིང་ཉིད་་་་་
 ”ཟུང་དུ་སྦྲེལ་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ནི། ཤེར་བྱིན་དང་དབུ་མ་ཐལ་འཁྱར་བའི་ལུགས་དང་། དེ་ཡང་་་་
 གཙུག་པོ་སྦྱབ་དཔོན་སྐྱུ་སྦྱབ་དང་ལྷ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཐུགས་ཆེ་
 བའི་དབུ་མ་རང་སྒྲིང་སྦྱབ་ནམས་ཡིན་ལ། དེའི་མི་སྣ་གཙུག་པོ་ནི་རྗེ་ཙུང་ཁ་བ་ཡིན་
 ནོ། རང་སྒྲིང་སྦྱབ་པའི་དབུ་མ་བ་དག་གིས་བཀའ་བར་བ་ཤེར་བྱིན་སོགས་ཀྱི་མདོ་་་་
 རྣམས་གཅིག་སུ་བཟུང་ནས་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་མ་ཟད། སྦྱབ་དཔོན་སྐྱུ་སྦྱབ་ཀྱི་་་་
 དབུ་མ་ཙུ་བ་ཤེས་རབ་དང་དེའི་འགྲེལ་བ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་་་་
 འཇུག་པ་སོགས་གཙུག་པོ་འཛིན་པས་ན། ཁོ་ཚོའི་ལྟ་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་

གི་དགོངས་པ་ནི་“རྟེན་འབྲེལ་”ལས་“ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱི་སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་པ་ཉིད་”ལས་གཞན་མེད་པས་ན། ཤེར་ཕྱིན་སྐད་སྤྲོད་པ་དགོངས་དོན་ངེས་དོན་དུ་.....
འཛིན་ལ། “སྤྲོད་པ་ཉིད་”སངས་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་འདོད་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པ་ཞེས་བའང་“རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པའི་.....
སྤྲོད་པ་”ལས་གཞན་དུ་མེད་པས་ན། དེ་ནི་རྟག་པ། དག་པའི་བདག་སྐད་སྤྲོད་པ་.....
ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར། དབུ་མ་རང་སྤྲོད་པའི་ལུགས་འདི་ལའང་རྗེས་.....
འཇུག་མཁས་པ་མང་བོའི་འགྲེལ་སྟེན་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ནའང་། མཐར་གཏུགས་
ན། “སྤྲོད་པ་ཉིད་”གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་“རིགས་པའི་སྤྲོད་པས་གྱིས་དབྱེད་པའི་.....
”ཀླུ་མཐའ་ཞིག་ཡིན།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པ་མ་བཤད་པར་བོད་ཀྱི་གཞན་སྤྲོད་དབུ་མ་དང་རང་
སྤྲོད་དབུ་མ་དབྱེ་མཚམས་འབྲེད་དུ་མེད་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པ་ལས་.....
ལྷགས་སུ་བོད་དུ་“ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ”དང་“སྤྲོད་པ་ཆེན་མོ”། “སྤྲོད་པ་ཆེན་མོ”
པ་ཆེན་མོ”སྐད་སྤྲོད་པ་རྒྱུད་དུ་གྲགས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་གྲགས་ཆེན་འདི་དག་སྤྲོད་དུ་
མེད་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པ་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་བསམ་སྟེན་
ཀླུ་མ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་ཁོ་བོས་སྤྲོད་པར་སྤྲོད་པས་སོ།

9. 2 བདེ་གཤེགས་སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་པས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་བསམ་སྟེན་ལ་ཐོན་པའི་རྣམས་པ།

1 ཆོས་ཀྱན་འདྲ་མཉམ་གྱི་ལྟ་བ།

བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་དགོངས་པ་ནི་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ནང་བསྟན་དང་རྗེས་
གྱི་ཐེག་ཆེན་པའི་བསམ་སྟེན་སྟེན་སྟེན་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ལས་.....
ཀྱང་མི་དང་མིའི་བར། མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས། མི་དང་ཕྱི་རྒྱལ་སྤྲོད་ཆགས་གྱི་བར་
ལ་ཐུན་མོང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་སྐད་སྤྲོད་པ་འདོད་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན་བཏོན་ཡོད། མི་
དང་སྤྲོད་ཆགས། ཐ་ན་རང་བྱུང་གི་ཆེ་ཤིང་སྐད་སྤྲོད་པ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པའི་སྤྲོད་པ་འདིའི་
འགོ་ཁྲུངས་ནི། “བདེ་གཤེགས་སྤྲོད་པ་མེས་ཅན་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པ་”དང་.....
“གཤེགས་སྤྲོད་ཆོས་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་”སྐད་སྤྲོད་པ་ལ་ཐུག་ཡོད་མོད།
བོད་ཀྱི་དབུ་མ་གཞན་སྤྲོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་གཤེགས་སྤྲོད་པའི་ཀླུ་མཐའ་དག་
ཀྱན་མཁུན་དོལ་པོ་བས།

སྒྲིབ་བཞུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ནི། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བཤེན་པ་སྟེ། ཆ་མེད་ཀྱན་མཆོད་
འགྲོ་སངས་རྒྱས་ནི། བཟན་གཡོ་ཀྱན་ལ་བྱབ་པར་འདོད།¹

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་བཟན་པ་སྟོང་དང་གཡོ་བ་སེམས་མཆོད་
ཅན་ཀྱན་ལ་བྱབ་པས་ན། རི་ར་བ། ལང་བྱིམ་ཉི་ཟླ། འབྲུ་སྟོན། གཅན་གཟན་མཆོད་
དུང་འགྲོ་ཀྱན་ལ་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་འཕྲོ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱིས་བྱབ་པས་ནས། དེ་དག་
ཀྱན་ལ་འདྲ་མཉམ་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་བུ་འཛིན་པ་འདི་ནི། སྟོང་བཅུད་དོ་མཉམ་
པའམ། ཞི་བདེ་མཉམ་གནས་ལ་ཕན་པའི་རིགས་པའི་རྒྱུ་རྟེན་ཞིག་ཏུ་བརྟེན་མེད་པ་
པ་མེད་དོ།

༢ སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ལྟ་བུ།

སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་རྩོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་ལྟ་བུ་འདིའི་མགོ་ཁྲིམས་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་མཆོད་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། སྟོབས་བཅུ་དང་
མི་འཇིགས་པ་བཞི་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་རྫོགས་པ་གདོད་མ་ཉིད་ནས་དངོས་སུ་
བཞུགས་ཡོད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་མངོན། དེ་ཡང་ཀྱན་མཁུན་དོལ་
བོ་བས།

གཞི་ལ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི། མཆོད་དང་དཔེ་བྱད་རྒྱུ་དང་ལྡན།
སྟོབས་བཅུ་མི་འཇིགས་བཞི་ལ་སོགས། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཅད་གདོད་ནས་རྫོགས།²

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་གདོད་མ་ནས་བྱུང་པར་
མེད་ལ། རྒྱ་མཆོན་ནི་གཞི་ལ་བཞུགས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྟིང་པོ་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་པས་ན། མེད་རིགས་ཆང་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པའི་ལྟ་བུ་འདི་
རྒྱུ་རྟེན་གྱི་མགོ་ཁྲིམས་ལེགས་ཤོས་ཤིག་ཏུ་མི་བརྟེན་ཀ་མེད་རེད། ད་ཆོས་ད་ལྟའི་སྟེ་
ཆོགས་ལ་དཔེ་བཞག་ནས་བཤད་ན། འཛམ་གླིང་དུ་མེད་རིགས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་མཆོད་
དགོས་པའི་འཁོད་སྒྲུལ་མང་བོ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་ནའང་། རིགས་པ་དང་གཞུང་མཆོད་

¹ཕྱི་ནང་གྲུབ་མཐའི་བྱེ་བྲག་ཆོག་ཀྱང་དོན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ། ཀྱན་མཁུན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། མདོ་སྨྲད་
འཛམ་ཐང་འཛམ་དབྱངས་ཤེས་རིག་སྟེ་གནས། དེས་དོན་དགའ་ཆལ། སྤྱིའི་དེབ་གངས་༩ ༢༠༠ཉེས། ཤོག་
གངས་ནན་གསལ།

²ཕྱི་ནང་གྲུབ་མཐའི་བྱེ་བྲག་ཆོག་ཀྱང་དོན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ། ཀྱན་མཁུན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། མདོ་སྨྲད་
འཛམ་ཐང་འཛམ་དབྱངས་ཤེས་རིག་སྟེ་གནས། དེས་དོན་དགའ་ཆལ། སྤྱིའི་དེབ་གངས་༩ ༢༠༠ཉེས། ཤོག་
གངས་ནན་གསལ།

ལུགས་རྩུ་མས་རྒྱབ་རྟེན་བཅའ་ནས་སྐྱབ་ཐུབ་པ་ཏ་ཅང་ཉུང་ལ། ཆོས་ལུགས་དང་་་་
 ཐུབ་མཐའ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མི་རིགས་ལ་“གདོད་མའི་ཉེས་པ་”ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་མ་ཟད།
 ཁ་ཤས་ཀྱི་“བུད་མེད་ལ་ནག་ཉེས་ལྷག་ཏུ་སྤྱི་བ་”དང་། ཁ་ཤས་ཀྱིས་“ཆོས་གཞན་སྐྱབ་
 བ་དག་བདུད་རྩུ་བཅི་བ་”སྟགས་སྟགས་སུ་སྤྱང་བའམ་རང་གི་ཁེ་ཕན་ཅམ་གྱི་དབང་་་་
 གིས་ཐུབ་མཐའི་རྒྱབ་བརྟེན་འཆོལ་བ་ཏ་ཅང་མང་བས་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 སངས་རྒྱས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པས་ན། རྒྱེ་བ། བུད་མེད། ཐུག་པོ་དབུལ་བོ།
 དཔོན་དང་གཡོག་ མི་ཡོད་ཆད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་བ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་སངས་རྒྱས་
 དང་ཁྱད་འབྱེད་རྩུ་གཏན་ནས་མེད་པས་ན། ང་ཆོ་ཆད་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་
 འདི་ཏ་ཅང་ཡིད་སྤྲོད་བྱེད་སའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ།

༣ རྒྱེ་འཆི་མུང་འདས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ།

ཆོན་རིག་དང་མའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་རི་ལྟར་འཕེལ་རྒྱས་སྤང་ནའང་། མཆོན་་་་
 ཉིད་རིག་པའི་གནད་དོན་ཁ་ཤས་དེ་ང་ཆོའི་མའི་རིགས་ལ་མཆོན་ད་རྩུང་ལན་མེད་་་་
 པས་འི་བྲི་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་རི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། འཆི་བ་ནི་ཅི་
 ཞིག་ཡིན་པ་སྟགས་སོ།། མི་རིགས་ཀྱིས་བྲི་བ་འདི་དག་གི་ལན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཐུབ་
 མཐའ་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལྟ་བ་འཆད་ནའང་། ད་རྩུང་ནམ་ཡང་བྲི་བ་
 འདི་དག་ལ་ལན་གསལ་བོ་ཞིག་ཐོབ་མེད།

དེའི་ཕྱིར་བོད་ཀྱི་བར་དོའི་ཐོས་གྲོལ་¹སྟགས་སྟགས་སྤྱི་དུ་དར་བྱུང་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཆོན་
 ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཐུག་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་འཛམ་སྤྱི་བ་ལ་མཆོན་ན། འཆི་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་
 པའི་སྐོར་ཀྱི་ལན་གཞུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱབ་ཐུབ་པ་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་་་་
 བསྟན་ལས་མེད་པར་བཤད་ཆོག ཡིན་ནའང་། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱི་འཆི་བའི་

¹ སྐྱབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་རྩུ་གསལ་པའི་བར་དོའི་ཐོས་གྲོལ་ནི་གསང་སྔགས་རྟིང་མའི་ཐུབ་མཐའ་འཛིན་པ་་་་
 དབྱིན་ཇིའི་སྐད་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་འབྲས་ལྗོངས་སློམ་འཕེལ་དགོ་བཤེས་སློབ་བསམ་འབྱུང་(Lama Kazi
 Dawazsamdup1868-1922)མཆོག་གིས་ལོ་རབས་ཉི་ཤུ་བ་ཡས་མས་སུ་བསྐྱར་གནང་ས་མཛད་ལ། རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཁོངས་ཨ་རུ་་་་
 ཡིན་པའི་འབྲས་རམས་པ་བན་ཅི་སི་(Dr. W. Y. Evans Wentz)མཆོག་གིས་དག་བསྐྱིགས་བྱས་རྗེས་ ༡༩༢༧ལོར་ཐོག་མར་
 དཔར་རྩུ་བཏབས་ལ། རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ཡིག་གཞི་ཐབས་པ་མ་ཟད། ༡༩༩༩ལོར་སུའུ་ཅེར་གྱི་ཡིག་ཐབས་
 པའི་འགོ་བརྗོད་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྱེད་སྒྲིབ་འདེད་པོ་རོང་གུར་(Carl Gustar Jung1875-1961)ཀྱིས་མཛད་ལ། ཁོང་གི་མགོ་
 བརྗོད་རྩུ་“ཐུབ་སྟགས་མངལ་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱབ་”འི་བྱུང་ཁོངས་ལས་བཀལ་ཏེ་“མངལ་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པ་”འཆོལ་
 བའི་ཆ་རྒྱུན་བསྐྱར་ཡོད་པར་བཞགས་པས། ཁོང་གིས་དཔེ་དབུ་དེ་མིག་ལྟར་གཅེས་པའི་སྐོར་བཤད་ཡོད་པས། དེ་བ་
 འདི་ནི་ཐུབ་སྟགས་སུ་་་་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་དར་བའི་དབུལ་བཅི་ཆོག་པ་ཞིག་གོ།

སྐྱོར་གྱི་བརྗོད་པ་དག་དོན་དམ་ཡིན་མིན་ང་ཚོའི་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་
 རིགས་པས་སྐྱབ་ཐབས་མེད་པས་ན། རིགས་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་སྤྱོད་དུ་ཁས་མི་.....
 ལེན་པའང་མང་བོ་ཡོད་པ་སྤྱོད་ཅིང་རེད། ཀང་ལྟར། འཆི་བ་ལ་སྐྱག་པའི་སྤང་བ་.....
 འདི་མའི་རིགས་ཐུན་མོང་ལ་སྤང་བས་ན། ང་ཚོས་མི་འདྲོད་པའི་སྤང་ཚུལ་འདི་.....
 ལའང་བསམ་སྒྲིལ་གཏོང་ཐབས་མེད་རེད། དེའི་ཕྱིར། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུན་གྱི་
 བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ལྟ་བ་འདིས་འཆི་བ་ལའང་ལན་གསལ་བོར་བརྗོད་ཡོད་དེ།
 སྐྱེ་འཆི་སོགས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་འདི་དག་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྤང་ཚུལ་ཙམ་ལས། དོན་དུ་གྲུབ་
 པ་མེད་ལ། རང་ཉིད་གདོད་མ་ནས་བྱ་ངན་ལས་འདས་པས་ན། ཀུན་མཁྱེན་སྟོང་
 ཆེན་རབ་འབྱམས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་ལས།

འཁོར་བའི་རང་བཞིན་འགྲོ་དུག་གྲོང་ཁྱེར་སྟོང་། ཆོས་དབྱིངས་ངང་ལས་.....
 གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་ཙམ། སྐྱེ་ཤི་བདེ་སྐྱུག་སྤྱོད་ཆོགས་སྤང་བ་ཡང་། སེམས་ཉིད་
 སྟོང་འདིར་སྐྱུལ་བའི་ལྟ་མོ་བཞིན། མེད་ལ་ཡོད་ལ་སྤང་ལ་གཞི་མེད་པས། མཁའ་
 ལ་སྤྱོད་བཞིན་སྟོང་བྱུར་བྱུར་བས། ཡོད་མིན་མེད་མིན་རང་བཞིན་མཐའ་འདས་
 པས། སྒྲོས་བྲལ་ཐིག་ལེ་ངང་དུ་འཁྱུག་པོ། སེམས་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རང་.....
 བཞིན་ནི། མཁའ་ལྟར་དག་པས་སྐྱེ་ཤི་བདེ་སྐྱུག་མེད། དངོས་པོ་རིས་མེད་འཁོར་.....
 འདས་ཆོས་ལས་གྲོལ། འདི་ཞེས་མི་མཆོན་མཁའ་སྟོང་རབ་ཡངས་པས། མི་འགྱུར་
 མི་འཕོ་ལྟན་འགྱུབ་འདུས་མ་བྱས། འོད་གསལ་དོ་རྩེ་སྟིང་པོར་སངས་རྒྱས་པས།

...1

སོགས་ཆོས་དབྱིངས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་དབྱིངས་སུ་སྐྱེ་འཆི་གཉིས་
 སུ་མེད་པ། བྱང་འདས་དང་འཁོར་བ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སོགས་འཆི་བ་ལ་སྤང་ཚུལ་
 གཞན་ལྟར་དུ་འབྲེལ་ཉམ་དང་མི་སྦྱོར་བའི་ལྟ་བ་བཏོན་ཡོད་ལ། མཆི་བའང་སྐྱེ་བ་དང་
 གཉིས་སུ་མེད་པས་ན་ཡིད་སྦྱོར་བའི་གནས་མ་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད་པས། མའི་རིགས་
 ཐུན་མོང་གིས་སེམས་ཀྱི་སྐྱག་སྤང་སེལ་བར་བྱས་པ་མི་དམན་པ་ཐོན་ཡོད་པར་བཤད་
 ཆོག

བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྟིང་གི་ལྟ་བའི་བྱས་པ་དང་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ།

སྟོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པའི་སྟོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་ལས། ཆོས་དབྱིངས་མཛོད། ཤིང་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༡༤ན་
 གསལ། ༢༠༠༧ལོར་དཔར་དུ་བཏབས།

༡ བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྒྲིང་གི་ལྟ་བུ་འཛིན་པ།

བོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་གཞི་བྱས་ཏེ་རིམ་
གྱིས་སྐབ་བརྒྱུད་དུ་མར་གྱིས་པ་བྱང་བར་འདྲི་ལ། སྐབ་བརྒྱུད་སོ་སོས་རང་རང་ལ་
གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཉམས་སྦྱང་དང་ལག་ལེན་
ཁྲིད་དུ། རང་གི་གཞུང་ལུགས་དང་ལྟ་བུ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བཏོན་ཡོད། དཔེར་ན།
སྒྲིང་མ་བ་ནམས་གྱིས་བཤད་པའི་“གཞོན་ལུ་བུམ་པའི་སྐྱ”སྟགས་གྱི་བཤད་ཚུལ་དེ་
རྒྱུད་སྐྱོ་སྟགས་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་“བུམ་ནང་མར་མེ”ཞེས་པའི་ལྟ་བུ་
དག་འཕེལ་རྒྱས་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་ལ། ཡིན་ནའང་། སྒྲིང་མ་བ་ལ་
ནམས་གྱིས་བུམ་ནང་མར་མེའི་དཔེ་རྒྱུ་གསལ་དུ་བཏང་བ་མ་ཟད། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྒྲིང་པོ་སོ་སོ་པལ་བའི་དུས་ནས་གདོད་མ་ནས་རྟུན་གྱིས་བྱུབ་པ་བུམ་པའི་ནང་གི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་རིམ་བཞིན་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་བཞུགས་པ་ཁས་སྤངས་བས།
“གཞོན་ལུ་བུམ་པའི་སྐྱ”ཞེས་པའི་ལྟ་བུ་འདི་བཏོན་པ་རེད། དེ་ལྟར་བོད་དུ་ཀམ་བ་
ཁ་ཤས་གྱིས་འདྲི་པའི་“རང་སེམས་ཀའུ་མའི་”ལྟ་བུ་འདི་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པ་
ཡིན་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་ས་བོད་ཀྱི་སྐབ་བརྒྱུད་སོ་སོའི་ལྟ་
བུ་གཏིང་རིམ་བུ་དང་གཟུགས་ཅན་དུ་ཤར་བ་ལ་རྣམས་པ་གལ་ཆེན་སྟོན་ཡོད་པ་མ་ཟད།
སྐབ་རྒྱུད་འདི་དག་གི་ལྟ་བུ་ནི་བོད་བརྒྱུད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་ལ་
འཕེལ་རྒྱས་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་འདྲོས་འཛིན་ཆོག

༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ།

བོད་བརྒྱུད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་“སྒྲིང་བ་ཉིད་”ལས་གཞན་དུ་
མེད་ལ། སྐབ་བརྒྱུད་བྱུབ་མཐའ་མང་ཤས་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་
“གསལ་སྒྲིང་འདུས་མ་བྱས་པར་”ཁས་ལེན་པ་མ་ཟད། གསེར་རྟ་ལྟ་རིག་ནང་
བརྟན་སྐབ་སྤིང་གི་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲོ་བྱས་གྱིས་“ཆོས་འཁོར་བར་བའི་གཟུགས་
ནས་ནམ་མཁུན་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲིང་ཉིད་སྒྲོས་བྲལ་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དེ་
འཁོར་ལོ་མཐའ་མ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རོ་སྒྲིང་བའི་ཆ་དེ་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་
མཐའ་མའི་སྒྲིང་པོ་བརྟན་པའི་མདོ་ནམས་ལས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་སྐྱེད་པའི་ཤེས་

ཡེ་ལྷན་དུ་བཤད་པ་དེའང་འཁོར་ལ་བར་བའི་སྒྲིང་ཉིད་དེའི་སྒྲིང་ཆ་ཡིན་པས་...”¹
 ཞེས་བཤད་པ་འདི་དོན་ལ་གནས་འདུག་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་པ་
 གདོད་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབ་མཐའ་དག་གིས་ཀྱང་“དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་”
 པོ”དང་“སྒྲིང་ཉིད་”གཅིག་དུ་ཁས་ལེན་པས་ན། ཀྱན་མཁྱེན་རྟོན་པ་བཞི་ལྷན་.....
 “དག་པའི་བདག་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དང་ཤེར་བྱེན་དོན་གཅིག་དུ་འདོད་པ་”དང་
 “དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མི་སྒྲིང་བའི་སྒྲིང་བ་ཡིན་པ་”འདོད་པ་དང་། འཇུ་
 མི་པམ་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འདི་ལ་“སྒྲིང་བ་ཉིད་ཆེན་པོ་.....
 ”སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་། བོད་ཀྱི་མཁས་སྐབ་མང་པོ་དབྱུ་མ་
 གཞན་སྒྲིང་དང་དབྱུ་མ་རང་སྒྲིང་གཉིས་མཐར་ཐུག་དོན་གཅིག་དུ་གོ་བ་སྟེ། རྒྱལ་.....
 དབང་ལྔ་བ་ཆེན་པོ། འཇུ་མི་པམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོ། པཌ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ།
 བྱང་རུ་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོ། རྒྱལ་དབང་བཅུ་བཞི་བ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་བཟུང་
 དུ་ཡོད་པས་ན། བོད་བརྒྱུད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དེ་ཤེར་བྱེན་སོགས་
 ཀྱི་དོན་“ཟབ་མོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་”ལས། གཞན་དེང་རབས་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་.....ཤས་ཀྱི་
 འདོད་པ་ལྟར། གཤེགས་སྒྲིང་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་བསྐྱབ་བརྒྱུད་འདི་དག་གིས་མཐ
 ར་ཐུག་རྟག་པ། གཅིག་པ། མི་འགྱུར་པའི་མགོན་རྒྱབ་སྤེལ་འཛིན་རྟོན་དུ་ཡོད་པ།
 དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བཅོལ་ན་རང་ཉིད་འདྲེན་པ་སོགས་“ཤར་བྱེགས་པའི་ལྷ་.....དབང་”²དུ་
 ཁས་ལེན་པའི་སྒྲིབ་དེ་གཏན་ནས་མི་འབབ།

དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མགོན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཆོག་དུ་གྱུར་བ།
 སློན་མེད། འཛིན་རྟོན་བྱེད་པོ། རྟག་པ་བདག་དང་། གཅིག་དུ་བཞུགས་པ།
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་“བསམ་གཏན་པ་
 ”དང་ཉི་ཉོང་གི་“རྣམ་སང་པ་”སོགས་ལ་འབེབས་པའི་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཉི་ཉོང་གི་.....
 མཁས་པ་ཆོས་འདོད་མོད། དེ་དག་རྗེས་སུ་དཔྱད་པའི་གནས་སོ། བོད་བརྒྱུད་.....
 གཤེགས་སྒྲིང་གི་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་མཐར་མཐུག་གི་གཞི། མཐོ་བ། སླེ་མ་

¹ དཔལ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒོ་གོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དེབ་གསུམ་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་སྒོ་གོས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས། མི་
 རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་། ༢༠༠༩ལོར་འཛུགས་པ་༡པོར། ཤོག་གངས་༣༥༤ན་གསལ།

² དེང་རབས་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་ཤས་དང་ལྷན་པར་དུ་སེམས་ཅམ་ཡིན་པར་ཁ་གཡར་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
 པོ་འཁོར་འདས་ཡོངས་ཀྱི་བྱེད་པོ་དང་། རྟག་བརྟན་མི་འགྱུར་བར་བཤད་པའི་ལྷ་བ་འདི་ལ་“ཤར་བྱེགས་པའི་ལྷ་
 དབང་”དུ་བཏགས་པ་ལོ།

མེད་པ། འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོ་སྐྱེས་ཀྱི་འདྲི་ཚུལ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་པ་མ་ཟད།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤང་བ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པས་ན། དེ་བཞིན་བཤེགས་པའི་སྤྲིང་.....
 པོ་འང་སྤང་བ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པ་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཁ་མཐུན་པར་སྤྲོ།

བརྩ་བ། བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྤྲིང་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས།

10. 1 གཤེགས་སྤྲིང་དང་བོད་མིའི་ནང་སེམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས།

འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཚུད་གཞི་མང་བའི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་
 བ་འདྲ། སྤྲིང་བཏང་དུ་མའི་བསམ་སྒྲིག་རྟོང་སྤངས། འཆོ་བ་རྩལ་སྤངས། ཆབ་.....
 སྤྲིང་ལ་འཛིན་པའི་ཉ་སྤངས་དང་། སྤྲི་ཆོགས་ལ་བཟུང་བའི་ནམ་འགྱུར་སྐྱེས་ལ་.....
 ཟེར་བར་བཤད་ལ། མའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་ཀྱིས་དོན་དངོས་སུ་མའི་སྤྲི་ཆོགས་
 ལ་འགྱུར་བ་དང་གསར་བརྗེ་བཟོ་གིན་ཡོད་འདུག འདུ་ཤེས་ཐུན་མོང་པ་དེ་ལ་ང་.....
 ཆོས་སྤྲུགས་སུ་མ་ཆད་པའི་འདུ་ཤེས་སུ་བཤད་ལ། སྤྲིང་གི་གཤེགས་ཀ་ཤུགས་ཆེ་བའི་.....
 འདུ་ཤེས་ལ་ང་ཆོས་སྤྲུགས་སུ་ལྟུང་པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་སུ་བཤད་ཀྱིན་ཡོད་འདུག

བོད་ལ་མཆོན་ན། འདུ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་སུ་ཐུགས་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་ནི་བོད་བརྒྱུད་
 ནང་བཟླ་བའི་བསམ་སྒྲིག་ཡིན། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟླ་བའི་བསམ་སྒྲིག་བོད་ཀྱི་ཆབ་.....
 སྤྲིང་དང་། སྤྲི་ཆོགས་སྤྲིག་གཞི། དཔལ་འགྱུར་སྐྱེས་ལ་ནམ་ཡང་ཤུགས་སྤྲུག་ཆེན་
 པོ་ཐེབས་བཞིན་ཡོད་པས་ན། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟླ་བའི་བསམ་སྒྲིག་བོད་མའི་འདུ་
 ཤེས་ལའང་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་ཤུགས་སྤྲུག་ཐེབས་པ་མངོན་སུ་མ་ཡིན། དེའི་བྱིར་བོད་
 མའི་བསམ་སྒྲིག་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་དེ། ནང་བཟླ་བའི་བསམ་སྒྲིག་སྤྲིང་འབྲེལ་
 བ་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་དུ་དར་བའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཉ་བ་དང་སྤྲིང་སྤྲུབ་ཀྱི་བསམ་
 སྤྲི་སྐྱེས་ལའང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཏ་ཅང་གསལ།

དཔེར་ན། རྟེན་མའི་གྲུབ་མཐའ་དང་གཡུང་དུང་བོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཤུགས་ཆེ་
 བའི་དམངས་ཁྲིད་དུ། བྱིས་པ་སྤྲིང་རྒྱག་མཁན་མང་དུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། འཕོ་བ་.....

སྐྱེས་སྐྱེས་ཤོས་དག་ལ་ཉམས་རྟོགས་ཐོན་མིན་དཔྱད་པ་གཏོང་བ་དང་གྲོས་བསམ་
 བྱེད་པའི་སྒོལ་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེའི་ཕྱིར། སྐབ་མཐའ་འདི་དག་གི་དམངས་ཁྲོད་དུ་མི་
 རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་སྒྲོལ་བྱུང་པའི་འདུ་ཤེས་ཆགས་ཡོད་པས། “འཕྲོ་བ་མ་སྒྲོལ་
 སངས་རྒྱས་མ་”ཞེས་པའི་བཤད་སྒྲོལ་ཡོད་ལ། དེ་ལས་མི་ཚང་མས་“རང་གི་སེམས་
 རྣ་སངས་རྒྱས་བཞུགས་”ཞེས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་འདོད་ཚུལ་……
 འདིའི་ཤུགས་རྒྱུན་ལོག་རང་གི་སེམས་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་རྩི་འཕྲོད་དགོས་པའི་
 འདུ་ཤེས་བཟུང་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུབ་སྦྱང་གཙོ་བོར་འཛིན་པ་ལས། ཕ་རོལ་སོ་
 སྒྱུབས་ཤིག་འཆོལ་འདོད་པའི་ཀུན་སྒྲིང་ཤུགས་རྒྱུང་བར་སྣང་། “སེམས་ཉིད་ལས་
 བྱི་ཕྱིར་གྱུར་བའི། ཕྱི་རོལ་མེད་ལ་སངས་རྒྱས་མེད།”ཞེས་པའི་ཉལ་ཚུལ་འདིས་ཀྱང་
 ཁོ་ཆོའི་བྱ་བ་གང་ལའང་སྡེ་ཁྲིད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་ཆགས་འདུག

དེའི་ཕྱིར་“དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རང་གི་སེམས་དང་རྩི་འཕྲོད་བྱེད་མེད་པའམ”ཡ
 ང་“རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་”འདི་ནི། བོད་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་འདྲ་……
 མཉམ་དང་། དབང་མཉམ། སྤྱི་མཐུན་དང་། མཉམ་གནས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རིག་
 པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་བརྟེན་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཆོག་ཡིན་ནའང་། འདུ་ཤེས་……
 འདི་དག་ནི་“སྤྱི་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་”ཡིན་པས། དེ་འདྲ་གསལ་
 བོ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་མངོན།

དགེ་ལུགས་སྐྱེས་སྐྱེས་ཤོས་ཀྱི་སྐབ་མཐའ་མ་བྱུང་པའི་……
 སྒོན་དུ། ལ་རྒྱས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབ་མཐའ་རྟིང་མ་དང་རྩི་ནང་། བཀའ་བརྒྱུད་སྐྱེས་
 ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་རང་གི་སེམས་དང་དབྱེར་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་
 ཤུགས་ཆེ་བས་ན། རི་སྒོད་དུ་གཅིག་ཤུར་“སེམས་འཆོལ་བ”འམ་“དེ་བཞིན་……
 གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་སྒྱུབ་པའི་”ཉམས་ལེན་པ་ཏ་ཅང་མང་བས།
 བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་སུ་གཅིག་ཤུར་རི་སྒོད་འགྲེམས་མཁན་གྱི་མི་གང་ས་ནི་ཉུང་ཤོས་ཤིག་
 མིན་པ་ལོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་དག་ལས་ཤེས་ལ། གཞན་ཡང་ཉམས་མཁྱུར་དང་ལྟ་མཁྱུར་……
 སྐྱེས་ནི་རི་སྒོད་པ་དག་གིས་རི་སྒོད་འགྲེམས་པའི་ལྟ་བུའི་གནད་ཁ་ཟིན་པ་ནམས་སྤྱི་
 རུ་སྒྲུངས་པ་ཡིན་པ་གསལ་ལ། ཁོ་ཆོའི་ཉམས་མཁྱུར་དག་གིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་སུ་
 མིའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྟངས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་རེད། ཉམས་མཁྱུར་
 ལེན་པའི་རི་སྒོད་པ་དག་སྤྱི་ཆོགས་སུ་ཞུགས་ནས་འཛིན་རྟེན་མཐུན་འདུག་གི་ལས་ལ་

ལྷགས་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཚོའི་ཤུགས་རྒྱུ་དང་ཆོས་ལུགས་སློབ་གསུང་འོག་སྐྱེད་ཡང་ཁྱིམ་
 ན་གནས་པ་དག་རི་ཁྲོད་འགྲིམས་ནས་ཆོས་ལུགས་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་གོམས་སླུ་ཡོད་
 པས་ན། ཁོ་ཚོའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མི་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་དུ་བལྟགས་པ་
 དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་ཡོད་པས་ན། ཆོས་ལུགས་དང་མི་སེར་འབྲལ་.....
 མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། རང་ཉིད་རང་གི་མགོན་དུ་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས། མི་སེར་དང་
 ཆོས་ལུགས་པའི་བར་དུ་གལ་རིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་ཤུགས་རྒྱུད་བ་སྐྱེས་སྲུ་བཤད་ཆོག
 ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། རྗེས་སྲུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྐྱེས་བཀའ་.....
 མཐའ་མ་ངེས་དོན་དུ་མི་བཅེ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དག་དར་བ་ནས་བཟུང་། གཞུང་.....
 ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་ཆེ་ལ་ལྷག་པར་དུ་“སྒྲིང་ཉིད་དང་བདག་མེད་སྐྱེས་རིགས་པས་.....
 གཏན་ལ་འབེབས་པའི་”སྐྱེས་པར་དཀའ་བའི་རིགས་པ་དག་དར་བ་ནས། ཆེད་
 དུ་དགོན་པར་གནས་པའི་རབ་བྱུང་བ་ལས། གཞན་ཁྱིམ་ན་གནས་པ་དག་ལ་ཉམས་
 སྲུ་ལེན་པའི་སློ་གྲོས་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་དབེན་པས་ནས། ཆོས་ལུགས་པ་དང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་.....
 ཆོགས་བར་གྱི་བར་ཐག་རྗེ་རིང་དུ་སྤང་ལ། རིམ་གྱིས་ཆོས་ལུགས་དེ་གསང་བ་དང་།
 ཟབ་མོ། སློ་ལ་རྒྱུན་དཀའ་བའི་འདུ་ཤེས་རྗེ་དྲག་དུ་སྤང་བས། རབ་བྱུང་བའི་སྤྱི་.....
 དང་འབངས་པལ་བའི་བར་ལ་གལ་རིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མཛོན་གསལ་དུ་གྱུར་ལ།
 ལྷག་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་མོས་“ཡོད་ཆད་མཐར་གཏུགས་ན་རིགས་པ་ལ་ཐུག་ཡོད་
 པའི་”རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་དང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཤུགས་ཆེ་བའི་ལྟ་བ་བཏོན་པ་
 ནས། ནང་བའི་གཞུང་ལ་མི་སྤྱིར་བཏང་བ་དག་གིས་གོ་བ་ལོན་དཀའ་བར་གྱུར་.....
 བས། སློམ་དང་ཉམས་ལེན་པའང་རྗེ་ཉུང་དུ་བྱེན་པར་མཛོན་ལ། “མར་གྱུར་.....
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་”དང་“བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ”སྐྱེས་དགོངས་པ་ཟབ་
 པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲིང་སྒྲོབས་དག་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྩལ་དུ་ཡོད་པ་ལས། སྤྱི་ཆོགས་
 སྲུ་མིའི་འདུ་ཤེས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་མི་ཆེ་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་སྤྱི་བཏང་གི་མི་ལ་མཚོན་ན།
 “དགེ་བཅུ”སྐྱེས་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱོང་དང་། “ཁ་བཏོན་”ཙམ་ལས། འདུ་ཤེས་ཀྱི་.....
 གཏིང་ཟབ་ས་ན་རང་ཉིད་ལ་ལྟ་བའི་ངོས་ཟིན་ཟབ་མོ་གང་ཡང་མེད་ལ། དོན་.....
 དངོས་སྲུ་སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་སྤྱིར་བཏང་གི་མི་སེར་ལ་ཏ་.....
 ཅང་ཆ་རྒྱས་མེད་པར་གྱུར། དེའི་ཕྱིར། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟླས་དེ། རིམ་གྱིས་
 རིག་པ་དང་ཆ་རྒྱུན་འཛོམས་པའི་མཐོ་རིམ་མི་སྤྱིའི་ཁྲོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལས། མི་སྤྱིར་

བཏང་པ་དག་གི་བསམ་སྒྲུབ་འདུ་ཤེས་ཐད་ཤུགས་རྒྱུན་ཏུ་ཅང་ཆུང་བར་གྱུར་འདུག
དེའི་ཕྱིར་ཁོ་པོའི་བསམ་ཚུལ་ལ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གཏིང་ཟབ་ས་ནས་སྒྲིང་ན་.....
ཐོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དག་གིས་བཤད་པའི་“དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་”དང་.....
“ཟབ་མོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་”གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུག་ནའང་། རྒྱགས་ཆེ་བའི་འདུ་
ཤེས་འཛིན་སྤངས་ལ་བྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ན། ཐོད་ཀྱི་སྒྲིཛགས་སུ་བཞག་དང་
འཛིན་བཞིན་པའི་འདུ་ཤེས་ལའང་བྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་སྣང་།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་གཞུང་སྐྱེས་འཁོར་ལོ་མཐའ་མའི་དོན་རྣམས་.....
ངས་དོན་ཏུ་འཛིན་པའི་ཐོད་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་དག་གིས་“སེམས་ཅན་”ནམ་“རང་
ཉིད་”ནི་ཡོད་ཚད་ཉེ་བ་ཡིན་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་སྒྲིབ་པའི་འདུ་ཤེས་
ཤུགས་ཆེ་བས་ན། མིའི་གལ་རིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ཐོབ་ཐང་གི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་
ལ་འདྲ་མཉམ་གྱི་བག་ཆགས་འཛིན་སྤངས་ལ། ཁོ་ཆོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཆོས་ལུགས་དེ་.....
གསང་བ་བསམ་མི་བྱུང་བ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། དེ་ནི་རང་གི་འཁྲིས་སུ་ཡོད་པའི་ཏུས་
རྒྱུན་འཆོ་བ་ནི་“སྣང་ཚུལ་གྱི་གཤེགས་སྒྲིང་ཡིན་པ་”དང་“དེ་ཉིད་སྒྲིཛ་ན་གནས་”.....
ལུགས་རྟོགས་བྱུང་བ་པོ་སྐྱེས་གཞུང་ལུགས་སྤྱོད་དག་གིས་སྒྲིབ་གསོ་བྱེད་པས་ན།
ངས་ནི་མི་རྣམས་ལ་བག་ཆགས་འཛིན་ཅུང་ཟད་སྤྱོད་འདུག

ཤར་ཕྱིན་སྐྱེས་“ཟབ་མོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གྲུབ་མཐའ་”འམ་
བཀའ་བར་བ་ངས་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དག་ལ་མཆོན་ན། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་
གནད་ཁ་འབྱེན་ལ། ཡོད་ཚད་རིགས་པས་སྒྲིབ་པའི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་དང་.....
མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་རྟོག་པའི་ཤུགས་ཆེ་བས་ན། མིའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་.....
འགྲོས་དང་བསྐྱེད་ལ། སྒྲིབ་གསོ་མཐོན་པོ་ཐུངས་པའི་མི་དང་སྒྲིཛགས་ཀྱི་ཁྲོད་ཏུ་སྤྱོད་
བར་མཛོད་ནོ།

ཡིན་ནའང་། རང་རང་ལ་ཐུན་མོང་གི་བྱད་ཆོས་ཡོད་པ་བརྟེན་ཏུ་མེད་པས་ན།
ཁོ་པོ་ནི་མཆོག་དམན་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་སྒྲིབས་པ་མ་མཆིས་སོ།

10. 2 གཤེགས་སྒྲིང་གི་རྩ་བ་དང་ཐོད་ཀྱི་སྒྲིཛ་རྒྱུན་རྒྱུ་དག

བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཐོད་ཀྱི་སྒྲིཛ་རྒྱུན་རྒྱུ་དག་ཅུང་ཙམ་བཤད་པ།
ཤར་ཕྱིན་མི་རིགས་འདི་དག་ལ་རྒྱུན་རྒྱུ་དག་འཕེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཏུ་ཅང་རིང་བ་.....

ལྟར་དུ་བོད་དུ་འང་སྟན་ངག་དར་བའི་མགོ་ཚུགས་པ་སྡེ་ཆོད་དུ་འདུག རིག་གནས་
 འཆོ་བ་དང་འདུ་ཤེས་སྒྲིག་པའི་རིག་གནས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བོད་ལ་མཆོན་
 བ། གནའ་སྡེ་མའི་དུས་ནས་གཏམ་པན་ཚུན་སྤྱུ་ལེན་པ་དང་། ཆོས་པ་ཆོས་མཁུར་
 གྱི་ལམ་ནས་དམངས་ལ་ཆོས་འཆད་པ། སོ་མའི་བར་གྱི་བརྗེ་དུང་སྒྲིག་གྲང་གཞས་
 གྱི་རྣམ་པས་མཆོན་པ། དེ་མེན། ཁེད་དང་། བཤད་པ། ལྷ་གསལ། ལྷ་འབོད་.....
 སྒྲིག་གྱི་སྟན་ངག་གི་རྣམ་པ་ཉ་ཅང་མང་། དབྱད་བརྗོད་པ་ཁ་ཤས་གྱིས་མའི་.....
 རིགས་ལ་སྟན་ངག་དར་བ་ནི་ཤེས་རིག་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གོམ་སྟབས་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་.....
 བཤད་པ་བཞིན། སྟན་ངག་གིས་མི་རིགས་ཤིག་གི་ཤེས་རིག་དར་བའི་ལ་རྒྱས་དང་སྒོ་
 སྒྲིག་མཆོན་ཞེས་བཤད་ཆོག བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་གི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་མིག་གིས་བཤེར་ན།
 གདོད་མའི་སྟན་ངག་གམ་གནའ་རབས་སྟན་ངག་གིས་བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་གི་སྤྱབ་ཆ་.....
 གལ་ཆེན་བརྩུང་ཡོད་མོད། དེ་ལ་ལོ་དང་དུས་ཆེགས་སྒྲིག་དབྱེ་པའི་རིགས་པ་
 མེད་ནའང་། སལ་ཆེར་ཡི་གེ་མེད་པའི་དུས་སྤྱུ་ཁ་ནས་ཁ་རུ་བརྒྱད་པའི་ངག་ཐོག་.....
 སྟན་ངག་སྤྱི་ཡི་ལུས་ཅན་དང་། རྗེས་སྤྱི་ཡི་གེ་བྱུང་ནས་ཚུལ་ལྡན་ཤེས་རིག་གི་མགོ་.....
 ཚུགས་རྗེས་ཀྱི་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡིག་ཐོག་གི་སྟན་ངག་སྒྲིག་ཏེ། སྡེ་མ་སྤྱིད་
 པ་ཆགས་སྤྱད་དང་གནའ་དཔེ་བྱིས་སྤྱད་། བྱི་མ་ནི། གནའ་རབས་མཁུར་སྤྱད་དང་།
 བཅན་པོའི་དུས་ཀྱི་རྗེ་སྟོན་བར་གྱི་མཁུར་སྒྲིག་ལས་བྱུང་བའི་སྟན་ངག་གི་རྣམ་པ་.....
 དག་ལ་གོ་དགོས།

དེ་ཡང་གདོད་མའི་སྟན་ངག་ལས་སྤྱི་ཡི་སྟན་ངག་དང་མཁུར་གྱི་སྟན་ངག་འདི་.....
 གཉིས་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ལ་རྒྱུན་སྟན་ངག་གི་ལུས་དང་རྣམ་པ་གཙོ་བོ་གཉིས་ཡིན་པས་ན།
 མཁུར་ནི་བོད་ཀྱི་རི་ཁྲོད་ཉམས་ལེན་པ་དག་གི་སེམས་ཀྱི་མྱོང་བ་དང་རྟོགས་པ་མཆོན་
 ཐབས་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་འདུག

མཁུར་འདི་འང་མང་ཤོས་ནི་རི་ཁྲོད་ཉམས་ལེན་པ་དག་གིས་རང་གཅིག་ཕྱ་དབེན་
 པའི་རི་ཁྲོད་དུ་ཡུན་རིང་བོར་དཀའ་བ་སྤྱད་ནས་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་མྱོང་བ་ཟབ་མོ་བྱུང་བ་
 བ། འཁོར་བ་འཇིག་རྟེན་དང་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ལྷ་བ་
 བྱུང་སྟབས་དེའི་དོན་སྤྱུ་རུ་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན།
 བོད་ཀྱི་སྤྱབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་འདི་དག་ལས་བྱུང་བའི་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་པོ་དག་གིས་.....
 གསུངས་པའི་མཁུར་གྱི་ནང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཁོ་ཆོའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་ཉམས་རྟོགས་ཏེ།

གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་དང་ཚོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སོགས་རང་གི་མྱོང་བ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་
མགུར་དུ་གསུངས་ལ། ཞར་དུ་རང་བྱུང་རི་ཆུ། འདབ་ཆགས་སེམས་ཅན་སོགས་་་་
འཇིག་རྟེན་རྟེན་འབྲེལ་ལས་བྱུང་བར་འདྲི་པའི་སྣང་ཚུལ་དག་ལའང་རང་གི་མཐོང་
ཚུལ་བརྟུན་དེ། དེ་ཡང་བོད་ཁམས་ན་གྲགས་ཆེ་བའི་རི་ཁྲོད་པ་དག་ནི། མགུར་་་་
གསུངས་པའི་སྟན་པའང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། མི་ལ་རས་པ། རྩ་བ་བསྟན་པའི་
ཉི་མ། རྩ་དཔལ་སྤྲུལ། ཞབས་དཀར་ཆོགས་དུག་རང་གྲོལ་སོགས་མང་པོ་ཡོད།
དེ་ཡང་རྩ་བ་ཆེན་གྱིས།

ཉི་གཞོན་འོད་ཀྱིས་ཁྱགས་པས་རེག་མ་ཐག། དྲངས་ཤེལ་ཁ་དྲོག་འཛིན་པའི་ཆུ་
ཐིག་ཏུ། ལྷ་བའི་གཟིགས་ཅན་ཁ་བ་བ་མོའི་རྩལ། ཤིང་ལོའི་འགྲམ་པར་ཡང་དང་
ཡང་དུ་འབྱེལ། ལྷུ་དྲང་ཁེངས་པས་དྲིགས་པའི་ནགས་ཀྱི་སྒྲུང་། ལྷ་ཆེན་སྤྱིད་་་་
ཀྱིས་སྤྲོ་བབས་བཅུའོ་ཞེས། ཁ་བའི་ཆུ་རྒྱུ་ཀྱང་ལྷ་དྲོག་པ་བཞིན།

ཞེས་པའི་སྟན་ངག་འདི་ནི་རི་ཁྲོད་པས་མཐོང་བའི་རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཤ་སྟག་་་་
ལས། དགོན་སྡེ་དང་གྲོང་ན་གནས་པ་དག་གི་རང་བྱུང་གི་མྱོང་བ་དེ་འདྲའི་མིག་ལ་
གཟིགས་ཅན་དུ་ཐོན་དཀའ་སྟེ།

དེ་ཡང་རི་ཁྲོད་པ་འདི་དག་གི་མགུར་གྱི་བརྟུང་བྱ་གཙོ་བོའང་རང་གི་ལྟ་བ་ཡིན་་་་
པས་ན། ལྟ་མགུར་གྱི་སྐོར་འདིས་བོད་ཀྱི་མགུར་སྤྱི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་བྱས་རྗེས་བཞག་་་་
ཡོད་ཅེས་བཤད་ན་ཆོག

དེ་ཡང་རྩ་བ་ཆེན་མི་ལ་རས་པས།
རྩ་བ་ཆེན་སྤྱི་མ་རྣམས་ལ་བྱག་འཛལ་ལོ། སྒོས་བཀའ་དྲིན་ཅན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི།
དུ་ཁྲོད་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར། ད་བར་དོ་འདི་ལ་དབྱངས་གཅིག་ལེན། སྤྱི་
ར་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་དང་། ལྷ་དང་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་གཉིས།
། དངོས་པོའི་གཤིས་ལ་གནས་ལུགས་གཅིག། ལྷ་བའི་བར་དོ་དེ་ལ་མཛོད། ལྷ་ཆོགས་
ཤར་བའི་དཀར་དམར་དང་། བརྟུང་དུ་མེད་པའི་སེམས་པ་གཉིས། དབྱེར་མེད་་་་་
གཞུག་མའི་ངང་དུ་གཅིག། སྒོམ་པའི་བར་དོ་དེ་ལ་མཛོད། ལྷ་ཆོགས་སྣང་བའི་་་་་
འཕྲུལ་སྣང་དང་། རང་སེམས་སྐྱེས་པ་མེད་པ་གཉིས། གཉིས་མེད་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་

¹ རྩ་བ་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་གསུང་ཚཱ་གཅིས་སྤྱིག་ མགོ་ལོག་ལུལ་ཡིག་བསྐྱར་ཅུས་ནས་བསྒྲིགས། མཆོ་སྟོན་མི་་་་་
རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྱར། ༡༩༩༥ལོར། ཤོག་གངས་པོ་ལྷ་གསལ།

གཅིག། སྤྱད་པའི་བར་དོ་དེ་ལ་མཛོད།།

ཞེས་པའི་མགུར་འདི་ལས། “སེམས་ཅན་”དང་“སངས་རྒྱས་”གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ། “སྤང་བ་”དང་“སེམས་པ་”གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ། “ཡོད་ཚད་གཉིས་མེད་”གཅིག་”ཏུ་འཛིན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཁྱད་པར་བའདི་ལྟ་བུའི་སྤྱིང་པོར་བབྱང་ནས་བཤད་ཡོད།

གཞན་བོད་ཀྱི་སྤྱལ་རྒྱན་སྟན་ངག་གི་“སྤྱག་”ཅེས་པའི་བཞེད་སྤྱལ་བྱང་བ་ནས་བབྱང་། སྤྱག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་འབྲུག་ཁམས་སྤྱལ་དང་། བོད་ཁམས་པ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱང་བ་ནི་བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་གི་གཞུང་གི་ཚུད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་བོད་ཀྱི་སྟན་ངག་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ཤིང་ཞིབ་ཆ་མི་དམན་པ་བརྟོན་འདུག མགུར་སོགས་ཀྱི་སྟན་ངག་གི་ནམ་པ་འདི་ལ་གཞུང་ལུགས་ཤིག་གི་ཚད་གཞི་མེད་མོད། གལ་ཏེ་མགུར་ལ་“སྤྱག་”ཅེས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྤྱལ་བཀོལ་ན། མགུར་ཀྱི་སྤྱག་ནི་ཐུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལྟ་བུའི་གནད་ཉམས་ལེན་ལས་བྱང་བའི་རྟོགས་པ་སྤྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་འདི་བོད་ཀྱི་མགུར་མའི་སྟན་ངག་གི་སྤྱག་ལ་བཅིང་གོས་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་སྤྱལ་བ་ཉམས་ལེན་པ་འདི་དག་གིས་རང་གི་ལྟ་བུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམ་ཁྲོད་ཏུ་རྒྱུད་ལ་སྤྱེས་པའི་ཉམས་རྟོགས་སྤྱི་བྱངས་ཤིང་། གཞོན་པར་དཀའ་བའི་སེམས་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་མགུར་བའདི་སྟན་ངག་ལ་བཞག་པའི་བྱས་རྗེས་ཤིག་ཏུ་བཅེས་ན་མི་ཆོག་པ་ག་ལ་ཡོད། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་འདི་རྟིང་མ་དང་བཀའ་བརྒྱད། རྩོམ་དང་སྤྱི་མཁས་ཐུབ་མང་པོའི་ཁྲོད་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཉ་ཅང་མང་པས། དེ་ཆོའི་ལྟ་མགུར་གྱིས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྤྱལ་རྒྱན་སྟན་ངག་གི་བྱངས་ཀྱི་དང་སྤྱེས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཉམས་པ་མེད་པའི་བྱས་རྗེས་བཞག་ཡོད་པ་ཚུད་མེད་ཟེད།

¹ མི་ལ་རས་པའི་མགུར། རུས་པའི་རྒྱན་ཅན་གྱིས་བཅུམས། མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་གིས་བསྐྱུ་ན། གོག་.....
དོས་༥༤/༩ན་གསལ།

༡ བོད་བརྒྱུད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སློང་པོའི་ཞིབ་འཇུག

བོད་ཀྱི་སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་ཚོར་མཆོད་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སློང་པོའི་.....
སློར་ལ་དབྱུང་པ་མ་བཏང་པའི་མཁས་པ་པལ་ཆེར་མེད་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སློང་པོ་ཉམས་སུ་མ་བླངས་པའི་མཁས་པ་དེ་བས་མེད་ཅེས་བཤད་ཆོག་ཡིན་ནའང་། མཁས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེའི་གཞུང་ལ་གནད་ཁ་ལྟག་ཏུ་བཏོན་ནས་.....
གསུངས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་བདེ་གཤེགས་སློང་པོའི་མཛེས་.....
རྒྱན་དང་དེའི་རང་འགྲེལ། སློང་ཆེན་རམ་འབྲམས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་མཛོད།
འཇུ་མི་པམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོའི་བདེ་གཤེགས་སློང་པོའི་སློང་བྱུང་སེང་གེ་ང་རོ་སྐགས་
དང་། ལྟག་པར་ཏུ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་མཁས་པས་མཛོད་པའི་བརྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་བ།
སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འགྲེལ་བར་གྲགས་པའི་རྒྱུད་བླའི་ཐོགས་འགྲེལ། དགོ་
ལུགས་པའི་རྒྱལ་ཆ་བ་རྗེའི་འགྲེལ་བ། རྩོམ་པའི་ཀུན་མཁྱེན་རྟོན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་.....
འགྲེལ་བ། གཟུང་ག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་འགྲེལ་བ། ས་སྐྱ་བའི་རོང་སྟོན་སྐྱ་བའི་
སེང་གོ་ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས་སྐགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སྐགས་འགྲེལ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་དག་.....
ཡིན་ལ། ཤེག་ཆེན་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་འཆད་ཉན་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེ་བའི་མཁས་པ་.....
ནམས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སློང་པོའི་ཞིབ་འཇུག་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེ་ཤོས་དག་ཏུ་.....
བཟངས་འོས་སོ། གཤམ་ཏུ་རྒྱུད་བླའི་འཆད་ཉན་གྱི་དར་ཚུལ་རི་མོའི་ལམ་ནས་.....
མཆོད་པར་བྱ།

༡ འཆད་ཉན་གྱི་འཕྲིན་ལས།

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ། ཤེག་ཆེན་རྒྱུད་བླ།

↓)

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད།

ཐོགས་འགྲེལ།

↓

↓

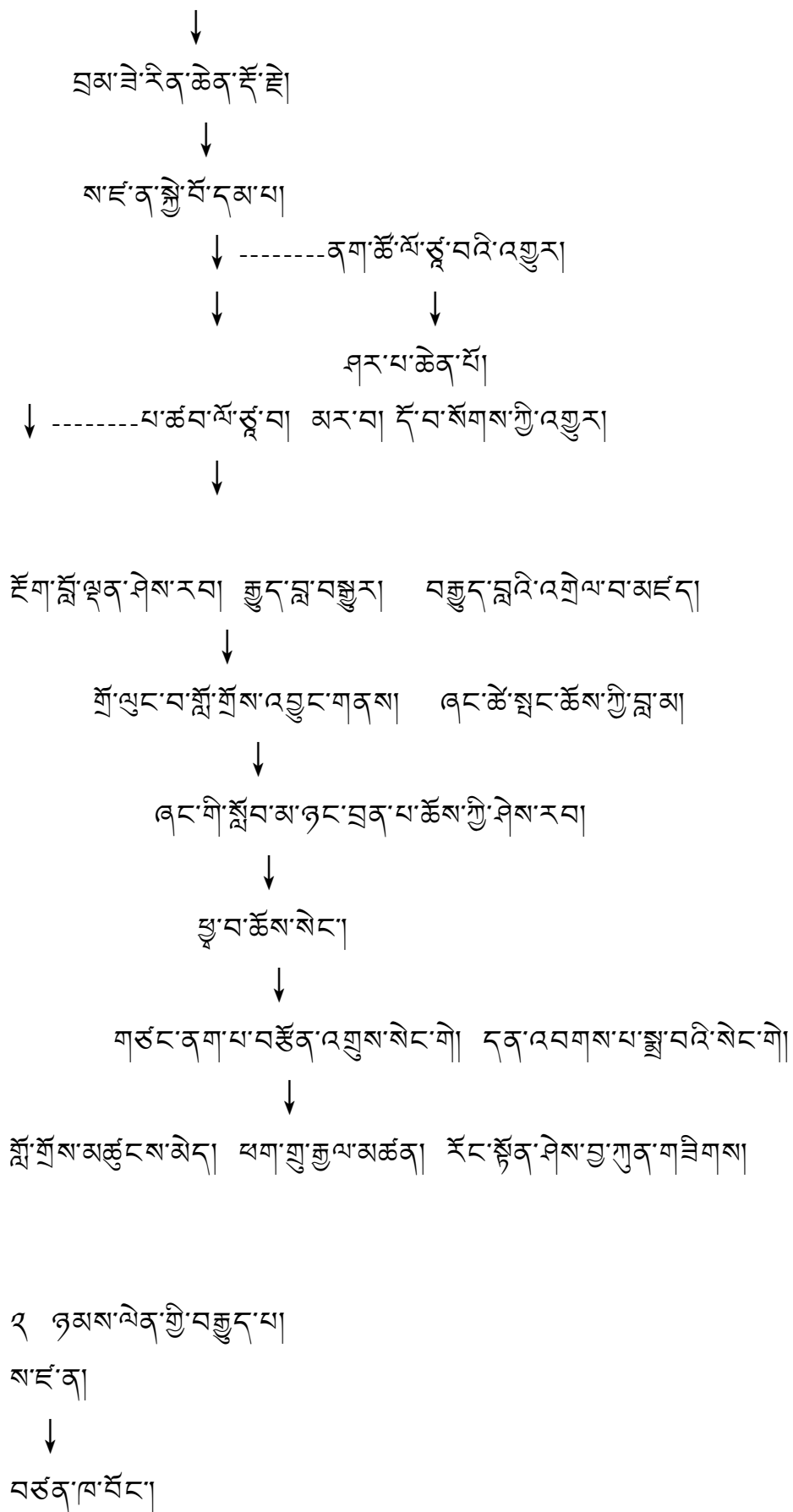
དབྱིག་གཉེན། ཉི་འགྲེལ།

↓

མངའ་བདག་མེ་ཏྲི་བ།

↓

དགའ་བའི་གྲགས་པ།

↓
 གཟུགས་དགའ་བའི་རྫོ་རྩེ།
 ↓
 ཀམ་རང་བྱུང་རྫོ་རྩེ།
 ↓
 ཀམ་དགོན་གཞོན།
 ↓
 ཀམ་འཕྲིན་ལས་པ་ཆེན་པོ།
 ↓
 འགོས་ལོ་སྤྱོད་གཞོན་ཅུ་དཔལ།
 ↓
 ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཆེན་པོ།
 ↓
 རྫོ་ནང་རྒྱ་ར་རྒྱ་ཐ།
 ↓
 དཔལ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་དོན་གྱུ་བ།
 ↓
 ཀུན་གཟིགས་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས།
 ↓
 ལྷ་ལུང་བ་ཀམ་བསྟན་འཕེལ།
 (རེའུ་མིག་འདི་ནི་བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་རྩེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀུན་དགའི་གཞུང་ལྷ་
 ར་སྤྱིག་པ་ཡིན།)

དེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་གིས་རྒྱུད་སྤྱི་འཆད་ཉན་དང་ཉམས་ལེན་ལ་
 གྱུབ་མཐའ་གཞན་ལ་མེད་པའི་བྱས་རྩེས་བཞག་ཡོད་པ་ཉ་ཅང་གསལ་ལ། འགྱུར་.....
 གཅིག་པོ་ལའང་ནག་ཆོ་ལོ་སྤྱོད་བའི་ནག་འགྱུར་དང་། རྫོ་ལོ་སྤྱོད་བའི་རྫོ་འགྱུར།
 པ་ཆོ་ལོ་སྤྱོད་བའི་འགྱུར་དང་། མར་བ་ལོ་སྤྱོད་བ་དང་། དོ་པོ་བ་སོགས་མཁས་པ་མང་
 པོ་ཡོད་ལ། རྫོ་འགྱུར་དང་ནག་འགྱུར་གཉིས་ནི་རྩེས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ལ་ཤུགས་རྒྱེན་

ཆེ་བའི་འགྲུར་ཡིན་པར་མངོན་ནོ།

དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟའི་དུས་སུ་གྲུབ་མཐའ་སྔ་སའི་མཁས་པའི་ཁྲོད་དུ་བརྒྱད་ལྔའི་.....
འཆད་ཉན་དར་ཡོད་ལ། དེ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ནི་རྟིང་མ་.....
དང་། རྩོད་དང་། ཀམ་བ་སོགས་གྲུབ་མཐའི་མཁས་པ་དག་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་དུ་རྩོད་.....
ནང་སྒྲ་མ་ཡོན་ཉན་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱན་མཆོན་རྟོན་པ་བཞི་ལྷན་གྱི་དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་གཞུང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོའི་འཆད་ཉན་སོགས་ལ་བྱས་.....
རྗེས་མི་དམན་པ་བཞག་ཡོད།

ཐོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་བསམ་སྒྲའི་གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་.....
སྟིང་པོའི་ཞིབ་འཇུག་ལ་མཚོན་ནས་བཤད་ན། དེ་སྤར་ཐོད་ནང་གི་ཞིབ་འཇུག་པ་.....
ནམས་ལས་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲིབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་འབྲུམ་རམས་པའི་ཁྲིད་སྟོན་དག་.....
ཀན་དཔལ་འབར་རྩོད་རྗེས་ཀྱིས་རྩོད་ལྟ་དགོངས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་རྩོམ་.....
ཁ་ཤས་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་དུ་ཁོང་གིས་བྲིས་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་དཔེ་ཆ་ཐོད་བརྒྱད་ནང་.....
བསྟན་གྱི་ནང་བསྟན་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུའི་རིམ་པ་ཞེས་པའི་དེབ་དུ། དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྟིང་པོར་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དག་རགས་པར་བཤད་.....
འདུག ཡིན་ནང་ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། དཔེ་ཆ་དེ་ནི་དང་རབས་ཞིབ་འཇུག་གི་ལྟ་.....
བཞིངས་སུ་བྱས་ནས། ཆོས་ལུགས་འཛིན་ཉིན་པའི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་བ་ལྷགས་ཆེ་ལ།
ལྷག་པར་དུ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱས་པའི་ལྟ་བུ་ཁ་ཤས་དེ། ཆོག་རིས་ཀྱི་གོ་བ་གནད་དུ་.....
བཟུང་ནས། མཁས་པ་སྔ་སའི་དགོངས་འགྲེལ་གོ་བསྐྱར་བ་མེད་པར། རང་ཉིད་ཀྱི་
ཤེས་རབ་དང་ཆོད་ཀྱིས་དཔོག་པ་ལྷགས་ཆེ་བས་ན། ཐོད་བརྒྱད་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྟིང་པོའི་ལྟ་བུའི་གསང་བ་བསམ་མི་བྱུང་བ་དང་། ལུས་པ་སྒྲ་ན་མཐོ་བ།
མཁས་པ་དུ་མས་དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་དུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པའི་ལྟ་བུ་སྒྲིབ་དཔོག་པར་.....
དཀའ་བའི་རིན་ཐང་དག་ལ་མཚན་ཉིད་སྤྲོས་བཞག་ཡོད་པས། བདག་ལ་ནི་དཔེ་
དེབ་དེའི་ལྟ་བུའི་ཟབ་ཆད་གནད་ལ་ཕོགས་མི་འདུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་སོ།

ཉེ་བའི་ལ་ཤས་རིང་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་སྐྱར་གྱི་དཔེ་ཆ་.....
གཞན་ཞིག་ནི་འབྲས་སྤངས་གྲུ་ཆོད་གི་བྱང་ཆེ་མཁན་ཟུར་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་
དགས་བཅུམས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་དོན་རྒྱ་ཐོད་ཀྱི་མཁས་པའི་.....
བཞེད་སྒྲིལ་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་གཞིན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན། བྱང་ཆེ་

མཁན་ཟུར་གྱི་གཞུང་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ཐོག་མའི་འབྲུང་ཁུངས་.....
 རིགས་ཀྱི་ནམ་བཞག་ཡིན་པ་ཁས་སྒྲངས་ནས། རྒྱ་གར་གྱི་ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་
 སའི་རིགས་ཀྱི་འདྲ་ཚུལ་དང་། རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སའི་རིགས་
 དང་སྟོང་པོའི་འདྲ་ཚུལ་རྩུང་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་ལ། ཁོང་གིས་མཐར་ཐུག་.....
 ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲོད་པའི་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་སྒྲའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་
 གཞིར་བཟུང་ནས་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་འདྲོད་ཚུལ། དགག་ཚུལ། སྐབ་ཚུལ་སོགས་
 མ་འདྲེས་པར་བྱས་ཡོད་པས་ན། རྗེས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ཞིབ་.....
 འཇུག་ལ་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡིག་ཆ་བསྐྱུན་ཡོད། ཡིན་ནའང་དཔེ་ཆ་.....
 འདིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་དྲི་མ་སྐྱུངས་ཚུལ་གྱི་ལྟ་བ་གནད་དུ་བཟུང་.....
 བས་གསུངས་ཡོད་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཞིབ་འཇུག་གི་ཡུལ་གཙོ་
 བོར་བཟུང་མེད་པ་དང་། བོད་བརྒྱུད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་འཆད་ཉན་
 གཅིགས་སུ་འཛིན་པའི་རྩོ་ནང་སོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་མེད་པ་མ་ཟད། ཞི་
 བྱེད་གཙོད་དང་། བསྟན་སྐབ་སོགས་སྐབ་བརྒྱུད་གཞན་དག་གི་ལྟ་བ་ལའང་གོ་.....
 འབྱེད་པའི་ཞིབ་ཆ་དོད་མེད། དེ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་མདོ་
 བརྩུ་སོགས་མདོར་བྲགས་པའི་གཞུང་ནམས་སུ་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལྟ་
 བ་གཞིར་བཟུང་ནས་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་མེད་པས་ན། གཞུང་འདི་ལའང་ད་དུང་ཁ་སྐྱོན་
 དང་ཟུར་ལྷ་བྱེད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་དོ།

ཁོ་བོའི་སྒྲིབ་དཔྱད་མཁས་པའི་དབང་པོ་དོར་ཞི་རིན་པོ་ཆེས་“དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་སྟོང་པོའི་ལྟ་བ་འདི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་པོའི་སྟོང་པོ་”²ཡིན་པའི་.....
 བཀའ་གདམས་གནངས་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ལྟ་བ་ནི་ནང་
 དོན་རིག་པའི་གཞུང་གི་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ན། དེང་རབས་མཁས་པའི་རིག་
 གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ཐབས་ཤེས་བཞོལ་ནས་བརྟུན་ཤིང་གཙོད་པ་ནི། བླ་དོན་རིག་.....

¹དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་མདོ་བརྩུ་ནི། ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་མདོ། ༢ གཟུངས་ཀྱི་དབང་
 ཐུག་རྒྱལ་བོས་ཞུས་པའི་མདོ། ༣ བྱང་འདས་ཆེན་པོ། ༤ སོར་མོ་ཕྱིང་བ་ལ་ཐན་པར་གདགས་པའི་མདོ། ༥
 དཔལ་ཕྱིང་མེད་གེང་རོས་ཞུས་པའི་མདོ། ༦ ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ། ༧ འཕེལ་འགྲེལ་མེད་པར་བསྟན་པའི་
 མདོ། ༨ རོ་ཆེད་མདོ། ༩ རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་མདོ། ༡༠ མདོ་སྟོན་གྲངས་པ་དེས་འགྲེལ།

²བདག་གི་འབྲུམ་རམས་པའི་དབྱེད་ཚོམ་གྱི་སྟ་གོན་དམ་བཅའི་སྟོང་ནས་གསུངས་པ།

པའི་“སྒྲིག་”ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན། རྗེས་སྒྲིག་ས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཚོས་
ལུ་མཐུང་དུ་འདིར་འབད་པ་བྱེད་དགོས་སྟུང་མོ།

སྒྱུར་ནང་བསྟན་ཚུལ་ལྟགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་
ཉི་ཉོང་དང་རྒྱ་ནག་ཁོ་རེ་ཡ། ཡོ་རོབ་པ། ཨ་མེ་རི་ཁ་བ་སྒྲིག་མཁས་པ་མང་པོ་
ཡོད་ལ། དེ་དག་དཔེ་མཚན་ཙམ་བརྗོད་ན། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཉི་ཉོང་གི་མཁས་
པ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་། ཉི་ཉོང་བ། (高奇直道) ཡིས་བརྩམས་པའི་དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་ལྟ་བུའི་ཞིབ་འཇུག་ཞེས་པ་《如来藏思想研究》 台北华宇出版社
1986 དང་། རྒྱ་ནག་པ་མི་ཉིན་ཆེན་ (释恒清) གྱིས་བརྩམས་པའི་པའི་དེ་བཞིན་.....ག
ཤེགས་སྟིང་པོའི་བསམ་མཐོ་ 《佛性思想》 台北东图书 1997ཞེས་པ་དང་།
མི་ཡིན་ཚུན་ (释印顺) གྱིས་བརྩམས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་ཞིབ་འཇུ
ག 《如来藏之研究》 台北正闻出版社 1992 ཞེས་པ་དང་། ལེ་ཡོན་ཏེ་ (赖永海) ཡིས་
.....བརྩམས་པའི་རྒྱུང་གོ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ 《中国佛性论》 中国青年出
版社 1999 ཞེས་པ་དང་། ཡང་བས་ཀྲོན་ (杨维中) གྱིས་བརྩམས་པའི་རྒྱུང་གོ་བའི་ནང་
བསྟན་གཤེགས་སྟིང་གཞུང་གི་ཞིབ་འཇུག་ 《中国佛教性心论研究》 宗教文化出版社2007
ཞེས་པ་དང་། བླེ་བན་དགེ་བསྟན་བརྩུ་བཤད་པའི་གས་ཀྱི་ཞོ་ཕན་མིས་དེ་བཞི
ན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ཇི་བཞིན་པ། (萧平实) 《真实如来藏》 正觉出版社 གཙོ་བོ་ཡིན
པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་མདོ་བྲལ་མང་ནའང་། དཔེ་ཆ་འདི་སྒྲིག་ས་
ཞེན་དང་འགལ་འདུའི་ཕུང་པོས་བྲལ་པ། མདོ་སྤྲད་གསེར་རྟའི་སྤྲུང་གི་.....མཁན་
པོ་བསོད་དར་རྒྱས་ཀྱི་དགག་ཡིག་ལོག་སྤྲུལ་ལྟར་འབྱེད་《破除邪说》 གྱིས་ལན་བཙུ་བ
དང་ཁོ་བོའི་དགོ་ཆུན་དམ་པ་མཁས་དབང་དོར་ཞིའི་བདུད་སྤེའུ་ལ་བའི་དྲག་ཆར་
《破魔金刚箭雨论-反击萧平实对佛教正法的恶毒进攻》天祝藏族自治县佛教协会出版 སྒྲིག་ས་
ལས་ལེགས་པར་བཀག་ས་ཡོད་པས་དེའི་དོན་ཤེས་པར་འདོད་པ་ཚོས་དཔེ་ཆ་དངོས་
ལ་གཟིགས་པར་འཇོལ།

གཞན་ཡང་། རིག་གཞུང་དུས་དེབ་དང་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔེ་དེབ་.....
སྒྲིག་ས་ན་འདིའི་སྒྲིག་ཀྱི་དབྱེད་ཚུལ་ཐན་ཐུན་མང་ངོ་། དེ་མིན་རྒྱུང་གོ་བའི་མི་དམངས་
སྤྱོད་གྲུ་ཆེན་མོའི་རྒྱ་བོད་བརྒྱུད་པའི་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་ཆན་ཁག་གི་དགོ་ཆུན་ལ་
ཤས་ཀྱིས་སྟིང་པོ་མ་སྒྲིག་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་སྒྲིག་ལ་དབྱེད་པ་བྱས་.....

པའི་དཔེ་དེབ་ཁ་ཤས་ཡོད་མིན་འདྲིས་ནི་དེ་དཔེ་བཞིན་མི་འདྲིན་ནོ།། བུ་མོ་མཉམ་པ་བྱ་བ་
བརྒྱུད་བའི་གཤེགས་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ལའང་ཨ་རི་བ་ཏུ་ཁན་(Hookham Shanpen) གྱིས་.....
གཞན་སྒྲིབ་ལུགས་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིབ་འགྲེལ་ཚུལ། (Buddha Within Tathagatagarbha Doctrine
According to Shentong) གྱིས་ཞུས་པའི་གཞུང་དང་། གཞན་ཡང་།
ཟེ་རོས་(Cyrus Stearns) གྱིས་བཙུགས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་དྲིལ་པོ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་སངས་
རྒྱུ་ཞེས་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་དྲིལ་པོ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་དང་གཞི་ལམ་ཞེས་པའི་
(The Buddha From Dolpo A study of the Life and Thought of Tibetan Master Dolpopa Sherab
Gyaltzen) དེབ་འདི་གཉིས་ནི་རུབ་ཕྱགས་སུ་བྱགས་སྒྲིབ་ཅུང་ཡོད་པའི་བོད་བརྒྱུད་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པའི་དབྱུང་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་ རྗེ་མེས་(Jamie Hubbard)
གྱིས་བྲིས་པའི་དབྱུང་རྩལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ། སྒྲིབ་པ་ཉིད། རྒྱ་གཅིག་སྒྲིབ་
བ། (Tathagatagarbha, Emptiness, and Monism) ཞེས་པ་དང་ རྗེ་མེས་(William H.Grosnic)
གྱིས་བརྒྱུར་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པའི་མདོ་དང་དེའི་འགྲུར་འགྲེལ།
(Tathagatagarbha Sutra)སོགས་ཚུལ་ལོགས་གསལ་ཡོད། ང་ཚོའི་ཆོས་ལུགས་རིག་གཞུང་.....
ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་གྱིས་དེས་པར་དུ་བཞག་འོས་པའི་གཞུང་དུ་ཁོ་པོ་འདོད་དོ།།
གོང་གི་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་གིས་བོད་བརྒྱུད་གཤེགས་སྒྲིབ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་
འབྲས་བུ་ལ་གཞིགས་ན། རུབ་ཕྱགས་ཀྱི་མཁས་པ་དག་གིས་“དེ་བཞིན་གཤེགས་”
པའི་སྒྲིབ་པོ་”དང་“སྒྲིབ་ཉིད་”གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འཆོལ་བའི་རིགས་པ་གཙོ་བོར་
བྱས་པ། བོད་དུ་དར་བའི་དབུ་མ་“གཞན་སྒྲིབ་”དང་“རང་སྒྲིབ་”གཉིས་ཀྱང་.....
“སྒྲིབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་”སྒྲིབ་ནས་དབྱེ་བ་འབྱེད་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྒྲིབ་པོ་དང་སྒྲིབ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བྱུར་ནས་བཤད་པ། དབུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཉིད་.....
འདྲིལ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིབ་པོ་འདོད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་
པས་ན། ཁོ་པོ་ནི་རུབ་ཕྱགས་པའི་མཁས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་འདོད་ནའང་།
རུབ་ཕྱགས་པ་རྣམས་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་བྱགས་ཆེ་ལ། གཞུང་ལུགས་.....
དང་ཐ་སྙད་ཡོངས་རྫོགས་སོ་སོར་གཏོར་ཏེ། བྱེ་བྲག་དང་ཞིབ་ཆ་དོད་པར་ཏུ་ཅང་.....
དག་འཕྲོ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་“བྱུང་འཇུག་”གི་རིགས་པ་དང་། “བྱུང་.....
འགྲེལ་”རིགས་པ། གཞན་ཡང་། “གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་”རིགས་ལམ་དག་སོ་སོར་
དག་ནས་བཤད་པས་ན། ང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་སྒྲིབ་ཀྱི་དག་ཡན་ལག་ཏུ་

ཕྱིད་པའི་དབྱང་ཚུལ་འདི་ཐོད་པ་དག་ལ་མཆོན་ན་ཉ་ཅང་དང་ལེན་བྱེད་ཁག་པོ་ཞིག་
ཏུ་འདུག

ཁྱའི་མཁས་པ་ཆོར་མཆོན་ན། ཁོ་ཆོས་ཐོད་བརྒྱད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་།
པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྱག་ཏུ་འདོད་པའི་ཆོག་རིས་ཀྱི་གོ་བ་གནད་ཏུ་འཛིན་ལ། དེ་.....
བཞིན་ཏུ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་བཅུ་མགས་གོ་བསྟར་ནས། ཐོད་ཏུ་དར་བའི་སྒྲིང་མའི་.....
བྱག་ཆེན་དང་། གཤེགས་སྒྲིང་། རྩོམ་སྒྲིང་གཤེགས་སྒྲིང་ནི་ངེས་པའི་དོན་.....
སྒྲིང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་པ། རྟག་པ། ཐེར་བྱག་པ། གཅིག་པ་ཞིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་འདི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པའི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ན། རྩོམ་དང་སྒྲིང་མའི་འདོད་
ཚུལ་གཅིགས་སྒྲིང་འཛིན་དགོས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཡོད་ལ། བྱད་པར་ཏུ་མཁས་པ་.....
བྱུགས་སྒྲིང་ཆད་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས། ཁྱའི་ཉིང་འཛིན་པའི་རིག་པ་དང་ཐོད་ཀྱི་རྩོམ་དང་བ་
མགས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དངོས་ཀྱི་རྗེས་སྒྲིང་འབྲངས་པའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་
མིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་བྱག་ཏུ་མི་འདོད་པའི་གཞུང་དང་
གྲུབ་མཐའ་ནམས་ནི་སངས་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་བྱུགས་ཆེ་བ་མ་ཟད།
ཁོ་ཆོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་མགས་སྒྲིང་བཞིན་པར་གོ་བ་བྲལ་ས་.....
པས། ཐོད་ཏུ་དར་བའི་བཀའ་བརྒྱད་དང་སྒྲིང་མ། རྩོམ་སྒྲིང་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་རྒྱ་
བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཁ་ཤས་ཀྱི་གཤེགས་སྒྲིང་གི་འདོད་དང་ཚུལ་མཐུན་
པར་བསྐྱབས་ནས། གཅིག་བསྟོད་གཅིག་སྦྱད་པའི་ཅོལ་རྒྱུད་གི་ལས་ཀ་འདི་ལ།
དམིགས་ཡུལ་གཞན་མེད་པའི་དབང་ཏུ་བཏང་ན། རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་པ་དང་.....
ཆོས་ལུགས་ཉམས་ལེན་པ་གང་གིས་བསྟན་ཀྱང་ཐུགས་མི་བཅོན་པས་ན། རེ་ཞིག་.....
བཏང་སྒྲིམས་སྒྲིང་འཛིན་པར་འོས། གཞན་ཡང་ཁྱའི་མཁས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱིས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་འཁོར་འདས་ཀུན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཉག་གཅིག་དང་།
ཡོངས་ཀྱི་སྐྱབས་མགོན་གཅིག་བྱ། རི་ལྟ་རི་སྒྲིང་གྱི་ཆོས་མཐའ་དག་དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ལས་འདར་མེད་པ་མགས། བདག་ཆེན་པོ་དང་གཅིག་ཕུ་བ་ནི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་མགས་སྒྲིང་བཤད་པ། སྐྱབས་གཅིག་སྒྲིང་བའི་ལྟ་བ་
གཉིས་སྒྲིང་མེད་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུགས་སྒྲིང་བར་འདོད་ནས་
སངས་རྒྱས་ལ་དགག་པ་གཏོང་བ་ཡིན་ལ། ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་མཐའ་.....
དག་ནི་“ཉེན་འབྲེལ་”དང་“སྒྲིང་ཉིད་”དང་། “བདག་མེད་པའི་”རིགས་པ་ལ་.....

གཞི་བརྟེན་དགོས་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་པས་འདྲི་པའི་“བདག་”དང་“སྐྱབས་
གཅིག་པུ”ཚུགས་སུ་ལྷུང་ཆེ་བ་ནི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་བྱང་ཆོས་ལས་འདྲའ་བའི་
རྟེན་སུ་ཏ་ཅང་གསལ་ལོ།

དེའི་ཕྱིར་པོད་བརྒྱད་གཤེགས་སྟོང་གི་ཞིབ་འཇུག་ལ་མཆོན་ན། དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་དགོངས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཞིག་“སྟོང་བ་ཉིད་”དང་“
རྟེན་འབྲེལ་”ལས་མ་འདས་པའི་ཚུགས་སུ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ལོ། དེ་བཞིན་.....
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ལྟ་བུ་འདི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་བུའི་ནང་སྟོང་ཡིན་པས་ན།
མིའི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང། དུམས་དང་སྟོང་རྩེ། ཞིབ་དེ་མཉམ་གནས། འཆོ་མེད་
བག་ཐེབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྤྱོད་དང་འགལ་མི་ཉན་པར་འདྲི་ལ།
ལྷག་པར་དུ་མཁས་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་“དྲང་ངེས་”འབྲེད་པའི་རིགས་ལམ་དང་.....
“རྟེན་པ་བཞིའི་”དགོངས་དོན་རྒྱན་བསྐྱངས་ནས། མིའི་སེམས་ཀྱི་འཆོ་བརྟེན་དེ་ཕྱུ་
ག་དུ་འགོ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་དུ་སྐྱབ་པ་ལས། བྱོད་རྒྱལ་ང་པམ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་...
ཚོད་ཉོག་དང། ཆོས་ལུགས་ལ་གོ་བ་མེད་པའི་དམངས་ལ་མགོ་ཚིངས་པར་བྱེད་.....
པའི་ལག་ཆ་འདི་དག་ནི། ང་ཆོས་གཞི་ནས་གད་སྟོགས་སུ་བསྐྱར་རན་པས་ན། “
བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱབ་པ་དང།”དང་“འགོ་རྣམས་རྟག་དུ་
སངས་རྒྱས་སྟོང་པོ་ཅན་”དུ་འདྲི་པའི་འདྲ་མཉམ་གྱི་བསམ་སྒྲུབ་ནི་ང་ཆོའི་མེས་པོས་
བཞག་པའི་སྤྱོད་ཅི་ཡིན་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་རྟག་མི་རྟག་གི་...
རིག་པ་ནི་ཐ་སྟོད་པའི་རིགས་ལམ་ལ་པན་པ་ཅམ་ནས་སྤྱོད་ཆོགས་ལ་པན་པའི་བསམ་སྒྲུབ་
མ་ཡིན་སྟུང་ལོ།

སྐྱབས་པ།

སྟོ་དང་སྐྱབས་པའི་རྩལ་དང་བང་ཆེན་གྱིས།

ཟབ་དོན་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་འདི་གཙོ་དུ་གཏུགས་ལོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་རྩེ་མཆོ་མོ་ལས།

འབྱུངས་པའི་ཤེས་རབ་རིག་པའི་བརྟེན་དུ་སྟོམས།

རི་བོ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་གངས་ཁོད་དུ།

ཅེ་གཅིག་གཉེན་སེམས་འཆོལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ།

ཆོགས་དང་གལ་གྱི་རིགས་པས་འཕྲུལ་འཁོར་གྱིས།

དེ་ཉིད་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཏན་འབེབས་པའི།
 གངས་ཅན་མཁས་པའི་སྒྲིལ་བཟང་འོ་མ་འདི།
 ཇིས་དོན་རྒྱ་མཚོར་འབྲེས་པའི་དན་རྟགས་སུ།
 རིག་པའི་ཁུར་བོ་རང་གི་སྟག་བསམ་གྱིས།
 འཁུར་བའི་སྒྲིལ་བ་སོར་མའི་རྩལ་གྱིས་བྱས།
 ཆགས་དང་ཉོན་མོངས་སྒྲིག་པའི་རི་བོ་དག།
 རང་གི་འབྲེན་བྱེད་ཡུན་དུ་སྒྲིབ་པའི་བྱིར།
 འདི་ལ་མཁས་པའི་བྲགས་དང་འགལ་བ་དང་།
 ཉམས་ལེན་ཕྱག་གི་རྒྱན་ལ་གཞོད་པ་དང་།
 སྟན་ནས་ཐོས་པའི་སྒྲ་མའི་བྱིན་རྒྱབས་དང་།
 ལུང་གིས་གདམས་པའི་དམ་ཆོག་ཟབ་མོ་ལ།
 འགལ་རྣམས་རྒྱལ་བའི་བྲགས་གྱིས་བཤགས་པ་མཛོད།
 རང་ལ་སྒྲོམ་དང་སྟན་གྱི་རྒྱད་མེད་པས།
 བྱིས་ཀྱི་མལ་ནས་དཔུང་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་འདི།
 ཉམས་དང་སྦྱང་བ་ཟབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བས།
 བལྟས་ན་འཇུག་རྒྱུ་ཁོལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་།
 རང་དང་རིགས་མཐུན་གྲོགས་ཀྱི་མིག་འདུན་དུ།
 རང་གི་ཤར་རྒྱལ་ཤར་གྱིས་བྲིས་བ་ལགས།
 བཟླ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག རྫོགས་སོ། ཨ་རྟོག་གྱིས་ལན་གྲུ་ནས་༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་
 ༡༡པར་རྫོགས་པར་བྲིས་པ་འདིས་བོད་བརྒྱད་ནང་བཟན་ཞིབ་འཇུག་གི་བཟླ་བ་ཡར་
 ངོའི་དཔལ་ལ་འགྲན་གྱུར་ཅིག

དབྱུང་གཞིའི་དཔེ་ཆོགས།

བོད་ཡིག་གི་སྐར།

- ༡༡ འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དག་དབང་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་བཅམས།དབུ་མའི་མཐའ་དབྱེད་ལུང་རིགས་གཏེར་.....
མཛོད། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་བསྟན་ཏེ་བཀྲམ། ༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་༡༢ དཔར་གཞི་བོག་མ།
- ༡ ཁང་དཀར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲུབ་བཟང་གིས་བཅམས། ཁང་དཀར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲུབ་བཟང་གི་གསུང་ཚུལ་ཕྱོགས་.....
བསྐྱེགས། གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་བསྟན། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡
- ༡ སེ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཡིག་སྒྲིབ་ཁྲུས་བསྐྱེགས། སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟུས་འགྲེལ་གངས་ཅན་.....
རིག་བརྒྱའི་མདུན་བསྟུན་སྐུ་རེངས་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་བསྟུན་ཁང་གིས་བསྟན་ཞིང་འགྲེལ་སྒྲེལ་བྱས། ༢༠༠༠ལོའི་
ཟླ་༡
- ༤ རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་བཅམས། དབུ་མ་ཆ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་བ་ཤེས་རབ་ཅས་བྱ་བའི་ནམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་.....
མཛོ་ཞེས་བྱ་བ། ཟླ་དགོ་དཔར།
- ༥ བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་བཅམས། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་དཀའ་གནད་ལས་བཅམས་པའི་དོན་འགྲེལ། ཟླ་.....
བྲང་ཤིང་དཔར།
- ༦ རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་བཅམས། བྲང་བ་ངེས་བའི་དོན་ནམ་པར་བྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་ལྟོང་པོ། སེ་.....
ཁྲོན་ར་བ་སྒྲིམ་མང་དགོན་བསྟན་སྒྲེལ་འགྲོ་པན་ཆོགས་པས་བསྐྱེགས། ༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༩པའི་ཆོས་༡༢
- ༧ རི་ཁྲོད་པ་དག་དབང་བྱམས་པ། རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ་དང་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་བ། མདོ་སྨྲད་

ར་ཡུལ་སྒོ་མང་དགོན་གྱི་མདྲོ་སྐྱུག་ས་བཤད་སྐྱབ་སྒྲིང་། ༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་༡༠བའི་ཆེས་༡༧

༤ གྲང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས་བཅམས། བསྟན་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་བ། མདྲོ་སྐྱུག་ར་ཡུལ་སྒོ་མང་དགོན་གྱི་
མདྲོ་སྐྱུག་ས་བཤད་སྐྱབ་སྒྲིང་། ༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་༡༠བའི་ཆེས་༡༤

༩ མཁས་མཆོག་བྱམས་པ་བཀྲ་ཤིས། དབུ་མ་ལ་འབྲུག་པའི་ནམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་དཀའ་བའི་.....
གནད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་མགིན་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ། མཆོ་སྒོན་ནང་བསྟན་རིག་གནས་སྐྱུ་.....
ཅལ་ཞབས་ཁྱེ་ཉི་གནས་ཞབས་ཁྱེ་ཁང་། ༢༠༠༤ལོར་

༡༠ ཁལ་ཁ་ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་གྱིས་བཅམས། དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྒྱུ་དབུ་མ་ལ་འབྲུག་པའི་ཆོག་འགྲེལ་དང་.....
བདེན་གཉིས་གྱི་ནམ་བཤད། ཟེལ་དཀར་དགོན་སྐལ་བཟང་དཔེ་མཛོད་ཁང་། སྐལ་བཟང་དཔེ་ཆོགས་ལས་པོད་ལྗེ་དང་.....
དང་པོ།

༡༡ ཤར་ཡུལ་སྐྱུག་ཆོགས་ཆེ་རིང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགོངས་རྒྱལ། བོད་སྐྱོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་བསྟན་.....
ཁང་། ༢༠༠༤ལོའི་ཟླ་༡༡པ།

༡༢ མི་པམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ། གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་སེང་གེ་ང་རྒྱ།

༡༣ ཁང་སར་བསྟན་པའི་དབང་ལྷག་གིས་བཅམས། ཁང་སར་བསྟན་པའི་དབང་ལྷག་གི་གསུང་འབྲུམ་བཞུགས་
སྐུ། དེབ་བཞི་བ། དེབ་ལྷ་བ། མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་། ༢༠༠༥ལོའི་ཟླ་༥བར།

༡༤ བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་བསྐྱུས་དོན་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་ལྗེ་མིག་ ལྷ་བྱང་གིང་.....
དཔར།

༡༥ བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་མཛེས་བར་བྱེད་པའི་རྒྱལ། ལྷ་བྱང་གིང་དཔར།

༡༦ བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་མཛེས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ ལྷ་བྱང་.....
གིང་དཔར།

༡༧ རྩེ་ཅོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ། གསང་འབྲུས་དོ་རྩེ་སེམས་བརྟེས་པའི་ངག་དོན་གྱི་རིམ་པ། ལྷ་བྱང་གིང་.....
དཔར།

༡༨ རྩེ་ཅོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ། ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་དཀའ་གནད་ཆ་བ།

༢༠ གྲང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ། ཀུན་གཞིའི་དཀའ་འགྲེལ། ལྷ་བྱང་གིང་དཔར།

༢༡ གསེར་རྟོག་སྒོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ། རྩེ་སེམས་སྒོ་མ་བཞུས་གྱི་ཁྲིང། ལྷ་བྱང་གིང་དཔར།

༢༢ ཐུའུ་བཀྲན་སྒོ་བཟང་ཆོས་གྱི་ཉི་མས་བཅམས། ཐུའུ་བཀྲན་གྲུབ་མཐའ། ཀུན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་
གིས་དཔར་བྱ་བསྟན། ༡༩༩༤ལོའི་ཟླ་༤བའི་དཔར་ཐེངས་དང་པོ།

༢༣ ཀུན་མཁྱེན་དོལ་བོ་བས་བཅམས། རྩེ་ནང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཆོ། མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་། ༡༩༩༥ལོ་

༡༤ མཁར་སྒོའུ་བསམ་བྱ་མཆོས་བཅས་ཀྱི་ བདེ་ལྟོ་འཕང་། མཁར་སྒོའུ་བསམ་གཏན་གྱི་གསུང་ཚུ་བྱུགས་
 དཔྱེགས་(སྙིང་ཆ) གྲུང་གི་འོ་ཐོང་རིག་པ་དཔེ་སྦྱར་ཁང་། ༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་༩པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།
 ༡༥ རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ལའ་བླ་མ་མཛད་། རྗེ་གསལ་ལྷན་ཚོས་མཆོག་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་གི་ཆོས་སྐོར། དེ་བ་བཏུན་པ།
 ཤང་ཀང་ཐེན་ལྷ་དཔེ་སྦྱར་ཁང་། ༢༠༠༨
 ༡༦ རིག་པའི་སྤྱིང་བརྗོད། འགར་ཅེ་དགོན་ཐུབ་བཏུན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་གི་རིག་པའི་སྤྱིང་བརྗོད་ཚུ་མ་སྤྱིག་ཁང་.....
 གིས་བཅྱིགས། ༢༠༠༩
 ༡༧ རིགས་སྤྱིབ་འགན་འཛིན་སྤྱི་བཟང་བྱ་མཆོས་སྐུར་བཞོ། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་བ་ཐལ་འབྱུར་བའི་
 སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་ཆེས་ཆེར་གསར་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་རིགས་གོང་ཞེས་བྲལ་བ་བཞུགས་སོ།
 ༡༨ རྣལ་འབྱོར་པ་སྒྲོམ་ཕྱེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་། སྒྲོམ་ཕྱེ་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན། ༢༠༠༩
 ༡༩ ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དང་གྲུང་ཐང་བཏུན་པའི་སྦྱོན་ལེས་མཛད་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་.....
 དཔྱད་ལུང་རིགས་གཉེར་མཛད་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལུང་རིགས་བང་མཛད་བཅས་བཞུགས་སོ། མཆོ་སྦྱོན་ནང་.....
 དཔྱད་རིག་གནས་སྐྱུ་ཆལ་ཞབས་བྱ་ཉེ་གནས་ཞབས་བྱ་ཁང་ནས་དཔར་བྱ་བསྐྱབ།
 ༢༠ གྲུང་ཐང་བཏུན་པའི་སྦྱོན་ལེ། སར་བྱིན་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱད་གྱི་མཆོན་འབྲེལ་ཚུ་འཕྲོ་བཞུགས་
 སོ། མཆོ་སྦྱོན་ནང་བཏུན་རིག་གནས་སྐྱུ་ཆལ་ཞབས་བྱ་ཉེ་གནས་ཞབས་བྱ་ཁང་ནས་དཔར་བྱ་བསྐྱབ།
 ༢༡ སྤྱི་ལོ་དང་པོ་བཟུང་གིས། ཞུགས་པ་དང་གནས་པའི་འཕགས་པའི་དགོ་འཏུན་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་མཐའ་.....
 དཔྱད་སྐལ་བཟང་འཇུག་དོགས། མཆོ་སྦྱོན་ནང་བཏུན་རིག་གནས་སྐྱུ་ཆལ་ཞབས་བྱ་ཉེ་གནས་ཞབས་བྱ་ཁང་ནས་དཔར་བྱ་བསྐྱབ།
 དཔྱད་བསྐྱབ།
 ༢༢ རྗེ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཅེ་སྤྱིང་ཆེན་ཞེས་བྲལ། ལྷང་མཐའ་བཏུན་འཛིན་ཉེ་མས་བཅྱིགས། ཞང་པོ་དེ་གིས་
 རིག་དཔེ་བཏུན་ཁང་གིས་བཏུན་ཞིང་བཟུམ།
 ༢༣ དབུ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བརྟན་པའི་ཅ་འབྲེལ། ཅ་བ་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྦྱབ་དང་། འབྲེལ་བ་རྫོགས་པ་མཛད་.....
 བཅས་བཟང་པོས་མཛད་། ཤང་ཀང་ཐེན་ལྷ་དཔེ་སྦྱར་ཁང་།
 ༢༤ རྒྱུད་སྤྱིའི་འབྲེལ་བ་ཁྲིམ། ལྷ་ཐང་དགོན་པའི་གིང་དཔར་མ། རྒྱལ་ཆབ་རྗེས་མཛད་།
 ༢༥ དངེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོའི་སྟོང་ཐུན་ལེང་གེང་རོ། འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་།
 ༢༦ དཔལ་རྒྱལ་བ་རྫོན་པའི་ལྷ་བ་ཤན་འབྱེད་ཡིད་གྱི་ཐུན་ལེ། རྫོན་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཏཱ་ལའ་བླ་མ་མཛད་། མི་
 རིགས་དཔེ་བཏུན་ཁང་། ༢༠༠༩
 ༢༧ རྗེ་བཙུན་བྲམས་པ་མགོན་པོས་མཛད་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྱིའི་བཏུན་བཅོས། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་.....

དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྟན།

༡༩ རྩོམ་སྒྲིག་པའི་མེད་གསལ་བཅས་མ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་མའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པ། མི་
ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་བསྟན་ཁང་གིས་དཔར་དུ་བསྟན།

༤༠ བཅ་མཁའའི་ནོར་བུས་བཅས་མ། བཅ་མཁའའི་ནོར་བུའི་གསུང་ཚམ་ཕྱགས་བསྒྲིགས། གྲུང་གོ་བོད་ཀྱི་ཤེས་
རིག་ཁང་།

༤༡ བྱ་རྒྱལ་བ་གཡུང་དྲུང་། ཉམས་རྒྱུད་རྒྱལ་བའི་ཕྱག་ཁྲིད་། སངས་རྒྱས་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་དཔེ་ཚོགས།
མི་ཁྲོན་དཔེ་སྟན་ཚོགས་པ། མི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་། ༢༠༠༥མའི་ཟླ་བ་༧པར་པར་ཐངས་དང་བོད་པར།

༤༢ བྱང་ཆེ་མཁན་བྱུང་རྩེ་བཅུན་བསོད་ནམས་ཀྱན་དགའ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་བོའི་དོན་རྒྱ་བོད་ཀྱི་
མཁས་པའི་བཞེད་སྒྲུལ་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཟླ་གཞོན་ཞེས་བྱ་བ།

གཞན་སྟོང་གི་མདོ་ཁྲུང་ས་བོ་ཡིག

༤༣ དཔལ་ཕྱེད་གི་མདོ།

༤༤ འཕགས་པ་མེར་མོ་ཕྱེད་བ་ལ་ཕན་པའི་མདོ།

༤༥ དྲི་མེད་ཉི་མ་ཟླ་བའི་མདོ།

༤༦ རྒྱུད་བསྟན་སྟོན་མ།

༤༧ ཉམ་ཟླ་བས་བསྟར་པའི་ཕྱང་འདས་ཆེན་པོ།

༤༨ དཔལ་དགོངས་པ་ཁྲུང་སྟན་པའི་རྒྱུད།

༤༩ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐིག་ལེ་རྒྱུད།

༥༠ དཔལ་དེ་རྩེ་ཕྱེད་བ་མདོན་པར་བཟོད་པ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་བོ་གསང་བ།

༥༡ ལྷ་དུམ་མ་རའི་མེ་ཉིག་ཉམ་དཀོན་པའི་མདོ།

༥༢ མེར་ཕྱེད་གི་མདོ།

༥༣ དེས་དོན་གྱི་མདོ་བསྟན།

༥༤ མཁའ་འགྲོ་མ་དོ་རྩེ་གྲུང་།

༥༥ ཟླ་གྲུས་མི་ཐད་པར་བཙན་པ།

༥༦ རྩོམ་སྒྲིག་པའི་ཕྱག་ཁྲིད།

༥༧ མདོ་ཕྱེ་རྒྱུད།

༥༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་མི་བྱུང་པའི་མདོ།

༥༩ ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་བསྟན་པ།

འབྲིང་ཡིག་སྒྲུབ་མང་དཔེ་ཚོགས། མི་རིགས་དཔེ་སླུབ་ཁང་། ༢༠༠༤པའི་ཟླ་བ་༡༥།

ཐུ་ཡིག་གི་རྒྱུ་

汉文文献

- 1朱丽霞著：《宗喀巴佛学思想研究》，中国社会学出版社2007.4月第一版。
- 2班班多杰：《拈花微笑-- 藏传佛教哲学境界》，青海人民出版社1996年版。
- 3班班多杰著：《藏传佛教思想史纲》，三联书店上海分店1992年版。
- 4[美]杰米·霍巴德, 保罗·史万森主编, 龚 艾译：《修剪菩提树一批判佛教风暴》，上海古籍出版社2004年版。
- 5[日]松本史郎著，褚俊杰《宗喀巴中观思想研究》，载《国外藏学研究译文集》第八辑。
- 6张曼潇主编：《中观思想论集》，台北，大乘文化出版社1978年版。
- 7曹志成：《请辨〈中观心论〉及其〈思择炎〉对瑜伽行派三性思想之批判》，载《东方宗教研究》1996年第五期。
- 8《缘起佛性成佛—隋唐佛学三大核心理论的建议之研究》，宗教文化出版社2003年出版。
- 9谈锡永、邵颂雄著译：《如来藏二诗见—不败尊者说如来藏》中国藏学出版社，2007年11月第一版第一次。
- 10谈锡永、沈卫荣、邵颂雄著译《圣人无分别兑持经对勘与研究》，中国藏学出版社，2007年11月第1版第一次。
- 11唐忠毛著：《佛教本觉思想论争的现代性考察》，上海古籍出版社，2006年3月第一版。
- 12方立天文集[第四卷]：佛教哲学，中国人民大学出版社，2006年10月。
- 13吕澄著：《印度佛教学源治大讲》，上海世纪出版集团，上海人民出版社，2005。
- 14杜继文主编：《佛教史》，江苏人民出版社，2006年1月一次，6月2次。
- 15季羡林著：《佛教十五题》，中华书局2007年版。
- 16多识仁波切著，《佛教理论框架》，甘肃民族出版社出版. 2006年6月
- 17多识仁波切著，《佛教著名经典选析》，甘肃民族出版社出版, 2006年7月
- 18多识仁波切著，《佛教三宝原理奥义解》，甘肃民族出版社出版, 2006年8月
- 19多识仁波切著，《宗喀巴大师佛学名著译解》，甘肃民族出版社出版

- 20多识仁波切著,《藏学研究甘露》,甘肃民族出版社出版
- 21多识仁波切著,《藏传佛教疑问解答集萃》,甘肃民族出版社出版
- 22多识仁波切著,《密海灯塔》,甘肃民族出版社出版
- 23多识仁波切译《西藏佛法修正之王—热罗大师传》,甘肃民族出版社出版
- 24多识仁波切著,《活佛说佛—佛教理论框架及导读》,甘肃民族出版社出版,2007年6月
- 25多识仁波切著,《破魔金刚箭雨论—反击箫平实对佛教正法的恶毒进攻》,天祝藏族自治县佛教协会,2006年1月
- 26[日][左佐木教悟 高崎直道 冢本启祥著,扬曾文、姚长寿译,《印度佛教史概说》,复旦大学出版社出版1989年10月第一版
- 27[英]渥德尔著 王世安译《印度佛教史》,商务印书馆出版,1987年4月第一版
- 28黄复年主编,《近现代著名学者佛学文集 吕澄集》,中国社会科学出版社出版,1995年12月
- 29[英]A·B·凯思著 宋立道 舒晓炜译《印度和锡兰佛教哲学—从小乘佛教到大乘佛教》,上海古籍出版社2004年11月第一版
- 30王森,《关于西藏佛教史的十篇资料》,中国科学院民族研究所,少数民族社会历史研究室编印,1965年四月 北京
- 31霍夫曼著李有义译《西藏佛教诸派宗义》,今日中国出版社,1995年 北京
- 32 姚卫群,《印度哲学》,被进大学出版社,1996年4月第2次印刷。
- 33 汤用胆,《印度哲学史略》,中华书局出版社,1998年4月第一次印刷。
- 34 许明银 智军的《见差别》 著本试译 辅仁大学法学院 东方宗教研究 新二期
- 35 阿旺洛追扎巴著 许得存 译 《觉囊派教法史》, 西藏人民出版社 1999年9月
- 36 赛仓。罗桑华丹著 王世镇 译注 《藏传佛教格鲁派史略》, 宗教文化出版社,2002年3月
- 37 措如次朗 著 王世镇 译注 《藏传佛教噶举派史略》 宗教文化出版社 2002年4月
- 38 刘立千 著 《藏传佛教各派教义及密宗漫谈》,人民出版社 1997 年4 月
- 39 尕藏加 《人类奥秘大开放—藏传佛教密宗》 中国社会科学出版社 1995 年 3月
- 40 破嗔虚明 著译 《大般涅槃经今译》中国社会科学院出版社出版 2003年7月

41. (法)戴明威 著 耿昇译《西藏僧诤记》中国敦煌吐鲁蕃学会著编 甘肃人民出版社
出版 1984年10月
42. (日)松本史朗 著 肖平 杨金萍 译 《缘起与空一如来藏思想批判》，中国人民大学
出版社出版 2006年9月
43. (美) 伊丽莎白 纳珀 著 刘宇光 译 《藏传佛教中观哲学》，中国人民大学出版社
2006年12月
44. 许明银 著 《西藏佛教史》 佛哲书舍出版发行 2006年10月
- 45 宿白 著 《佛教寺院考古》 北京文物出版社 1996 年发行
- 46 台北市佛教正觉同修会 编印 《三乘唯识一如来藏系经律藏编》
- 47 李安宅 《藏族宗教史之实地研究》 上海世纪出版集团 2005年5月
- 48 山口瑞凤 《西藏》(上)(下) 台湾全佛文化事业有限公司出版 2003年8月
- 49 《宝积经》(今译)中国社会科学院出版 2003年7月
- 50 《胜鬘经》(今译)中国社会科学院出版 2003年7月
- 51 《大般涅槃经》(今译)中国社会科学院出版 2003年7月
- 52 伊曼努尔.康德 著 李秋零 编译 《康德论上帝与宗教》 中国人民大学出版社2004年
10月
- 53 麦克.阿盖尔 陈彪 译 高师宁 校 《宗教心理学》导论 中国人民大学出版社2005年
10月
- 54 罗德尼.斯达克 高师宁 张晓梅 刘殿利 译 高师宁 审校 《宗教的未来》 中国
人民大学出版社2005年10月
- 55 威尔弗雷.坎特韦尔.史密斯著 董江阳 译 《宗教的意义与终结》
中国人民大学出版社2005年6月
- 56 觉群 赖永海 主编 杨维中 著 《中国佛教心性论研究》宗教文化出版社出版 2007 年
9月1日
- 57 赖永海 著 《中国佛性论》 中国青年出版社出版 1998年8月发行
- 58 陈兵 著 《佛法真实论》 宝庆讲寺丛书 中国佛教学者文集 朗宇法师主编 宗教
文化出版社出版 2007年4月发行

- 58 赖永海 著 《佛典辑要》 人民出版社出版 2007年7月
- 59 李林 著 《退回释尊之侧》 华夏出版社 2009年1月
- 60 陈兵 著 《生与死-佛教轮回说》 内蒙古人民出版社 2005年1月
- 61 多识仁波切 著 《藏传佛教常识300题》 甘肃民族出版社 2009年9月
- 62 多识仁波切 著 《西藏的心灵智慧》 甘肃民族出版社 2008年9月
- 62 马鸣 著 真谛译 《大乘起信论》 中国佛教典籍选刊 1992年4月
- 63 舍尔巴茨基 著 立人译 《佛教中心概念与法的意义》 汉译世界佛学名著 中国社会科学出版社 1994年1月
- 64 舍尔巴茨基 著 立人译 《佛教的涅槃概念》 汉译世界佛学名著 中国社会科学出版社 1994年1月

དབྱིན་ཡིག་གི་སྐོར་

- 1 Buddha Within: Tathagatagarbha Doctrine According to the Shentong Interpretation of the Ratnagotravibhaga (S U N Y Series in Buddhist Studies) by S. K. Hookham (Jul 1991)
- 2.The Buddhist Feminine Ideal: Queen Srimala and the Tathagatagarbha by Diana Mary Paul (Jan 1980)
- 3.TATHAGATAGARBHA: An entry from Macmillan Reference USA's Encyclopedia of Buddhism by WILLIAM H. GROSNICK
- 4.The Two Truths of the Tathagatagarbha: A study of two Mi pham rgya mtsho's works on the teaching of the Tathagatagarbha by Tam Shek-Wing and Henry C.H. Shiu
- 5.The Lion's Roar of Queen Srimala: A Buddhist Scripture on the Tathagatagarbha Theory by Alex Wayman
- 6.The Lion's Roar of Queen Srimala: A Buddhist Scripture on the Tathagatagarbha Theory Buddhist Traditions, Vol. 10 by Alex Wayman (1990)
- 7.The lion's roar of Queen Srimala: A Buddhist scripture on the Tathagatagarbha theory
- 8.The Buddha Nature: A Study of Tathagatagarbha and The Alayavijnana by Brian Edward

Brown

- 9.The Buddha Nature : A Study of the Tathagatagarbha and Alayavijnana (Buddhist Tradition Series Vol.11) by Alex Wayman and Brian Edward Brown (Jan 1, 1994)
- 10.A study on the Ratnagotravibhaga (Uttaratantra),: Being a treatise on the Tathagatagarbha theory of Mahayana Buddhism (Serie orientale Roma) by Jikido Takasaki (1966)
- 11.The Heart of the Buddha's Teaching by Thich Nhat Hanh (Paperback - Jun 8, 1999)
- 12.Contemplative Science: Where Buddhism and Neuroscience Converge (Columbia Series in Science and Religion) by B. Alan Wallace (Sep 29, 2006)
- 13.Indo-Tibetan Buddhism: Indian Buddhists & Their Tibetan Successors by David Snellgrove (Mar 18, 2003)
- 14.Secret of the Vajra World: The Tantric Buddhism of Tibet (Ray, Reginald a. World of Tibetan Buddhism ; V. 2.) by Reginald A. Ray (Jul 23, 2002)
- 15.Approaching the Great Perfection: Simultaneous and Gradual Methods of Dzogchen Practice in the Longchen Nyingtig (Studies in Indian and Tibetan Buddhism) by Sam Van Schaik (Dec 25, 2003)
- 16.The Tibetan Assimilation of Buddhism: Conversion, Contestation, and Memory by Matthew T. Kapstein (Feb 7, 2002)
- 17.Mipham's Beacon of Certainty: Illuminating the View of Dzogchen, the Great Perfection Studies in Indian and Tibetan Buddhism by John W. Pettit (Nov 25, 1999)
- 18.Essence of Buddhism (Shambhala Dragon Editions) by Traleg Kyabgon (May 1, 2001)
- 19.Freedom from Extremes: Gorampa's "Distinguishing the Views" and the Polemics of Emptiness (Studies in Indian and Tibetan Buddhism) by Jose Ignacio Cabezón and Geshe Lobsang Dargyay (Mar 1, 2007)
- 20.The Bridge of Quiescence: Experiencing Tibetan Buddhist Meditation by B. Alan Wallace and Tson-Kha-Pa Blo-Bzan-Grags-Pa (Mar 1998)
- 21.Self, Reality and Reason in Tibetan Philosophy: Tsongkhapa's Quest for the Middle Way' (Curzon Critical Studies in Buddhism, 18) by Thupten Jinpa (Oct 25, 2002)

22.Profound Buddhism: From Hinayana to Vajrayana by Kalu Rinpoche (Sep 1995)

23.Losing the Clouds, Gaining the Sky: Buddhism and the Natural Mind by Doris Wolter (May 16, 2007)

24.Indestructible Truth: The Living Spirituality of Tibetan Buddhism (Ray, Reginald a. World of Tibetan Buddhism, V. 1.) by Reginald A. Ray (Jul 23, 2002)

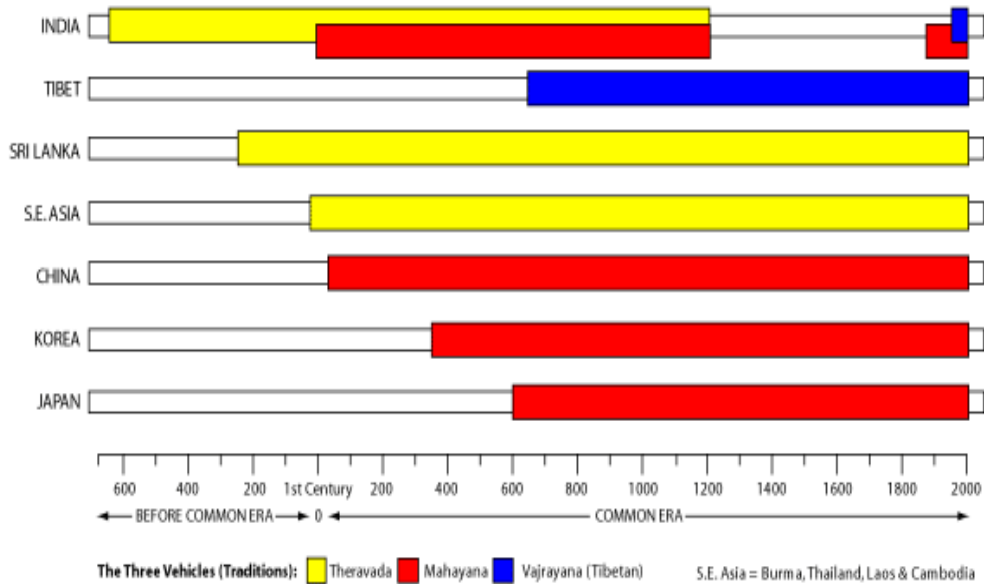
བཀའ་ཁྲིན་ལྷ་ཡིན།

དབྱུང་ཚྭ་འདྲིའི་སྒྱུར་དངོས་རྒྱུ་གསུམ་གང་ལའང་ཁོ་བོའི་བྲིད་སྟོན་
དགེ་ཤོན་རིན་པོ་ཆེ། སྟོགས་དུས་ཀྱི་མཁས་མང་སྐར་ཆོགས་བྱེ་བའི་བྲིད་
དུ་མཆོན་མའི་མགོན་བཞིན་ལྷ་མ་མེ་བ་དོར་ཞི་རིན་པོའི་ཆེད་ལྷགས་བཙེ་
བས་རྒྱུ་བཟུང་སྟེ། ལོ་ངོ་གསུམ་གྱི་རིང་རྟགས་རིགས་དང་སྟོ་རིགས།
ཀུན་མཁྱེན་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། དབྱུང་མའི་སྐར་སོགས་རིག་པའི་ཉིང་
བཟུང་ན་མས་ཕངས་མེད་དུ་བསྐྱལ་བ་དང་། ཁོང་གི་བཀའ་སྟོབ་དང་
སྒྲུལ་སྟོང་མིན་ན། སྟོ་དམན་ཁོ་བོར་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་
སོགས་ཟབ་མའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་སྟོབས་པ་ནི་ཡེ་ནས་མ་མཆིས་པས་ན།
གངས་ཅན་རིག་པའི་དེད་དཔོན་ཁོང་ཉིད་ཡུན་ནས་ཡུན་དུ་བཞུགས་པའི་
སྐབས་འཇུག་སྟོན་འདུན་ལྷ་བ་དང་ལྷན་དུ། དབྱུང་ཚྭ་འདྲིའི་ལ་དངོས་
ཤུགས་གང་རུང་ནས་རིགས་སྒྱུར་དང་མཐུན་ཁྱེན་སྒྱུར་མཁན། བོད་སྐད་
ཡིག་རིག་གནས་སྟོབ་སྟིང་གི་མཁྱེན་རྒྱ་ཡངས་པའི་སྟོབ་དཔོན་རྩི་རྩི་
ཆེན་དང་། ཁོ་བོའི་ཤོགས་ཀྱི་དྲངས་མ་འབྲུམ་རམས་པ་གཏུགས་དཀར་
བཀྲ་ཤིས། འབྲུམ་རམས་པ་རིན་ཆེན་སྦྱིད། སེ་ཁྲོན་སྟོབ་གྲ་ཆེན་མའི་
ཆོས་ལུགས་རིག་གནས་སྟོབ་སྟིང་གི་བོན་རིག་ཞིབ་འཇུག་མཁས་པ་
འབྲུམས་རམས་པ་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ། ཀན་སུ་ཅུ་མི་རིགས་དགེ་འོས་སྟོབ་
གྲུའི་དགེ་ཤོན་དང་བདག་གི་མཆེད་ཤོགས་སྐལ་བཟང་བཀྲ་ཤིས། ལུབ་
བྱང་མི་རིགས་སྟོབ་གྲ་ཆེན་མའི་རི་མའི་སྟེ་ཁག་གི་སྐྱུ་རྩལ་བ་དང་བདག་

གི་གཞུགས་གྲོགས་སྟག་ལྟ་ཆོ་བརྟན། སྟན་ངག་པ་དང་ཚུམ་པ་པོའི་སྐབས་
 ཆེན་བདེ་གྲོལ། ཁམ་ཟམ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཆོས་ལུགས་རིག་པའི་འབྲུམ་
 རམས་པ་ལྷ་ཁི་ལིན་ཏོ་ཕུ་སི(Jackline Hobbs) ལོའོ་ཕུས་ཡ་ན་སློབ་གྲྭ་
 ཆེན་མོའི་མིའི་རིགས་རིག་པའི་དགོ་གན་འབྲུམ་རམས་པ་བདག་གི་གྲོགས་
 མཆོག་ལྷ་ཡ་(Maja Veslic)། ཨོ་སི་བྲི་རི་ཡའི་གྲོགས་མོ་ཡིའུ་ཐེ(Ute
 Wallenboeck)། ཡོན་ནན་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགོ་གན་དང་ཁོ་
 པོའི་ཡུན་རིང་གི་གྲོགས་མོ་བསོད་ནམས་སློལ་མ། བོད་རྫོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་
 མོའི་དགོ་གན་དང་བརྟན་ལེན་མཁས་པ་བསོད་ནམས་འཆོ་སོགས་ལ་
 བཀའ་དྲིན་ཁྱེད་པ་དང་། གཞན་ཡང་བདག་གི་སློབ་གཉེར་གྱི་ལོ་ངོ་འདི་
 དག་གི་རིང་ལ་ནང་སེམས་དང་ཕྱི་དངོས་པོ་གང་གི་ཐད་ནས་ཀྱང་རྗེས་སུ་
 མ་བོར་བའི་ཡུན་རིང་སྤྱན་གྲོགས་བཀྲ་གྱོ། ཁའར་ལོ་སི(Carlos Walter
 Garelli) འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ། སྤྱིས་ཚང་ཏ་མགིན་སྐབས། སློབ་བཟང་
 རབ་རྒྱས། སངས་ཐར། འབྲུག་ཐར། ཆོས་སྦྱོང་བཀྲ་ཤིས་སོགས་དང་།
 ལྷག་པར་བདག་ལ་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་བཟང་སྤྱོད་བའི་དྲིན་ཆེན་པ་ལོ་སླ་
 མ་བཀྲ་ཤིས་དང་། ཨ་མ་ལྷ་མོ་ཐར་གཉིས་ལ་སྤྱིང་གི་ཁོངས་ནས་བཏུད་
 པ་ལགས་སོ།།

བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག

བྱུང་མཆན།

སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱུང་བྱུང་ཆུལ་རེའུ་མིག
གསལ་བཤད། རི་མོ་འདིར་སེར་པོ་ཡིས་ཐེག་པ་ཆུང་བྱ་དང་། དམར་པོ་ཡིས་
ཐེག་ཆེན། སྔོན་པོ་ཡིས་གསང་སྤགས་རྩོམ་ཐེག་པ་མཆོན་པ་ཡིན།

ནང་བསྟན་གྱི་ཐ་མཐའ་གཙོ་བོ་དག་གི་བྱང་པར་བསྟར་བའི་རེའུ་མིག

	ཐེག་ཆུང་།	ཐེག་ཆེན་།	གསང་ཆོས་སྤགས་རྩོམ་ཐེག་པ།
ཐ་མཐའ་ལྟག་གི་དམིགས་ཡུལ།	དགེ་བཅུ་འཛིན་མཁས་གྱིས་གཞུགས་པ། སྒྲིང་རྩོམ་དང་བཅས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་བསྟེན་པ།	དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱུང་བའི་ཆེས་སྤྱི་བའི་སངས་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་བཟོད་པས་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་བུ་ལྟར་པ།	ཡུལ་སྤྱི་བའི་ལ་བསྟེན་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ས།	རང་སངས་རྒྱས་ཏེ་ རང་ཉིད་འཆིང་བ་ ལས་གྲོལ་ཡང་སེམས་ ཅན་གྱི་དོན་དུ་སེམས་ ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པ།	བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ སྟེ།རང་ཉིད་འཁོར་བ་ལས་ ་གྲོལ་བ་མ་ཟད་གཞན་..... དོན་སྦྱབ་པའི་སེམས་..... དཔའ་བ།	དེ་བཞིན་ གཤེགས་པ་ ་སྟེ། ཆོགས་ གཉིས་..... གསོག་ཅིང་ ་སྦྱིབ་..... གཉིས་སྦྱང་ ་བ།
མཐར་བའི་..... གནས་ལུགས།	ཏ་ཅང་དཀའ་བའི་... གནས་སུ་འདུག་ཀྱང་ ། རབ་བྱུང་མོ་མོ་ལ་ སྦྱེ་བ་མང་པོར་སྦྱང་ ན་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་ ་རུང་བ།	བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་... ལྡན་པས་ཆངས་རྒྱ་རུང་... ཡིན་ནའང་སྦྱག་བདེན་གྱི་ ལུས་ལ་ཆངས་རྒྱ་བ་མེད་ པ།	གང་ཟག་ གང་ཡང་ ལམ་ཡང་ དག་པར་ ཞུགས། སྒྲགས་སྦྱབ་ ་སྦྱང་ཡང་ དག་པར་ བྱས་ན་ཆེ་ འདི་ལ་..... འབྲས་བུ་ ཐོབ་པ་..... གདོན་མི་ ཟ་བ།
ལྷ་ཆོགས།	དངོས་སུ་མ་གསུང་... ཀྱང་མཆོམས་རེར་... ཁས་ལེན་པ།	བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་... ནམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པ་ ལ་གྲོགས་བྱེད་པ།	བྱང་ཆུབ་ སེམས་..... དཔའ་ལྷ་ ཆོགས་ཀྱིས་ ་བསྐྱོར་.....

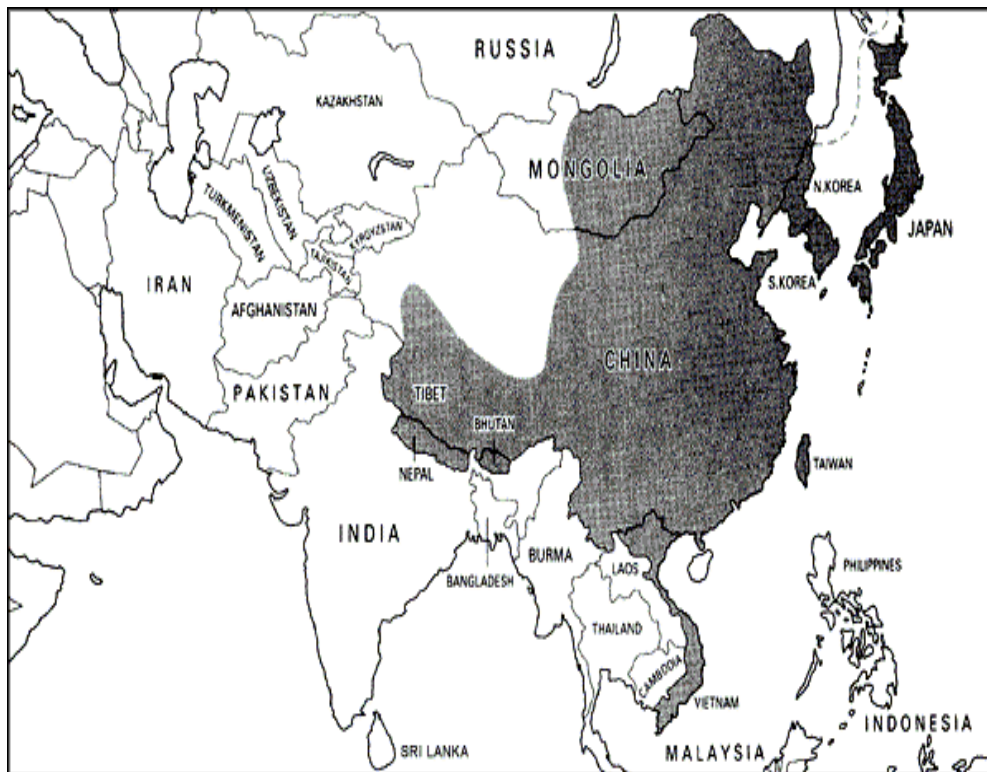
			ནས་སོ་་་་ སྒྲིམ་སྒྲིལ་ པའི་ཐོགས་ ་ཕྱིད་པ།
ཐུན་མེན་གྱི་ཆོ་ ག་སྒྲིབ་སྒྲངས།	སྒྲིབ་པ་ཉམས་ལེན་་་ དང་སྒྲིན་སོགས་ཀྱི་ ཆོ་ག་སྒྲེལ་བ་ལས་ཆོ་ ག་ལྷ་ཆོགས་གཅིགས་ སྒྲིམ་འཛིན་པ།	འདྲོན་ཆ་དང་སྒྲིབ་སྒྲིང་། ཆོ་ག་སོགས་གཙོ་བོར་་་་་ འཛིན་པ།	ནལ་འབྱོར་ ་ཕྱག་རྒྱ་་་ དང་སྒྲིབ་ པ་ཉམས་ ལེན། མཐུལ་ཆོ་ ག། བསྟོད་ པའི་་་་་་་ གཟུངས་་ འཛིན་པ།
བསྟན་བཅོས་་་ གཙོ་གྲས།	Tipitaka (Pali)པར་ལོ་ གཞུང་།	སྒྱིད་འཇུག་ལེགས་སྒྱུར་་་ དང་རྒྱ་འབྱུར་ལ།	གསང་་་་་ སྒྲགས། བོད་དང་ ལེགས་སྒྱུར་ ་གཉིས་ཀ།
བྱིམ་པའི་འདུལ་ སྒྲིམས།	འདུལ་བ་དགོན་ཕྱི་ དང་བསྟན་ཅི་ཐུབ་ཕྱི་ ད་པ།	འདུལ་སྒྲིམས་རབ་བྱུང་ཕོ་ མོ་དང་འདྲ་ནའང་བཙེ་བྱ་ ་དམ་མི་དམ་གྱི་ཆད་ཐིག་ མི་འདྲ།	དགོན་ཕྱི་ དང་པལ་ ཆེར་གཅིག་ ་པ།
རབ་བྱུང་ཕོ་མོའི་ འདུལ་སྒྲིམས།	འཛིག་རྟེན་གྱི་རོ་བོ་ རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་ ལ་སྒྲིབས་སྒྲུ་འགོ་བ།	བྱིམ་པ་སོགས་སེམས་ཅན་ ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་སྒྲིབ་པ་ ། བསྟོན་པ།	སྒྲིམ་བྱ་་་་ འབྲིང་་་་ སོགས་ཐར་ ་བའི་ལམ་

			ལ་བྲིད་པ།
བརྒྱད་པའི་..... དགོངས་པ།	ཚངས་ཀྱི་རུང་ཡིན་ ཡང་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ 'ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་མིན་ ལ་རག་ལས་སོ།	སྟེང་རྩེ་དང་ཐབས་བྱང་ དུ་འབྲེལ་ནས་སྟོབ་པའི་ ནམ་མཁུན་གྱི་གོ་འཕང་།	ལྷ་ཚོགས་ དང་བྱང་ ཆུབ་སེམས་ 'དཔའ་..... དག་ལས་ ཚོས་སྟོབ་ ནའང་ཐེག་ 'ཆེན་ལས་ དམན་པ།
སྟོན་པར་བབྱང་ བའི་ལྷ་བ།	ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བྱང་པའི་ ག་ཁྲག་གི་ཕྱང་པོ་..... དང་ལྷན་པའི་སྟེང་བྱར་ 'ཁས་ལེན་ལ། ད་ལྟ་ འཁོར་བ་ལས་ཐར་ ཏེ་ཚོས་གྱིད་བྱིངས་ ན་བཞུགས་པའི་སྐྱེ་ ཡིན་པར་འདོད་དོ།	སྐྱབ་པ་འཇིག་རྟེན་..... མགོན་པོ་སྟེ། སྤར་ཡང་ འགོ་སྐྱེལ་བའི་ཁུར་འབྱེར་ བྱིར་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་བ་ བཞེས་པ།	ཚོས་གྱི་དེ་ ཉིད་རྟོགས་ 'པའི་ཤེས་ རབ་མངའ་ 'བ་འགོ་བ་ སྐྱེལ་བྱིར་ སྤར་ཡང་ མི་མཛེད་ འཇིག་རྟེན་ 'གྱི་ཁམས་ འདིར་འགོ་ 'དོན་..... མཛེད་པ།
གནས།	སེ་རེ་ལན་གྱི། འབར་ མ། ཐེ་ལན་དེ། སྐགས་	གྱ། ཉི་ཉོང་། ཁོ་རེ་ལ།	བོད་དང་ སྐག་པོ།

གསུམ་པ། ཐེག་པ་ཆུང་དུ་ཡུལ་གྱ་སོ་སོར་དར་ཚུལ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡུལ་གྱ་ཀྱན་ཏུ་དར་ཚུལ།

འཛམ་གླིང་ནང་བསྟན་གྱུ་བ་མཐའ་སྐོས།
 དང་པོ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་གྱུ་བ་མཐའ་ལག
 རྩ་འགྲུལ་རྟོག་མཉམ་གྱུ་བ་མཐའ།
ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྱེད། སྒྲིལ་དཔོན་པལ་འབྱུང་གནས། ཏུས་རབས་དགུ་བའི་མི།
བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིལ་བུ། པལ། བེད། བི་མ། གཞུ་བས་ཆེན། མ་གཉགས་.....
 སྐགས་སྐ།
བསྟན་པའི་གཞུང་ཤིང་། བཀའ་མ་འདུས་པའི་མདོ། སྒྱུ་འཕྲུལ། བེམས་བདེ་.....
 ལྷགས་གཉིས།
ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ། ཡོ་ག་རྣམ་གསུམ་སྟེ། ཡའི་ཡོག ཡའི་ཡོག → རྩོགས་ཆེན།
 མཉམ་ཡོག
སྒྲ་ཆེན། གོང་ས་པལ་མ་ལོ་ར་བུ། (1932-2009) ཆོས་རྒྱུ་འཛིན་པའི་མཉམ་སྐྱེད་ཆོགས་
 (1933-2004) སྐགས་མང་དོ།
དཔེ་ཆ་གྲགས་ཆེན། བར་དོའི་ཐོས་གྲོལ་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོ།

བཀའ་བརྒྱུད་པ།
ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྱེད། མར་བ་ལོ་རྩ་བ་དང་སྐམ་པོ་བ། (1077-1152) རྩ་རྩ་པ།
 (1016-1100)
བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིལ་བུ། རྟེན་པ། རྩ་རྩ་པ། མར་བ་སྐགས་གྱུ་བ་པའི་དབང་ཕྱག་
 དག
བསྟན་པའི་གཞུང་ཤིང་། གྲོལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་ལམ།
ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ། རྩ་རྩ་ཆོས་དྲུག
ཞལ་བཞུགས་པའི་སྒྲ་ཆེན། ཀམ་སྒྲ་ཕྱིང་བརྩུ་དྲུག་པ་ལྟོན་འཕྲིན་ལས་རྩོ་རྩོ།
དཔེ་ཆ་གྲགས་ཆེན། གྲོལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་གཞུང་སྐགས།
སྒྲ་ཆེན་གྲགས་ཆེན། རྩ་སྐྱ་ཏི།

ས་སྒྲུ་བ། གནས་མིང་གྱུ་བ་མཐའ་ལོ་ཐོགས་པ།
ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྱེད། འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་བོ། (1034-1102)

ས་སྐྱུ། གནས་མིང་སྐབ་མཐའ་ལ་སྒྲིགས་པ།
གདུང་རྒྱུད། འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དང་། ཟངས་ཚའི་གདུང་རྒྱུད་གཉིས།
བརྟན་པའི་གཞུང་ཤིང་། ས་སྐྱུ་བའི་ལམ་འབྲས།
སྐབ་པ་ཉམས་ལེན། དབྱིད་ངེས་འབྱུང་། ཐེག་ཆེན་བྱམས་དང་སྙིང་རྩེ། སྒོ་.....
 སྐྱུང་སྒྲིགས་སོ།
ཞལ་བཞུགས་པའི་སྒྲ་ཆེན། ས་སྐྱུ་གོང་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲགས།
སྒྲ་མ་གྲགས་ཆེན། ས་སྐྱུའི་སྒྲ་མ་འཇམ་དབྱངས་བརྟན་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ།
བརྟན་བཅོས་གྲགས་ཆེན། གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག་ཚད་མ་རིགས་.....
 གཏེར་སྒྲིགས་སོ། གཞན་ཡང་གོ་རམས་པ་སྒྲིགས་ཀྱི་གསུང་འབྲམ་བཞུགས་སོ།

རི་བོ་དག་ལྟ་པ།

དཔོན་པན་སྲག་སྐྱོན། སེའབྲས་དགེ་གསུམ། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ།

ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ། ལམ་རིམ། སྒྲགས་རིམ།

ལྷ་ཆེན་གྲགས་ཆེན། རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ། བན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་༥༥

གཞུང་གྲགས་ཆེན། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ།

གཉིས་པ། རྒྱ་བརྒྱད་ནང་བསྟན་ཐུབ་མཐའ་ཁག་གི་ཐོ་ཡིག་

༡ བྲང་དོན་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ།

༩ བརྒྱའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ།

༤ ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གྲུབ་མཐའ།

༧ འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ།

༨ གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ།

༩ ཆོས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ།

༡༠ རྣམ་དག་ལམ་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ།

ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་ཀྱི་བར་གསལ་བའི་རེའུ་མིག

	འདྲེན་པ་མཆོག་གི་མཚན།	ཐེག་པ་དམན་པའི་ལུགས།	ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས།
1	སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས།	ལོ་རྒྱུས་སུ་དངོས་སུ་བྱུང་བའི་ “སྤྱུག་ཏུ་རིགས་སུ་འབྱུངས་པ་ འི་”རྒྱལ་པོ་གོ་ཏེ་མ། འདས་ པའི་”སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ ང་ཁས་ལེན།	སངས་རྒྱས་ཤུག་བྱུང་བ་ ལས་གཞན། རྒྱལ་བ་བྱམ་ ས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ སྤྲུལ་སྤྲུལ་གསལ་གྱི་ཁས་ལེན་ པ་ཡིན།
2	བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ།	རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་ལོ་ན་ ཁས་ལེན་པ། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ དབང་ཕྱག་ཁས་ལེན་པ།	བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་ གཟིགས་དབང་ཕྱག་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་སྦྲིང་ སྤྱན་སྦྲིང་ཅན།
3	ཉམས་ལེན་གྱི་ དམིགས་པ།	རྣལ་འབྱོར་གྱི་གོ་འཕང་ངམ་ ཉན་ཐོས།	མདོན་པར་རྫོགས་པར་ འཛང་རྒྱ་བ།
4	རྒྱལ་བའི་བཀའ་ བསྟུ།	ཕར་ལེ་མདོ་གསུམ། བཞུན་ བཅོས་ལྷ། འདུལ་བ་པོད་ གསུམ་བཅས་སོ།	མདོ་སྤྲུགས་བྱུང་དུ་སྒྲེལ་ བའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་མདོ་ རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་ཡོད་ དོ་ཙམ།
5	བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ སེམས།	རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་།	རང་ཉིད་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་ གཞན་དག་སྦྱོབ་བྱེད་པ།

6	སྐྱ་གསུང་ཐུགས་གསུམ།	མིངས་སྐྱ་དང་ཚོས་སྐྱ་གཅིག་སྐྱ་འཛིན་པ།	ཐེག་ཆེན་སྐྱ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་འཆར་བའི་འགྲེལ་བ།
7	བརྟན་པ་སྒྲེལ་ཐུགས།	སྟོ་བརྒྱད་ནང་བརྟན། སི་ལེ་ལ་ན་ཁ། ཐེ་ལན། འབར་མ། ལ་བ། ལན་པོ་དེ་ཡ། ཨེ་ཞི་ཡའི་སྟོ་འབྲུལ།	ལུ་བ་བརྒྱད་ནང་བརྟན། ཐོད། རྩ་ནག་ ཐེ་བན། ཉི་ཉོང་། ཁོ་རེ་ཡ། སྐག་པོ། ཨེ་ཞི་ཡའི་སྟོ་ལུ་བ་མཆོམས།
8	ཚོས་ཀྱི་སྐྱད།	ཕར་ལེ་སྐྱད་དང་ཡུལ་སྐྱད་འདྲེས་མ།	འགྱུར་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་ལུ་ཞེས་པ་ལས། བརྟན་བཅོས་མཐའ་དག་རང་གི་ཡེ་ཐེར་བརྒྱར་པ་སྟེ། ཐོད་སྐྱད། རྩ་སྐྱད། ཉི་ཉོང་གི་སྐྱད། སྐག་སྐྱད། ཁོ་རེ་ཡི་སྐྱད་སྐགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཆད་ཉན་བྱེད།
9	མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ།	མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་དག་བཅོམ་རང་རྒྱལ་སྐགས་དབྱེ་བ་མེད་པས། མཐར་ཐུག་གི་གོ་འཕང་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་ནོ།	མྱ་ང་འདས་ལ་བྱད་པར་མང་དུ་བྱས་སུ་ཡོད་པ་ལས། མཐར་ཐུག་མངོན་པར་རྒྱགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ནི་ལྷག་མེད་མྱ་ང་འདས་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ།
10	སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་དག	མི་རྒྱས་སུ་བྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དང་སྟོན་བྱ་དག	འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུག་སྐགས་ཁས་ལེན་པ།
11	ཚོག་དང་འདོན་ཆ།	ཚོག་རྒྱུད་དུ་ཅམ་ལས་མེད་དོ།	དག་སྐྱགས་དང་རིམ་གྱི་ཚོག་འདི་བྱེད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་

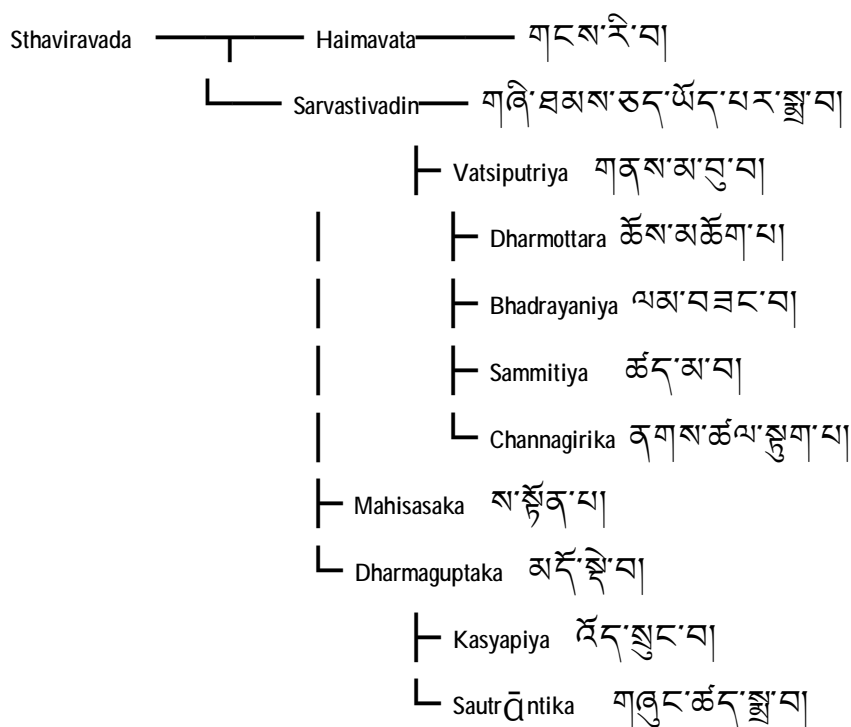
			པ།
12	སྒྲགས་དང་བྱིན་ 'ལྟུང་འཕྲུག་ ཚྭ་ལ།	སྒྲགས་དང་ཚོགས་མེད།	གསང་སྒྲགས་རྩི་ཐེག་པ་ ལ་ཚོགས་དང་རིམ་གྱི་མང་ དུ་ཡོད་དོ།
13	འཆི་བ།	འཆི་བ་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་ གཞུང་སྐྱེས་མེད། འཆི་བ་ ནི་མི་ཉག་པ། རྩིང་ཉིད། མི་ བཟད་པའི་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་སྐྱེས་ 'གྱིས་འགྲེལ་བ་བྱེད།	གསང་སྒྲགས་རྩི་ཐེག་པ་ ནམས་གྱིས་འཆི་བ་བཟུང་བ་ སྐྱེས་སྐྱེས་ལ། བྱིན་ཆུང་གི་ འདུ་བ་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་ སྐྱེས་པ་གྱི་འཆི་བ་འགྲེལ་བ་ བྱེད། འཆི་བའི་རྩི་ཐེག་པ་ ར་དོ་འགྲེལ་ནས་སྐྱེས་པ་ ང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གཞུང་སྐྱེས་ གསང་མང་དུ་བཟད་དུ་ཡོད་ དོ།
14	བར་དོ།	ཐེག་པ་ཆུང་དུ་འཕྲུགས་སུ་བ་ ར་དོ་ཁས་མི་ལེན་ནོ།	ཐེག་ཆེན་གྱིས་བར་དོ་ཁས་ ལེན་པ་ཡིན།
15	གོང་ཆོགས།	ཉིན་གུང་ལ་གསལ་ཆོགས་ 'བཞེས་པ།	གསལ་ཆོགས་སྐྱེས་པ་འདུ་ ལ་བ་ཡུལ་དུས་དང་བསྐྱེན་ དགོས་པར་བཟད།
16	དཀར་ཟས་སྦྱོང་ 'པ།	དམར་ཟས་སྐྱེས་པ་སྦྱོང་དུང་ 'བར་བཟད་པ།	ཐོད་ལས་ཐེག་ཆེན་པ་གཞུང་ ན་ནམས་གྱིས་དཀར་ཟས་ ཁོ་ན་བསྐྱེན་པ་ཡིན་མོད། ཐོད་ལ་སྐྱེས་པ་དང་ནམ་ ཟླ་སྐྱེས་པ་གྱིས་དམིགས་ གསལ་ལོ།

17	ཉམས་སྲུ་ལེན་ ཚུལ།	སྟོན་པ་རི་བཞིན་ནགས་སྲུ་ཚོ་ ས་ལ་སྦྱོང་བ།	སྟོན་པ་དང་མཚོག་ཟུང་གི་ རྗེས་སྲུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། ཚོགས་ཞུགས་པ་དང་། མང ས་རྒྱས་སྦྱོན་ཟླ་དང་ འོད་ དཔག་མེད་སོགས་ལ་གསོ་ ལ་བ་བཏབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱོ་བ་ ལ་འབད་དགོས་པར་ སྒྲུལ་ ལོ།
18	གྲུབ་མཐའ།	ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ སོགས།	སེམས་ཅམ་པ་དང་དབུ་མ་ བ། གཞན་ཡང་ཐོད་ཏུ་སྦྱ བ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་བ རྒྱད་སོགས་མང་ལ། རྒྱ་ན ག་ལ་ཉིང་འཛིན་སོགས་སྲུ བ་ མཐའ་བརྒྱ་གངས་ ཡོ ད་པ་དང་། གཞན་ཡང་། ཉི་ཉོང་དང་ཁོ་རེ་ཡ་སོགས་ ན་ནམ་སང་པའི་གྲུབ་མཐ འ་སོགས་ཡོད་དོ།
19	ཕྱི་རོལ་བའི་ ལྷགས་རྒྱུན།	ལུ་སྟེགས་སྟོན་པ་དུག་སོགས་ སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་ སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་བའི་གྲུབ་ མཐའ་མང་པོ་སྟེ། དཔེ་ཀམ་ སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནམས་ལས་ ཤེས་སོ།	རྒྱ་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱི་ གྲུབ་མཐའ་སོགས་ལ་ཁོ་ ཚོའི་རྟོ་ལུགས་དང་རུའུ་ ལུགས་ཀྱི་ལྷགས་རྒྱུན་ཆེ་ལ། ཉི་ཉོང་ལ་དེ་བཞིན་དང་། ཐོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱི་ ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་དང་། གཉན་འཛོད་ལྷ་གསོལ་

			སྐྱེ་གསལ་གདོད་མའི་བོན་ གྱི་ཤུལ་རྗེས་འདུག་པར་ འདོད་དོ།
20	དེ་བཞིན་ གསེགས་པའི་ སྒྲིང་པོའི་འདོད་ ཚུལ།	ཐེག་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷགས་སུ་དེ་ བཞིན་གསེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ ཁས་མི་ལེན་ནོ།	དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྒྲིང་ པོ་ཁས་ལེན་ནོ།

གནའ་བོའི་ནང་བསྟན་གྱི་ཐ་མཐའ་གནས་བརྟན་སྡེ་བ་ཉི་ཤུའི་གྲུས་པ་བྱུང་ཚུལ།
གནས་བརྟན་སྡེ་བ་བརྟུ་གཅིག་གི་གྲུས་པ་བྱུང་ཚུལ།

པལ་ཆེན་པ་སྟེ་བ་དགུ་རུ་གྱེས་ཚུལ།

Mahasanghika ————— པལ་ཆེན་པ།

/ -----|

| Ekavyaharaka ཐ་སྟོང་གཅིག་པ།

| Caitika རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་གནས

|

| Lokottaravadin འཇིག་རྟེན་འདས་པར་སྟོབ་པ། | Aparasaila ལུབ་རི་བ།

| Kaukkutika ས་སྟོག་རི་བ།

| Uttarasaila ཤར་རི་བ།

| Bahussrutiya མང་སྟོས་པ།

| Prajnaptivada གཏགས་པར་སྟོབ་པ།

བྱུང་ལྟའི་དྲ་ཚུགས་ཁ་ཤས།

http://en.wikipedia.org/wiki/Schools_of_Buddhism

<http://www.iloveulove.com/spirituality/buddhist/buddhistschools.htm>

<http://en.wikipedia.org/wiki/>

www.tibetcul.com

www.tibetcm.com

www.tibetl.com

<http://www.webspawner.com/users/bodhisattva/index.html>

<http://books.google.com/books>

- དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོབ་ཐོག་ཐ་སྙད་ཤན་ཟུར།
- ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་བོ། tathagatagarbha ཏ་ཐཱ་ག་ཏ་ག་རྒྱེ་མེ་ལོ།
- ༢ སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན། Cittaprakrti སི་ཏྭ་པ་ར་ཀ་རྟིཾ་མེ་ལོ།
- ༣ སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། cittadharmata སི་ཏྭ་ཏྭ་མ་རྟིཾ་མེ་ལོ།
- ༤ སེམས་ཀྱི་རང་གཞིན་གཟོ་མ་ནས་དག་པ། citta-prak rti-prabhasvara ཏི་ཏྭ་པ་ར་རྟི་པ་ར་ཐ་མ་ས་འའ་ལ་ལ།
- ༥ འོད་གསལ་བ། pabhasvara ཐ་མ་བ་ས་བ་རེཾ་མེ་ལོ།
- ༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན། Buddha-dhatu བུ་ཏྭ་ཏྭ་ལུཾ་མེ་ལོ།
- ༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ། tathagatagarbha Sutra ཏ་ཐཱ་ག་ཏ་ག་རྒྱེ་མེ་ལོ་སུ་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༨ ཕྱགས་སྒྲུང་། Dignaga དི་གྲི་ག་མེ་ལོ།
- ༩ དབྱིག་གཉེན། Vasubhandu འབྲུ་བ་རྒྱུ་མེ་ལོ།
- ༡༠ ལྷ་ཟུབ། Nagarjuna རྣ་གྲ་རྒྱུ་མེ་ལོ།
- ༡༡ ཐོགས་མེད། Asanga ཨ་ས་ཀ་མེ་ལོ།
- ༡༢ དབུ་མ་ཙ་བ་ཤེས་རབ། Mulamadhyamikakarika བུ་ཏྭ་མ་ཙ་མུ་ལ་མ་གྲ་ལེ་ལོ།
- ༡༣ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ། Mahamudraubhatata མ་ཏྭ་མུ་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༡༤ རྒྱལ་པ་ཆེན་མོ། Mahasanya མ་ཏྭ་ས་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༡༥ སེམས་ཉིད་རང་གྲོལ། ཅི་ཏྭ་སྙུ་ཏྭ་ད་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༡༦ ལྷག་བསྐལ་བདེན་པ། Dukkha ཏུ་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༡༧ ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ། Sumadaya ས་མ་ད་ལུཾ་མེ་ལོ།
- ༡༨ འགོག་པའི་བདེན་པ། Nirodha རི་རོ་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༡༩ ལམ་གྱི་བདེན་པ། Marga མ་རྟིཾ་མེ་ལོ།
- ༢༠ བདེན་པ་བཞི། Catvariaryasatyani ཏ་ཐུ་ཅི་རེཾ་མེ་ལོ།
- ༢༡ ཉེན་འབྲེལ། (pratityasamutpada) ཐུ་ཏི་ཏྭ་ས་ཐུ་ཏྭ་དེཾ་མེ་ལོ།
- ༢༢ གངས་ཅན་པ། samkhya སྐ་ལ་ལུཾ་མེ་ལོ།
- ༢༣ རྒྱུང་འཕེན་པ། Lokayada ལོ་ལ་ལ་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༢༤ གཅེར་བྱ་བ། Jaina རྒྱེ་མེ་ལོ།
- ༢༥ མ་རིག་པ། avijja ཨ་བི་ཏྭ་མེ་ལོ།
- ༢༦ འདུ་བྱེད། sankhara ས་ན་ཀ་རེཾ་མེ་ལོ།

- 36 རྩམ་ཤེས། Vnnana བིམླའོཅ
 37 མིང་གཟུགས། namarupa རྩམ་རུཔཅ
 38 རྩེ་མཆེད། salayatana རྩུ་ཏའོཅ
 39 རེག་པ། phassa བསྐྱེཅ
 40 ཆོར་པ། vadana རྩོབསཅ
 41 སྤེད་པ། tanha ལ་ལཅ
 42 ལེན་པ། upadana ཨཏརའོཅ
 43 སྤིང་པ། bhava བདུསཅ
 44 རྩེ་བ། jati རྩུསཅ
 45 ཁ་ཤི། jarama ར་རུཅ
 46 དུག དུག དུག དུག དུག
 47 འཁོར་པ། Samsara སི་སྐ་རུཅ
 48 བསམ་པ། vicara cinta ཅོ་རྩུཅ
 49 འཇུར་བ་མེད་པ། avikara nirvikara ཨུར་རུཅ
 50 རྩམ་པར་འཇུར་བ་མེད་པ། avikara nirvikara རྩེ་གཞརུཅ
 51 རྩམ་པར་མི་རྟོག་པ། avikalpa nirvikalpa ཨེ་གཞརུཅ
 52 བྱེ་བྱག་སྤྲུལ། Vaibhasika བེ་བྱེ་ཤིག
 53 མདོན་པ་མདོན། abhidharmakosa
 54 མདོ་ལེ་བ། Sautrantika སྤྲུལ་རྩུཅ
 55 རིག་བྱེད། Vedas བེ་དུཅ
 56 འཇིག་རྟེན་Satkayadrishti སྤྲུལ་ལེཅ
 57 ཤེས་རབ་འཆལ་བ། རྩོབ་པུཅ
 58 ཆས་ཀྱི་དབྱིངས་རྩམ་པར་དག་པ། རྩམ་རྩུ་བེ་ཤུཅ
 59 ཆས་སྤྱ། རྩམ་ལུཅ
 60 ཆས་དབྱིངས། རྩམ་རྩུཅ
 61 ཆས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སྤྱིང་པ། ཨུར་རུཅ རྩུ་གཞེས་རུཅ
 62 ཡོད་པ། རྩུ་ལུཅ

༡༣༥ བ་མོ་གུ་རུ་མཆུ་སྟོ་པ་ཡ།

རྒྱུ་ རི་ལྟར་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་རྒྱལ་དང་། ཞེ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་
འདི་གང་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་ལས། དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱུང་ལ་
ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་ཏོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཞེས་
བསྐྱེད་པའི་ཆོག་གི་དོན་གང་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་རབ་འབྱུང་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ། རབ་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཆོག་གི་དོན་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་སྟགས་མདོ་འདི་ལས་འཕྲོས། འཕྲོས་ཆུལ་མདོ་འདི་ཡི་
སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་དེ་སྐྱབ་བྱེད་
ཀྱི་དྲི་མ་སྟོ་བྱུར་དང་བྲལ་བ་ན་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྐྱར་འགྱུར་ཆུལ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན།
དེའི་ལན་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། དྲངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་འདི་བྱང་བ་ཡིན་
པའི་བྱེད།

རྒྱུ་ རི་ལྟར་ཆོས་ཅན། དེ་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འཕྲོས་
ན་སྐབས་འདིར་ནལ་འབྱུང་སྟོང་པ་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུད་དེ་འོང་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་རྒྱལ་
པ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
སུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཐོས་སྟགས་ཀྱི་གསལ་མ་བཏབ་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་
དང་། དེ་ཉིད་ཐོས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་གསལ་ཏེ་བྱེད་པར་བྱ་བྱུར་བ་ན་རྒྱུ་ཀྱི་སྐྱར་འགྱུར་གྱི་
རིགས་སུ་འདོད་ཅེས་ཞལ་བཞེས་གནང་རིགས་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་
འདིར་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་འགྱུར་བྱུང་གི་རིགས་ཐ་
དད་པ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་མེད་བྱུང་བ་ན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་རིག་པ་རྒྱུ་ཆད་པ་
ཡིན་ཞེས་ཞལ་བཞེས་གནང་རིགས་པ་གང་ཞིག་མི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་བྱེད།

༡ ཆོམ་འདི་འབྲི་མཁན་གྱི་མཆན་བྱང་དངོས་སུ་བཀོད་མེད་པས་ཤེས་དཀའ་མོད། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་དང་ཀྱན་གཞི།
རང་བཞིན་གནས་རིགས་སྟགས་ཀྱི་བྱེད་པར་རིགས་པས་གསལ་ཁ་བྱེས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་
ས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཡོད་པས་ན། རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་པ་ཆོར་ཕན་པའི་ཡིག་ཆ་ཡིན་པར་བསམ་ནས་རང་ཆོམ་
གྱི་མཆུག་ཏུ་བཀོད་པ་ལགས། གཞན་ཡང་། བདག་གི་བསམ་མཆོད་ལ། རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་
བོ་ཞིག་ནི་རང་དང་རིགས་མཐུན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་ལ་རྒྱ་ཆ་འཁོར་དོན་དང་། རྟོག་སྟགས་འདིའི་སྐྱར་ལ་མི་མང་པོ་
ས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་སྐུལ་མ་གཏོང་རྒྱུ་དག་ཡིན་པས་ན། རྟོག་སྟགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་གཙོགས་སུ་
བཟུང་ནང་བསྟན་མཆན་ཉིད་རིག་པར་འཇུག་འདོད་པ་དག་ལ་ཕན་པར་སྟམ་ཏེ་འདིར་བྱུར་བྱུང་བཀོད་པ་ཡོ།

ཙ་རྟགས་ཞལ་བཞེས་གནང་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྐྱལ་བཟང་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་དབུས་ན་མེ་རྟག་པར་དཀར་པོ་
 ལྟར་བསྐྱལ་པ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཞེས་སྟན་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་
 ས་གསུམ་ན་ཆེ་ཆེར་གཡོ་ཞིང་། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲུང་བས་སྤྱུགས་བཅུར་སྒྲིག་པར་
 མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱལ་ཆེན་
 གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས། མཐར་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས།
 ཉིད་ཀྱིས་བརྟེས་པའི་སྐུ་བཞི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྷན་གྱི་གོ་འཕང་དེ་ཉིད་ལ་མཁའ་བྲུབ་ཀྱི་.....
 སེམས་ཅན་རྣམས་འགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲུང་པོ་རི་སྟོང་ཅིག་གསུངས་པའི་ནང་
 རས་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལྷེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཞལ་
 བཞེས་གནང་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཐུབ་པ་
 སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཡིན་
 པར་ཐལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མདོ་ལས། དེ་ནས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱུར་
 ཀྱིས་བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་ཏོ་ཞེས་སྐད་སྒྲུབ་དང་། མདོར་རྟགས་
 རྒྱན་དང་། མཐའ་དཔྱད་ཅེས་དང་།

གཞན་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་འབྱུར་སྟོན་པའི་ལུགས་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་
 རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་
 ཐོབ་པ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་
 བོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་འདྲོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཐོས་སྐྱོད་ཀྱིས་གསོས་མ་
 བཏབ་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། དེ་ཐོས་པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ཏེ་བྱད་
 པར་དུ་གྱུར་བ་ན་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་འདྲོད་ཅེས་ཞལ་བཞེས་གནང་རིགས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཞལ་བཞེས་གནང་རིགས་པར་ཐལ། འདྲོད་པའི་ཕྱིར།
 འདྲོད་ན། སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
 ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་
 ཀྱིས་བག་ཆགས་འཛིན་པར་རིགས་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བག་ཆགས་
 འཛིན་པ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བག་ཆགས་སྒྲིག་ཞེས་ཁས་
 ལེན་རིགས་པར་ཐལ། སྒྲིག་ཞེས་ལྟད་པར་ལྷ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་
 ཏུ་ཤིན་ཏུ་མི་བརྟན་པ་རྣམས་སྒྲིག་ཞེས་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་ཐལ། གསེར་སྤྱོད་དང་།

འཁོར་གསུམ། འགོག་པ་ལ་སྒྲུལ་པོར་འཇུག་པ་སོགས་སེམས་མེད་པའི་གནས་ཀྱི་སྐབས་ན་དེ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྒྲིག་ཞིར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཁོར་གསུམ། འགོག་པ་ལ་སྒྲུལ་པོར་འཇུག་པའི་ཆེ་ཡིད་ཀྱི་ནུམ་ཤེས་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་དང་ས། འཁོར་གསུམ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ་སྒྲུལ་པོར་འཇུག་པའི་ཆེ་ཆོགས་དྲུག་མི་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་དང་ས་ནས་ཡར་སློག་འཁོར་གསུམ་ཡིད་ཀྱི་སྒྱུ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་མེད་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་སྒྱུ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིད་ཀྱི་སྒྱུ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ས་བོན་རིགས་མ་ཡིན། ཉི་ལྔ་དང་ས། འཁོར་གསུམ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཀུན་བཟུས་དང་། བྱང་ས། སྤྱི་དོན་སོགས་དང་ས།

ཡིད་ཀྱི་སྒྱུ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟེང་དུ་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འགོག་པར་ལ་སྒྲུལ་པོར་འཇུག་པའི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཀྱི་ནུམ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། ཚད་མ་སྤེལ་བ་དུན་རྒྱུ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་དང་ས། འཁོར་གསུམ། འགོག་པ་ལ་སྒྲུལ་པོར་འཇུག་པའི་བདེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཀུན་བཟུས་དང་། སྐབས་བཞི་བའི་སྤྱི་དོན་དང་ས་ཏེ་ཡར་སློག་འཁོར་གསུམ། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། གསེར་ཤིང་དང་། རྩམ་བཤད། རྟོགས་སྤང་བཅས་དང་ས། འཁོར་གསུམ། བག་ཆག་སྒྲིག་ཞི་ལ་ཀུན་གཞི་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ཀུན་གཞི་ལས་གཞན་ལ་གནས་སུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྟན་དང་ས། འཁོར་གསུམ། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དག་བཙུམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་གསུང་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་བཙུམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་གཞི་མེད་པར་ཐལ། སྐབས་ལྔ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་ས་ནས་ཀུན་གཞི་དེ་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུ་མི་ཆད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་དང་ས། ཐེག་དམན་དག་བཙུམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་སྒྲུལ་དེ་

དགག་གཞི་ཀུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་དང་། མེ་ལོང་ལྷ་བུའི་ཡེ་ཤེས་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་བཞི་བའི་སྤྱོད་དོན་དྲངས་ནས་ཡར་སློག་རང་བཞིན་.....
གནས་རིགས་རྒྱུད་ལ་ལྷན་ན་ཀུན་གཞི་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་མ་བྱ་བ་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་
ལ་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། ཀུན་ཚ་དྲངས། དག་བཙམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ནམ་སྟོན་ནམ་
ཤེས་ཡོད་ཀྱང་ཀུན་གཞི་མེད་པའི་ཞིབ་ཆ་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
བ་དྲངས་ནས་ཡར་སློག་

གཞན་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཚམ་པའི་ལྷགས་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་རང་གི་བྱང་འགྱུར་རུང་གི་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་.....
ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཁམས་མི་འདྲ་བ་གསུམ། དེར་ཞུགས་པའི་.....
གནས་སྐབས་སུ་མིས་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེ་སྐྱབ་པ་མི་འདྲ་
བ་གསུམ། དེའི་དབང་གིས་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་ཅེས་ཞལ་
བཞས་གནང་རིགས་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པ་
ཁས་ལེན་པར་ཐལ། སེམས་ཚམ་པས་ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་པ་ནམས་ལྷག་མེད་ཟུ་
ངན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་རྟེན་རིགས་རྒྱན་ཆད་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། ལྷག་མེད་ཟུ་
ངན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་བེམ་རིག་རྒྱན་ཆད་པར་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་སྟེ་བའི་ལྷགས་.....
ཡིན་གྱི་ནལ་འཕྱོར་སྤྱོད་པའི་ལྷགས་ལ་དེའི་གནས་སྐབས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་འདྲ་བྱེ་མ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་ངེས་དར་ཁྲི
ཀ་དྲངས། འཁོར་གསུམ། ལྷག་མེད་ཟུ་ངན་ལས་འདས་ཁའི་དག་བཙམ་པའི་སེམས་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེར་སེམས་ཅན་དུ་བཤང་བའི་སྐད་ཅིག་གཞན་གྱིས་ཉེར་ལེན་མ་.....
བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཐ་མ་ཞེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཞིབ་
ཆ་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་ངེས་དྲངས། འོ་ན་འཁོར་གསུམ། ལྷག་མེད་
ཟུ་ངན་ལས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཀྱང་སྦྱོན་ཅན་
མ་ཡིན་པའི་སེམས་ནི་རྣམ་པར་ཆད་པ་མི་འོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱན་འགྲེལ་.....
རྒྱལ་བ་ཅན་གྱི་མཛད་པ་དྲངས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱབ་པ་མི་མངའ་བ་དེ་.....
བཞིན་དུ་དག་བཙམ་པ་ལའང་སྐྱབ་པ་མི་མངའ་བ་ཡིན་ན། ཅིའི་བྱིར་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་མི་མཛད་ཅེ་ན། སྟོན་ལམ་གོམས་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་ལན་འདེམས་མི་རིགས་
པར་ཐལ། བསྐྱེད་བ་དྲངས་ནས་ཡར་སློག་ དམ་བཅའ་གྲུབ་མཐའ་དྲངས། སེམས་

ཅམ་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།
 ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དང་རྟེན་ཆེན་དངས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་མ་གྲུབ་པ་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ལྷང་སྐྱ་གྲུབ་མཐའ་དངས། བསྐྱ་དཀར་བོའི་མདོ་.....
 སོགས་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དུ་གསུངས་པ་དེ་སྐབས་འདིར་དང་དོན་དུ་.....
 འཆད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་ལྷང་གྲུབ་དངས། འཁོར་གསུམ།
 དག་བཅོམ་པ་ལྷག་མེད་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་
 བས་མུང་འདས་མདོན་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་ཆེན་དངས་ནས་ཡར་སློག་
 གི་མ་སློ་བྱར་བ་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སེམས་རྒྱུད་སློབ་པ་དང་འབྲལ་རུང་དུ་.....
 བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསེར་ཕྱེད་དངས། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་སློ་.....
 བྱར་བ་འདོད་པ་མི་མཚུངས་ཐལ། གསེར་ཕྱེད་དངས། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་རིགས་
 རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པའི་མ་བྱུང་པར་ཐལ། དཔལ་ཕྱེད་གི་མདོ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན།
 དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་བ་བཅས་དངས་ནས་ཡར་སློག་སློབ་པ་གཉིས་ཀ་དང་། ཉན་
 སློབ་ཅམ་དུ་སྤྱང་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བས་རྒྱུད་ལ་རིམ་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་དང་། ཐེག་
 དམན། རིགས་ཆད་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསེར་ཕྱེད་དངས།
 བཀའ་ཆེན་ལྷ་སོགས་མདོ་རྒྱུད་གཙུག་ལག་ཀུན།
 ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་མཁས་མང་བརྒྱ་ཕྲག་གིས།
 ཆོས་སྡེ་བཀྲ་ཤིས་གཡང་འབྲིལ་ཡོངས་གང་བས།
 འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཡར་རྒྱས་ཤོག། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན།¹

ཚུམ་མཁན།² མ་ཙཱ་ཏོ་ཤ་རོ།

སྐུར་འགྲེལ་མཁན། ཨ་འོ་ར།

། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་དང་ནང་བསྟན།

ཁོ་བོས་༡༩༥༦ལོར་ཉི་ཤེད་གི་རྒྱ་གར་རིག་པ་ལས་ནང་བསྟན་བཞུགས་ཐོང་གི་ཚུགས་སྤང་
ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་བསམ་སྒྲོ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན།³ ཞེས་པའི་དཔྱད་ཚུམ་
བསྟགས་སྤྲོད་། ཐོག་མར་བདག་གིས་འདིའི་སྒྲུབ་གསལ་བཤད་བྱེད་འདོད་ལ། དེའི་རྒྱུ་ནས་
གཤོད་ནས་སང་པའི་ལྟ་བུ་སྤང་བར་བྱ།⁴

¹ ཚུམ་འདིའི་ཁ་བྱང་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་དང་གཤོད་ནས་སང་པའི་ལྟ་བུ་ཞེས་བཏགས་ཡོད་མོད། ཁོ་
བོས་ཐོག་མར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་སྒྲུབ་ཁོལ་དུ་བྱུངས་ཏེ་བསྐྱར་བས་ན་འདི་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་བསམ་སྒྲོ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་ཉི་ཤེད་གི་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་
མཁས་པ་མ་ཙཱ་ཏོ་ཤ་རོ་ཡིས་བཏོན་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་མཁས་པ་སོ་སོས་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་ཅི་རིགས་བཏོན་
ཏེ། ནང་བསྟན་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་ཕྱོགས་ཤིག་དང་། མཐོ་སྒྲུབ་ཤིག་ཏུ་གྱུར་བ་མ་ཟད། འདི་ལ་
མཁས་པ་མང་པོས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དཔྱད་ཚུམ་མང་དུ་བྲེལ་ཏེ། འཕད་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མང་དུ་བསྐྱབས་
ཡོད་པས་ན། རྒྱ་དང་ཁོ་རེ་ལ། ཉི་ཤེད་གི་ནང་བསྟན་སོགས་ཤར་བརྒྱད་ནང་བསྟན་པ་དག་གིས་བསྟོན་དང་སྟོན་
པའི་ཚིག་མང་དུ་སྒྲིབ་བའདི་ལ། རྒྱུ་ལྟ་ཉི་ཤེད་པའི་ནང་བསྟན་དག་ཐེར་བསམ་སྒྲོ་ཏུ་འབོད་པ་ཡིན་ལ། ཁོ་
བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ། ཉི་ཤེད་མཁས་པའི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་སྤྲིང་སྒྲོ་བས་འདི་ད་ཚའི་བོད་ལའང་དགོས་ངེས་
ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་དུ་དར་པའི་གྲུབ་མཐའ་དག་ལས་ཡིག་ཆ་གཤེབ་བསྐྱར་གྱི་ལམ་ནས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ནི་
ཏུ་ཅང་གིས་གལ་ཆེ་བས། ཁོ་བོས་རྒྱུགས་ཀྱི་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་དག་ཐེར་ེ་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་
ཕྱོགས་ཤིག་ཆགས་ཐུབ་ན་བསམ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ནི་ནང་བསྟན་ཡང་
དག་པ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ནས་རང་བསྟོན་གཞན་སྤང་པའི་ལས་འདི་ནོར་འཁྲུལ་ཅིག་ཏུ་ཤེས་པའང་ཏུ་ཅང་གིས་གནད་དུ་
ཆོའི་སྒྲུལ། སྐུར་པ་པོའི་མཆན།

² ཁོ་མ་ཙཱ་ཏོ་ཤ་རོ་ཆོས་མོའི་ནང་བསྟན་ཐེ་ལག་གི་སྒྲོ་བ་དཔོན། 驹泽大学佛学部教授 松本使朗

³ 伊藤隆寿：《缘起与空》，1989，第1-9页。

⁴ གཤོད་ནས་སང་པའི་ལྟ་བུ་པའི་དཔྱད་པ་ནི་ཚུམ་འདིའི་ཁག་གཉིས་པ་ཡིན་པས་འདིར་འཁོད་མེད། དེ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོའི་བསམ་སྒྲོ་དང་གཤོད་ནས་སང་པའི་ལྟ་བུ་པའི་འགྲེལ་བ་སྤང་བ་ཡིན་པས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་
ངེས་སོ།། བསྐྱར་པ་པོའི་མཆན།

ཐོག་མར་བདག་གི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོའི་ལྟ་བུ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན། དེ་འདྲའི་ཚུལ་འདི་རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། དང་པོ། (a) དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་ནི་
 ཅི་ཞིག་ཡིན། ཐོག་མར་བདག་གིས་(a)དེ་དེ་བཞིན་པའི་གཤེགས་སྤྲོད་པོའི་བསམ་སྒྲུབ་ཡིན་པར་བྱས།
 གཉིས་པ། (b) རང་བསྟན་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན། (b) དེ་ཁོ་བོས་རང་བསྟན་བསམ་སྒྲུབ་ཡིན་པར་བྱས་
 བ། གསུམ་པ། (a)དང་(b)ཐ་དད་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བཞིན་ཡོད།

དེ་ལས་རང་བསྟན་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པའི་དྲི་བ་འདིར་གཞིགས་ན། དེ་ནི་རང་བསྟན་རིག་
 པས་རྒྱུན་པར་འཛོལ་བའི་གནད་དོན་ཡིན་པས་ན། ཁོ་བོའི་འདྲེན་ཚུལ་ལ་དྲི་བ་དེ་ཉིད་ནང་
 བསྟན་ཡིན་པའི་¹ ངོས་ནས་རྟོག་གཞིག་བྱས་ན་ད་གཟོད་ལན་རྟེན་པར་འདོད། དེ་ཡང་རྟོག་
 གཞིག་འདི་ལྟ་བུ་ལ་མཚན་ན་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་རང་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅས་ཀྱི་
 རྣམ་པས་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་རིག་པས་བསྐྱབ་ཐབ་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པ་རྟོག་མེད་རེད།

སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པའི་དྲི་བ་འདིར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ཁོ་བོས་
 ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིགས་ལས་འདི་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། རང་བསྟན་ནི་རྟེན་འབྲེལ་
 འབང་ཞིག་ཡིན་པའི་གནས་ལུགས་འདིར་སྦྱོད་སྐབས། 宇井伯寿ཡིས་འདི་ལྟར་འགྲེལ་བཤད་
 གནང་འདུག

(1) བདག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་པ་འདི་རང་བསྟན་གྱི་བརྗོད་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན་
 པ་དང་། དེ་རང་བསྟན་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་མ་དང་། དེའི་ལྟ་བུའི་སྤྲོད་པོ་འང་ཡིན་པར་ངོས་
 འཛིན་གྱིན་ཡོད།²

གོང་གི་འདྲེན་ཚུལ་འདི་ནི་ཉི་ཏོང་གི་རང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་པའི་གྲལ་དུ་རྒྱགས་ཆེ་བའི་
 ལྟ་བུ་ཡིན་མོད། ཁོ་བོའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་བྱུང་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པར་
 བསམ་སྟེ། བདག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལྟེ་བ་བྱས་ཏེ། ལ་ཕྱོགས་ངེས་ཅན་ཡོད་
པའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གོ་བ་སྤངས་ཡོད།(ཐིག་འདི་རྒྱུར་པ་པོས་བསྟན་པ་ཡིན།)

དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོའི་འདྲེན་ཚུལ་ལྟར་གོ་བ་སྤངས་ན། ལུ་དང་མཐའ་མེད་པའི་ཆོས་དབྱིངས་
 རྟེན་འབྲེལ་དང་། ཐོག་རིག་མེད་པའི་ཕལ་ཆེན་པའི་ལྟ་བུ། 宇井གྱིས་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་པའི་

¹ མ་ཅོ་མོ་རྟོ་ལོ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་དེ་རང་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པས་ན། དེ་རང་བསྟན་
 གྱི་དྲི་བར་བཞག་ནས་ལན་འདེབས་ཐབས་མེད་པར་འདོད་ལ། ཁོས་གཞན་ཡང་དེ་རང་བསྟན་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་
 པ་ཁོ་ན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་ནི་རྟེན་རྟེན་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་གཅིག་སྟེ། བའི་
 འདྲེན་ཚུལ་ལས་མ་འདས་པའི་ལྟ་བུ་ལོགས་ཁོང་གིས་བྲིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་རྟོག་ཉིད་ཅེས་པའི་དེ་བུ་ཏུ་ཅང་
 གསལ། རྒྱུར་པ་པོའི་མཆན།

²宇井伯寿：《印度哲学史研究 第二》，岩波书店，1965，第324页

རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པས་གསུངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་དག་ལ་གཞི་བྱེད་བབས་
འདུག

གཞན་ཡང་། ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་པ་འདི་ལ་བདག་མེད་གྱི་
རིག་པ་འང་འདུས་འདུག¹ ཡང་ཅིག་བཤད་ན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཚོས་མཐའ་
དག་(dharmaཏཱ་མ་རང་བཞིན)གཞི་མ་(super-locus)ལས་བསྐལ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་དེའི་
འབྱུང་གཞི་(dhātuཏཱ་ཏུ, locus)བདག་(āīmanཏཱ་མེད)མེད་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དུ་
གནས་པ་མ་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་སྟགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་ན་མས་འཇིག་པ་ཡིན། མ་
རིག་པ་སྟགས་འཇིག་པའི་སྟབས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ལྷགས་དུས་ཚོད་གྱི་
རང་བཞིན་གྱུ་བ་བཤད་ན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་པ་འདི་བདག་མེད་པའི་རིག་
པའི་མང་གཞི་ལས་བྱུང་བས་ན། དེས་ཚོས་ལྷགས་གྱི་དུས་ཚོད་རང་བཞིན་བསྟན་ཡོད། འདི་ནི་
བདག་གི་འབྲེལ་བ་ཚོད་བྱེད་སྟངས་ཡིན། ཡ་ཤེས་ཀྱིས་དུས་ཚོད་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་པ་འམ་ནང་
བསྟན་ལས་ཁོལ་དུ་དབྱུང་བའི་ལྟ་བུ་གསལ་མོད། བདག་གི་འདོད་ཚུལ་ལ་དེས་ཚོས་ལྷགས་གྱི་དུས་
ཚོད་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱས་ཡོད་ན་ད་གཞི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་པའི་དོན་སྤྱིར་ཆེ་ཤོས་ཡིན་
འདུག་སྟེ།³

ཁོ་བོའི་འབྲེལ་སྟངས་འདི་དང་ཉེ་ཉོང་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་པའི་ཁྲོད་དུ་སྐད་གྲགས་
ཡོད་པའི་中村元ལགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གཉིས་ནང་དེ་ཕྱོག་འདུག ཡང་ཅིག་བཤད་ན། ཁོང་གིས་
suttanipataསྟགས་སྐྱ་རྒྱུ་གྱི་མདོ་འདི་དག་གདོད་མའི་ནང་བསྟན་ལས་དུས་ལྡན་ཤོས་དག་ཏུ་
བསྟེན་ཏེ། དེ་དག་གཞིར་བཟུང་ནས་སྐར་ཡང་གདོད་མའི་ནང་བསྟན་གྱི་བསམ་མཐོ་བསྟན་པ་དང་།

¹ ཁོང་གི་འདོད་ཚུལ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་པ་འདི་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བུའི་མང་གཞི་ལས་བྱུང་ཡིན་ལ།
རྟེན་འབྲེལ་ཅས་པའང་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བསྟན་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཁོ་ན་ལ་གོ་བ་ཡིན་འདུག དེ་ལས་
ཀྱང་ལྷགས་འབྱུང་ཐོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བསྟན་གཉིས་འདི་ཚོས་ལྷགས་རང་བཞིན་གྱི་དུས་ཚོད་ཡིན་ལ།
འདིར་བཤད་པའི་དུས་ཚོད་ཟེར་བའང་། གཏན་མོགས་དང་། ནམ་མཁའ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ།
ཡོངས་སུ་འབྲེལ་བ་ཚོད་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་དེ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དུས་རྒྱུ་མཐོང་བའི་དུས་ཚོད་དེ་ཡང་མ་
ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་གྱི་དུས་ཚོད་དེ་ལའང་གོ་བའང་མ་ཡིན་པར། དེ་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་འཛོལ་བའི་མའི་འདུ་
ཤེས་ཁྲོད་ཀྱི་ཚོས་ལྷགས་རང་བཞིན་གྱི་དུས་ཚོད་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སྤྱིར་བཏོན་མཆོད།

² མ་ཅི་མོ་ཏྲ་ཤ་རོ་ཡིས་རྟེན་འབྲེལ་སྟེང་པ། ཁོ་བོའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིར་བཏོན་དག་ལོག་པའི་ཅས་པར་འདི་
ལྟར་བཤད་ཡོད་དེ། ཚོས་ལྷགས་ལ་མཚོན་ན་དུས་ཚོད་ལས་སྤྱད་པའི་དོ་བོ་ཞིག་འཛོལ་དུ་མེད། དུས་ཚོད་མེད་པར་
ཚོས་ལྷགས་གྱུ་བ་ཡེ་མེད་ལ། ཡང་ན། ཁོ་བོར་མཚོན་ན་དུས་ཚོད་ཟེར་བའང་ཚོས་ལྷགས་དུས་ཚོད་ལས་གཞན་དུ་
ཡོད་པ་མི་མཐོང་དོ། ཚོས་འདི་ཁོང་གིས་བྲིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིར་བཏོན་
དག་ལ་ལོག་པར་ཡོད། དེའི་རྒྱ་འགྱུར་མ། 《缘起与空-如来藏思想批判》，中国人民出版社，肖
平 杨金萍 译 སྤྱིར་བཏོན་མཆོད།

³ 参照《缘起与空》第17-35页，伊藤隆寿《佛教思想论上》，大藏出版，2004，第24-33页。

དེ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ལེན་པའི་ཐབས་ལམ་དུ་གོ་འདུག་པ་སྟེ།

(2) ཐོག་མར་ནང་བཟླན་རང་ཉིད་ལ་གཏན་དུ་འཁེལ་བའི་ཁས་ལེན་ཞིག་མེད་པ་ཡིན།

1

(3) གདོད་མའི་ནང་བཟླན་ཁོད་ཨ་ཐེ་མན་²མི་དགག་པ་མ་ཟད། ཨ་ཐེ་མན་ཐེ་མི་
ཚོམ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན། ³ དེ་ལས་ནང་བཟླན་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིག་པ་དང་། བདག་མེད་པའི་
རིག་པ་ཞིག་ཏུ་བཤད་མེད་པས་ན། བདག་ཏུ་འདོད་པའི་(ātma-vāda)འགྲེལ་ཚུལ་དུ་གྲུབ་འདུག
རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན་ཁོ་བོས་སྟོན་ཆད་中 村 氏་ཐབས་དང་འགྲེལ་བཤད་ལ་ཞིབ་པར་དགག་པ་
ཡིན་ལ། ⁴ དེ་ལས་གནད་ཅིག་ནི། ཁོང་གིས་གཅིགས་ཆེན་དུ་འདོད་པའི་གདོད་མའི་ནང་བཟླན་
གྱི་མདོ་ཅུ་བཤད་པ་སྐྱེ་བྱུ་གྱི་བཟླན་བཅས་Suttanipataསྐགས་ནི་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་པའི་
ཉེད་ཀའ་བ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་རིག་(ascetic literature)⁵ འབའ་ཞིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ཐབས་མེད་
རེད།

རྟེན་འབྲེལ་ཁོ་ན་ནང་བཟླན་ལྟ་བུའི་སྤང་བོ་ཡིན་པའི་ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་འདིར། ཁ་
ཅིག་གིས་ཉམས་དག་པའི་ནང་བཟླན་ཉེད་པའི་ནང་བཟླན་ཉེད་གཉིས་སུ་དགར་ནས། ནང་
བཟླན་གྱི་གཞི་རྒྱའི་ངོ་བོ་དེ་Paul Williamsཡི་སྒྲིབ་ཆ་བཞོལ་ན་ཉེད་པའི་འགལ་བའི་ཡང་
དག་མིན་པའི་ལྟ་བོ་(essentialist fallacy)ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་
དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྐགས་ནང་བཟླན་འགལ་གྱུ་གྱི་ལྟ་བུ་དང་འགལ་བ་ཡིན་པར་བཤད།
འདི་ལྟར་བསམ་སྟོབ་པ་ཅད་ན། གནད་དོན་འདི་ནི་ནང་བཟླན་དུ་སྟོན་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཚོས་དང་།
བསམ་སྟོབ་ལག་ལེན་དག་ནང་བཟླན་ཡིན་པའི་སྤང་ནས་བཤད་དགོས་ལ། དེ་ནི་末本文士美
ཡིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་ཏེ། ⁶ འདི་ལྟར་འདད་རྒྱུ་ན། ང་ཚོས་ཉམས་དག་གིས་བཤད་ཆད་ནང་
བཟླན་མིན་མི་སྤང་པའི་བབ་ཅོལ་གྱི་གཏམ་དུ་མི་འགྱུར་གང་།

གཞན་ཡང་ཁོ་བོས་བཟླས་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྤང་ཉིད་ཁོ་ན་ལྟ་བུ་མེད་པ་
(a-pratijnaམཐའི་རྟོག་ཉེད་ལ་ངོས་བཟུང་ན་ཡང་། སྤང་ཉིད་ལ་བཟུང་བའི་ལྟ་བུ་ཡང་དག་མ་

¹ 中村元：《乔达摩・佛陀》，春秋社，1969年，第192页。

² ātman འདི་མ་ཚེ་མོ་རྟོ་ཤ་རོ་ལགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་བྱེ་རོལ་བའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གི་
འདོད་ཚུལ་ཡིན་པས་ན། འདི་ལ་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པ་མ་ཟད། དེ་ནི་སངས་
རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཡུལ་ཡིན་པར་བཤད། ལྷུ་བ་བོའི་མཚན།

³ 中村元：《原始佛教的思想 上》，春秋社，1970年，第167页。

⁴ 参照《佛教思想论 上》，第3-23页。

⁵ De jong ལགས་ཀྱིས་ཀྱང་ 中村元氏་དེ་ལྟར་དགག་ཡོད་ལ། Cf.de jong, “the Buddha and his teaching,

“Wisdom, Compassion, and the Search for understanding”, ed. By J.Silk, Honolulu, 2000, p.2.

⁶ 参照末本文士美：《佛教----语言的思想史》，岩波书店，1996，第275-277页。

ཡིན། དབྱུ་མ་ཙ་ཤེས་རབ་ལས་བཟུན་པའི་(13-8) རྟོག་དག་སྟོང་བ་ཉིད་ལྟ་བུ། དེ་དག་
བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། ། རྟོག་དུ་གོ་བ་ལེན་དགོས་ནའང་། རྟོང་བ་ཉིད་ལའང་འཛིན་པ་
མེད་པའི་དང་། རྟོག་པ་ཆེན་པོ་རྟོང་བ་དང་ཡོད་པ་ལས་བཞུགས་པའི་རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་རྒྱ་ནག་གི་
མདོ་གསུམ་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་བོད་ཀྱི་རྟོག་མཐའ་བུལ་དབྱུ་མའི་¹ ལྟ་བུ་སོགས་དང་ཕྱགས་
མཐུན་ནའང་། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་འདི་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་བཀག་ནས་དབྱུ་མ་བའམ་ཐ་ན་ནང་བཟུན་
ཡོངས་སུ་རྟོང་ཉིད་དང་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཁས་ལེན་(pratijñāཔ་ཉི་རྟོན་)ཡོད་པར་སྒྲིབ་པ་འདི་ཚོང་ཁ་བ་
ཡིན་འདུག་² དེའི་ཕྱིར་ཚོང་ཁ་བའི་རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་འདི་ཚད་མར་འཛིན་པའི་ཁོ་བོར་མཚན་ན།³
williams ལགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་རྟོག་བོ་དང་འགལ་བའི་ཡང་དག་མིན་པའི་ལྟ་བུ་བའི་གཞི་
བྱེད་འདི། ཡང་དག་མ་ཡིན་པའམ་རགས་པའི་རྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་ཞིག་ཏུ་འཁུམས་སོ།

དེ་ལས་ཀྱང་། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་ཡོད་པའི་དབྱུ་མའི་
ལྟ་བུ་འདི་ནི། ཡོད་པ་ལ་ཕྱགས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་ང་ཚོས་རྒྱའི་མདོ་གསུམ་
འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བ་吉藏གི་ལྟ་བུའི་གནད་ལ་ཐེབས་པའི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་ཤིག་ལ། དེ་ནི་伊
藤隆寿ཡི་རྟོགས་དང་ལྟ་བུ་གི་མཚན་ཉིད་ལས་བཏགས་པ་⁴ རི་བཞིན་ཡིན་འདུག ཁོ་བོས་
བཟུན་ན་ 吉藏གི་ལྟ་བུ་དེ་མ་མཐའ་ཡང་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པའི་ངོ་བོའི་རིགས་ལམ་གྱི་ཙ་བའི་

¹ ཁོང་གིས་དགེ་ལྟགས་པ་དང་ཚོང་ཁ་བ་ཞེས་པའི་ཚུམ་དེར་རྩི་ཚོང་ཁ་བས་བོད་ལྟ་བུ་མའི་རྒྱགས་ཆེ་བའི་
རྟོག་མཐའ་བུལ་དབྱུ་མའི་ལྟ་བུ་ལྟེ་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ཀྱི་དབྱུ་མའི་འདོད་ཚུལ་རྣམ་པར་བཀག་ཡོད་ལ།
འདོད་ཚུལ་འདི་རྟོན་དམ་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་མེད་པ་མ་ཡིན་པར། དེ་ནི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་
བ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་དབྱུ་མའི་ལྟ་བུ་ལ་གོ་འདུག་པ་ཤེས་ནུས། 《宗喀巴中观思想研究》松
本使朗 著 褚俊杰 译 ལྟ་བུ་བའི་འབྲེལ།

² 参照伊藤隆寿：《西藏佛教哲学》，大藏出版，1997年，

³ མ་ཙོ་མོ་ཏོ་ཤ་རོ་ཡི་ཚོང་ཁ་བ་དང་དགེ་ལྟགས་པ་ཞེས་པའི་ཚུམ་གྱི་ནང་དུ། ཚོང་ཁ་བས་བོད་བརྒྱུད་ནང་
བཟུན་གྱི་བསམ་སྒྲོ་བ་མཚན་པ་འདི་གཅིག་གྱུར་ཡིན་ནའང་། ཁོའི་ལྟ་བུ་དོན་དངོས་སུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
དེས་ནང་བཟུན་བསམ་སྒྲོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དོན་སྟོང་གང་འདྲ་ཡོད་པ། གནད་དོན་འདི་དག་ལ་དུ་དུང་ལན་
གསལ་བོ་ཞིག་མེད་ལ། དེ་བའདི་དག་ལ་ལན་འདེབས་དགོས་ན། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུན་ཁོ་ན་མ་ཡིན་
པར། ནང་བཟུན་གྱི་ལ་བྱུང་པའི་ངོ་བོ་གང་འདྲ་ཡིན་པའི་གལ་ཆེ་བའི་དོན་རྟོགས་པར་རག་ལས་ཡོད་པས་ན།
མདོར་ན། ཚོང་ཁ་བ་མེད་པར་ང་ཚོས་རྟོན་བཟུན་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པའི་དེ་བར་ལན་འདེབས་ཐབས་མེད་
པ་ཡིན། ཞེས་བཤད་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོང་གིས་དངོས་སུ་ཚོང་ཁ་བས་ནམ་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་
མུང་དོའི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པའི་རྟོག་པ་སྒྲིབ་པ་ལྟེ་dhātu-vādaཔའི་འདོད་ཚུལ་ལ་རབ་ཏུ་
དགག་ཡོད་པར་བཤད་འདུག རྒྱ་མཚན་དེ་དག་གིས་དབང་གིས་མ་ཙོ་མོ་ཏོ་ཤ་རོ་ཡིས་རྟོན་བཟུན་དག་
ཐེར་གྱི་བསམ་སྒྲོ་དེ་རྩི་ཚོང་ཁ་བའི་ལྟ་བུའི་མུང་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་། རྟོན་
རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ལྟ་བུ་འདིར་མོས་མཐུན་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་ཕྱགས་མང་བོ་ནས་བསྐྱབས་འདུག ལྟ་བུ་བའི་
མཚན།

⁴ 参照伊藤隆寿：《中国佛教批判性研究》，大藏出版社，1992年，第23-25页；第5章《吉藏与僧肇》，第6章《三论教学的根本结构》等。

dhātu-vāda ལྷཱུཏུཔ་ད(གཞི་མ་སྤྲ་བ)ཟུཔ་ཚུལ་ལས་མ་འདས། གཞན་ཡང་། williams ངང་
འདྲ་ལྟགས་འདྲ་བ་前天慧学ལགས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བྲིས་ཡོད་དེ།

(4) དང་འདྲར་ ཉེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པའི་འདྲ་
ཚུལ་གྱིས་ཚོགས་སྐྱེད་ལ་ཐེ་ཚོམ་པར་བྱས་ཡོད་ལ། བདག་གི་འདྲ་ཚུལ་ལ། དེ་ནི་ང་ཚོས་ཇི་ལྟར་
ནང་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ་རག་ལས་འདུག ཁོ་བོའི་འདྲ་ཚུལ་ལ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་ནང་བསྟན་ཡིན་ནའང་། དེ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པར་བཤད་མཁན་དེ་དག་
ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པར་འགྲོ་བས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པར་
འདྲ་མཁན་དག་གིས་ལྟག་འོག་འགལ་འདུའི་མཚུག་འབྲས་ཉི་ལམ་འོས་མེད།འདི་
བསྟོད་གཞན་སྤྲད་ཀྱི་ལས་འདི་ད་གཞོད་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པ་ཤེས་ནུས།¹

བཤད་ཚུལ་འདི་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་ཤེས་ནའང་། 前田ལ་མཚོན་ནས་བཤད་ན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་ནང་བསྟན་ཡིན་པ་ཚོད་མེད་དུ་ཟུཔ་འདུག དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་ ཉེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པའི་འདྲ་ཚུལ་དེ་ ཉེ་བཞིན་གཞན་སྤྲད་པའི་
ལས་ལྟེ་ལ་བཙུག་འདུག དེ་ནི་ད་གཞོད་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟར་བཤད་ཆེ་ཉི་ཉོང་
གི་ ཉེ་ལེན་ཙང་དུས་ཀྱི་ནང་བསྟན་གསར་མའི་² སློབ་དཔོན་དག་གི་བཀའ་སློབ་ནང་བསྟན་མ་ཡིན་
པ་ཤུགས་ཀྱིས་ཟུཔ་འདུག

|| དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོའི་ལྟ་བ་དང་dhātu-vāda།
གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་བསྟུང་དགོས་ཆོ། ཁོ་བོ་ནི་དེ་ནི་
dhātu-vāda(གཞི་མ)ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འདི་ལྟར་གསལ་བཤད་བྱེད་ངེས་ཏེ།
ཐོག་མར་ཅིའི་ཕྱིར་ལྟ་བ་འདི་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་མི་བཀོལ་བར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ལམ་ནས་བཀའ་བ་ཡིན། རྒྱ་མཚན་ ཉེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཁམས་(buddha-dhātu ལྷཱུཏུཔ་ལྷཱུཏུཔ་ལྷཱུཏུཔ་)ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདི་ཐོག་མར་མདོ་མུང་འདས་ལས་བྱུང་བ་དང་།
དེ་དང་བསྟུར་ན། ཉེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་(tathāgata-garbha ཏཱ་ཐ་ག་ཏཱ་ག་ཏཱ་)ཞེས་པའི་

¹ 前田慧学：《佛教是什么， 佛教学应该怎么存在》，《佛学》36， 1994 年， 第 26-27 页。
² 日本镰仓时代的佛教。所谓镰仓时代，是指建久三年（1192）源赖朝在镰仓成立幕府，
以迄元弘三年（1333）北条氏灭亡的时代。镰仓时代前半期，佛教展开惊人的革新运动，
并产生不少新宗派。对既成诸宗而言，新宗派即被称为‘镰仓新佛教’。 ---译者 ལེན་
ཙང་ནང་བསྟན་གསར་མ་ཞེས་པ་དེ། ཉི་ཉོང་གི་ལེན་ཚང་རྒྱལ་རབས་འགོ་ཚུགས་པ་སྟེ་ཕྱི་
ལོ་༡༡༩༢ནས་༡༣༣༣མཚུག་ཐོགས་པ་དེའི་དུས་ཚོད་ལ་གོ་བ་དང་། བར་འདྲར་སངས་རྒྱས་ཚོས་
ལུགས་ལ་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་བྱས་པས་ན། ཟུཔ་མཐའང་མང་དུ་བྱུང་བ་དེ་དག་ལ་ལེན་ཙང་གསར་
མའང་བྲིས། ལྷཱུཏུཔ་པོའི་མཚན།

ཐ་སྐད་འདི་ཐོག་མར་གོང་ལས་སྔ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་ནས་བྱུང་། ཡང་ཅིག་
བཤད་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་དེ་ཐོག་མར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་
མདོ་ནས་མདོ་མུང་འདས་དང་། དེ་ནས་དཔལ་ཐེང་གི་མདོ། དེ་ནས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པའི་མདོ་
སོགས་སྟུ་བཀའ་ལ། ཆེས་རྩེས་མར་རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས་ལྟ་བའི་ཕྱོགས་མཚན་པའི་ཐ་སྐད་དུ་གྱུར་བའི་
འདོད་ཚུལ་འདི་འབྱོར་དཀའ་བ་ཞིག་ཏུ་འདུག།

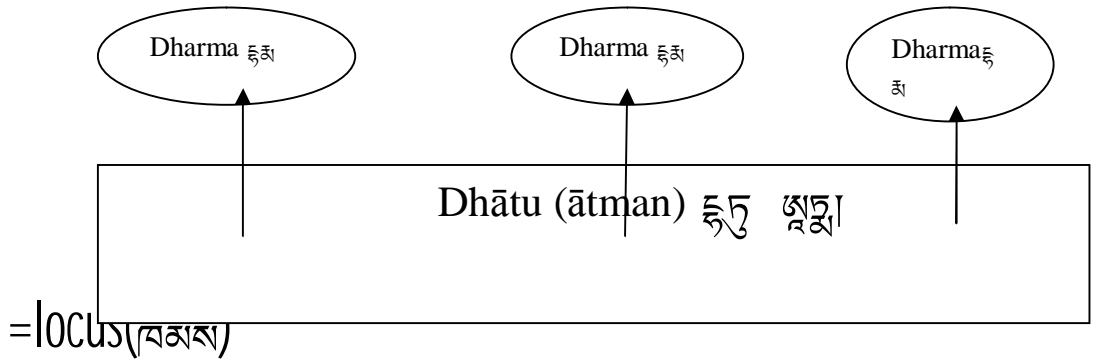
འབྲུམ་རམས་པ་高 奇 直 道ལགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་གྲུབ་
ཚུལ་(1974)ཅེས་པའི་དེབ་ཏུ། རྒྱུད་སྒྲ་མའི་དངོས་གཞི་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་
བ་ཡིན་པར་བྱས་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མའི་ལུང་ཁྲུངས་དག་ལ་གཞི་བཙུག་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
པོའི་ལྟ་བུའི་གྲུབ་ཚུལ་ཚུལ་དུ་བརྟན་ཏེ་བཤད་ལ། ལྷག་པར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་
བ་དེ་རྒྱ་གར་ནང་བསྟན་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁྲུབ་ཁྲུངས་སྟུ་བཞག་ཡོད་མོད། ལུང་ཚིག་གི་ཐ་སྐད་དག་
འབྲུང་སའི་ལུང་ཁྲུངས་ནི་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་
བཤད་པའི་(tathāgatagarbha-vādaཏཱ་ཐ་ག་ཏཱ་ག་ལྷ་བཤད) དང་། སྔ་རན་སྐུར་ཉར་པའི་ཐེག་ཆེན་ལ་
དད་པར་བྱ་བའི་གཞུང་¹ གི་བརྗེད་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྔ་བའི་དག་
ཡིན་ལ། འདི་ལ་སྒོ་ནས་དུ་ཕབ་ནས་དབྱེད་པར་འོས་སོ། ²

ཁོ་བོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྟ་བུ་འདི་dhātu-vādaཡིན་པར་ངོས་བཟུང་སྟེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་གཞི་རྩའི་རིགས་པ་གྲུབ་ཚུལ་dhātu-vādaཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་
གར་ནང་བསྟན་གཞུང་དུ་dhātu-vādaཡོད་པར་མི་མདོད། གཞན་ཡང་། dhātu-vāda ཐོག་མ་ཉིད་
ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་རིགས་པའི་གྲུབ་ཚུལ་སྟོན་ཕྱིར་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་
དཔལ་ཐེང་དང་། དམ་ཚེས་པ་རྒྱ་དཀར་པོའི་སྔ་སྟོན་གྱི་ལུང། མདོ་རྟོགས་རྒྱན་གཞིར་བཟུང་
ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན། ³ ཁྲུང་པར་སྔ་སྟོན་གྱི་ལུང་ལས་ཅི་ཤིང་ས་ལས་འབྲུང་བའི་
དཔེ་ཡི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་རྟོག་བཏགས་འདི་འབྲུང་སའི་ཁྲུངས་འདུག གཞན་ཡང་། མདོ་རྟོགས་
རྒྱན་ནི་ནལ་འབྱོར་སྟོན་པ་བ་དང་སེམས་ཅམ་པའི་ཐུན་མོང་གི་གཞུང་དུ་བརྟེན་མོད། གཤེགས་སྒྲིང་
གི་ལྟ་བུ་དང་སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་ཡང་dhātu-vādaཡིན་ལ། ཁོ་བོའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དེ་
དང་དབྱུ་མའི་ལྟ་ཐེང་གི་śūnyatā-vādaགྲུབ་ཚུལ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དུ་སོང་འདུག།
dhātu-vāda ཡི་གྲུབ་ཚུལ་རི་མའི་ལམ་ནས་འདི་ལྟར་མཚན་དགོས་ཏེ།

¹ 《大乘起信论》 བསྟན་པ་པོའི་མཚན།

² 参照高奇直道：《如来藏思想的形成》，春秋社，1974年，第3-12页。

³ 参照《缘起与空》第5-7页，第7章关于《胜鬘经》的一乘思想。

$$= \text{super-locus}(\tilde{\mathfrak{A}}_N)$$

འདི་ལས་ རྒྱ་ཐཱཱུ་ནི་ རྒྱུང་གནས་ལྟེ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་གཞི་མ་(locus)[L]མཚོན།
 རྒྱ་ཐཱཱུ་ནི་ རྒྱུར་ཐེག་པའི་དངོས་པོ་ལྟེ་ཡིན་པས། དེས་གཞི་མ་ལས་བཞུལ་
 བ(super-locus)[S]མཚོན། ཞོང་གི་རི་མོ་གཞིར་བཟུང་ན། འོག་གི་གཞི་མ་[L]དང་གཞི་མ་ལས་
 བཞུལ་བ་[S]གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་dhātu-vāda འདི་ལྟར་མཚོན་ནུས་འདུག

- ① ལཱ་ཤི་གཞི་མ་ཡིན།
- ② དེའི་ཕྱིར་ལཱ་ཤི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན།
- ③ ལཱ་ཤི་རྒྱུ་བ་དང་། སཱ་ཤི་རྒྱུ་མ་ཅན་ཡིན།
- ④ ལཱ་ཤི་རྒྱུ་ཡོད་ཡིན། སཱ་ཤི་རྒྱུ་ཡོད་མ་ཡིན་པ་ཡིན།
- ⑤ ལཱ་ཤི་རང་བཞིན་(ātman)ཡིན།
- ⑥ སཱ་ཤི་རྒྱུ་ཡོད་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་། ལཱ་ཤི་དེའི་ངོ་བོར་གྱུ་བ་ལ། ལཱ་ཤི་རྒྱུ་བ་

ཡིན་པས་ན། རྩིས་ཡོད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སམ་རྩིས་ཡོད་ཀྱི་གཞིའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་བཤད་ཆོག
 དེའི་ཕྱིར། dhātu-vādཞེས་པ་ནི་ ཉུག་གཅིག་རྩིས་སུ་ཡོད་པ་ལས་ཆོས་དུ་མ་འབྱུང་
 (dharma) ་ པའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་རྒྱ་གཅིག་སྟེ་བའམ་རྩིས་འབྱུང་དུ་གོ་བ་སྤངས་
 ནའང་མི་ཆོག་པ་མི་འདུག།

འདི་འདྲའི་dhātu-vādaདེ་ནི་བདག་སྟེ་(ātman)ཀྱི་ངོས་ནས་འབྲེལ་དགོས། བདག་གིས་
བརྟམས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་ལྷ་བ་འདི་ཉིད་རྒྱའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བདག་སྟེ་(ātman)

སངས་རྒྱུ་ཚས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་བ་(buddhist version)་ལས་གཞན་མེད། གཞན་ཡང་། ཏིན་རྩེ་ཚས་ལུགས་(ātman)ལྟ་བུ་དེ། ཐེག་ཆེན་དར་རྒྱས་སྤྱ་སངས་རྒྱུ་ཚས་ནང་དུ་བཅན་གྱིས་འཇུག་ལ། སངས་རྒྱུ་ཚས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་དར་རྒྱས་བཏངས་བ་དེ་ནི་བདེ་གཤེགས་སྤྱང་པོའི་ལྟ་བུ་འདི་ཡིན་འདུག (དེའི་ཕྱིར་སྟོ་རྒྱུད་ནང་བཞུག་དུ་པལ་ཆེར་ལྟ་བུ་འདི་མི་དང་།) ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར། མདོ་རྒྱུད་འདས་དང་དཔལ་ཐོང་གཉིས་ཀའི་རྟག་བདེ་བདག་དག་བཞི་ཀ་མདོ་རྒྱུད་འདས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་ātmanལྟ་བུ་འདི་བཀའ་བ་ཡིན་འདུག¹

曇无讖ཀྱི་འགྱུར་དང་བོད་འགྱུར་མ་གཉིས་བསྟར་ན། མདོ་རྒྱུད་འདས་ཀྱི་ཐོག་མའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་法显(Cunda) ཀྱི་ལེའུའི་འགྱུར་ལས།

(5) དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚས་སྐྱ་ནི་གདོས་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མ་ཡིན་ནོ།། (正太 12,860b11)

ཆོག་འདི་ལས་ རྟེན་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚས་སྐྱ་(dharma-kaya)ནི་ཤ་ཁྲག་གདོས་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་(amisa-kaya)་མ་ཡིན་པའི་ཤེད་ཚུལ་ནི་མདོ་རྒྱུད་འདས་ཀྱི་རང་རྒྱ་ཕྱབ་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ཡང་། རྟེན་བཞིན་གཤེགས་པ་=ཚས་སྐྱ་ནི་གཉིས་ātmanཡིན་པར་འགྲེལ་འདུག 法显ཀྱི་འགྱུར་དུ་ད་དུང་འདི་ལྟར་བྲིས་ཡོད་དེ།

(6) སངས་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་དང་། ཚས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་རྟག་པའོ། (大正 12, 862a13-14)

(7) བདག་ནི་མངོན་སུམ། བདག་ནི་རྟག་པ། མི་འགྱུར་བའི་ཚས། ཉམས་པ་མེད་པའི་ཚས། བདག་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ། བདག་ནི་གནས་པ་ཤེས་པར་བྱ། (གོང་དང་འདྲ། 863a13-14)

(8) དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་རྟག་པ། མི་འགྱུར་བ། ཉམས་པ་མེད་པ་ཤེས་པ། (གོང་དང་འདྲ། 865a9-10)

གོང་གི་མདོ་ཆོག་འདི་གསུམ་ལས་ཐོབ་པའི་མཉམ་བྱ་ནི།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། = ཚས་སྐྱ། = བདག = རྟག་པ། = མངོན་སུམ། = མི་འགྱུར་པའི་ཚས། = ཉམས་པ་མེད་པ། = གནས་པ།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན། རྟེན་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚས་སྐྱ་ནི་མི་འགྱུར་མི་ཉམས་པའི་རྟག་པའི་བདག་ཤེས་པ་འཛིན་བཞིན་འདུག མདོ་རྒྱུད་འདས་ལས་འདི་ལྟར་ātmanཇི་བཞིན་འགྲེལ་བ་གཞིགས་ན་sallie King གཤམ་གྱི་བཤད་སྟངས་འདི་གྲུབ་མི་ཐུབ་སྟེ།

¹ 拙稿《涅槃经>与阿特曼》，《我的思想》春秋社，1991年，第126-151页。

(9) My first conclusion, then, is that the assertion concerning Buddha-nature thought as a form of dhātu-vāda is false, for Buddha-nature is a soteriological device and is ontologically neutral ¹.

ཡང་བསྐྱར་བཤད་ན། མདོ་མུང་འདས་ལས་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། =ཆོས་སྒྲ། =
 སངས་རྒྱལ་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དེ་དེ་གཞི་གྲུབ་སྤྱོད་ལྟར་མ་བཟུང་གི་འདོད་ཚུལ་། (ontologically
 -neutral)ཞིག་ཏུ་གཏན་ནས་མི་འགྲོ་བར། དེ་ནི་གཞི་གྲུབ་སྤྱོད་ལྟར་མ་བཟུང་གི་འདོད་ཚུལ་ལ་
 བབས་འདུག་ལ། དེ་ནི་རྟག་བཟུང་མི་འགྱུར་བའི་ātmanའབའ་ཞིག་གོ། Kingལགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་རྟོན་བཟུང་ཡིན་པ་ཚུད་མེད་ཏུ་གྲུབ་པའི་། (impeccably
 Buddhist)ཐུགས་མཉམ་མ་བཞག་པའི་ལྟ་བུ་འདི་དང་དབྱེ་མ་རྩ་བར་འཛིན་པའི་བོད་བརྒྱུད་
 རང་བཟུང་དང་བསྐྱར་ནས་བསམ་གཞིགས་བཏངས་ན། ད་གཞི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་
 པའི་ལྟ་བུ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ནག་དང་། ཁོ་རེ་ཡ། ཉི་ཉོང་སྐྱེལ་ཨེ་ཤ་ཡ་ཤར་མར་བརྒྱུད་པའི་
 རང་བཟུང་དག་ནང་བཟུང་དག་མར་ཆོས་ནས་བཟུང་པ་འདི་སྤྱང་(ཉི་ཉོང་གི་རང་བཟུང་མཁས་
 པ་མང་ཆེ་བར་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་སྤྱང་པའི་འདུ་ཤེས་)ཞིང་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཚན་དག་གོ་ཐུབ་པ་
 ལས། དེ་ལས་ཐོག་སྟེ། མདོ་མུང་འདས་ནས་བཤད་པའི་ātmanལ་ཕྱོགས་སྒྱུར་ཁུལ་གྱིས། སངས་
 རྒྱལ་གྱི་ཁམས་ནི་རྟོན་ཉིན་སྤྱོད་པའི་ཐུར་ལམ་། (soteriological device)ཏུ་བཤད་པ་ནི་ཉ་
 ཅང་གིས་ཐལ་ཆེ་བར་མདོན།

ཁོ་བོ་ནི་རྒྱུན་པར་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་དག་ཐེར་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ཡོད་པས། དེ་ལ་
 བསྟོད་ཅིང་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཁོ་ན་གཉེར་ན། ཉི་ཉོང་རང་བཟུང་ཞིབ་འཇུག་པ་ཆོས་ཉི་ཉོང་གི་
 རང་བཟུང་ནི་ཐེག་ཆེན་དར་པའི་ཡང་ཆེ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་ཆད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བདེན་པར་ཆོས་པའི་
 རོར་འཁུལ་ད་དུང་འབྱུང་ཉན་ཏེ་ཅང་ཆེ་འདུག།

གཞན་ཡང་། ང་ཆོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་ལྟ་བུ་འབྱུང་གནས་ཤིག་ལ་བརྩེ་
 བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་མདོ་འདི་ཡང་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཡང་ཅིག་
 བཤད་ན། མདོ་འདིའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་ནི་རྟོན་ལྟར་པད་མར་(padma)དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 བཞུགས་པ་ཇི་བཞིན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོས་ཁྱབ་ཤིང་པའི་

¹ Sallie King, "the Doctrine of Buddha-nature is Impeccably Buddhist," Pruning the bodhi Tree, Honolulu, 1997, p.190. རྟོན་གི་དབྱིན་ཇིའི་ཡི་གེ་བོད་ཡིག་ལ་བསྐྱར་ན། རྟོན་ལས་དཔོག་ཐུབ་པ་
 བོ། ཐོག་མར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་རྟོན་བཟུང་མ་ཡིན་པའི་གདེང་ཚིད་འདི་ཚུགས་མི་
 ཐུབ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ནི་རྟོན་ཉིན་སྤྱོད་པའི་ཐུར་ལམ་དང་གཞི་གྲུབ་སྤྱོད་ལྟར་
 ལྟར་མ་བཟུང་གི་འདོད་ཚུལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདུག་གོ། རྒྱུར་པ་པོས།

འདྲེན་ཚུལ་འདི་ཡིན་ལ། འདི་ལས་སྤྲོད་ལ་སྤྲོད་སྟངས་པོར་བཤད་པ་འདི་དོན་དངོས་སུ་
 སྤྲོད་(hrdaya)ལ་གོ་བ་ཡིན་པ་འདྲ། སྤྲོད་འདབ་མའི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བའི་སྤྲོད་
 གོང་བའི་སྤྲོད་ལ་ātmanགནས་པའི་ལྟ་བུ་འདི་བླ་མ་ཟེ་བའི་ཟབ་མོའི་གཞུང་¹ ལས་བརྒྱུད་པའི་
 ātmanའཛོག་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོའི་མདོ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲོད་
 ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཞུགས་པ་འདི་འདྲ། དོན་དངོས་སུ་སྤྲོད་ལ་ātmanགནས་
 པའི་ཚུལ་ཡིན་ལ། ² དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདག་མཚུངས་པའི་མདོ་བྱུང་འདས་ཀྱི་ཏ་
 ཅང་གསལ་བའི་ātman ཀྱི་ལྟ་བུ་འདྲ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོའི་མདོ་ལས་བྱུང་བའི་
 ātmanཀྱི་ལྟ་བུ་ཁ་ཇེ་གསལ་དུ་བཏངས་པ་ལས་མ་འདས། གཞན་ཡང་། སྤྲོད་དེ་སྤྲོད་ལ་
 དབྱིབས་ཀྱི་སྤྲོད་གོང་བའི་དཔེ་བཞུགས་པ་ནི། ཁོ་བོའི་འདྲེན་ཚུལ་ལ་བཅུན་པ་ལྷོ་བཟུང་བྱང་
 ལས་³ སྤྲོད་གོང་བུ་ལ། མི་མངོན་སུམ་བཞུགས་ལྟེ་ཅས་པའི་སྤྲོད་གོང་བུ་དེ་སྤྲོད་ལ་གོ་བ་
 དང་། སྤྲོད་མངོན་སུམ་དེ་ātmanལ་གོ་དགོས་པ། ཕྱགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ཁོ་བོས་ནི་
 བཅུན་པ་ལྷོ་བཟུང་བྱང་དུ་བྱུང་བའི་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཀྱང་ātmanཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་
 བཞིན་ཡོད། ⁴

གོང་གི་འདྲེན་ཚུལ་འདི་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོའི་ལྟ་བུ་དེ་ātmanཀྱི་རིག་
 པ་ཡིན་པའི་ཁོ་བོའི་འགྲེལ་སྟངས་ཡིན། འོག་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོའི་ལྟ་བུ་དེ་འདྲ་
 མཉམ་མཉམ་པའི་བསམ་སྒྲུབ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་སྟངས་བར་བྱ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་བསམ་སྒྲུབ་
 ལས་སྤྲོད་གཤེགས་སྤྲོད་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པའི་⁵ དང་སྤྲོད་མཉམ་སྤྲོད་ཀྱི་སྟངས་ཀྱི་
 སྤྲོད་པོ་ཅན་སྤྲོད་སྟངས་ཀྱི་འདྲེན་ཚུལ་འདི་འདྲ་མཉམ་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་རྟེན་དུ་བཤད་མོད། འོན་
 ཀྱང་འདི་ལྟར་གོ་བ་སྒྲངས་ན། མདོ་བྱུང་འདས་ཀྱི་འདྲེན་ཚུལ་དང་ངོ་འཕྲོད་དཀའ། ཡུ་ཡོ་ཡོ་
 འཕྱར་མའི་ནང་དུ་འདི་ལྟར་འགྲེལ་བཞུགས་ཡོད་ཏེ།

¹ ལྷ་གར་བླ་མ་ཟེ་ཆོས་ལུགས་གཞུང་སྟེ་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་སྟེ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་ཏུ་འདྲ་ལྟ་ལ། ལྷ་ཡིག་ཏུ་《奥义书》ཅུ་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ནོ།
² 参照《禅宗思想的批判性研究》第4章《莲花藏与如来藏》。此外，被视为《天台本觉法门》文献之一的《本觉赞》开头，有“归命本觉心法身，常住妙法心莲台”（《天台本觉论》第98页）二句，这也是说atman的语句。换言之，“心莲”意味着“心脏”，以及“本觉”=“心法身”有关“心莲”意味着“心脏”，参照《本觉赞释》（《天台本觉论》第104页，11.8-11），参照《禅思想的批评性研究》第255-257页。此外，《菩提心义抄》（正大75，454b27-29；457b4-26；470c5-8）。进而，住于“心莲”之物位ātman的说法，空海《心灵集》中的“真言大我，本住心莲”（《三教指归·性灵集》，岩波书店，1965年，第311页）的表述。
³ 临济义玄（？～866）的《三玄旨归·性灵集》中，有“心莲”之语，其意谓“心莲”即“心法身”。
⁴ 同上，参照第3章《关于临济的基本思想》。
⁵ 对于《如来藏经》的“sarvasattvas tathāgatagarbha”一句，严格来说应该翻译为“一切众生拥有如来之内核”，这就是我现在的理解。《佛教思想论 上》第453-454页 n.138。

(11) འགྲོ་རྣམས་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པོ་ཅན། ཁམས་ཀྱི་དབང་གིས། བསྐལ་བ་
གངས་མེད་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་བསལ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ། (大正 12,404c4-6)

(12) རིགས་ཆད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཡོད་ནའང་། དེ་ཆད་མེད་པའི་ཐྱིག་པས་
བཅིངས་ཏེ། ཐར་དཀའ་བས་ན། དར་འབྲུ་སྒོར་ཤུ་ཏུ་ལྷས་པ་བཞིན། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་
བཞིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་མི་མངའ་བས་ན། འཁོར་བར་འབྱུངས་ནས། མཐའ་མེད་པའོ། (གོང་
དང་འབྲུ་419b5-7)

གོང་གི་བཤད་ཚུལ་འདི་ལ་གནད་དོན་ཡོད་པ་ནི། དེ་ལས་རྟེན་རིགས་ཆད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྤྱིང་པོ་མེད་པར་དེ་བཤད་མི་འོས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་(12)རྟེན་རིགས་ཆད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཡོད་
ནའང་དེ་ཞེས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་ཆོག་འདི་དག་ལས་རྟེན་རིགས་ཆད་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་
བཅད་པ་གསལ་ལ། དོན་དངོས་སུ་རིགས་ཆད་ལ་རྟེན་རིགས་ཆད་ཀྱི་བའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པེ་བཅད་པས་
ན། གོང་དུ་(11)རྟེན་རིགས་ཆད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཡོད་ནའང་། (12)བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་
མི་མངའ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་ཅུས། ཡང་བསྐྱར་བཤད་ན། རྟེན་རིགས་ཆད་དེ་ལ་རྟེན་རིགས་ཆད་ཀྱི་
སྤྱིང་པོ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱབ་ཀྱང་། དེ་ལ་ནམ་ཡང་རྟེན་རིགས་ཆད་ཀྱི་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་འཁོར་བར་
འབྱུངས་པས་ན། གཤམ་གྱི་མི་མཉམ་ཚུལ་འདི་ཐོབ་པོ།

འགྲོ་རྣམས་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པོ་ཅན་མེད་ཀྱང་ཟག་ཐམས་ཅད་འཛང་རྒྱ་བྱང་བ།
ཡང་གཅིག་བཤད་ན། མདོ་བྱང་འདས་ལས་རྟེན་རིགས་ཆད་ལ་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པོ་ཅན་
ེད་བཤད་ནའང་རྟེན་རིགས་ཆད་ལ་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པོ་ཅན་མེད་ཀྱང་ཟག་ཐམས་ཅད་འཛང་རྒྱ་བྱང་བ་
ན། འཛང་རྒྱ་བྱང་ཡིན་པའི་ཀྱི་ཁྱབ་པའང་བཅད་འདུག་པས་ན། དེ་ལས་རྟེན་རིགས་ཆད་ཀྱི་བའི་གང་
ཟག་ཡོད་པར་ཐལ། རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། འཛང་མི་རྒྱ་བར་ཐལ། རྣམ་ཡང་འཛང་
རྒྱ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉམས་ཏུ་འདོད་པས་ན། ཁོ་བོས་ནི་དེ་ལ་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་
བསམ་སྒོ་བྱ་བཤད་བཞིན་ཡོད།

ཁོ་བོས་ཀྱང་བཙུན་པ་道 生ལགས་ཀྱི་རྟེན་རིགས་ཆད་ལ་འཛང་རྒྱ་བར་ཡོད་པའི་ལྟ་བ་
དང་། 曇无讖ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་བྱང་འདས་སྒྲེགས་བམ་ལ་སྒྲེགས་བམ་ཀྱང་རྒྱ་བྱང་ཆེས་ཀྱི་
སྒྲེགས་བམ་ལ་སོགས་ལག་གི་འདོད་ཚུལ་མ་ཤེས་པ་མིན་ལ། 法显ཀྱི་འགྱུར་མ་དང་བོད་འགྱུར་
མ་གཉིས་སུ་འདྲ་རྟེན་རིགས་ཆད་ཀྱི་རྟེན་རིགས་ཆད་ཀྱི་བའི་འདོད་ཚུལ་འདི་གསལ་ཏེ།

(13) སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཡོད་པས། རིགས་ཆད་སོགས་གདོད་མའི་སེམས་དང་བྲལ་
བ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། (大正 12,505c14-16)

(14) རིགས་ཆད་ལའང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡོད་དོ། (གོང་
དང་འདྲ་519a-7-8)

ཡིན་ནའང་། གོང་གི་ཆོག་འདི་དག་གསར་ཏུ་བསྒྲན་པ་ཡིན་པ་ཏེ་ཅང་གིས་གསལ་ཏེ།
རྒྱ་མཚན་རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་དུ་ཆོག་འདི་དག་མི་རྟོག་པས། གོང་དུ་བཤད་པའི་མདོ་མུང་འདས་ཀྱི་
རྒྱ་རིགས་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག་ནས་ཡང་འཛང་མི་རྒྱ་བའི་སྒྲིབ་པ་གཙོ་བོ་ལྟར་དེ་ཁས་མི་ལེན་ག་
མེད་རེད། དེ་དང་འདྲ་བའི་སྒྲིན་དེ་ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོར་སྤྱོད་པའི་མདོ་སྤྱོད་རྒྱ་ལའང་འབབ་པ་
ཤེས་ལ། རྒྱ་གསུམ་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། མདོ་འདི་དག་གིས་རྒྱ་གསུམ་གཅིག་ནས་རྒྱ་བཤད་གཤེགས་
སྤྱིང་པོས་སེམས་ཅན་ཡོངས་ལ་བྱུང་བར་སྟེ་(LX,37)བཤད་པ་དང་། རྒྱ་གསུམ་གཞན་ཞིག་ནས་རྒྱ་
མེད་སྟེ་(III,11)པའི་སེམས་ཅན་རྒྱ་ལས་འདྲའ་བ་མེད་པར་ཁས་ཐོངས་ཡོད།

རིགས་པ་འདི་འདྲའི་སྤྱིང་ནས་འདྲ་མཉམ་དང་བྱུང་བར་ཡོད་པའི་བསམ་སྒྲོ་གཉིས་དུས་
མཉམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་འདི། dhātu-vāda ཡི་ངོ་བོའི་གྲུབ་ཚུལ་ཡིན། རྒྱ་མཚན་ནི། dhātu-vādaཟེ།
གཞི་མ(L)གཅིག་གི་རང་བཞིན་(འདྲ་མཉམ་)ཡིན་པ་ལ་གཞི་མ་ལས་བྱུང་བ(S)ཡིན་དུ་མ་ཅན་གྱི་
རང་བཞིན་(འདྲ་མཉམ་མ་ཡིན་པ)ཞིགས་མེད་པར་ཐོག་སྟེ། མི་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱ་གསུམ་
སྒྱུར་དང་གནས་ལྷགས་ཀྱིས་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད། གཞི་མ་རྒྱ་ལས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་པའི་གཅིག་གི་
བདག་ཉིད་ཅན་(འདྲ་མཉམ་)འདི་ལ་རྒྱ་རིགས་སྟེ་(gotra)གཞི་མ་ལས་བཟུལ་བའི་དུ་མ་ཅན་(འདྲ་
མཉམ་མ་ཡིན་པ)ཀྱི་རྒྱབ་དབྱུང་ཅིག་བཙལ་འདུག

འདི་ལྟར་ང་ཚོས་རྒྱ་གཞི་མ་དང་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་(འདྲ་མཉམ་)ལ་གཞི་མ་ལས་
བཟུལ་བའི་དུ་མ་ཅན་(འདྲ་མཉམ་མ་ཡིན་པ)ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་བྱེད་པའི་ནི་ཉིན་རྩའི་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱ་
གཅིག་སྤྱོད་པའི་ātmanཀྱི་རྩ་བའི་གཞུང་གི་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་འདོད་པ་ཡིན་པ་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ཀྱི་
རྣམ་དབྱེའང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་འོས། གཞན་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ནང་བའི་བསྟན་པ་ཟུ། དུས་གང་རུང་ཞིག་ནས་ལྷག་པར་དུ་རྣམ་འབྱོར་སྦྱོང་བ་བར་ཉིན་རྩའི་ཆོས་
ལྷགས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱ་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཐེབས་འདུག་པར་མདོན་སྟེ། བྱུང་བར་ང་ཚོས་བཀོལ་རྒྱ་ཆེ་
བའི་ཐ་སྟངས་རྒྱ་མཉམ་ལའང་དབྱུང་བ་ཞིབ་མོ་བྱེད་འོས་འདུག ཐ་སྟངས་འདིས་རྒྱ་ཆེ་
མཉམ་སྟེ་(same,equal)མཚན་ཡོད་ལ། རྒྱ་མཉམ་སྟེ་གྱིས་རྒྱ་ཅིག་(one)མཚན་འདུག ཡང་
ཅིག་བཤད་ན། རྒྱ་མཉམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་འདི་དང་རྒྱ་གཅིག་སྤྱོད་པ་གཉིས་ལ་འབྲལ་ཐབས་མེད་

བ་ཞིག་ཏུ་འདུག་ལ། དེས་ནི་དོན་དངོས་སུ་རྒྱ་གཅིག་སྤྱོད་པ་མཚན་པ་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་མི་
 བཤད་ཀྱི་མེད་རེད། ¹ རྒྱ་མཚན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་མོའི་བསྟན་བཅས་བསྟུ་བ་མ་མཛད་པའི་ཡར་ཐོན་
 ཏུ་ཉིན་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མདོ་ཀྱན་གྱི་སྒྲིང་པོར་བཤད་པའི་བསྟན་བཅས་Bhagavadgita ² ཟུང་
 ཡོད་ལ། བསྟན་བཅས་འདིའི་ནང་ཏུ་śama རྒྱ་ཆེར་བཀོལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། śama (འདྲ་
 མཉམ)དེ་Bhagavadgitaབརྗོད་བྱའི་སྒྲིང་པོར་གྲུབ་འདུག གཞན་ཡང་།
 Bhagavadgitaཡིས་འདྲ་མཉམ་བཀག་ནས་འདྲ་མཉམ་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིར་དང་རྟེན་
 གཞན་གྱིས་ཡོད་དེ། དེ་ལས།

(15) རིགས་བཞིའི་དབྱེ་བ(caturvarnya)དེ་བདག་(Kṛṣṇa=ལྷ)གིས་བྱས་པ། (IV,13)

དེ་ལས་ཀྱང་འདྲ་མཉམ་མ་ཡིན་པའི་འདྲ་མཉམ་ལྷ་བ་བསྐྱེད་ཡོད་དེ།

(16) སྒོ་དང་ཐུན་པ་དག་གིས་ནི། ཤེས་རབ་དང་རིག་པ་མངའ་བའི་བྲམ་ཟེ་དང་།

མོར་དང་། སྒྲིང་ཆེན་དང་། ཁྱི་དང་། ཁྱིའི་བདག་པོ། (svapaka)གང་ལའང་འདྲ་མཉམ་གྱི་
 དངོས་པོ་ལས་གཞན་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ།

ཆོག་འདི་ལས་ཉིན་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་འདྲ་མཉམ་མ་ཡིན་པའི་འདྲ་མཉམ་ལྷ་བ་ཏུ་
 ཅང་གསལ་སྟེ། གཞན་ཡང་། འདྲ་མཉམ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་(sankara)ལྷར་འབྱེལ་ན། དེ་ནི་
 རྩེད་རྒྱ་ཐུབ་པ་ལྟེ་(eka)དང་རྩི་འབྱུར་བ་brahman དག་ལ་འཇུག་པས། ³ གོང་གི་སྟན་
 ཆོག་འདི་ལས་བཤད་པའི་སྤྲེལ་ཆེན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་brahman གྱིས་བྱས་པ་
 དང་། མདོ་ཟུང་འདས་ཀྱི་འགྲོ་ལྷན་རྟེན་གྱི་སངས་རྒྱས་སྒྲིང་པོ་ཅན་ལྟེ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་
 གྲུབ་སྐྱངས་གཅིག་པ་ཡིན། དེ་ནི་ཆོག་འདིས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ལྷ་བ་དང་འགལ་བའི་འདོད་ཚུལ་
 བཏོན་ཡོད་པ་ཏུ་ཅང་གསལ་གཞན་ཡང་། śvapaka ཡི་ཆོག་རིས་ལྷར་ན་སྤྱི་གསོ་མཁན་
 ལྟེ་ལ་གོ་བ་དང་། Radhakrishnanདེ་outcaste ལྷར་ཏུ་བསྐྱར་འདུག ⁴ ཁོ་ཆོ་ནི་རིགས་ཀྱི་
 ཆོས་དམན་པར་བཅི་བ་ཏུ་ཅང་གསལ་ལ། གོང་གི་(16)ཆོག་བཞིན་ཏུ་གོ་བ་སྤངས་ན་ཁོ་ཆོ་ཀྱི་ལས་

¹ 《缘起与空》第 243-247 页， 参照拙稿 “Buddha-nature as the Principle of Discrimination”，《驹泽接 p107 大学佛教学部论文集》27、1996 年， 第 314-306 页。 此外， 值得注意的是， 援引自《摄大乘论》的《大乘阿毗达磨经》的偈中基本 (dhātu, āsraya)

² 薄伽梵歌的字面意思是“主之歌”或“神之歌”，这里的主或者神就是黑天，薄伽梵相当于上帝，梵相当于圣灵。薄伽梵歌是印度教的重要经典与古印度瑜伽典籍，为古代印度的哲学教训诗，记载在印度两大史诗之一《摩诃婆罗多》中（位于 Bhishma-Parva 章节的 23-40），也简称为《歌（Gītā）》。它是唯一一本记录神而不是神的代言人或者先知言论的经典，共有 700 节诗句。学术界认为它成书于公元前五世纪到公元前二世纪，也有人译为“博伽梵歌”。འདི་ལ་བོད་སྐད་ཏུ་དཔལ་ནག་མོ་སྟོན་པའི་སྤྱོད་ཆོས་མཁས་དབང་དགེ་འདུལ་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བསྐྱར་ཡོད་ལ། སྟན་པ་གཤིས་མོ་འདི་ལུ་བཙུག་གྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་གྲུབ་པ་ལ། ཁོང་གིས་ལུ་ཁ་ཤས་ཁོལ་ཏུ་བྱུངས་ཏེ་བསྐྱར་བ་ལས་ཡོད་སྟེ་འབྱུར་པ་མ་མཐོང་ངོ།། སྐྱར་བ་པོས།

³ “ekam avikriyam brahma” (Sribhagavadgita, ASS, No, p.89, 1.14)

⁴ Radhakrishnan, The Bhagavadgita, Second ed., London, 1949, p.181, 1.2.

ཀྱང་དམན་པའི་གང་ཟག་ལ་ངོས་འཛིན་བཞིན་ཡོད་པ་ཏ་ཅང་གིས་གསལ། དེའི་ཕྱིར། ལྷན་ཆོག་
འདིས་ནི་dhātu-vāda ཉམ་ཅིག་གི་རང་བཞིན་(འདྲ་མཉམ་)ལ་དོན་དངོས་སུ་འདྲ་མཉམ་མ་ཡིན་
པའི་རྟིང་གཞོན་ེ་བྱས་ཡོད་པའི་གཞི་ཚའི་གྲུབ་ཚུལ་ཡིན།

རྗེས་མར། བདག་གི་འདོད་ཚུལ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་ལྷ་བ་འདྲ་མཉམ་
གྱི་ལྷ་བ་རྒྱང་བར་ངོས་འཛིན་མཁན་དག་གིས་མདོ་ཐུང་འདས་ཀྱི་ ཉམ་ཅི་ནམས་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་
སྒྲིང་པོ་ཅན་ེ་གྱི་མདོ་ཆོག་ལྷོག་དགོས་པ་མ་ཟད། མདོ་ཐུང་འདས་ཉིད་ལྷོག་དགོས་འདུག་སྟེ།
དཔེར་ན། 曇无讖་གྱི་འགྱུར་དུ་གཤམ་གྱི་ཆོག་འདི་ཡོད་དེ།

(17) བྱད་མེད་སྟོན་ཀྱན་འདུས་པའི་གཞི། (大正 12, 422a16-17)

ཆོག་འདིའི་མཚུག་ཏུ།¹ བྱད་མེད་ལ་དམོད་པའི་སྤྲད་ཆོག་གིས་མཚུག་བསྐྱས་ཡོད་པས་ན།
མདོ་འདི་བསྐྱགས་ནས་མཚམས་འདིར་ཐོན་ན་བྱིས་པ་བཞིན་མདོ་ཐུང་འདས་ཀྱིས་འདྲ་མཉམ་གྱི་
ལྷ་བ་བཏོན་འདུག་ཞེས་བརྟོད་པའི་མཐེ་བོང་གང་བྱུང་དུ་སྒྲིང་ག་ལ་སྟིད།

འདི་ལྟར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ལྷ་བ་འདིའི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་
ལྷ་ཚུལ་ālmanསྟེ་བའི་dhātu-vādaགྲུབ་ཚུལ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། རང་བཟླན་གྱི་ངོ་བོ་སྟེ་བའི་གཞུང་
ལུགས་རྟེན་འབྲེལ་དང་་dhātu-vādaམི་འདྲ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་ནང་བའི་བཟླན་པ་འདི་ནི་ལྷ་བ་འདི་
ཞེགས་པའི་ཕྱིར་བྱུང་བའི་གཞུང་ཡིན་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ནང་བཟླན་མ་ཡིན་པའི་
འདོད་ཚུལ་ཏ་ཅང་གིས་འཐད་པར་བཤད་པ་ཡིན།

ཆོས་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་ཅེས་པའི་དུས་དེབ་༡༠༠༥ལོར་པར་ཏུ་བཏབས་ལས་བསྐྱར་ཅིང་
འགྲེལ་ལོ།

¹大正 12, 422a17-27. 经将此部分与法显译(大正 12, 894c20-24)相比较, 我们可以知道, 此
曇无讖译的部分有大幅增加, 其中差别的表述也凸显出来。这样差别倾向的增大, 恐怕对应
着当时印度社会印度教化得一般倾向吧。

研究特长

一， 硕士期间：

(1). 藏族教育研究, 本人常年致力于藏族现代教育研究, 目前这方面的未发表的研究成果有《藏族性教育》、《女性社会地位和性教育》等, 论文。

(2). 藏族文学, 在西北民族大学攻读藏语言文学专业硕士研究生, 毕业论文为《藏族新诗精神和方法》。

(3) 《藏区教育论坛》第三期上发表的论文《浅谈西方现代教育和藏族教育对比》荣获首届“夺尔科杯”优秀论文奖。

(4) 现为藏传佛教中观哲学方向研究.

二， 博士期间

发表论文：

1. 《印度佛教哲学大师陈那与九句因剖析》，西北民族大学论文集，2008年10月（增刊）
2. 《藏族当代小说艺术研究》，章恰尔文学刊物，2008年8月 第二期
3. 《藏族新诗研究》，西藏文学. 2007年6月 第二期
4. 《藏传佛教觉囊派佛性论研究》2010， 西藏研究第三期
5. 《藏传佛教如来藏思想与藏族文化关系研究》 中国藏学 第二期 （待发）
6. 《藏传佛教如来藏思想的发展趋势研究》 《康朵研究》第二期，甘肃人民出版社，2010.

翻译作品：

1. 《佛教二谛论解析》（汉翻英）
2. 《宗喀巴缘起理赞新译释》（藏翻英）
3. 《佛教根本理论解析》（藏翻汉）
4. 《菩提道次第广论笔录》（藏翻汉）（西藏人民出版社2010年将要出版）
5. 《中观奥义镜论-格鲁派中观思想纲要》，多识 著（藏翻汉）
- 6: 《辨析佛教之无我观》，多识，（藏翻汉）

关于学位论文使用授权的声明

本人在导师指导下所完成的论文及相关的作品，知识产权归属西北民族大学。本人完全了解西北民族大学有关保存、使用学位论文的规定，同意学校保存或向国家有关部门或机构送交论文的纸质版和电子版，允许论文被查阅和借阅；本人授权西北民族大学可以将本学位论文的全部或部分内 容编入有关数据库进行检索，可以采用任何复制手段保存和汇编本学位论文。本人离校后发表、使用学位论文或与该论文直接相关的学术论文或成果时，第一署名单位仍然为西北民族大学。

保密论文在解密后应遵守此规定。

论文作者签名：_____ 导师签名：_____ 日期：_____

原创性声明

本人郑重声明：本人所呈交的学位论文，是在导师的指导下独立进行研究所取得的成果。学位论文中凡引用他人已经发表或未发表的成果、数据、观点等，均已明确注明出处。除文中已经注明引用的内容外，不包含任何其他个人或集体已经发表或撰写过的科研成果。对本文的研究成果做出重要贡献的个人和集体，均已在文中以明确方式标明。

本声明的法律责任由本人承担。

论文作者签名：_____日期：_____